

Fijian, Western: Bible for 1 John, 1 Koronica, 1 Pita, 1 Timoci, 2 Koronica, 2 Peter,
2 Timoci, Efeso, Ipiriu, James, Joni, Jude, Kalatia, Katolu ni leya i vola o joni,
Kharua ni vola i joni, Kolosa, Luke, Marika, Matai ni cesalonaika, Nei karua
cesolonaika, Philippians, Roma, Taito, Vakatakila, Vilimoni
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Marika

1

¹ Ko kwe na i taula ni tukutuku vina lei Jisu Karisito, na luveni Momo Levu Me wetei sa vola o Asea na parofita ² "Dania qi na qei vatala yati na lequ vakavakatala me teimata yati i va vatikem. I na vatakeya o koya na lem calevu³ A qei lia na lio a coco no mai ina buto ni vikaikai, " "Ba vakarautakinia na ca levu ni Kalou Ba vadodonutaki nia na lea ca levu"⁴ A qei laka mai o Joni i na buto ni vikaikai qa vunautakinia me re vivutuni qa me re laka dei mai ina ledra i valavala cakaca⁵ A re sa laka coco ivua na koi Jiutia qa o kora na koi i Jeruisalemi, qa re sa vavitaistaki mai vua .⁶ Sa qei taga tu mai o Joni na taba ni kameli qa na i yoro i ye i gau,qa kania na vodre qa na ta ni oni.⁷ A qei kwaya ina lia i na tei taku mai I lia ina tetelagi sara i va au,i na lea tetelagi qi tam`rewa ni koruva mequ serekia na lea wawa ni vava.⁸ Qi na vavitaistaki ni iko ina wai, i na qei laka mai Koya qa qei mai vivavitaisto ina Yalo Tabu⁹ I na siga so kwe a sa vavitaistaki qa ka o Jisu, a laka no mai Nasareci ina vanua o Kaleli,qa qei vavitaistaki ni koya o Joni i na gusu ni ruwai na Joritani.¹⁰ Na gauna sa cavaraki mai kha o Jisu ,sa qei taseva mai na lomalagi qa oro mai na Yalo Tabu me wetei na ruve.¹¹ A sa qei rogo mai a lia lio mai lomalagi "O iko o luvei au vina .Qi sa rui gadretaki ni iko` vakalevu"¹² A sa qei kaywa mai vua na Yalo ni Kalou me laka i vikaikai.¹³ A qei no tu mai vikaikai me vasagavulu na siga qa maritia mai o Setani.Sa no gara tu na manumanu raukawa ,gara qwaravi tu na agilosu.¹⁴ Gauna a sa vesu oti kwa o Joni ,a sa qei laka mai Jisu i Kaleli qa kacivakinia rauni na tukutuku vina ni Kalou.¹⁵ Qa kwaya " Ko kwe na gauna yalataki isa voleke mai na lea matanitu na Kalou ,vivutuni qo vabautia nai tukutuku vina.¹⁶ Na gauna a taubale vali a bati ni ruwai i Kaleli, a lau sara e mata i vuaru na vitacini o Saimoni qo Adriu o kora na dau roro.¹⁷ Qa kwaya sara yati i vuaru o Jisu " Ru laka mai ,takuci mai qi na qei vakavuli ni vatikem`mo tia dau roro ni yalo ni tamata.¹⁸ Qaru sa deinia tu ledru lawa qa ru takuci koya sara.¹⁹ Vakasewsewa leqwa yati i mata, a sa dani ru sara o Jisu o kora na luvei Sepete,o Joni qo Jemesa o tacia,a ru cironitia no na lawa i na buto ni ledru waqa.²⁰ Coviru sara yati o Jisu qa ru sa dei ni tamadru o Sepete i buto ni waqa qa lia na ledru tamata cakacaka qaru sa takuci sara.²¹ Qa sa toso sara na ledru yatoyato i na vanua o Kapenaumi,i na siga ni vakacege a sa lei vakavuli sara i na vanua ni bosa na ledra na Jiu.²² Sa rui vivakayavalati na lea vivakavulici i wetai i lia i tau vua na lewa,qa tam wetai o kora na lea vivakavuvuli o Mosese.²³ A qei gisati Jisu qa mai a lia a curumi yanitu tu mai ina buto ni vanua ni bosa.²⁴ Na yava me ba tara iva iko ,Jisu na koi Nasareci? E sa laka no mai mo mai vacaca ni kemam`? Qi kilati iko vina du.O iko na kwa talei ni Kalou".<sup>25</sup> Qa qei karavia dei na nitu a curumia tu qa kwaya "Sogotiam` gusu qo vagwalala mai vua".²⁶ Qa sa qei walataki ni koya mai ra na nitu a curumi koya tu qa sa vagwalala mai vua,qa qei tagi lagalaga tu yati na tamata du.²⁷ A re sa vitolavi qa vicacanitaki. "Na yava kwe? I lia leqwa nei vakavuvuli qwaqwa vou! Sa rewa ni borisitia na nitu qa varogocia!"²⁸ Sa qei robotia kece yati ina vanua i Kaleli na tukutuku o Jisu.²⁹ I na gauna sa deinia mai kwa na were ni bosa o Jisu qa o kora Jemesa qa o Joni, aru sa laka vata sara i na ledru were o Saimoni qo Adriu.³⁰ Ni ru yaco yati ,aru sa vatakea sara i va Jisu ni tauvimate taka no o gwani tamai Saimoni.³¹ A laka vua o Jisu qa qulu sara e lima qa vakatunia;sa qei laka dei mai vua na raraci qa varautakinia sara mai na kedru.³² Ni si bere ni drom`na siga ina yavivavi so kwe, a re sa qei lai mei mai vua o kora coco a re raraci qa re waqani anitu tu.³³ A re sa qei sososvia coco qamai na ledru mata ni were.³⁴ O Jisu a sa qei vakacola nira coco na raraci qa vikaritia dei na anitu a waqanira tu.³⁵ A cavutoro mai ina gwatagwata gigilo ni siga taravia,qa laka sara i na lia na vanua vakikitawa me lai masu vura ka.³⁶ O Saimoni qaru nakea vo aru sa qei vabutu ki koya mai.³⁷ I na gauna aru sa ligoci koya ka, aru qei kwaya "E re sa va qetuvi iko coco tu mai".³⁸ A qei kwaya,"Te va laka leqwa i na vivanua leqwa i sewa mequ lai vunau rauni tovo ka.So kwe nei naki ni lequ laka mai " "³⁹ Qa sa qei volitia coco na ledra vanua ni bosa na Jiu ina vanua o Kaleli,a vunau qa vikaritia muni na waqani tu ina anitu.⁴⁰ A lia na tagwane vukavuka a laka mai vua qa mai tekitoru qa cauria,"Maga e rewa ni tara, qo vasavasavataki ni au sara".⁴¹ I na lea wewea o Jisu a qei kwaya "Qi rewatia.Qo savasava"⁴² A vele vasauri vua na vukavuka ,qa sa savasava e yago.⁴³ A tara a lia na tata bitabita ni vivakadre o Jisu i vua qa vakatala dei.⁴⁴ Qa qei kwaya vua "Kuwa ni lai dola gusutaki vua i lia ,laka qo vatekea m` yago vua nai talatala,qo lai vakacabo i soro me wetai na lea i vakaro o Mosese, qa me tia i vadudu i vuara ni o sa vakacolai".<sup>45</sup> A qei laka qa lai kwalekwaletira rauni ,qa sa vavunia na lea tam` rauni rewa o Jisu i na levu ni oso ni tamata qa sa no tu boto i na lia na vanua vagwalala.Qa re si cedre ga no yati na tamata.

² ¹ A sa yalobo na vica na siga na lea leqwa o Jisu i Kapenaumi , sa lai covaki leqwa ati na lea sa nodoki no .² A bi na vanua ni no are sa no ka , me aco sara i mataniwere na kea bi na tamata.³ A ru sewa na momo aru roqotia vali mai alia na mate musu .⁴ Aru sa tam rewa ya i va Jisu ina bi ni tamata .A ru sa qei kadretakinia i na bewa ni were qa ru cevele a lia na tiki ni kava me vidonui qa Jisu qa ru vatuku ni koya civo i vua .⁵ Ba ligocia na ledru vabautia ,sa qei kwaya o Jisu ivua na mate musu , " lequ saravou na lem i valavala cakaca coco qi sa numideinia .⁶ A re sewa na vunivola a dere na ledra cola i buto na kwa kwaya o Jisu.⁷ "E irewa vakaava na tamata kwe,me tata wetai kwe ? me tata cacavakinia na momo levu kwe ?."⁸ A wetai boto na ava na lea kilatia o Jisu na yalo ni momo levu kwe a tau no i vua.N kwa ara numia , "a qei tau tata ivuara na ava om vinumiyakinia ka na kwa au kwaya? "⁹ Na ava mequ kwaya i rewarewa i vua na momo isobetia ti koya tu na mate musu . 'Qi sa numideinia na lem i valavala dosadosa se me qu kwaya 'Dure i yata qo qulu na lem i dokidoki qo laka?'¹⁰ I na lewa mo kilatia ni tau no muni na kaikai i vua na lea driadria na momo levu i cola no ina vuravura kwe me numideinia nalema valavala dosadosa,"a kwaya i vua na mate musu, "¹¹ Qi kwaya i va iko dure ata qaratia na lem loga qo laka i na lem were." "¹² A dure varewarewa i yata qaratia i yata na lea loga qa laka i na lea were ina medra mata na tamata

a re qorovia qa re va tetelagi takinia na momo levu qa ra qei kwaya",mam si qei tolavia ilia na kwa me wetai."¹³A sa laka leqwa i na moto ni wai o Jisu ,qa ra sa bi ati na tamata qa sa qei tata ati o Jisu i vuara .¹⁴ Na lea laka no a ligocia a lia na saravou o luvei Livai o Akapusi e yaca a gatule no i na lea were na dau toroki vacavacava a qe=i kwaya vua , "takuciau mai , "qa sa dure qa takuci Jisu.¹⁵ A vaqwataqwata no o Jisu ina ledra were na livai ,qa i na dau toroki vacavacava qa ra na tamata valavala cakaca qa o koru muni na lea tisaiveli qai kora muni na takuci tu mai.¹⁶ Na ledra tolavia na vunivola o kora na Varisi ,a kani qara tu o Jisu qara kwaya vua na lea tisaiveli , " Na ava i ma kani qara no na dau toroki vacavacava qa na cola i valavala cakaca o Jisu?"¹⁷Na lea rogo o Jisu nei tukutuku sokwe aqei kwaya i vuara na tamata,"I tam aga me re lai qwaravi vavuniwai na tam raraci ,okora ga na raraci ."¹⁸N a lea tisaiveli o Joni qa okora na Varisi ere tam dau kani .A re sewa ara mai kwaya i vua,"Na ava ere tam kani ka na lea tisaiveli o Joni qa ra na Varisi?"¹⁹ A qei kwaya o Jisu i vuara i tam rewa ni re tam kani na vuniwere ina oga ni vilewe ?Vabitabita ni ru si nodoki no na viturei.²⁰Na siga i na laka mai sa lai mei ka na vibulou ina gauna sokwe ina tam kani ka .²¹I lala lia i culatia vata na tiki ni sulu vou qa e tiki madra sa ra i lakalaka ina vacidresunia e vou mai e madra,qa sa cakaca na kea cidresu.²²I lalalia i sigia na wai ni vou ina tieke ni waini makawa sa rai lakalaka i cacavakinia na tieke ina qei sevataki se vatakwaria na kea tieke,me sigi ga ina tieke vou na waini vou.²³Ina siga ni vakacegu a aco ati o Jisu qa ru na lea tisaiveli ina tovatova ni sila qqa ra sevia qa ra qotia me re kania .²⁴ A ra kwaya na Varisi i vua,"Tolavia re !e re sa vadere na kwa i tam vina me lai dere ina siga ni vakacegu?"²⁵A kwaya o Jisu i vuara," o ba telia na kwa a tara o Tevita a vinatia na kwa a mata kania ina lea mata kani qa na momo aru no qa no .I na lea rusu i nei cuvacuva a bete levu²⁶ no ka ,o Avaitia a qaratia na madrai qa kania, i tam vina me tara i lia leqwa me tara ga na bete levu,qa vaganira muni na no qai koya no.²⁷Sa qei kwaya o Jisu,"na siga ni vakacegu a tara me baletia na tamata, a tam buli na tamata me baletia na siga ni vakacegu²⁸Na kea i balebale sokwe.na siga ni vakacegu i tau na kea lewa i vua na luve ni Momo Levu

3 ¹A sa lesu o Jisu ina vanua ni bosa qa sa laka mai vua i lia na tamata a malum`malum` vali e lima. ²A ra qei vakadani Jisu vakola sara ina siga ni vakacegu maga koi rewa ni vakacola ni ra na tauvi raraci koi lala me re na qei tavuitia.³ A qei kwaya o Jisu vua na tamata malum`malum` no e lima"Mo tu i yata,qo dure i na medra vibutoraki tamata".⁴ A qei kwaya o Jisu i vuara,"I tau no i lawa koi vaucia mom` tara na kwa vina se na kwa caca i na Siga ni vakacegu,se oba vacaca;se vivacolai se vivakamate?"Qare sa galu koko tu.<sup>5</sup>A vidaniyaki i vuara i na mata rarawa ni borisi tu e yaloga,ina levu ni ledra yalo kaiakai,qa sa qei kwaya vua na tamata raraci , "Dolia mai m`lima "a sa dolia mai e lima qa sa vina sara.⁶ A ra sa laka na Varisi qa re lai bosa kwa vata qa lea ilala o Eroti,se na calevu yava i rewa ni laitakuci me vakamate kwa o Jisu.⁷Sa oti are qei laka o Jisu qara na lea tisaiveli i waitaci,qa lia nai nono levu na tamata mai Kaleli qai Jiutia a re qei takuci koko mai. ⁸ Qa kora mai Jerusalemi qa o kora mai Itumia o kora mai na yasayasa mai Joretani qo kora mai Taia qa Saitoni. Na gauna a re rogo kwa ni vi kwa koko a tara o Jisu. A ra sa qei tabili mai vua a lia nai nono levu na tamata.⁹A kere viru na lea tisaiveli o Jisu meru vaka rautakinia nia i lia na lea boto sewa. Me baletia na levu ni tamata e re qisitia. ¹⁰ A sa vakacola ni ra a bi na tamata,qa ra sa qei mata derei koya koko tu o kora na raraci tu.¹¹Na gauna a re dau dani koya kwa na dau waqani tu i na yalo vaka anitu, a re dau lutu e mata qa re kwaya "O kem` riki na luveni Momo Levu."¹² Asa qei kwaya vakabitabita i vuara me re kua nib vatakei kora.¹³ A sa laka cake ina dela ni tua qa covira o kora a vinatira.Qa re sa laka mai vua. ¹⁴ A digitaki ni koru i tinikarau(qa vakayacaniru kwa meu tia avusitolo)me rewa ni viturei qai koya qa rewa ni ru lai vakatala meru vunau. ¹⁵Qa lei vagani vuaru na kaiaki merub vatala dei na nitu.¹⁶Qa sa digitaki ni koru na tinikaru :o Saimoni,okoya a lai vagani vua me ni a e yaca o Pita;¹⁷Jemesa o luvei Sepete,qa o Joni a ru vitacini qo Jemesa ,qa soli vuaru na Poanaji,so kwe me tia luveni kurukuru ¹⁸ Adriu,Vilivi,Pacoiomiu,Maciu,Tomasi, qa o Jemesa o luvei Alifia,qa Cateo,qao Saimoni na gugumatua.¹⁹Qa o Tiutasa Isikareoti ,o koya a soli koya yati²⁰ A ru takuci Jisu leqwa i na lea laka i were,qa re sa baci tabili leqwa mai,qa sa vakavunia i na lredru tam` kani madrai kwa.²¹Le dru rogo na lea vuniwere qaru sa vimemei meru lai mea mai,ni ra kwaya "I sa cakaca tu e ulu".²²O kora na dau ni lewa aru siro civo mai i Jerusalemi, are kwaya "Ni sa no qai koya vali o Pelisipupi " qa " A vakaro tira na nitu i na qwaqwa yava qa ledra i liuliu na nitu".²³ A sa covikora mai o Jisu qa kwaya i vuara na tata vivakadutai taki kwe". I rewa vakayava me vi karatia dei na nitu na nitu? ²⁴Maga i lia na matanitu i tataseresere e i tam` dure leqwa na matanitu so kwe. <sup>25</sup>Maga i lia na were i tataseresere vatakinia ina tam` dure rewa na were so kwe.²⁶ Maga sa dure leqwa mai o Setani me vorati koya qa vavunia na tataseresere, ina tam` rewa ni dure leqwa, sa na yaco mai nai otioi ni lea gauna.²⁷ E i lala lia ei rewa ni rusuvia na lea na lea were na tagwane qwaqwa,qa drivatia mai na lea i yaya, vakavo me vesukia sila na tagwane qwaqwa qei rewa ni vagwalalataki nia mai na lea i yau.²⁸Qi sa kwaya vadodonu sara i va vatikem`, na i valavala duka koko ni luveni tamata i rewa ni bokoci,vitalia i na kea levu nai valavala cakaca, ²⁹o koya koi na tata vakacacatia na Yalo Tabu i tam rewa vaka lia me lai bokoci na valavala cakaca qa tawamudu. ³⁰ A ma kwaya o Jisu na tata so kwe baletia a re kwaya no , "O Jisu ei no qai koya vali na nitu".³¹ A ru sa laka mai o m`naya qo koru na tacia ,a ru mai dure tu itevai.<sup>32</sup> A re sa no va viriviritia a lia na nono levu ni tamata qa re kwaya i vua , "O koru na o m`nam` qo koru o tacim` i ri sa dure tu i tevai iri vadaniko vali mai."³³ A qei saumia vuara qa kwaya," O ei o m`nai au qo kora na taci au?"<sup>34</sup> A vidaniyaki nira na viriqiliqili ti koyqa tu qa kwaya vuara," Tolavi kora kwe o m`nai au qo kora na taci au! ³⁵ O kora ga e re tara e loma na Kalou,o koya so kwe o taci au,qo gwane ai ,qo m`nai au."

¹sa taula na lea vivakavuliina bati ni waitaci qa ra toso vakolo tia ati na tamata.qqa sa kalawa qa ina boto qa gatule.A ra sa rogo qa ra sa maci cacani leqwa ina belebele ni waitaci me vakolotia na boto a vodo vura no ka. ²Sa vivakavuli ina tata bitabita me wetai na tata ni kalou qa sa vecera qa ya.³Ba varogo!alia na tamata dau laulau a lai ceburakinia na qele ni kai. ⁴Ina lea ceceburaki a sewa e qele a lutulutu tovo ina tutu ni calevu na kwa aqei aco,a cavu mai na manumanu qa mai tokia qa cavutakinia. ⁵A sewa e qele a lutulutu ina vivatuvatu a lala na kea qwele vina⁶Nei vatakei ni kai kwe i na gauna i dra ka na siga i cola raraci qa malai baletia ni lala e waka me vatukatania. ⁷E qele a lutulutu ina vibutoyaki ni kai vakavoto na gauna i kwadre ka a tam cola vina muni qa lala muni e nia. ⁸A sewa leqwa e qele a lutu ina qwele vina na kwa a lai ligoci a tase e vua cvina qa tubu ina 30,60,qa 100 isewa." ⁹Qa sa gatule talia no ,"Oei sa vataliga me rogo qo rogo vina sara!"¹⁰Qa sa gatule talia qa no o Jisu ,qa ra sa toso vakolotia leqwa yati qai kora na tinikarua aru qei cacania me cigitia re mai na tata ni kalou. ¹¹Qa sa qei kwaya vuara ina siga nikua qi sa na solia iva vatikem nei solisoli matanitu ni kalou.Ia iva vatikem i tevai na tata ni kalou me tia kwa taucoko. ¹²Me re ligocia no ,qa ra tam vakawa ,me re rogo qa re numideinia tu,ina lia na siga e re na saumaki mai ka,me na qei boko na ledra i valavala cakaca.¹³Qa sa qei kwaya i vuara "O si tam qulumia vina na tata ni kalou.?Me na qei rewa vakaava mo na sovia na tata ni kalou maga e tam vakawa tu na kea i balebale. ¹⁴Na dau lalau a cebuceburaki na qele ni kai sokwe i vatake na lea launia e yaloga na tata ni Kalou. ¹⁵Kokwe e qele a a lutulutu ina tutu ni calevu qa cebuceburaki ka na tata,na gauna a rogo ka o Setani na kwa aqei aco a laka qa mai kau dei du na tata cola ni kalou sa lau rewa tu medra yaloga. ¹⁶Kokwe e qele a ceburaki ina vivatuvatu qa kwaya na kalou "o ei ere na rogo o ei ere na sovia na tata qa re gadretakinia boto. ¹⁷I na qei tam tase medra wakaina ledra duku yaloga ere na lai ligoci ina gauna lekelek , mai taku ina sota qa ra na rarawana vivakacacani me baletia na tata,qa ra tacaqe rewarewa muni.¹⁸I sewa leqwa e qele a ceburaki medra vibutoyaki na kai vakavoto .ere na rogo na tata. ¹⁹Ia na lea kawai na vuravura ere na vikui qara na rewa kwa ere na kaudei na tata ,qa na sa tam vuataki e vua. ²⁰E qele na kai a ceburaki ina qwele vina ,na kwa a lai ligocia sokwe ere na rogo na tata qa ra na sovia,ina bi muni e nia qa na vadudutakiniani 30,60,qa 100 du isewa.²¹Q a sa kwaya o Jisu i vuara,"o ba kau cina i buto ni were qo ba na taunia ina ruku ni rubo se ina ruku ni tavata?i lala o ba na lai torania inei tutu ni cina. ²²Qa sa kwaya rewa na lea tua ni tata , me wetai i lala lia na kwa e vunia me tam lai dani,qa lala lia na kwavuni e na cutaki ina cedre ga. ²³Na lea tua ni tata o Jisu maga ilia sa vataliga me rogo?qa me rogo sara!²⁴Qa qei kwaya leqwa ivuaru ,"ba varogo vina,na kwa ba varautakinia ina varautaki leqwa i va iko qei vakalevutaki leqwa iva iko. ²⁵Na kea i balebale,maga e no vata no qa na kalou kwe ina solia vakabi muni i va iko,maga i lala i va iko o Jisu,ina qaratia lesu leqwa okoya na kwa i taukeni tia.²⁶Qa kwaya leqwa" na matanitu n kalou i wetai na momo a ceburakiania e qele na kai ina qwele du.²⁷Qa sa moce ina bogi qa dure ina siga qa cola na sila qa kwadre,qa tam vakawa na kea i kwadre ina kwa a yaco. ²⁸Ni sa vuatakinia ga na qwele sa teimata mai na kwadre qa qei nia e taliga takuicia sara e vua sa matua sa lei tolavi e taliga. ²⁹Na gauna isa dreu ka na vuanikai ,sa qei vakarusu nia varewarewa nei sele takelo baletia sa tase na vulai matumatua.³⁰Sa qei kwaya leqwa o Jisu teva na vakatautauvatatakinia ina ava na matanitu ni Kalou,se me varewarewatakinia na kea i vamacala?³¹I wetai na qele ni mosita maga,i na vuoro i qwele i kai seewasewa taliqa ina vuravura. ³²Ni sa ceburaki sa na tubu me levu talia i vuara na kai i tau ina tovatova,sa tubu mai e tula alevu,sa rewa i vuara na manumanu i lomalagi me re tara na ledra sova i e ruku.³³Ina bi na tata ni kalou me wetai na lea cabo tata i vuara,asewa a re saqatia me re modro qa ra vakawa na kea bitabita. ³⁴Qa sa tam dau tata i vuaru ia a tam vele na tata ni kalou,ina vigauna idau no talia,i qei dau vatakawatakinia ivuaru na lea tisaiveli na tata cola ni kalou.³⁵Ina yavi ni siga sokwe a sa kwaya vuaru,"teva sa ligo leqwa ati ina tai ni vanua. ³⁶Qaru sa deinia koko tu,qa ru sa mei Jisu i na boto qa sewa leqwa na boto aru viturei vataqara. ³⁷I na gauna sa deidei ka na waqa ina buto ni soso,a qei tase alia na cagi qwaqwa takwali,qa vodo na waiqa sa vakolo ni roulu na boto.³⁸O Jisu a moce no i dreke,aru sa qei vogonia me mata qaru vece i va koya momo levu riki e bau vakawa no ni teva sa vakarau cidrom?a qei rogo medru lio o Jisu,aqei ³⁹Dure qa tau tata ina cagi qa qei kwaya i vua na waitaci"malum qo tu vakalia"a varogo na cagi qa tase na draki vina.⁴⁰Na tua ni tata a qei veceru"na ava o ba matakucia?si ce sewasewa ga no na vatilem vabauti? ⁴¹A ru sa matakau qaru sa vivece,"O ei o kwa kwe

5

¹Ni ru utu yati i na matakawa leqwa i lia i na ledra vanua na koi Kerosini(Kerikesa).²Ni sa sovu mai waqa o Jisu ,vakasauri asa laka mai vua ina i bulubulu a lia na tamata waqani koya tu mai na yalo ni anitu.³Na tamata kwe a no vali i na i bulubulu, a lalalia me taroviti koya,tam rewatia na senidodo ⁴A sa dau vi tosoyaki tu ina vigauna ni dau wativaki tu ina senidodo, a drutakinia na senidodo a dau watilaki tu ka , a lalalia a tau vua na kaikai me sobe ti koya.⁵A sa dau no vali i na i bulubulu qa ina vi ulunivanua i na visiga qa na bogi a sa dau seelaki nia e yago ina vatu garegare. ⁶Ni sa qei dani Jisu vakayawa, sa qei wavucia, a koruva civo i vua.⁷A sa tagi sara i yata , " Na yava mequ tara i va kem, Jisu o luvea na Kalou tetelagi"? Qi sa kilatia ina kaikai ga ni Kalou.⁸A qei kwaya i vua, " Laka dei mai vua o iko na yalo cakaca".⁹Sa qei tarogia , "O ei m~ yaca"? A sa qei saumia , "Qu yaca o Umaumalevu ni re bi."¹⁰A re sa qei cauria ga no i vua me kuwa ni ra laka dei mai vuara.¹¹A lia nai nono levu na qo a re kani vali ina lia na tua. ¹²A re qei kerevi koya, a re kwaya , vatala tikemam yati i vuara na qo, me mam lai waqani kora. ¹³Sa vaka doni kora na yalo cala a sa lei waqa ni ra na qo, a re sa qei wavu civo ina baranisavu i ruwai , a rautia i ruanaudolu na qo a cidrom i ruwai.¹⁴O kora na vakanira no na qo a re qei tuba dei qa re lai kwaya na kwa sa yaco, i na koro i na yasayasa so kwe, a re sa qei laka qa re lai tolavia na kwa sa yaco. ¹⁵A re sa qei laka mai i va Jisu qa re sa qei mai dania na tagwane a dau waqani vali i na nitu, o koya a waqani koya tu a bi na yalo cakaca ni sa nodoki no muni qa sa vakaisulu vinatu qa tu donu tu lea cola, ia gare sa matakau.¹⁶Qa re sa qei dania na kwa sa yaco tu i

vua na tagwane a curumi yanitu, a sa qei vatakea i va kora na kwa a yaco i vua qa na kwa a yaco i vuara na qo.¹⁷ Sa taula me ra sa vecei koya me vagwlala ina ledra vanua.¹⁸ Ni sa vodo i waqa, a sa kerevi koya na tamata curumi yanitu me re sa laka vta vali muni.¹⁹ A qei vadonia o Jisu, a sa kwaya i vua, "Laka i na vitiki ni were vakora na koilem, vecei kora na kwa sa tara i va iko na Turaga qa na vikwa sa vatakea i na leya lomani i ko."²⁰ A sa qei lakwa teni qa sa taula me kwaya tovo mai na kwa levu a tara o Jisu i vua mai Tikapoli, a re sa qorovia taucoko. Ia ni sa takoso leqwa i na tai ni wai ina²¹ waqa, a re sa yaco vata ya o kora taucoko na vu ni no bi ra mulo rauni tu qa koya ni si dure vali ina bati ni ruwai.²² A lia i vuara nai liuliu ni lotu e yaca o Jairo a sa laka mai, ia ni ru sa dani koya, sa koruva i e la.²³ A sa mai vakalomatia vaka vica qa kwaya, "O luvei au yalewa i sa voleke no ni cibuta e cegu qi sa vamosa ti kem mo laka re mai mo na mai donia boto re mlima i vua lakalaka i na vina qa qei cola."²⁴ A ru sa qei laka vata, sa maci lia nai vuni no bi a re sa maci takuci koya, a re sa toso voleke ga no i vua.²⁵ A lia muni na yalewa a no vali muni so kweni a turu ni dra balavu i na tinikarua na yabaki.²⁶ A sa dau vosotia vakalevu na ledra viqwaravi na vuniwai qa sa vakayagatakinia na vi kwa ei taukenitia tu me rewa ni yaco vua nacola qa sa qei levu ga no mai na mate a tau no vua.²⁷ Ni sa vakarogo nai kwalekwale kei Jisu, sa laka mai e lobo ina ledra vibutoyaki na tamata, qa dere na lea bele ni sulu o Jisu.²⁸ Ni a kwaya, "Maga qi na dere boto na lea i sulu qi sa na cola."²⁹ I na gauna sa derei koya kwa, sa mudu sar na tu ni dra qa vakawa ie yago ni sa cola mai i na lea raraci.³⁰ Sa taula me vakilatia o koya ni sa vele mai vua na kaiakai. Sa qai vua mai vuara na tamata taucoko qa kwaya, "O ei a dere na lequ i sulu?"³¹ A ru qei kwaya vua na lea tisaiveli, "Tolavia re na levu ni tamata taucoko tu kwe qo qei kwaya tu, 'O ei a dere au?"³² A sa qei vi dani yaki me vakatolavia o ei a dere na lea i sulu.³³ A sa kilatia no na yalewa so kwe na kwa yaco no vua, a sa matakua qa saqasaqa. A sa laka qa mai qa mai lutu i e mata qa vece coco vua na kwa du a yaco.³⁴ Qa sa qei vece i vua, "Lequ vulau, na lem vabautia isa vakavunia mo cola. Mo laka i na vakacegu qo sa vacolai i na lem raraci."³⁵ Ni sa tata no kwa, a sewa na tamata ara sa laka mai vua nai liuliu ni lotu qa re kwaya i vua, "O luvem yalewa asa cibuta na lea i cegu. Na yava e vakasosataki nia no kwa nai vakavuvuli?"³⁶ Ni sa rogo mai o Jisu nakwa a re kwaya no, sa qei kwaya vua nai liuliu ni lotu, "Kua ni ko be matakua mo vabautia ga".³⁷ A tam vakadonua me lia leqwa i laka qai koya, vakavo ga o Pita, Jemesa qo Joni o taci Jemesa.³⁸ A ru sa qei laka mai i na lea were na i liuliu ni lotu qa tolavira na wekaya e re vitagicaki tu i na lio levu.³⁹ Ni sa rusu yati i buto ni were a kwaya sara i vuara "Na yava o ba sa be luluvu ka, qa na yava o ba tagicakinia?" I tam`ci buta e cegu na driadria kwe ei moce no boto."<sup>40</sup> A re qei malicaki ni koya. A sa qai mera kece i tevai qa meru boto o tamaya qo m`naya qa koru na laka qa ya mai, garu rusu i na vanua a doki no mai na driadria.⁴¹ A sa qulu e lima na driadria qa kwaya i vua, "Talica, kumi!" na kea i balebale, "Lewa sewa, qi sa kwaya i va iko mo dure."⁴² Vakasauri sa dure sara mai na driadria qa sa yato ni sa yabaki tinikarua vali. A kusarira qa re vakanumia na kwa isa yaco.⁴³ A sa qei vecera me kua nib lia me kilatia na kwa so kwe. A sa qei veceru meru solia vua i lia nakwa me kania.

6

¹A sa deidei mai so kakwe qa laka i lae vanua, aru qei takucia na lea tisaiveli. ²I na Siga Tabu, a vakavuli vali i were ni masu. A bi na tamata ra varogoci koya qa re sa vadrukai. A ra sa kwaya, "Na vuku ava sa soli tu i vua"? Na ava sewa na vicakacakamana a tara boto e lima"? ³Tamnina kwe na matai ni kai, o luvei Meri e tagwane ko ri vitacini qa Jemesa qa Josese qa Jutasa vata qa Saimoni? E i tam nodoki no qa vatiketa kem o gwanea"? A sa rui tei vatatao i vuara o Jisu. ⁴Sa qei kwaya vuara o Jisu, "Na varovita ina tam laidani cake tu maga vakavo ma ga mai lea vanua, vuara na wekaya qa na lea vuniwere. ⁵A tam rewa ni tara lia leqwa na cakacaka levu vakavo ga na lea dere e lima a sewa na raraci qa vacola ni kora. ⁶A vadrukai saraga ina ledra tam vivabauti. Oti sa qei viatoki i vikorokoro qa vivakavuli. ⁷Oti sa qei coviru na tinikarua qa taula me vatalara yayarua, a solia vuara na qwaqwa ko i ulabaletia na viyalovelavela. ⁸A vecera me re kuwa ni kau e i lia na kwa in aledra i yatoyato, vakavo ga na i toko, kua na madrai kua na beki, nai lavi ina ledra beleti. ⁹Me re taqai vava, qa kua ni taqa i rua na kote. ¹⁰A qei kwaya vuaru" Gauna ga o ba rusu i na lia na were, ba nodoki ga no qa me yacovia ni o ba sa laka dei mai ka. ¹¹Wetai i lia na koro i tam ciqomi vatikem se tam varogoci vatikem ni o ba sa deinia mai na koro sokwe ba kurelaki nia dei mai na qweleqwele vatimem ia me kea i vadudu i vuara. ¹²A ru sa qei laka qa ru kacivaki nia ati i vuara na tamata me re taiki dei mai na ledrai valavala cakaca. ¹³A ru vikaratia dei a bi na yanitu, qa ru tabakia a bi na tamata raraci i na i lumi qa re vacolai. ¹⁴Sa qei varogo na momo o Eroti ni sa lei kilati levu cake no ga e yaca o Jisu. A sewa a re kwaya, "Sa cola leqwa mai o Joni na dauni vavitaisotaki koi vavunia no na kaikai ni vicakacakamana i vua". ¹⁵Se wa leqwa a re kwaya, "O koya o Ilaija, re kwaya ga no i sewa, O koya i lia na varovita, wetai i lia na varovita ni vigauna sa oti, ". ¹⁶E i varogo o Eroti qa kwaya, "Joni o koya qu drutakia e domo sa cola leqwa mai". ¹⁷I na lewa o Eroti a sobe o Joni wa rusu i wereniveivesu me baleti Erotiasa (e lewe ni Filipi koru i vitacini), do a vakawatitaki nia leqwa. ¹⁸Do a vece i Eroti o Joni, "E itam dodonu iva iko mo vakawatitaki nia e lewe ni tacim," ¹⁹A qei borisitaki o Erotiasa qa mata vamate, ia a tam rewa. ²⁰Sa matakuci Joni sara ga o Eroti, a kilatia no ni lia na momo dodonu qa savasava, a qei maroroi koya. Na lea dau varogoci kya a vavunia me yatayatava vakalevu, ia dau varogoi koya vina. ²¹A lia na siga a tara lea siganisucu o Eroti, a varautaki nia a lia na vayaviyavi vuara lea vaillesilesi, turaganivalu, qa ra na tuqwaqwani Kaleli. ²²A qei rusu mai o luvei Erotiasa vulau me tuisi i vakora, sa lia na kwa na lea gadretaki mai bva Eroti q ara na lei sureti mai. Sa qei kwaya na tagwane vua na vulau, "Kerevia mai e lia na kwa e i va au qi na vaganiiko ga". ²³A qei tata bubuluoi vua qa kwaya, "Na kwa ga e kwaya i va au, qi na vagani iko, yaco sara me vimama na lequ matanitu." ²⁴A laka yati qa kwaya i va mnaya, "Na ava me qu na kerevia vua"? A kwaya, ²⁵"E ulu ni Joni na daunivivavitaiso." A lesu varewarewa leqwa vua na tagwane, kerekere qa kwaya, "Qi vinatiko mo vagani au mai, na gauna boto kwe, e ulu ni Joni na daunivivavitaiso i na lia na dela ni veleti kai." ²⁶A sa rarawa vakalevu e yalo na tagwane kwe, ia sa tam rewa ni vasukania na kwa a gadrevia na vulau qa

sa sureti mai ina vayaviyavi. ²⁷ Sa qei vatala a lia na sotia mai vuara na yadra qa varoti koya me kau mai e ulu ni Joni. A laka mai na sotia i werenivivesu qa drutakia mai e ulu ni Joni. ²⁸ A sa qei kau mai e ulu ina lia na veleti kai qa vagania na vulau me ka iva mnaya. ²⁹ Ina gauna are sa rogo na tisaiveli na kwa kwe are sa laka qaru kau mai e yago qa ru bulutia. ³⁰ Ru lesu leqwa i va Jisu nai avositolo q aru vece vua na vikwa kece aru sa tara qa ru vivavuvulitaki. ³¹ Sa qei kwaya i vuara, " Sa bi are laka mai qa ra lesu leqwa , qa lala sewa na gauna me re kani ka. " ³² A ru sa wetai lele dei vatakiniru ina lia na vanua gwalala. ³³ A levu are tolaviru qa re kilatiru, ra qei wavu teimata ni ru si bere ni yaco ati. ³⁴ Ni ru sa yaco i vovo qei tolavia o koya na i nono na tamata levu sa lia na kwa na lea lomanikora . Sa qei taula me vavuvulitaki vuara a bi na kwa. ³⁵ Toso na gauna, aru sa laka mai lea i tisaiveli qaru kwaya vua, "Ko kwe na vanua vagwalalaqa sa rewarewa no mai na yaviyavi. ³⁶ Vatalara re me re laka ati vivanua qa na vikorokoro me re lai volia i sewa na kwa me re kania . " ³⁷ Saumia qa kwaya vuara, " Ba vagania i sewa na kwa me re kania. " A ru sa kwaya, "I ba rewa ni laka qa ba volia ei rua na drau nai lavo na madrai me rautia ei rua na drau nai lavo me re kani ka?" ³⁸ Sa qei veceru, " Ei vica nai buli madrai ei tau iva vatikem? Ba lai dania, " I na gauna aru sa dania oti ka, aru sa kwaya, " E i lima nai buli qa rua na ika. " ³⁹ Sa qei vecera na tamata me re no yayavica nai korokoro i voo. ⁴⁰ A re sa qei no yayadrau qa yayalimasagavulu ina lia nai korokoro ⁴¹ Sa qei qulumia na lima na madrai qa rua na ika, gadele i yata i lomalagi qa tata manamanataki nia qa viyayavica tikora. ⁴² A re kani me yacovia na ledra wabute. ⁴³ A toroki nia na moromoro ni madrai qa na ika qa vagani tia ina tinikarua na taga ⁴⁴ A lima na udolu na tagwane a re kani madrai ⁴⁵ Sa qei vavodoni koru na lea tisaiveli me ru teitei mata i taitai, e tiki wetai Pecisaita, ni sa vatalara lesu no na tamata. ⁴⁶ Ni ru sa lesu leqwa, a qei laka e dela me masu. ⁴⁷ Sa toso tovo mai na yaviyavi q asa donumaki no na boto na vimama ni ruwai, a nodoki talia no mai vovo no koya. ⁴⁸ A dania na ledru wakabokabo i na i voce baletia ina qwaqwa ni cagi a liwavi koru no mai. ⁴⁹ Rautia na i ka va ni wase ni bogi a qei laka mai vuara o koya a yato vali mai i delani ruwai qa sagatia me teimata i vuara. Na gauna aru sa tolavi koya ka aru qei gisa vata niru setava me tia yalo cola ⁵⁰ Sa lia na kwa na ledru docola ni ru sa dani koya. Oti sa qei tata mai vurau qa kwaya , " Ba yalo qwaqwa! O au boto! Ba kua ni matakul! ⁵¹ Sa vodo qaru i waqa qa sa malum civo qa na cagi. ⁵² A ru sa tam vanumia boto na kwa a tara vua na madrai. Ni sa rui kaikai meudru yalo. ⁵³ Ru takoso rewa qa ru kele i Kerisareti. ⁵⁴ Na ledru sovu yati are kilati koya vina mai na tamata. ⁵⁵ A re duku caraqetu lesu qa re toroki tira mai na raraci na vanua a nodoki no ka. ⁵⁶ Na vivanua koko ga a laka ka are mera ka na raraci. Are sa qei kerevi koya me re derera boto dudu ni lea i sulu, a re bi na dere are vacolai ka.

7 ¹ O kora na Farisi qa sewa na Vunivola a re laka mai i Jeruisalemi, qa re mai rauni ti koya tu. ² A re ligocia ni sewa lea Tisaiveli a re kani madrai qa dukaduka tu medra lima, a re si tam vuvulu ³ (Baletia o ko ra na Farisi qa o ko ra koko na Jiu ere tam drewa ni kani ni si tam vuvulu re medra lima, baletia ni re se qulumia kata tu ledra lawa na tuqwaqwa. ⁴ Ni re dau la mai na Farisi na vivoli, ere tam drewa ni kani mata ere si tam vaisili sila re ni re qulumia kata tu ei bi leqwa na ledra lawa, me wetei na drali ni bilo, kuro, yaya varasa dau tawani, qa na i nono ere dau nocia ni re kani) ⁵ O kora na Farisi qa na vunivola a re koko i Jisu, "na yava re ere ma tam takuicia no na lem Tisaiveli me wetei ledra lawa na tuqwaqwa, ni re kani madrai qa re si tam vuvulu re?" ⁶ Ia sa vecei kora o Aisea na varovisai vakadu sara ga baleti vati kem na dauvivikui. A vola, " o kora kwe ere vidokai vali boto i va au i na medra tabe ni gusu, ia medra yalo ei yawati au du. ⁷ Na so-Kalou taqwalala ere vaga ni au, ere vivakavulitaki na lewa ni tamata me ledra vavuvuli! ⁸ O ba deinia na vunau ni Kalou qa qulukata nia tu na lawa ni tamata! " ⁹ A kwaya leqwa i vuara, " o ba tara vakaava nia no, oba dainia dei na vunau ni Kalou me rewa nioba maroroitia ga na vati lem lawa! ¹⁰ O Mosese a kwaya, "Rokovi tamam qa umnam, ! o koya i tata cakaca i va tamaya se umnayā ei na mate du! ¹¹ Ia o ba kwaya, ' maga i lia na tamata ei kwaya i va tamaya qai umnaya, " Na vivuke yava ga oru solia mai i va au ei " Koripani, " (soli i vua na Kalou), ¹² Qo ba tam va gwalalataki ni koya me bau tara lia na kwa i va tamaya qa umnaya. ¹³ " o ba usu tia dei no na vunau ni Kalou i na vati lem lawa oba vaka dewa civo tovo mai. Qa bi sara leqwa na lawa ei veisemati vata o ba vatara. ¹⁴ A covi kora leqwa na vuni no so kwe qa kwaya i vuara, " Ba varogoi au re, o vati kem koko, qo kilatia vakavina. ¹⁵ " Ei lala lia kwa i teba i vua na tamata me vakadukadukania ni rusu i buto i vua. Ko na vikwa ei rusu mai boto ina laka i teba ko i vakadukaduka ni koya. ¹⁶ Ko kwe sa deini kora tu o Jisu qa rusu i were, o kora lea Tisaveli a re qai cacani koya me baleti na tata ubi kea i balebale. ¹⁷ Sa kwaya o Jisu, "E si vele ga i vatikem na kilatia? oba si tam ligocia rewa na yava ga i rusu i buto vua na tamata mai teba ei tam vakadukaduka ni koya, ¹⁸ Baletia i tam lakha i e yalo, ia ei laka i e kete qa rusu sara i were sewa! Baletia na yatu tata kwe o Jisusa kwaya kha na magiti koko ei lala lia ei dukaduka ¹⁹ A kwaya , "Ko na vikwa ei lakha mai boto i va dukadukali ni koya. ²⁰ I boto mai vua e i lia na tamata , mai e yalo, ei laka mai na gigilo, garogaro cakaca, na driva, dau laba, ²¹ dau yalewa, kocokoco, cola vaka sisila, lawaki ca, tata vaka caca, dokadoka, vei dabui, lialia. ²² Na gigilo koko kwe ei laka mai boto, qa re tia vi kwa ko ere vaka dukaduka nia na tamata. ²³ A dure mai so keni qa tai lakha i na yasayasa vaka Taia qa Saitoni. So kha kwe a rusu ina lia na were qa vinatia me kua ni lia ei vakwa na vanua sa nodoki ka, ia a tam rewa ni cu. ²⁴ Sa du sara a tam bere boto, a lia na yalewa a rogo ni sa no vali va luvea a sobetia tu a lia na yalo ni gigilo, laka mai qa mai cuva ie la. ²⁵ Na lewa kwe na koi Kirisi, ei kawa ni koi Seifaranisea. a vaka mosati koya me laka re i vikaratia na nitu i va luvea. ²⁶ kwaya i vua na yalewa , "o kora na driadria mere lei vagani sila re na kedra. Baletia ei na tam dodonu me kedra na driadria me lai walataki i vuara na tui". ²⁷ A sa qei kwaya, lesu i vua na lewa, " Io, momo levu, o kora na tui i na ruku ni teveli ere sa dau kania no ka na ledra moromoro na driadria, " ²⁸ A sa kwaya o Jisu, "baleti osa kwaya mai e, o sa rewa ni lakha, na nitu sa laka dei mai iva luvem, ". ²⁹ Sa lesu leqa i lea were qa tolavia na driadria ni doki no i tavata, qa sa lakha dei na nitu. ³⁰ Sa deidei leqa mai o koya i na yasayasa vaka Taia, qa rusuvi Saitoni me tase yati ina wai o Kaleli i yata na vi vanua o Tikapoli. ³¹ A re mea mai vua a lia na tamata a dudu qa tatao vali lea va rogo, qa re vamasuti koya me dere i koya re. ³² A

mei koya dei vailo mai, i vuara na vu ni no sokwe, qa vaka rusunia e titi nima ie qwara ni taliga, ni sa oti na lea katasivi sa qei dere e me.³⁴ A tola i yata i lomalagi qa kwaya i vua,"efaca", so kwe ei kea tata "Tadola,."³⁵ A tam dre boto e taliga sa tasere, e me sa tasere, gasa taula me matamatakwa na lea tata.³⁶ A tata vakaikai i vuara o Jisu mere kua ni vece lia leqwa na tamata. Ia na lea togaya lea tata kaikai, na qwaqwa ni ledra vaka udrenia yati.³⁷ Sa tau sara i yata ledra qorovia na kea tara, qa re kwaya,"o koya sa mai tara me vina na kwa koko. Sa rewatia me va rogo na dudu qa tata na galu.

8¹ I na gauna so kwe, a lia na vunino levu a re takuci vata tu mai qai kora na tisaiveli i va jisu. A sa qei covi kora na tisaiveli qa vecera.² Qi sa lomani kora du ni sa tolu na siga ledra laka tu mai, qa sa lala muni na magiti a lei kani tu.³ Maga qi na vatalai kora dei e re na lai malumalum i na ledra laka tovo i calevu .Ni sa rui balavu na vanua a re laka tavia vali mai. ⁴ A ru sa kwaya i vua na tisaiveli , "I vei na vanua me lai laka mai ka na madrai me virauti qara na vunino koko kwe ina lia na vanua dravuisiga wetai kwe?"⁵ Sa qei tarogi kora leqwa o Jisu. "I vica nai buli madrai i tau no e?" Qa ru kwaya. "e i vitu." ⁶ A sa qei vecera na vunino levu kwe me re gatule. A sa qei qulu qa vavinavinatakinia qa vaga ni kora na tisaiveli meru vivotayakinia.⁷ Qa sewa na ika yasewa a qulu qa vavinavinatakinia qa re sa qei vivotayakinia. ⁸ A re kani qa re wabute qa ru tomia leqwa na moromoro ni magiti qa sinai leqwa a vitu na vesavesa.⁹ A re ma rai va na udolu koko ni tamata. A re sa kani oti qa sa vatalara o Jisu.¹⁰ A sa qei vaigu qaru na tisaiveli, me ru vodo i na waqa meru sa laka i na vivanua va Talimanuca.¹¹ A ru sa qei laka mai na Farisi qaru mai viba ti koya. A ru mata tolavia i vua a sewa nai vatakilakila me ru vakatovolei koya ka. ¹² A cegu levu i buto i e yalo. Qa sa kwaya o Jisu i va kora. " Baletia na yava o ba vademia ka nai vatakilakila nai taba tamata kwe?Qi sa kwaya vakadu sara i va vatikem,E i lala nai vatakilakila i na soli i na taba tamata kwe." ¹³ Sa dei ni kora tu o Jisu qa vodo i na waqa me laka leqwa i e tiki. ¹⁴ A ru numideinia muni na tisaiveli me ru bau kau lia vali muni na ulu ni madrai. A ru sa lei vicacani leqwa ni tam bau lia boto re na i buli madrai me ru bau kau vali. ¹⁵ A tata vakaikai ti kora o Jisu, " Me ru yadravia qa ru qaraunia na ledra vakatubu na Farisi qa na ledru i vakatubu na Eroti."¹⁶ A ru vakaibalebaletaki nia na tisaiveli "Baletia a lala vuara na madrai."¹⁷ A sa tolavia rewia o Jisu qa tarogiru. " Baletia na yava o ba vivesanataki no ni lala na madrai?O ba tam ligocia rewia? O ba tam kilatia rewia? E i sa marai gigilo vatimem yalo?"¹⁸ E i tau vatimem mata, qo ba tam tola? E i tau vatimem taliga, qo ba tam varogo? O ba sa tam numia? ¹⁹ Na gauna qu vivotayakinia ka na lima na madrai vuara na lima na udolu, qa vica leqwa na vesavesa a vo?". A ru kwaya leqwa vua," Tinikarua."²⁰ Na gauna a ciqilakinia ka na vitu na ulu ni madrai vuara na va na udolu, qa vica na vesavesa a tawa?" Qa ru kwaya vua " a Vitu'. ²¹ Qa qei veceru, "Oba si tam kilatia ga?"²² A ru sa yaco mai Peciseita. A ru sewa a ru mea mai vua a lia na matakabulu qa re gadrevia vua me derei koya. ²³ Sa qei qulumia e lima o Jisu qa mea dei mai na buto ni koro.Sa qei katasivitia e mata qa qei derei koya qa tarogi koya." Sa bau ligocia i lia na kwa?"²⁴ Sa qei ligo i yata qa kwaya." Qi sa ligoci kora na tamata e re wetai e re yato tu na vunikai. " ²⁵ Sa qei dere leqwa e mata o Jisu, sa qei ligo vina qa sa qei vina koko leqwa lea tola. ²⁶ Sa qei vatala dei o Jisu i na lea i nono. Qa vece vua me kua ni laka i tauni. ²⁷ Na gauna a sa laka qai kora ka na tisaiveli i Sisaria Filipai. I na ledru laka tovo a sa qei caca niru o Jisu. Na yava re numia na tamata me ni ei o au. ²⁸ A ru sewa a re kwaya"o Joni na daunivavitaistaki". A ru sewa leqwa a re kwaya"O Ilaijia", qa sewa re kwaya,"E i ma lia va kora na Varovita.²⁹ Sa qei tarogiru leqwa o Jisu" Ia o ei oba numia me ni au?"Sa qei vece vua o Pita,"O kem na Karisito." ³⁰ Sa tata vakaikai o Jisu me ru kua ni kwaya i lia na kwa me baleti koya i vuara. ³¹ Sa taula leqwa me vivakavulici ni dodonu na luve ni tamata me sota qaya i bi na kwa, e na lai cakati mai vuara na tuqwaqwa,mai vuara na bete levu, qa mai vuara na vunivola, qo na lai vakamate, qa na dure leqwa ni oti e i tolu na siga. ³² A sa veceru vakamatamatakwa sara na kwa kwe qa mea dei mai o Pita qa tata vakaikai i vua. ³³ Ia sa qei vuki o Jisu qa daniru na tisaiveli qa tata vakaikai i va Pita,"Laka dei i qu lobo,Setani! Ei tam vakayamata no lem numia i na kwa ni Kalou, ia i na kwa ga ni tamata. ³⁴ A sa qei covira leqwa na vunino so kwe qa o kora na lea tisaiveli qa kwaya,"Maga i lia e i mata takuci au, me vakavele ni koya, dagia lea kauveilatai, qa takuci au. ³⁵ O koya si mata maroroi tia lea cola e i na va velenia, ia o koya i na va velenia lea cola me baleti au qa na Kosiveli i na maroroi tia. ³⁶ Na ava na kea yaga i vua na tamata maga e i rewati vuravura koko qa va velenia lea cola. ³⁷ Na yava e i na vagania na tamata me tia i sosomi ni lea cola?"³⁸ O koya a lia e i na maduataki ni au qa na lequ tata i na taba tamata dauyalewa qa cakaca kwe,na luve ni tamata e i na maduataki ni koya muni ni sa laka mai i nai ukuuku lei Tamaya qa o kora na Agilosia savasava.

9

¹ Qu sa vadudutakinia i va vatikem e i sewa e ere na tamu tovele na mate ni si bere ni re tolavia na matanitu ni Kalou. ² Sa oti a ono na siga ,sa qei meru o Pita, Jemesa qa i Joni o Jisu i na ulnivanua. ³ A sa qei matalia vakarewarewa na lea i sulu⁴ A ru sa qei cedre mai i vuara o Ilaijia qa Mosese qa ru vitatani sara qa Jisu. ⁵ A qei kwaya o Pita i va Jisu "Vakavuvuli, sa vina du vatileda nodoki no keni qa me ba sa tara i tolu na were i lia me lem, lei Mosese qa lia me lei Ilaijia".⁶ (Ni sa tam kilatia na kwa a kwaya ni sa matakau.)⁷ A qei lia na rorogo a qei rogo mai lomalagi ni sa vatagilotaki niru tu a lia na ka o. "O kwe na lequ driadria ni toko, ba varorogi i vua" ⁸ A sa kusariru ni ru vitolayaki qaru sa tam tolavia lia leqwa i vuara, o Jisu talia boto.⁹ Ni ru sa siro civo mai na ulunivanua,sa vonotaki niru na luve ni Kalou me ru kua ni vacedrenia i vua i lia na tamata na kwa a ru tolavia. Me yacovia ni sa dure leqwa mai na luve ni tamata. ¹⁰ A ru qulumia no vatakiniru nai tukutuku qaru qei vicacanitakinia no na yava nai balebale ni cola leqwa mai na mate. ¹¹ A ru cacani koya,"Na yava e ere ma kwaya no na vunivola ni dodonu me teiteimata mai o Ilaijia?".¹² qei kwaya lesu i vuara , ni "o Ilaijia a teimata mai me mai valesunia leqwa na vikwa i na kea i tautau i mata. Na ava e i ma qei volai tu ka na Luve ni tamata e i na vakararawataki i na levu na kwa qa vakamaduatiki. ¹³ A sa qei vakadudutakinia vuara o Jisu, o Ilaijia qara takuicia ga na

kwa a donuti kora me re tara i vua me wetai e i kwaya na i Vola Tabu me baleti koya.¹⁴ Ni na yaco mai i vuaru na tisaiveli a ra tolavia a lia na vunino levu ni re rauni ti koru tu.¹⁵ Ia na gauna boto a re tolavi Jisu ka na vunino koko so kwe, a re kurabui qa re wavucia me re kidavakinia.¹⁶ A va cacaniru na tisaiveli o Jisu "Na yava o ba vibataki no qai kora?"¹⁷ A lia i vuara na vunino so kwe, a saumia qa taro, "Vakavuvuli, qu mei luvei au mai iva kemu. E i lia na yalo e i va tao nia tu me tam rewa ni tata."¹⁸ Dau sobeti koya qa walataki ni koya civo, vuso e gusu, katia e bati qa vaqwaqwataki ni koya. "Qu kere viru lem tisaiveli meru ceburakinia dei mai vua a ru tam rewatia".¹⁹ A qei tata niru o Jisu qa veceru, "Taba tamata tam vabautia, i vei wetai na balavu ni lequ vosotia tu qai vati kem? Mea mai i va au."²⁰ A ru mea na driadria i va Jisu. Ni sa tolavi Jisu na yalo, a samlaki ni driadria me yasaqasaqa tu, qa kekevuso e gusu.²¹ A tarogia na tama ni driadria o Jisu na yava na balavu ni gauna e i wetai vali kwe? A kwaya o tamaya, "Ni si driasria sewa."²² Ia na vigauna a viritaki ni koya i na quto sei i ruwai qa sagatia me mudukia lea cola. Maga e rewa ni tara e i lia na kwa lomani vatikemam qo vukei "kemam"²³ A kwaya i vua o Jisu, Maga e rewatia na kwa koko e i rewatia o koya e i vakabautia.²⁴ Vakasauri o tama ni driadria a gisa mai qa kwaya, "Qi sa vabautia" vuke lequ tam vabautia.²⁵ Ni sa tolavia o Jisu ni ra sa wavu koko mai i vuara, sa vunaucia na yalo gigilo qa kwaya, "O iko na yalo ni dudu qa na galu, qi vakaroti iko laka dei mai vua qa kua ni lakatavia leqwa".²⁶ A docola mai qa wiricaki nia vakaikai na driadria qa qei dei ni koya. A sa kea i rarai, ni driadria e i sa na mate qa bi koko a re sa kwaya "Sa mate".²⁷ Ia o Jisu sa qei qulumia e lima qa vadurenia i yata, qasa qei dure tu.²⁸ Ni sa rusu i were o Jisu, a ru sa qei cacania vailo na tisaiveli" Na yava e vu a ru tam rewa ni karavia rewa ka na yalo gigilo".²⁹ A qei veceru, o Jisu, Na mataqali kwe e i tam rewa ni lei vikara qa vakavo ga na masu.³⁰ A ru laka dei mai so keni qa rusuvi Kalili. A tam vinatia o Jisu me lei kilati na vanua e ri sa no tu ka.³¹ Ni sa vakavulici koru vali lea tisaiveli, A kwaya i vuaru, "Na Luve ni Tamata e i na lei vagani i medra lima na tamata, qa re na vakamate nia ni oti e i tolu na siga, e i na dure leqwa mai".³² Ia a re tam qulumia rewa na uto ni vitukutuku, qara mataku na cacani koya (Jisu).³³ A ru sa laka mai Kapenaumi, ni oti sa lai rusu i were qa sa qei cacani koru. Na yava o ba vicacanitaki tovo mai calevu.³⁴ Ia a ru qam gusu koko, niru vibataki nia vali mai i calevu, se o e i vuara e i tau talia i yata.³⁵ Sa gatule qa sa covi koru vata na tinikarua qa vecei koru, Ko i lia e i vinatia me tei matai, e i dodonu me tia i otioti talia qa dauniviqwaravi.³⁶ A sa qei vadurenia a lia na driadria i na medru vibutoyaki. A qei veceru,³⁷ "Maga e i lia e i lomania na driadria kwe i qu yaca e i lomani au muni; O koya ga e i lomani au e i tam lomani au e i lomani koya a vatalai au mai."³⁸ A vecei Jisu o Joni, ni ru tolavia a lia a vakayagatakinia e yaca (Jisu) me karavia ka na yalo gigilo, qaru qei bolei koya baletia a tam dau tokoiciru.³⁹ Ia, a vecera o Jisu "Ba kua ni bole i koya, e i lala e i rewa ni tara vakavina na cakacaka bibita i qu yaca qa qei tata vakacacani au leqwa i taku."⁴⁰ O koya ga e i tam saqati vati keta e i vati leda i to.⁴¹ Maga e i lia i solia, va iko i lia na bilo wai mo somia baletia o lei Jisu, qi sa kwaya vakadu sara i vatikem ni na tam vele na kea i sau.⁴² O koya a lia e i vakavunia e i lia na driadria e i vakabauti au me tarabe, e i vina cake me vesu i lia na vatu i e domo qa lei walataki i na waitaci nubu.⁴³ A qei kwaya leqwa, Maga e i vakavunia no mu lima na tarabe mo drutakia dei. E i vina cake mo rewatia na cola qa lia tu boto mu lima mai na rua na lima qo qeitam rewati na cola qo laka i na mamaudre i tam lo rewa.⁴⁴ Maga e i valeqa ni iko mu la musukia dei. E i vina cake mo rewatia na cola qa lia tu boto mu la mai na rua na tu na la qo biu i Eli.⁴⁶ E i vina cake mo rusa i na matanitu ni Kalou qo matalia qa cakaca ni tau tu mu mata qo biu i Eli.⁴⁸ E i tam mate rewa kedra baca qa tam lo rewa na kea quto.⁴⁹ Ni na vakamasimataki na tamata koko i na quto.⁵⁰ E i tau e bete na masima, ia ma ga e i sa vavelenia na masima ke'a tacitaci e i na qei vakatacitacitaki leqwa vakayava? "Mo ba tia masima qa mo ba vilomani vakataki ni vatikem".

10

¹ A sa deinia na vanua so kwe o Jisu qa laka i na vivanua va Jiutia i e lobo na ruwai na Joritani, qa ra sa laka leqwa mai vua o kora na no levu. A sa vavulici kora leqwa me wetai na lea i valavala. ² A ra sa qei laka mai vua o kora na varisi me re va tovele qa re cacania, "Na yava e i kwaya na i vunau me baletia na tagwane e i deinia lea yalewa ni vakamau?" ³ Sa qei saumia o koya qa kwaya "Na yava a vavulici kem ka o Mosese?" ⁴ A re qei kwaya "O Mosese a va donuya me vola na vadudu ni visere o tagwane, qa serekia me laka na yalewa." ⁵ Baletia na vatilem lio qwa a vola ka o Mosese na vunau kwe, "o Jisu a sa qei kwaya i vuara," ⁶ I na taula ni lea vibuli na Kalou, a bulia na tagwane qa na yalewa. ⁷ Sa kea i balebale na tagwane i na dei ni tamaya qa m-naya, qa ru na liavata qa e lewe. ⁸ O koru na rua me ru sa na yaco me ru lia, qa ru sa tam rua leqwa. Ia sa lia boto na yago. ⁹ Io na kwa sa vakaliavatakinia na Kalou, me kua ni lia na tamata me bolatia. ¹⁰ A ru sa lai no doki no i buto ni were, o koru na tisaiveli, a ru vacacania leqwa, baletia na kwa so kwe. ¹¹ A kwaya i vuara, "Na tamata i na deinia lea yalewa qa na lai vilewe leqwa qa lia leqwa na yalewa, o koya sa dau tagwane i vua na yalewa." ¹² Maga i sa dei ni lea tagwane na yalewa me lai vilewe leqwa qa lia na tagwane e i sa vidauci o koya. ¹³ A re mera mai na luvedra yasewa me rewa ni derei kora, I a o koya na tisaiveli a regei borisi tira. ¹⁴ A dani kora o Jisu qa tam taleitaki nira na driadria yasewa me re laka mai i va au, ba kua ni tarovira, baletia i ledra na matanitu ni Kalou o kora i wetai so kwe. ¹⁵ Qi sa kwaya vakadu i va vatikem, o koya e i tam sovia na matanitu ni Kalou me wetai na driadria sewa e i na tam rusu du ka. ¹⁶ Qa sa qei kabetira na driadria qa dere medre ulu qa tata mana ti kora. ¹⁷ A sa taula me laka tovo, qa sa wavu mai a lia na tagwane qa mai ruva i e mata, qa cacania, "Vavuvuli vina, na yava me qu tara me qu na rewatia ka na cola tam mudu rewa?" ¹⁸ A kwaya o Jisu "Baletia na yava o ba kwaya me qu vina? E i lala liadu i vina na Kalou talia." ¹⁹ O ba kilatia nai vunau, "Kua ni laba, kua ni vidauci, kua ni lawaki, vakarokoroko i va tamam qa m-nam." A sa qei kwaya na tagwane ²⁰ "Vavuvuli na kwa taucoko kwe qu sa takucia tu mai ni qu si qei saravou mai ka." ²¹ Sa tolavia o Jisu qa sa lomania, qa kwaya vua, "Ei lia na kwa i si vo i va iko. Mo volitakinia na lem kwa taucoko, vaganira na dravudravua, qa sa qei lem nai yau ni lomalagi. Qo sa qei laka mai qa takuci au." ²² Sa lia na kwa na lea kacia baletia na tukutuku so kwe. Qa sa

yato dei i na yalo bitabita baletia a levu na lea i yau.²³ A sa vitolayaki o Jisu qa kwaya i vuara na tisaiveli," sa medre du vuara na vutuniyau me re rusu i na matanitu ni Kalou!²⁴ O kora na tisaiveli, a kusarira na lea tata. I a o Jisu a veceru leqwa,Vatikem na driadria, ei sa medre du na rusu i na matanitu ni Kalou.²⁵ E i rewarewa cake me rusu na kameli i na mata ni cula. Qa me lia na tamata vutuniyau me rusu i na matanitu ni Kalou."²⁶ A sa kusarira vakalevu du, qa re vivecetaki," o ei na qei rewa tia na cola.²⁷ Sa vatola vira o Jisu qa kwaya," I vakem na tamata e i tam rewa, Ia i vua na kalou ei rewa na kwa koko.²⁸ Sa qei kwaya o Pita i va Jisu , "Tolavia ba sa deinia na kwa koko, qa ba sa takuciko vali.²⁹ A sa qei kwaya o Jisu" Qi kwaya vakadu i va vatikem, Ei lala lia a sa deinia na were, gwanea tagwane o gwanea yalewa, o m-naya o tamaya. o koru na luvea, se na qwele me baletia au qa na kosiveli.³⁰ E i na qulumia e i yarau i na vuravura kwe , na qwele qa na vivararawataki, qa na lea cola tam mudu rewa.³¹ O kora na teimata e re na teitaku qa o kora na teitaku e re na teimata.³² I na i yatoyato i na calevu i Jerusalemi sa teimata no vuara o Jisu. A kusarira na tisaiveli qa re sa mataku o kora na teitaku no mai vua. Sa qei meru vatikitiki na tinikarua o Jisu qa taula me veceru na kwa sa vakarau yaco i va koya.³³ Dania, teva sa laka yati i Jerusalemi, na luve ni tamata i lai vagani vuara na bete levu, qa o kora na vuni vola. E re na tavuitia me mate, qa re qei vagania vuara na koi vimatanitu teni.³⁴ E re na varivarivacia, katasivitia, rubicia, qa re qei vamatanienia. I a e i oti i tolu na siga i na dure leqwa mai na mate.³⁵ O Jemesa qa Joni o koru na luve i Sepeti a ru laka mai vua qa ru kwaya , " Vakavuvuli i ru vinatia mo tarai va rukemam na kwa ri kerevia i va iko. ³⁶ A kwaya i vuaru " Na yava o ru vinatia mequ tara i va rukem? ³⁷ A ru qei kwaya," Mo va donuya me ru no vata qai iko i na lem i ukuuku . Me lia na lem i na i matau qa lia i na i mawi. ³⁸ Ia o Jisu a kwaya i vuaru, "O ru kem o ru tam kilatia na kwa o ru kerevia. O ru na rewa ni somia na bilo qi na somia? Qo ru na rewa ni vosotia qa na vavitaio qi na vavitaio ka?" ³⁹ A ru qei kwaya i vua, " E i rewa" Sa qei kwaya o Jisu i vuaru," Na bilo qi na somia o ru na somia, qa na vavitaio qi na vavitaio ka o ru na vavitaio muni ka. ⁴⁰ Ia o koya me no i na lequ i matau se i na mawi e i tam leqi au me qu vaganiru kem. E re sa no tu o kora sa me ledra. ⁴¹ A ru sa tekivu meru borisi o koru na tini na tisaveli baleti koru o Jemesa qa Joni. ⁴² O Jisu sa qei coviru qa kwaya i vuaru," Ba kilatia ni o kora na matanitu teni e re dau liutaki nira no o kora ere vaitutu levu mai vuara, qa o kora e re viliutaki i vuara e re levu cake sara. ⁴³ O vatikem i na tam taki so kwe o koya i vinatia me levu i va vatikem o koya me vatileda dauni viqwaravi, ⁴⁴ qa o koya e i vinatia me tia i liuliu i va vatikem kece. ⁴⁵ Na luve ni tamata a tam laka mai me mai qwaravi, me mai vagania ga na cola me re cola ka o kora na vuni no. ⁴⁶ A ru sa yaco mai Jeriko, qa re sa deidei leqwa ka qai koru na tisaiveli kora na vunino o Patimeo e i luve Timeo na dau kerekere matakabulu a nodoki no i na calevu. ⁴⁷ Na gauna ga a varogo ka , o Jisu na koi Nasareci a laka no mai qa sa taula qa me coco qa kwaya "Jisu o luvei Tevita , me qu lai lomani." ⁴⁸ A re levu a re borisitia na matakabulu qa re vece i vua me sogotia e gusu. A sa qei gisa ga i yata o koya , "Luvei Tevita me qu lai lomani!"⁴⁹ Sa dure vakalia o Jisu qa veceru me re mea mai na Tagwane matakabulu. Sa qei lai mei mai qa lai vece me vakaikai, me dure, qa laka mai i va Jisu. ⁵⁰ Sa viritaki dei na lea kote, qa dure sa qei laka mai i va Jisu. ⁵¹ Sa tarogia o Jisu "Na yava e vinatia me qu tara i va iko?" A sa kwaya na matakabulu," Vavuvuli me qu rewa ni tola. ⁵² Sa qei kwaya o Jisu vua, "Mo laka , sa va cola ni iko na lem vabautia." Na gauna vata ga so kwe a sa tola e mata qa sa tekivu me tokoci.

11 ¹ A ru laka mai Jerusalemi qa ru sa voleke mai Pecifaki qa Pecani i na ulunivanua ni vi Olive o Jisu sa qei vatalaru a rua na lea tisaiveli. ² Kwaya i vuaru," Ru laka ina koro koi tam vidonui qai vatiketa no Oru qei rusu boto yati , oru na tolavia e i lia na luve ni asa. Ru serekia qo ru mea mai iva au. ³ Maga i lia vuara e i tarogia , Baletia na yava oru tara ka na kwa kwea? Ru kwaya na Momo levu e i vinatia mai qa na qei vatala sara mai ka kwe. ⁴ A ru sa laka yati qaru sa tolavia na luve ni asa ni vesu tu ina lia na mataniwere i tevai, qa ra sa serekia mai. ⁵ A bi na tamata a re dure tu so ka kwe qa re kwaya i vuaru," Na yava o ba tara , o ba serekia na asa?" ⁶ A ru sa vece i kora na kwa a veceru o Jisu, qa ra sa qei dei ni koru me ru laka ina ledru i yatoyato. ⁷ O koru na rua na tisaiveli aru sa mea mai na asa iva Jisu qa ru sa oniya ka na ledru i sulu me vodo ka i Jisu. ⁸ A bi na tamata a sa tevukia ledra i sulu i calevu a sewa a ra vitikia mai na tula ni kai qa ra tura nia. ⁹ O kora a ra teimata i vua qa o kora a re teitaku a re gisa, "Osana, sa kalougata o koya a lia e i laka mai i na yaca ni Momo Levu. ¹⁰ Sa kalougata na matanitu sa yaco mai lei Tevita na tamai meda! Osana i yata sara!" ¹¹ A sa qei yaco i Jerusalemi o Jisu sa rusu sara i were ni soro, a vitolayaki nia na vikwa koko. ¹² Ko kwe sa vibereki vali qa sa laka dei mai i Pecani qa o kora na tinikarua. ¹³ A tola tu mai vakayawa, qa tolavia a lia na vunikai a drokodroko tu e rau, a toso yati me tolavia maga e i tau tu e vua, sa yacovia yati a tam tolavia ka e vua e rau vali boto ni si tam kea gauna me vua ka. A tatania qa qwaya ¹⁴ , "E i sana tam vua vaka lia leqwa. A ru varogo tu na tisaiveli ni kwaya o koya. ¹⁵ Ni ru sa yaco i Jerusalemi , a rusu sara ina were ni soro qa taula me vatala tira dei na dau volivolitaki qa ni kora na dau vivoli. A vukicia yacuva ledra teveli ni dauvisau i lavo qa ledra teveli na dau volitaki ruve. ¹⁶ A tam vasorokia lia me kau i buto ni were ni soro ei lia na kwa me volitaki. ¹⁷ A va vulicira qa kwaya , "E i tam volai tu," "Na lequ were e i na tia were ni masu ni vi matanitu? Ia o ba sa tara me ledra qwara na daudriva." ¹⁸ Na bete levu qa o kora na vunivola a ra sa rogo na kwa a kwaya, qa re sa valigocia a lia na calevu me sa lei vakamate ka. Ni ra sa matakucia baleti kora koko, a re sa kanikanivina tira na lea i vavuvuli. ¹⁹ Ni sa valeke mai na yaviyavi a ra sa deinia mai na koro levu. ²⁰ A sa laka mai na qwataqwata, a ru sa tolavia sa tiri malai civi tovo na vunilolo me yacovia sara e waka. ²¹ Sa numia lesu o Vita lea tata o jisu qa kwaya vua . "Vavuvuli tolavia ! Na vunilolo o borisitia sa tiri malai," ²² Saunia lesu o Jisu," Vabautia na Kalou." ²³ Qi kwaya vakadu i va iko maga e i lia e i kwaya i na ulunivanua 'tacavu mai qo tiso i waitaci, qa vabautia tam vatitigataki nia na kwa a kwaya e i na yaco, i a na kwa e i kwaya i na tara na Kalou. ²⁴ Qi sa kwaya i va vatikem na kwa koko, o ba masu qa kerevia, vakadudutia ni o ba na vinatia qa na qei vatilem. ²⁵ Ni o ba tu mo ba masu , mo vosoti kora a re tara a lia na cala i va iko, me rewa muni i va Tamai vatikem mai lomalagi me vosotia vatilem cakaca. ²⁶ Ma ga e tam vivosoti, e i na tam vosoti iko

muni o tamam vakalomalagi.²⁷ A ru laka leqwa i Jerusalemi. Sa laka leqwa o Jisu i were ni soro qa re laka mai vua o kora na bete levu, na vunivola o kora na tuqwaqwa.²⁸ A ra kwaya i vua, "Na lewa yava o ba rewa ni tara ka na kwa kwe, o ei a vaganiko na lewa mo tara ka?"²⁹ Sa kwaya o Jisu, "Qi tarogi vatikem mo ba kwaya sila mai qa qu na qei vecei vatikem muni, na lewa yava e i rewa talia ka."³⁰ A laka mai lomalagi se mai vua na tamata na vavitaio lei Joni? Ba saumia mai,³¹ A ru vitalanoa vatakiniru qa ru viba, ma ga teva kwaya "Mai lomalagi, E i na qei kwaya o koya baletia na yava o ba tam vabauti koya ka?"³² Ia ma ga teva kwaya, mai na tamata, "A re matakucira na tamata, baletia o kora coko e re vakadutia no o Joni a lia na varovita."³³ A ra sa qei vecei Jisu, "Mam tam kilatia, qi na tam kwaya muni i va vatikem se na lewa yava qu tara ka na vikwa kwe.

12

¹A va vulicira o Jisu i na tata_ubi kea i balebale qa kwaya, "alià na tamata a launi a lia na tovatova ni Vaini, qa va bai nia, qa qei kelia a lia na tobu ni qaqi ni Waini. A tara a lia na were ni vakatawa ni Vaini, qa qei lisi taki nia na tovatova ni vaini vuara na dau lau Vaini, asa qei lakha i na leà i lakalaka."² I na gauna donu, a vatala a lia na tamata dau ni viqwaravi vuara na dau ni lau Vaini me lai kau mai a sewa e vuà mai na tovatova ni Vaini.³ Arè qei me'a, a ra rubicia qa ra qei vatala ti koya me lakha lesu lima lala.⁴ A lei vatala leqwa mai a lia na dau ni viqwaravi vuara, a ra qei vamavoa taki nia e ulu qa remadua sara vaka levu.⁵ A lei vatala leqwa a lia, okoya kwe ara qei vamatenia. A ra tara nai vakarau kwe vuara coko, rubicira a sewa qa va mate nira sara.⁶ A qei vo tali na luvea tgwane me vatala i vuara. A qei vecera ni ra na laveti koya cake. Ko kwe na lea i otioti me lai vakatala i vuara qa kwaya, "ere na rokovi luvequ!"⁷ A ra sa qei vivece vatakinira ko kwe na lea du teva lai kau dei na leà cola, me ma vatileda na lea i wasewase ni Vaini.⁸ A re mea qa vamatenia, qa ra walataki ni koya dei i na boto ni tovatova ni Vaini.⁹ Na ava i na qei tara na Itaukei ni Vaini? I na lakha mai qa vacaca nia na dau lau Vaini, qa qei solia dei me ledra leqwa e i sewa.¹⁰ "o iko o tam bau telia na tata ni Kalou kwe? 'Na vatu arè cakatia na dau ni tara were sa na yaco me kea i vaqwaqwataki nia na yavu ni were.'" ¹¹Ko kwe mai vua na Kalou, ia sa qei tola meda mata.¹² A ra sa numia me vasu o Jisu, qa ra qei matakua cia na bī ni tamata, baletia a re kilatia na tata taki na tata_ubi keai balebale vua ra.¹³ A ra sa dei ni koya tu, qa ra sa lakha sara yati. A ra sa qei lei vatala mai a sewa na Farisi, qa na lea i tokani o Setoki me vesu ki koya i na tata a kwaya. ¹⁴Arà lakha mai qara kwaya i vua, "turaga, mam kila tia ni tam lia na kwa i va ke ma'm na lea numia na tamata, òm tam vaduidui taki nia na tamata." ei du nai vavuvuli vakalou. Ei tara vakalawa mo sumia na vakacavacava i va Sisa se me kua?" me te sau mia se kua. ¹⁵A kila tia o Jisu na ledra dau va rivariva qa qei kwaya, "na ava òm va tovo lei au kha!, "kau mai va yau na i lavo mequ tolavia." ¹⁶A ra kau mai a lia nai Lavo i va Jisu, a qei kwaya i vuara, "o ei na kea i va_takarakara kwe?" arè kwaya "na lei Sisa!" ¹⁷A kwaya o Jisu, "solia va Sisa na kwa i lei Sisa, vua na Kalou na kwa sa lea na Kalou" a qei kusari kora na lea tata. ¹⁸Na lea tata o Setoki, a ra kwaya i na lala na dure leqwa mai na mate, a re tarogi koya, qa kwaya, ¹⁹"va_vuvuli, na vunau lei Mosese a kwaya magà i lia vuaru na vitacini tagwane isa mate, qa dei ni e lewe tu mai garu tam va luveni, i rewa vua na tacia me qulu mia na vibulou, so kwe me ru va tu kawa."²⁰ A ru Vitu na vitacini tagwane; nai matai a vakawati qa mate qa lala lia o luvea. ²¹Na kea i karua a vakawatitaki ni koya leqwa qa mate, lala o luvea, me wetai minu na kea i ka tolu.²² Na i ka vitu a lala muni o luvea, sa oti so kwe a qei mate muni na vibulou so kwe. ²³Ina tu leqwa mai na mate magà eri tu leqwa, o ei i vuaru na nia e lewe? o kora coko na vitu na vitacini tagwane a qulumiru me nia medru lewe.²⁴ A kwaya o Jisu, "ko kwe tam tia i ulubale mo va calania kha, baletia ni o tam kila tia kha nai Volatabu qa na qwaqwa ni Kalou?". ²⁵Na gauna i ru sa na dure mai kha i na mate, eri na tam rewa ni vakawati se me ru soli me ru lai vakamau, baletia eri sa na wetei na Agilosu ni lomalagi.²⁶ Me wetai na tamata sa mate qa qei cola leqwa, o sa bau wilia nai vola lei Mosese, me wetai na lea tata mai na Kalou i na vuni kai a bula tu, a kwaya na Kalou i vua, "o au lei Eparama qa na kalou lei Aisake, qana Kalou lei Jekope,"²⁷ O koya tam ledra Kalou na mate na ledra Kalou ga na cola. o iko tam lakha mai va cala kwa. ²⁸A lia na Vunivola a lakha mai qa rogo na ledru vitukutuku, a tolavia o Jisu a saumia vina a tarogia qa kwaya, Na ava nai vunau bitabita talia?²⁹ A sau mia o Jisu qa kwaya, "nai vunau bitabita talia ei kwaya 'rogo, Isireli, na momo na Kalou, na Kalou e i lia boto."³⁰ Mo lomania na Kalou ina lem yalo tau coko, na lem vakasama tau coko, na lem qwaqwa tau coko'. ³¹Na karua ni vunau kwe mo lomani wekam me wetai na lem lomani iko. E i lala li leqwa na vunau levu me wetai kwe.³² Na vunivola a kwaya "qase ni vuli vina," o kwaya do o iko ni kalou ei loa boto, "ei lala lia leqwa ei voleke tia." ³³Mo loma nia na Kalou mu yalo taucoko, lem vakasama taucoko qa na lem qwaqwa taucoko qa mo loma ni wekam me wetai na lem lomani iko, i na levu sara na lem vacaboi_soro!.³⁴ Ni sa tolavia o Jisu a solia na i sau ni cacani vina qa kwaya i vua, "o iko na tam yawa mai na matanitu ni Kalou"³⁵ Na lea vavuvuli o Jisu i na were ni soro a kwaya, "a tara vaka àva ni re kwaya na na vunivola ni o Karisito na luvei Tevita?"³⁶ O Tevita re i na yalo_tabu a kwaya, 'Na momo a kwaya i vua, "na lequ Turaga, " gatule i qu yasa matau, me yacovia ni qu na tara na kem meca me lem i tutu ni la".³⁷ o Tevita re a kwaya ni o koya na Turaga, a rewa vaka yava na Karisito me luvei Tevita?³⁸ I na lea va_vuvuli o Jisu, a kwaya merè tutuinira na vunivola ere lakha vali i nai sulu balavu a re na dau vinatia me re laka i na rara ni vi voli. ³⁹E re na dau vinatia nai nono ni momo i na were ni masumasu i na nono ni tui i na gauna ni kani vata. ⁴⁰E re vacacani kora na yada, qa na va werewere, qa ra dau masu i na masu balavu mera tolavia na tamata. O kora na tamata kwe ni ra dau lai borisi vakalevu.⁴¹ A sa gatule o Jisu vababa donuya na veleli ni soli i na were ni soro; qa vadanira no na tamata me ra lai solia no ledra soli i na kea i tautau. A levu na tamata vutuniyau a solia a levu nai lavo. ⁴²A qei lakha mai a lia na yada me mai biutia na lia na sede sewasewa sara.⁴³ O Jisu a covi kora na Tisaiveli qa kwaya i vuara, "i du qu kwaya i va vati kem na yada, dravudravua kwe a solia nai lavo levu talia, mai vuàra

coko na soli. ⁴⁴O kora coko so kwe a mai solia na kwa sa levu tu i vuara, ia na yada a solia mai na dela ni lea dravudravua kwa me cola kha."

13

¹I na gauna sa lesu mai kha o Jisu mai na were ni soro, a lia vua ra na Tisaiveli a kwaya i vua,"va vuvuli tokavia re na vi vatuvatu yamoyamosi yalevu kwe qana kea makumaku na vi were were yalevu kwe. ²Asa kwaya i vua," o sa tolavia na vi werewere yalevu kwe? Na vatu kwe na lala lia ei na vo ko ere vicilicili tu kwe ere na susura civo ga. ³Ia na gauna a gatule no ka ina uluni vanua ni vi Olive ko visasa qa na were ni soro a ru qei tarogia vai lo o Pita, Jemesa, Joni qa Adriu, ⁴kwaya re i va vaticemam, ina gauna ava ina yaco kha na vikwa kwe?, se na ava na kea iva takilakila ina kea yaco na kwa coko kwe? ⁵A kwaya o Jisu i vuara " Qaraunia me kua ni lia na tamata me va tivaniko cala. ⁶Ere na bi na lakha mai i qu yaca ere na mai kwaya,"o au o koya (o Jisu) Ere na rewatia mere na vacala nia ibi na tamata. ⁷Ni o sa rogo nai valu qa na rorogo ni valu, kua ni yalo sewasewa; na kwa coko kwe i na yaco ga, ia i sibere mai nai cavacava. ⁸Ni na vibolebolei na vi matanitu qa na vi matanitu, na vi momo qana vi momo, ina sakure na vi vanua, qana dravui siga. Ko kwe si qei taula ni vaka sucumi na rarawa. ⁹"Kua ni wele. Era na meko i vuara na mata bose ni lewa, oba na lei rubicaki ina vi were ni soqoni, oiko na dure i medra mata na vi teteimata qa na vi momo me baleti au, me tia vadudu ivuara. ¹⁰Ia na Kosiveli mena vaka rogoi rewa re ina vi matanitu. ¹¹Maga mo sa mai vesu qa ru na qei meko ya, kua ni leqa taki nia na kwa mo kwaya, Ni o na lei vagani na kwa mo kwaya, ina gauna so kwe na kwa mo kwaya ei na lei vagani,e na tam tata o iko, ia na Yalo tabu. ¹²Na vivitacini iri na vivamatei, ei lia na vava qa o luvea. Na driadria na vi saqasaqa qa ledra i tubutubu qare na vavunia na ledra mate. ¹³O ba na lai coriti mai vuara coko me baletia qu yaca, o koya ga na vosotia me yaco via nai otioti eina cola. ¹⁴"Ni o sa tolavia sa yaco tu na kwa vaka sisila, ina vanua i tam dodonu me yaco tu kha," (mere kila tia na na dau ni wilivola), "o kora na koi Jiutia me re tuba i dela,. ¹⁵O kora e nodoki i dela ni were me kua ni qei siro civo qa rusu i were mo qaratia dei mai i lia na kwa, ¹⁶O koya i nodoki mai tovatova me kua ni qai lesu leqwa me lai kau mai na lea kote. ¹⁷Ia na siga so kwe i na cakaca i vuara na bukete qai o kora na visusu driadria ya sewa. ¹⁸Masu me na kua ni yaco i na vula_i_kalikaliwa. ¹⁹Ei na yaco ei lia na gauna ni vivakararawa taki asi tam bau yaco i na lia na gauna, me taula sara mai na tautau la, mai re na gauna a bulia kha na kalou na vuravura, me yaco via mai kwe," ei lala ei tam yaco vaka lia leqwa. ²⁰Maga i tam vaka lekeleke nia na momo na siga," ei lala lia ei na cola", ia me bale ti kora boto na digi taki, o kora a digitaki nira, ena vaka sewasewa taki kea siga. ²¹Ko i lia i kwaya i va iko " tolavia ko kwe na Karisito,"se tolavia o koya so kwe! kua ni vadutia. ²²Na Karisito cori cori qana talatala cori cori baletia are na cedre mai na vikwa coko qana varoyata coricori qara na vaga ni vaticem na i vakatakilakila qa nai dre ni vakasama maga a yaco va kora muni na digitaki. ²³Ba kua ni moce! qu sa kwaya rewa i va vaticem na vikwa i si bere mai. ²⁴Ni sa oti na vi kwa rarawa ina siga so kwe, na mata ni siga ei na gilo, Na vula ina tam lei tolavi na kea cece. ²⁵Na kalokalo eina lutu mai maliwa lala. Na vi qwaqwa mai na vi lomalagi ere na sasakurekure. ²⁶Ere na qei dania na luve ni tamata ni na lakha mai ina vika o kaikai qana i uku_uku. ²⁷Sa oti ei na qei vatalai kora na lea Agilosu mere soqoni tira mai na lea digitaki mai na mata ni cagi vava, mai na viyala ni vuravura qa ina viyala ni lomalagi. ²⁸Vuli no mai i na vuni Lolo, na gauna ga o sa tovia kha ni sa malum e tula qa sa vuoro mai e rau, o sa kila tia sa voleke mai na vula i katakata. ²⁹Ko muni kwe maga ei tolavia na vi kwa coko kwe, e sa kila tia ni sa voleke mai o koya, sa voleke tia na matamata. ³⁰Ei du qu sa kwaya i va tikem , isi tam vele na tabatamata kwe ,sa yaco rewa na vi kwa coko kwe. ³¹Na lomalagi qana vuravura ei na veledei yati," ia na lequ tata ina tam vele rewa. ³²Me baleti na siga so kwe se na yaüwa so kwe, ei na lala lia na kila tia, lala lia na Agilosu ni Lomalagi, se o luvea, ia o vava talia. ³³Kua ni wele yadra!, Baletia o iko na tam kila tia na gauna. ³⁴Ei na wetai na tamata ei laka ei lia na lakalaka qa deinia tu na lea were qa lesi kora na lea tamata cakacaka me re lewa no, na tamata a lia na lea i tavi, qa vaka lesi i vuara na cakacaka qa lei kuaya lea dau yadra me re yadra ga no. ³⁵O koya so kwe yadra!, baletia o iko na tam kilatia na gauna ei na laka mai kha i were; na i tau kei ni were, rewa ni tau i yaviyavi, se na bogi levu, se ni tagi na to, se na tutu ni qwataqwata cakaca. ³⁶Maga i lakha va sauri mai me kua ni daniko mo moce no. ³⁷Na kwa qu sa vecei vati kem qu sa vecera coko muni: "Yadra".

14

¹Sa vo arua na siga me tara na kanivata ni lako sivia qa na kani madrai tam vakatubu a re sa vadani koya tu na betelevu qa o kora na vunivola mere lawakitia qa mere sa vakamate. ²Are qei kwaya, "me kua ni donumaki ina gauna ni kani vata lakalaka i qei tubu na no waqewaqe." ³Ia na lea no mai Pecani na lea were o Saimoni na vukavuka,na gauna ni kani,a sa laka mai vua alia na vibulou qa kau vali mai alia na tavaya alavasita sau levu,na narita du qulu qa kwaratia qa sigia ati e ulu. ⁴A re qei sewa a re borisi.A re sa vivece qa ikora qa re kwaya,"na ava na aga ni kwa itara tu kwe! ⁵A ke vina cake me volitaki na kaloni kwe qa na rewa mai ka i tolu na drau na tiki ni siliva,qa me soli vakora na dravudravua,sa lia nakwa na ledra borisitia. ⁶A qei kwaya o Jisu,"Ba deinia koya tu re,na ava oba wewei koya no ka!A tara alia na kwa i va au. ⁷Okora na tam rewa kwa vavina e re na dau no tuga qa i vaticem ,oba mata vukei kora qo ba vukei kora du qi na tam no qai vaticem. ⁸Sa tara na kwa i rewatia.a sa lumitia qu yago ina ilumi ina lequ vakarau mate. ⁹Qi sa kwaya vadodonu sara i va iko,"ina vivanua kece i vuravura i vadewataki ka nei tukutuku vina ina lai kwai muni ka na vikwa sa tara i va au na vibulou kwa me kea i divi. ¹⁰A sa qei laka o Jiutasa Isikarioti,lia vuara na tinikarua i vuara na bete levu me na laka i volitaki ni Jisu. ¹¹Na gauna aru rogo ka na bete levu,lia na kwa na ledru gadre qa ru yalatakinia meru na saumi koya ka.Asa lai vatolavia qa a lia na calevu me soli koya ati ka. ¹²I nei matai ni siga ni kani madrai tam vakatubu na ledru vamate na lami,a ru qei cacani na tisaiveli vua , "na vanua ava e vinatia me ba varautakinia ka na magiti ni lakosivi?" ¹³A

qei vatalaru arua na lea tisaiveli qa kwaya vuaru,"ru mai laka ina koro ni cakacaka o ru na sota qa ei ilia na momo moru takucia sara".¹⁴ Ina lai ucu ina lia na were qo ru rusu i buto ru cacania nei taukei ni were,"i vei na vanua me ba na lai vakamure no ka qa me ba na lai vayagatakinia vata na magiti ni lakosivia.¹⁵ Ina vatakea i varukem ilia na loqi savasava i tau no i ata.Ru varautakinia me teva lai no ka.¹⁶ A ru deinia tu na tisaiveli na vanua sokwe qa ru sa laka i na vanua ni cakacaka aru sa deinia koko tu na kwa aru lai vece ina kea mai varautaki na magiti ni lakosivia."¹⁷ Sa lutu na yaviyavi aru sa laka mai qa i koro na tisaiveli.¹⁸ Ina gauna aru sa vayaviyavi no qa qei kwaya cake mai o Jisu,"ina lia boto iva vatikem ina soli au ya".¹⁹ Asa rusu viru na yalo loloma qa ru sa duku vece ni tam lia vuaru.²⁰ A saumia na ledru tata o Jisu qa kwaya,"ina lia boto iva vatikem na tinikarua kwe,o koya du i luvuya no na kea madrai ina lequ bilo.²¹ Ina lesu leqwa na luveni tamata sa kwaya rewa tu na lea tata.Ia sa lia na kwa na tagwane okoya isetia na luve ni Kalou!avina cake me kua ni sucu mai.²² Na gauna aru sa kani no ka qa saqei qulu na madrai o Jisu,vakamanamanatakinia qa qei ciqiciqilakinia i va koro qa kwaya,"ba qulu,kokwe qu tiki ni ago.²³ A qulu na bilo qa vavinavinatakinia,qa solia i vuaru,me ru som mai ka.²⁴ Aqei kwaya i va koro,"Kokwe qu dra ni viyalayalati me baletia na tamata taucoko.²⁵ Qisa kwaya vakadu,"qi sa na tam somia leqwa na waini me acovia sara na gauna ni som waini leqwa ina matanitu ni Kalou.²⁶ Ru lagasere oti a ru sa qei laka ati ina viulunuvania ni olive.²⁷ A sa kwaya i vuaru o Jisu,"oba na lutu koko mai baletia,sa volai rewa tu.Qi na rubicia nei vakatawa ni sivi qa ra duku sesea na sivi.²⁸ Ia na gauna qisa cola leqwa ka,qi sa na teimata i Kaleli.²⁹ Qa sa kwaya o Pita i vua,"maga ere na lutu koko o au qi na tudei no maga.³⁰ Asa kwaya vua o Jisu,"qi sa kwaya vakadu i na bogi nikua ni si bere ni sere vakarua na to e na seti au vakatolu.³¹ Qa sa qei kwaya o Pita,"maga i dodonu mequ mate qa iko qi na tam se tiko. A tatauvata koko na kwa aru kwaya.³² A ru sa laka i Kecisemani qa qei kwaya o Jisu i vuaru na tisaiveli,"ba nodoki no kakwe me qu laka re i masu.³³ A mei Vita qa Jemesa qa ni Joni qa sa lia na kwa na lea numi koro.³⁴ A qei kwaya,"i bitabita qu yalo ina lequ sa vakolo no ni mate.Ba masu mo ba qwaqwa."³⁵ Toso vica leqwa no o Jisu,qa sa vura ni kabulu me sa qei kerevia me varewarewa mai na gauna me laka sivitia.³⁶ A kwaya,"Apa vava na kwa taucoko i rewarewa i va iko,kau dei i va au na bilo kwe kua ni kau dei i va au na lem qwaqwa ia me yaco ga na lem numia qa na lem lewa.³⁷ Na gauna sa lesu mai ka,qa kwaya i va Pita ,"Saimoni oba moce no!oba sa tam rewa du ni mata no boto me lia leqwa na auwa?"³⁸ Ba vakatawa qo ba masu do mo ba kua ni rewai varewarewa qa sa gu na yalo ia ago sa tam rewatia.³⁹ A laka leqwa i masu qa lai kwaya ga no na masu a cavutia no.⁴⁰ I na gauna sa lesu mai ka,qa ru si maci moce leqwa tu do a si bitabita medru mata ina mata moce aru sa tam kilatia na kwa meru vece.⁴¹ Inei katolu ni lea lesu mai a sa kwaya i vuaru,"o ba si moce qo ba vakacegu no?rautia sewa!sa aco mai na auwa kwe ligocia na luve ni kalou e re sa visolisoli tu na tamata valavala cakaca.⁴² Ba dure teva laka,isa vakolo mai okoya ina seti au.⁴³ Ia na gauna a si tata no ka,sa qei aco mai o Jiutasa qa sewa na tamata a re qulu i sele qa nei wau ara lai vakatala no mai i vura na bete,tuqwaqwa qa ni kora na dau ni lewa.⁴⁴ Okoya na tamata a seti koya a sa solia rewa ivuaru nai vakatakilakila okoya qi na abotia sa ni koya sokwe.Ba sobetia qo ba mei koya dei ati.⁴⁵ Na gauna a sa lesu ati ka o Jiutasa,a qei laka varewarewa iva Jisu qa kwaya,"Rabbi"qa yabotia.⁴⁶ Aru sa qei sobeti koya vaqwaqwa.⁴⁷ A qei lia vuaru a drutakia dei e kasa ni taliga lea tamata viqwaravi na bete.⁴⁸ Sa qei kwaya o Jisu ,"wetai du o ba mai sobetia ilia na dau driva ni o ba kau i sele tu mai qa nei wau."⁴⁹ Qu dau no qai vatikem vali ,qu vakavuli no mai were ni lotu qo ba tam vasu ki au?e i sa yaco ga me wetai a kwaya nei volatabu.⁵⁰ Okora koko na dure tu qa Jisu a re sa vitubaki.⁵¹ A lia na saravou ,a taqa tu nei sulu lineni qa vesulaki vali boto e gau,a vatakuci Jisu vali qa re qei sobeti koya.⁵² A qei livatia na lea i sulu lineni qa wavu vatevoro.⁵³ Qa re sa mei Jisu vuaru na bete ina vanua sokwe ara sa no rewa tu ma ka o kora na bete levu.tuqwaqwa qa ni kora na daunilewa.⁵⁴ A takucia yawa vasesewasewa no mai o Pita me acovia sara na ledru loma ni bai na bete levu qa lai gatule me dru tiki na qati aru rarai no i na quto.⁵⁵ A ra sa vinatia saraga na bete levu qa na matabose ni Jiu me ra rogo nei tukutuku qa beitaki ka o Jisu me rewa n i vakamate ka.⁵⁶ A re bi a re kwaya na vikwa cakacaka baleti koya qa tam visotaraki tu.⁵⁷ A re sewa a re dure qa re vicoriakinia nai tukutuku me baletia koya.⁵⁸ A ba rogo ni a kwaya,"qi na vacacania na were ni sokalou ia qi na tara leqwa ina tolu boto na siga.⁵⁹ Ia na ledra tuku ni yalo a ra tam liavata.⁶⁰ A qei dure na bete levu me dra vibutoyaki qa sa cacani Jisu,"i lala na kwa e kwaya?e tam vadudutakinia na kwa e re kwaya no kwe?"⁶¹ A koruva galugalu no boto qa tam kwaya alia na kwa vakalia leqwa na ledru cacani koya,"Sa ni ko du na luveni kalou?".⁶² Saumia o Jisu,"E o au o ba na qei ligocia ni qu sa nodoki no e lima i matau qwaqwa na kalou qa na lea lesu leqwa mai ina vi o ni lomalagi".⁶³ A drresulakinia na lea sulu na bete levu qa kwaya,"Te si vinatia leqwa ilia nei vakadudu?"⁶⁴ O ba sa rogo na tamata a lai tavui,"Na ava na vatilem vatulewa?"A re sa kwaya ga me sa vakamate.⁶⁵ A re sewa a re katasivitia ,re olonia e mata qa re qei rubilakinia qa ra vece,"Tukutuku re mai!"a ra qei mea na ovisa qa re qei lai rubilakinia.⁶⁶ Nodoki no mai o Pita i were ni vilewai ,a qei laka mai vua a lia na vulau dauviqwaravi vuaru na bete.⁶⁷ A sa ligoci Pita ni sa rarai no,a vatolavia koya vavina qa qei kwaya,"oiko muni o dau takuci Jisu vali na koi Nasareci.⁶⁸ A qei setia qa kwaya,"Qi tam kilatia qa qu tam qulumia rewa na kwa e kwaya no.Qa sa laka dei mai i lomanibai.⁶⁹ Togaya no na vulau dau viqwaravi kwe,"kokwe i lia vuara.⁷⁰ Qa sa maci seti koya leqwa.Tam walili boto okoru na dure tu so ka kwe qa ra sa kwaya ga no iva Pita,"Oiko du ilia vakoru,oiko muni na koi Kalili.⁷¹ Qa sa susui okoya,"Qi tam kilatia na momo o ba kwaya no mai e!"⁷² Sa tara e lio vakarua na to.Qa sa qei numia mai o Pita na kwa a kwaya o Jisu vua,"si bere ni sere vakarua na to e sa na setiau vakatolu ,alia na kwa na kea derei koya qa qei tikanu i na tagi.

15

¹I na qwataqwata cakaca, are mai sota vata o kora na bete levu, tuqwaqwa, vu ni lawaqa i koro na mata bosa ni jiu. A re vasulaki ni Jisu qa re mei koya dei, qa re lai soli koya sara va Vailato. ²A cacania o Vailato , " O iko na ledra Momo na koi Jiutia!" A saumia lesu leqwa qa kwaya, " Ei sa kwaya du mai ".³ A bi sara ga na kwa aru tavuiti koya ka na bete levu.⁴Cacani

leqwa o Vailato, e tam kwaya, i lia na kwa! Rogo re na bi ni kwa e ra kwaya baletiko. ⁵Vadrukani Vailato sara ga na lea tam tata lesu o Jisu. ⁶Ia na gauna ni kani ni Lako Sivia i dau vagwalalataki ka e i lia na koivesu ko e re dau kerevia. ⁷A no qara vali na daulaba qa ra na dau valavala kaikai i buto ni werenivivesu a lia na tagwane e yaca o Vanavasa. ⁸A re sa laka yati iva Vailato are sa lai cacani koya tu me tara ga na kwa a dau vyaconia ga i mata. ⁹Saumia o Vailato qa kwaya, "Om vinatia me qu sa serekia yati na ledra Momo na jiu. ¹⁰A sa kilatia vina tu o koya na ledra yalocakaca. ¹¹A re sa uqetira ga na tamata na bete levu me re gisataki me seraki o Vanavasa. ¹²Saumia leqwa o Vailato ledra gisa qa kwaya, "Na ava ga me tara i vua na ledra Momo na jiu?" ¹³Re maci gisa leqwa, "Ba vakotia" ¹⁴A qei kwaya o Vailato vuara, "Na cala yava a tara! A sa qei toro i yata na ledra gisataki, Ba torania ga". ¹⁵A mata valomavinataki ni kora na tamata o Vailato, a ma sereki Vanavasa vuara. A qei vararawataki ni Jisu qa vaganira me lei tora. ¹⁶A ru sa qei mei koya na sotia i na were ni vilewai(a tei nono vamatanitu), qa covira koko mai na sotia. ¹⁷A re vataqania nai sulu lokaloka qa re talia na re vitaliakinia lia na wa sorisori qa tovakinia i e ulu ¹⁸A re sa taula varivarivaci koya qa re kwaya. ¹⁹A re qei rubia e buto ulu na sina qa re katasivi tia. ²⁰Ia na gauna are sa varivariva cia oti ka are qei livatia lei sulu lokaloka qa re lai vataqania ga na lea i sulu a taqa vali mai, oti aru sa qei vakotia na kai vileqwai. ²¹A lia na tagwane e yaca o Saimoni, na koi i Kirini tamadru o Alekisada qa o Refo as a qei lai vuke na dagia na lea kai vileqwai. ²²A ra sa qei mei Jisu mai na sotia ina lia na vanua e yaca o Kolikoca (kea vakadewataki kea i balebale "Na vanua ni tua qa na ulu." ²³A re vagania na waini solovata tu a na mura a tam mata somia ga ²⁴Qa ra sa qei torani Jisu ina kaivileqwai, re vawirimadigi me rewa ni lai kilati na vi tikitiki ni sulu e i lea i lia na sotia ²⁵Sa acovia ne i katolu ni aua qa ru sa lai torania ina kai vileqwai ²⁶A sa volai e ulu i yata. "Ledra Momo Na Jiu." ²⁷A ru lili muni e tiki a ru rua na dau driva lia i nai matai qa lia i na mawi ²⁸²⁹O kora na tivari tu are suilaki ni koya, a re kuretia medra butoulu qare kwaya," se i rewa ni vacacania na vanua ni masu qo tara leqwa ina tolu na siga? ³⁰Vacola ni ko sara, qo siro civo mai ina kai vileqwai. ³¹A re varivarivacia tu muni o kora na bete levu qo kora na vunilawa qa re kwaya, "Sa rewa sara ni lai vacola ni kora ia i tam rewa sila vali boto re ni vacola ni iko? ³²Me vasiro ni koya civo re mai ti na Karisito, na ledra Momo na Isireli, me te ligocia qa me te vakadudutaki nia ru seiqwa no muni o koru na lili na qai koya. ³³I nei ka ono ni aua, a sa taula me gilogilo na vanua me aco sara nai ka ciwa ni aua. ³⁴Nei ka ciwa ni aua, asa gisa o Jisu," Ilai Ilai Lamu Sapakacamai keya i tautauvata, Lequ Kalou, lequ Kalou na yava osa numidei ni au ka! ³⁵A sewa a re dure vakolo tu are rogo na lea tata qa re kwaya, sa covi Ilaitia. ³⁶A qei wavu lia me tonia a lia na kwa onuonuku ina wai kolikoli qa qei lai vagani Jisu. Qa qei kwaya na saravou so kwe te tolavia re ma ga i rewa ni mei koya civo ira o Ilaitia. ³⁷Sa qei gisa e lio i yato o Jisu qasa qei mate. ³⁸Talisi rua na i ubi ni were ni masu tekivu mai yata kau civo ira. ³⁹A qei kwaya na turaganivalu a yamatavi Jisu tu nagauna a mate ka, "E i du sara ko kwe o lueva na Kalou." ⁴⁰A ru sewa muni na vibulou aru vatolavi koya, yawa tu mai. O Meri na vibulou ni Makitala o Meri (o mndara o Jemesa ko e tacim qa Josese) qa Salomi muni. ⁴¹Na lea no vali mai Kaleli, aru dau takuci koya, qa ru dau qwaravi koya vali. Qa re sewa leqwa na vibulou are laka vata mai Jerusalemi. ⁴²A sa laka no mai na karatioavi, na siga ni vakarautaki kwa ni si bere na Siga Tabu. A coravi Vailato vakadodonu qa kerevia e yago ni Jisu. ⁴³A laka mai o Joseva na tagwane ni Arimecia. O koya mam a lewe ni matabose, a dau wacia vali na matanitu ni Kalou. ⁴⁴A kusari Vailato ni sa leqa o Jisu. A tarogia na turaganivalu se sa mate oti se si bere. ⁴⁵A sa vakadudutaki nia o Vailato mai vua na turaganivalu ni sa mai mate du o Jisu sa qei vagani Joseva e yago. ⁴⁶A kau mai o Joseva a lia nei sulu lineni, a vasiro ni Jisu civo mai na kai vileqwai, qa watawiti nia e yago, nai sulu lineni, qa ru vadoki nia ina lia na qwara vatu. Qa qei sogotia a lia leqwa na vatu ina kea i rusurusu. ⁴⁷O Meri Makitalina qa o Meri lea nene o Josese aru tolavia nai nono a lai lovo ka Jisu.

16 ¹Sa oti na Siga Tabu, aru sa lai voli, saluwaki, mai o Meri na vibulou ni Makitala, Meri o mnai Jemesa qa Salome me ru ke lai lumitia e yago ni Jisu. ²Ni sa cedre cake na matanisiga ni qwataqwata cakaca nai matai ni siga ni wiki, aru sa laka i n a qwara vatu. ³A ru sa vivece vatakiniru, "O cei ina vaqigicia dei mai i va vatiketa na vatu mai na i rusurusu ina qwara vatu?" ⁴A ru qei ligo yati, sa lei vakaqiqi dei tu na vatu, ia sa lia na vatu tadrilevu. ⁵A ru rusu i na qwara vatu ru qei ligocia a lia na Momo sa vaisulu sevusevu tu qa gatule no i tutu matau qa ru sa matakau. ⁶A kwaya mai i vakoru, "Ba kuwa ni matakau, oba sa laka mai vadani Jisu na koi Nasareci, o koya a vako ina kaivileqwai. Sa dure cake leqwa! Ei vele i keni o koya. Ba lai ligocia re ina vanua are vadoki ni koya ka. "Ba laka, qo ba kwaya i vuaru na lea tisaiveli qa va Vita, sa teiteimata tovo o koya i Kaleli. mai sokweni o ba na dani koya ka me wetai ga na lea kwaya tu iva vatikem. ⁸A ru sa rusu dei mai tevai qaru sa tuba dei mai na qwaravatu laka vata qa na saqakutukutu qa na gadre. Ru tam qei vitatani leqwa ni sa vurakiru tu na matakau. ⁹I na qwataqwata cakaca ina i matai ni siga ni vula ni wiki, ni oti na lea cola leqwa mai, a teimata na lea vacedre ni koya iva Meri na vibulou ni Makitala koya a karavia dei mai vua a vitu na nitu. ¹⁰Sa qei laka qa lai kwaya vuaru na dau no qaya tu ina gauna aru valoloku qa ru tagi no ka. ¹¹A ra sa rogo ni cola leqwa mai i na mate qa sa dania rewa muni o Meri, ia re si tam vakadudutaki nia ga. ¹²A oti na vikwa a yaco kwe, a qei vacedere ni koyai na rua nai rairai i vuaru aru rua i na gauna aru laka vata no ka. ¹³A ru laka qa ru lei kwaya i vuaru na vo ni tisaiveli qa re si tam vadudutakinia ga. ¹⁴A cedre vira leqwa o Jisu na tinikadua na gauna aru kani no ka, qa vatakea vadodonu sara ga vuara na lala ni ledra vakabautia qa na ledra yalo kaikai, baletia i na ledra tam lia vata qai ni kora na sa dani koya rewa. ¹⁵Sa qei kwaya vuara, "Ba laka yati i vuravura qo ba lai vunautaki nia nai tukutuku vina vakora na tamata koko. ¹⁶E i lia ga sa vakabautia qa sa vavita isotaki ina cola, o koya i tam vabautia i nalai borisi. ¹⁷Ko kwe nai vakadudui sewa ina lai dani, vuara na vakabauti au. E re na karavia na nitu in qwaqwa ni qu yaca. E re ne tatataki muni i sewa nai tatata tenilia. ¹⁸E re na tomia na gwata i medra lima, ra somia ei lia na wai me leqa ka medra yaloga i na tam cakaca rewa. E re derera na raraci medra lima qa ra na cola muni. ¹⁹Na gauna sa tata oti ka na Turaga i vuaru sa lai mei i yata i lomalagi q alai gatule

no e sakesake i matau na Kalou.²⁰ A ru sa qei laka na tisaiveli qa ru vunau i vivanua koko, ia na Kalou a sa cakacaka qai koru qa na kea lai vakadudutaki ni waqani koru vali e yalo na Kalou.

Luke

1

¹A re bi a re sagatia me re taunia vata na vivkwa me vauha savunia na tata a re vatakhea I vakueta; ²A re qei vavha savunia civo main a khea i tuknutuknu mai i vuara na vadudu colaqa o kone na dau ni vuqwaravi ina tata, ³I sa rui vina sa i va au baletia i vacacania na vikwa i nai tautaula ni khea volai na i tukhutukhu i va Ciofilo ⁴Mo rewa ni khilatia na vikwa o lei tuberi kha. ⁵I na gauna a donumakhinia na lea Tui no o Eroti i Jiufia, a bete no kha o Sakaraia i na matabete i va Eroni. ⁶A ru sa rui tamata dodonu vuavua i ni matani Kalou yato qa lalalia na kwa mene lei tavui kha, i ri dau vatakhucia nai vakhasala qa na lewa ni Momo. ⁷Ia aru tam vadriadri ca ni yava o luspeci, qarū sa tuqwaqwa ruarua. ⁸A qa yaco o XXXXX ina iX na gauna a rusu i na mata ni Kalou, me tava lea i lesilesi vakabete, i na matabete i vua. ⁹Me wetai na vea i tavatava me dau lesi e i lia me viqwaravi, e dau lei vakewirimadigi taki me rusu i were mi soro ni momo kem me da tunaki ma nai sovo maka. ¹⁰O kora koko na viwekXni ave wawa no i tevai qave masu i na gauna a udre no ice nei soro udre ni LXXX XaX vina. ¹¹Ko kwe a qai tase i ma a na Xilos, ni momo Levu qe mei dure i e yesa i matau ni soro javu vina udre. ¹²Lea tokvia o Sakeraia, a vilecayaki, a dere i koya a lie ne mataviu. ¹³Ia, qa qa viwaya i vua na agilosu “Kua ni matakū, Sakaraia ne lam masu sX sa varojo, Om lewe o Ilisapeci ei na liX o luveq qa na nia a yaca o Joni. ¹⁴Ei na lem na merau qa na gadre, qe ne bi mumX era na malaude i na lea sucu. ¹⁵Ei na tetekgi in a mata ni momo Levu. Me ne vua ni som waini sa na som Kaikei, q ana telesese i vua na yelo Tabu mai a kete ni umnaya. ¹⁶Ei na lem lea kaXX o Isirelia era na lei vaka tiva i vua ledra momo lem na Ualom. ¹⁷E i teimata i e mata lea momo lem ina yalo q ana qwaqwa i Elaitus, me moicia medra yalo na tegwaqwa i vuara ne luvedra qa na drakava i na ledra vikkwa na yelododonu – me vakvantaki Xiva vewa i vua ne Momo Levu e i lia nX uma tamata sX vakavau tu i vua.” ¹⁸Sa kwaya o Sakaraia uva na agilosu, “Qi na kilatia vaka yava? Niqu sa tuqwaqwa qa wetai muni o qulewe.” ¹⁹Sa kwaya vu ana agilosu, “O au o Keperieli, qi dau dure vali e mata na Kalou. Qu lai vakatala mai me qu mai tata va iko, se kau mai va iko nai tukutuku vina. ²⁰Dania! Ena galu re, qo na tam tata, me yacovia na siga sa na yaco kha. Ko kwe baletia nio tam vabautia na lequ tata, ia ina yaco me vakataucokotaki ina kea gauna donu.” ²¹Are sa qei waraki ni Sakaraia tu na tamata. Ni kusariria tu na balavu ni gauna ni lea no tu i buto ni were ni lotu. ²²Ia ni sa rusu mai tevai, sa tam tata rewa vuara. Are sa Xeilatia ni sa dania main a raivotu ina lea no vali mai buto ni were ni lotu. Sa qei tara no vuara na kea i yaloyalo, ia ei galu ga vali. ²³Ia me yacovia sara ni sa se lea cakacaka, a sa laka I ledru were. ²⁴Ni sa oti a vica via siga, lea yalewa o ilisaveci sa tania e kete me Fima ia vula qa sa tam varaitakimi koya valivuara na tamata. ²⁵A kwaya, “Ko kwe ia kwa sa tara via Momo i va oui ni sa tolavi au i na lea loloma me laka dei ka lequ madua medra mata na tamata.” ²⁶I na ka ono ni vula sa vatalou Keverieli na agilosu na Kalou ina korolevu o Nasareci i na vanua o Kalili, ²⁷Vua na yalewa si tam lasa qa eiliana tagwane qa sa lei duguci tu va lia na twagane o Joseva, na kauca i Tevita, e yaca o Meri. ²⁸A laka vua qa kwaya, “Cela o iko e sa lomani vakalevu sara! Na Momo sa no qako.” ²⁹A vitubuyakilea vakasama i na tata sa qei rogo qa vanumia se na vivakacola vakayava ko kwe. ³⁰Sa kwaya vu ana agilosu, “Kuwa ni matakū, Meri, o sa sotavia na loloma mai vu ana Kalou. ³¹Dania, ena kinikini qo na vasucu nia ilio na tagwane. Mo na vayaca ni koya meni ‘Jisu’. ³²Ina tia tamata qwaqwa qano vatokoyacataki meni Luvei kayo sa Levu Talia. Na Momo na Kalou ina solia vua nai tavi vakatui me wetai ga ni laini mi kawa mai va Tevita. ³³I no liutaki nia na were lei Jekope me tam vaiyalayala, qana tam yalani rewa muni na lea matanitu.” ³⁴Sa kwaya vu ana agilosu o Meri, “Ina yaco vakayava ra kwakwe, niqu si tam no vata qaya vali ilia na tagwane?” ³⁵Sa qei sewmia na agilosu qa kwaya vua, “Na Yalo Tabu ina vamamalu tikho, qana vamaletiko muni na lea qwaqwa no tetelagi talia. Ia na kwa tabu kei na sucu mai ina lai co metia luve ni Kalou. ³⁶Tolavia, o welcam o Ilisapeci sa vaketetaki no muni ilia na tagwane ni sa tuqwaqwa sara na yabaki ni lea cola. ³⁷Ni lalalia na kwa ei dredre vua na Kalou.” ³⁸Sa qei kwaya o Meri, “Tolavia, o au na yalewa cakacaka ni Momo. Me qei yaco ga va au me wetai na lem i tukutuku.” Sa qei dei ni koya na agilosu. ³⁹Sa qei dure o Meri ina siga sokwe qa cora cakhe vakewarewa ina lia na koro main a vituatua kei Jutia. ⁴⁰Sa laka ina were lei Sakaraia me kidavakhi ni Ilisapeci. ⁴¹Kokwe na kwa sa yaco va Ilisapeci nisa rogo na tata ni vikiavakhi lei Meri, sa ula na driadria a tau valie kete, qa sa vasinaiti in a Yalo Tabu o Ilisapeci. ⁴²Sa qei tagi lagalaga mai ina gigisa qa kwaya, “Esa tia kalougata kho ikho iva kora kece na yalewa, sa tia kalougata muni na vua nim kete. ⁴³No yava ima ycao kha va au me laka tavi au mai na manani lequ Momo? ⁴⁴Dania, ina gauna qu rogo kha qu taliga na rorogo ni vikiavakhi, na driadria qu kete ei teqe ula ina gadre. ⁴⁵Sa kalougata o iko nio vabautia no nina yaco du na vikwa sa kwaya oti va iko na Momo.” ⁴⁶Sa kwaya o Meri, “Qu yalo sa valagilagia na Momo. ⁴⁷Qa qu yalo I marau qa gadre uva na Kalou na lequ i vaka cola. ⁴⁸Nisa domia na drakhi ni cola ni mei koya civo ira vua na yalewa dau cakacaka. Tolavia, me tekhivu kwe qa jaka yati o kora kece nai fabatamata ere na covi au kalugata. ⁴⁹Nisa tara na vikwa yalevu va au okoya na Qwaqwa Talia, qa Tabu e yaca. ⁵⁰Na lea loloma itam vele rewa mai nai tabatamata kina tabatamata vuara ga na matakū cia. ⁵¹Sa tia qwaqwa na cakacaka nie lima: sa va talaseyara nira na vaivialevu ina numia ni medra uto. ⁵²Asa walataki nina mai ra o kora na dau lai tolavi cakhe, qa laveti kora cakhe mai na dau lai tolavi civo tu. ⁵³Sa tawanira na mata kania na kwa vina koko, ia na vutuniyau sa vateXlara dei ina lima qwalala. ⁵⁴Asa soli ana vivukhe va Isireli na lea tamata, me rewa ni launumi no kha se XX tolavi na loloma. ⁵⁵(me wetai a kwaya iva tamua keta) ira Eparama qai kora na lea i vakavu me tam yalani rewa.” ⁵⁶O Meri a no qaX Ilisapeci tu me rautio ni tolu na vula sa qei lesu leqwa i ledru were. ⁵⁷Sa qei yaco mai na gauna va Ilisapeci mesa vakasucu

kha qa sa sucu o lurea tagwane.⁵⁸ Are sa qei rogo okora na no valeke ti koru qai kora na wekaya ni Momo sa vatakea na lea loloma levu i vua, a re sa marau qai koya.⁵⁹ Sa qei yaco nai ka walu ni siga mere lakha mai kha me mai niti na driadria. Are sa vayacani koya meni “Sakaraia”, meru viyacani qa tamaya.⁶⁰ Ia sa qei saumia o mnaya qa kwaya, “I lala. Mena lai co meni Joni.”⁶¹ Are sa qei kwaya vua, “I lala lia va kora na wekam i lai co vali nay aca e.”⁶² Are sa qei cikevakhi nia va tamaya me vinatia meru viyacani.⁶³ Sa qei kerevia a li ana vavabalea qa sa vola, “E yaca o Joni.” Are sa drukha ina kwa kwe.⁶⁴ Vasauri ni sa tadola mai e gusu qasa serekhi mai e me. A sa tata qa vaorkhorokhotakhi nia na Kalou.⁶⁵ Are sa matakau taucokho na no valeke ti koru tu. Na kwa taXcokho a yaco kwe a dewa rauni yati ina vi korokoro kei Jiutia.⁶⁶ O kora na rogo are sa maroroitiu medra uto, qa re kwaya, “Ivei ina wetai na i valavala ni driadria kwe?” Ni limo ni Momo i no vata qaya vali.⁶⁷ O tamaya o Sakaraia a vasinaiti ina Yalo Tabu qasa parofisai, qa kwaya,⁶⁸ “Me varokorokotakhi na Momo, na Kalou kei Isireli, ni vuni lea lakha mai me mai vivukei qa vataucokho nia na vivcolou vuara na lea tamata.”⁶⁹ Asa qei vatubunia va keta na vivacolai ei tam drukha rewa ina buto ni were lei Tevita na lea tamata cakacaka.⁷⁰ (me wetai na kwa a kwaya o koya mai medra gusu na lea parofita talou mai na lia na gauna makawa sara),⁷¹ Na vivacolai mai vuwara na keda meca qa mai medra lima na dau cakhati keta.⁷² Ina tara kwe me varaitakhi nia na loloma mai va tami keta qa mete rewa ni numia na lea viyalatalati tabu,⁷³ Ne bubului koya yalayala kha va Eparama o tami keta.⁷⁴ Sa yalatakhi nia ra keta mete rewa ni, vadewatakhi dei mai medra lima ni leda meca, mete qwaravi koya qate tam matakau.⁷⁵ Ina yalosavasava qai na tara dodonu ie mata ina visiga cokho ni leda cola.⁷⁶ Io, va iko, driadria, ena lai co molea parofito na tetelagi talia, nio sa teimato sila mai vua na Momo mom mai varautakhi nia na lea calevu, mom varautakhi nira na tamata ina lea lesu mai,⁷⁷ Mom soli ana kila kwa qana cola vuara na lea tamata main a kea vosoti ni ledra i valavala ca.⁷⁸ Kokwe ina yaco baletia na lea lolomo savu na leda Kalou, baletia ni sa kida mai yata nai serau memai vukey keta,⁷⁹ Me vacece nira na no tu ina gigilo qai kora na no tu ina titiyalo ni mate. Ina vayaconia na kwakwe me tagomakhi nia meda la ina sala ni vakacegu.⁸⁰ Asa tubu na driadria qasa qwaqwa e yalo, qa sa no tu ina vanua lala me yacovia na siga ni lea vatabakhi lia ni varaitakhi ni koya ka kora na Isireli.

2

¹ Ina sigarakhi sokwe, sa vasavui rauni yati na lewa lei Sisa Aukusito me tara na wili lewe ni vanua ni tamata taucokho i vuravura.² Ko kwe nai matai ni wili lewe ni vanua me tara ina gauna a kovana vali kha i Siria o Kirinio.³ Are dukhu lakha cokho ina ledra koro mere duku volai mai kha.⁴ O Joseva asa laka cakhe muni Kaleli, ina koro o Nasareci, i Jiutia, ina koro i Tevita, koya i vayacani meni Peceliema, baletia ni lea vuniwere qa laini ni kawa mai va Tevita.⁵ A laka i sokheni meru volai kha qa Meri, o koya sa lai virago tu me nia e lewe qa sa vakete vali.⁶ Aru no vali mai sokheni, qasa lea gauna ni vakhasucu va luvea.⁷ Sa vasucu nia na tagwane, lea ulumatua, asa ola lakhi ni koya inaX olo ni driadria qa va dokhi nia ina ledra i kanikani na manumanu, baletia ni sa osokece nai cili.⁸ Are sewan ai vakatawa ni siriare no vali ina vanua a cola vina tu kha na o, are yadra viva tu kha na sivi ina bogi.⁹ Sa qei cedre vira a lia na agilosu ni Momo, na tetelagi ni Momo sa vacece nira rauni tu, sa qei tubu rira na matakau levu.¹⁰ Sa qei kwaya vuara na agilosu, “Ba kua ni matakau, baletia ni qu kau no mai nai tukutuku vino o koyo ina kau mai na marau va kora taucoko na tamata.”¹¹ Nikua sa sucu nai vakacola me lem ina koro i Tevita! O koya na Momo na Kasirito!¹² Kokwe nai vakatakilakila ina soli iva kem: Oba na dania na driadria ni sa olo laki vua nai sulu ni driadria qa lai vakadokhi no ina ledra i kanikani na manumanu.”¹³ A kusariru nisa tase vata mai qa na agilosu sokwe a lia nai lala levu a yacovi lomalagi, are valagilagia na Kalou nire qwaya,¹⁴ “Me Tetelagi na Kalou iva kora kece na kwa, qa me soli ana vakacegu i vuravura vuwara na tamata koi lomani.”¹⁵ Ia are sa qei laka dei mai vuwaru na agilosu mere sa laka i lomalagi, are sa qei vivece nai vakatawa ni sivi, “Meteva sa laka sara ga kwe i Peceliema me tevalai tolavia na kwakwe sa yaco, me wetai ni sa vatakea vatiketa na Momo.”¹⁶ Aru sa vigugu sokheni qarur sa dani Meri, Joseva, qana driadria, a doki na ina vanua dau kani kha na manumanu.¹⁷ Niru sa dania, aru sa va dudutakhi nia na kwa sa lei vece vuvaru me baletia na driadria.¹⁸ Iva kora kece na rogo are sa gadretakhi nia na kwa aru kwaya nai vakatawa ni sivi.¹⁹ Ia o Meri sa lea cakacaka na vasamatakhi nia na kwa kece a rogo, qa marotoitia ie uto.²⁰ Aru sa qei lesu leqwa nai vakatawa ni sivi are sa vacau cautakhi nia qarur valagilagia na Kalou ina vuku ni kwa kece aru rogo qarur sa tolavia, me wetai ga na kwa asa lai vece rewa vuvaru.²¹ Ni sa oti a walu na siga, me qei niti kha, sa tokavaki e yaca meni Jisu, nay aca sas solia rewa tu na agilosu nisi tau vali e kete.²² Ni sa oti nai wiliwili ni siga ni lea vasavasewatakhi, me wetai na lawa lei Mosese, are sa qei mei koya cakhe i wereni lotu i Jerusalemi me lai cabori vua na Momo.²³ Me wetai ni volai tu ina lawa ni Momo, “Na ulumatua tagwane kece i dodonu me tabu me lea na Momo.”²⁴ Are qei cabo nai soro me wetai ga ni lai kwai ina lawa ni Momo, “me lea nai sa ni sogese ruan a ruve driadria.”²⁵ Dania, a lia na tagwane mai Jerusalemi e yaca o Simone, na tagwane yalododonu qa daulotu. A sa warakinia vali na ledra novakacegu na Isireli, sa no qai koya vali na Yalo Tabu.²⁶ A sa vatakea oti vua na Yalo Tabu ni na dania re na Momo na Karisito ni bere ni mate.²⁷ A sa vauqeti e Yalo, o Simone me laka i werenei lotu. Niru sa mei Jisu yati o koru na lea tuqwaqwa, me lai tara vua nai vakavau ni lawa,²⁸ Sa qei kabeti koya qa vavinavina vua na Kalou, qa kwaya,²⁹ “Mom qei deinia na lem tamata me laka ina vakacegu, Momo, me wetai ga na lem tata.”³⁰ Ni sa qei dania qu mata nai vakacola mai va kem,³¹ O koya om sa varautakhi nia medra mata na tamata taucokho: “Na cece me vatakea mloma i vuara na vimataniitu teni qana lagilagi vuara na lem tamata na Isireli.”³² O koru o Tamaya qa Mnayo aru sa gadretakhi na kwa a lai kwai baleti koya.³³ Sa qei vakalougatataki ni koru o Simone qa kwaya va Meri o mnaya, “Dania, na driadria kwe sa digitaki me kau mai na varusarusa goma ledra dure qwaqwa i bi na tamata i Isireli me kea i vakatakilakila nina luitata vacatakhi—³⁴ Qana i sele gare ina suwakia medra myalo — me rewa ni lai vaka cedre mai kho na duku numia ni uto tau coko.”³⁵ Asa no dokhi no muni sokheni o Ana na parofita. O luvei Peniele

yalewa mai na yavusa i Aseri. Sa yalewa tuqwaqwa sara okoya. A si vakawati ina gauna ni lea vulau qa vitu na yabaki na ledur no vata vali,³⁷ A sa qei yada me walusagavulu ka va na yabaki. A tam dau vele mai werenilotu ni dau lotu qa lolo qa masu, bogi qana siga.³⁸ Ina auwa sokwe sa laka valeke tira mai qa sa tekivu me vavinavinataki nia muni na Kalou, asa kwaya vuara na tamata na kwa baletia na driadria okoya a lai waraki tu me mai vivacolai i Jerusalemi.³⁹ Ia ni sa qwaravi oti cokho na vikwa baleti koya me wetai na lawa ni Momo, aru sa lesu leqwa i Kaleli, ina ledru koro a Nasareci.⁴⁰ A sa tubu cakhe no na driadria qasa tamata qwaqwa, qa sinai ina vuku, qa tau tu vakoya na loloma ni Kalou.⁴¹ Aru sa dau laka na vilewe tuqwaqwa i Jerusalemi ina viyabaki ina solevu ni Lakosivia.⁴² Na gauna sa yabaki tini ka rua ka, aru sa baci laka ina gauna ni solevu me wetai na Kea i vakarau.⁴³ Nisa lai vica no na siga na ledru lai no vali ina salevu, aru sa taula lesu leqwa i ledru were. Ia tagwane sewa kwe o Jisu a no dei tu mai Jerusalemi, qaru tamrakawa no na vilewe tuqwaqwa.⁴⁴ Aru sa numia ga no nisa laka silo qai kota na teimata, aru sa laka tu ina lia na siga taucoko. Aru sa tekivu vadani koya rauni mai va koro wekaya qai kora na lea i tokani.⁴⁵ Niru sa tam dami koya rewa, aru sa lesu leqwa i Jerusalemi meru lai va dani koya vina mai kha.⁴⁶ Ni sa oti a tolu na siga ni vakadani aru sa qei tolavi koya ibuto ni were ni lotu, a na vali medra buto na vavuvuli, me varogora qa tarogira muni.⁴⁷ O kora kece na varogio koya are sa gadretakhi nia na lea lamakasa qana i sau ni taro.⁴⁸ Ia niru sa tola vi koya, aru sa drukha. Sa kwaya vua o mnaya, “Luvequ, na yara oma tara kha va rukemam na valavala kwe? Tolavia, o tamam qa au aru sa leqataki niko ina lew ni vakatola.”⁴⁹ A sa kwaya vuaru, “Na yara oru sa vadani au taki? Our tam kilatia no ni dodonu mequ tara na bisinisi (Loma) lei Tamai au?”⁵⁰ Ia aru tam qulumia rewa nai balebale ni tata sokwe.⁵¹ Asa qei lakha lesu qaru i were i Nasareci qa mamakutu vuaru. O mnaya sa maroroi tia na kwa taucokho e uto.⁵² Ia o Jisu sa toso cakhe ga no lea cola vakayago qana vuku, qa sa levu ga no na lea vinati koya na Kalou qai kora na tamata.

3

¹Inai kha tinikalima ni yabaki ni lea viliutaki no o Tiperiu Sisa – qa kovana no i Jitutia o Ponitio Pailato, o Ereti a vataulewa no i Kaleli, o tacia o Filipi vataulewa no ina yasayasa o Ituria qa Tirakoniti, qa vataulewa no i Apilini o Lousenia, ²Donu maki nia na gauna ni ledru bete levu tu kha o Anasa qa Kaiva-na tata ni Kalou sa laka mai va Joni o luvei Sakaraia ina vanua lala.³ A sa laka raunitia vali na yasayasa vaka Joritani, qa vunautakhi nia vali mere vavitaio main a ledra vivutuni ina vosoti ni valavala ca.⁴ Me wetai ga a volai tu inai vola lei Aisea na parofita, “Na domo ni lia a gusa no ina tagi ina vanua lala, ‘Vakaraautakhi nia na sala ni Momo, tara me dodonu na lea sala.’⁵ Me vatautauvataki na vi kukilovalova, qa talarakhi ira na vi ulunivanua qa na vituatua, qa vadodonutakhi na sala i tatakelokelo, na vanua i tuvaki vakaca tu ina tara me sala,⁶ Na tamata taucoko ere na ligocia na vivacolai ni Kalou.”⁷ Sa qei kwaya Joni vuara nai korokoro tamata are laka no mai vua mere mai vavitaio, “Kem na kawa ni gwata! O e isa vakasalataki ni kem mom tuba dei mai ina borisi koi sa laka no mai?”⁸ Kokwe, vuataki na vua koi makumaku mai na vivutuni, ia ba kua ni kwaya vataki ni vatikem, ‘O tamai kemam o Eparama,’ ni qu sa kaya yati kwe ni Kalou irewa ni vadura nira na dria dria lei Eparama ina vatu rakhi kwe.⁹ Ia kokwe na kia sa vakatautaki tu me baletia na waka ni vuni kai. Na vunikai kece itam vuataki na vua vina ina tasi dei qa lai walataki ina quto me bula.”¹⁰ Are sa qei taro no nai korokoro tamata, “Na yava me mam tara?”¹¹ Sa qei saumia qa kwaya vuara, “Maga ilia i rua na lea kote, me vota vua koi lala na lea, maga ilia i tau no vu ana magiti dodonu me tautauvata muni na kwa i tara.”¹² Kora na dau seqoni vacavacava are sa laka muni mau mere mau vovitaiso, are sa kwaya vua, “Vavuvuli, na yawa me mam tara?”¹³ Sa kwaya vuara, “Ba kua ni soqonitia vakalevu nai lavo mai na kwa dodonu me soqoni boto.”¹⁴ Sewa muni vuara na sotai are taro, qare kwaya, „Dani kemam muni? Na yewa ma mam tara?”¹⁵ A sa kwaya vuara, „Ba kua ni qara i lavo mau vua ilia ina vakarau qwaqwa, kua nia vitatuvui coricori. Ba lomavina ina vatikem votavota.”¹⁶ Sa qei taula vuara na tamata me tubu na ledra kauwai ina laka mai ni Karisito, sa qei yaco vakora yalia mere gadrevia mai medra uto me baleti Joni, se sa tia Karisito.¹⁷ Sa qei saumia vuara coko na tamata o Joini, “O au, qi vavitaio taki ni iko ina wai, ia ilia leqwa koi leqwa na mai ei qwaqwa vakalevu sara mai va au, na lea wawa ni vava itam yaga boto re mequ serekhia. Ina qei vavitaio takhi ni iko ina Yalo Tabu qana quto udre.”¹⁸ Sa qei qulu e lima na matau va me vasavasavataki nia na sila mai na rara ni qaqi sila qa koronia na witi ina were ni mamararoi. Ia ina bula nia e taqwa na sila ina quto udre ei tam lo rewa.”¹⁹ A bi nai walewale ni viqwarani, ni kea vakasavui ni tukutuku vaina vuara na tamata o Joni.²⁰ Ia o Eroti na dau vataulewa ni sa laivadudutakhi na lea vakawatitaki ni e lewe ni tacia o Erotiasa, qa na vi kwa cakaca kece a tara vuara o Eroti,²¹ Sa qei toso cake nia ga toro vuara, ina kea lai bin sara i were ni vivesu o Joni.²² Sa qei yaco mai, nira sa vaviteXso taucokho na na tamata, sa qei vavitaio muni o Jisu, ni sa masu no, sa tadola na lomalagi,²³ A sa lutu vakayago main a Yalo Tabu me wetai na ruve i vua, sa qei rogo civo mai na domo mai lomalagi, “O iko o luvei au vamoregeti, qi dau vatekhei iko.”²⁴ Ni sa tekivutakhi nia na lea cakacaka o Jisu, sa rautia no nisa yabaki tolu sagavulu, sa lai kwai ga vali ni o Luvei Joseva, o luvei Eli,²⁵ O luvei Macati, o luvei Livai, o luvei Meliki, o luvei Janai, o luvei Joseva,²⁶ O luvei Matacea, o luvei Emosi, o luvei Neumi, o luvei Esili, o luvei Nake,²⁷ O luvei Maaci, o luvei Matacea, o luvei Semei, o luvei Joseva, o luvei Juta,²⁸ O luvei Joana, o luvei Risa, o luvei Serupapeli, o luvei Salaciel, o luvei Niri,²⁹ O luvei Meliki, o luvei Ati, o luvei Kosami, o luvei Elimotami, o luvei Eri,³⁰ O luvei Jose, o luvei Eliesia, o luvei Jorima, o luvei Nacati, o luvei Livai,³¹ O luvei Simione, o luvei Jutasa, o luvei Joseva, o luvei Jonani, o luvei Eliakimi,³² O luvei Melea, o luvei Menani, o luvei Mataea, o luvei Necani, o luvei Tevita,³³ O luvei Jese, o luvei Opeti, o luvei Poasi, o luvei Salimoni, o luvei Nasoni,³⁴ O luvei Amiratavi, o luvei Erami, o luvei Erisomi, o luvei Feresi, o luvei Juta,³⁵ O luvei Jekopa, o luvei Aisake, o luvei Eparama, o luvei Tira, o luvei Neori,³⁶ O luvei Seruke, o luvei Rekau, o luvei Peleki, o luvei Eperi, o luvei Sela,³⁷ O

luvei Keinana, o luvei Afakisati, o luvei Semi, o luvei Noa, o luvei Lemeki, ³⁷O luvei Mecusela, o luvei Inoki, o luvei Jereti, o luvei Malelili, o luvei Keinana, ³⁸O luvei Inosi, o luvei Seci, o luvei Atama, o koya na luve ni Kalou.

4

¹Ia o Jisu, ni sa vakasinaiti ina Yalo Tabu, sa lesu leqwa mai ina qusu ru ruwai o Ioritam asa qei mei koya na Yalo Tabu ina vikaikai. ²Ina vasagavulu na siga asa dau veretaki ni koya na nitu. Asa tam kania ei lia na kwa ina visiga koko so kwe, qasa qei et isa qei mata kani. ³A qei kwaya nanitu ivua, “Ma o ikon a Luve ni Kalou, mo tata iva kora na vatu mera buli madrai.” ⁴O Jisu a qei vecei koya, “Nisa volai ni na tam cola na tamata ina madrai talia ga.” ⁵A qei mei koya cake nanitu a qei varaitakinia ivua na vi matanitu koko ina vuravura ina gauna so kwe. ⁶A qei kwayana nitu ivua, “Qina solia iva iko na lewa taucoko qana kedra ukuuku koko, nira sa soli koko tu iva du, qa auna solia ivua kokoya koqu vinatia meXX soliga ina. ⁷Ia ko kwe, maqa ena vakavokoroko iva au qa ma qwarariau, ina lem taucoko.” ⁸Ia o Jisu a qei kwaya ivua a qei vecei koya, “Nisa volai,” O iko mo vakarokoroko ivua na Momo na lem Kalou, qa mo qwaravi koya qa.” ⁹Ia na nitu a qei mei Jisu i Jerusalemi a qei deini koya sava ina vanua i yata sara ina were ni Kalou, a qei kwaya ivua, “Maqu o iko na luveni Kalou, mo qei tiso civo iva. ¹⁰Ni sa volia, ‘I qei solia lea i tukutuku iva kora lea agilos o koya me baleti iko, mera maroroi iko.’” ¹¹Qa qei, ‘Ere na qei rogoti iko i yata ina medra lima, mo kua ni tacaqe um la ina vatu.’” ¹²A qei vecei koya, o Jisu a qei kwaya, “Nisa dau lei qwai, ‘Kua ni lawaki tia na Momo na lem Kalou i lia na kwa ni vivatovolei.’” ¹³Ia na nitu sa atina lea lawakitaki ni Jisu, sa qei laka dei qa deini koya me yacovia leqwa in alia na gauna. ¹⁴Ia o Jisu sa lesu leqwa i Kalelili ina qwaqwa ni Yalo Tabu, asa rogo yati na kea i tukutuku baleti koya ina vivanua a valeketira. ¹⁵Asa vavuvuli no ina ledra viwere ni Lotu qara su dokai koya zoXo X kora ratamata. ¹⁶Asa yaco i Nasareci, ina vanua a susu valika, ia, me wetai ga na lea i valavala, asa rusu ina were ni lotu ina siga Xi racecegu asa qei dure i yada sa qei wilirola vakalevu. ¹⁷Asa soli i ma na lea i vola na parofita o Aisea. Asa zevele nai vola asa tolavia na vanua a volai tuka. ¹⁸“Na Yalo ni Kalou sa novali iva au, baletia o koya a lumiti au mequ vuanutakinia nai tukutuku vina iva kora na valoloma. A sa vatalai au mai mequ vunatukinia na visereki iva dora na bobula qa mera tola leqwa o kora na matacike, qa mequ raqwalalataki ni kora na maroq. ¹⁹Me vuanutakinia na yabaki vina i Irova.” ²⁰A sa cokia lesu nai vola, a sa salia lecu leqwa irua nai talatala qa sa qei no leqwa iva. Na medra mata koko o kora na notu ina were ni lotu ara sa valigocia koya vakalia tu. ²¹Asa qei tekivu me tata ni kora, “Ina siga ni kua nai Vola Tabu sa vakadeitaki ni vaticem na vatilem varorogo.” ²²Ara sa vadudutaki ni koya o kora koko na notu qara sa gadretakinia ina vuku ni tata vina a laka mai e qusu gare qei tarogia, “Ko kwe tamnia o luvei Josefa?” ²³A qei kwaya iva kora, “Ei du sara obu kwaya na tata vakaibalebale kwe iva au, ‘Vuniwai, vacola niko silare. Na rikwa koko mum rogo na kwa o tara mai Kabenaumi, mo tara botomum ina lem vanua.’” ²⁴Sa qei kwaya leqwa o koya, “Ei du mequ kwaya ira vaticem, i lala li ana parofita sa la vinati ina lea vanua. ²⁵Ia na du maequ vecei vaticem are levuna yada i Isireli ina lea gauna o Ilaija, ni sa tasego tu o lomalagi me tolu na yabaki qa ono na vula qa sa dausiga vakalevu na vanua. ²⁶Ia o Ilaiga a tam lei vakatala iva kora sokwe, ia ivu a boto o Sarepitaina yasayasa o Saitoni, ivua na yada a novaliso ka kwe. ²⁷Are bi sara na vukavuka i Isireli ina gauna Ilais ana parofita, ia alala lia iva kora ava vasarasarataki avakaro ga o Neamam ga na koi Siria.” ²⁸O kora cako na tamata are notu ina were ni Lotu asa levu na ledra borisi ni Xfi ledra rogo nai tukutuku kwe. ²⁹Are qei tucoko, qara artaki ni koya dei mai ina ledra koro, qara qei mei koya ina basX ni saru na vanua a tara tuka na ledra koro, me rewa mia bili koya melutu ina bara ni saru. ³⁰Ia o koya a qei laka ina kedra vibutoyaki qa qei laka dei ina lia leqwa na vanua. ³¹Asa qei laka civo i Kapenaumi, alia na koro i Kaleli, qa qei vavulici kora ina siga X vacecegu. ³²A kisari kora na lea vivavuli, baletia ni a tata tu ni tau tu ivua na qwaqwa. ³³A nodoki no ina were ni lotu a lia na tamata a curumia tu alia Xa yalo ni yanitu velavela, a qei gisa taki tu i yata me rogo levutu e domo, ³⁴“A! Na ara mem mum tara iva iko, Jisu na koi Nasareci? O sa laka mai mo mai vaqeavutaki ni kemam? Au qisa kila tiko – O ikona – Lea Tamata Savasava na Kalou!” ³⁵O Jisu a qei tataniqnq nitu, a qei vecei koya, “Mo kua ni tata! Mo laka dei mai iuva!” ³⁶Ia na nitu sa qei walatakinia na tamata kwe ira ina medra vibutoyaki, sa qei tuba dei mai vua na nitu, a sa qei tan vamaroataki mi koya. ³⁷O kora koko na tamamta a kisarira, ara sa vitalanoa takinia na kwa sa yaco o kora koko na tamata. Ara sa qei kwaya, “Na matoqali tata vaka ava so kwe? I vunauci kora na yalo velavela malea vakatulewa qana lea qwaqwa qara sa tuba dei koko.” ³⁸Ia na kei tuku tuku baletia koya satekine me rogo ina vavanua valeke ina ledra yasayasa. ³⁹O Jisu sa deidei mai were ni lotu qasa lei rusu ina lea were o Saimoni. Ia na lea nita o Saimoni a tauri mate tu nia tubu siviati na lea katakata, qara qe vamamsu ivua me baleti koya. ⁴⁰A qei dure mai qa laka ivuaqa vunaucia na katakata sa qei deini koya na tauvimate. Vakasauri sara sa qei dure cake mai qa sa tekivu ni qwaravi kora. ⁴¹Ia ni sa kala na matanisiga, o kora na tamata ara qei mera mai ira Iisu o koya i tauvimate tu ina vimate koko qa. A qei tabaki kora e lima qa vaca ni kora cako. ⁴²A levu iv kora sokwe sa laka dei meri ina curumi anitu, ara sa tagi mai qara sa kwaya, “O iko na Luve ni Kalou!” Iisu a qei vunauci kora na nitu qa mera kua ni tata, baletia ara kilatia tu ni okoya na Karisito. ⁴³Ia ni sa cece main a vanua, sa laka dei sara ina lia na vanua vaqwalala. Ara sa vatolar i koya na tamata ara sa qei tasemai na vanua a novali ka. Are vinati koya me kua ni laka dei meXi ivakora. ⁴⁴Ia a qei kwaya iva kora, “Mequ na tukunia botomuni nai tukutuku vina ni matanitu ni Kalou ina vikorokoro leqwa isewa, baletia ivu kei balebale ina kwa ga qu lei vakatalatala mai.” ⁴⁵Asa tekivu leqwa ni vunau ina viwere ni lotu taucoko o Iitia.

5

¹Sa lia na kwX na levu ni tamata re vakdo ti Jisu ya me re rogo na tata ni Kalou, na lea dure tu na bati ni drano mai Kenisareti. ²A dania a ruan a boto ru kele mai na bati ni drano sokwe, o koru na daugoli ru sa sovu mai me savatia na

ledru lawa.³ A vodo o Jisu na lia na boto, ko na lei Saimoni, a vece me bilia vasesewasewa boto ya i nubu. A no I ra qa vavulici kora no na tamata mai na boto.⁴ Sa oti ne lea tata, a kwaya va Saimoni, “Me ya re ya na boto i nubu vasesewasewa qo biutia civo lem lawa me sobe re mai sewa ne kwa.”⁵ A saumia o Saimoni qa kwaya, “Qasenivuli, a ba sa tea madila a bogi taucoko qa lala na kwa a ba rewatia, ia na kwa boto o kwaya, qi na biutia civo ka ne lawa.”⁶ Na ledru tara rewa kwe, sa lia na kwa na ika a rewa, ni tabasu sara ga ledru lawa.⁷ A ru sa qe tata yaloyalo vuaru ledru i tokam na waga leqwa a lia me ru mai vivuke ru mai vatawiania na waga vuavua, me vakolo se la ga me ru luvu.⁸ O Saimoni Pita, ni sa dania kwe, a ruva civo e turu ni Jisu, qa kwaya, “Laka dei ya va au, qi tamata i valavala cakaca, Momo Levu.”⁹ O koya qai kora na no qai koya no re sa vadrukai na levu ni ika re rewatia.¹⁰ O koru muni o Jemesa qa Joni, koru na luvei Sepete, na lea i tokani lei Saimoni. Sa qei kwaya va Saimoni, “Kua sara ni mataku, baletia tekivu kwe ne laka ya, e na rewati kora na tamata.”¹¹ Re se mera na ledru boto i vovo, re deinia tu na kwa koko qa ve takua koya.¹² A lia ne gauna ne lea na vali e lia na siti, a li ana Momo tauvi vukavuka a na vali sokene. Na lea dani Jisu boto, a korava avo ira a kerani koya qa kwaya, “Momo Levu, ma ga e rewetia, mo vasavasavataki ni au re.”¹³ A qei donia ya e lima o Jisu qa derXX koya, ne kwaya, mo savasava, “Na gauna vati ga sokwe sa deini koya sara ga ne vakavaka.”¹⁴ Se qei vasalataki ni koya ne kua ni vece i lia leqwa qa kwaya vua, “Laka ya lem calevu, qo vatakei iko vuara na bete qo tara lia me i soro ne baletia na lem vasavasevataki, ne wetai a ne kwa a varotinia o Mosese, ne tea i vadudu vuara.”¹⁵ Sa qei rabo se yawa ga ya ne kXa i tukutuku, a lia ne i nono levu ne tamata re laka mai me re roga ne lea vakavuli vali qa me re vacolai meri na ledre tauvinate.¹⁶ Dau leva ga na gauna a laka dei ya na vaXXa gwalala ne lai masu.¹⁷ A lia me siga me gauna sokwe ne lea vakavuli vali, re no vali mum a sewa na farisi qa ra ne qasenivuli ni lawa ko re laka mai ne vikorokoro vaka Kaleli, Jutia qa mai Jerusalemi. Na kaikai ni Kalou ne viavcolai se na tu vua.¹⁸ A sewa na tamata ru dagia vali mai a lia ne tamata paralase ina loga, ne ru ke vadania lia ne calevu ne ru ne ya i boto ne donuya e Xata ni Jisu.¹⁹ Ru tam dania a li ana calevu ne ru ne ya i buto baletia ne oso ni tamata, ru sa qei kadre cake i dela ni were ne sorokia, civo na tamta sokwe, ine lea loga, i medra vibutoyaki ne tamata, donuya du e mata ni Jisu.²⁰ Dania ni ledru vabautia, qei kwaya o Jisu, “Tamata, sa vosoti lem i valavala ca.”²¹ Re se qei taula taro no ne vunivola qa ra ne farisi, ne re kwaya, “O ei kwe re tata vacaca no? O ei kwe re tata vacaca no? O ei leqwa ei vosotXa na i valvalaca, na Kalou talia ga?”²² Ia-o Jisu, ni kilatia vina tu na kwa re vakasamataki nia no qa vecera, “Na yara o ba loXatarotaro taki no vatimem yalo?”²³ Na yava i rewarewa, ne lai kwai, na lem i valavala ca se vosoti se ne lai kwai, “Dure i yala qo yato?”²⁴ Mo ba kilatia ka ni kua ne luve ni tamata talia ga e i tau vua na kaikai i vuravura kwe ne vosotia nai valavala ca, “—se qei vece vua na paralase—”²⁵ “Qi sa vecoko, tu i yata, taunia caka lem loga qo laka lem were.”²⁶ Gauna vata sara ga sokwe a dure medra mata koko tomia cake lea loga ko a dokicia no mai. Qa laka ya lea were, ne varokotkotaki nia ne Kalou.²⁷ Xe kurabui ne tamata koko qa re valagilagia ne Kalou. Lia ne kwe ledra Xataku, re kwaya, “XXXX se dania leqwa i sewa ne kwa tenika qa vou ni kwa.”²⁸ A yaco reaX na vikwa kwe, a laka dei ya o Jisu mai sokeni qa dania a lia ne dan toroki vacavacava e yaco o Livai a nodoki no ledra were laca na dautoroki vacavacava. A vea vua, “takuci au mai.”²⁹ A tu i yata o Livai qa takuci koya, a deinia tu ya na kwa koko.³⁰ A tara a lia na kam veita levu o Livai io lea were baleti Jisu. Re bi na dau toroki vacavacava qa sewa leqwa na tamata re no mai taku ina teveli qa ra kam qai koru.³¹ O kora na farisi gara ne vunivola a re va vu viba ruam ne lea tisaiveli, ne re kwaya, “Na ava o ba kaui qX ba som no ka qai kora na dan toroki vacavacava qa ranai valavala cakaca?”³² Saumia vuara o Jisu, “O kora na cola viXa re tam vinetia ne vuniwai; o kora ga na tauvimate.”³³ Qu tam laka mai vua na ne i valavala dodonu, vuara ga na i valavala cakaca ne re vivutuni.”³⁴ Re kwaya vua, “Ko ra na tisaveli lei Joni re lolo qa re masu, re tara muni ledra tisaiveli na farisi. Ia o kora lem tisaiveli e re kau gare som.”³⁵ Sa gu vecera o Jisu, “E i lia i rewa varewaretaki ni kora na weka ni tagwane vakawati wi si no gai kora no ne tagware vakawati?”³⁶ I ne lia ga ne siga i na lei mei dei mai vuara na tagwane koi wa vakawati, i na siga sokwe e re na lolo ka.”³⁷ Sa qei vecera lia ne tata vaibalebale Jisu, “I cala lia re ke dresukia lia ne tiki ni salu voX ne vayagataki nia ne botani tia vata lai sulu nekawa, na ga i tara kwe, i ne dresukia ga ne i sulu vou, ne tiki ni sulu vou ei tam tautauvata ne i sulu ko i makawa.”³⁸ E i lala lia ne ke tannia na waini vou ina buto XX tautau X waini taba ni mamamanu makawa. Ma ga i tara kwe, na waini vou na vacibote nia na tab ani mamamanu, na yau na waini, qa vake cakaca nia ne i tautau ni waini taba ni mannmenu.³⁹ Na waini vou ne maroroi ga ina tautau ni waini taba ni manumanu von.”⁴⁰ E i lala lia i somia ne rewa ne waini makawa qa ke vinatia leqwa e vou, i na kwaya, “E makawa i vina cake.”

6

¹ A yaco kwe a lea ne siga ni vaceXXu ne lea yato via teso a Jisu i maliwa ni tavatova sila, o koru lea tisaiveli ru sevia X sewa na sila, ru Solotia re dru lima, qa ru kani sile.² A sewa vnava ne farisi ru kwaya, “Na ava o ba tara ka ei lia ne kwa tam donu me tara ne siga X vacecegu?”³ SaXXoa vuara, o Jisu qa kwaya, “O be tam wilia na kusa a tara o Tevita na lea mata kani, o koya qai koru ne lea i tokani?”⁴ A rusu i were ni Kalou a gavatia Xai ne medrai dau lai tolavi qa kania a sewa, qa vagani koru lea i tokani, a du i vatavai ga vua na bete ne kaXXa.”⁵ A qei vecera, “Na luve ni tamata ne Momo Levu ni siga ni vacecegu.”⁶ A yaco kwe n alia leqwa na siga ni vacecegu ne lea laka i bato ni were ni lotu qa lai vakavuli no ka. A nodoki ka a lia na tagwane se cakaca tu e lima. Re vatolavi koya no mai ne vunivola qa ra na farisi me ke vacolania I lia ne siga ni vacecegu, me re na rewa ni tauni ti koya i na lia ne kwa.⁷ A kilatia vina du tu mai ne kwa re numia na a qei vece vu ana tagwane lima cakaca sokwe, “Dure i yata qo tu ne dra vibutoyaki e.”⁸ A dure na tamata kwe qa tu sokeni.⁹ A vecera o Jisu, “Qi tarogi vatikem, e i vatarai na siga ni vacegu ne tara ne kwa vina se cakaca, ne vacolai na cola se varusai?”¹⁰ Sa qei vatolavi kora koko qa vece ne tagwane sokwe, “Donia balavu XXXX.”¹¹ A tara sokwe, qa sa vine leqwa e lima.¹² Sa lia na kwa ne ledra borisi, re sa vikwaiyaki nia se na ne ava ne re tara va Jisu.¹³ A yaco kwe na siga raki sokwe ne lea laka i

ulunivanna a ne lai masu. A masu ne bagi koko sokwe vue na Kalou.¹³ A sa qwataqwata Xai, a covi koru lea tisaiveli vua, qa digia a tirikarua vuaru, qa va yacani koru lea i avositolo.¹⁴ Medru yaca ne avositolo o Saimoni (a vayacania XXXX XXXX Pita) o taXia o Adriu, Jemesa, Joni, Filipe, Pacolomiu,¹⁵ O Macin, tomasi, Jemesa o luvei Alifio, o Saimoni a vatokai ne te gugwnatna.¹⁶ Jintasa o luvei Jemesa, qa Jintasa Isikarioti, a qei lia ne dau liwnuri.¹⁷ A siro civo mai o Jisu na ulunivanna qai koru qa mXX dure qara tu ne i nono levu lea tisaiveli qa lia na i nono levu na tamata mai Jutia qa Jerusalemi qa na bati ni baravi mai Taia qa Saitoni.¹⁸ Re laka mai ne re mai varogo vua qa ne ra vacolai mai ledra tauvimate. O kora muni ne sobe tu na yalo velavela a re vacolai muni.¹⁹ O kora vakayalia ga re oso tu kwe re sagatia ne re derei koya do na kaikai ni vivacolia a laka no mei vua, qa vacola ni kora ga.²⁰ A tola vuara lea tisaiveli qa kwaya, “Ba kalougata vatikem ne dravudravna, ei vatilem na matanitu ni Kalou.”²¹ Ba kalougata o vatikem na vatakani no e, o ba na vavavutetaki. Ba kalougata na tagi no kwe o ba na qei mahi.²² Ba kalougata o vatikem ne lai cakati mai vuara na tamata, na ga re taX vinati vatikem qa re valewai vatikem qa re duwaraki nia vatimem yaca ne wetai ne nitu, baletia du boto e yaca na luve ni tamata.²³ Ba marau ne siga sokwe qo ba ula tubu na gadre, baletia e i levu sara na vaitekm i sau mai lomalagi, ne wetai i tautauvata sara ga muni na ledra tava vuara na parofita na gauna sokwe o kora ne ledra tuqwaqwa.²⁴ O ba na cakaca na vaiyau do ba sa qulumia rewa na vatikem i sau.²⁵ O ba na cakaca ne wabute no kwe, o ba ne mata kani mai taku, o ba na cakaca ne XXXX no kwe oba ne rarawa qo ba tafi mai taku.²⁶ O ba na cakaca o vatikem, ne lai kwai vina no kwe, a wetai e ne ledra vatotoganiti kora na parofita covicovi kora ledra tuqwaqwa.²⁷ Ia qi vecei kem ne rogo no, lomani kora vatikem meca qo ba tara kwa vina vuara na calcati vatikem.²⁸ Ba vakalogatataki ni kora na tata minimini ti vatikem qo be magulaki ni kora na tam lomani vatikem vina.²⁹ O koya i voca i lia ubalu, vagania leqwa i lia ne voca ne ga i lia i livatia lem kote, kwa ni qei magitaki muni lena i ubi.³⁰ Solia ne kwa vuara ne kerevi iko. XX ga i lia i kan dei lia ne lem kwa, kwa ni vece ne leau lesu mai va iko.³¹ Tara na kwa ere vinatia ne re tara va iko, no tara muni vuara.³² Na ga e lomani kora boto na lomani iko no, na yara na kea vine va iko? O kora boto re na i valavala cakaca re lomani ni ra na lomani kora.³³ Ma ga e tara kwa fina vhara boto na dau vine mai va iko, na yava e bete iva iko? ³⁴Ma ga e vagani kora no boto ne tamata ko e numia no ne saXXia mai va iko, na vina yava i kau mai ya iko sokwe? O kora nai valavala cakaca re vagania na kwa vuara muni Xai valavala cakaca, re qulu legu leqwa ne kwa vata ga sokwe.³⁵ Lomani kora kam Xeca, qo tara kwa vina vuara. Dau soli kwa, kwa ni tavogia lesu kea i san, na kemi i sau i levu cake, o na qei ni luvea koya na cecene sara, o koya vataki ni koya a yalo vine vuara na taru dau vavinavina qe ra ne taweta cakaca.³⁶ Dau yalo vine, me wetai lea yalo vine TaXai vatimem.³⁷ Ba kwe ni dan vakalewa, o ba ne tam lewai. Ba kwa ni da tatavui sese o ba ne tam lai tavui. Vosoti kora oba na lai vosoti.³⁸ Solia, i na qu soli muni va iko. Lia na i vakarau vinalai toni civo, i lai kuretaki qa na qei tasova ya-i qei vose ya nekalava. Na i vakaran o tara i ne vakavantaki leqwa va iko.³⁹ A qei vecera a lia ne tata vatantanvate, “E i lia na cika i rewa ni meya leqwa i lia ne cika? Xa ga i rewa, e ri na lutu lia ne qwara, se i tam rewa.”⁴⁰ O tisaiveli, i tam levu mai va lea qasenivuli, o koya ga i taucoko lea vuli i ne wetai lea qasenivuli.⁴¹ Na yava e tolvia no ka na tiki ni motisan sewa i e meta lem i tokani, qo tam dania sila re na tiki ni kai levu nmata o iko? ⁴²Mo kwaya vakayava va lem i tokani, “Tacian, me ga kau dei re mai ne tiki ni motisan sewa nmata, o iko vataki ni iko re e tam dania tu ne kai nai nmata? Ba yaun tameta tam vabantia! Kan dei sila mai meta na kai nmata, e qei tola vina ka mo kau dei muni mai ne tiki ni motisan sewa e mata lem i tokani.”⁴³ E i lala lia na vunikai vina ne ke vuataki mai na vuanikai drakwa, se me ke ka na vunikai drakwa ne ke vuatola mai na vuanikai vina.⁴⁴ Na vunikai yalia e i lai kilati na mataqali vuanikai ava ei vuataki. E i lala na tamata ne ke vutia mai na lolo nai na wawa vakavoto, se me ke vutia mai na vaini mai na wawa sovisovi.⁴⁵ Na tamata vina mai na vina vakaoti ni e yalo e i cedre vua ne kwa vina, na tamata cakaca mai ne cakaca ni e yalo e i cedre vua na kwa cakaca. Na kwa ga i tautu e yaloga i lia ila cedre ga mai ne yava ei kwaya e gusu.⁴⁶ “Na yava oba covi auka, ‘Momo Levu, Momo Levu,’ q oba tam takuicia na kwa qi dau kwaya?”⁴⁷ O koya ga ko i laka mai va au qa varogo leqi au tata qa takuicia, qi na vecei vatikem na yava i wetai o koya.⁴⁸ O koya i wetai lei lia i tara lia na were, e i kelia civo sara i ra, i buto ni qwele qa tuvania na yavu ni were i dela ni vatu. Ni laka main a ualuvu, qa voca vakaikai na wai na were sokwe i tam yavala du, baletia a tara qwaqwa.⁴⁹ O koya ga i rogo leqi au tata qa tam takuicia, okoya i wetai na tamata a tara lea were i dela ni qwele ka lala kea yavu. Ni voca valcaikai na wai na were sokwe, e i tatala sara ga, qa sa lia ne kwa na kea cakaca koko.”

7

¹No sa vasenia o Jisu na vikwq koko a kwaya no i vuara na vuni no gi, sa qei rusu i Kapenaumi.² A liana momo ni valu a lia lea tamata sobula qa sa rui dania cake, a dere i koya a lia na varau qa sa valuke ni dosai.³ Na momo ni valu kwe sa vogo nai rorogo ka Jisu, qa sa vatalai koni a sewa na tuqwaqwa ni Jiu, mere lakatavia qa mosatia me mai vacola nia re lea dauniviqwaravi.⁴ Ni re sa yaco i va Jisu, a re sa mosati koya vakeika, qa ve kwaya, “Ei rauti koya vina du mom vayaco re me baletia na momo ni valu,”⁵ Baletia ei lomania lomam vanua, qa o koya qa muni a tara lomam were ni lotu.”⁶ Ia o Jisu a toso ga no lea i yatoyato vataqeva na tuqwaqwa raki kwe. Ia ni sa valaketia nai momo sa kwe, na momo ni valu a vatalai koX leqwa a vica lea taXXm mere kwaya i vua, “Momo Levu, um kwa ni vaosXosotaki ni kem, ei tam rauti kem mom laka ma i ne lequ were.”⁷ Ina mXmia vata qo kwe qi tam vaXtiX me qu lai dani kem yeti, ia mom kwaya soto ei lia na tata qa na cola lequ dauniviqwaravi.⁸ O au muni qi tia tamata muni qi no ina XXku ni lewa, qa qu lewa i kora muni lequ matXsotia, Oi kway i vuaci lia kwe, “Laka”, qa lake, qa i vua ei lia leqwa, laka lave mai ‘Lava mai’, qa laka mai, qa i vuara lequ tamata deuviqwaravi, ‘Tara kwe’, qa tara.”⁹ Lea ea rogo o Jisu na taXe kwe, a kurasuitakima qa yamata vira ne vu ni no lem are takucia veli qa vecera, “Qi kwaya i vakem, qi si tam dania i Isireli, ei lia na vabautia wetai kwe.”¹⁰ Nive sa legu mai i were o kora na lei vakatala, ave ea dania na dauniviqwaravi ea cola.¹¹ Sa Xi du boto sa kwe, o Jisu sa leka sara i na

lia ne koro e yace o Neini, qa o koru lia tisaiveli qa lia muni na vu ni no lem aru sa lake vata qai XXXX. ¹²Ni sa valeke yati i na matemate ni XXXX, sa dania, a lia na tamata sa ciXXta a cegu sa la dagiti mai, o luvea talia boto X umneya (a lia na yada), qa sa bi XXXX muni mai na XXXX a re mulo vata mai. ¹³Ni sa dania X Jisu, a yavala na e yalo ina lea lomani koya qa vela i koya, “Kua ni tagi.” ¹⁴Sa qei todre cake o Jisu qa dere tavata Xai kwa a ve dagia vali mei ka na tamata sa cibula lea I cegu, a ve dure vavalia na dagia vali i sa kwaya, “Saravon, qi sa kwaya i va iXX, mata mai.” ¹⁵Na tamata mata sa gatule qa se tata, O Jisu sa qei vagani umnaya. ¹⁶Sa qei dere kora na mXX no levu kwe a li ana mataku, qare sa tam cegu ni vakerokonokotavima na Kalou, ledra kwaya, “Ei lia ne varo vita tetelagi na cedre i yata i na meda vikawacaki” qa “Na Kalou sa danira mai lea tamata.” ¹⁷Nai rogorogo kwa baleti Jisu sa vosotia yati ne vanua koko o Jiute qa na vivavame vivalaketeki. ¹⁸O koru lea tiseivali o Joni a re sa vela i ma na vikwa coXX kwe. ¹⁹Sa qei coviru o Joni vua lea tisaiveli qa vatalam i vua na Momo Levu mem vele, “O kem ko ei dodonu me lei wareki se ei teni lia leqwa?” ²⁰Ledru sa yaco mai i va Jisu, a ru sa kwaya i vua, “O Joni na DauvivavitaoXXXX a vatalai vukemam mai i va iko meni mai cacani XXXX, “O Xemu koi lava no mXX, sa ei temilia va me mam vatolavia?” ²¹Ina auXX sara ga sa kwa a vacola ni kora no ka a bi na tauvimaXX qa o kora a re rarawX qa na waqani ina yalo ni yaXita, qa re bi na meta XXXX a vi sa tola rewa. ²²A vecXXX o Jisu, “Ni oni se lefu leqwa ina vulem i yatoyato, ni vela i Joni na vikwa oXX sa dania qa rogo. A re XX tXla na cika, ea yalo na lovalova, eX savasava na nikanika, na dudu sa vargo, sa cola leqwa o kora sa libula ledra I cegX qa o kora na mata kani are sa rogo nai tukutuku vine. ²³Sa Kalougate o koya ei tam mudu lea vabauti au. ²⁴A ru sa yaloXX nai talai lei Joni, sa qei teula o Jisu me kwai Joni i vuara, “Na yava o ba lai vademia i na vanua lala? Ei lia na sina ei yavaletia tu na XXXX?” ²⁵Ia na yava o ba lei vatokvia? Ei lia ei vaisula tu ina i sula mamdresudresu? Dania, o kora ere vakaisulu na i sula san levu qa ve cola ina I nano vaketui. ²⁶Ia na yava o be, mata dania? E li ana varavite? XX, Qi kwaya i vatikem, qa ei XeXelagi mai na varoXXX. ²⁷O koya kwe kXi sa volXa XX, ‘Dania, qi sa vatala yati lequ dauni tukutuku me teteXXXX i vatikem, ko ei na cavatia na calem i vatikem mate! ²⁸Qi sa kwaya i vatikem, o kora koko a re suaX mai vuara, na vibulon ei lala lia me tau i yata mai va Joni. Ia o koya ei sewasewa talia i na matenitu ni Kalou kXX tetelagi i vua.” ²⁹(Nira rogo na tamata coXa nai vitukutuku kwe, o kora muni dau saqani vakacavacava, are vatusa ni Kalou ei dodonu, baletia a ve vavaitaiso ina lea viva vaitaisotaki o Joni. ³⁰Ia o kora na Varisi qa na XXXXXXXXX are tam vadonia nai navu ni Kalou me baletira, ni ve tam vavitaso iva Joni). ³¹“Na yavX, mequ vatautauvati niva Kaqanai tabatamala kwe? Ere wetai tu na yava? ³²Ere wetai na driadria ere visawaqe Xu ina vama ni velivolitaki, ere gatule qa re vicoco vakataki nive qaro kwaya, ‘Aba uvua nai vaketagi qo be tam vude. Aba legatia a lia na sere ni visula qo sa tam tagi.” ³³Na lea laka mai o Joni na Dauvivavitaisotaki a lala na madrei a kania ga lala na waini a somia, go ba kwaya, ‘Ei lia na nitu ei vo ivua.’ ³⁴A laXla mai na Luve ni Tamata qa kem qa som, qo ba kwaya, ‘Dania, o koya ei dau kam qa daumatem, ledre tokani na dau seqoni vakacavacava qa nai tamata caka ca!’ ³⁵Ia na vik kwa ere vatakea na driadria koko ere ni luvea. ³⁶Ko kwe ei lia na Varisi ei weteni Jisu meni lai kam vala. Ni sa nису o Jisu ina lea were na Varisi, a gatule ina lea teveli me kami. ³⁷A nia sa daniX, ei lia na vibulon i dau tara kwa cXXX XX i na koro so kwe. Ni sa ligocia ni gatule no i na lea teveli na Varisi i lea buto wevi, sa qaratea mai e ilia na Tavaya akuasita i lumi vaisaluwaXX. ³⁸Lea sa dure valiketia tu e la, qa tagi veli, sa qeo taula me valulu nia no e la i wai ni mata, qa kuse no ie vai ni ulu qa yabotia no e la qa lumetia no i na i lumi vaisaluaXai. ³⁹Ko na Varisi a wereti Jisu lea se dania na viviwa kwe, a se vinumiyXXX lea numia qa kwaya, “Maga e ilia du ne VarousXXe, ei na kilatia vewe na mateqah vibulon vaXaqava ko i derei koya no kwe, o koya ei lia na dau tara kwa caXe ca.” ⁴⁰Jisu ei tata levu i vua qa kwaya, “Saimoni, ei lia na kwa qi mata kwaya i va iko.” Ei kwaya, “Kwaya mai, Qasemivili!” ⁴¹Ei kwaya o Jisu, “A lia na tamata vavavatu aru XinXX i vua ani XX. A lia a lima na drau, qa lia leqwa a limasagavulu. ⁴²Nim sa tam saumiX vewa, a sa vivasoti i vuaro XXXXX. O koya so kuse, o ei i mam ei na todre cake lea loloma?” ⁴³Saimia o Saimoni qa kwaya, “Qi numia o koya ga kwa tau i yata lea lei vasoti.” Kwaya i vua o Jisu, “O sa vataulewa vadodonu.” ⁴⁴Sa yamata via na vibulon o Jisu qa vece i Saimoni, “Dania ve na vibulon kwe, qu sa XXX mai lem were, o tam vagam aX lia na wai baletia qu la, ia sa sova kha e wai ni mata qa kuserakimi i e vau ni ulu. ⁴⁵O tam bau yaboti au boto ve, ia me taula lequ Xxsu mai i were ei tam mudukia lea yasotia no qu la. ⁴⁶O tam lumitua qu ulu i nai lumi, ia eX lumitua qu la i nai lumi vaisaluwakXi. ⁴⁷Kwa so kuse qi sa veleko, na lea kwe cakaca koko, ko sa vikoroa tu sa lei vosoti, ni sa todre cake sara lea loloma. Ia o koya ei lei vosoti vasewasewa, ei loloma taqameremere.” ⁴⁸Sa qei kwaya i va vibulon, “Lem i cakaca koko sa vosoti.” ⁴⁹O kora are no vata na i qei koya are vikwai yaXX ni koya, “O ci kwe ei rewa ni vosotia na kwa cake ca?” ⁵⁰Sa tata i vu ana vibulon o Jisu, “Lem vabautia sa vacola niko. Laka i na vaceXX.”

8

¹Sa se boto so kwe o Jisu sa taula viyatoyakivi vali ina vikorokoro yalevu qa e yasewa, me vunautakinia qa covakinia na kasiveli ni matanitu ni kalou. O korumaini na lea kabani tinikarua aru sola I keja, ²Qa o kora muni a lia na I lala vibulou ko ara vacolai mai na yalogigilo qa na vitauvimate: meri dau lei co muni a veibulou ni Makitela, o koya a lei veikara mai vua a vitu na nitu; ³Joana, o elewe ni kusa, lea mainidia o Eroti, Susana; qa re bi leqwa ko a re viqwaravi ni ta I na ledra I yau. ⁴Nire sa sogo koko mai a lia vunirolevu qa o kora na Laka mai na vikorokoro, a veceka lia na tata vakatautauvata: ⁵“A lia na dau laulau a laka me cebuceburaki lea qele ni kai. Lea sa moitia vali, a sewa vuoro I bati ni calevu qa re qai butulevu tu i na i la ni tamata qa qei lei solum mai vuara na manumanu laru. ⁶A sewa vuoro ina vatuvatu, ia ni se todre I yata, a sa tie orokiki civo leqwa ya, baletia a tam bau dekulua. ⁷A sewa a moro ina vikawacaki I kei vavitovito, ga todre yatu na kai vavotovoto qa na qele ni kai qa modrokia. ⁸Ia a sewa a vuaro ina qwele meku – make qa vacedre nia a lia vua e sakurabo yati ire dreu. Ni sa so vitukaituka a kwaya na o Jisu, a qei varaogotakini, “ o koya ei vataliga, rau varogo!” ⁹Ara

cacarea lea tisaiveli na yara mai balebale ni tata vatautauvata.¹⁰ A kwaya, “ Na kilatia ni kwa vuni ni matanitu ni Kalou o ba lei vagani, ia o kora na teni qi na tata no ina tata vatautauvata, mere tolavia qa tam ligocia, qa mere rogo mere kua ni kilatia.”¹¹ Ko kwe nai balebale ni tata vakatautauvata: na qele ni Kai lea tata na Kalou.¹² O kora na batini calevu o kora a re sa varogo, ia a laka mai na nitu qa qaratia dei na tata ma na medra yalo, me rewa nire kua ni re vadunia mera cola.¹³ O kora I na vivatuvatu sa ni kora, ni ra varogo na tata, sovia ina mamarau. Ia a tam titi e waka, a re vadunia valekeleke, ia na vivetovola are lutu vele leqwa.¹⁴ Na qele ni qai kwa lutu Kai vavitovito o kora na tamata are rogo na tata, ia a re takucia ga ledra calevu, a re lei modroki mai na gagadre qa nai yau qa mara ni cola kwe, qa tam matua rewa medra vua.¹⁵ Ia na qele kai a vuaro I na qwele makumaku, o kora kwe ko, rogo ni tata ina yalo du qa makumaku, burokutukutukunia qa sakuruba e vua ina vosotia na dredre.¹⁶ E i lala ei tunia na cina qa toboni tia ina bilo se teunia I na I vuki ni dokidoki: Ia, ei tainia ga i nai tautau ni cina me rewa nire ligocia koko o kora e re rusu.¹⁷ No lala lia na kwa me ke rewa ni lei taniovaki me kua ni lai kilati, ei lala lia na kwa ni taniovaki tu me tam lei dani qa vakacacetaki.¹⁸ Ko ya so qwe mo ba varogo vavina, o koya ei tau vua na kwa, ei na bi ei na lei vagani leqwa, ia o koya ei lala vua na kwa, vitalia ga ko ei numia ei tamnia no ei na lei qavati dei mai me.”¹⁹ A ra sa qei laka mai i ma o kora o umnaya qa o tacia qa, ia qaru tam rewa ni valeketia ni se bi sava ga na tamata.²⁰ A sa vece, “ O umnem qa o kora o tacim eri dure tu mai tevai, eri vinatia meru dani iko.”²¹ Ia a saumi a lesu qa kwaya I vuara, “ O kora lequ nene qa o taci au o kora ere varogo na tata ni Kalou qa ve tara.”²² Ko kwe I na lia na siga e vodo ina lia na waqa qa kora lea tisaiveli, qa kwaya I vuara, “ Mete laka re ina matacawa ni drano I tiki so kwe.” A re sa wavu yati.²³ Ia nire se wavu tovo a dodo me moce lutu a cagi kaikai a laka mai ina drano, ledra waqa a sa vavodo wai tovo, qare sa ririko.²⁴ A ra sa laka mai vua lea tisaiveli qa re rogonia, qa re kwaya, “ Qasenivuli! Qasenivuli! Sa valeke ni te mate!” A mata meu na moce qa vunacia na cagi qa na wai sorisorifi, qa ni sa mudu, qa ni sa mudu, qa sa lia maravu.²⁵ Sa qei kwaya I vuara, “ I vei vatilem vabauta?” qa re sa matakua. A re sa mataqu qa kisavira, qa re so vicaqani, O ei kwe, ei rewa vunacia na cagi qa na ua, qa ra makutu I vua?”²⁶ A ra sa wavu yati I na ledra vanua na koi Kerisaveti, kei I na matacawa I Kaleli.²⁷ Na lea sa sobu o Jisu i vovo e ru qai sota qa lia tagane mai na vitulou tu na nitu. A sa lia na gauna sa bau tautau na lea tam vaisulu vali, qa tam no vali i were ia na I bulubulu.²⁸ Ni sa dani Jisu, e vovo qa kanika civo mai mata qa gisa I yeli qa kwaya, “ Na yeva e mate leva i vayau, Jisu, Na luve ni kalou teteilagi tobi? Qi vamari tiko, vararawataki ni au.”²⁹ O Jisu sa vunacia oti sila vakena na yalo calacala mere lei dei mai na tejaema kwe ni sa vaobi lea dau waqania, qa sa dau vesulaki tu ina senidodo qa nai vesu qa lei yadravi, a da drutalakinia na senidodo qa dau mea tu na nitu i na vanua lala.³⁰ Sa qai cecenia o Jisu, “ O ei um yaca?” qa sa kwaya, um tia muni no bi”, are bi koko na nitu are waqania tu.³¹ A ra tam cegu ni mesatia koya ga me kua ni vatalai kora I eli.³² Ko kwe a lia nai nono bi na qo a ve yakania vali i a lia e dela. A re sa kerevia na nitu ivua me vatalai qora I vuara na qo, qa sa vadonia.³³ Sa qai wetai a re sa laka dei mai vua na tagwane kwe na nitu qa re rusu i vuara na qo, qa re sa qai wavucivo na vuni ra na qo I na batiri qa re riu sara i na drano mere sa cidrom.³⁴ Ni re sa dania na vakani qo vali na vikwa sa yaco, a re sa caragetu qare kwaya i vuara I na koro qa na viqara ni koro.³⁵ A ra sa qai laka dei mai na tamata mere mai ligocia na kwa sa yaco, qa ra sa laka mai iva Jisu qa ra sa tolavia na tagwane kara laka dei mai vua na nitu. A gatule no i la o Jisu, sa vaisulu qa sa masomasoko no nai tuvaki ni vavota; qa re sa vataku.³⁶ O kora na dania tu na vikwa e yalo are sa kwaya I vuara na lea vagwalalataki ko a ve waqania vali na nitu.³⁷ O kora koko na koi na yasayasa va Kenisaveti are sa keveni korya me laka dei mei i vuara, ni dere i kora a lia na matakua a sa tadrasamasama. Sa qai vodo iwaqa meru sa lesu leqwa.³⁸ Na tagwane ko a laka dei mai vua na nitu sa cauvia me sa takuci I vua, ia a vatala o Jisu, qa vece, “³⁹ Lesu I were qo lai kwaya koko na kwa sa tara I va iko na Kalou.” Na tagwane kwe sa qai laka qa i na lia i yatoyato, qa lovaki nia i na koro tadrilevu so kwe na vikwa sa tara I vua o Jisu.⁴⁰ Ko kwe lea sa lesu leqwa mai o Jisu, a lia na vunino bi are vakacola i nia, ni ve sa wawaraki voli.⁴¹ Sa cedre, a lia na tamata e yaca o Jairo, a lia na tetemata ni were ni soro, laka mai qa mai tikituvu i o la o Jisu, qa mosatia me laka boto i lea were.⁴² Baletia o luvetalia na lewa, esi vulau yabaki tinikarua, sa valeke ni cibuta e cegu. Lea sa laka tovo o Jisu ina lea i yatoyato, sa bi koko na tamata a ra sa viqigili vasinitia mai.⁴³ A lia muni na vibulou a dure vata qara vali koya a tauvia vali na yauvaki dra i na tinikarua na yabaki qa sa vaotia lea i lavo, ia qa lala lia a vacola nia.⁴⁴ A laka mai ie lobo ni Jisu qa dere na bele ni lea i sulu, vasauri boto lea yauvaki dra sa mudu.⁴⁵ Sa kwaya o Jisu, “ O cei a dere i Au? “ Ni lala lia a vatakea, sa kwaya o Pita, “ Qasenivuli, ere bi koko na tamata ere vauri tiko kwe qa re sa usuvaki nira yati I va iko.”⁴⁶ Ia a kwaya o Jisu, “ Ei lia du a dere i au, ni qu vakilatia sa leka du i ra au na kaikai.”⁴⁷ Ni sa dania na vibulou sa tam rewa ni ru, sa laka mai i na yaseqaseqa qa tikituni ie mata. I na medra mata na bi koko are no tu kwe sa vatakea e ru a dere i koya ka qa na lea sa cola vasauri.⁴⁸ Sa qai kwaya i vua, “ Luvequ, lem vabautia sa yaco ko i va iko na cola vina. Laka ina vacegu.”⁴⁹ Lea si tata ga na sa cedre mai a lia mai lea were na tetenieta ni were ni soro, sa kwaya, “ O luvem vulau sa leqa. Kua ni vaveso ni qasenivuli leqwa.”⁵⁰ No sa rogo o Jisu, e kwaya Jairo, kua ni matakua; mo vabautia ga, qa na cola.⁵¹ No sa tata nia mai were a tam vadeinia me lia lequ mem rusu vata, qa o kora boto o Pita qa Joni qa o kora lea vava qa lea nene.⁵² Ina gauna kwe a ru sa tagi kukuciva baleti vulau, ia sa kwaya, “ Ba kua ni se rarawa; o koya ei tam teqa ia ei moce.”⁵³ Ia qa re malicaki ni koya, ni re kilatia sa oti du i vua.⁵⁴ A qulumia e lima qa covia, qa vece, “ Driadria, mata i yata!”⁵⁵ E yalo sa rusu lesu i vua qa mata vasauri i yata. Sa qei vecera me lei vagani lia na kwa me vairoqwa ka.⁵⁶ O kora lea vava qa lea nene a ru sa lei vakisari sara ga, ia a varotiru meru kua ni vece I lea na vikwa sa yalo.

9

¹A covi kora vata a lewe tinikarua qa vagani kora na kaikai me ru qwaqwa mai vuara koko na nitu, qa re vacola ni a na vimatagali mate koko. ²A vatalai kora me re vunantaki na natamtu ni Kalou qa re vacola ni Kora na tauvimate. ³A qei

kwaya va kora, “Ba kua ni kau i lia na kwa i vatilem i yatoyalo kwe – me kua ne i toko, kua na i tautau ni lavo, kha na madrai, kua na i lavo, se i lia lequa tovo vatilem kote balam.”⁴Na were ga o ba rusutavia, ba nodoki ka me yacovia vatilem lesu leqwa.⁵Na vuana ga oba tam lei aqomi ka, ni oba sa deidei ma i tauni sokwe, ba kuretia dei tu ka na duka ni vatimem qeteqete ni la me tea i vadudu tu vakora.”⁶Re sa deidei ya qa re rusutavia na vikorokoro koko, me re tukunia na kosiveli qa ra vivacolai tovo.⁷Ni sa rogo o Erti na momo na kwa sa tara no, a vadrukai, baletia a sewa re sa kwaya no ni sa cola leqwa mai na mate o Joni,⁸Re sewa leqa re kwaya ni sa tase leqwa mai o Ilaija, re sewa sa re kwaya ni lia vuara la parovita makawa sara sa cedre kwe.⁹A qei kwaya o Eroti, “O an qu drutakia e nlu ni Joni. O ei re ko qi rogo no na kea i tukutuku kwe?”¹⁰A vinatia me daniya sara ga.¹¹Na ledra lesu leqwa mai na tisaiveli, re mai vece koko vua na kwa re sa tara rewa. A qei mera ya vakailo ine lia na tanni e yaca o Pekisaita.¹²Na gauna boto re rogo gre ka na tamata na kwa kwe, re sa takuci koya sara ga.¹³A aqomi kora qa kwaya i vuara na kwa ni matanitu ni Kalou, qa vacola ni kora ko are vinatia tu me re vacolai.¹⁴A sa valeke ni mai cava na siga sokwe, ru sa laka mai na lewe tinikarua qa ru vece vua, “Vatalara lesu na tamata raki kwe ne re laka i vikoro koro valeke qa i vivanna me re vaka cegu ka qa vadani magiti, baletia te no tu I lia na vanna gwalala.”¹⁵A qei vecera, “Ba vagani an mai i lia na kwa me qu kania.” Re qei kwaya, “I tau no kwe ei limma dodo nu na i buli madrai qa rua na ika – vaka vo me voli ne magiti beletira kwe.”¹⁶“A rautia a lima la vidolu na nomo.) A vecera lea tisaiveli, “Ba vanoni kora ne nautia i limasagamlu lia na i korokoro.”¹⁷Re tara kwe, qa re vecera me re satule icivo.¹⁸A qulumia na lima ina i bali qa rua na ika sokwe, a tola i yata i lomafai, a vakaloufatetaki nia aqilaki nia vayasewa, qa vagani koru ne tisaiveli ne ru wase vuara na tamata.¹⁹Na ganna ni lea masu talia o Jisu, ru no qai koya no tisaiveli, a taro qa veceru, “O ei re kwaya na tamata me ni an?”²⁰Re saumia, “O Joni na dauvivavita isotaki. A sewa re kwaya Ilaija, a sewa leqwa re kwaya a lia vhara na parovita makawa sa cola leqwa mei.”²¹A qei vecera, “Ia na yara o ba kwaya baleti an?”²²Sanmia o Vita, “Na Karisito lea na Kalou.”²³A kerevi koru vabibita me ru kua ni vece vua i lia,²⁴Qa kwaya, “Na luve ni tamata i ne sotaqaya i bi na kwa ca na lai duaraki vuara na tuqwaqwa qa ra ne bete yalevu, qa ra ne vumvola, i ha lai vakamete I ==I na cola leqwa oti i tolu no siga.”²⁵A qei kwaya vuara koko, “Me lia me takuci au, me kua ni lai dani o Koya cukutia leqi au kaivelatai visiga qa takua au.”²⁶O k ga I maroroya lea cola i aa vavele nia, o koya ge i vavelenia lea cola me baleti au ina neroroya.²⁷Na yava na kwa vine i rewatia i lia na tamata ne tau vua ne’kwa koko ni vwravwra kwe, oti a qei vete se vasabusabutaki nia lea cola?²⁸O koya i maduataki ni au qa na lequ tata, ina madnataki ni koya muni na luve ni tamata me sa Jesu leqwa mai ihe lea i seran, lea i seran lei tameya qa ra va agilosu vatabui.²⁹Qi sa kwaya du no kwe, e i sewa vakem na nodoki kwe om na tam mate qom sa dania na natanitu ni Kalou.”³⁰A oti a walul na siga na lea kwaya o Jisu na i tukutuku kwe, a neru o Pita, o Joni qa Jemesa ne ni lai masu i e dela.³¹Na lea masu no, sa tenilia mai nai ramai ni e mata, la lea isulu nuni sa sevusevu cakaca leqwa.³²A kusari koru, a rua na tamata ru sa vitatani tu qai koga, o Mosese qa Ilaija,³³A seran tu na kedrui rairai, ru vitalanoataki no na lea vakarau laka dei ya, ni sa vakarau ne dei ni Jerusalemi.³⁴O kora na no vali qai Pita se lutu vina du ledra moce, ni re sa mata cake mai re sa ligocia na lea i serau qai koru na rua na momo na dure qaya tu.³⁵Na ganna a ru sa laka dei yati ka va Jisu, sa qei kwaya o Pita vua, “Danni vakavuli, sa vina du leda no ka kwe. Me te tara ei tohi na i vakavakaruru, me lia, me lem, lia lei Mosese, qa lia me lei Ilaija.” (A tam kilatia na i balebale ni kwa a kwaya).³⁶Na lea tata no, o lutu civo mai a lia na ka o qa mai varuguti kora, ru qei matakuni ru sa nisu tu i buto ni ka o.³⁷A lia na lio a qei rogo mai na ka o, qa kwaya, “Ko kwe o luvei an tagnane, qa digitaki nia; ba varojo ma.”³⁸Sa tata rewa na domo sokwe, sa qei lai dani talia tu o Jisu. Re qam gusu qa re tam vece lia na siga sokwe la kwa are tolavia.³⁹Na siga taravia na ledru siro civo leqwa mai e dela, re sa wacikoru tu a lia na i nono levu na tamata.⁴⁰A kusari koru, a sa gisa cake mai a lia na momo qa kwaya, “Daunivakevuli, qi kerevi iko mo lai tolavi luvei au tagwane re, o luvei au talia boto.”⁴¹Dania, e i lia na yalo i dan curumi no ka, qa dau gigisa vasauri; dau vavunia lea manumanusoni qa na kekevuso ni e gusu. I tam laka dei rewa mai va koya qa dau vamavoataki ni koya vakaca.⁴²Qu kerevi koru lem tisaiveli me ru vikanatia dei, qa ru tam rewatia.”⁴³Saumia o Jisu qa kwaya, “Vatikem na i tabatamata tamvaantia qa tam dau rewa na kwa, ivei wetai na kea balavu lequ no qa i vatikem qa me qei dan vaqwaqwataki ni vatikem ga no? Mei luvem mai iva au.”⁴⁴Na lea sa yato no mai la driadria kwe, a qei viritaki ni koya i qwele na nitu me manumanu soni i qa saqalekutukutu tu. A karavia dei na yalo velavela o Jisu qa vacola nia na driadria sokwe, qa vajama lesu leqwa va tamaya.⁴⁵A re vadrakai sara ga i na lea qwaqwa na Kalou. Na gauna re vitalanoataki no ka na kwa a sa tara rewa, a vece leqwa vuaru lea tisaiveli,⁴⁶“Ba varogo vina sara vatimem taliga na kwa qi vecei vatikem: Na luve ni tamata ina lei liumuri taki i medra lima na tamata.”⁴⁷Re tam kilatia rewa na ava na kea i balebale. A tam lei vatakei vuara, me re kua ni kilatia, qa re matakuni na tarogia na kea i balebale.⁴⁸A ra sa qei vibataki tu se o ei re vuaru ina levu talia.⁴⁹Ia o Jisu, a kilatia vian du tu me dra yalo, a kabetia a lia na driadria seewa qa tauni koya e sakesake.⁵⁰Qa vecera, “Okoya ga e i ciqomia na driadria sewa kwe i qu yaca, e i ciqomi au; o koya ga ei ciqomi qu, e i ciqomi koya muni ko a vatalati au mai. O koya sewasewa talia vakem koko ina lei dani cake.”⁵¹Qei saumia o Joni, “Daumvakavuli, ba ligocia a lia a vikaratia dei na nitu im yaca qa ba qei tarovia, do a tam takuci keta vali.”⁵²“Ba kua ni tarovia, “qa kwaya o Jisu baletia o koya ga i tam totaki ni vatikem ba lomania.”⁵³Na kea sa vakolo no mai na lea vakarau lei mei yata, a wetai yamata tu i Jerusalemi.⁵⁴A vatalara na lea dau kau tukutuku me re teimata toro vua, me re rusu i lia na koro vaka -Samaria ne re lai varautakinia rewa tu mai na kwa koko vua.⁵⁵O kora na tamata sokakwe a re tam ciqomi koya, do a sa kwaya rewa me wetai laka i Jerusalemi.⁵⁶Na ledru tolavia na tisaiveli o Jemesa qa Joni na kwa kwe, ru vece sara, “Momo Levu, e vinatia me ru covia na mamaudre me laka civo mai lomalagi me varusani kora kwe?”⁵⁷A vuki lesu qa tarovi koru,⁵⁸A ra qei laka leqwa a lia na koro.⁵⁹Na ledra laka no i calevu, a kwaya sara va koya a lia, “qi na takuci iko ina loa ga na vanna e laka vura.”⁶⁰A qei vece o Jisu, “na vokisi i tau lea qwara, na manumanu cavu i na maliwa lala i tau na vanua i ovaki ka, ko na Luve ni Tamata i lala na vanua e i doki vura ka e

ulu.”⁵⁹ A vece vua a lia leqwa, “Takuci mai.” A qei kwaya, Momo Levu me qu lei buluti vava sila re i mata.”⁶⁰ A qei vece vua, “Dei ni kora na mate me re bulutia ledra mate. O iko, laka qo lai kacivaki ma vakayawa qa ne teteyati na matanitu ni Kalou.”⁶¹ A lia leqwa a kwaya, “Qi na takuci iko, Momo Levu, mequ laka i vakamoce sial re mai vuaru i were.”⁶² Saumia lesu o Jisu vua, “E i lala lia ei taunia e lima ina siviyaqa qa qei tola lesu i taku i na yaga i na matanitu ni Kalou.”

10

¹Nisa oti na vikwa kwe, na Turaga sa qai digitakinia ei vitusagavulu leqwa, qa vatalai kora mera laka arurua mera teitei mata ivua ina vi korokoro qa ina vivanua ina vakaiu lakatavia okoya.² A qei kwaya iva kora, “Sadu sa vakalewe na yabaki, ara su sewasewa okora nai vakatau-ni-were. O koya moba qei masutia koya nai Taukei ni were me vatala leqwa yati I sewa nai vakatau-ni-were kina lea were.”³ Laka ina lem calevu. Liqocia, Qi na vatalai iko yati mo tia sipi ina kedra maliwa na oliva.⁴ Kua ni kau i lia na lem taga i lavo, sei lia na taga idau tawa ka na lem yaya, se na lemi vava, qa kuani vakayadra ilia oru seta i caleru.⁵ Ina viwere ona rusutavia, mona teitei mata ni kwaya, “Me yaco na vakacegu ina were kwe!”⁶ Ma inodoki no i lia na tamata me vacequi, me qei tau irua na vatilem viva cegui, maga i lala, me lesu mai iva vatikem.⁷ Ba novakalia ina were e, ba kni qoba som ina kwo i vakaravtiki iravatikem, ru sa dodonu me sofi rua na tamata cakacaka nei kei sau. Ba kua na vino taki ina viwerewere.⁸ Ina vikorokoro oba rusu ka, obu na lei soka, oba konina kwa i vakarautaki iva vatikem.⁹ Ba vacola ni kna o kora ere taurimate vali kae. Ba qei kwaya iva kati, “Na matanitu ni Kalou sa voleketi vatikem.”¹⁰ Ina vi korokao koko qa oba rusutaviaqa ra tam ciqomi vatikem, oba qei laka ina gaumisola oba na qei kwaya,¹¹ Na qwele koko qa i kabitia vati mem la ba qei quarakinia ira vatikem! Mo ba kilatia kwe: Na matanitu ni Kalou sa valeketi vatikem.¹² Sona lei qwai yati ira vatikem ina siga ni lewa.¹³ Ei caka ca ira iko, Koresini! Ei cakaca iva iko Peceseita! Ia na cakacaka mana a tara ira rukem maga ake tara mai Taia qa saiteni, are visau makawa sara, are vakaisulu taga qare boro raruno.¹⁴ Ia ina cakacu vakasewa. Taia qai saitioni ina vilewai ia o vatikem oba nu cakaca vakaleru.¹⁵ Oika botomuni Kapenaumi, oba numia mo ba lare cake i lomalagi? Ilala, ena vakalutu ciro i Eteci.¹⁶ O koya su vakarorogo ira vatikem sa varorogo iva au, ia o koya sa beci vatikem sa beci au, ia o koya sa beci au sa beci koya o koya a vatalai au mai.¹⁷ Aresa lesu leqwa mai o kora koko na vitu sagarulu ina marau, qara sa kwa. Keum na Momo, ara sa guce na nitu ira kemam ina vuku ni yaca.¹⁸ O Jisu a qei kwaya iva kora, “Qu qei tolari Setani ni sa lutu civo mai lomalagi me wetai na livaliva.”¹⁹ Ligocia, Qu sa solia ira vatikem na qwaqwa moba butu kikora na gwata qaha batibacaga, qana ledra quaqwa koko na meca, ina lala lia na kura ina yaco iva vatikem.²⁰ “Moba kua ni gadie ina vuku ni kwa kwe, ni o kora na yalo arasa guce, ia na krua kwe moba gadretakima vakalevu ru “sa vilai vati mem yaca mai lomalagi.”²¹ Ina siga so kwi sa gadre sara e yalo o Jisu, sa qei kwaya, Qisa vakavinavina iva keum, Momo, Na Kalou ni lomalagi qana vuravuram baletia o vunia tuna kwa koko kwe iva kwa na veku qanei yalomatua, qaoqei vatekea iva kora natam vuli; me wetai qa okora na driadria Iona lemani Momo, ni sa vina meum mata me wetei ga kwe.”²² Na vikwo koko sa solia mai ira au o Tamai au ga, qa lala lia i kilati Tamaya o luvea ga qa oluvea i dau vinatia me vatakei keya.²³ Sa qei vuki iva kora na tisaebeli qa sa qei kwaya vuni iva kora. “Sa kalougata na qele ni mata sa tolavia rewa na kwa oba sa liqocia.”²⁴ Qi sa qei kwaya ira vatikem, are na bi na parofita qana tui eve vinatia tu mera tolavia na vikwa oba sa ligocia, qare tam ligocia rewa tu, qara mata rogo na vikwa oba sa rogo reway ia ara satam rogo rewa.²⁵ Asa qei dure alia na qasunivuli ina lawa vaka Iiu asa qei vakatorolei koya, a qei kwaya irua, “Vakaruruli ina yara mequ na tara mequ na rewatia na cola tawa mudu?”²⁶ O Jisu a qei kwaya irua, “Na yara ivolai tu ina vunau? Na yava osa wilikia?”²⁷ A qei saumia lea taro a qei kwaya irua, “Mo lomani liova na lem Kalou im buto taucoko, qa um yalo taucoko, qana lem qwaqwa koko, qawa lem raka sama koko qa o kora koko o wekam qa me wetai botomuni o iko.”²⁸ O Jisu a qei kwaya irua, “Osa saumia vakadodonu na lequ taro. Motara qwe, mana cola ka.”²⁹ Ia na qasenivuli, asa numia mesa vadonui koya ga, a qei tarogi Jisu, “O ei o wekai au?”³⁰ O Jisu a qei saumia lea taro a qei kwaya, A lia na tamata asa laka civo no mai i Jerusalemi me laka i Jeriko. Ara sa qei drivatia o kora na dau drira, are tivatia na leya i sulu qara vamaroataki ni koya qara dei nitoya tu ni sa voleke sara tuga ni mate.³¹ Asa qei lako mai alia na bete ina calevu so kwe, ia ni sa tolaria koya, asa laku vakatikitiki teni ina calevu so kwe.³² Asa wetei botomuni alia na Livai, a laka mai ina vanua so kwe qa tolavia koya, asa qei laka vakatikitiki botomuni.³³ Ia alia na koi samaria, lea laku tu mai sa qei tolaria koya. Ia na gauna a tolaria koya ka, asu lomani koya.³⁴ Asa laka mai irua qa olonia lea maroa, a sova na lumi qana waimi ina maroa. A qei vavodoni koya ina lea inanumanu, qa qei mei koya ina bure ni vulagi, a sa qei mai i koya.³⁵ Ina siga taravia a kau mai ei rua na veni, qa solia ivua nai taukei ni bure, qa kwaya ivua, “Qei qarauni koya no qana vikwa leqwa o solia irua, qi na leesu leqwa mai, qina qei saumia iva iko.”³⁶ Iva koru na tolu kwe oei dure o wekaya na tamata aru malumalumu taki ni kora na dau driva?”³⁷ Asa qei kwaya o koya, “Okoya qa a lomani koya,” O Jisa a qei kwaya irua, “O iko botomuni mo lakaqa mo tara botomuni.”³⁸ Ina gauna ara sutaubale tu, asa rusu inei lia na koro, qa sa lia na yalewa e yaca o Marica sa kidavaki ni kya qa mei koya ina lea era.”³⁹ A lia vali e tacini ivua e yaca o Meri, asa novali ela ni lisuqa rogo no lea tata.”⁴⁰ In o Marica sa levu na lea osooso na kea vakarautaki na magiti. Sa beka mai iva Jisu qa kwaya irua, Momo, me wele vali o taci au mequ vakarau talia vali? Mo qei vecei koya re me mai vukei au.”⁴¹ Ia na Momo a qei saumia lea taro a qei kwaya i vua, “I Marica, I arica, esa lomaocaoca ina bi du na kwa.”⁴² Ia sa lia boto nei kwa i yaga. Asa digitakima o Meri nai votavota vina ina tam kau dei mai vua.

11

¹A yaco kwe a lia na siga a masu no ka o Jisu a lia na vanua. Na gauna sa rewa ka, aqei cacania a lia lea tisaiveli, “Momo levu, vavalici ri kemam re na masu ne wetai lea varalici koru lea tisaiveli o Joni.”² A qe vecera a Jisu, “ba kwaya na gauna

oba masu ka, " Tamai vaticemam, me lai laveti qa varokorokotaki myaca. Me laka mai lem matanitu.³Vagani kemam na kemam madra na isiga ya lia. ⁴Mrosotia lemam i valavala caka ca, me wetai na lemam vosoti kora ne dinan tu vakemam. Mkna ni mei kemam i na na vanua ni vitemaki."⁵A qai kwaya o Jisu, o ei va vaticem ei tan lea i tokani, qa qei laka vua ina bogilevu, qa lai vece, "Legi an i takani, vagani au re mai ei tolu na i buli madrai, ⁶do a qei laka boto mai kwe i calevu lia leqwa leqi au i tokani, qa lala lia na kwa qa varautaki nia tu?" ⁷I na qei saumia mai o koya i nodoki no mai buto qa kwaya, 'Kua ni vasosataki ni au re. Sa sogo rewa na mataniwere, qa o kora na driadria, qai au mani, iba sa moce no. Qi tam rewa ni dure i yata nequ vaga niko na madrai. ⁸Qi sa veceko kwe, maga i tam tu i yata ne vageni iko na nadra me wetai e lea i tokani, e i baletia ga na lem dau madna vitaravi, i na dure kai yata ne vagami ikona kea lequ ga na nadrai e vinatia.⁹Pi sa veceko muni, e cacan, qa na lai vagani, e vadania qo na dania e tukituki, qa na dda va iko. ¹⁰Na tamata ga i cacau qa ne lai vagain; na tamata i vakadani ina dania; na tamata i tukituki ina dola va koya.¹¹O e i na tania ni driadria va vaticem, maga i cauria o luveya i lia na ika, qa vagania na qwata qa tam teya ika? ¹²Se ne ke cauria lia na yaloka, qo vagania koya i lia na batibasaga? ¹³E ina wetai kwe, ma ge obe se rewa ni vagain kora na luvem o vaticem na tamata dau tara kwe cakaca kwe na i idoma vina, i na bi cake na kwa ei vagani kora o Tamai au mai lomakigi, na Yalo Tabu vuara na kerevi koya?"¹⁴A karavia dei no o Jisu a lia na nitu mai vua a lia na galu. Na lega sa laka dei ya na nitu, ko na momo a galu no sokwe a sa qei tata mai, re sa vadrukai na tamata. ¹⁵"Ia a sewa vuara re kwaya," a rewatia ga o Pelisepupi, koi lewara na nitu, me karavia dei na nitu Sokwe."¹⁶A ra sewa re qei vatoveliti koya vali ne re dama a lia ne i vatakilakila mai lonalagi. ¹⁷A kilati kora vina du tu mai o Jisu qa vecera, "E nia na matanitu ei vivala va taki ni Koya vali boto, i na vatugwalala, qa na were i viqati vakai kora, e re na rusa.¹⁸Maga i sa vu ni tata wasewase tu o Setani, e i na qei dure rewa raka yara na lea matanitu? Ni o kwaya no no dau vikaratira na nitu i e yaca ni Pelisepupi. ¹⁹Ma ga qi se dau vikaratira na nitu e yaca ni Pelisepupi, e yaca ni e i re vikara taki ko re lem i lawalawa? Na ga i sa wetai e, e ra na qei vakiloi ti iko. ²⁰Ia ma ga qi sa vikara yanitu i e lima na Kalou, sa qei tase mai va vaticem na matanitu ni Kalou.²¹Me lia na tamata qwaqwa me vaiyaragi vina tu a yadrvavia vina tu lea were, i na maroroi vine tu na lea i yaya, ²²ia ne lia leqwa i qwaqwa cake me vairaluralum taki ni koya, i na kau dei lea i yaragi ko a vanwini no ka na tamata sokwe qa kakau na lea i yaya. ²³O koya i tam to qa an i na caka ti an, o koya i tam liaveta qa au i na tuba dei ni au.²⁴Ina laka dei mai na yalo velavela vua, ina vakania i lia na vanua vina, me vakacegu ka. Ni tam dania lia, i qei kwaya, "qi na lesu leqwa na were qu nodoki no mai ka." ²⁵Na lea lesu leqwa, a tolavia ni sa sanaki vina tu qa turaki vekaatau na were sokwe. ²⁶Sa qei laka me mem leqwa oi vitu na yalo velavela ne ru lai no ka. Sa qei caka ca ga na lea cola na tamata sokwe."²⁷A qei yaco kwe, na lea kwaya na kwa kwe, a qei gisa cake mai a lia na viloulou ne vece vua, "A kalougata na kete a vasncu ni iko mai qa na cucu o cunia mai."²⁸Ia a kwaya, "e i vina cake, e i kalougata o kora na varogo lea tata na Kalou qa ra vriaroroya."²⁹Sa lia na kwa na bi ga no mai ni tamata, sa qei taula kwaya o Jisu. "Sa lia nai taba tamata i valavala ca na i taba tamata kwe. Me ke lia na kea i vadudu, e i lala kea i vadudu sa rautia boto na i vadudu baleti Jona. ³⁰Me wetai na lea vadudu o Jona vuara na koi Ninie, na luve ni tamata mani kwe ira tea i vadodu vuara na i taba na tamata kwe.³¹Na ranadi mai na Ceva i na tu i yata i na vilewai qa ra na tagwane ne ra vacacaru kora, do a caka mai tai ni vuravura sokwe ne mai rogo na lea vuku o Solomoni, qa tolavia, e i lia i teteilagi cake mai va Solomom i no doki kwe.³²O kora na tagwane ni Ninive e re na tu i yata na vilewai qa ra na tamata ne re vacacain ni a, baletia a ra sa vivati na lea vunau o Jona, re tokru, e i lia leqwa i teteilagi va Jona ei nodoki kwe.³³E i lala lia, e i tunia oti na cina, qa tannia i ruku na rubo, e i tau ga na kea i tutu, ne re dama na cece o kora na rusu mai. ³⁴Minata e i tea cina nim yago. Ne vina nineta e i vacacetaki nia nyago. Ia maga sa cakaca mmata, e i gigilo nyago coko. ³⁵O koya sokwe, tolavia me kua ni gigilo ne cece va iko. ³⁶Ma ga i sa ramase myago coko na cece, ne lala du na gigilo, myago coko i na wetai na cina e sinavi iko mo cece tavatava tu."³⁷Na lea sa tata rewa, a kevevi koa a lia na Farisi ne ru lai kani i lea were, a qei vitomani qai koya o Jisu. ³⁸A vadrukai na Farisi ni tani vuvulu o Jisu si beve ni vayakavi. ³⁹A qei vece vua na Momo Levu, vei wetai, o iko Farisi no samaki nia boto e lobo na bilo qa na boulu, qa tau tu myaloga na dau driva qa na kwa caka ca. ⁴⁰Tamata sese! E i tam ni koye e i tara i tevai qa i buto. ⁴¹Mo solia na kwa i tau i buto me leni i loloma, sa na qei savasava coko na lem cola.⁴²O ba na caka ca ne Farisi, baletia o ba vagania na i katini ni betebetekoro qa na o wetai kwe, qo ba numidei nia ne lea loloma tam vaiyaleyala na Kalou. E i vina mo ba tara kwa vina qo na lomania na Kalou, mo ba kua ni tara kwa teni leqwa.⁴³O ba na cakaca na Farisi, do ba dan no i mata sara i wereni lotu qo ba dau vi vacolatiki na vanua ni makete. ⁴⁴O ba na caka ca o vaticem, o ba wetai na i bulubulu tam makataki re takoso via tu na tamata ni ve tam kilatia."⁴⁵A kwaya vua a lia na dau kila lawa, qaseni vali, na kwa o kwaya iba tam taleitaki nia." ⁴⁶A vecera o Jisu, o ba na caka ca, vaticem na qaseni vali ni lawa! O ba vaicolacola taki ni kora na tamata ne re tam dagia rewa, o ba tam vivuke boto re ni dere na bibita so kwe.⁴⁷O ba na caka ca o vaticem, o be tara qwara vatu me ledua na parofita, o kora sara ga vatilem tuqwaqwa re qei vamate ni kora. ⁴⁸O ba kea i radudu qo ba vadonuya ledra cakacaka kora na lem tuqwaqwa, o kora du na vamate ra qa ra tara ledra qwara vatu.⁴⁹Ko kwe muni e vu, a kwaya ka na Kalou vuku kwe, 'qi na vatala vuara ne parofita qa ra nai apositolo, era na qei rararawataki ni kora qa ra vamat'era! ⁵⁰Na kea i soqoni kwe, kem nai tabe na tamata kwe o ba na lai tavui ne dra dra na parofita ko a turu mai na i taula kei vuravura ⁵¹Na dra lei Eveli ne tacovia e dra ni sakavaia, ko a vakamate na maliwa ni cabocabo ni soro qa na werenilotu. E, qi sa kwaya va vaticem, o ba na lai tavni nai tabu na tamata kwe.⁵²O ba ne cakaca na dau ki; a lawa, baletia o ba sa kau dei na i dola ni kila kwa; o ba tam vaka io vataki ni vaticem, qo be tarovi ti kora na mata rusu mai."⁵³Na lea sa deidei o Jisu me laka, o kora na vunivola qa ra na Farisi a ra saqati koya qa vibataki a bi na kwa, ⁵⁴Re vakarau tu ne ra rogo i sewa leqwa na kwa me ke kwaya.

¹Ina gauna sodwe, a udolu lvaulia udolu na tamata a re sa Korolevu mai qa ve viqigili qa ve ribubutu vatakhiniva, a sa taula me kwaya tetei mata i vuaru na lea Tisairali, “Ba qarauni vatinhem mon na ledra isi na Varisi, ni re dauviviumi.”²Sa lalalia na kwa me tani ovankhi me tam tasu, qa lalalia na kwa ei sasakhoroi me ke tam leiligoci. ³La na kwa ena kwaya i na gigilo i na leivarogo i na cece, qa na vi kwa ena kwaya i na taliga ina touto ni were i na lei covanti i na dela ni were.⁴Qi sa vecekho, na wenhai au, mo khua ni matauhucira o kwora e re vamate na yago, ni ofi sokwe sa na lalalia leqwa na kwa ere na tara rewa. ⁵La qi sa na vovantinia i vaikho o ei mo matakhuca. Matakhuca khoya kho, i na vivakha matei, kho i tau vua na khainhai me vivitakhi ni ikho khi Eli. Lo, qi sa veceikho mo matakme ci khoya.⁶A tam lima na qilicoi a volitakni ina rua na tikhi ni sikva yasova? La sa lalalia i vuara q lei numidei ina mata ni khalou. ⁷Me wetei sa teli a iea mrau ni ulu. Khua ni matakhu e sa nei tefelagi mai vuara na qilicoi.⁸Qi sa kwaya i va ikho, o khora ookho ere tusanakhi ni au i vuara na tamata, na luveni tamata ina qei tasananhi ni ikho i vuara na agilosu ni khalou. ⁹La o Khoya i na valebolebotakhi ni an I vuara na tamata ina la qina yaloba ti khoya vxxxx xxxxxxxx na Agilosu ni khalou lei qina yaloba ti khoya vueni medramata na Agilosu ni khalou. ¹⁰Ma ga ei sewa e tata vacaca tauninia na luvei ni tamata, na rewa ni lei vosoti kha, la i va khoya i tata vacacatakhinia na yalo tabu, i na tam rewa sara ni lei vosoti.¹¹Ni re sa na mei ikho i were ni lotu, vakhora na lodra tekei mata, qa i vuara ua vatauleava, khua ni leqatakhinia na tata mo kwaya mo maroroi ikho kha, se mo tatatautri. ¹²Ina qei vatakei i va ikho na yalo tabu i na gauna e mata kwaya kha. ¹³A sa qei lia i vuara na no couhotu sokhani a sa kwaya i vua, “Qaseni vuli, vecei tukhai au me wacalia mai na vikwa me leqiau.” ¹⁴Sa qei kwaya i vakhoya o Jisu, oiko, “o ei a lxx au me qu tia dau ni lewa se dauvivota i vavatinhem?” ¹⁵Sa qei kwaya i vuarak, “Ba valigoci rati khem vavina, qo ba tarovi vatikhem mai na daukhoco uhoco, baletia ua cola ni lia na tamata i na tam sotavia na vuaru vana ni vikwa ei taukhenitia.”¹⁶A sa qei veavu leqwa i vuara a na talavatautauvata, ni kwaya “a lia na vutuneyau sa cava vana na lea vanua, ¹⁷A sa vanumi khoya no vai kwoya, ni sa kwaya, ‘na yava leqwa mequ qei tara, blaetia ni sa lalalia leqwa na vanua mequ taunia kha na vuani qwele?’ ¹⁸Sa qei kwaya, sa nia na kwa mequ tara, qi na basukhia na lequ kha yakhaya qa gu na qei tara leqwa i lea e sara, qu na maroroi tia kha na vua ni lequ tovatova qa na sewa leqwa na i you. ¹⁹Qu na qei kwaya i qu yalo, “Qu yala sa levu na sa maroroi tu me baletia na viyabakhi. Vaunacegu vavina, khani, som, gadre.”²⁰Sa qei vecu khoya na khalou, “Tamata bavulu, bogi ni khua i na lei cara ni kha myalo, o ei sa na qei lea na vikwa o maroroitia tu. ²¹Sa qei vecu khoya na khalou, “Tamata bavulu, bogi ni khua i na lei cara ni kha myalo, ou ea na qei lea na vikwa o maroroitia tu.”²²Sa qei kwaya o Jisu i vua na lea tisaiveli, “O khoya kwe na kwa qi sa kwaya i va vatikhem, ba khua ke loma ocaoca takhinia na vafilem cola, i na vikwa mo ba khania; so na vikwa me baletia vatimem yago, i na vikwa mo vakai sulu kha. ²³Na cola ei bibita cake mai na Magiti, la na yago ei bibita cake mai nai sulu.”²⁴Ba vamemira re na reveni, e re tam cebuceburakhi se babati. Ei lala na ledra were ni sovakhi yau se khayakhaya, la na khalou i vakhani khora. Ia o vatikhem o ba yaga vakhalevu sara mai vua na manumanu! ²⁵O ei leqwa i ra ratikhem me rewa ni vaikhuri takhinia na lea gaumna i na dela ni lea lomaocaoca. ²⁶Ma ga i sa wetei sokwe e sa na tam taro rewa ei sewa na kwa yacewa, na yava e leqatakhinia kha na kheyava vo.”²⁷Ba vanumia re na viavia i na ledra tubu. Ere tam cakhaca kha se vaisulu. La qi sa kwaya i va vatikhem, o solomoni muni re i na lea rokhovi a tam bau vakhaisulu me wetei lia i vuara kwe. ²⁸Ma ga i sa vai sulunia na khalou na vanua i na o, me wetei sa tase tu rukhua, qa ina qwafaqwata ina cabo i nai vavi, sa na qei tetelagi sara na kwa i na vaisufutanhi ni vatikhem kha e vatikhem ei sewasewa na vatilem vabautia!”²⁹Ba khia ni valigoci na kwa mo ba khania, se na kwa mo ba somia, me kua ni viba vatimem yalo. ³⁰Na vimatanitu cokho i vuravura eve valigocia tu khwa khwe, la o Tamai vakikhem ei khilatia vana tu via vikwa o ba vinatia. ³¹Mo valigocia na lea matanitu, i na qei vagani ni iuhu me khea i khuri na kwa cokho kwa. ³²Ba khua ni matakhu ne oba tia vica bofo, baletia o tamai vatikhem i na yalo vana me vagani vatikhem va lea Matanitu. ³³Ba volitakhikia na vikwa i tau no i vavatikhem, ba vaganira na dravudravua na khea i lavo. Ba vakharautakunia ga na vatilem taga ru laro e tam vuca rewa-na na yau mai lowalagi kho i tam oti rewa, na vanua ei tam valekhetiana daudriva, qa tam cacavauhenia na sarasara. ³⁴Na vanua ei nakhi kha na lem i yau, i na nakhi muni kha im yalo.”³⁵Me veeu khata no na lem i oro qa me udre no lem cina, ³⁶Mo ba wetei muni o khora na tamata ere wawa ina nanamakhi ina lea lesu mai na ledra momo mai na khani Magiti ni vakhawati, rua yaco mai qa na mai tukhitukhi, qa mera qei dolana vua na mafaniwere.”³⁷Ere sa na khalougato na dauviqwaravi a danilau nira na ledra Momo ni re yadra no ina lea lesu mai. Ei du ni qu sa kwaya i vavafikhem, i na vaioro e gau me viqwaravi qa ra no nira ina teveli, ina qei lakha mai me qwaravira. ³⁸Ma ga i na lakha mai ina i kharua ne wase ni bogi na Moma, se ina i kha tolu ni yadra, qa ligocia ni re sa vakharau tu, e re sa khalougata okhora na dauningwaravi sokwe.”³⁹La mo ba khilatia kwe, sokive ma ga nai taukhei ni were ni sa khilatia na yauwa e lakha mai kua wa dau dria, na yadra tu ga ni tam vinatia me basu na lea were. ⁴⁰O ikho muni mo vakharau tu, baletia na lea lakha mai na luve ni tamata i na lia ga na gauna e tam namantrinia tu.”⁴¹A sa kwaya o vita, “Momo levu, om vatakea no boto i vavatikhemam na tata vatautau vata, se i vakhemam cokho?”⁴²Sa qei kwaya na Momo levu, “O ei re na Dauneyau yalotu qa vukhu, e khoya i na lesi khoya na lea momo leve me lewa i khora na lea dauviqwaravi me vaganira na na i wasewase ni Magiti ina gauna donu?”⁴³I na khalougata na daunivigwaravi sa ugocikhoya ua Momo levu ni tava no na vikwa kwe ni sa lesu mai. ⁴⁴Ei du ni qu sa kwaya i vavafikhem, i na lesi khoya na lea Momo levu me lewa na vikwa cokho i taukhenitia tu.”⁴⁵La ma ga na tamata so kwe i e yalo, ‘na lequ momo sa va daronia na lea lakha mai, sa taula me rubicira na tagwae dauviqwaravi qai khora na yalewa dauriqwaran qa khani qa som qa yaco sara me mateni, ⁴⁶Na Momo ni tamata viqwaravi sa qei lakha ma ina lia na siga ina gauna a tam na makhinia qa i na auwa a tam khilatia qa musutakru ni khoya rayasewa qa iua na vanua I =I vua qai khora tam vabautia.”⁴⁷Na tamata sokwe ei khilatia va vana tu na vikwa ei vivatia i na lea momo, qa sa tam vakhavau vana me tara, i na sotavia na I rubi vakha levu. ⁴⁸Na tamata ei tam khilatia na vikwa ei vinatia vua na lea Momo, sa qei tara na kwa ei dodonu me rubi

kha, na sotavia ei lia na i rubi taumama la o khora a ve lei vagani vakhalevu i na levu muni na kwa sotavia, la sa tua kwa levu sara na kha i lei amakhi mai va khoya ei lia a lei vagani vakha levu na kwa.⁴⁹ Qu sa lakha mai mequ mai ubu vuravura i ua quto makha, qu divia boto me sa udre rewa tu.⁵⁰ La e tau no na vavitaio me qu vavitaio kha, sa kwa levu na lequ rarawa me yacovia ni sa tara rewa.⁵¹ O ba numia me qu lakha mai vuravura me khau mai na visaututakhi? Gi lala, qi sa kwaya i vatikhem, la na vitalatala.⁵² Ni taula kwe ira na vitalatala o khoru na luna mai na lia na vumwere; iri na nmecaui na tolu qai khoru na rua o khoru na rua qai khoru na tolu.⁵³ Ere na tawase muru, ovava qa ne luvea tagroane, o luvea tagwane qa na lea vava, o nene q luvea yatewa, o luvea yalewa qai muaya, omuaya vacabecabe qa o luvea va cabecabe, o lulvea vacabecabe qa o muaya vacabecabe.⁵⁴ Sa qei kwana loqwa i vuara o Jisu, 'Ni o bu sa ligocia ni sa nawa cadra mai na khao i na vua i ra, om sa kwaya sara, 'savura mai kwe na uca, qa sa yaco.⁵⁵ Ni sa liwa mai na ceva, om na kwaya, 'I na siria na khatakhata sa yaco sara.⁵⁶ O vatiuhem na dauvivavivariva, om sa khilatia rewa nai yaloyalo ni vuravura qa na macawa, ia na yava ga om tam vaibalebale lakhinia rewa kha na dela ni gauna kwe?⁵⁷ La na yava om tam lewa rewa kha vakhatakhi ni khem na kwa i dodonu mom tara? ⁵⁸Ni ru sa lakha vata ya qai khoya sa beitakhi ne ikho vua na Momo na daunilewa mo sagatia sara me sevekhi ikho rewa okhoya li calevu, lakhalakha i na mei ikho vua na Momo ni lewa, qa vagani ikho i va khoya na ovisa, qa ina biuti ikho I ==I were ni vivesu.⁵⁹ Qi sa kwaya i va ikho, e na tam lakha dei rewa mai kha me yacovia nio na saumia rewa sara nai lavo.

13

¹Ia ina gauna sa kwe, i sewa i vokora na tamata soka kwe are kwaya ivua ni sewa nakei Kalelili na kedra dra o Pailatoa qei wakia vata me tara ka ledra I soro. ²A qei kwaya ira kora o Jisu a qei vecei kora, "O ba numia nio kora na kwi Kalelili a sivia sara na ledra i valavala mai vakora leqwa i sewa na kkoi Kalelili nira sota qa i sewa leqwa na kwa? ³I lala, Mequ kwaya ira iko. Ia ma obu tam virutuni, o keum koko u na mate raka tautaurata. 'Se okna na lewe tinikawalu na tamata mai Sailoama ni lutu cikora na were levu qare mate sara, oba vakasamatakinia ni a levu na ledra i valarala ca mei akaq na tamata mai Jerusalem? ⁵Mequ kuraya ira ratikem i Lala, Ni xx kwaya. Ia maga oba tam vivutuni, o keum taucoko om na mate. ⁶Sa qei kwaya botomuni o koya na tata vakatautaurata kwe, A lia na tamata a launia lea tovatara na vaini qei lesu leqwa mai me mai toluriae rua qa qei lala lia. ⁷Na tamata kwe a qei kwaya i vua o koya a qwararia no na loga ni vaini, 'Tolaria, ina tolu na yabala niq u lesu mai qa qu vinatia mequ tolovua e vua na vunikan kwe qaqu tam tolaria liu. Talakinia me lutu ira. Baletia sa vakamaumau takima du na vahua. ⁸Na dau laulau a qei saumia lea tata aqei kwaya ivua, Vadeinia ina yabaki qa kwe qina cawiritia na lequ umatia qa mequ qei biutia na keya i vacolacola. ⁹Ma isa vua ina yabaki a laka mai, mesa vina; maqai lala, me lai ta ira!" ¹⁰Ia o Jisu asu vivavulici tua ina were ni lotu ina Siza Tabu. ¹¹Ba ligocia, alia na alewa ina tim ka walu na yabaki lea curumia koya tu na yalo nalumalume. A takelo tu maqa e lebo qa sa tam drewa ni dure vadodonu. ¹²Ni u tolaria koya o Jisu, a qei cori koya a qei kwaya ivua, "Na sewa, o iko sa sereki mai na lem malumalumu." ¹³E lima ni Jisu a qei tabakia kwa na lewa, qa qei vakasauri sara qa sa tu vadodonu qa vakarokarokotakinia na Kalai. ¹⁴Ia nai vakatawa ni wero ni lotu savorisiti Jisu baletia vivacolai vali ina Siga Tabu. Sa qei kwaya nai vakatawa iva kora na tamata aqei vecei kora, I ono na siga na leda siga ni caka caka i dodonu mete cakacakaka. Mete dau Paka mai qate mai vacolai, me kua ga ina Siga Tabu. ¹⁵Na kalou aqei kwaya i vua a qei vecei koya. O vatikem na dau vivakaisini! O ratikem oba obu laiserekia, na vatilem manumanu ina vanua ere vesuki tu ka qa o mei kora mere lei som ina Siga Tabu. ¹⁶O khoy botomuni qwe o luvei Eparama, nia vesukia tu o Eparama me tinikawalu na yabaki, na keya i vesu taucoko me serelai ina Siga labu. ¹⁷Nisa kwaya iva kora na kwa kwe, o kora koko na kea meca ara sa madua, ia o kera coka nai vavkoso arusa marau ina kwa lagilagi a tara. ¹⁸A qei kwaya ira kwo o Jisu, "I vei i wetei ture na matanitu ni Kalou, i qei vuku tautauvata taki qa na yaru? ¹⁹Sana tauto uvata i lia nagele ni mosia a kau i lia na tamata qa ceburakinia ina lea toratora, asa qei tubu asa qei leru, ara qei cavu mai na manynaby nau kinakagu ara qeu tara kedra sira ue tykatyka," ²⁰A qei vecei kora leqa, "Mequ na qei vaka tautaurata takinia nai matanitu ni Kalou? ²¹I wetai i lia naleve'a kau a lia na lewa qa wakia vata qa i tolu nai vakarau valawa qaqei nakia vataqa na valawa taucoko." ²²Asa qei laka tuo Jisu ina vikoro a levu qa na vikorokao a sewa, a vi vakavuvuli valiqa laka sara no leya i laka laka i Jerusalemi. ²³Sa qei kwaya i vua i lia na tamata, "Na Momo, ina vica boto na tamata ere na vacolai? A sa qei kwaya ira kora. ²⁴Ba vaqwa qwa moba rusu ina mata ni were raba sewa, baletia, Mequ kwaya ira vatikem, ere na bi sara ere na vinatia mere na rusu ka, ia ere natam rewa ni rusu ka. ²⁵Ina qei dure mai nai taukei ni were a qei vakitia na mata ni were, oba na qei dure tu iterai qo ba na qei tukituki ina mata ni were qa obu na qei kwaya, Na Momo dolavia re mebu rusu re yati. 'Ina qei kwaya mai o koya ira vatikem, Qi tam kilati vatikem qa tam kilatia botomuni na vanua oba laka mai ka. ²⁶O ba na qei kwaya, O kemam mam dau kani qa som imu mata qa o keum o dau vavuvuli tu ina lemam calevu.' ²⁷Ina qei vece iva vatikem, "Ina qei kwaya, Qi tam kilatia na vanua oba taka mai ka, ba laku dei wa au, o vatikem na dau valavala ca!" ²⁸Obana dau taqiqu guru bati ni obu tolavi Eparama, Aisake, Jakobe, qa okna koko lea arofitia ina matanitu ni Kalou, ia okeum ina qeilei viritaki tu iterai. ²⁹Ere na laka mai na toka lau, o kora mai nara, o kora mai na vualiku qa kora boto mum mai na ra qara na no botomuni ina tavefi ni matanitu ni Kalou. ³⁰Moba kilatia no kwe, o kova ere tam dau rogo ere na teitei mata, qa okora na dau rogo ere na tei taku. ³¹Ni oti boto vasesawesa, ara qei laka mai a sewa na rarisi qara qei vecei koya, "Mo laka dei qa deidei ina vanua kwe baleti Eroti imata vakamate ni iko." ³²A qei kwaya iva kora o Jisu, "Ba laka ba lei rece irua na fokisi, "Bo ligocia, O au qu karari kora na nitu qa qu tara na cakacaka mana inikua qania i qwata qa leqwa una ka tolu ni siga mesa rewa vakavina na lequ sasaga. ³³Ina ruku ni kwa kwe, mequ na takivu le ro au mequ na tekiru leqwa ini kua, qania i qwata, qa leqwa na siga i tara via ni xam rataroi me vaka mate na paroritu me yawa mai

Jerusalemi.³⁴ Isu Jerusalemi, Isa Jerusalemi, oiko sa vamatenikora na parofita qai o varinki kora ina vatu are vakatala niko mai. Savaka vica lequ dau vinatia mequ dau vasoqoni tikkora na vatilem driadria ma wetaiga na um nanito i dau ora cikora ie kakava, ia oba tam vinatia.³⁵ Ba ligocia, na vatilem were sa qwa lala tu. Mequ na kwaya iva vatikem, oba na tam ligoci au leqwa me yacovia na siga oba na kwaya ka, 'Sa kalougata o koya sa laka ina yaca ni Momo.

14

¹A sa yaco i ua ia na siga ni vakhacegu, a sa lei rusu i na lea were a lia nai liuliu ni Farisi me lei kani madrai, a re sa valigoci khoya khata no mai na tamata. ²Ligocia, a sa dure tu e mata a lia na tagwane a tauvia tu na bukhete vatu. ³Sa qei caaniva na lawa vakha Jiu qa na Karisi, 'Ei vatavai me yaco na vivacolai i na siga ni vacecegu, se i lala' ⁴A re tam kwaya rewa a lia na kwa. Sa qei va durenia na tamata sokwe o Jisu, sa vacola ni khoya, a qei vatala ti khoya. ⁵A sa qei kubya i vuara, 'O ei re i avatikhem ei lutu o uivea se lea bulumakhau ina buto ni tobu i na siga ru vakecegu ei no tam lei meya cadra mai ina sigo no boto sokwe?' ⁶A re sa tam saumia rewa na lea acanira i na viuwa sekwe. ⁷A sa vecei khora o Jisu a lia na tata vitufai, ni vovakhinia i vuava na sureti me re khua ni ilia na i nono i lei lagiti a sa kwaya i vuara. ⁸'Maga e sa lei wereti mai vua i lia i na khani Magiti ni vakhamau, khua ni lei no luai nono lagiti, baletia i na qei lia i na we eri mai i na tetelagi sara mai i va ikho. ⁹Ni sa qei yaco mai na tamata a wereti rukhem, sa qei kwaya i va iko, vagania vua nai nono e, qa mo toso civo ina nono sara i ra. ¹⁰Ia ne o sa lei wereti, lakha qo lei no sara i na i nono sara i ra, ni sa na lakha mai okhoya a wereti ikao mai, i sa na qei kwaya i va ikho, lequ i tokham, todre cadra i ata. Qo sa na lei lagiti i vuara om sa no qai khora no. ¹¹O khora ere sa va tetelagi takhi rura ere na lei buturauki avo qa o khora ere butura utu civo ere na va tetelagi Entu' ¹²A sa qei kwaya o Jisu i vua na tamata a wereti khoya, 'Ni o sa tara i vakhasigaleru se vayarinavi, khua ne wereti khoya mai lem itau se lem vitacini se o wekham se o khora ha khei lem se o ba vivalekhe takkhi o khora ere vutuni yau, ni re na qei wereti ikho muni, qa me re saumia lesu leqwa i valkho na kwa o tara. ¹³Ma ga e sa tara ei lia na magiti, weretira na lala i vuara na uwa, na lokhilouhi, na yato vanhaca, qai khora na cinha. ¹⁴Ena qei vauhalougatatanhi, baletia eve na tam dole v=rewa i vainko. Ena qei saumia i va ikho na khalou i siga ni ledra dure leqwa mai na mate na yaledodonu. ¹⁵Ni sa lia i vakhem no ina teveli qai Jisu me rogo na vikwa kwa, ne kwaya i vua, 'Sa khalougata e khoya sa khani madrai i na matanitu ne khalou.' ¹⁶A sa qei wwaya i va khana o Jisu, 'A lia na tamata sa vakharautakni nia a lia nai vanaviyavi levu qa levu sara a weretira kha. ¹⁷Ni sa vakharautanhi oti rewa tu uai vayariyari, sa qei vatalatia na lea dau ni viqwaravi me lei vecera na lei wereti, Uanha mai, baletia ni sa vakharautakhi rewatu na kwa koko. ¹⁸A re sa taula ni vatauheia mai na ledra i ulubale. Matai a sa kwaya, 'Qu si qei qaratia du boto a lia na tikhi ni qwele, me qu si lei ligocia re. Mo vosoti au kha. ¹⁹A ua leqwa a sa kwaya, 'Qu si qei volia boto mai a uma na visa ni bulumakhau, me qu si lakha botor ni vatoveli ni koru, ua i visitu ay sara, ²⁰A sa jwaa keqwa a kuam qu su qeu vajganay rewa bitim ua sijwe qu su ba tan rewa bu jyja tatu, ²¹A sa lesu mai na dau ni viqwarai sa mai kwaya i vua na lea teteimata na vikwa cokho sa yaco, sa qei rarawa na i taukei ni were qa sa kwaya i vua na i ea dauviqwaravi, 'Lakha yati varewarewa i na vicallevu qa i na vitiikhi ni khoro qo mera mai na kha kwe na tama rewa kwa, na paralasi, na Mataikna, na lokinlokhi. ²²A sa qei kwaya na dauviqwaravi, o khem na lequ momo, na kwa om vovakhinia qu sa tava rewa ia isi gwalala ga na buto ni were. ²³A sa qei kwaya leqwa na lea liumata i vua na dauviqwaravi, 'Lauha yati i na odevu levu qa i na vicallevu, yasewa qo valomativa me re lakha cokho mai, me na nitudidi na lequ were. ²⁴Ni qu sa kwaya i va ikho, ina lalalia i vuara qu wrete khora me na torele na lequi vayariyari. ²⁵A sa lia nai nono leri a re sa lakha vata mai qai khoya, a sa qei vukhi i vuara qa kwoya, ²⁶'Ma ga ei lia sa lakha mai iva au qa lam cakhati tamaya, se o oninaya, se o elewe, se lea driadria, se tacia tagane, se o gwanea se na lea cola, i na Tam rewa ni na lequ Tisaipeli. ²⁷O khoya e tam rewa ni cukhu na lea khaivi leqwai qa lakha lakha mai i va au i na tam rewa ui na lequ tisaipeli. ²⁸Ia oire i vatikhem ei vinatia me tara na lea were tetelagi i tam no sila re me cakha takhima sila na khia i sau me viraurau uha na kwa i vinatia me va oti nea kha na were? ²⁹Ei iakhalakha, ni sa tara rewa boto na yaru qa sa tam rewa ni qei vaetinia, ere sa na qei varirariva ci khoya o khora na ligocia. ³⁰Ere na kwaya, 'Na tamata kwe a sa taula takni ni na were qa sa tam vaoti ma. ³¹O ei re na Momo, sa vakharau me lai valo leqwa qa lia ua Momo, me tam no sila re i mata me a numia se i rewa i vua qa na lea tini na udolu na tamata me ru vivala qa na lea kuasagavulu na udolu na lia leqwa na Momo ere sa lakua mai me mai vala qai khoya? ³²Ma ga e lala, o khora leqwa na malaivalu ne re si yawa mai, me vatalatiru na mata me cauria i vuara na vivaliavata takhi. ³³La sokwe, ma ga i lia i vavatinhem ei deinia cokho na kwa ei tau tu i vua i na tam rewa ni lequ Tisaiveli. ³⁴Sa rui vina na Masima, ia ma ga i sa vele mai na masima na khea tacitaci, i na qei vatacitaci takhi leqwa ui na yara? ³⁵Sa na qei tam yago i na qwele se me tia i vacolacola ni qwele a re qei deinia. O khoya ei vatalia, me varogo vavina sara.

15 ¹La kwe ara sa qei lakha conha mai i Jisu o khora na daucava khi nia na i vakharacara qai khora muru na i valavala cakhaca me re mai varogoci khoya. ²A re sa velegudrugudru o khora na varisi qai khora na vunivola, a re sa vikuaya khi nia vatake ni khora, qare kwaya, 'Na tamata kwe ei vilasamakhi qai khora na tamata valavala cakhaca, qa khani qai khora' ³Sa qei vecera a lia na tata vatautavata, ru kwaya, ⁴'O ei re i vatikhem, kho i lianadrau na lea sivi qa qu vavele nia a lia i vuara, i na tam deinira tu na ciwasaga vuluka ciwa i na vikhaikhai, qa me lei va ligocia na lia a vele me yacovia sara vu ligolaunia? ⁵La ne ligocia, a sa cukhutia takhoso i e vatuvatu qa gadretakhi nia. ⁶Ni sa lakha mai were, a sa sovira ata mai na wekhaya qai i khora na no valekhe ti khoya i na khoro, ne vecei khora, ba mae gadre vata qai au, ni qu sa dania leqwa na sipi a vele, ⁷Qi sa kwaya i vaikhio i na weteimuni, ina tubu na gadra mai lomalagi ne sa vivutuni e lia na tamata I valavala cakhaca, i na levu cakhe mai ciwasagalu kha ciwa na tamata yalododonu sa tam qei yaga mere

vivutuni.⁸Se na lia na vibulou a taukhenitia a tim na tikhi ni siliva, ma ga i sa vavele nia a lia na tikhi ni siliva, ina tam tam tunia na ana, tavivakhinia na were, qa vadani vavina sara me yacovia ni sa danilau nia? ⁹Ni sa dania sa covira, cokho mar o wekhaya qai khora ua no vivaleketakhigara, ni veara, teva mai ua vata i no gadre ni qu sa ligolau nia na tikni ni siliva kho qu vavelenia. ¹⁰Ma ga kwe, I sa kwaya i vavatikhem, eve na gadre na agilosu khalou mai i vakhoya ei lia na tamata i valavala cakhaca I vinituni”. ¹¹Sa qei kwaya o Jisu, “A ua na tamata a rua o luvea tagwane. ¹²Qa sa kwaya i va tamaya o khoya e tacini, vava, vaganiau mai nai votavota ni yau o wacalia mi lequ.’ A sa wacalia nai yau i vucou. ¹³A si qei oti boto a vica na siga sa soqonitia vata cokno na lea i yau e tacini qa khau i na lia na vanua vakhayawa; qa lei va sabusabutakhinia ina calevu ru qadre cakhaca. ¹⁴I na gauna sa vakhayagatakhima cokho na lea kwa cokho, sa qei tubu a lia na dau siga levu sa dere ba vanua cokho, qa sa taula me sa leqa sava okhoya. ¹⁵Sa qei lakha me vadani cauhaacakha vua a lia na lewe vanua so kheni, a sa dau vatalatia me dau vakhau khora na qo. ¹⁶A sa dau vinatia me khandia na kedra na qo baletia ei vaga ni khoya na Magiti me khandia. ¹⁷Ia ni sa qei vakhilatia mai e yalo, sa kwaya, e I vica ture na tamata cakhacakha e tamai au, ere khani madrai, ia o au qi sa mafe tu kheni i na Mafakhani! ¹⁸Qi sa dure kwe me qu sa losu iva tamai au, qi na kwaya i vakhoya, “Vava qi sa i valavala cakhaca i lomalagi qa i va ikho. ¹⁹Sa tam qei yaga mo cori au leqwa me ni luvem; wili au au me wetei ei lia na lem tamata cakhacakha. ²⁰Sa dure o luvea qa sa deidei me sa lakha i va tamaya. Ni si vakhayawa yati, a sa danikhoya qa sa vurakhi khoya na loloma levu, qa sa wani qa okhovia qa yabotia. ²¹Sa kwaya o luvea i vua, “Vava, qi sa i valavala cakhacakha i lomalagi qa i va ikho muni, qi sa tam qei yoga me qu ne luveni. ²²Sa qei kwaya o tamata i vuara na lea dauviqwaravi, ba khau vavwarewa mai na i sulu vina, mo ba vaisulu ni khoya kha, ba vafaqania ie lima na mama, qa na vara i e la ²³Ba qei mea mai na bulumakhau revuvuvu vina ba vaniatenia. Me te mai khani i na gadre ne varinavina! ²⁴Ni o luvequ a sa mate, qa sa cola leqwa, a sa vele ia kwe sa lei dani leqwa, a re sa taula me re vavinavina i na gadre lem. ²⁵La o luvea e tukhani a si velel no mai tovatova. Ni sa lakna mai qa sa valekhe i were, a sa varogocia na lio ni vakatagi qa na khiu. ²⁶Sa coviya a lia na dauni viqwaravi qa cacarua na yava re na vikwa i yaco no kwe. ²⁷Sa qei kwaya i vua na Dauviqwaravi, “O tacim sa lesu mai were qa sa vamate o tamam na bulumakhau urouvo vina baletia ni sa lesu mai na cola vina.’ ²⁸A sa borisi o luvea e tukhani qa sa tam mata rusu i buto, sa qei lakha mai o tamaya sa mai valomatia. ²⁹Sa qei kwaya o luvea i va tamaya, “Legocia re na balavu ni yabakhi lequ qwaravi ikho tu, qu tam cabole akhalia i na lewa, qo tam bau vagani au lia boto re na lure ne me mam khani vata qara na lequ i lawalawa, ³⁰Ni sa lesu mai o luvem ni sa vavele nia cokho na lem i yau vuara na yalewa saqamua, qo mai ramate i vua na bulumakhau levulevu! ³¹Sa kwaya o tamaya i rua, ‘luvequ, o ikho e sa no qai au tu ina vigauna, na kwa cokho i leqiau i na lem. ³²Ia i sa dodonu i va tukheta me teva gadre ina vavina vina, ni tacim kwe a sa mate, sa qei cola leqwa, a sa vele qa sa qei leidarau.

16 ¹Sa qei kwaya leqwa o Jisu vuwaru na tisaipeli, “A lia na tamata vutuniyau a nakhi na lea manidia, sa qei rogo mai ni manidia kwe ei vavele nia no na lea i yau. ²Sa qei covia na tamata vutuniyau qa kwaya vua, “Na yara kwe niqu mai rogo baleti iko Vaga ni au mai nai vamacala ni lem qwaravia no m=nai yau, nio sana tamrewa ni qulu va balavu nai tutu ni manidia.” ³“Sa qei vinumi yakhi nia tu na manidia, “Na yava mequ sana tara, maga i sa qaratia dei va au na lequ momo na lequ cakacaka? Qi tam rewa tia na laulau, qa qu na madua na kerekere. ⁴Qi sa qei kilatia na kwa mequ tara, maga qisa cegu dei mai ina lequ cakacaka, ere na sureti au na tamata ina ledra viwerewere.” ⁵“Sa qei covira ya lia na dinau tu na manidia, sa qei cacania nai matai, “A vica na lem dinau va lequ momo?” ⁶A sa kwaya, ‘Eilia na drau nai vakarau waiwai.’ A sa kwaya vua, “Qulu lem i vola, no varewarewa ira, qo vola me lima sagavulu. ⁷Sa qei kwaya leqwa na manidia vua a lia leqwa, “A vica na lem dinau?” A sa kwaya, ‘A lia na drau nai vakharau sila. A su kwaya rua, “Qulu lem i vola, qo vola me walu sagavulu. ⁸Ia na momo sa lia na kwa na lea dokha na manidia lawakhi ca kwe baletia na kea matau na lea i valavala. Nio kora na luveni vuravura kwe ere vuku vakalevu sara ina kwa baleti kora na lea tamata mai va koya ua luve ni cece. ⁹Qi kwaya no va iko, vakaviwekani takhi niko ina you ni gigilo me rewa kha na cola, ere na tavakhi ni iko ina vinono ei tam oti rewa. ¹⁰“O koya ei du ina kwa sewa ina yaco me du muni ina kwa levum ia o koya i tam dodonu ina kwa sewa ina tam dodonu muni ina kwa levu. ¹¹Maga e tam du inai yau tam dodonu, o ei mena vabauti iko ina yau dodonu? ¹²Nio tam du ina lem vagatakhia nia na ledra yaya na tamata, o ei ina solia nai lavo me baleti iko?” ¹³“Ei lala na tamata ei qaravia rewa ei rua na momo, ni na cakatia ei lia qa lomania ei lia, se ina kabitia i lia qa becia i lia. Ena tam rewa ni qwaravia vata na Kalou qana yau.” ¹⁴Ia na Farisi, o kora na dau lomania nai lavo, nire rogo kha na kwa cokho kwe, are sa varivariva ci koya. ¹⁵A sa kwaya vuara, “Oba sa vadonui vatikem ina tola va tamata ia na Kalou ei kikatia mloma. Ni vikwa ei donu vua na tamata ei cala ina matani Kalou. ¹⁶Na lawa qana parofita a lai takuci no mai me yacovia na lea laka mai o Joni. Ia mai na gauna sokwe, na kosipeli ni matanitu ni Kalou sa vunautaki, ia na tamata taucokho ara sa uqeti mere rusu kha. ¹⁷Ia ei rewarewa cakhe me vele dei na lomalagi qa vuravura ia na tua ni vola ni lawa ei dredre meke lutu lia. ¹⁸Okoya yalia i visere qae lewe qa vakawati leqa itia dauyalewa, ia okoya i vakawati qaya yalia na visere itia dau yalewa. ¹⁹“Ia kokwe ei lia na tamata vtuniyau sa vaisulu inai sulu lokhalokha qama lineni matayasewa qa sa dau marau vakalevu ina vi siga tau okho. ²⁰A lia na tamata drarudrarua o Lasarusu sa dau dokhi vali lea matamata ni werem sa sekhia eokho e yago na vidikoso, ²¹A sa dau kania na moromoro ni magiti ei lutu mai na teveli ni kani ni tamata vutuniyau. Qa sa dau vidramyakhi nia mavoa na tui. ²²A sa yaco mai na gauna mesa mate sila na tamata draudavua are sa mai mei koya na agilosu ie tiki ni Eparayama. Sa qei mate muni na tamata vutuniyau qare sa bulutia, ²³A so tacakhe i etesi, qasa vakha rarawatakhia tu, a sa qei tola cakhe qa dani Eparama vakhayawa qai Lasarusu e tiki. ²⁴A sa qei tagi qa kwaya, “Tamai au Eparama, lomani au mai mo vatalai Lasarusu, me loburakhi nia boto re mai e titi ni lima ina wai me va

kalikaliwa re kha qu me, ni qu sa vakararawataki ina mamaudre.”²⁵ Oa sa lwaua via p Eparayama, “Luvequ numia lesu leqwa re na gauna ni lem coal o so via tu na vikwa vina, a wetai muni o Lasarusu na vikwa cakha ca. Ia nikua sa qei vakacegu khakwe, o iko esana vakhararawataki.”²⁶ Ia na kedru tadrwa, i lia nai ikeli titobu sara, me baleti kora na mata takoso yati tiki e mena tamrewa, qana lala lia muni i takoso rewa mai tiki e vatikemam i tiki kwe.”²⁷ A sa kwaya na vutuniyau, “Qi vamamasu, Tamai au Eparama, mo vatalai koya ina were lei Tamai au-²⁸ Ni ba lima vali na vitacini - me lai vakha salatakhini nini, lakhalakha qaru lakha muni mai ina vanua ni vivavavawatakhini.”²⁹ A sa kwaya o Eparayama, “Ersa o vali mai o Mosese qai kora na parofita; dei ni kuru meru varogo cira.”³⁰ “Sa kwaya na vutuniyau, “I lala, tamai au Eparama, maqa o ;oa na mate rewa me lakha vira, ere na qei visau.”³¹ “Ia sa kwaya vua o Eparayama, “Maga ere tam varogoci Mosese qai kora na parofita, ina tam rewati muni medra loma qa vitalia maga e dure leqwa mai na mate.”

17

¹A sa qei kwaya vua ru na Tisaipeli o Jisu “Ina yaco du ga na vivocalai, io iri na kalou ca o koya i varunia! ²Ino vina cake vua isa vaka tuwiriwiri, ei na domonia i lia na vatu qaqi levu, qa biu tia i ruwai, qa cola nia vacola nia ei lia va kuru na driadria yosewa kwe.”³ Bo tolavi vati kem vina: maga isa cala vaiko ilia o wekam, vunaucia, ia maga esa vivutuni, kua leqa ni borisi ti roya. ⁴Maga isa cala voko vitu ira iko ina lia na siga i lia na tamata, qana lesu leqwa mai vakwa vitu ira iko, qa kwaya, qi sa virutuni mo vosoti au.”⁵ A ru sa kwaya rua na Momo o kuru na Tisaipeli, vakalevu takinia leqwa remai va vaikemam na vabautia. ⁶A sa kwaya na Momo, “Maga itou no vaiko na vabautia wetai na sore ni masita, qa obo na kwaya ina vuni ioio, me caru dei mo lei lau ina buto ni ruwai levu: ere na qei varorogo ira iko.”⁷ Maga i lia vo vaikem i tau no lea tamata cakacaka sena lea i vakatawa ni sipi, eno rewa ni kwaya rua me lako mai ina buto ni vanua ni laulau me ucu mai me mai no ua qa me kani. ⁸Maga ena tama kwaya rua, vakarautakinia i lia na kwa me qu mai kania, mo vaka vivinia na lem wa ni sulu qa mo qwaravi au, me yacovia sara ina gauna qisa kani oti kwa.”⁹ O koya a tam vakavinavina vua na dau ni viqwa ravi baletia o koya a taraga na kwa a vuncuci mai vua? ¹⁰Ia ivo iko, maga esa tara oti i lia no kwa a lei vece ivo iko mo tara, ei dodonu mo kwaya,” iba sa tamata tawa yaga. Iba sa tara tu na kwa tam dodonu me taro.”¹¹ Ia osa qei yaco na gauna mesa laka i Jerusalemi, asa yaco ina kedhu vyalu o Samaria qani kaleli. ¹²Asa rusu sara yeti ina rusurusu ni koro, asa sota viru a tini na tagwane aru tauvi vukaruka. Aru sa vetola vi koya yawa tu yati. ¹³Qaru ra toso nia cake mai na medru damo meru sa kwaya, “Jisu na Momo” lomani veimam re mai.”¹⁴ Na gauna asa dani kuru kwa, a sa qei kwaya ivo kuru.” Bo laka mo ba lei varaitakinia na vaimem yago ivua na bete: ina gauna aru sa lesu kwa aru sa savasava. ¹⁵Ia lia vua ru asa dania nisa savasava e yago, asa lesu leqwa qa lei va vinavina vua na Momo levu. ¹⁶A sa ruva qa vakatobuicu e mata na momo qa sa va molimoli ivua ni sa koi Samaria tio koya.”¹⁷ Asa qei kwaya o Jisu i vua”, i vei o kuru na vo aru sa cola sei vei a kuru na ciwa. ¹⁸Sa tam lei dani ilia vuaru na tini me lesu mai me mai vakarokoroko vua na Momo, vakara ira koya na koi teni kwe. ¹⁹Asa qei kwaya ivua “Mo dure qa mo laka. Na lem vakautia ina takuciko ga no.”²⁰ Asa cacaniru na Farisi na Matanitu vaka Lomalagi ina lesu mai. Asa qei saumia na Momo, “Na Matanitu raka Lomalagi ina tam laka mai vaka vitalia. ²¹Ivei vua ru so kwe, ‘tiki so kwe sei tiki kwe!’ ia na matanitu ni Kalou ino vata no qani vakem.”²² Asa qei kwaya vuaru na Tisaipeli, “Ina yaco i lia na siga ba vinatia mo ba dania lia na siga na Luve ni tamata, ia bana tam dania rewa. ²³Ia era sa na kwaya ivo iko, ‘Dani sokeni!’ Dani mai keni! Ia ma kua ni laka dei mai ka sema waru taku ci kuru.”²⁴ Ia ina wetaki na livaliva, ni sa luva mai na lia e tiki ni lomalagi, qa na sina vi vaiketa ina tiki ni vanua ina buto ni lomalagi, isa na wetei muni na luve ni tamata ena lea siga.”²⁵ Ia ina vosatia sila i o koya ina tei mata qara biuti koya ina lea vitabatamatu. ²⁶Ia nia yaco muni ina gauna lei noam, ia ena rewa muni ni yaco muni ina gauna ni lea sucu vou na luve ni Momo Levu. ²⁷Are sa kani qare sa som i are sa vakamau qa soli vuara na gwalala mere vakamau me yaco via na siga asa vaavadokia na lea waqa o Noa, me yaco via n lea sa yaco mai kinia na ualuvu qa aka matei kora kece.”²⁸ Ina gauna vata sokwe, a yaco muni ka ina siga se na gauna lei Loti are sa kani qare som, era vivoli qare voliroli taki, are laulau qare tara were. ²⁹Ia na siga a laka ka o Loti ki sotama, a qei lutu mai Lomalagi na Mamaudre qana Sulifure qa vamate ni kora kecega.”³⁰ Ni a sa oti na siga ni vivamata, ina lei ratola vi noka na luve ni Momo. ³¹Ina siga sokwe o koya sa navali ina deia ni were i qasa no vali ina leda were na leda i yau i qa me kua ni laka civo me mai kau dei, qani koya sa no namuni mai ina buto ni were me kua leqwa ni lesu leqa ma.”³² Mo ba numia e lewe ni loti. ³³O koya a lia sa sagatia me maroroya na lea cola ina va vele nia; ia koya yalia ina va velenia ino maroroya.”³⁴ Au qina kwaya ivo iko, ina lomalama ni bogi levu iri na laka mai irua na tamata ina buto ni doki doki. I lia vuaru ina lei qulumi ia nai karua ina vele.”³⁵ Iri na rua na yalewa, meru na riruke meru qaqi sila, ina kau dei ei lia qa biu tia tu i lia. ³⁶XXX”³⁷ Asa tata na Momo, qasa rua vua, Irei, Momo Levu? Asa kwaya iro kora ro koya, ina yasana kece na no vati kwa na yago, ena seqoni vata homuni kwa kina nai keli.

18

¹Sa qai kwaya vuara na tata vaibalebale ni kea tara ga no na masu qa mere kua sara ni soro, ²A sa kwaya, “A no vali ina lia na koro a lia na koro a lia na daunilewa adau tam matakhu cia na Kalou qa tam dokora na tamata.”³ A lia muni na yada ina koro vata ga kwe, a ga lakha vitarataravi no mai vua, me mai vecei koya no, “Vukei au re ina vuku ni visaqasaqa qaga kequ meca.”⁴ Sa lia na gauna balavu na lea tam vatulewa takhi nia tu kha me vukei koya, i sa qei kwaya vatakhini nia, “E i du ni qu tamdau matakhu cia na kalou se dokara na tamata,”⁵ Ia baletia nis asa vasosatakhini ni au no na yada kwe, qi sana vukei koya ina vuku ni visaqasaqa, me rewa ni kua ni togaya no mai va au.”⁶ A sa qei kwaya na Momo, “Varogo na kwa sa kwaya na turaga ni lewa tam dodonu kwe.”⁷ Ia kokwe ina tam visaqasaqa qara muni na Kaloumai medra vu na lea tamata digitakhi kore tagi no vua ina siga qana bogi? Ina bere qa balavu na lea varogo cira? ⁸Qi sa kwaya no va iko nina kaumai

na lewa dodonu iva kora ina kea rewarewa eokho, koya sokwe, nisa lakha mai na luve ni tamata, ima rewa ni ligocia na vabautia i vuravura?”⁹ Sa qai vecera muni na tata vabalebale kwe vuara na vabautia ga vataxhi nira nire tamata dodonu qa beci kora na teni.¹⁰ “A rua na tagwane aru sa lakha cakhe i were ni lotu meru lai masu- a lia na Farisi qa lia na dau torokhi vacavacava.¹¹ A sa dure via Farisi qa masu vataxhi ni koya wetai kwe., “ Kum na Kalou, qi vavinavina va kem niqu tam ucira na tamata rakhi kwe- domolevu, tamata tam dodonu, dauyalewa- se mequ wetai o kora na dau torokhi vacavacava kwe.¹² Qi lolo vakha rua ina vimacawa. Qi solia nai ka tini ni kwa kece qi rewatia.¹³ Ia na dau torokhi vaicavacava, sa dure vakayawa tu mai, a tam tola cakhe i lomalagi, sa qai voca, e saro, qa kwaya, kem na kalou nilomani au mai, niqu tamata valavala ca.¹⁴ Oi sa kwaya no va ikho, na tamata kwe sa lakha civo ina lea were ni sa vadonui ia a lala na kea karua, baletia nio koya vakhayalia i dauvalebulevui koya ina vamaalumalutakhi, ia o koya vakayalia i vamaalumalutaki ni koya ina valebulevui.¹⁵ Are sa qai mera mai na driadria i vua me mai tabakira, ia nir asa ligocia na tisaipeli, are sa vatalara dei.¹⁶ Ia sa qei covira lesu o Jisu, qa kwaya, “Deini kora na driadria mere lakha mai va au, bak ua ni tarovira. Ni sa ledra va yalia na matanitu ni Kalou.¹⁷ Qisa kwaya va dodonu sara va kem, o koya yalia i tam sovia na matanitu ni Kalou me wetai na driadria ina drakusakulu me rusu kha.¹⁸ A sa tarogia a lia na daunilawa, qa kwaya, “ Qasenivuli vina, na yava mequ tara mequ rawatia ka na cola tawamudu?”¹⁹ Sa kwaya vua o Jisu, “ Na yava ema covi au kha vina? Ei lalalia i vina, vakha vo talia ga na Kalou.²⁰ Isa kilatia nai vunau- mo kua ni vidauci, mo kua ni laba, kua ni driva, mo kua ni dau tatavui sese, mo vakarokoroko va tamam qa mnam.²¹ Sa kwaya na dau ni lawa kwe, “ Na kwa cokho kwe qu takucia tu mai i na lequ gauna ni driadria.”²² Na gauna sa rogo kha o Jisu, a sa kwaya vua, “ I lia boto na kwa sa qei vaiko. Mo volitakhi nia na kwa kece ei tautu vaiko qo wase vakora na dravudravua., ena qai vaiyau mai lomalagi- qa lakha mai, mo mai takuchi au.”²³ Ia ni sa rogo na dau ni lawa nai tukutuku kwe, sa lia na kwa na rarawa ni e loma, ni tia tamata vutuniyau.²⁴ Ia o Jisu, sa qei tolavia yati, qa kwaya, “Ei na dredre vakora na tamata vutuniyau mere rusu ina matanitu ni Kalou!²⁵ Ina rawarawa vua na kameli me lakho bocedretia na mata ni icula, mai vua na tamata vutuniyau me rusu ina matanitu ni Kalou.”²⁶ Ia o kora na rogo tu are sa kwaya, “ O cei re ina cola?”²⁷ A sa saumia o Jisu, “ Na kwa ei dredre vua na tamata ei rawarawa vua na kalou.”²⁸ Sa kwaya o Pita, “ Ia iko dei nia koko tu na veikwa baleti vatikemam qa ba na takuci kem.”²⁹ Sa qai kwaya vuara o Jisu, “ Qisa kwaya vaidu, ni lala lia ei dei nia na were, se elewe, se vitacini, se baba qa nene, se driadria, ina vuku ni matanitu ni Kalou,³⁰ Mekhe tam rewatia vakalevu ina gauna kwe, ia na gauna mai taku, na cola tawamudu.”³¹ Sa oti sa qai sogoni ti koru mai na tikiakaruva vua, sa kwaya vuara, “Tolavia, te sana lakha cake i Jerusalemi, na kwa kece a sa volai tu mai vuara na parofita me baletia na luve ni tamata isa na yaco du.³² Nina soli koya yati vakora na teni, ina lei varivariva, qana lai vamaadua takhi, qa lai katasivi.³³ No oti na ledra rubilakhinia, ere na qai vamate., ia inai ka tolu ni siga ina dure legwa mai kha.”³⁴ A lala lia vuara a kilatia na kea i balebale ni kwa kece, ni tata kwe a vunitaki mai vuara, qara tam kilatia lia du na kwa i lai kwai.³⁵ Sa qei lakha tu yati, o Jisu valeke ti Jeriko, a lia na tagwane mata oikho a no vali bati ni calevu me dau cacau.³⁶ A sa varogo na viqwaqwati ni lakha tu mai, a sa taro se na yava ei yaco.³⁷ Are sa kwaya vua o Jisu na koi Nasereci ei takoso tovo kwe.³⁸ A sa qei coco na tagwane mata cikha kwe, qa kwaya, “Jisu, Luvei Tevita, lomani au mai.”³⁹ Kora na takoso tu are sa borisi tia na tagwane mata cika, qare kwaya vua me no vailo. Sa qei lavetia cake ga kha e domo na coco, “Luvei Tevita, lomani au mai.”⁴⁰ A dure vakalia o Jisu qa vakakotaki nira yati mere mea mai vua. Nise valeke ti koya mai na tagwane mata cika, a sa caca nia o Jisu.⁴¹ “Na yava e vinatia mequ tara va iko?” Asa kwaya, “ Momo mequ tola rewa.”⁴² Sa kwaya vua o Jisu, “Mo tola rewa. Sa vacola ni iko na lem vabautia.”⁴³ Vasauri boto sa tola e mata, qa sa takuci koya, qa valagilagia na Kalou. Ia, okora na tamata, ni gauna are ligocia kha, are sa vavinavina vua na Kalou.

19

¹ A sa rusu takosovi Jeriko o Jisu. ² Dania, a lia na tagwane sokheni e yaca o Sakiusa. Na ledra momo na dau torokhi vacavacava qa sa vutuniyau. ³ Asa vasagatia me ligoci Jisu se ivei I ==I wetai tu, qa tamrewa ni ligocia nira sarui videdere, nitia tamata lekhelekhe o koya. ⁴ Sa qei dei nira tu na tamata qa wavu i mata qa cakhe ina vuni lolo me rewa ni ligocia mai kha, ni takoso valekhetia du yati o Jisu. ⁵ Nisa yaco mai o Jisu ina vanua sokwe, asa tela cakhe qa kwaya vua, “Sakiusa, siro varewarewa mai ra, miquna na no i lem were nikuwa.” ⁶ A sa siro vigugu mai ira qa tarakhi nia ina marau. ⁷ Nire sa ligocia na tamata na kwa sa yaco kwe, are sa vikwayayakhi, qare kwaya, “Iso lai sikhooria na tagwane koi valavala ca tu.”⁸ Asa dure cakhe o Sakiusa qa kwaya rua na Momo, “Tolavia, Momo, na vimama ni lequ i yau qina solia vuara na dravudrarua, ia maga qu lawakhitakhi nia lia ina lia na kwa, qina vaka va takhi nia vua.” ⁹ Asa kwaya vua o Jisu, “Nikuana sa yaco na cola ina buto ni were kwe, baletia nio koya muni kwe, baletia nio koya muni kwe o luvei Eparayama.¹⁰ Ni vuni lakha mai ni luve ni tamata mere mai lai vatolavi qare vacolai na tamata kore vele tu.”¹¹ Nire sa rogo na vikwa kece kwe, a sa tomania na lea tata qa vecera na tata vaibalebale, batetia nisa valekhe sara mo yati Jerusalemi, nire sa numia cokho no ni matanitu ni Kalou sa vakharau tase vasauri.¹² Asa kwaya kha, a lia na momo asa deidei me lakha vakhayawa ina lia na vanua me lai buli me tia momo qa lesu legwa mai.¹³ Asa coriru aru tini na lea tamata cakhaakha qa vaganira a tini na taledi qa vecera, “Ba va tu bisinisitaki eh me yacovia na lequ lesu mai.¹⁴ Ia o kora na lewe ni lea koro are satia cakhatia aro sa vatala muni a lia na yamata me takucia, me lai kwaya, “Mani tam vinatia na tamata kwe me mai lewai kemam.”¹⁵ Ia nisa lai lesu legwa mai, nisa oti na vibuli, sa mai caviro na lea tamata cakhaakha koya vaganira tu nai lavo mere lakha mai vua, memai qaqa se sa bau vica na tubu are bau rewa ina tara bisinisi.¹⁶ Sa lakha mai vua nai matai, qa kwaya, “Momo, na lem taledi qu sa rewa legwa mai a tini.”¹⁷ Asa lewaya na momo i vua, “Vinadu vakalevu, tamato vina. Nio sa du ina kwa sewa, ena lewa i tini no koro.”¹⁸ Sa lakha mai nai karua, qa kwaya, “Na lem taledi, Momo qusa rewa legwa

mai a lima.”¹⁹“Sa lewaya na momo kwe, “Ena liutakhi nia ei lima na koro.”²⁰“Alia leqwa a sa lakha mai, qa kwaya, “Momo, koya rikhi lewe na lem taledi, ko qu maroroitia vina du tu inai sulu kwe,”²¹Niqu sa rui matakhu cikho, nio tia tamata dredre. Nio qaratia cakhe na kwa otam biutia i buto, qo sevia na kwa o tam launia.”²²Asa lewaya vua na momo kwe, “Mai na lem tata qina lewai iko, oiko na tamata cakhaca. Osa kilatia no niqu tia tamato drede, niqu qaratia cakhe na kwa qu tam biutia i buto, qaqu sevia na kwa qu tam launia.”²³Se na yava oma tam biutia kha nai lavo ina baqe, mequ rewa niqu mai tarokhitia na kea tubu niqu lesu mai?”²⁴Sa kwaya vuara na dure valekhe tu, “Ba qaratia dei mai vua na taledi, qo ba vagania vua koi tini no na lea taledi.”²⁵“Are sa kwaya vua, Momo, sa tau tu vua ei tini na taledi.”²⁶Qisa kwaya no va ikho, o koya rayalia isa tau no vua na kwa ina lai vagani vakalevu, ia mai vakoya ei lala na kwa, ei na qara dei mai vua na kwa sa bau tau tu vua.”²⁷Ia o kora na kequ meca kwe, okora are duarakhi ni au mequ lewai kora, mera mai kha kwe qo vamatera qu mata.”²⁸Nisa kwaya oti na kwa kece kwe, asa lakha ga tovo yati mata, me lakha cakhe i Jeruisalemi.”²⁹Asa lakha tu yati me sa valeke ti Pecifaki qa Pecani, ina ulunivanua ci mayacani meni Olive, asa vatararu aru rua na tisaipeli,”³⁰Qa kwaya, “ru lakha ina koro taravia. Niru sa rusu yati, oru na ligocia na luve ni asa ei si tamlai vodokhi vakalia ni vesu tu. Ru serekhia qoni kau mai va au.”³¹Ia maga ilia ei cacani rukem, “Na yava oru ma serekia kha” vecera, “Ei gadrevia mai na Momo.”³²O koro na lai vakatala aru lakha garu ligocia na asa me wetai ga na kwa a kwaya vuara o Jisu.”³³Niru sa serekhia sara tuga na asa, sa tarogiru mai na kea i taukei, “No yawa oru serekia kha na asa?”³⁴Aru sa kwaya, “Ei gadrevia mai Momo,”³⁵Aru sa mea yati va Jisu, aru sa tevulehic nai ledru i sulu ina okla ni asa qaru sa va vodo ni Jisu sara.”³⁶Niru sa toso yati, are sa tevukia na ledra i sulu i caleru.”³⁷Ia nire sa valeketia yati na Ulunivanua ni violive, o kora na tisaipeli taucokho are sa tekhivu marau qare varokhorokho talchi nia na Kalou ina domoleru ina vulchu ni cakhacakha mana are ligocia, are sa kwaya,”³⁸“Sa kalougata na tuiokoya a lakha mai ina yaca ni Momo! Vakacegu mai lomalagiqana lagilagiina kea tetelagi!”³⁹A sewa na Farisi are no mailwai kora vali na tamata cokho kwe are sa kwaya vua, Qasenivuli, tarovira re lem tisaipeli.”⁴⁰Asa saumia vuara o Jisu qa kwaya, “Qi sa kwaya va kem, maga ere galu o kora kwe, ere na tagi mai na vatu rakhi kwe.”⁴¹Ia nisa toso vavalekhe tia no yati na koro, asa tagicakhinia,”⁴²Asa kwaya, “Mo khe kilatia talia boto re nikua, meni iko, na vikwa ina kau mai na vakacegu! Ia kokwe sa qei vunitakhi vina du mai mmata.”⁴³Ni na yaco mai na siga va kem ere na viriqiliqilitikem kha na em meca qare rauni tikem mai mem sakhesakhe cokho.”⁴⁴Ere na rubikho civo ira, qai kora muni na luvem. Ere na tam dei nia ilia na vatu mere viovavaci nia va iko baletia nio tam kilatia na gauna ni lem sikori yati.”⁴⁵Asa rusu o Jisu i were ni lotu qasa tekivu me karavira kei na volivolitaki tu,”⁴⁶Qa kwaya vuara, “Isa volai, ‘Na lequ were metia were ni masu, ‘ia oba sa mai vukhia metia qwara ni daudriva.”⁴⁷Asa vivakavuli no o Jisu ina visiga i were ni lotu. Ia na bete levu qai kora na dauni kawa qana tuqwaqwa are sa vasagatia mere vamate nia, ni liutaki nira tu na tamata,”⁴⁸Ia are tam ligocia lia na calevu mere tara kha baletia ni tamata taucokho are sa arogoci koya saraga.

20

¹A sa yaco i na lia na siga lea vivakavuli vali o Jisu i vuara na lewe ni vanua i were ni soro qa covaki nia vali nai tukutuku vina o kora na Bete Levu qa vunivola a re vua qa o kora na tuqwaqwa.”²A re tata, qa ra vece, “Kwaya re mai i va kemam o ei a lewa mo tara na vikwa kwe, se o ei a vagania na lewa.”³A saumia qa vecera, “Qi na kwaya muni i vatikem ei lia na cacani, qo ba saumia i va au.”⁴Na vivataisotaki a tara o Joni: a laka mo tara o Joni: a laka mai lomalagi se vua na tamata?”⁵A vo moiyaqi ledra numia, qa re kwaya, “Maga teva kwaya, imai lomalagi,” ei na kwaya o koya, Na yava o ba tam vabauti koya ka?”⁶Ia maga te va kwaya, “mai vua na tamata, ere na virilaki ni vati keta i na vatu na vuni no bi kwe, ni sa rewati medra yalo ni o Joni a lia na varovita.”⁷A re saumia mam tam kilatia a laka mai vei.”⁸A veceva o Jisu, “Qi na tam kwaya muni i vatikem na lewa yava qi tara ka na vikwa kwe.”⁹Sa qai kwaya vuara a lia na tata vatautavata, “A lia na tamata a lovonina na lia na tovatova na vaini, redetakinia i mara na dau lau vaini, qa laka vakayawa sara i na lia na vanua teni.”¹⁰Sa qai donia na kea gauna se vatala a lia lea dauniviqwaravi i vuara na dau lau vaini, mere soqonitia qa vagania mai e vua na tovatova vaini.vavulaki nia gare vatala lesu, lala na kwa a kau.”¹¹A vata leqwa a lia lea dauniveiqwaravi qa re varulaki nia muni, qare vamaaduatakinia, qa re vatala Lesu, lala na kwa a kau.”¹²A vatala leqwa nai katolu ni lea dauveiqwaravi qa re vamaaduatakinia, qa vikaratia dei.”¹³Sa qai kwaya nai taukei ni tovatova vaini, ‘Na yava mequ sa tara? Qi sa na vatale i luvuqa vina. Ere ma qai lagitia.”¹⁴Ia nire dania na daulavaini, are vikwaiyakinia, qa re kwaya. “O koya kwe ei na lea na tovatova. Me teva vamate i koya, me vatileda ka na qwele.”¹⁵A re qai welataki ni koya mei tovatova qa re vamate. Na yava ei na qai tara o ei na lea na tovatova vaini kwe i vuara vuni no kwe?”¹⁶Ei na qai laka mai qa vamatai kora qa vaga nira na teni na tovatova vaini. Nire varogo na kwa kwe, are kwaya, “Me kua sara!”¹⁷A tolavira o Jisu, qa vecera, “Na yava na kea i balebale na kwa sa volai tu: “Na vatu are duavakinia na dau tara were a yaco me tia vatu ni seututu ni were?”¹⁸O kora koko ere lutu i na vatu kwe ere na tatakwarakwara, qa o kora na lutu civo ere na daraca.”¹⁹O kora na vunivola qa na bete levu a re sa qei sagatia mere dere i koya i na tiki ni gauna so kwe, ni a re kilatia na kwa a kwaya no so kwe a dusi kora no. Ia qa re matakucia na lewe ni vanua.”²⁰A re sa qai vatakuci koya vakamatayasewa vali, a re vatala a sewa mere vai vukivuki tu vatameta dodonu ivua., mere bilitaki ni kwaya lea i mera na daini lewa qana kovana.”²¹A re lalania, ledra kwaya “Vavuvuli, um kilatia na kwa oni kwaya qa vavulicia na kwa dodonu, qoni tam duiduitakina lia, ia oni vivavulitaki na du baletia na calevu vakalou.”²²Ei vadonui vakalawa me mam saumi vacavacava i va siga se me kwe?”²³Ia o Jisu sa sobe lainia ledra midiga sa qai valevu,”²⁴“Vatakea mai i va au ei lia na veni. Kea i taba o ei tau tu ka? Are kwaya, “O sisa.”²⁵A kwaya i vuara, “Moni vagani Sisa na kwa ei lei Sisa qa vua na Kalou na lea na Kalou.”²⁶A re tam vewetai mere dani alia na vicalati i na vikwa a kwaya ina medra mata na lewe ni vanua, a re qorovia na kwa a kwaya, a re sa vadudu.”²⁷A re sa qai laka mai i na vei tokani lei Setoki, o kora ere kwaya ni

lala na dure leqwa mai nai bulubulu. ²⁸A re cacania, ledra kwaya, “Vavuvuli, a vola o Mosese i keta maga ei lia na tagwane sa cibuta lea i cegu, a lia o elewe, qa lala o luvea, ei ka lea vitacini na qulumi vibulou so kwe, me vakawe lia. ²⁹A ru vitu na vitacini tagwane qa o koya a tata i mata, a lia o elewa, qa cibute e cegu lala lea driadria, ³⁰qa wetei muni ko kea i karua. ³¹Na kedra i katolu a qulumia vibulou, qa yaconia meika vitu lala muni lea driadria qa cibuta mea cegu. ³²I taku sa qei cibuta muni e cegu o vibulou. ³³Ina dure leqwa mei nei bulubulu ni sa yalo oei ei na nia elewe na vibulou kwe? Ni o koru na vitu na vitacini tagwane a ni medru lewe talia.” ³⁴A vecera o Jisu, “Na luve ni taba tamata kwe ere vavilewe qa re vivinati mere vilewe. ³⁵Ia o kora ere lei numi i na taba gauna esi bere mai meru dure leqwa mai nai bulubulu ere se tam vavilewe se vivinati mere vilewe. ³⁶Ei sa lala leqwa na cibuta ni cegu, ni sa wetai muni na agilosu qa re sa lea driadria na Kalou, ni re sa driadria ni dure leqwa mai na bulubulu. ³⁷Ia o kora na dodo tu ere dure leqwa, me wetai a vatakea o Mosese, ina vanua a udre tu ka na kai, a cavutia ke na Momolevu na Kalou lei Eparama, qa lea Kalou o Jekope. ³⁸Ko kwe ei tam ledra Kalou na mate, ia o kora na cola, baletia ere cola koko I vua. ³⁹A sewa na Vunivola a re kwaya i vua, “Vunivalu, oni sa kwaya vina.” ⁴⁰A re sa tam vatega mere vacacani koya leqwa. ⁴¹A kwaya o vuara o Jisu, “I vei ei wetai ledra kwaya na Karisito lea driadria o Tevita? ⁴²Ia o Tevita re a kwaya i nai vola ni Same, Na Momo Levu a vece lequ Momo Levu “Gatule i qu lima I matau, ⁴³Me yacovia lequ sa vayaco nira kem meca mere tia i duredure ni um la.” ⁴⁴Kwa so kwe o Tevita sa covia na Karisito “Momo Levu, i vei wetai me lea driadria o Tevita?” ⁴⁵Ni ra varogo tu na vunivola, a vecera lea tiseiveli, ⁴⁶“Mo ba kua ni asavataki nira na vunivola, o kora are gadrevia tu mere yato tu ina sulu balabalavu qa re dau vinatia mere lei vakacolataki ina vivanua ni vivoli qa nai nono tetelagi i were ni soro qa i na i nono tetelagi i vanua ni kani magiti. ⁴⁷Ere visukuyakinia ledra i yau a yad, qare vatakea tu na masu yabalavu. O kora kwe ere na tau i yata ledra lai borisi.

21

¹A tok i yata o Jisu qa dani kora na momo vai yau na ledra tania no na ledra kwa ni loloma i buto ni rubo ko i dan tau ka na yau. ²A dania sava a lia na yada dravadravua na lea taunia muni a rua na i vovo ni lea kwa. ³Qa kwaya sava, “Qi sa kwaya vaka du sava i va vatikem na yada dravnadravua kwe a tannia a leva talia na kwa mai vuara koko kwe. ⁴O kora koko kwe a ra solia na ledrai loloma ma na kwa koi bi tu vuara. Ia ne yada kwe, ne dela ni leya dravindravna, a bintia ne kwa koko ko a dodom me ke cola no ka. ⁵A suwa i vuara re kwaya no na kwa me baletia were ni So-Kalon ne kea nkutaki tu i navatu rairai. ⁶“Na kwe oba ddania no e ei lia ssega i ua lala lia ne vatu e me ke vo do i na talaraki koko I XXI ra.” ⁷Re qei tarogi koya qa ra kwaya, “Qa senivuli, i yaco i gica na kwa kwe? Na yava na kea i vadudu me yaco na kwa raki kwe? ⁸Saumia o Jisu, “Ba qarannia mo ba kua ni vaka calai. Ei bi ere na vayrgataki mia mai qu yaca, me ve kwaya, “Oau o koya, qa, ne kea gauna sa vakolo sara. Kua ni gu tavi kora. ⁹Ma ga oba sa rogo na i valu qane no yauavala, ba kue ni mataku, i ha yaco i mata na kwa kwe ne i tintim ni kwa koko ina tam yaco vasauri.” ¹⁰A qei vecera i lura xxxxxx i na boletia leqwa i ha na matamtn, lia na vanua qa ha leqwa na vanua. ¹¹I na ;yaco na uheuhe ya levu na lala ni magiti qa na mate dau vitakavi i vavanna koko. Na kwa raki koi dau vamataku qa na vivatakilakila yale ra mai lomalog. ¹²Si bere na kwa koko kwe, re na qulumiko qa re vararawataki niko, re soli iko ya i vi werewere ni qwaravi kalon qa i vvere ni vivesu qa re me ko tovo mara ne thi qa na kovana e baletia boto qu yaca. ¹³E i ne dolavia i lia na ca levu va iko mo vadindu taki ni yau. ¹⁴Me yalo vaka cegu myalo mo kua ni vakarautaki ni ko rewa, ¹⁵Qi na vagani iko na tata qa na leilatia me re kua ni duaraki niko qa re vaku ruko ne visagasaga qai iko. ¹⁶Re na soliko mum na lem i tubutubu, ko va na tukam, na viwekani, lem i tubutubu, ko va na tukam, na viwekani, lem i tokani, sewa muni vakem re na vakamate. ¹⁷O ba na lai cakati mai vuara koko bale tia qu yaca. ¹⁸Ina lek lia vatimem rau ni ulu ina vele. ¹⁹Na vatilem vosotia o ba na marorooya ka vatilem cola. ²⁰“E sa dania sa vinqilililiti Jerusalemi ka na tamata I valu, mo kila tia wo sa varau me varusai vuka lia. ²¹O kora i Jutia me re tuba i e dela, o kora na no doki na siti me re deidei, o kora na nodoki i vikaikai me ve kua ni laka i na siti. ²²Ko kwe na siga ni sausaumi lesu, me vavotukana taki ka na vikwa sa volai rewa. ²³Me re qarawni kora sara na vakete no qa o kora na kea danni viqwevavi i na siga kwe! I na lia na gauna ni no leqaleqa na vanua koko, qa, na lai borisi na tamata kwe. ²⁴E re ne lai vamatamataku ina i sele, qa ra na lai me me re vesu i vimatamitu, o Jerusalemi ina lai buturaki avo vuare ne koi matanitu teni me yacovia na kea cai rewati ua ledra gaune ue co matanitu tem. ²⁵Na tau lai vakataki lakila ina siga, na vula na kalokaloqai vutavura kwe E re ne no leqaleqa ne vi matamtu e re lomaleqataki na rorogo ni ruwai ga ua uwa. ²⁶Na saga kutukutu ua tamata i na mataku qa na ledra wanaki nia ue vikwa ei yaco i dala ni vuravura kwe na viqwaqwa koko i lomalegi i na vitosoki. ²⁷Qa ve na fei dania ua lave ni tamata me laka tu mai na o ina kaikai qe na legilagi levu. ²⁸Ma ga sa taula yaco ua kwa kwe, tu i yata qo kvetia i yati mulu, baletia ua lem vacolai sa volete mai.” ²⁹Ba tolavia na vuni lolo, qa vei na vikaikai. ³⁰Ni sa cedre e so, ba kilatia sa valeke na vula ni katakata. ³¹Me wetai muni o vatikem, o ba sa dania sa tara na vikua kwe, ba vanumia kata sara sa valeke muni na Matanitu ni Kalou. ³²Qi sa vecei vatikem rewa no, e i si ta vele ai taba na tamata kwe vakavo me tara koko na vikwa raki kwe. ³³Ei na vele ya na lomalagi qa na vuravura kwe, ia na leqi au tata i na tam vele rewa. ³⁴Ba qarauni vatikem vina sara, me kua ni vaosoosotaki tu vatimem yalo na som vakasivia qa na mateni qa na viogaoga ni cola, qa qei tasi vakasauri mai va iko na siga sokwe. ³⁵Wetai i lia na tai. Do i na derei keta koko na cola no i vuravura kwe. ³⁶Ba kida no vigauna koko, qo ba masulaki nia moba rewa ni qwaqwa mo me calati vatikem na kwa koko ko i varau yaco, qo ba tu doudou tu ie mata na luve ni tamata. ³⁷Na ganna a vivakavuli vali ka i were ni lotu, ne kea bogi a laka yati qa lai nodoki no i e dela e yaca na Olive. ³⁸Viqwataqwata caka ca a re dau laka i were ni lotu na tamata koko ne re varogo vua.

22

¹Ko kwe na solevu ni madrai tam vakatubu sa valevu no mai, ko ei nia muni e yaca na lakasivia. ²O kora na betelevu qa na vunivalu a re vadania a Liana calevu mere vamatei Jisu ka, ni a ru matakua cira na tamata. ³Sa qei waqani Jiutasa o Setani, dei lei co muni o Isikarioti, a lia muni i vuara na tinikarua. ⁴A lakatavira o Jiutasa na bete levu qa o kora na momo ni valu mere tukutukutaki se ni na mei Jisu vakaqara i vuara. ⁵A re sa marau qa re liavata mere vagani ciriveni i vua. ⁶A vakaio qa vadania a lia na gauna me mai Jisu ka i vuara mere kua ni danilau me na vuninobi. ⁷Sa qai vure mai na siga ni madrai tam vakabulaki me vamatei ka na lami ni lakasivia. ⁸O Jisu sa vatalai koru o Pita qa Joni, qa Veleri, “Ru laka mo ni lai vakareitakinia na magiti ni Lakasivia, mete na vakayagatakinia vata. ⁹A ra cacania “I vei na vanua me lai tara na vakavau?” ¹⁰Sa saumia lesu, “Dania, o ni sa rusu i buto ni kora, o ni na vitacuqu qa ei lia na tagwane i dagi veli ei lia na saqa wai. Ru takucia qo ni lai rusu i na were i rusu ke. ¹¹Qoru kwaya i ma nai lea na were, “ Ei kwaya mei na vavuvuli i va iko, “I vei na rum ni vulagi, mequ na vayagatakinia ka na voqwe ni Lakasivia qe o kuru lequ driadria vuli?” ¹²Ei na qu vatakea i va nikem ei lia na num lem i yato sa varautaki tu. Ru vakarau so kem”. ¹³Aru sa qai laka, qa ru sa dania me wetai ga na kwa koko aru lai vece mai. A ru sa qai varautakinia lea na vayaviyavi ni laka sivia. ¹⁴Sa tedre mai kea auwa, a gatule civo qa o kem driadria vuli. ¹⁵Qa sa kwaya i vuara, “Qu sa gadrevia vakaikai mequ kania vata qa i vatikem na vayaviyavi ni lakasivia kwe qa qu qei mate. ¹⁶Qi sa kwaya i vatikem, qi na tam qei kania leqwa na vayacovi ina matanitu ni Kalou”. ¹⁷Sa qei qulu e lia na bilo o Jisu, qa sa rewa lea vavinavina, sa qai kwaya , “ Ba qulu na bilo kwe qo ba visova yati i vatikem. ¹⁸Mequ vece i vatikem, Qi na tam som leqwa i vua, ni vaini me yacovia nisa yalo mai na matanitu ni Kalou.” ¹⁹A qulu na madrai, qa sa vavinavina rewa, a ciqitia, qa vagani kora, “ Ko kwe qu tabetabe, ko sa soli me baletia vatikem. Ba tara no ba vananumi au ka.” ²⁰A qulu na bilo ina kea i tavatava wetai muni ni sa rewa na vayaviyavi, qa kwaya, “Na bilo kwe na bibi ni viyalayalati i qu dra, ko i sa tasova yati me baleti vatikem. ²¹Ia mo ba kua ni yasava. E lima o koya ei na vaga ni au yati sa tam vata na qei au ina tevoli. ²²Baletia na luve ni tamata ei sa na laka me wetai sa lia lawaci oti tu. Ia me madila vina o koya na tamata ei na soli Kaya yati!” ²³A re sa taula vikwayaki nia vetaki nira o ei vuara ei na tara na kwa kwe. ²⁴A sa tovila muni i yata i lia na viba vataki nira o ei i vuara ki ei tetelagi. ²⁵A kwaya i vuara, “O kora na Tui ni vimatanitu ere tu momo i vuara, ia o kora ere daunilewa i mere ere lei sa mere dau ni cakacaka vina. ²⁶Ia me tam wetai kwe i vatikem. Ia, o koya me tetelagi, i vatikem, me yaco me wetai o koya e i dei vakatala. ²⁷Kwa so kwe o ei ko ei tetelagi, o koya ei gatule i na teveli? Ia o au i va vatikem ko a dau viqwaravi. ²⁸Ia o vatikem ga te va sa tuvata ga vali i na lequ rusu via vali na vidredre. ²⁹Qi sa varautakinia vatikem ei lia na matanitu me wetai o Fama i au sa varautakinia muni i va au ei lia na matanitu, ³⁰Me rewa nio ba kani qa som i na lequ teveli i na lequ matanitu, qa gatule i nei nono vakamono qo ba lewai kora na mataqali ei tinikarua i Isireli. ³¹“Saimoni, Saimoni tolavia, O Setani sa karaviko, me wetai na witi. ³²Ia qu sa masulaki niko, me kua ni malumalum lem vabautia. Na lem samaki leqwa mai, vakaikaitaki niru lem vitacini.” ³³A kwaya o Vita i vua, “Momo Levu qisa boletia mequ laka qei iko i were ni veivesu qa i na mate muni. ³⁴Saumia lesu o Jisu, “Qi vece i iko, Vita, e si tam sere na to nikua ei na vatolu lem na kwaya ni e tam kilati au.” ³⁵Sa qai kwaya o Jisu i vuara, “Lequ vatalai vatikem sila mo ba kua ni kau lia na bausi, na taga ni voqwa, se nai vava, o ba leqa i na lia na kwa?” A re saumia, “A lala lia na leqa.” ³⁶Sa qai vecera, “Ia ko kwe ko ei Tau lea bausi, me kau, qa muni taga ni voqwa. Ko ei lala lea i sele ni vala me volitakinia lea kote qa volia lia. ³⁷Ni qi sa kwaya i vatikem, na kwa koko a volai me baleti au, ei na vayacori, “A sa wili vata qai kora nai tamata dau tara kwe caka ca. Na vikwa koko a lei kwai mai mata me baletia au sa vayacori no. ³⁸A re kwaya, “Momo, danial! Ko kwe ei rua nai sele ni vola. “A kwaya i vuara sa vautia. ³⁹A oti na vaiyavi, a qei laka o Jisu, pne wetai ga na kwa a dau tara vali, i ulunivanua ni violive, re sa qei takuci koya na tisaiveli. ⁴⁰Ni r asa yaco, sa kwaya i vuara, “ Ba masu mo ba kua ni rewati i na vivatovolei.” ⁴¹A laka vatikitiki mei vuara kea yawa me wetai ni lei viritaki ei lia na vatu, qa tiki duru qa masu. ⁴²A kwaya, “Tama i au, maga e vinatia, kau dei mai i va au ko ra na bibi kwe. Ia me tam yaco ko qi vinatia me yaco.” ⁴³A qei cadrevia a lia na agilosu mei lomalagi, qa vakaikaitaki ni koya. ⁴⁴Ina madila rubu, a masu vakaikai leqwa, qasa drose lea buno me wetai na titivi ni dra i qwele. ⁴⁵Lea sa dure mei na masu, a lakatavira lea tiseiveli qa dani kora ni re se moce tu i re ledra mosi. ⁴⁶Qa cacani kora, “Na yava o ba mocetaki tu? Ba mata mai qo ba kwani lei rewati i na vivatovolei.” ⁴⁷Lea si tata ga no, danial, ei lia na vuniro, sa tase, qa Jiutasa, lia i vuara na tinikarua, a mera vali mai. A laka voleke i va Jisu na abotia. ⁴⁸A vece i koya o Jisu, “Jiutasa, e volitakinia na luve ni tamata i na lia nai yobo?” ⁴⁹Ni re sa ligocia o kora na rauni ti Jisu tu na vikwa sa yaco, are kwaya, “Momo me ba sa kavocia i nai sele ni vala?” ⁵⁰A qei lia i vuara a tasial lea dauviqwaravi na betelevu, a drotakia e taliga i vuara. ⁵¹Sa kwaya o Jisu, “Sa rautia ko ei” A dere e taliga qa vacola nia. ⁵²Sa kwaya o Jisu i vuara na Betelevu, vuara na tete i mata ni vala i were ni soro, qa o kora na tuqwaqwa a re mai sagati koya, “ O ba laka tavia mai ei lia na daudriva, o ba vai sele i wai qa nai rubi? ⁵³Qu dau no vali i na visiga i na were ni soro, o ba tam bau donia vatikem lima i va au, Ia ko kwe na vatilem auwa, qa na kaikai ni gigilo.” ⁵⁴A ra sa tabakia, qa mai kwaya yati ina lea i nono na betelevu. A qu takuci vakayawa tovo o Vita. ⁵⁵A re sa vicokotia a liana quto i na buto donu davata ni were qa re gatule vata ka, o Vita muni i medra ibutoyaki. ⁵⁶Sa danial a lia na vibulou dauniviqwaravi ni taliku vali qa tolavia vadodonu qa kwaya, “Na tagwane muni kwe a ru dau no vata vali.” ⁵⁷Ia Vita a sakidri tia, qa kwaya, “Vibulou, qi tam kilati koya.” ⁵⁸A rewa so kwe, vasewasewa boto a lia leqwa a ligocia, qa vece, “O iko muni ei lia vuara.” Ia a kwaya o Vita, Tubuya tam ni au.” ⁵⁹Sa so a lia na auwa a lia leqwa na tagwane muni kwe a no vali qai koya, ni tia ko kabibi.” ⁶⁰Ia qa kwaya o Vita, “Tagwane, qi tam kilatia na kwa i kwaya no. “Vasauri, ni si tata ga no, a lia na to sa tagi. ⁶¹Vitolayaki, na Momo da dani Vita, qa sa numia o Vita lea tata na Momo, lea kwaya i vua, “Esi bere ni sere na to nikua ena sakitaki nia vakatolu.” ⁶²A rusu i tevai o Vita qa tagi kukucia, ⁶³O kora na tamata a re qulumi Jisu tu a re valialia cia qa rubilakinia. ⁶⁴A re ubia qa cacania, qa re kwaya, “Tata! o ei a ravutia?” ⁶⁵A re kwaya leqwa a bicoko me baleti Jisu, me lei tata vacacataki ka. ⁶⁶Ni si qei qwataqwa mai, a re sa qili vata mai na tuqwaqwa ni tamata, o kora na betelevu qa na

vunivola. A re meya i vuara na matabose.⁶⁷Qa re kwaya, “Maga i ni kem na karisito, kwaya i va kemam. “Ia qa vecera,” Maga qi na kwaya, oni na tam vabautia.⁶⁸Qa maga qi na cacani kem, oni na tam saumia.⁶⁹Ia me taula kwe, na luve ni tamata ei na ragi ei lima i matau qwaqwa na Kalou.⁷⁰A re sa qai kwaya koko, “O kem matiga na Luve ni Kalou?” A kwaya i vuara o Jisu, “o ba kwaya me ni au.”⁷¹A re sa kwaya, “Na yava ei si ma lei vinati ka me lia na i vadudu? Ni te sa varogo koko mai e gusu du o koya.”

23

¹Re sa qei dure na tamata koko me re mei Jisu va Vailato. ²Re taula tavui tia, me re kwaya, “Mam dania na tamata kwe ei mea cala no na matanitu, e i tam rokovi sisa, qa kwaya no me ni koya na Karisito, na Tui.”³A tarogi koya o Vailato, me kwaya, “E ledra Tui du na Jiu?” Saumia o Jisu qa kwaya, “E sa kwaya no boto mai e.” ⁴A kwaya o vailato vuara na bete ya levu qa ra na koro tu sokwe, “Qi tam dania i lia na kwa i cala ka na na tamata kwe.” ⁵Re togaya ga no, me re kwaya, “I uqeti kora na tamata, qa vavulici kora mai Jutia koko, taula mai Kaleli qa ya co mai kakwe.”⁶Na lea rogo o Vailato, qa taro sara na tamata kwe na koi Kaleli. ⁷Na lea kilatia ni varuru tu lea lewa o Eroti, a vatalati Jisu va Eroti, do a no vali mai Jerusalemi na gauna sokwe.⁸Ne lea sa tolavi Jisu ka o Eroti, sa lia na kwa lea Sadre, do sa balavu du na lea mata dani koya. A sa dau rogoi koya vali boto qa vinatia me tara a sewa nai vaidudu in kwa. ⁹A bi koko na taro a tarogi Jisu ka o Vailato, qa tam saumia lia du o Jisu. ¹⁰A ro qei dure na bete levu qai kora sa tuqwaqwa na lotu, me ve tavni ti koya vakaca sara ga.¹¹A sa qei mata vatakea o Eroti qa na lea sotia na ledra tam vinati Jisu qa re arivariva cia Re sa qei vaisulu ma na i sulu rairai vina qa re vatala lesu va vailato. ¹²Na siga sara ga kwe aru sa qei vilomani ka o Eroti qa Vailato, do a ru vicakati vali mai si bere na siga kwe.¹³Sa qei covira rata koko mai na bete yalevu, Kora na dau ru lewa qa ra na tamata koko. ¹⁴A qei vecera, “Om meya mai na au na tamata kwe koi me ra cala no na tamata, ba dania, o au, qu sa tarogia vatimem mata, qi tam dania ei lia na kwa oba tavni tia no ka me vadunia.”¹⁵E i lala, me wetai o Eroti, na lea vatala lesu mai va keta e i dania, e i lala lia na kwa cala a tara me ke vakamatektaki. ¹⁶Qi na totogitaki nia qa qei vakadei ya. ¹⁷A ra sa qei gisataki i yata, re kwaya, “neya mai na tamata e, me were dei ya vakemam o Parapa.”¹⁸X¹⁹O Parapa kwe ko a bin i were ni vivesu do a vavunia a lia na no uqenge baletia na lea laba.²⁰Sa qei vecera leqwa o Vailato, na lea vinatia me sere o Jisu. ²¹A re gisa, qa re lewaya, “Ba vakotia, vakotia.”²²Vakatolu na lea vecera, “Baletia na yava, ne kwa caka ca yava a tara ne tamata kwe? Qi tam dania e i lia na kwa me kea i vadudu me vakamate ka o koya. Sa na wetai kwe qi sa na totogitaki ni koya, oti qi na sereki koya ya.”²³Sa lia na kwa na ledra sisa i yata, me re vinatia me lei vako. Na gisa sokwe a rewati vailato sara ga. ²⁴Sa qei vakeitaki rua o Vailato me rewa ga ledra numia. ²⁵A qei vadeinia na tamata ko re kerevia ko a biu i were ni vivesu na lea vavu ca qa na laba. A qei vagani Jisu vuara me wetai na kwa re vinatia. ²⁶Na ledra mei koya dei no ya, re qei sobeti Saimoni na koi Kirini, a laka mai lia na vanua, re qei vakagi ni koya na kaiveilatai, me takuci Jisu.²⁷A lia nai nono levu ne tamata, qai kora na vibulou ko re tagi qa rarawataki ni koya no, a re takuci koya tu. ²⁸Vuki vuara, qa vecora o Jisu, “Luvei Jerusalemi yalewa, ba kua ni tagicaki ni au, ba tagicaki ni vatikem qa ra vatilem driadria.”²⁹Ba dama, ina leka mai na siga re na kwaya, “E i na kalougata na yava qa na kete ko i tam vua, qa na cucu koi tam vi vakacucu.”³⁰E re na qei taula me re kwaya i e dela raki kew, lutuci vatikemam, na uluni vanua, ‘ubi kemam.’³¹E re tara na kwa raki kwe ni re drokdroko vina tu na kai, e i tara vakayava na gama ni mamaca?³²Ko ru na kea vo, ko ru na rua na koi vesu, ru sa qei lai mei dei ya me ru vakamate.³³Na ledra yaco ya na vanua e yaca “Ne qavokavaka”, re sa qei vakotia qa i koro na koi-vesu-a xxe tiki matan qa ha e tiki mawi. ³⁴Qei kwaya o Jisu, “Vava, vosoti kora o e re tani kilatia ta na kwa re tara.” Re sa qei va wirimadigi, me re wase na lea i sulu.³⁵Re sa qei olavia tu na tamata koko na ledra varivarivaci koya no na dannilewa, qa re kwaya, “A vacda ni kora. Deinia me vacola ni koya vataki ni koya, maga i lea Karisito na Kalou, qe lea digitaki.”³⁶Re sa qei makicaki ni koya na sotia, re vakolotia ya, qa vre vasomia na wai kohkoli. ³⁷Qa re kwaya, “Ma ga e ledra Tui na Jiu, mo vacola ni ko vataki ni ko.”³⁸A lia nai vatakilakila a volai tu e dela yata, “Ko kwe na ledra Tui na Jiu.”³⁹A lia vuara na koi vesu ko a lili tu i yata a varoti ni koya qa kwaya, “E i tam ni ko na Karisito? Vacola ni ko qai rukemam.”⁴⁰A qei borisi-ti koya a lia leqwa, qa kwaya, “E tam matakucia na kalou, ni tautauvata no na kwa ni totogitaki?”⁴¹E i ranti tuketa vina saraga, sa tau no va tuketa na i san ni kwa tu tara. Ia, na amata kwe a lala na kwa oakaca a tara.”⁴²Ofi a qei kwaya, “E Jisu, qei numi au na gauna e laka ka i lem matanitu.”⁴³A vece p Kosi. “Qi sa veceko vakadu, ni kua e na no qai au mai Varataisi.”⁴⁴A valeke nai ka ono ni auwa, sa qei gilogilo koko tu na vanua me yacovia nai ka ciwa ni auwa. ⁴⁵A sa visan na matanisiga me gila. A qei cidresu rua na latilati ni were ni soro.⁴⁶A gisa i yata o Jisu qa kwaya, “Vara, qi sa vagania qu yalo mlima.” A kwaya rewa boto, qa sa mate sara. ⁴⁷Na lea sa dania na turaga ni valu na kwa a yaco kwe, a vacancantaki nia na kalou, me kwaya, “Ei du sara na tamata dodonu kwe.”⁴⁸Ni ve sa dania na tamata koko na vikwa a yaco kwe, re duku lesu yati qa re tavotavo me dra saro. ⁴⁹O kora koko na kilati koya, qa i kova na vibulou re takua koya mai kaleli, a re dure yawa tu mai me re dania na kwa kwe.⁵⁰A lia muni na tamata e yaca o Joseva, a lewe vali muni ni matabose i yata. A lia na momo vina qa yalo dodonu. ⁵¹Na tamata kwe a tam liavata na ledra i tuvatuva qa na kwa re tara kwe. O koya na koi Arimacea, a lia na ledra siti na Jiu, a vademia vali mum mai na lea matanitu na kalon.⁵²Ko na tamata kwe, a laka vakai lava Vailato, qa kerevia e yago ni Jisu. ⁵³A bintia civo ira, qa olonia ina lineni mata yasewa sara, a sodonia yati lia na qwara simeade a tasi mai na vatu, ko a si tam vakadoki ka ei lia na tamata.⁵⁴Ko kwe na siga ni vakavakaran, do a sa varau me taula na siga tabu. ⁵⁵O koro na vibulou ko ru laka vata mai kaleli qa Jisu aru takuci me ru lai dania na qwara simeade qa na kea i dokidoki e yago ni Jisu. ⁵⁶Ru lesu leqwa me ru lai varautaki ni mai na saluwaki garu vina qa na kea i boro. Ina siga tabu aru cegu ka me wetai i kwaya nai vunau.

¹Na qwataqwata caka ca na matai ni siga ni lia na macawak a re laka ya na qwara simede, re kau no ya na i saluwaki garu vina re sa varantaki nia vali. ²Re ligocia na vatu sa qiqi teni tu. ³Re rusu i buto, qa re tam dania ga e yago na Momo o Jisu. ⁴Na kwa a yaco kwe, re si vatitigataki nia tu ga baletia na kwa kwe, vasauri boto, ru rua na tamata ru sa dure tu medru sakesake a serau qa calina tu na ledru sulu. ⁵E ru si mataku tu na vibulou qa ru yamata civo tu i qwele, ru qei veceru ne vibulou kwe, “Na yava o ba vadanira ka na cola i me dra vibutoyaki na mate?” O koya sa vele ka kwe, o koya sa cola leqwa! Ba numia na kwa a vecei vatikem na lea no vali mai kaleli, ⁷Na lea kwaya na luve ni tamata i dodonu me na seli ya i me dra lima na tamata i valavala ca ina vako na kaiveilatai, qa na cola leqwa mai na i katolu ni siga”. ⁸A ru sa qei numia lau na vibulou na lea tata. ⁹Ru lesu leqwa mai na qwara simede meru lai kwaya na kwa koko kwe vuaru na tinikadna qai kora na kea vo ¹⁰O Meri na koi Makitala, o Joana, qa Meri o mnai Jemesa, qa ra na vo ni vibulou re qei lai talanoataki na kwa raki kwe vuara na i avositolo. ¹¹Ia nai tukutuku vuni kwe a wetai me lia na i talanoa covi boto vuaru nai avositolo, a ru tam vabauti koru du na vibulou kwe. ¹²Oti a qei tui yata o Pita me wavu ya ina qwara simede, qei, koruva civo qa titidro ya i buto, a dania du boto na i sulu lineni. A deidei me laka lea were o Pita, me vasamataki nia tovo na kwa a yaco. ¹³A oti sokwe, ru laka tovo i Emeo ru rua na siga vata ga no kwe a i rautia ni onosagavulu na xxxxxx mai Jeruisalemi. ¹⁴Ru vikwaiyaki nia toro na kwa koko a yaco no. ¹⁵Vasauri, na ledru kwaya qaru vitarotarogi tovo, cedreviru ya o Jisu qa laka qara sara tovo. ¹⁶A tam dolavi medru mata me ru rewa ni ke kasamitia me ke ni koya. ¹⁷A veceru sara o Jisu, “Na yava re na kwa ru vikwaiyaki ma no na rulem yato tovo e?” Ru dure vakalia qaru vamata rarawa ti koya. ¹⁸A lia vuaru, e yaco o Kaliopasa a saumia vua, “Ma ni iko talia na tamata i Jeruisalemi ko I ==I tam kilatia na kwa koko a yaco na visiga kwe?” ¹⁹A veceru o Jisu, “Na yava sokwe?” Ru saumia lesu, “Na kwa baleti Jisu na koi Nasareci, ko na Varovita, ko e tadrasamasama na lea cakacaka qa leya tata vua na kalou qa ra na tamata koko, ²⁰Qa na ledra soli koya yati ne bete ya levu qara na daulewa me lai tavui me mate qa ma=en vakoti koya. ²¹Mam ke numia me ke mai vacola ni ko ra na Isireli. Io, na yava leqwa, sa oti kwe e i tolu na siga na kea yaco na kwa kwe. ²²Ko kwe leqwa, ru sewa na vibulou ru laka mai qai vatikemam aru vadrukani vatikemam sara ga, na ledru qwata na qwara simede na qwataqwata caka ca. ²³Ru sa tolavia e yago, ru laka mai, ru mai kwaya ni ru dania muni na kwa ru dania na agilosu qa ru kwaya o koya sa cola leqwa. ²⁴Ru sewa na momo ru nodoki qai vatikemam a ru laka na qwara simede, ru dania muni na kwa gu ru kwaya na vibulou. Aru tam tolavi koya ga. ²⁵A qei vecera o Jisu, “tutu na momo riva qa malumalum vatimem yalo mo ba ke vakunia na kwa koko re sa kwaya rewa na varovita! ²⁶E I tam rewa vua na Karisito me dagia na kwa koko kwe me leya ka na lagilagi?” ²⁷Taula va Mosese qa i kora koko na varovita, sa vatakea rewa o Jisu na kwa koko bale ti koya i na leya i vola. ²⁸Na ledru sa vakolotia yati na koro r laka no ka, a vakwakwa ni koru o Jisu me wetai me yato ga tovo i mata. ²⁹Ru kerevi koya qa ru kwaya, “Mai cegu ga i rukemam, sa laka tovo na yaviyavi qa sa valeke ni oti na siga kwe. ³⁰Sa qei laka o Jisu me cegu qai koru. ³¹A qei tadola me dru mata, ru sa qei kilati koya, qa sa vele vasauri mai medru mata. ³²Ru sa vivece sara, “A tam katakata tumeda yalo, na leya tata ni tuketa no mai calevu, qa na leya vinasu no mai vatuketa na leya tata?” ³³Ru tu i yata na ‘auwa sokwe qa ru lesu leqwa i Jeruisalei. Ru lai sota garu na tinikadua qa i kora na nodoki qai koru, ³⁴Me re kwaya, “Sa dure leqwa na Momo Levu, qa sa cedretavi Saimoni.” ³⁵Ru sa qei talanoataki na kwa a yaco i calevu, qa na ledru kilati Jisu na leya vitikia na modrai. ³⁶Na ledra kwaya no na kwa kwe, sa dure tu medru vibutoyaki o Jisu, qa vecera, “Ba vakacegu.” ³⁷Ru docola qaru mataku na ledru numia ni ru dania tu lia na yalo cola. ³⁸Qei veceru o Jisu, “Na yava ba leqataki? Na yava ba yalo tarotaro taki no? ³⁹Ba dania qa lima qa qu la, ko e o au boto. Ba derei au mo ba dania. Na yalo cola i cala e viako qa e tuwa, me wetai tau no kwe na vatilem tola no mai e.” ⁴⁰Na leya kwa rewa kwe, a vatakea vuaru e lima qa e la. ⁴¹Ru si tam vadunia ga no na levu ni ledru gadre, ru se vadrukai saraga. A receru o Jisu, “E ilala na kwa me lai Kani” ⁴²Ru vagani koya lia na ika lete, ⁴³A qulu qa kania ni ru tola tu. ⁴⁴A qei kwaya va koru, “ko kwe na kwa qu dau vece va vatikem ni teva dau no vata vali, na kwa koko a volai tu na lawa lei Mosese qa ra na varovita, vata na Same me na tara koko!” ⁴⁵Sa qei tadola ledru vakasama, me ru rewa ni kilatia na i vola tabu. ⁴⁶A qei veceru, “Ko kwe na kwa a volai tu, me sota qa na rarawa na Karisito qa qei dure leqwa mai namate na i katolu vu siga. ⁴⁷Na visau qa na vosoti ni valavala caka ca me lai vunautaki i e yaca li vi matanitu koko, taula du mai Jeruisalemi. ⁴⁸O vatikem na kea i vadudu na vi kwa raki kwe. ⁴⁹Ba dania, qi na vatata ya va vatikem na kwa a yalataki nia tu o tamai au. Ba no ga no na siti me yacovia na vatilem vaisulutaki na kaikai koi laka mai yata. ⁵⁰Sa qei meru ya o Jisu me valeke i Pecani. A lavetia i yata e lima qa tata vakalougata k=taki ni koru. ⁵¹Na gauna sara ga, a tata vakalougatataki ni koru no ka, a deini koru tu qa sa lai mei a=cake toro i lornalagi. ⁵²Ru sa qei lotu vua qa ru lesu leqwa i Jeruisalemi i na gadre sa levu. ⁵³Ru sa qei dau laka vitaravi no i werenilotu, me ru valagilagia na kalon.

Joni

1

¹Ina vakatekivu asa cola na tata, asa cola vata qana Kalou na tata, asa Kalou na tata. ²Na kwa kwe a si cola vata qana Kalou mai na vakatekivu. ³Na kwa kece a tara mai vua qa ke tam rewa ni tara ko ma ga ke lala o koya. ⁴I vua a rewa kwa na cola, qa na cola kwe a tea cece vua ra na tamata. ⁵Na cece kwe i serau ina gilogilo, qa na gilogilo ei tam rewa tia. ⁶A lia na tagwane ko a vatata mai na Kalou, e yaco o Joni. ⁷O koya a laka mai me mai vadudu qa me tukunia rauni na kwa me baletia na cece, me rewa ni rere vabanti koya kece. ⁸O Joni a tam tea cece, ia a laka teimata sila mai me mai tukuni na kua baletia na cece. ⁹Na cece du, koi na solia na cece va kora na tamata kece, ina laka mai i vuravura. ¹⁰O koya a notu i

vuravura, qa ma rewa ni tara na vuravura baleti koya, qa tam kilati koya muni o vuravura. ¹¹O koya a laka mai vua ra na lea, ia qare tam ciqomi koya o kora na lea. ¹²Ia i vuara na kea levu ere ciqomi koya qare vatautia e yaca, ina solia vuara na dodonu were tea luveni Kalou. ¹³Kora kwe ere tam sucu vakadra, se vaka viciko, se mai na lewa ni tamata, ia mai vua na Kalou. ¹⁴Na tata asa laka mai vaka tamata qa mai cola mali wai keta. Te sa tolivia na lea lagilagi, na lagilagi me wetai ei lia ga ko a laka mai ra Tamaya, sinai ina loloma qana du. ¹⁵O Joni a tukunia na kwa me baleti koya qa tagi, qa vece, "O koya ga kwe, koqu kwaya no, 'O koya ko i na laka mai taravi au, ei levu cake mai iva yau, nio koya a si cola mai niqu si bere ni cola.'" ¹⁶Mai na lea visinaiti ete rewa ni ciqomia na loloma qana loloma. ¹⁷Na lawa a sa solia o Mosese. Loloma qana du a laka mai ina vuku i Jisu Karisito. ¹⁸Esi lalalia esi tolavia na Kalou; na Kalou talia, koi nodoki no e tiki ni Tamaya, o koya ko tara me lei kilati na Kalou. ¹⁹Ko kwe na lea tukuni yalo o Joni ina gauna aru vatala na bete qana livai vua na Jiu mai Jerusalemi meru tarogi koya, "O cei oiko?" ²⁰A tukuni--qa tam cori, ia a tukunia--"O au qi tam na na Karisito." ²¹Are qei tarogia, "Na yava ga oiko? Oiko o Ilaija?" A kwaya o koya ilala, "A re vece." A e vece, "Oiko na parofita?" A saumi gati o koya, "I lala." ²²Are qei kwaya uva, "O cei o iko, me iewa ni mam solia lemam sau ni tara mara na vatalia kemam mai? Na yava iko kwa me baleti iko?" ²³A qei kwaya koya, "O au i lia na domo, i tagi no ira vikaikai: 'Tara na guanisala ni Kalou me dodonu,' me wetai na kwa a kwaya o Aisea no parofita." ²⁴Ko kwe a re so na Farisi a re vatalai, ²⁵qare tarogi koya a re kwaya vua, "Baletia na yava e tam vi papitaiso taki, ko maga e tam tea Karisito, se ni Ilaija se na parofita?" ²⁶A qei saumi kora o Joni qa kwaya, "O au qi vi papitaiso ina wai. Ia ina mali wai kem, ilia i dure no qarukem kom tam kilatia." ²⁷O koya koi na laka mai taravi au, na ivesu ni lea ivava ko qi tam dodonu mequ livatia." ²⁸Na kwa kwe a tara i Peceni ina tiki ni ucinai na Joritani, ina vanua a vi papitaiso na kwa o Joni. ²⁹Ina siga taravia a tolavi Jisu o Joni ni laka no mai vua ka kwaya, "Tolavia, ei lia na Lami ni Kalou ko ina kau dei kece na ivalavala ca ni vuravura!" ³⁰Ko kwe o koya koqu kwaya, 'O koya koi na laka mai taravi au qa levu cake mai va au, ni a si cola mai niqu si bere ni cola.' ³¹O au qu tam kilati koya, ia a sa rewa ni lei vavaitaki i Isireli ni o au ki vipapitaiso taki ina wai." ³²O Joni a tukuniyalo qa kaya, "Ou tolavia na yalo a laka civo mai me wetai na ruve mai lomalagi, qa qei no ivua." ³³O au qu tam kilatia koya, ia o koya ko vatalai au mai ne vipapitaiso ina wai a kwaya iva au, 'O koya kea tolavia na yalo, laka civo mai qa no, o koya ina viapapitaiso taki ina Yalo Tabu.' ³⁴O qu qusa tolavia qa qu tukuniyalo taki ni ko kwe na luve ni Kalou." ³⁵Ina siga taravia leqwa, a si dure tu o Joni qa rua leqwa lea tisaipeli, ³⁶Aru tolavi Jisu ni taubale na mai ka kwaya o Joni, "Tolavia, na Lami ni Kalou!" ³⁷O kora na rua lea tisaipeli aru rogo i koya ni kwaya na kwa kwe qarukem tokoci Jisu. ³⁸A qei vuki o Jisu qa tolaviru ni ru sa takuci koya na qa qie kwaya maru, "Na yava oba vadania no?" Aur saumeia, "Rabbi" (na kea i balebale 'Qasenivuli'), "i vei na vanua e nodoki na kwa?" ³⁹A kwaya ivuaru, "Laka mai ko ba tolavia, 'Aru laka mai qarukem tolavia na vanua a nodoki no kwa; aru qei nodoki no qani koya ina siga sokwe, baletia ni sa voleke no na ka tini ni yana.'" ⁴⁰I lia vuaru na rua ko a rogoci Joni ni tata qa qei tokoci Jisu, e yaca o Adriu, na tau Saimoni Pita. ⁴¹A tolavi taci sila o Saimoni qa kwaya vua, "A ba sa qei tolvia na Mesaia" (na kea i balebale "Karisito"). ⁴²A qei mei koya mai iva Jisu, qa qei tolavia koa o Jisu qa kwaya, "Oiko o Saimoni na luvei Joni. Oiko ena lai co na" (na kea i baleblae "Pita"). ⁴³Na siga taravia, na gauna a mata laka kwa o Jisu i Kalili, a qei tolavi Filipe qa kwaya vua, "Takuci au mai." ⁴⁴O Filipe a laka mai Pecesaita, na vanua lei Adriu qani Pita. ⁴⁵Filipe a qei tolavi Nacanieli qa vece vua, "O koya, koya vola o Mosese ina lawa, qani kora na parofita, a ba sa qei tolavi koya: Jisu na luvei Joseva, mai Nasareci." ⁴⁶A qei kwaya o Nacanieli vua, "I rewa ni laka mai ilia na kwa vina i Nasareci?" O Filipe a qei vece vua, "Laka mai qo mai tolavia." ⁴⁷Jisu a qei tolavi Nacanieli ni laka no mai vua ka kwaya na kwa me baletia, "Tolavia, na koi Isireli du!" ⁴⁸A kwaya o Nacanieli vua, "O kilati au vakayava?" A qei saumia o Jisu qa vece, "Sibere ni covi iko o Filipe, ni o si dure tu ina ruku ni vuni, qu sa tola viko tu." ⁴⁹A qei kwaya losu o Nacanieli, "Rabbi, oiko na luve ni Kalou! Oiko na tui ni Isireli!" ⁵⁰A qei saumi o Jisu qa kwaya, "Baletia ni qu kwaya vo iko, 'Aru tolau iko ina ruku ni vuni', o qei vabautia? O na qei tolaiva na vikwa yalevu mai va kwa kwe." ⁵¹A qei kwaya o koya, "Ei du, ei du, di vece va iko, ena tolavia na lomalagi ni na tadola, qare na vicavuyaki na agilosu ina matani luve ni Kalou."

2 ¹A sevakinia a tolu na siga a sa tara na vakamau mai Kena i Kaleli, a no muni ka o mnai Jisu. ²A ru lei sureti muni ka o Jisu qa o kora na lea Tisaiveli i na vakamau. ³Ni sa lai drole na waini a sa kwaya i va Jisu o mnaya, "Sa lala i vuaru na waini." ⁴Sa qei kwaya i vua o Jisu "Vibulou na yava o laka mai ka i va au? e i si tam vura mai na lequ gauna." ⁵A sa qei kwaya o Mnaya i vuara na viqwaravi "Na kwa coko i kwaya i va vatikem, ba tara" ⁶Sa naki no muni so keni a ono na tuvu vatu ni wai dre sa dau va savasavataki ni kora ka na Jiu, sa tau yarua se yatolu nai vakarau. ⁷Sa qei kwaya i va kora o Jisu" Ba tawania na wai i na tuvu" A re sa qai vatawania me tase sara i e gusu. ⁸A sa qei kwaya i vuara na dauvi qwaravi" Ba qei takevia vica qo ba kau i vua ko i lewa na magiti" A re sa tara. ⁹Ni sa tovele na wai sa vuki me waini ia a tam kilatia na vanua a laka mai ka[Ni o kora na vatawania na wai a ru kilatia na kwa a yaco]. A sa qei covia na tagwane sa qei vakawati. ¹⁰Sa kwaya i vua " Na tamata yalia sa dau vagani kora sila na waini vina se qei taravia na waini vina Vakasesewasewa ni ra sa mateni, ia o iko e vaganira ga no na waini vina me yacovia mai na gauna kwe." ¹¹Ko kwe nai tautaula ni cakacaka mana a tara o Jisu mai Kena e Kaleli, sa vatakea ka na kaikai i vua, a re sa vakabauti koya na lea Tisaiveli ¹²Ni sa oti so kwe a ru sa qei laka civo i Kapenaumi o Jisu, o Mnaya, o kora na tacia, qa o kora na tacia, qa o kora nalea Tisaiveli a ru lai no doki vali ka me sewa na siga. ¹³Ko kwe s valeke sara na ledra kani vata ni Lakosivia na Jiu, a sa qei laka cake i Jerusalemi o Jisu. ¹⁴A sa danira ka na volitaki bulumakau qa na sivi, qa na ruve, qa ni kora na visau i lavo a re via no tu ka ¹⁵A sa qei tobe na wawa me tia i rubi a sa qei karavi kora i tevai mai were ni soqo wili muni ka o mora na sivi qa na bulumakau, a qei ceburakinia nai lavo mai vuara na dauvisau i lavo qa kilicia na ledra teveli. ¹⁶A se vecei kora na dau volitaki ruve" Ba kau dei na kwa coko kwe," Ba kua ni tara na lea were o Tamai au me tia vanua ni volivolitaki. ¹⁷A

ru sa qei numia na lea Tisaiveli ni sa volai" Sa solumti au na loma karasa i na lem were".¹⁸ A re sa cacania o kora na teiteimata ni koi Jutia a re kwaya i vua" I na vatakilakila yava e na vatakea i vakemam, i na vikwa o sa tara kwe.¹⁹ Sa qei kwaya i vuara o Jisu " ba talarakinia na wre ni Lotu kwe, qi na vadurenia leqwa i na i katolu ni siga".²⁰ A re sa kwaya na ledra teiteimata na Jiu " Na were ni Lotu kwe a tara i na vasagavulu ka ono na yabaki, qo qei kwaya mo na va durenia i na tolu na siga?"²¹ Ia so kwe , i kwaya ni ni e yago na were ni Lotu.²² Ni oti na lea dure mai na mate, o kora lea Tisaiveli a re sa qei numia na kwa a sa kwaya rewa qa re sa vadudutakinia nai Vola Tabu qa na ni vi tukutuku ko a sa kwaya rewa vali o Jisu.²³ Ia ni sa no vali i Jerusalemi i na soqo ni kani vata ni Lakosivia, levua re sa vakadududutakinia e yaca ni ra sa dania na vi kwa a tara o koya.²⁴ Ia a tam vabauti kora o Jisu baletia ni kilati kora vina.²⁵ Baletia ni lala e bete me lia ei vatakei kora na tamata i vua, baletia ni kilatia vina du na yava ei tau ti i na cola ni tamata.

3

¹A lia na Varisi e yaca o Nikotimo, a lia na teitei mata vuara na Jiu. ²Na tamata kwe a lakha mai va Jisu nisa gilo na vanua qa kwaya vua, "Vavuvuli, mam kilatia nio kem ei lia na gasenivuli ei lakho mai vua na Kalou, ni lala lia leqwa ei tara rewa na vivatakilakila kwe qa vakho vo me no vali vua na Kalou."³ Sa kwaya o Jisu i vua, "Ei du, ei du, maga ei lia ei tam sucu leqwa, ei na tam ligocia rewa na matanitu ni Kalou." ⁴A sa kwaya vua o Nikotimo, "Ei rewa vakha yava me sucu leqwa na tamata ni sa tuqwaqwa mai? Ei rusu rewa vakharua ie kete ni mnaya me qei lai sucu mai?"⁵ A vece o Jisu, "Ei du, ei du, maga ei lia ei tam sucu ina wai gauna Yalo Tabu, ei na tam rusu rewaq ina matanitu ni Kalou. ⁶O koya ei sucu ina yago ei vakha yago qa o koya ei sucu ina yalo ina vakha yalo. ⁷Kwa ni kisarikho niqu vecei ikho, 'O ikho mo sucu leqwa.' ⁸Na cagi ei liwa yati ie tikhi ei vinatia, qo varogo na kea vorogo, ia e tam kiltai ie tikhi ei lakha mai kha se e tikhi ei lakha kha. Ei wetai mum so kwe kei sucu ina YaloTabu."⁹ A saumia lesu a Nikotimo qa kwaya vua, "Ei rewa vakhayava na vikwa kwe?" ¹⁰Sa tata lesu vua o Jisu qa vece, "O ikho ei lia na ledra vavuvuli na Isireli, ia qo tam kilatia no na vikwa kwe?" ¹¹Ei du, ei du, qisa kwaya va ikho, ei ba kwaya ne na kwa ei ba kilatia, qa ba vadudutakhi nia na kwa a ba talavia. Ia o ba tam ciqomia na vailemam i vadudu.¹² Maga qi vecei iko na vikwa vavuravura qo tam vabautia, ena vabautia vakhayava maga qi vecekho na vikwa va lomalagi? ¹³Ei lala lia ei lakha cakhe i lomalagi vakha ro ko a lakho civo mai lomalagi - na Luve ni Tamata.¹⁴ Me wetai ga na lea lavetia i yato na gwata o Mosese i vikaikai, me na wetai laveti muni na luve ni tamata, ¹⁵me rewa kha i vuara ere vabautia me ledra na cola tawa mudu.¹⁶ Sa lomani vuravura sara na Kalou, a vagani Luvea talia mai kha, o koya ga ei vabauti koya ei na tam rusa ia ei na lea na cola koi tam mudu. ¹⁷Na Kalou a tam vatalia Luvea mai vuravura me mai togotitakhi nia, ia me mai vacolania. ¹⁸O koya ei vabauti koya ei tam lai borisi, ia o koya ei tam vabautia ina lai borisi, baletia ni tam vabautia e yaca ni Luvea na Kalou. ¹⁹Ko kwe e vu na vilewai: Sa lakha mai i vuravura na cece, ia na tamata ei lomania na gigilo mai na cece baletia na ledrai vakharau ei gigilo. ²⁰O koya ga ei tara kwa gigilo ei cakhatia na cece, qa tam dau lakha mai ina cece baletia me kua ni lai dani na lea i vakaharau. ²¹Kwa so kwe, o koya ei vaitovo ina du ina lakha mai ina cece me rewa ni lai ligoci vamatayasewa na lea i tovo ei va-Kalou."²² Sa oti na vikwa kwe, o Jisu qa o kora na lea tisaipeli are sa qei lakha ina vanua vakha Jutia. A lai na vasewasewa qara qa qaravira muni in vavitaio. ²³Kwa muni o kwe o Joni a vivavitaio takhi no muni mai Inoni valekhe i Selmimi baletia ni bi na wai sokheni. Na tamata cokho are lakha mai vua qa vavitaio takhi, ²⁴ko kwe a si bere ni laiwalataki i were ni vivesu o Joni.²⁵ A qei buwebuwe a lia na viba i vuara na tisaipeli lei Joni qa lia na Jiu baletia na vivasavasavataki. ²⁶Are lakha ira Joni qa re vece, "Vavuvuli, o koya a ne vali qai iko mai na bati ni wai e tikhi sokwe ni Joritani, o koyo o ducia, dania, ei vivavitaio takhi no qare sa tagole cokho no i vua."²⁷ A saumia o Joni, "Na tamata yalia ei tam rewatia ei lia na kwa vakhavo ga ni lei vagani i vua mai lomalagi. ²⁸O vatikem o ba rewa ni vadudutakhi nia na kwa qu kwaya, 'Tam ni au na Karisito,' ia aqu lai vakhatala mequ teimata mai vua."²⁹ No tagwane vakhawati ei taukeni ti elewe. Ko kwe o wekaya na tagwane vakhawati, ei dure me varorogo i vua, gadre vakhalevu baletia e domo na tagwane vakahawati: Ko kwe, sa qei vakhamakhumakhutakhi nio lequ gadre. ³⁰Me todre cakhe ga no i yata o koya, o au mequ save rido ga no.³¹ O koya ei lakha mai yata ei todre levu talia. O koya mai vuravura ei va vuravura qa kwaya nia tukhutukhu baleti vuravura. O koya ei lakha mai lomalagi ei tau talia i yata mai vuara cokho. ³²Ei vadudutakhi nia na vikwa a tolovua qa varogo, ia a lala lia a ciqomia lea i tukhutukhu. ³³O koya a ciqomia lea i vadudu a vadeitakhi nia ni du na Kalou.³⁴ O koya a vatala mai na Kalou ei tatatakhi na tata ni Kalou. Baletia ni tam dau yaco koso lea solia na Yalo Tabu. ³⁵O Tamaya ei lomani Luvea qa sa vagania ie lima me lewa na kwa cokho ga. ³⁶O koya ei vabauti Luvea sa lea na cola ei tam mudu, i a o koya ei duakaro iva Luvea ei na tam tania na cola, ia na borisi karasa ni Kalou ei nakhi tu ga vua."

4

¹Ni sa kilatia o Jisu ni re s rogo na Varisi ni sa bi cake a vatisaivelitaki ni ra qa vavitaio takhi ni ra mai va Joni.² [Ia o Jisu vataki ni koya a si tam vavitaio takhi vali, o kora ga na lea tisaiveli]. ³A sa dei ni Jiutia mai qa lesu leqwa i Kaleli.⁴ Ia, a ganitia me ru siviti Samaria mai.⁵ A laka mai o koya i tauni mai Samaria, e yaca o Saika, valeketia a lia na tiki ni qwele a solia o Jekove iva luvea o Joseva.⁶ Na moto keli lei Jekove a tauno so keni. A sa watete o Jisu i na lea i yatoyato qa mai gatule ina tiki ni moto keli. Donumaki nia na i ka ono ni auwa. ⁷A lia na vibulou ni Samaria a laka mai me take wai, a kwaya i vua o Jisu, "Solia mai e i sewa na wai mequ som re". ⁸Ni o kora na lea tisaiveli a re laka tu i tauni me re lai voli magiti.⁹ A kwaya na vibulou ni Samaria i vua, "E i rewa vaka yava, o iko na Jiu, mo kerevi au, ni qu tia vibulou ni Samaria, me lia na kwa mo somia?" o kora na Jiu e ere tam virogoi qa ni kora na koi Samaria.¹⁰ A saumia o Jisu qa kwaya i vua, "Maga e kilatia na i solisoli ni Kalou, qa o koya i tata no ya i va iko, solia mai mequ som, ma ga e na qei kerevia i vua, i na

qei solia iva iko na wai ni cola."¹¹Na vibulou kwe a kwaya i vua," Momo, ei lala iva kem na vokete, na moto keli ei diro" E na rewatia mai vei na wai ni cola e ?¹²O kem om tam tetelagi i yata, se i kua, mai va tamai meda o Jekove, o koya a solia vakemam na moto keli a som no ka o koya, o kora na luvea qa na lea bulumakau?"¹³A saumia lesu qa kwaya o Jisu vua, o koya ga ei somia na wai kwe ei na mata som ga no. ¹⁴Ia o koya ga ei som mai na wai qi solia vua ei na tam som leqwa, ia, na wai qi solia i vua i na yaco me vure tuga maga i vua, me tia mata ni wai tovure yati ina cola tam vai yalayala"¹⁵A kwaya i vua na vibulou," Momo solia mai va au, na wai e mequ kua ni mata som leqwa, qa mequ kua ni laka leqwa mai ka kwe me qu mai take wai.¹⁶ A kwaya i vua o Jisu," Laka lai covi mlewe, qo laka leqwa mai ka kwe"¹⁷Saumia na vibulou qa kwaya i vua," E i lala o qu lewe," Saumia lesu o Jisu," i du no lem kwaya, e i lala om lewe,"¹⁸ A tam lima oti sila om lewe i mata, qa o koya o ru no qa no kwe e i tam ni m lewe. Na kwa e kwaya ni mai e i kwa du."¹⁹A kwaya na vibulou i vua," Momo, qu sa qei dania o kem e i lia na varovita.²⁰ O kora na lemam vava a re lotu i vua na Kalou e dela kwe, ia o kwaya ni tau mai Jerusalemi na vanua me re soro ka.²¹A kwaya o Jisu i vua," Va du ni au re vibulou, i na gauna e i laka no mai kwe oba na tam lotu i va Tamai meda se i e dela kwe, se i Jerusalemi. ²²O ba lotu i vua oba tam kilatia. O kemam ma lotu i vua mam kilatia, nai vakacola e i na laka mai vuara na Jiu.²³So kwe, na auwa e i laka no mai, qa sa nia sara tu ga kwe, o kora na lotu du ere na lotu i va Tamai meda vakayalo qa du, ei vadania no o Tamai meda me wetai kwe, o kora mere lotu i vua. ²⁴Na Kalou i yalo, o kora me re lotu i vua ei dodonu me re lotu vakayalo qa du. ²⁵A kwaya i vua na vibulou," qi kilatia na Mesaia ei laka ni mai[o koya e yaca na Karisito] Ni sa laka mai, ina mai vakamacalataki nia na kwa koko i va keta."²⁶ A kwaya vua o Jisu," O au o koya, koi tata no ya iva iko"²⁷Sa donumaki nia ledru lesu mai na tisaiveli qaru sa vinumiyaki nia na yava ei ma tata no ka i vua na vibulou a lala lia a cacania," Na yava e vinatia?" se " Na yava o ma tata no ka i vua?"²⁸ A sa qei deinia tu na vibulou kwe na lea i taketake ni wai, lesu leqwa i tauni, qa kwaya i vuara na tamata. ²⁹"Mlaka mlai dania re ei lia na tamata a kwaya i va au na vikwa koko qu vatara vali. Mani koya kwe na Karisito ei rewa mom kwaya?"³⁰ Re deinia tu mai na tauni qa re laka mai vua.³¹Ia na auwa vata ga muni so kwe o kora na tisaiveli a re kwaya i vua," Vavuvuli, kani re."³² Ia , a kwaya i vuara," I tau no iva au na i voqwa mequ kania o ba tam kilatia." A re sa qei vicacani na tisaiveli qa re kwaya vataki ni ra."³³ A lala lia a kau mai vua a lia na kwa me kania, a bau lia i vuara?"³⁴ A kwaya i vuara o Jisu." Na keqiau i voqwa mequ tara e loma o koya a vatalati au mai, qa mequ va oti nia na lea cakacaka. ³⁵O ba tam kwaya," Sa vo ei va leqwa na vula me tara na cavucavu ? O au qi kwaya i va vaticem ba tola cake qo ba tolavia na vanua ni laulau, a re sa bota tu me re cavu. ³⁶O koya ei cavucavu i na visaumi qa koronia e vua i na cola tam vai yalayala, ia o koya e i laulau qa o koya i cavucavu me ru gadretakinia vata. ³⁷Ko na i tatata ei dau lei kwai,' ei lia i laulau qa lia ei cavucavu,' so kwe ei du.³⁸ Qu vatalati vaticem mo ba cavucavu mai na vikwa oba tam cakacakataki nia. A re sewa leqwa a re cakacaka ka, qo lai rusu i na ledra vanua ni qwaravi cakacaka."³⁹ A re bi na koi Samaria i na tauni sokwe a re vabauti koya baletia na lea i tukutuku na vibulou ko a vadudutakinia," A kwaya i va au na vikwa koko qu vatara tu mai."⁴⁰ Ni re sa qei laka mai na koi Samaria i vua , a re kerevi koya me no qai kora, qa sa qei no qai kora tu me rua na siga⁴¹A re sa bi leqwa a re vabautia baletia na lea tata. ⁴²A re kwaya i vua na vibulou." Mam sa tam vadunia baletia na kwa o kwaya, o kemam vataki ni kemam mam sa rogo, qa mam sa kilatia o koya talia ga kwe na i vakacola du i na vuravura kwe."⁴³ A sa oti a rua na siga, sokw a sa deidei mai sokeni me laka i Kaleli.⁴⁴ O Jisu vataki nia a serekia e i lia na varovita e i na tam lei lagiti i na lea vanua du. ⁴⁵Na gauna a laka i Kaleli, o kora na koi Kaleli a re tavaki ni koya mai. A re sa dania na kwa koko a tara i Jerusalemi i na solevu, ni re laka muni i na solevu.⁴⁶I na gauna a rogo ka me laka mai Jutia me laka i Kaleli o Jisu, a laka i va Jisu qa kerevia koya me laka civo mai me vacola ni luvea, sa vakolo ni cibuta tu na lea i cegu. ⁴⁷A qei kwaya o Jisu i vua," Vaka vo na siga e dania na i vatakilakila qa na vikwa mana e na tam vadunia".⁴⁸ A qei kwaya na tamata vaitutu i vua," Momo, laka civo mai ni si bere ni cibuta lea i cegu o luvei au." ⁴⁹A kwaya o Jisu i vua, " Laka o luvem sa cola." A vadunia na tamata sokwe na tata a kwaya o Jisu i vua, qa sa laka dei yati.⁵⁰Na gauna a sa laka civo tovo ka, a ru sota qa lea dauniviqwaravi, qa kwaya vua o luvem sa cola. Sa qei tarogia na auwa sa dei ni koya ka na raraci. O lea vava a sa qei vadania so kwe na auwa a vecei koya ka o Jisu," O luvem sa cola."⁵¹ O koya qa na lea vuniwere koko a re qei vabautia. Ko kwe na i karua ni vatakilakila a tara o Jisu i na lea laka dei mai Jiutia i Kaleli.⁵²Sa qei vadunia o tamaya ni auwa sara ga sokwe a kwaya ka nia o Jisu, "Sa cola o luvem." A ru sa qei vabautia koko o koya qa lea vuniwere. ⁵³Ko khwe na i karua ni vatakhilahila a tara o Jisu i na lea lesu mai Jiutia me la no i Kalili.

5

¹Sa oti na vikwa kwe a lia ledra soqo na Jiu, qa laka cake o Jisu i Jerusalemi. ²Sa bututki Jerusalemi o Jisu i na matamata ni sivi, e i tau no ka e i lia na moto keli, e yaca va Iperiu o Peciseita, qa lima kea varada tau koko medra bewa. ³Ere no tu ka ere bi na raraci, matacika, na lokiloki qa o kora na Varalase ere doki vali ka. ⁴A no vali muni ka a lia na tagwane sa yabaki tolusagavulu ka walu na lea raraci tu. ⁵Sa tolavia o Jisu lea dokino, qa vakilatia ni sa tutunulea doki vali, a kwaya i vua," E vinatia mo cola vina?"⁶A kwaya na tamata tauvimate,"momo ei lala lia ei dau mei au i na moto ni viasili ni sa lei yagavuli na wai. Qi sa dau tivari qa cavu la lia i mata i va au"⁷Sa kwaya i vua o Jisu," dure i yata qulu lem i dokidoki qo laka"⁸A tam bere qa sa cola na tagwane kwe, qa qaratia lea dokidoki qa yato. Ia na siga kwe na siga ni vaccegu.⁹A re sa qei vece na tagwane ko a raraci, o kem na koi Jutia," Ko kwe na siga ni vaccegu ei tam vatarai mo dagi lem i dokidoki".¹⁰ Sa qei vecera,"o koya a vacola ni au a kwaya i va au,"qaratia lem i dokidoki qo laka"¹¹A re qei cacania," o ei na tamata ko a veceko,' qaratia i yata qo dagi?"¹² Ia o koya a vacolai a tam kilatia ni sa laka vailo yati o Jisu, ni re bi koko na tamata i na vanua so kwe.¹³Sa oti , sa qei ligocia leqwa o Jisu na tagwane kwe i were ni soqo qa kwaya i vua,' tolavia, o sa cola vina kua ni qei valavala ca leqwa, me kua ni qei yaco viko ei lia na kwa ei bibita cake" ¹⁴Sa qei laka dei na tagwane kwe qa

vecera na koi Jiutia ni o Jisu a vacola nia.¹⁶ Baletia na vikwa kwe a re sa qei vatotoci Jisu, i na lea vayaconia na lawa kwe i na siga ni vakacegu.¹⁷ Sa qei vecera o Jisu." O Tama i au e i cakacaka sara ga no ko kwe, qa o au muni qi cakacaka no".
¹⁸Nai tukutuku kwe, a vavunia sara ga mere vadani Jisu mere vamate baletia a tam basukia boto na siga ni vacecegu, ia a kwaya muni me ni Tamaya na Kalou, Sa mei koya cake ka me tia Kalou.¹⁹ Sa vecera o Jisu," Ei du, ei du na Luve ni tamata ei tam tara ei lia na kwa vatakinia boto, na kwa boto koi tolavia ni tara no o Tamaya, na vikwa i tara o Tamaya, ei tara muni o luvea na vikwa kwe.²⁰ Me wetai lea lomani Luvea o Tamaya qa vatakea i vua na kwa koko ei tara, ei na qei vatakea ne vikwa tetelagi i yata mai na vikwa kwe mo ba qorovia.²¹ Me wetai na lea vadure ni kora mate o Tamaya qa vagani kora na cola, sa wetai muni lea vagania na cola o Jisu vua ei vinataia me vagania ka.²² Ei tam lewa lia na kwa o Tamaya ia sa vagani Luvea na lewa taucoko. Mere valagilagi Tamaya.²³ O koya ei tam varokoroko i va Luvea, ei tam varokoroko i va Tamaya o koya a vatalai koya mai.²⁴ Ei du, ei du, o koya ei varogo lequ tata qa vabauti koya a vatalati au mai, sa lea na cola tam mudu qa tam lei borisi, qa sa tikawa mai na mate i na cola.²⁵ Ei du, ei du, qi vecei vatikem sa laka mai na gauna, qa na tata ni Luve ni Kalou, o kora na mate, o kora ere varogo ere na cola.²⁶ Me wetai ni tau na cola i va Tamaya sa vagani Luvea muni me tau muni na cola i vua.²⁷ Qa sa vagani Luvea o Tamaya na lewa me qwaravia na vilewai baletia ni tia luve ni Tamata.²⁸ Kua ni ba qorovia na kwa kwe, ei na cedre mai ei lia na gauna, o kora koko ere no tu i nai bulubulu ere na rogo e domo.²⁹ Qa re na rusu mai i teba. O kora a re tara na vikwa vina ere na dure mere cola, qa o kora a re tara na vikwa gigilo ere dure mere lewai.³⁰ Qi tam rewa ni tara i lia na ka vataki ni au. Ni qu varogo, qu lewa, ia lequ lewa ei dodoro baletia qi tam vadania lequ i naki, ia lea i naki o koya a vatalati au mai.³¹ Maga qi lewai au, ei na tam du lequ i tukutuku.³² Ei teni lia ko i kwai au, qa qu kilatia na kwa i kwaya baleti au ei du.³³ O ba vivakatala me laka mai o Joni, qa sa mai tukunia na du.
³⁴Ia nai tukutuku me baleti au ei tam laka mai i vua na tamata. Qi kwaya na kwa kwe me rewa ni o ba vacolai.³⁵ O Joni a lia na cina a mamaudre qa cece, qa o ba gadrevia mo ba marau i na lea cece.³⁶ Nai tukutuku i tau i va au ei tetelagi i yata mai va Joni, me baletia na cakacaka a vagani au o Tama i au mequ vasenia, na cakacaka qi tara, ei vatakei au ni o Tamai au a vatalati au mai.³⁷ O Tamai au a vatalai au mai, o koya vatakinia sa tukutuku me baleti au.³⁸ O ba tam varogo e domo se dania kea i tuvaki i na lia na gauna. Ei tam tau kata i va vatikem lea tata, ni o ba tam vabauti koya a vatala mai.³⁹ O ba vakaqetu i na i Vola Tabu ni o ba numia i so keni mo ba rewatia ka na cola tam mudu, ia nai vola e ei vatakei au no boto.⁴⁰ Qo ba tam lawacia mo ba laka mai i va au mo ba rewatia ka na cola.⁴¹ Qi tam ciqomia na vidokai mai vuara na tamata.⁴² Ia qi kilatia ei lala i va vatikem koko na loloma vakalou.⁴³ Qu laka mai i e yaca o Tamai au, qo ba tam vinati au. Maga ei lia leqwa ei laka mai i e yaca boto oba na ciqomia.⁴⁴ Ei rewa vakayava mo ba vabautia, o vatikem o ba ciqonia na vvidokai mai vua ei lia leqwa i vatikem, qo ba tam vadania koi laka mai vua talia boto na kalou?⁴⁵ Ba kua ni numia ni qu na bilitaki ni vatikem i va Tamai au. Ko i bilitaki ni vatikem o Mosese, ko ba sa taunia ka vatilem vavabauti.⁴⁶ Maga o ba vabauti Mosese, mo vabauti au muni, baleti koya a volai au no boto.⁴⁷ Maga o ba tam vabautia na kwa a vola o ba na vabautia vakayava na lequ tata.?"

6

¹A oti na vikwa kwe, a laka dei yati o Jisu ina lia leqwa na sakesake ni ruwai o Kaleli e yaca muni na wai o Taiperia.² A lia nai nono levu na tamata a re takuci koya ni re sa dania a sawe nai vakadududu a tara vuara na raraci.³ A laka i ulunivanua o Jisu qa lai gatule qarur na lea tisaiveli.⁴ (A valeke no na marau ni kani vata ni lakosivia ni ledra na Jiu.)⁵ Na lea mata i yata o Jisu qa qei dania alia nai korokoro levu na tamata a re laka no yati i vua ,a qei kwaya va Vileve , "I vei ina lei voli mai ka na madrai me re kania o kora kwe.?"⁶ (A kwaya o Jisu kwe me vatoveli ti Vilive, ni kilatia no o koya na kwa i rewa ni tara).⁷ Saumia lesu vua o Vilive , " ei ruanadrau boto nai lavo i rautia na madrai e i na tam virauti me re viyayavica".⁸ A lia vuara na tisaiveli, o Adriu, i ru vitacini qa Samoni Vita, a kwaya va Jisu.⁹ E i lia na driadria tagwane nodoki kwe i tau no vua i lima nai buli madrai qa rua na ika, ia ei na rautia na tamata bi kwe ?"¹⁰ A kwaya o Jisu , "Va no nira i ra na tamata." A bi na vi'o'o i na vanua so kwe. A re sa qei no i ra na tamata ,rautia ni lima na udolu na kedra i wiliwili .¹¹ A qei gulu o Jisu na madrai, oti na lea vinavina a qei vagani kora na no i ra. A tara muni i na ika, na kea levu ga a re vina tia.¹² E re si wabute na tamata, a vecera na lea tisaiveli o Jisu "Ba torokitia mai e moromoro i vo, me kua ni vele i lia".¹³ A re torokitia qare vaganitia a tini ka rua na vesavesa ni ika i na moromoro ni madrai a dei tu mai vuara na kani.¹⁴ Ni re sa tolavia na tamata na kwa a tara kwe , a kwaya, " Ko kwe na varovita ko me na laka mai vuravura kwe".¹⁵ Ni sa vakilatia o Jisu ni re sa vakarau laka mai me re mei koya vaqwaqwa me re bulia me tui, a qei tuba cake leqwa vasewasewa i ulunivanua .¹⁶ Ni sa yaviyavi no mai , a re sa laka civo na lea tisaiveli i matacawa.¹⁷ A ra sa vodo i na lia na waqa qa ru takosoi i Kepenaumi: Sa gilo sara ga na gauna kwe , sa tam cedre vikora ga mai o Jisu.¹⁸ A lia na cagi qwaqwa a liwavi koru no, qasa taula caka ca sara ga na ruwai.¹⁹ Ni ru sa voce tia oti rautia ni rua sa gavulu kwa lima se tolusagavulu nai kalawa, ru qei dani Jisu ni yato vali i dela ni ruwai qa toso vakolo tovo yati i na waqa, a qai vuraki koru na matakau.²⁰ A qei kwaya vuara, "O au boto! Ba kua ni matakau ".²¹ A sa qei rewa vuara meru vavodo ki Jisu i na waqa, tam bere sa utu sara yati na waqa i ra i na vanua areu laka no kwa.²² Na siga taravia leqwa , o kora na tamata ko a re dure tu mai ni bati ni ruwai tiki so kwe re dania ni laka lia leqwa na waqa a kele no o koya ko ara vodokia na tisaiveli tam teli ka i Jisu ni ra laka vataki ni ru na lea tisaiveli.²³ Me wetai sokwe , a sewa muni na waqa a re laka mai Taiveria valeke ina vanua a tara ka na kani madrai ni oti lea vavinavina na Turaga.²⁴ re sa qei kilatia na tamata ni vele sokeni o Jisu qa ra na lea tisaiveli, re qei vodo muni i waqa me re laka i Kapenauni me re vada ni Jisu.²⁵ Ni ru sa qei dani Jisu i bati ni ruwai tiki leqwa sokwe a re kwaya vua, "vavuvuli, a gica o laka mai ka kwe?"²⁶ Saumia lesu o Jisu qa veceru, "E i du , e i du , ba vatolavi au, e i lala ni o ba dania na vivatakilakila, e i baletia ga na vatilem kania na du ni madrai, qo ba wabute ka."²⁷ Ba kua ni vaoca ni vatikem

vakalevu ina magiti e i tau balavu me yacovia na cola tam mudu, ko isolia va vatikem na Luve momo, do na Kalou o tamaya a soli na lea vatakilakila i vua".²⁸ re qei kwaya vua , " Na ava re meba tara, me ba ma rewa ni tara na lea cakacaka na Kalou ?".²⁹ Saumia lesu vuara o Jisu qa Kwaya , " Ko kwe na cakacaka ni Kalou: Mo ba vakabauti e i lia ina vatala mai,"³⁰ A re qei kwaya vua , "Na ava nai vatakilakila e na tara , me ba rewa ni tolavia qa vabauti iko? ³¹Koru na tamai vatike mam a re kani mana mai vikaikai , me wetai i volai no,"A vagania na madrai mai lomalagi me re kania,"³² A qei saumia vuara o Jisu , "E i du , Edu, a tam ni Mosese ko a vagania va vatikem na madrai ma i lomalagi , ia o tamai au ko a solia na madrai du mai lomalagi. ³³Na madrai lea na Kalou ko i laka civo mai lomalagi qa solia na cola i vuravura .³⁴ A re qei kwaya vua , "Momo,vagani vatikemam ga no mai na madrai e".³⁵ Kwaya vuara o Jisu," o au na madrai ni cola ; o koya i laka mai va au i na tam mata kani,qa o koya i vakabauti au i na tam karamaca rewa .³⁶Qu sa vecei vatikem rewa , ba sa dani au qo ba tam vabauti au. ³⁷O koya ga e i solia mai o tamai au , ina laka mai va au , qa i koya ga i laka mai va au qi na tam deinia dei.³⁸ O au gu laka civo mai lomalagi , qi tam tara nai naki ni vikwa ei baleti au , na vikwa ga baleti koya a vatalati au mai .³⁹ Ko kwe na lea i naki ko a vatalati au mai , me kua ni qu vavelenia i lia vuara a vagani au mai o koya , me re lai vakadure i yata ina siga mai taku. ⁴⁰Ko kwe na i naki lei Tamai au , o koya ga i tolavi luvea qa vabautia i na lea na cola tam mudu, qa qu na vadurenia i yata ina siga mai taku ".⁴¹ Ra sa qei velegudrugudru ti koya na Jiu ina lea kwaya, "o au na madrai ko a laka civo mai lomalagi." ⁴² A re kwaya, "I tam ni Jisu kwe o luvei Joseva , ko tamaya qa mnaya te kilatia koru? Me qei kwaya no kwe , 'o au qu laka civo mai lomalagi?'"⁴³Saumia o Jisu qa kwaya vuara , Ba kua ni velegudrugudru no vatikem .⁴⁴ E i lala lia i laka mai va au vakavo o tamai au ko a vatalati au mai mena mea vakolo mai, qa qu na qei va durenia i yata ina siga mai taku .⁴⁵ Are vola na varovita , " tamata koko ina vavulici keta na Kalou . " Tamata koko ko i varogo qa lei vakavuli mai va tamai au ina laka mai va au.⁴⁶E i lala lia sa tolavi tamai au o koya ga sa lea na kalou -sa tolavi tamai au .⁴⁷ E i du ,e i du o koya e i vakabautia i rewatia na cola tawa mudu .⁴⁸O au na madrai ni cola .⁴⁹O kora na tamai vatikem a re kani mana i vikaikai qa re mate.⁵⁰ Kwe na madrai ni cola ko a laka civo mai lomalagi ma ga i lia i kania vica boto e tiki ina tam mate. ⁵¹O au na madrai ni cola koa laka civo mai lomalagi.Ma ga i lia i kania i vica na madrai kwe, i na cola tu maga.Na madrai ko qi na vagania,qu yago me cola ka o vuravura."⁵²Kora na Jiu a re sa qei viborisi vataki ni kora qa re taula viba,qa re kwaya,"E i rewa vakaava vua na tamata kwe vagani keta e yago me lei kani?"⁵³ A qei kwaya vuara o Jisu,"E i du, e i du,maga o ba tam kania e yago na Luve ni tamata qa somia e dra i na lala na cola i va vatikem.koya ga i kania qu yago qa somia qu dra i na cola qa tam mudu,qi na vadurenia i yata i na siga mai taku. ⁵⁵Quago magiti i du,qa qu dra i tia waini som i du.⁵⁶ O koya i kania qu yago qa somia qu dra e i no qai au o au muni i va koya.⁵⁷ Me wetai i cola o tamai au ko a vatala ti au mai qi ma cola no muni ei baleti tamai au, me wetai kwe o koya i kania au,e na cola ga muni baleti au.⁵⁸ O koya kwe na madrai a laka civo mai lomalagi, tam nia ko re kania o tamai vatikem qa re mate ka .⁵⁹O koya i kania na madrai kwe ina cola qa tam mudu rewa. A kwaya na vikwa kwe o Jisu ina werenilotu ni vakavuli vali mai Kapenaumi.⁶⁰Levu vuara na lea tisaiveli re rogo kwe qa re kwaya,"Ko kwe e i lia na i vakavuli medre ;o ei i na ciqomia rewa?"⁶¹Ia o Jisu i sa kilatia no ni ru sa vikwaiyaki ni a no na lea tisaiveli na kwa kwe,a qei vece ru ,"ei derei vatikem va bibita na kwa kwe?"⁶²ta i vei na vatilem ligocia na luve ni tamata ina lea laka i yata i na vanua a nodoki ka i mata?⁶³ Ko na yalo e i tara na cola,na yago i tam rewatia lia na kwa. Na tata koko qu kwaya va iko i vaka yalo, qa re tata ko i cola.⁶⁴re sewa ga iva vatikem re tam vabautia . "A sa kilatia rewa o Jisu mai na i tautaula o kora na tam vabautia qa o koya ina soli koya ati. ⁶⁵A kwaya, e i baletia na vikwa kwe qa kwaya ka va vatikem e i lala lia i laka mai va au vakavo i sa camani koya o tamai au."⁶⁶Baletia kwe, a levu lea tisaiveli re sa laka dei ya,a re tam mata laka qai koya. ⁶⁷Aei kwaya o Jisu vuaru na tinikarua , "I kua o ba sa mata laka dei muni ya o vatikem , se i kua?" ⁶⁸Awaya vua o Saimoni Pita , "Momo , me ba laka leqwa i va cei? E i tau ga va kem na tata ni cola i tam mudu. ⁶⁹I ba sa vabautia qa ba sa qei kilatia o kem na tetelagi talia lea na kalou."⁷⁰Kwaya o Jisu vuara," Qu tam digi vatikem,na tinikarua,e i lia va vatikem na nitu?"⁷¹ Ko kwe a kwai Jiutasa no o luvei Saimoni Isikarioti,o koya ga a lia vuaru na tinikarua o koya ina soli Jisu ati.

7

¹A sa oti na vikwa kwe a qei laka o Jisu ina sakesake i Kaleli , a tam mata laka i Jiutia baletia o kora na Jiu a re vakadani koya vali me re va cidruta nia lea i cegu² .Ko kwe a sa voleke no mai na ledru solevu takinia na Jiu na solevu ni gauna ni oga na Jiu mere solevu takinia were Tabanikai,Na were vakacevaceva .³A ru sa qei vece na taucia i vua , "Dei nia na vanua kwe qo laka i Jiuta ,baletia meru tolavia na lem tisaiveli na kwa i tara. ⁴E lala lia i tara vailo na kwa maga i vinatia o koya me lai kilatilevu maga me tara na vikwa kwe, vatakei ikoya i vuravura ,"⁵O koru muni re na vitacini ru tam vabauti koya vali . "A sa qei kwaya o Jisu ivuaru , " Na lequ gauna i si bere i laka mai ,ia na lequ gauna , sa vakarau rewa tu .⁷ I na kakati au baletia qi tukuni yalotaki ,so kwe kwa e tara ni yanito.⁸E re laka cake i na vanua ni soqo i qi na tam laka ina vanua ni solevu baletia na lequ gauna isi bere ni vatawani".⁹ Qu sa kwaya oti i vuaru na vi kwa kwe, a sa qei no tu i Kaleli .¹⁰Ia na gauna a vu sa laka cake ka na tacia i na vanua ni oga qa sa laka cake muni o koya a tam no ina vanua ni no levu ia a no ina vanua tam laikilati.¹¹ A re sa qei vaqetu vi koya na Jiu ina vanua ni oga qa re kwaya," I vei o koya?"¹²ra sa qei vitalanoataki ni koya na tamata koko a re no tu so ka. A sewa a re kwaya "O koya na momo vina." A re sewa leqa a re kwaya, "I lala, o koya i dau mera na tamata i na calevu i tam vina." ¹³Ia are tam` vitalanoataki ni koya i yata ni re matakuci kora na Jiu.¹⁴A sa tavari rewa na vimama ni solevu,sa laka i yata o Jisu i na were ni lotu sa qei taula me vakavuli. ¹⁵A re sa drukataki nia na Jiu qare kwaya , "I rewa vakayava i vua na momo kwe me kilatia i bi na kwa ?A tam vuli boto re o koya".¹⁶ A sa qei saumia o Jisu qa kwaya vuara , " Na lequ vakavuli i tam` lequ,e i lea o koya i vatalai au mai.¹⁷Ma ga i lia ei vinatia me tara e loma, o koya inakilatia na vavuvuli kwe maga okoyam i laka mai vua na Kalou ; semaga kwaya yati o yau vataki

ni au. ¹⁸ O koya ei tata taki na vi kwa ei baleti koya ei vadania na vikwa me lei tolavi kwa' ia okoya ei daniya lea dedelagi okoya e vivakatala ti koya; ei lia na tamata du kalala vu wa vikwa e cakaca. ¹⁹ tam`solia Mosese vatikem` nalawa? Ia ilalalia me maroroitia na lawa. Na yava o ba sa be tolavi au kwa mo ba vacidruta nia na lequ i cegu? ²⁰ A re qei saumia na vuni ni nolevu na tamata, "I tau vali iva iko i lia na nitu qa tolavia iko vali me vacidrutania lem i cegu?" ²¹ qei saumia o Jisu qa kwaya i vuara, "A qu tara boto a lia na kwa qo mu sa druka takinia na kwa qu tara qo sa vikwayaki ni au sara ka. ²² O Mosese a vasavasava taki ni kem mai na gauna so kwe va Mosese ia mai vu wara na tai vakavica, qa na siga ni vacecegu o ba vasavasavataki ka i vua e lia na momo. ²³ Ko maga i lia na momo i sa solia na i vivasavasavataki ina siga ni vacecegu ia i tam lei saqati na lawa iva Mosese, ia na yava o ba borisi ti au kwa ni qu vakasavasavataki nia i lia na momo me cola vina ina siga ni vakacecegu. ²⁴ Kua ni lewa ina vuku ni lea i vukivuki ia mo vatulewataki nia vadodonu. ²⁵ A sewa vuara i Jerusalemi a re kwaya, "Tam ni koya kwe ko re vadania tu me re vacidrutania lea i cegu?" ²⁶ Ba tolavia, i tata i gwalala, qa re qei tam kwaya i vua i lia na kwa i tam rewa i vuaranai me re vinatia mere kilatia, ko kwe na Karisito, se ei rewa? ²⁷ Ei du teva kilatia na vanua qei laka mai ka o kwa kwe. Ia na gauna i cedre mai ka na Karisito, e i lala lia i na kilatia na vanua i laka mai ka. ²⁸ Sa qei kwaya i na lio levu o Jisu i were ni lotu qa vavuli ka qa kwaya, "O ba kilati au qo ba kilatia no muni na vanua qu laka mai kwa. A qu tam laka vakataki ni au mai, ia o koya a vatalati au mai i du qo ba tam kilatia koya. ²⁹ Qi kilatia koya baletia qu laka mai vua qa vatalati au mai o koya. ³⁰ Aru tovelei meru sobeti koya, ia a lala lia a vagania e lima ivua baletia ei si bere mai na lea auwa. ³¹ E re bi na no tu so kwe e re vabautia koya, qa re kwaya, "Na gauna i laka mai ka karisito, ina tara muni o koya i bi sara nai vakatakilakila mai na kwa sa tara rewa?" ³² Are sa qei rogo mai vuara na korokoro ni tamata o kora na Varisi ni re vikwayaki nia vai lo vali na kwa ei baletia Jisu, ia o kora na i liuliu ni bete qa na varisi ovisa ni werenilotu a re qei vatalati kora na viliutaki me re sobeti koya mai. ³³ qei kwaya o Jisu, "Qi si no qai vatikem no boto i na lia na gauna lekeleke sara, qi na qei laka i vua koa vatalati yau mai. ³⁴ O ba na vatolaviyau qo ba na tam dani au rewa, na vanua qi laka o ba na tam rewa muni ni laka muni ka". ³⁵ A ru sa qei vikwayaki na Jiu vataki niru, "I na laka i vei na momo kwe te va tam rewa muni ni dani koya ka? I ma laka i vuara na vimatanitu teni i vuara na koi Kirisi qa vavulicira na koi Kirisi? ³⁶ Na yava nai balebale ni tata a kwaya okoya, 'O ba na vatolaviyau qo ba tam daniyau rewa; i na vanua qi laka ka, o ba tam rewa muni ni laka mai ka?' ³⁷ Kwe na otioti no siga tetelagi solevu, A ture i yata o Jisu qa kwaya. "Valevu maga ei lia ei karamaca, me laka mai i va yau me mai som. ³⁸ O koa i vabauti yau, me wetai na kwa ei kwaya na lea tata, na i roserose ni wai ni cola i na rose mai ie kete. ³⁹ Ia kwaya me baletia na yalo o kora ere vabauti koya ere na sotavia; e si tam soli na yalo baletia o Jisu e si tam varokorokotaki. ⁴⁰ re so vuara nai korokoro na tamata ere rogo na vitata nai valavala ni varovita. A re so na leqwa a re kwaya, "ko kwe na karisito," ⁴¹ A sewa a re kwaya, "I rewa ni laka mai Kaleli na Karisito?" ⁴² E i tam kwaya na lea tata ei mana tu ni na laka mai na karisito mai na lea kawa ni tamata o Tevita mai Veceliema, a laka mai ka o Tevita?" ⁴³ A sa qei tubu no na kea lai kwa yaki o Jisu o vuara na kedru maliwa nai korokoro ni tamata. ⁴⁴ A re sewa i vuara a re sa mata sobetia qa lalalia a vagania e lima i vua. ⁴⁵ Re sa lesu mai na valesilesi i vuara na bete qa na varisi, qa ru kwaya i vuara, "Na yava o tam mei koya mai kwa?" ⁴⁶ A ru sa qei saumia na ovisa ni werenilotu qa ru kwaya, "Na nailesilesi ni tamata i wetai tu wetai so kwe." ⁴⁷ A qei saumia ledru tata na varisi qa ru kwaya, "O ru sa lei varogoci koya muni?" ⁴⁸ A lia muni vuara na dau ni lewa sa lei vabauti koya muni, sei lia muni na Varisi? ⁴⁹ O kora na korokoro na tamata kwe e re tam kilatia na lawa, a re sa lei borisi. ⁵⁰ Nikotimo (a lia vuara na varisi ko ya a laka sila mai matai vua) sa qei kwaya vuara, ⁵¹ "I na leda lawa, ei rewa ni tau nia muni vua ei lia na momo me si bere ni lai varogo na kwa i kwaya qa te kilatia na kwa i tara?" ⁵² A re qei saumia na lea tata qa re kwaya i vua, "O iko muni o laka mai Kaleli? Vadania qo na tolavia a lala lia na Varovita a laka mai Kaleli. ⁵³ Qa re sa qei laka i ledra duku viwerewere.

8

¹ A laka o Jisu i ulunivanua ni violive. ² I na qwataqwata caka ca a laka leqwa i were ni masu, a re sa laka koko mai na tamata, a no i ra qa vavulici kora. ³ O kora na vunivola qa na varisi a re mea mai a lia na vibulou a sobe ni dau vidrivati. A re qei vatuni koya i medra buto donu. ⁴ Re qei kwaya vua, daunivavuvuli, na vibulou kwe a sobe ni a vidrivati. ⁵ Ko kwe e i kwaya na lawa, o Mosese e i vakaroti keta me lei vakaviri i na vatu na mataqali tamata kwe; na yava re e kwaya, baletia koya?" ⁶ A re kwaya kwe me rewa ni re rewati koya me bau lia na kwa e re tavui ti koya ka, a koruva civo o Jisu qa volavola i na qwele i e titi ni lima. ⁷ I na gauna re togaya ga no ka ledra taro vua a dure i yata qa kwaya vuara, "E i lia i va kem i tam valavala cakaca, me tia i matai ni tamata me virikia na vibulou kwe." ⁸ A koruva civo leqwa, qa volavola i qwele e titi ni lima. ⁹ A re sa rogo kwe, re deidei yalia yati, taula sara ga mai vua e tuqwaqwa talia vuara. Sa qei vo talia o no o Jisu, qa na vibulou ko a dure tu i buto donu. ¹⁰ Dure i yata o Jisu qa kwaya i vua, "Vibulou, i vei ni kora na tavui tiko no? A lala lia a kwai iko vaka ca?" ¹¹ A kwaya, "A lala lia momo." A kwaya o Jisu, "O au muni qi tam kwai iko vakaca. Laka qo kua ni valavala cakaca leqwa." ¹² A qei tata leqwa i vuara o Jisu qa kwaya, "O au na cece ni vuravura kwe; o koya i takuci au i na tam laka i na gigilo, i na tau vua na cece ni cola" ¹³ Re kwaya na varisi vua, "O iko e tia i vadudu vataki ni iko; na lem i vadudu i tam du." ¹⁴ Saumia o Jisu qa kwaya i vuara, "I vitalia qi vadududtaki ni au boto, na lequ i vadudu, i du ga qi kilatia na vunua qu laka mai ka qa na vanua qi laka tovo ka, o vatikem o ba tam kilatia re na vanua qu laka no mai ka qa na vanua qi laka tovo ka. ¹⁵ Ba dau didiloi i na rairai; o au qi tam valewa i lia. ¹⁶ Ia ma ga qi vatulewa na lequ lewa i du do tam ni au talia, o au qa Vava o koya a vatalai au mai. ¹⁷ Io, i na vatilemam lawa i volai, na i tukutuku ga ni rua na tamata i du. ¹⁸ O au qi tia i vadudu baleti au, qa o Vava o koya a vatalati au mai, e i tia i vadudu baleti au." ¹⁹ Re kwaya vua, "I vei tio tamam?" Saumia o Jisu, "O ba tam kilati au du se o tamai au; maga o ba ke kilati au o ba na ke kilati tamai au muni." ²⁰ A kwaya na tata raki kwe i na vanua i dau maroroi ka na i yau i na were ni masu ni vakavuli vali, a lala lia a sobeti koya do

na lea yauwa si tam laka no mai.²¹ A kwaya leqwa vuara, "Qi sa laka dei kwe; o ba na vadani au qo ba na mate i na vatilem i valavala cakaca. Na vanua qi laka ka , o ba na tam rewa ni laka ka." ²²Re kwaya na Jiu, "I na vamate ni koya? A ma kwaya ka, 'Na vanua qi laka ka o ba na tam rewa ni laka ka?'²³ A kwaya vuara o Jisu, "O vaticem i ra kwe; o au mai yata. O vaticem o ba va vuravura; o au qi tam va vuravura. ²⁴Qu sa kwaya so kwe, ni o ba na mate boto i na vatilem i valavala caka ca. Vakavo ga mo ba vabautia ni O AU, o ba na mate i na vatilem i valavala cakaca."²⁵ A re qei kwaya sara i vua, "O ei o iko?" Kwaya o Jisu vuara, "Na yava re qu vece i va vaticem mai na kea i tautau la. ²⁶I tau no i va au i bi na kwa mequ kwaya qa diloi ti vaticem ka. Ia so kwe, o koya a vatalati au mai e i du; qa na vikwa qu varogo mai vua, qu sa kwaya i vuravura." ²⁷A re tam kilatia ni vecera no na kwa baleti tamaya.²⁸ A vecera o Jisu, "I na gauna o ba na lavetia ka i yata na luve ni tamata, o ba na qei kilatia ka ni o au boto, ni qu tara e lala lia na kwa e i baleti au. O Vava a vavulici au me kwayana vikwa kwe. ²⁹O koya a vatalati au mai ei no qai au, qa tam dei ni au mequ no talia tu, ni qu dau tara ga na kwa ei donu vua." ³⁰Ni kwaya no o Jisu na vikwa kwe, re sa bi sara ga na vabauti koya.³¹ A qei vecera na Jiu ko re sa vabauti koya o Jisu, "Maga o ba sa nodoki ga no i na lea tata, o ba na leqi au tisaiveli du sara ga. ³²O ba na kilatia na du ga kwe i na sereki vaticem mo ba vagwalala. ³³A re saumia vua," Vaticemam na kawa i Eparama qa ba tam tia tamata bobula vua i lia, mo rewa ni kwaya vakayava, 'Ni o ba na rewa ni vagwalalataki?'³⁴ Saumia vuara o Jisu, "Ei du sara, e i du sara me qu vecei vaticem, i lia ga i tara na i valavala caka ca e i bobula i na caka ca. ³⁵Na bobula e i tam nodoki vakalia ga no i were, o luvea ga i no vakalia no. ³⁶O koya sokwe, maga i ba sereki vaticem o luvea o ba na vagwalalataki sara ga vakalia. ³⁷Qi kilatia no ni o ba kawa i Eparama; ba sagatia mo ba vamatei au, do a lala tu va vaticem na lequ tata. ³⁸Qi dau kwaya na kwa qu danía mai va tamai vatimem."³⁹ Re saumia qa re kwaya vua, "O tamai vatimem o Eparama." Kwaya vuara o Jisu, "Maga o ba na ke tara na cakacaka lei Eparama. ⁴⁰Ko kwe, o ba sagatia mo ba vamate ni au, o au qi kwaya no va vaticem na du ni qu rogo mai na Kalou. O Eparama a tam tara kwe. ⁴¹O ba tara na cakacaka lei tamai vatimem." Re kwaya i vua, "A ba tam sucu i na dauyalewa; e i lia o tamai vatimemam: Na Kalou".⁴² Kwaya o Jisu vuara, maga i tamai vatimem na Kalou, o ba na ke lomani au, ni qu laka mai vua na Kalou, sa ni au kwe; qu tam laka mai vataki ni au ga o vatala ti au mai. ⁴³Na yava o ba tam kilatia ka na kwa qi kwaya no? E i baletia ni o ba tam mata rogo na lequ tata.⁴⁴ Na vatilem vava na nitu, qo ba vinatia mo ba tara na gagadre lei tamai vatimem, Okoya na daulaba mai na tautaula qa tam dure tu i na du baletia e i lala na du i vua. Ni kwaya i lia na cori, e i kwaya mai na lea i tutu baletia e i coricori kalawa, qa ledra Vava muni na coricori.⁴⁵ Ia, ni du dau kwaya na kwa du, qo ba tam vabauti au. ⁴⁶O e i vaticem e vadanía ni qu i valavala caka ca. Ni qu kwaya na kwa du, na yava ba tam vabauti au no ka?. ⁴⁷O koya ga sa lea na Kalou e i varogo na tata ni Kalou; o ba na tam rogo ga ni o ba tam lea na Kalou.⁴⁸ Re saumia na Jiu qa re kwaya i vua, "I ba tam kwaya du no ni o iko na koi Samaria qa lia no lem nitu?"⁴⁹ Saumia o Jisu, "E i tam lia no lequ nitu, qi vakarokorokotaki ni Tamai au, o vaticem o ba tam varokorokotaki ni au."⁵⁰ Qi tam vinatia me qu lai qoroi; ei lia ei tola no qa vatulewa no. ⁵¹E i du, ei du, qi kwaya va vaticem, maga ei lia i maroroya lequ tata, i na tam danía rewa na mate."⁵² Re kwaya vua na Jiu, "Ba sa kilatia kwe sa lia lem nitu. O Eparama qa ra na Varovita re sa mate a kwaya, 'Maga e i lia i maroroya lequ tata, i na tam tovele rewa na mate.' ⁵³O iko e tam tetelagi mai va tamai memam o Eparama a sa mate, qa ni iko? Ko ra muni na Varovita re sa mate. O e i o iko mo tarai iko me ni ei?"⁵⁴ Saumia o Jisu, "Maga qi vacerecerei au na lequ vacerecerei i tam yaga; o tamai au ga koi vacerecerei au-ko ba kwaya no me vatilem Kalou. ⁵⁵O vaticem o ba tam kilati koya, o au qi kilati koya. Maga qi kwaya, 'Qi tam kilati koya,' Qi na wetai muni o iko, na cori. Ia, qi kilati koya qa maroroya lea tata. ⁵⁶Vatilem Vava o Eparama i gadre i tolavia na lequ siga; sa ligocia oti qa sa gadre.⁵⁷ A re sa vece na Jiu i vua, "O iko e si bere ni yabaki limasagavulu ka lima, qa o sa ligoci Eparama?"⁵⁸ Sa vecera o Jisu, "I du, i du, qi sa kwaya i va vaticem, a si bere ka o Eparama, O AU." ⁵⁹Qa re sa tomia na vatu me re vaviriki koya ka, ia sa qei vunitaki ni koya qa laka dei mai na buto ni were ni lotu.

9

¹Ni sa tavari mai o Jisu, a sa danía a lia na tagwane a sucu maticika. ²A ru sa qei cacani koya na lea Tisaiveli, "Vavuvuli, o ei re i valavala ca, na tagwane kwe se o tamaya se o mnaya, ni mai sucu maticika ka o koya?"³ Sa kwaya o Jisu, "E i tam valavala ca o koya kwe, se o Tamaya qa mnaya, io me lei vatakei boto ka na cakacaka ni Kalou i na lea cola. ⁴Ei dodonu me teva tara na novoliu lei koya a vatalati au mai ni si cce. Sa valeke mai na bogi i na lala lia na tamata e i tara rewa ka ei lia na kwa. ⁵Ni qu sa no vali i vuravura, qi sa tia vuni cece i vuravura"⁶ Ni sa kwaya rewa o Jisu na vikwa coko kwe, sa katasivitia na qwele a sa wakia vata na qwele qa na wale qa borotia ka e mata. ⁷A sa kwaya i vua, "Lai verau i na moto i Sailoama" [Sa kea i balebale"vatala"]. A sa qei laka yati i verau ci koya, qa lesu mai a sa tola i e mata.⁸ A re sa qei vikwayayaki nia o kora na luve ni koro qai kora na dani koya ni sa dau cacau qa re kwaya" Tam ni kwa kwe ko a dau gatule qa cacau?"⁹ Sewa a re kwaya "Io o koya." A sewa a re kwaya, "E i lala, i sa wetai du ti o koya." A sa qei kwaya. "O au boto."¹⁰ A re sa qei kwaya i vua, "O tola rewa vakayava?"¹¹ Sa vecei kora" Na tamata ko e yaca o Jisu a ulia na dada qu mata, qa vecei au, Laka ki Sailoama qo verau, qu sa qei laka qa qu sa verau, oti qu sa tola rewa."¹² A re sa qei kwaya i vua, "I vei o koya?" Sa qei veceikora, "Qi tam kilatia."¹³ A re sa qei meya mai na tamata a maticika i vuara na Farisi . ¹⁴A tia siga no ni vakacegegu ko sa wakia ka na qwele o Jisu qa dolavia ka e mata. ¹⁵A re sa qei cacani koya leqwa na Farisi, o tola rewa vakayava. A sa qei kwaya i vuara, "A borotia i qu mata na dada qu qei lei verau ia kwe qu qa sa tola rewa."¹⁶ A re sewa na Farisi a re kwaya. "Na tamata kwe a tam laka mai vua na Kalou baletia ni tam maroroitia na siga ni vacecegu." A sewa a re kwaya, "I na rewa vaka yava vua e ilia na tamata i valavala cakaca me tara na cakacaka mana?" A sa tase a lia na vidre ni numia. ¹⁷A re sa maci tarogia leqwa na tamata maticika, "Na yava i na kwaya baleti koya i na lea sa dolavia mmata?" sa kwaya na tamata maticika, "O koya e i lia na Varovita." ¹⁸Ko kwe e re si tam vadunia ga mo na vikwa baletia ni a maticika

qa qei tola me yacovia me lei comai o koru na Tamaya qa o Mnaya o koya a sa tola leqwa.¹⁹ A re sa qei cacaniru na lea Vava qa le Nene, "O luvei rumem ko kwe, o koya o ru kwaya a sucu maticika? A tara vakayavani sa tola?"²⁰ A ru sa qei kwaya na lea tuqwaqwa, "I ri kilatia ni o koya o luvei rukemam qa sucu maticika."²¹ A tola rewa vakayava, iri tam kilatia, o ei a dolavia e mata, iri tam kilatia, cacania o koya sa tamata cola. I rewa ni kwaya a na kwa balia."²² A ru sa kwaya na lea tuqwaqwa na vikwa kwe baletia ni ru sa matakuci kora na Jiu. A re sa liavata na Jiu ni maga ei lia ei tusanakinia ni sa Karisito, i na cabo dei mai were ni lotu.²³ Me baletia na kwa kwe a ru sa kwaya o Tamaya qa o mnaya, "O koya s tamata cola, ba cacani koya."²⁴ Sa lei co leqwa i nei karua ni gauna na tamata maticika qa ere sa kwaya i vua, "Vakarokorokotakinia na Kalou i ba kilatia na tamata kwe e i tamata i valavala cakaca."²⁵ Sa qei vecei koya na tamata kwe, "Qi tam kilatia i Tamata i valavala cakaca se i lala, ei lia ga na kwa qi kilatia: ni qu maticika tu ia qi sa tola rewa."²⁶ Qa re sa qei kwaya i vua, "Na yava a tara i va iko? A dolavia vakayava mmata?"²⁷ Sa kwaya i vuara, "Qu sa kwaya rewa i va vatikem qo ba tam varogo, Na yavamo ba mata rogo leqwa! O ba tam kilatia mo ba lea Tisaiveli muni? Sei kuya o vatikem?"²⁸ A re sa qei varivarivaci koya qa re kwaya, "O iko e lea Tisaiveli, o vatikemam i ba lei Mosese."²⁹ Mam kilatia ni tata i va Mosese na Kalou, ia mam tam kilatia re na vanua a laka mai ka o kwa kwe."³⁰ A sa kwaya i vuara na tamata kwe, "Sa qei lia na kwa teni lia kwe ni oba tam kilatiase i vei a laka mai ka, Ia sa dolavia rewa qu mata."³¹ Mam kilatia ni Kalou i na tam varogoci kora na Tamata i valavala cakaca, Ia maga ei lia sa lotu qa tara na lea lewa, sa na varogoci koya na Kalou.³² I si tam bau rogo vakalia mai na tautaula me lia a basukia e mata na sucu maticika.³³ Maga ei sa tamlaka mai vua na Kalou, ei na tam tara rewa i lia na kwa."³⁴ A re sa qei kwaya, "I vua o iko o cedre qaya du mai n valavla cs qo qei mai vaulici kemam no?" A re sa qei viritakinia dei mai i tevai.³⁵ A sa rogo o Jisu ni ra sa vakatalatia dei mai i were ni lotu a sa qei dani koya qa kwaya i vua "E vakabautia na luve ni tamata".³⁶ A sa kwaya, "O ei re o koya Momolevu, me qu na qei vakabauti koya?"³⁷ Sa qei kwaya i vua o Jisu, "O sa tolavi koya saraga o ru sa vitatani qa no".³⁸ Sa kwaya i vua, "Momolevu, qi sa vabautia," a sa rokovi koya.³⁹ Sa kwaya o Jisu, qi laka taki mai i vuravura mequ mai lewa me rewai vuara na tam tola me re tola qa o kora na tola me re maticika.⁴⁰ A sewa i vuara na Farisi a re nodoki no muni a re rogo na kwa kwe qa ra tarogi koya, "Mum sa cika muni?"⁴¹ Sa qei kwaya i vuara o Jisu, "Maga e cika, i na lala na vatilem i valavala ca, Ia ko kwe o ba sa kwaya, 'I ba tola,' so kwe ei tau no na vatilem i valavalaca."

10 ¹Ei du, ei du qi kwaya i va vatikem ko ei lia ei tam rusui na matamata ni ba ni sivi qa kadre mai i na lia leqwa e tiki o koya na drivadriva qa lawaki cakaca.² O koya ei rusu mai i matamata o koya kwe na dau vatawa sivi.³ E i dolavia i vua na i vatawa ni matamata. O kora na sivi e re varogo e lio, qa covi kora lea sivi i na medra yaca du qa teiteimata taki ni kora o tevai.⁴ Ni sa mei kora koko mai i teba lea sivi, ei teiteimata i vuara, qa re takucia, ni re kilatia e lio.⁵ E re na dua ni takuicia ei lia ei tenilia, ia e rena tuba dei nia, ni re tam kilatia e lio na koi teni.⁶ A tata no o Jisu i na tata va tautauvata kwe, ia a re tam qara lau nia no na bonu ni vitukutuku a vecera no.⁷ Sa qei kwaya leqwa o Jisu i vuara, "Ei du, ei duqi kwaya i va vatikem, o au na matamata ni ba ni sivi.⁸ O kora koko a re teimata mai i va au, ei tia drivadriva qa nakinaki cakaca.⁹ O au na matamata, maga ei lia ei rusu mai va au, ei na vacolai, ei na dau rusu mai qa rusu yati qa dania na kea.¹⁰ Na dau driva ei tam laka sese boto mai, ei mai driva qa vivamatei qa vivarusai. Qi laka mai me re mai rewatia na cola qa na cola ei sinai vutuvutu.¹¹ O au na i vatawa ni sivi vina, qi deinia lequ cola me baleti kora na sivi.¹² Nai vatawa visauitaki lea cakacaka ei tam tia i vakatawa ni sivi qa tam lea muni na sivi. Ni dania na oliva ni laka mai ei dei ni kora tu na sivi qa tuba, na oliva sa qei tubataki nira qa vasesea nira."¹³ E i tubaraki ni kora baletia ei tau kea i sau lea viqwaravi qa tam numira na sivi.¹⁴ O au nai vatawa ni sivi vina qi kilati kora e re leqi au qa re kilati au muni.¹⁵ O Vava ei kilati au, qa qu kilati koya minu, qi deinia lequ cola me baletira na sivi.¹⁶ E re sewa lequ sivi e re si tam no vali i na buto ni ba ni sivi kwe, mequ mei kora muni mai buto, me qei lia boto na i korokoro na sivi qa lia boto kedra i vatawa.¹⁷ Ko kwe e vu ei lomani au ka o Tamai au. Qi deinia yati lequ cola me rewa ni qu qaratia leqwa.¹⁸ E i lala me valia dei mai i va au, ia qi deinia vataki ni au. E i leqi au na lewa mequ deinia civo qa na lewa mequ qaratia leqwa i yata. Nai vakaro kwe ei vagani au o Tamai au."¹⁹ Ei tase ei lia na vidre i vuara na koi Jutia baletia na vitukutuku raki kwe.²⁰ Ei lia na vuni no e re kwaya, "Sa waqania ei lia na nitu qa lialia vasivia. Na yava o ba varogo i koya no ka?"²¹ A re sewa a re kwaya, "Ko kwe ei tam lea tata ei lia ei waqania na nitu. Ei rewa i vua ei lia na nitu me dolavia na mata cika?"²² Sa donumaki nia na so-levu ni vasavasavataki. Ia viyatoyaki vali,²³ o Jisu i were ni soro i na varada lei Solomon.²⁴ A re cedrevia mai na Jiu qa re cacania, "I vei me wetai na tutuni lem qulumi kemam tu me mam vituyaki tu? Maga ei niko du na Karisito, vece i kemam vacece."²⁵ A kwaya i vuara o Jisu, "Qu sa vece i vatikem rewa qo ba tam vakabautia."²⁶ Na vicakacaka qi tara i e yaca o Tamai au, na vikwa kwe e re vadudutaki ni au. Ia o ba dua ni vabautia baletia tam ni vatikem lequ sivi.²⁷ O kora lequ sivi e re rogo qu lio, qi kilati kora, qa re takuci au.²⁸ Qi vagani kora a cola ei tam mudu, e re na tam cigido rewa, qa na lala lia me vaci kora dei rewa mai qu lima.²⁹ O Tama i au, ko a vagani kora mai i va au, ei tetelagi talia i vuara koko, qa na tam rewa ni lia me vali kora dei mai e lima o Tama i au.³⁰ O au qa Tamai au e ri liabau."³¹ A re sa mata virilaki ni Jisu leqwa i na vatu o kora na Jiu.³² Sa kwaya leqwa o Jisui vuara, "Qu sa vatakea i va vatikem ei bi na cakacaka vina mai va Tama i au. Na yava i vuara na cakacaka kwe o ba mata virilaki ni au ka i na vatu?"³³ A re vecei koya lesu na koi Jiu, "A ru tam virilaki ni iko baletia lem tata vakaca, ni o iko, na tamatae sa sagatiko mo tia Kalou."³⁴ A vecera o Jisu, "Ei tam volai tu i na vatilem lawa, 'Qi kwaya, 'O ba tia Kalou'?"³⁵ Ni sa covi kora me re Kalou, o koya a laka mai vuanai Vola Tabu.[e i tam duku tautau nai Vola Tabu],³⁶ ei rewa vakayava mo kwayai vua ko a tikicia vatikitiki mai o Tamaya, qa vatala mai i vuravura, 'O iko e vivacacani, baletia,' ni qu kwaya, 'O au na luve ni Kalou?'³⁷ Ko qi tam tara no na cakaca lei Tamai au, ba kua ni vakabauti au.³⁸ Ia maga qi taro no, vitalia mo ba dua ni vakabauti au, ia ba vakabautia na cakacaka me rewa ni o ba kilatia qa

ligocia rewa ni o Tama i au ei cola i va au o au muni qi cola i vua." ³⁹A re sagatia me re sobetia leqwa, ia qa re qulu wadru cia. ⁴⁰A laka sivitia leqwa na Joritani, i na vanua a vavataiso teimata vali ka o Jisu, qa lai no vali ka. ⁴¹A re bi coko a re laka mai i vua qa re mai kwaya, "A lala lia du nai vatakilakila a tara o Joni, ia na vikwa coko a kwaya o Joni me baletia na tamata kwe ei du." ⁴²Sa tia vu ni no vina muni na tamata a re sa vabauti koya mai so keni.

11

¹A lia na tamata e yaca o Lasarus a qei tauvimate. Na koi Pecani, na ledru koro o Marica qa Meri o tacia. ²O Meri kwe ko a lumitia na Momo Levu na mura qa kuse e la ie rau ni ulu, o qwanedru o Lasarus ko a tauvimate kwe. ³A ru vivkatala ne vitacini kwe va Jisu, me ru kwaya, "Momo Levu, dama, o koya o dau lomani a ei tauvimate." "Na lea rogo o Jisu, a qei kwaya, "Na tauvimate kwe tam nia me ke mate, me lai rokovi ga ka na Kalou me ma rewa ni lai rokovi muni ka na luve ni Kalou." ⁵A dan lomani Marica o Jacia qa Lasarus o Jisu. ⁶Na lea rogo rewa na tauvimate lei Lasarus, a qei nodoki me siga vua leqwa a Jisu na vanna a nodoki ka. ⁷A ofi kwe, a kwaya vuara lea tisaiveli, "Teva lesu leqwa re i Jutia." ⁸A ru vece lea tisaiveli vua, "Rapai, na gaune Sara ge kwe e re sa mata va vinlaki ni ko tu i vatu na Jiu, mo qei laka eeqwa no soka keni?" ⁹Saumia vuara o Jisu, "E i tan tinikarua na ana ni cece i na lia na siga? Ma ge ei lia i taubale na sige, e i na tam tacaqe, baletia ei dama tu na cece ni vuravura kwe." ¹⁰Ei vei wetai, ma ga me yato i bogi, i na tacaqe do i lala vue na cece." ¹¹A kwaya ne kwa kwe, a oti na vikwa kwe, a qei vecera, "Na vatileda i tokani o Lasarus sa moce no, ko kwe i vavunia no na leqi au laka mequ lai vogoni koya mai." ¹²Ru sa qei kwaya lea tisaiveli vua, "Momo Levu, ma ga i moce, i na mata leqwa mai." ¹³A kwaya no o Jisu kwe baletia lea mate, ru numia me kwaya no na moce mo XXX no bofo. ¹⁴Se kwaya va vina vuara o Jisu, "O Lasarus sa mate." ¹⁵Qi marau du, baleti vati kem, ni qu tam nodoki ka mo ba rewa ni vabanti au. Teva taka vua." ¹⁶O Tomasi, dau lai co Titimo, a veceru lea i lala tisaiveli, "Teva laka muni me teva mate vata muni qa Jisu." ¹⁷Na lea laka ya o Jisu, a qei kilatia na lea sa doki bogi va no na i balubalu o dasarus. ¹⁸A vakolo i Jerusalemi o Pecani, ranta ni tinikalima ne maile kea yana. ¹⁹A rabina Jiu re laka ya va Maca qa Marica, me ra lai valoma ti koru baleti qwanedru. ²⁰Ia o Maca, a qei rogo na lea laka ya o Jisu, a laka meru lai sota, la o Meri a viano vali i were. ²¹A qei kwaya va Jisu o Maca, "Momo Levu, ma ga mo ke nokoki i keni a ke tan mate o gwane i ua. ²²Na gauna boto re kwe, na yare ga e cauria vua na Kalon i na vagani iko ga." ²³A qei vece o Jisu, "O gwanem i na cola leqwa." ²⁴A saumia lesu va koya o Maca, "O lalatia i na cola leqwa i na vavaodai ina i otioti ni siga." ²⁵A qei vace vua o Jisu, "O au na dauvivacolai qa na cola, o koya i vaduni an, ma ga boto re me ne mate, i na cola ga; ²⁶qa o koya i cola qa vaduni an i na tan rewa ni mate. "E va dunia kwe?" ²⁷A qe i kwaya vua, "E riki Momo Levu, qi vadunia o iko na Karisito, o luvea tagwane na Kalou, ko i ne laka mai baleti vuravura." ²⁸Sa kwaya rewa kwe, a laka ya ne lai tata vailo va tacia o Marica. Qa kwaya, "Na gasenivulo sa no vali kwe qa mata tata va iko." ²⁹Na lea sa rogo kwe, a dure varewarewa ya me lai dani koya. ³⁰Si tam yaco no i buto ni koro o Jisu do a si no vali ne vanna a ru sota ka qa Maca. ³¹O ko ra ne Jiu, ko ra nodoki no i were me ra valoma ti ko ya no, ne ledra tolavi Maca leyac dure vasauri me laka i tevia, re taknici koya, re numia me sa laka i na i bulubulu ne lai tagi no ka. ³²Na lea yaco ya na vanue a nodoki no ka o Jisu o Meri, a vura aro i e qeteqete ni la qa kwaya vua, "Momo Levua, me ga no ke nodoki i keni, a ke tam mate o qwane i an." ³³Ne leya dania o Jisu leya tagi, qai kora ne Jiu ko ra laka ga mai, a dere sara ga e yato qa rarawa, ³⁴A qei kwaya, "I vei vura o ba vadoki ni koya ka?" A ra vece vua, "Momo Levu, laka mai mo lai dania." ³⁵A qei tagi o Jisu. ³⁶Re qei kwaya na Jiu, "Ba dama ne lea lomani Lasarus!" ³⁷A sewa vuara a va kwaya, "Tam nia kwe ne tamata, ko a dolavia e meta ko a lia ne cika, e i rewatia muni me vacola ne tamate kwe?" ³⁸A yaXon Jisa leqwa, we lei dore e yalo, qa laka i na i bulubulu. Ko kwe a lia na qwara vatu, a lia na vatu a sogoifa tu. ³⁹A vecru o Jisu, "Ba kau dei na vatu e." O Maca, ko na wane i Lasarus, o koya a mate." ⁴⁰A qei kwaya va Jisu, "Momo Levu na guana sara ga kwe sa vuca tu e yago, do sa oti a va ne siga na lea mate." A qei kwaya o Jisu va koya, "Qu si tam veceko rewa kwe, ma ga e vadunia, e ne dama na lagilagi ni Kalou?" ⁴¹A ra qeo lai deo na vatu. Sa sqi tola gadele i yata o Jisu qa kwaya, "Tamai au, qi vavinavinataki nia leur dau varogo i au." ⁴²Ia e i baleti kora boto na oso tu kwe qi me tara kwe, me rewa ni ra vadunia o kem ga om vatalati au mai." ⁴³A kwaya rewa kwe, a qei gisa ina domo levu, "Lasarus, laka dei mai tevai!" ⁴⁴A laka dei mai tevai na tamata mate; a vesulaki tuna i sulu e la qa e lima, qa e mata mum a lia nai sulu. A qei vecera o Jisu, "Ba serelaki nia qo ba deinia me laka." ⁴⁵A ra bi na Jiu ko ra laka mai va Meri, ra dania na kwa a tara o Jisu, qa ra vaduni koya. ⁴⁶A ra sewa a ra laka vuara na Farisi qa ra lai kwaya na kwa a tara o Jisu. ⁴⁷A ra sa qei soqoni vata na bete yalevu qai kova ne Farisi me ra kwaya, "Na yara teva na tava rewa? Na tamata kwe sa tara ei bi ne kwa." ⁴⁸Ma ga te vadeini koya ga no me wetai kwe, na tamata ooko e i ha vadu ni koya; a sa ne laka mai na koi Roma qa ra qulu ooko leda vanue qa ne leda matanitu." ⁴⁹Me wetai, a lia vuara, o Kaiafa, ko a bete levu no na yabaki so kwe, a qei vecera, "O ba tam kilatia du ei lia ha kwa." ⁵⁰Ba vasamataki nia re kwe e i vina cake va vaticem ne mate e i lia boto na tamata baleti ke ta coko ne kua ni rusa na matanitu coko." ⁵¹A tam qei kwaya no boto kwe o koya. Na lea bete levu no na yabaki so kwe, a sa parofisaitaki ma rewa na lea ne mai mate o Jisu baletia ne vuravura; ⁵²Tam tea vuravura boto, baletira muni na luve ni Kalou ko ra sa duku nono tu ne ra soqoni vata mai me ra lia boto. ⁵³Tekiva sa ra ga mai na siga sokwe ne laka mai a ra vitanakitaki no mai ka na calevu ne ra vamate X Jisu ka. ⁵⁴A tam qei laka cece qa i kora vali ne Jiu o Jisu, a deidei mai sokem i na lia leqwa na vanua vakolo ne vanua lala ina lia na tauni e yaca o Ifireimi. A lai no qai koru vali lea tisaiveli. ⁵⁵A sa vakolo vali na ledra kanivata ni Lakosiviya ne Jin, ra sa bi ne laka cake no i Jerusalemi ni si bere no na Lakosiviya ne ra lai vasavasavataki ni kora. ⁵⁶Ra sa vadani Jisu vali qa re sa vikwaya yaki nu no na ledra no vali i wevenisovo: "Na ava oba bau vasamataki nia? I na laka mai o okoya na soqo kwe?" ⁵⁷Ara sa soha rewa ledra lewa na bete yalevu qara ne Farisi ma ga i lia i kilatia na vanua e i nodoki ka o Jisu, me tukutuku sara yhati ne ra mai sobeti koya.

¹Ono na siga ni bere na laka sivitia, Jisu a laka mai Vecani, a no valika o Lasarusu, na vanua o Jisu a vadure ni koya ka mai na mate. ²A re tara mai vua a lia me vayaviyavi so ke ni, o Marica a viqwaravi no ka, o Lasarusu a lia i vuara na doki no ina teveli vata qani Jisu. ³O Meri a qaratia mai a lia na tavaya i lumi a tara mai nai saluwaki garuvina na navita du, a lumitia e la ruarua ni Jisu nai lumi so kwe, qa kuse e la ruarua e rau ni ulu. Na were a vasinaitia na garuvina ni lumi so kwe. ⁴Jiutasa Isikarioti, a lia i vuara na tisaiveli, o koya a soli koya, a kwaya, ⁵"Na yava a ma tam volitakitaki nai lumi garuvina kwe me tolu na drau na veni qa soli i vuara na tam rewa kwa?" ⁶A kwaya na kwa sokwe, tam baletia a kauwaitakinira na tam rewa kwa, baleti koya a lia na drivadriva. A qulu vali na taga ni lavo ei rewa ni drivatia na kwa ei tau i buto. ⁷Jisu a kwaya, "Vadeinia na vibulou kwe me maroroya na vibulou na kwa a lea me yacovia na siga ni leqi au bulu. ⁸O kem om na no qai kora tu na tam rewa kwa. Ia om na tam no vakalia tu qai au." ⁹A lia nai nono levu na Jiu a re vulicia nio Jisu a nodoki no so kweni, qa re laka mai, tam baleti Jisu boto, a re laka muni mai mere dani Lasarusu, o koya o Jisu a va dure ni koya mai na mate. ¹⁰O kora na bete levu a re bese vata mere rewa ni deini Lasarusu me mate; ¹¹so kwe ei vavunia o koya qa levu mara na Jiu a re sa laka yati qa vadu ni Jisu. ¹²Na siga taravia a lia na inono levu a re laka mai na solevu. Na gauna a re rogo ka nio Jisu a laka mai Jerusalemi, ¹³are kakau mai na rauni niu qa re laka mai sota qai koya qa re gisatiki mai, "Osana! Sa kalougata o koya sa laka mai ina yaca ni momo levu, na ledra Momo na Isireli." ¹⁴Jisu a dania a lia na asa driadria qa vodokia mai, qa na kwa sa volai, ¹⁵"Kua ni matakua, vibulou ni saioni; tolavia, na tuisa laka no mai, vodo kia mai, vodokiano mai ei lia na Asa driadria. ¹⁶O kora na tisaiveli a re tam kilatia rewa na vikwa a tara no mai mata; ia o Jisu sa kabe cake ka, a re numia lesu na vikwa kece sa volai rewa baleti koya qa na vikwa a re sa tara baleti koya. ¹⁷O kora a re vatovele ni o kora a re no qai koya na gauna a covi Lasarusu mai na i bulubulu qa vadure ni koya cake mai na mate. ¹⁸Qalia muni na kwa baletia o kora a re laka yati mere lai sota qai koya, baletia a re rogo ni sa tara kwa mana. ¹⁹O kora na Varisi a kwaya vakataki nira, "Dania om na tam tara rewa ei lia na kw; tolavia, na vuravura sa takuci koya." ²⁰O kora na koi matanitu teni a re no qai kora na laka cake i lotu ina solevu. ²¹O kora a re laka i va Vilive, na koi Peciseita i Kaleki, "Momo, mam mata tolavi Jisu sara ga." ²²Vilive a laka qa kwaya iva Adriu; Adriu laka qa Vilive, qoru lai kwa i va Jisu. ²³Jisu a saumia vuara qa kwaya, "Na gauna sa laka mai baletia na luve ni tamata me lave cake. ²⁴Ei du, qi kwaya iva iko, maga qele ni sila ei lutu i vuravura qa mate, ina tau ga no so kwe vataki koya; maga ei mate, ina levu e vua. ²⁵O koya ei lomani koya ei na vavelenia lea cola ina vuravura ina maroroi me a yacovia na cola tam vai yalayala. ²⁶Maga ei lia ei qwaravi au, vadei ni koya me takuci au; na vanua qi no ka na leqi au dauniqwaravi i na nomuni ka, maga ei lia ei qwaravi o vava ina rokovi koya. ²⁷Ina gauna kwe qu yalo i cakaca na yava mequ qei kwaya? 'Vava, vacola ni yau i na gauna kwe?' baletia qu laka taki mai na gauna kwe. ²⁸Vava, ei laveti cake mu yaca a lia. Na domo a rogo mai lomagi qa kwa, "Qu sa lavetia cake oti Qi na lavetia cake leqwa." ²⁹So kwe o kora na korokoro na tamata a re dure qai koya tu a re rogo ni kwaya ei wetai na kurukuru. A re sewa e re kwaya, "Na agilosu ei tata i vua." ³⁰Asa qei saumia o Jisu qa kwaya, "Na tata a tam laka mai iva au, a laka mai iva iko. ³¹Ni kua sa na lewai na vuravura: Ni kua o kora na viliutaki ina vuravurakwe ere na lai viritaki dei. ³²Na gauna qi na laveti cake mai i vuravura, qi na dreti kem mai va au." ³³A kwaya o koya ko kwe me vatakeya nai vakarau ni mate i na mate kwa o koya. ³⁴A re qai saumia na korokoro na tamata qa re kwaya i vua, "Mam sa rogo ei kwaya na lawa na i Karisito ei no vakalia. Qo qei kwaya vaka yava, 'Na Luve ni Tamata ei dododnu me lave cake?' 'O ei na luve ni tamata?' ³⁵Sa qei kwaya o Jisu i vuara, "Na cece i na tau no iva kem i na lia na gauna lekeleke. Lakwa nisi tau no va iko na cece, na gilogilo me kua ni qulumiko. O koya i lakwa no i na gigilo ei tam vakilatia na vanua ei laka tu ka. ³⁶Na gauna ei tauno kwa iva iko na cece, vabautia na cece mo rewa ni luve ni cece." Sa qei kwaya o Jisu na vikwa kece kwe a deidei qa lai cu tira. ³⁷Ia o Jisu a tara oti a levu nai vakatakilakila si bere o kora, ia a lala vuara me re vabauti koya. ³⁸Ia na lea tata o Aisea na varovita ei dodonu me yaco a qei kwaya: "Momo, o ei vakadu nia na vatilem i tukutuku qa oei me tia lima ni momo me vatakeya?" ³⁹Ina vikwa so kwe a lala i vuara na vadu nia, o Aisea qei kwaya, ⁴⁰"A sa vabuwawataki nia medra loma, lakalaka ei tola leqa medra mata qa vakilatia medra loma qa visau, qi na vacola nia leqa." ⁴¹Aisea a kwaya na vikwa kece baletia a sa dania na lea tetelagi o Jisu qa tata baleti koya. ⁴²Ina lia leqa e tiki, levu i vuara na daunilewa are vadu ni Jisu; Ia baleti kora na Varaisi, are tam kwaya so kwe ei lakalaka ei sogo mai vuara na were ni lotu. ⁴³A re gadretakinia na vacaucu a laka vua na Momo levu. ⁴⁴Jisu a gisatiki qa kwaya, "O koya ei vakadu ni au, ei tam vadu ni au boto o koya muni a vatala ti au mai, ⁴⁵qa o koya muni ei dani koya muni a vatalati au mai. ⁴⁶O au qu laka mai mequ tia cece ina vuravura, o koya qa ei vadu ni au ei tam no leqa no i na gilogilo. ⁴⁷Maga i lia ei rogo na leqi au tata qa tam maroroya, qi na tam vilewaitaki ni koya, o au qu tam laka mai mequ mai vilewaitaki ni vuravura, ia mequ mai vacola ni vuravura. ⁴⁸Maga e lia ei dei ni au qa tam qulumia na leqi au tata, o koya ina vilewaitaki ni koya. Na tata qu sa kwaya oti ina vilewaitaki ni koya inai ototi ni siga. ⁴⁹Qi tam tata no me baleti au, ia o Vava a vatalati au mai, qa vagani au mai na lea i vakaro na vikwa mequ tatakwa. ⁵⁰Qi sa kilatia na lea i vakaro na cola tam vai yalayala, so kwe na kwa qi kwaya, me wetai o Vava a vecei au, qu sa vecera."

¹Ni bere no kanivata ni Lakha sivitia. Sa vakhawa o Jisu ni sa lea gauwa mesa dei ni vuravura mesa lakha va Tamaya. Sa dau lomaniva na lea kore no vaXi vuravura, ei na lomanira tu ga me yacovia nai vakhataotioti. ²Ko kwe na nitu sa nakhia rewa tu ie yaloga ni Jutasa Isikarioti, me soli Jisu yati. Ina guana sara tu ga ni vayakavi, ³Sa vakhawa o Jisu -- nisa solia vua o Tamaya na kwa cokho ga ie qeteqete ni lima nia lakha no mai vua na Kalou qa na lesu leqwa vua na Kalou__ ⁴asa dure

mai ina gauna ni vayakavi qa livatia lea i sulu. Sa qei qaratia na solo qa watia ie gau. ⁵Sa qei vaganitia na wai ina lia na beseni qa sa qei tekhiX me dralia medru la na tisaipeli qa vamamaca nia ina solo koya wati no e gau. ⁶Asa lakha va Saimoni Pita, qa sa kwaya o Pita uva, "Momo, e mai dralia muni gula?" "Sa saumia o Jisu qa kwaya vua, "Na kwa ko qi tara kwe va iko ena tam vakhawa nakea i nakhi, ia ena qei, vakhawa na kea i nakhi ina lia no gauna mai takhu." ⁸Sa kwaya vua o Pita, "Ena tamrewa mo dralia qu la." Sa vece vua o Jisu, "Maga qi tam dralia mla, ei na lala na leX i votavota va au." ⁹Sa kwaya vua o Saimoni Pita, "Momo, kua ni dralia boto qu la, qu lima muni qa qu ulu." ¹⁰Sa kwaya vua o Jisu, "O koya isa viasili rewa sa savasava cokho e yago, ia i rauti koya boto me drali e la, qa na savasavs vavina; ena savasava, ia tam nikem cokho." ¹¹(Nio Jisu sa vakhawai koya tu koi na soli koya, koya ma kwaya kha, "Om na tam savasava cokho.") ¹²Ni sa dralia oti cokho medru la sa taqa lesu leqwa na lea i sulu qa lai gatule leqwa, a sa vecera, "O bu sa vakhawa no nai nakhi ni kwa qu tara vavaikem?" ¹³Om sa covi au no ina 'vavuvuli' qana 'Momo,' ia om sa coco donu no, baletia nio au ga. ¹⁴Ia me sa ni au, na Momo qana Vavuvuli, qu drali lakhi nia mem la, o kem muni mom dau vidrali la muni. ¹⁵Niqu sa vagani no kwe vakem nai vakharaitakhi mo ba tara me wetai ga qu tara va vaikem. ¹⁶Eidu, ei du, qisa kwaya vavaikem, na dauniviqwaravi i tam levu mai Xa na lea qasenivuli; se na dau ni vakhadewa i tukhutukhu me levu mai vua koi vi vakhatala mai. ¹⁷Maga oba sa vakhawa no na kwa kwe, oba na kalougato niva na tara. ¹⁸Qi tam tata cokho no vavaikem; qi vakhawara ga ko qi digitakhinira—me lai vadudutakhi kha nai volatabu: 'O koya eiri kani madrai vata qaya ei na dakhi au lesu e kubu ni la.' ¹⁹Qisa vatakea rewa no kwe vavaikem ni sibere ni yaco ia nisa yaco, oba na qei vabautia nio AU. ²⁰Eidu, ei du, qisa kwaya vavaikem, okoya vayalia ei sovi koyo koqu vatala yati ei sovi au, qai koya vayalia koi sovi au ei sovi koya vatalai au mai. ²¹Nisa kwaya o Jisu na kwa kwe, sa qei rarawa e yalo. Qasa kwaya mai, "Eidu, ei du, qi sa kwaya vavaikem nina lia ei na soli au yati." ²²Are sa vitolavi na tisaipeli, nire gadrevia tu mere kilatia se oci na kea tata. ²³A lia vuara na lea tisaipeli, koya dau lomania o Jisu, sa gatule no ina teveli ie sakhesakhe ni Jisu. ²⁴Sa qei sikhinalatia o Saimoni Pita me cacania, "Se oei na kea tata kei kwaya no." ²⁵Sa qei varaviravi leqwa e saro ni Jisu qa kwaya vua, "Momo, o ei so kwe?" ²⁶Asa kwaya vua o Jisu, "O koya ko qi ciqitia na madrai qa qu vagania." Sa qei ciqitia na madrai, qa solia va Jiutasa Isikarioti o luvei Saimoni. ²⁷Ia nisa oti na madrai, sa rusu i vua o Setani, sa kwaya vua o Jisu, "Na kwa e mai tara, tara vigugu." ²⁸Ia kokwe okora cokho na gatule no ina teveli are tam vakhawa lia nai balebale ni lea kwaya na tata kwe vua. ²⁹A sewa are numia, nio Jutasa ei nakhi no vua na taga i lavo, me kwaya vua o Jisu, "Volia na kwa iba vinatia ina soqo," se me vaganira ei sewa na kwa vuara na dravudravua. ³⁰Niso qulu oti ga na madrai o Jutasa, sa lakha vigugu sara i tevai. Ni tia bogi no. ³¹Ni sa lakha rewa o Jiutasa, sa kwaya o Jisu, "Sa qe varokhorokhotakhi na Luve ni Tamta, qa vakha-rokhorokhotakhi na Kalou ei vukhu. ³²Maga ei vakharokhorokhotakhi na Kalou ie vukhu, na Kalou muni ei na varokhorokhotakhi ni Luvea vataki nia, qa na vakharokhorokhotakhi ni koya ga no. ³³Ra dria, sana tam balavu na gauna tena no vata vali kha. Om na valigoci au, me wetai qu sa kwaya rewa vuara na Jiu, 'Na vanua qina lakha vura, ei na lala lia ei na lakha rewa yati kha.' Kokwe qisa vecei vaikem no muni yati. ³⁴Qi sa solia no yati kwe vavaikem nai vakharo vou, ei dodonu moba vilomani sara vakha yalia; me wetai ga na lequ lomani ni vaikem, moba vilomani muni me wetai ekhi. ³⁵Mai na kwa kwe na kilatia kha nio ba lequ tisaipeli, nio ba vilomani no." ³⁶Sa kwaya vua o Saimoni Pita, "Momo, e sana lakha i vei?" Sa saumia o Jisu qa kwaya, "Na vanua qina lakho kha, oba na tam takhucia rewa ina gauna kwe, ia oba na qei takhucia mai takhu." ³⁷Sa kwaya vua o Pita, "Momo, se baletia na yava qima tam takhuci iko rewa kha ina gauna kwe? Qina solia cokho lequ cola va ikho." ³⁸Sa saumia o Jisu qa kwaya, "Ena solia du na lem cola me baleti au? Ei du, Ei du, mequ vecekho, si bere ni tagi na to ena salchitakhi ni au rewa vakha tolu."

14

¹"Me kua ni rarawa mem uto. Nio sa vabuati na Kalou; vabauti au muni. ²Ei bi na vanua ei gwalala tu ina were lei Tamai au. Ia maga ei lala sewa, qisa vecekho no, qina lakha mequ lai varautakhi nia na vanua me lem. ³Niqu sa lakha mequ XXX varautakhi nia na vanua me lem, qina lesu leqwa mai mequ mai mekho vataki ni au, ni vanua qi no vurakha mo lia no vura muni. ⁴Nio ba sa vakhawa no na vanua qi lakha vura qo ba vakhawa no muni na kea calevu." ⁵Sa kwaya o Tomasi va Jisu, "Momo, iba tam vakhawa ture no vanua e lakha vura; meba qei vakhawa vakhayava na kea calevu?" ⁶Sa kwaya vua a Jisu, "O XX na calevu, na du, qana cola; ei lala lia ei lakha rewa va Tamai au mai qu vukhu. ⁷Maga e vakhawa i au, esa vakhawai Tamai au muni. Mai na gauna kwe oba sa qei vakhawai koya qoba sa libocia muni." ⁸Sa kwaya va Jisu o Filipi, "Momo, vatakei Tamam re mai, me ba rewa ni cegu kha." ⁹Sa kwaya vua o Jisu, "Qu sa no balavu gai vaikem qo si tam vakhawai auga vali, Filipi? O koya isa ligoci au sa ligoci tamai au. Ei rewa vakahyava mo kwaya, 'Mequ vatakei Tamai au?' ¹⁰O tam vabuati vali niqu liavata qai Tamai au qa lia vata muni o Tamai au qai au? Na tata koqi tatataki no vavaikem qi tam tatataki mai na lequ vatulewa ga vataki ni qu, ia o Tamai au koi no qai au vali ei tara no na cakhacakha. ¹¹Ba vabauti au no niqu lia vata qa Tamai au, o Tamai au muni qai au, se ba vabauti au ina cakhacakha rakhi kwe. ¹²Ei du, ei du, qi sa kwaya vavaikem, o koya ei vabauti au ei na tara na cakhacakha koi qi tara vali kwe, ia ei na tara na cakhacakho tetelagi va kaw kwe, niqu sa lakha va Tamai au. ¹³Na kwa cokho ga e kerevia i quyaca, qina tara mere wa ni va rokhorokhotakhi ka o Tamaya mai va Luvea. ¹⁴Nio kerevi au mai ilia ga na kwa i quyaca, qina tara yati. ¹⁵Maga oba lomani au, oba na mararoitia nai vakha sala, ¹⁶qina qei masuti Tamai au, ina qei vagani kem ei lia leqwa na daunivivacegui o koya ina qei no qai kem vali me tam yalani-- ¹⁷na Yalo Tabu na vuni du, Na vuravura ina tam sovi koya rewa baletia nive si tam logocia se kilatia. Ia oba sa vakhawai koya no, ni no vali qai kem qa curumi kem. ¹⁸Qina tam deini ikho tu mo luveniyali; Qina lesu viikho leqwa mai. ¹⁹Teva wawa leqwa re va sewasewa na vuravura sana qei tam ligoci au leqwa, ia oba na ligoci au. Baletia niqu eola, oba na cola muni. ²⁰Ina siga so kwe oba na qei vakhawa niru liavata no qa Tami au, qo

ba sa liavata qai au, qa au lia vata qai kem.²¹O koya ei makhi vua nai vakha sala qa maroroitia o koya ga kwe koi lomani au, ia o koya i lomani au ei na lomani koyo muni o Tamai au, qa qu na lomania qa qu vatakei au vua."²²O Jiutasa (tam ni Isikarioti) sa kwaya va Jisu, "Momo, na yewa ema vatakei ikho kha vavaikemam qa lala i vuravura?"²³Sa saumia o Jisu qa kwaya vua, "Maga ei lia ei lomani au, ie na maroroitia na lequ tata. Ina Lomani koya muni o Tamai au, iri na qei lakha mai vua qaba mai vakha were vata vali qai koya.²⁴O koya ei tam lomani au ei tam maroroitia na lequ tata. Na tata ko ba rogo no ei tam lequ ia ei lei Tamai au okoya o vatalai au mai.²⁵Qi sa kwaya no yati na kwa cokho va kem, na gau na gu na qai kem vali kha.²⁶Ia, na dauvivacegui--na Yalo Tabu okoya ina vagani keta mai o Tamai au i quyaca--ina vavulici kem ina vikwa taucokho ina qei vakha lesu nia leqwe mai na kwa cokho qu kwaya vavaikem.²⁷Qisa deinia vavaikem na vakhacegu; sa soli yati na rogo niqu sa kwaya vavaikem, 'Qisana lakha vakha dia, qa qu na lesu leqwa mai vaikho.' Maga e lomani au, o ba na gadre niqu sa lakha va Tamai au, nio Tamai au ei qwaqwa mai va au.²⁸Ko kwe mequ vatakea rewa vavaikem ni bere ni yaco mai, na gauna sa yaco kha, om na qei vabautia.³⁰Ko kwe mequ vatakea rewa vavaikem ni bere ni yaco mai, na gauna sa yaco kha, om na qei vabautia.³¹ia me kilatia ga o vuravura niqu lomani Tamai au, niqu dau tara cokho na kwa ei vakharotakhi ni au kha o Tamai au. Ba dure, mete sa lakha yati."

15 ¹"O au na vaini du, ia o Tamai au nai taukei ni tovatova.²Sa kau dei qu tula koko ei tam vua, ia qu tula koko ei vua sa samakinia me vua vaka bi.³O ba sa qei samaki oti i na vuku ni tata qu sa kwaya rewa i va vatikem.⁴Ba tu kata i va au, o au muni i va vatikem. Me wetai ni tam rewa ni vua vataki ni koya e tula vakavo me sema ni i na vuni vaini, sa na wetei muni o vatikem maga o ba sa tam tu kata ga no i va au.⁵O au na vaini, o vatikem e tulatula, o koya ei na kabikat i va au o au muni i vua, ei sa na qei vua bi koko sara, maga qi vele o ba na tam rewa tia ei lia na kwa.⁶Maga ei lia ei tam tu kata qai au, sa na lei walataki dei me wetei na tula ni vaini sa sawalo, a re sa tomia qa re cabo i na quto maka me re bulalaki.⁷Maga oba sa tukata i va au, qa sa taunkata i va vatikem na lequ tata, o ba na cauria na kwa koko o ba vinatia, ei na lei vagani i va vatikem.⁸Na kwa ei na vatetelagitaki ka o Tamai au, ni oba sa qei vua vakalevu qo ba sa qei vadudutakinia ni oba leqi au tisaivel.⁹Me wetai sa lomani au o Tamai au, qi sa lomani vatikem muni ka. Ba no kata ga ni i na lequ loloma.¹⁰Maga o ba qulumia kata na lequ i vakaro, oba na no kata ga no i na lequ loloma, me wetai lequ qulumia kata lea i vakaro o Tamai au qa qu no kata ga no i na lea loloma.¹¹Qi sakwaya ni i va vatikem na vikwa kwe me tau iva vatikem lequ gadre qa me na tause na vatilem gadre.¹²Sa nia kwe na lequ i vakaro, mo ba vilomani me wetei na lequ lomani vatikem.¹³Ei lala lia na lea loloma na tamata me tetelagi i na vikwa kwe-me solia na lea cola me baleti kora na wekaya.¹⁴O ba sa na qei wekai au maga o ba tara na kwa qu sa rovakinia iva vatikem.¹⁵Qi sa na qei tam covi vatikem leqwa me lequ tamata, ni sa tam kilatia na tamata na kwa i tara na lea i liuliu. Ia qi sa covi vatikem mo ba wekai au, i na vikwa koko qu rogo mai va Tamai au, qu sa vatakea i va vatikem.¹⁶O ba tam digitaki ni au, ia qu digitaki ni vatikem qu lesi vatikem mo ba laka qo ba vua, qa me tau muni vatimem vua.¹⁷E i yaco sara i na kwa koko o ba cauria i va Tamai au i qu yaca, ei na vagani vatikem.¹⁸Maga ei sa cakati vatikem o vuravura, mo ba kilatia a sa cakati au i mata ni bere ni qei cakati vatikem.¹⁹Maga o ba sa vakavuravura, o vuravura i na lomani vatikem me wetaki ga ni o sa lea. Ia ni o ba sa tam va vuravura qa qu sa ili vatikem dei mai vuravura, sa nia sara ga so kwe sa cakati vatikem ka o vuravura.²⁰Ba numia na tata qu sa kwaya i va vatikem, na dauviqwaravi ina tam tetelagi vua na lea Momo. Maga e re vararawataki ni vatikem muni; Maga e re na maroroya vina na lequ tata, e re na qei maroroya muni na vatilem.²¹E re na tara na kwa koko kwe i va vatikem baletia qu Yaca, baletia ni re tam kilati koya ko a vatalati au mai.²²Maga qu ke tam laka mai qa qu mai tata i vuara, a ke na lala na ledra i valavala cakaca, Ia ko kwe sa na lala na ledra i ulubale i na ledra i valavala caka ca.²³O koya i cakati au, o koya i cakati Tamai au muni.²⁴Maga qusa tam mai tara na cakacaka a lala lia leqwa a re mai tara i va kora, i na lala i vuara na i valavala ca, Ia ko kwe a re sa ligocia qa re sa cakati rukemam ruarua qa Tamai au.²⁵Ia sa yaco na vikwa kwe me cakacakataki ka na tata a sa volai i na ledra i vunau, 'A re cakati au ni lala lia na kwa ei nia e vu.'²⁶Ia na daunivivacegui- o koya qi na vatala ya i va vatikem mai va Tamai au, o koya kwe, na yaloni Du. O koya a laka mai i va Vava i na qei mai vadudutaki ni au.²⁷O ba sa na dau tia i vadudu muni baletia ni oba sa no vata qai au mai na i tautaula.

16 ¹Qu sa kwaya rewa na vikwa kwe i va vatikem mo ba kua ni lutu dei.²E re qei dei niko dei mai na were ni masumasu. Ia na auwa ei laka mai kwe o kora yalia e re vivamatei o ba numia mere tara no ei lia nai soro vua na Kalou.³E re na tara na vikwa kwe baletia e re tam kilatia na lea Vava qa o au.⁴Qu sa kwaya rewa i va vatikem na vikwa so kwe ni na qei laka mai na ledra auwa, oba qei numia ni qu sa vecei iko na kwa baletia kora. Qusi tam kwaya iva vatikem mai na kea i tautaula, baletia qusi tam no vata vali qai vatikem.⁵Ia ko kwe qisa laka i vua o koya a vatala ti au mai, Ia ei lala lia iva vatikem me cacani au mai, 'E laka no i vei?'⁶So kwe baletia na vikwa qu sa kwaya rewa i va vatikem, na mosi i na vakilatia na vatimem uto.⁷Ia na du qi kwaya i va vatikem, ei vina cake iva vatikem mequ laka dei, maga qi tam laka dei, na dau ni vivacegui i na tam laka mai i va vatikem. Maga qi sa laka, qina vatala ti koya mai i va vatikem.⁸I sa laka mai, na daunivivacegui i na vadudu takinia i vuravura na kwa cala me baletia na vikwa dodonu qa na lewa.⁹I nai valavala cakaca, baletia a re tam vabauti au.¹⁰I na vikwa dodonu, baletia qi laka no i va Vava, qa oba na tam dani au.¹¹Ia i na vuku ni lewa, baleti kora na vadoki lewa i na vuravura kwe e re na lewai.¹²E i levu sara na kwa i tam tu i va au, mequ kwaya i va vatikem, ia i na dredre i va vatikem mo ba kilatia koko.¹³Ia na gauna i na laka mai k o koya na Yalo ni du, i na maroroitia me vatilem cola i na vikwa du, i na tam tata vakataki ni koya. Ia i na kwaya na kwa i rogo, ka na qei kwaya i va vatikem na vikwa i na qei laka mai.¹⁴Ei na va tetelagitaki ni au, baletia i na kau koko o koya na vikwa ei leqi au qa na qei vatakea i va vatikem.¹⁵Na vikwa taucoko ei taukenitia o Vava ei leqi au, so kwe, na yaloni Kalou ei qulu na vikwa ei leqi

au, Ia i na vatakea koko i va vatikem. I na lia na gauna lekeleke mai kwe i na tam dani au leqwa ka, ¹⁶Ia i na lia leqwa na gauna lekeleke ei laka mai i na dani au leqwa. ¹⁷A ra sewa na lea Tisaiveli a re vikwayaki nia vaikoru, "Na yava i mata kwaya, 'No o koya i va vatikem i na lia na gauna lekeleke o ba na dani Au,' leqwa, 'Ia baletia qi na laka i va Vava?'" ¹⁸So kwe e re kwaya, "Na yava re na kea i balebale na lea kwaya, 'I na lia na gauna lekeleke te va?' Tam kilatia re na yava e i mata kwaya vali." ¹⁹Jisu a danira qa re vinatia me re cacani koya, qa qei kwaya i vuara, "O koya na kwa oba vicacanitaki vataki ni vatikem nai balebale. ni tata qi kwaya, 'I na lia na gauna lekeleke o ba na tam dani Au, I lia leqwa na gauna lekeleke o ba na dani au?'" ²⁰E i du, e i du, qi kwaya i va vatikem i na turuvaki vatimem wai ni mata qa o ba rarawa, ia na vuravura i na gadre, I na sinai i va vatikem na Yalo ni rarawa, Ia na vatilem rarawa i na vuki me gadre. I na gauna ni vakasucu ka ei lia na vibulou. Ei sotavia na mosi baletia na lea gauna se laka mai. ²¹Ia na gauna ei vakasucu taki nia oti na dridria sa tam numia leqwa na lea mosi, baletia na lea gadretakinia na dridria sa sucu mai vuravura. ²²So kwe o ba rarawa no kwe, Ia qi na qei dani vatikem leqwa, Ia vatimem uto ei na gadre, Ia ei na lalalia na kau dei mai na vatilem gadre i va vatikem. Na siga so kwe o ba na tam tarogia leqwa i va au ei lia na kwa. ²³E i du qi kwaya i va vatikem, maga e cacania Vava ei lia na kwa i qu Yaca ei na vaga ni vatikem o koya. ²⁴Ia ko kwe e na tam tarogi ei lia leqwa na kwa i qu Yaca e cacani qo na sovia so kwe na vatilem gadre me sivia. ²⁵Qu sa kwaya rewa na vikwa kwe i va vatikem i na tata vakatautauvata, Ia na auwa ei laka mai qi na tam tata i va vatikem na tata vatautauvata, Ia qi na kwaya i va vatikem na kwa bibita me baleti Vava. ²⁶I na gauna so kwe e cacania qu yacaqa qu na tam kwaya i va vatikem qi na masuti Vava me baleti vatikem. ²⁷O Vava vataki ni koya ei lomani iko baletia o vatikem o ba lomani au qa baletia o ba vadunia ni qu laka mai i va Vava. ²⁸Qu laka mai i va vava, qa qulaka mai vuravura qa qu sa laka i va Vava. ²⁹O koya na lea tisaiveli e re kwaya "Tolavia isa tutuvaki na tata bitabita qa sa tam vayagatakinia na tata vatautauvata. ³⁰Ko kwe meru kilatia ni e kilatia koko na kwa ei tam yaga e i lia me vacaca niko ei lia na taro, baletia kwe mam vabautia nio laka mai vua na Kalou." ³¹Jisu a saumia i vuara, "O ba vabautia ni kua?" ³²Tolavia, na auwa ei laka mai e, ei na laka mai o ba na qei mataku o vatikem yalia o ba na qei laka i na vatilem were yalia qo ba na dei ni au talia tu. E du, qi tam no talia no baletia na lequ Vava i no qai au. ³³Qu sa kwaya rewa i va vatikem na vikwa kwe me vatilem na lequ vakacegu, I vuravura e no leqaleqa, Io mo ba yalo qwaqwano qu sa vamaalumumtaka ni vuravura rewa.

17 ¹A kwaya rewa o Jisu na kwa raki kwe, a gadele yata i lomalagi qa kwaya, "Tamai au, lem auwa sa laka mai, mvarokorokotaki ni luvem me rewa ni varokorokotaki ni iko mum. ²Me wetai na lem vagani koya me lewa na tamata koko me rewa ni solia mum ne cola koi tam mudu rewa i vuara ga om vagani koya. ³Na colai i tam mudu kwe: Me re kilati kem, na Kalou du, qai koya om vatala mai, o Jisu Karisito. ⁴Qu sa varokorokotaki ni kem i vuravura kwe. Qu sa tara vewa na cakacaka om vagam au mai ne qu tara. ⁵Kokwe, Tamai au, vakarokorokotaki ni au vata qa myaca ko na varokoroko ko a tau no vatuketa a si berem bali o vuravura. ⁶Qu vatakea myaca vuara na tamata o ni vagani au mai vuravura. A ra sa lem tu, om soli kora mai va au, qa ra maroroya kata lem tata. ⁷Ko kwe a ra se kilatia na kwa koko om vagani au mai a laka mei vakem, ⁸me wetai na leqi au vagani kora na tata koko om vagani au. A ra sovia qa ra vadu nia ni qu laka mai vakem, qa ra vadunia muni om vatalati au mai. ⁹Qu maulaki ni kora. Qu tam masulaki ni vuravura o kora ga om vagani au mai, do ara sa lem. ¹⁰Na kwa koko i leqi au ei lem muni, ne kwa i lem ei leqi au, me qu lai varokorokotaki ka. ¹¹Oi sa tam vavaravura leqwa, o kora ga kwe e re gutavi vuravura, o au ti qi laka no ya va kem. Tamai tabu, maroroi kora myaca ko mvagani au mai ne re na liavata, me wetai na tuleda liavata. ¹²Na lequ no qai kora vali, au maroroi ko ra vali myaca, ko om vagani au mai. Qu yadravi kora tu, a lala lia vuara a varusai, o koya ga na luve ni dau racaca, me rewa ni vavotukana ka na lem tata. ¹³Ko kwe, qi sa laka mai va kem, qi se kwaya kwe vuara i vuravura me rewa ni ledra na leqi au marau me lai tolavi i vuara. ¹⁴Qu se vagani kora na lem tata, a qei cakatia o vuravura baletia ei tam va vuravura, me wetai qi tam vavuravura. ¹⁵Qi tam kerevi kem mom mena dei mai vuravura, mo maroroi kora ge mai vua na vuni ca. ¹⁶O kora re tam vavuravura, me wetai na leqiau tam vavuravura. ¹⁷Me re tenilia tu baletia na du. Na lem tata na du. ¹⁸Me wetai na lem vatala ti au i vuravura, qu sa vatala ti ko ra mum i vuravura. ¹⁹Qu se vatikitiki taki ni au dei me baleti kora, me re rewa ni re vatikitiki ni kora na lem du. ²⁰Qi tam masulaki nia boto kwe, o kora muni re vaduni au i na ledra tata ²¹me re lia boto, me wetai o kem, Tami au, o kem i ra au, o au ra kem. O kora muni va tuketa me vadu nia o vuravura om vatala ti au mai. ²²Na varokoroko om vagani au, qu sa vagani kora, me ra lia boto, me wetai na tuleda lia vata. ²³O au vuara, o kem va au, me re rewa ni va liavata taki, me kilatia o vuravura om vatala ti au mai, mom lomani kora, me wetai na lem lomani au. ²⁴Tamai au, qi vinati kora om vagani au mai me re no mum na vanua qi no ka, me re dama lequ lagilagi, na lagilagi om vagani au mai baletia om lomani au si bere ni taula na vuravura kwe. ²⁵Tami au yalo dodonu, o vuravura a tam kiltai kem, ia qu kiltati kem; a ra kilatia ni om vatala ti au mai. ²⁶Qu vatakea myaca vuara ne re kilatia, qi na sagatia ga no ne yacovi kora muni na lolome ko lomani au ka, me qu no qai kora vali.

18

¹Ni oti na lea tata o Jisu, sa takoso qaru na tisaipeli ie bati sokwe ne wai na Kitironi, na vanua a nakhi no mai leho a lia na tovatova okoyo aru lai rusu tavia qaru na tisaipoli. ²Ia o Jutasa, o koya a soli Jisu vuara, a kilatia vina no muni na vanua kwe, niru sota vakalevu no kha o Jisu qai kora na tisaipeli. ³O Jutasa, sa qei mera a lia nai lawalawa sotia qana ovisa are lai vakatala mai vua na bete levu gana Farisi, are kau cina karasini na cina bo, qana i yaragi. ⁴Ia o Jisu, sa kilatia tu na kwa yaco vua, asa toso vira qa taro giva, "O ei om mai vandia?" ⁵Are saumia, "Jisu na koi Nasareci." Asa vecera o Jisau, "O Au kwe." O Jutasa, o koya koi na soli koyo, asa dure qara vali muni na sotia. ⁶Ia ni sa vecera, "O Au kwe," are sa ya suhasukha

lesu i taku qare vi dokhici iqwele.⁷ A sa tarogira leqwa yati, "Oei om mai vadiana?" Are sa kwaya leqwa mai, "O Jisu na koi Nasareci."⁸ Sa saumia o Jisu, "Qi sa kwaya no yati nia au kwe. Ia maga oba mai vadani au, ia me yaco ga me wetai na kea i nakhi." ⁹Kokwe me vakha dudutakhi nia na tata a kwaya: "Iva kora kece om solira mai va cau, qu tam vavele nia lia vuara."¹⁰ Sa qei dure o Saumoni Pita, koya a nakhi vali vua nai seleiwau, wacu nia qa tasia a lia vuara na lea tamata a na bete levu ni cidruto e taliga matau. Na yaca ni tamata kwe o Maliko. ¹¹Asa vecei Pita o Jisu, "Biutia lesu nai selewau na kea i tautau. Mequ kwa vakayavei ni som ina bilo koya solia mai va au o Tamai au?"¹² O kora na sotia qai kora na kedra i liuliu, kora na ovisa qana Jiu, are sa qulumi Jisu qare vesu lakhi nia. ¹³Are sa yarakia sila re imata va Anasa, ni lea cawai o Kaiyava, o koya a tia bete levu no ino yabaki sokwe. ¹⁴O Kaiyava ga kwe a solia nai vaka sala vuara na Jiu ni vinacakhe me lia me mate me baleti kora na tamata cokho.¹⁵ Sa qei takuci Jisu rauni tu o Saumoni Pita, qa lia leqwa na tisaipeli. A sa lai kilati na tisaipeli kwe mai vua na bete levu, aru sa ecu vate, qai Jisu ina buto ni were ni vilewai ni bete levu; ¹⁶ia o Pita a dure vali i mata ni were i tevai. Ia kona tisaipeli alia leqwa, koyo sa lai kilati mai vua na bete levu, a rusu i tevai qa lai tata vua na yadra ni matani were, qa sa mei Pita mai buto.¹⁷ Ia na yalewa dauvigawaravi, nai vakatawa ni matani were, sa kwaya va Pita, "O iko sara ga muni a lia vuara na lea tisaipeli na tamata kwe?" A sa kwaya vua, "Tam ni au." ¹⁸Ia na dauvigawarani qana ovisa are dure tu sokheni, a re vikhovikhono, ni kalikaliwa no qare talikhu no kha. A no qara vali muni o Pita, a dure qara vali me rarai tia.¹⁹ Sa tarogi Jisu na betelevu me baletiva na lea tisaipeli qana na lea i vavuvuli.²⁰ Asa saumai vua o Jisu, "O nu qu tata cece tu i vuravura. Qu dau vavuvuli no ina viwerewere ni lotu be vanua ni sota kore no vakalevu kha na Jiu. I lala na tata vunitakhi mequ kwaya. ²¹Na yava ema tarogi au takhi? Taro gira okora na rogo i au ina vikwa qu kwaya. Tolavia, o kora na tamata kwe ere kilatia na kwa qu kwaya."²² Na gauna sa kwaya kha o Jisu, a lia vuara na ovisa a dure valeke ti koya tu a qei vocakhi Jisu qa kwaya, "I wetai tu e na lem i sau ni taro vua na bete levu?"²³ Sa saumia vua o Jisu, "Maga i cala na kwa qu kwaya, vatakea mai na yava i cala, ia maga i donu, na yava qo vocaki au kha?" ²⁴Sa qei vatata yati ni vasu vali iva Kaiyava na bete levu.²⁷²⁵ Ko kwe sa dure valio Saimoni Pita qa talikhu vali. Qare sa kwayo vua na tamata, "O ikho muni ei lia vuara na lea tisaipeli?" A sa cakhitaki nia qa kwaya, "I tam ni au." ²⁶A lio vurara na dauviqwaravi ni bete levu, eri viwekani sara ga gana tagwane a tasi cidruta e taliga o Pita, sa kwaya, "Qu tam tola vikho mai ina tovatova qai koya?" Sa qei cakhitaki nia leqwa o Pita; qa vasauri sa tagi mai na tamani to.²⁸ Are sa qei mei Jisu de mai va Kaiyava ina ledra i nono va matanitu. I tia qwataqwata cakhacakha ea, qare tam mata rusu ina i nono va matanitu mere kua kha ni vadukhadukhali kah me re rewani no ina kani vata ni lado sivia. ²⁹Sa rusu vira i tevai o Pailato qa vecera, "Na cala yava oba tavuitia kha na tamata kwe?" ³⁰Are sa saumia qare kwaya vua, "Maga mekhe lala na cala a tara na tamata e, mam khe tam mea mai va ikho."³¹ Asa vecera o Pailato, "Ba mea dei yati, qa ba lai lewai koyo me wetai na vatilem lawa." Are sa kwaya vua na Jiu, "Ei tam vatarai va kemam me mam vamate ilia na tamata."³² Ko kwe me lai vakho sota kha na kwa kwaya o Jisu se matagali matemate vakha yava ina mate kha o koya.³³ Sa qei rusu leqwa o Pailato ina nono ni matanitu qa covi Jisu, qa kwaya vua, "Oikho na ledra Momo na Jiu?" ³⁴Sa saumia o Jisu, "I tata no mai vatakhini kha e, se re kwai au no mai na teni va iko?" ³⁵Sa saumia o Pailato, "Tam ni au na Jiu, se o au? O kora na lem tamata qai kora na bete levu are soli iko mai va au. Na yava o tara?"³⁶ Asa saumia o Jisu, "Na lequ matanitu i tamtia kwa ni vuravura kwe. Mago mekhe tikhi ni vuravura kwe na lequ matanitu, are khe na vala na lequ dauniviqwarani niqu na tam soli yati vuara na Jiu. Ia kokwe na lequ matanitu itam wili kha kwe." ³⁷Sa qei kwaya vua o Pailato, "O iko dure na Momo? A saumia o Jisu, "O sa kwaya mequ tia Momo. O koya sara ga e nai nakhi ni lequ sucu, ina i nakhi kwe qu lakha mai kha i vuravura, mequ mai batakea na du. O kora kece ere taukeni tia na du are na rogo qu domo?"³⁸ Sa kwaya vua o Pailato, "Na yava na du?" Ni sa kwaya kha na kwa kwe, sa rusu leqwa i tevai va kara na Jiu qa vecera, "Qi tam dania ilia na cala vua na tamata kwe." ³⁹Ia sa dau kea valavala tu me serekhi ilia na tamata cala ni oti na lako sivia. Ia sa rewani niqu serekhia na Momo ni Jiu ve kem?" ⁴⁰Are sa qewi tagi cakhi nia leqwa qare kwaya, "Tam tia tamata kwe, ia meni Parapa." Ia o Parapa na tamata dauvacaca.

19

¹Sa qei qulnnu Jisu o Vailato qa kavocaki ni koya. ²Re talia na sotia a lie na i sala vautovoto. A ra taunia e ulu ni Jisu qa ra vataqani koya a Xa lai sulu lokaloka. ³A ra laka nai va koya qa ra kwaya, "Om teteilagi, ne dedra tXX ne Jiu." qa ra rubia koya leqwa. ⁴A rusu leqwa i tevai a Pailato qa vecera, "Mdaniala qai sa mei koya nai tevai i va kem ne ba kilatia rewani lala ne cala qai dania va keya." ⁵Sa qei laka nai tevai o Jisu, qa taga no nai nei sala vavafovoto ga na i sulu lokloka. A vecera o Pailato, "Mdaniala re na tamata kwe!" ⁶Na gauna a ra sa dani Jisu ka na bete yalevu qa ko ra na vailesilesi, re gisatani mai yata, "Be vakotia, vakoti koya!" A qei vecera o Pailato, "Ba ne ya sara ga ya qo ba vakotia, do qai tam dania e lia ne cata vua." ⁷A ne qei kwaya lesu vua ne Jiu, "E i tau ne i ka leda lawa, e kwaya Xe ne vakamedte do a kwaya ne tea Luve ni Kalou." ⁸Na lea rogo boto o Pailato na i tukutuku sokwe, sa qei lia ga ne kwa lea mataku, ⁹na lea rusu leqwa i buto ni were ni matanitu a qei vecei Jisu, "O laka no mai ivei?" A tam saXXXa lesu du o Jisu. ¹⁰A qei kwaya vua o Pailato, "Na yara e me tam tata no mai ka va au! E tem kilatia ni tau no va an na kaikai Xequ vakoti i ko?" ¹¹A qei guanue lesu o Jisu, "E i lala lia lem kaikai me baleti an vakaro na kwa boto o sa lai vagani mei yata. O koya sokwe, o koya ga i soli au ira iko e i levu cake ne lea i volavala ca."¹² Pailato me sereki koya, ia are sa qei gusavia, qare kwaya, "Maga e serekia na tamata kwe, o iko oru tam tu vata gai Sisa. O koya ga i kwaya me tia Momo i saqati Sisa vali." ¹³Na ganna sa rogo kha o Pailato na tata kwe, sa mei Jisu dei mai tevai qa mai no ina i nono ni were nivilewai ina vanua ei lai Jayacani "Na Raravatu," ia ina tat vaka Iperiu, "Ko Kapaca."¹⁶¹⁴ Kokwe na sig saraga ni vakhavakharau ina Lakhosivia, in ka ono ni auwa. Sa vecera na Jiu o Pailato, "Ligocia, kokwe na lem momo!" ¹⁵Are sa gigisa, "Mea dei, mea dei; vakhoti koya!" sa vecera o Pailato, "Mequ

vakhotia na lem Momo ina kaivelatai?" Sa saumia na beteleu, "I lala vali na lemm momo ia o Sisa ga." /v 16 Sa qei soli Jisu leqwa o Pailato vuara me sana lai vakho.¹⁷ Are sa qei mei Jisu, a sa lakha yati okoya, sa dagia va takhi nia na kaivelatai, ina vanua ei va yacani metia vanua ni "Vatu ni Ulu," ina tata vaka Iperiu, Kolikoca." ¹⁸ Are sa vakhoti Jisu sokheni, qaru rua leqwa na tagwane, are yalia no e sakhesakhe, qai Jisu ina kedru vimama. ¹⁹ Sa qei vola o Pailato a lia nai vakhatakilakila me tau una ulu ni kai velatai. A sa volai na kha: O JISU NA KOI NASARECI, NA LEDRA MOMO NA JIU. ²⁰ A bi vuara na Jiu are wilikia neri vakatakilakila baletia na vanua a vakoti vura o Jisu ei valekhe ina koro. Nai vatakilakila a volai ina tata vakha Iperiu, vakha Roma, va-Kirisi. ²¹ Sa qei vecei Pailato na bete levu ni Jiu, "Kua ni vola, 'Na Ledra Momo na Jiu,' ia volai boto, 'Me kwai koya, 'O au na ledra tui na Jiu.'"" ²² Sa kwaya o Pailato, "Na kwa qusa vola qu sa vola." ²³ Nire sa vakoti Jisu oti na sotia, are sa qaqara mai na lea i sulu, are sa vota vakha va, mere rewa ni yalia e du, qa na tutuvi muni. Ia nai tutuvi a tam bau cula, sa tali vakalia mai yata me yaco ira. ²⁴ Oara sa vivece, "Mete kwa ni dresu kia, ia mete sana va wirimadigitakhi nia se o ei ina lea." A sa yaco na kwa kwe me dusia nai volatabu o koya a kwaya, "Are vota na lequ i sulu ia na lequ i tutuvi are sa va wirimadigi kha." Ko kwe na kwa are tara na sotia. ²⁵ Aru sa dure volekhe tu ina kaivelatai lei Jisu o mnaya, o taci mnaya yalewa, Meri e lewe ni Kilopa, qai Meri na yalewa ni Makitala. ²⁶ Ma gauna sa tolavi mnaya qana tisaipeli koya a dau lomania o Jisu niru dure valekhe tu, sa vecei mnaya, "Yalewa, tolavia, o luvem." ²⁷ Sa qei kwaya vua na tisaipeli, "Toliavia, o mnam!" Meri na yaua sokwe asa mea sara i lea were na tisaipeli. ²⁸ Ni oti sokwe, sa vakilatia nisa yaco sokheni na kwa cokho qa sa lai vadudu vura kha nai volatalou, qasa lowaya o Jisu, "Qi mata som." ²⁹ A tau no sokheni a lia bilo a sinai tu kha na waini kolikoli, are sa qie luvuya i buto a lia na sivadi qa ciqimakhi ina du ni tula ni isopi qa soli cakhe e gusu. ³⁰ Na gauna sa somia oti kha waini kolikoli o Jisu, sa kwaya, "Sa oti." Sa cuva civo e ulu qa solia cakhe e yalo. ³¹ O kora na Jiu, me wetai nitia siga ni vakha vakharau, qa tam rewa me lili ga tu na yago ina kaivelatai me yacovia na siga ni vacecegu (ni siga ni vacecegu e i bibita sokwe) are sa kereri Pailato me tasi medru la meru rewa ni vagwalalatukhi mai kha. ³² Are sa qei laka na sotia me lai musu medru la sa musu nai matai qa musu nai karua ni tamata koro vakoti vata qai Jisu. ³³ Na gauna are qei yacovi Jisu mai kha, are tolavia ni ni sa mate rewa tu, qa re sa tam musukia e la. ³⁴ A lia vuara na sotia a suakhia e sakhesakhe ina sa, qa tam bere sa tasova mai na dra qana wai i tevai. ³⁵ Ia a koya sa ligocia a sa kwaya, a sa du na lea tata, qana na kwa a kwaya sa du. A kilatia ni sa du na kwa a kwaya ia mete vabautia muni. ³⁶ Ni kwa kece kwe a yaco ina lia nai nakhi me vadudataki kha nai volatabu, "Ni lala liaetua ei na musu." ³⁷ Kokwe leqwa, ei lia leqwa na tiki ni volatabu i kwaya, "Ere na vatolavia koya are suakia." ³⁸ Sa oti na vi kwa kwe, o Joseva na koi Arimacea, na tisaipeli lei Jisu (ia sa matakhu cira na Jiu), sa lai kerevia e yago ni Jisu va Pailato. Qa sa vadonuga a Pailato. Sa vurani lakha sava o Joseva me lai kau e yago. ³⁹ Asa lakha muni mai o Nikotimo - o koya a lakha mai mata va Jisu ina bogi. A kau vali mai na mura qana yasi aru vi wakhi, X rautia ni lia na drau na kilo na kea bibita. ⁴⁰ Aru sa qei kau e yago ni Jisu qaru oloni koya ina lineni qana vikwa garu vina, me wetai qa nai valavala vaka Jiu ni varau bulu na yago. ⁴¹ Ia kokwe na vanua a mate vura kha a nakhi no kha a lia tavatava; ina buto ni tavatava a nakhi no kha a lia nai bulubulu vatu sitam bulu vakalia kha na tamata. ⁴² Baletia nitia siga ni vakhavakha rau i vuara na Jiu qa sa bau valkehe no muni, aru sama lai vadokhi nia vura e yago ni Jisu.

20

¹ Ina qwataqwata cakhaca ni matai ni siga ni macawa, ni si gigilo na vanu, a sa lakha inai bulubulu, o Meri na yalewa ni makhitala, qa sa ligocia nisa lai vakha qiqi dei tu mai na vatu mai nai bulubulu. ² Asa qeteqete lesu leqwa va Saimoni Pita qa na tisaipeli koi dau lomania o Jisu, qa sa kwaya vuara, "Are sa qaratia dei na Momo mai na bulubulu, qa qu tam vakhawa na vanua sa lai vakha dakhi vura." ³ Aru sa qei lakho o Pita qana tisaipeli, aru sa lakha inai bulubulu. ⁴ Aru sa waru vata ruarua, qa sa waru siviti Pita na tisaipeli qa tei mata sara inai bulubulu. ⁵ Asa ruva civo ira, qa ligocia nai sulu lineni nisa lutu tu sokheni, ia a tam rusu ga i buto. ⁶ Sa qei yaco bere mai o Saimoni Pita qa rusu sara ina buto ni bulubulu. A sa ligocia na sulu lineni na sa lutu tu sokheni ⁷ qana isulu koya olo kha e ulu. A tam lutu vato no naisulu lineni ia sa lobi lakhi vina tu ina kea vanua ga. ⁸ Ia kona tisaipeli, koya teimata ina i bulubulu, sa qei ucu muni, ia nisa tolavia asa vabautia. ⁹ Me yacovia mai na gauna sokwe are si tam kilatia ga nia volatabu ni dodonu me dure leqwa mai na mate. ¹⁰ Are sa vimemei lesu leqwa i were na tisaipeli. ¹¹ Ia o Meri sa dure tagitagi vali ina i bulubulu i tevai. Ina lea tagi no, qa ruva civo qa yati ina buto ni bulubulu. ¹² Asa ligociru a rua na agilosu aru vaisulu seruseru aru gatuk no, a lia e ulu, qa lia ela na vanua a dokhi vura no kha e yago ni Jisu. ¹³ Aru sa kwaya vua, "Yalewa, na yava e tagi cakhi nia vali?" A sa kwaya vuaru, "Baletia nire sa kau dei e yago ni lequ Momo, qaqu tam kilatia na vanua are nakhia vuraro kha." ¹⁴ v/14 Na gauna a kwaya oti kha sokwe, qa vuki lesu qa ligoci Jisu ni dure tu sokheni, ia a tam qulumia meni Jisu. ¹⁵ Sa kwaya vua o Jisu, "Yalewa, na yava e tagi takhi vali? Oei e vадnia vali?" A numia no o koya me tia i vakatawa ni tovatova, qa vurani kwaya sara vua, "Saka, maga o kau dei kha kwe, vatakea va au ivei na vanua o nakhia vura, mequ lai kau dei kha." ¹⁶ Sa kwaya vua o Jisu, "Meri." Asa vukhi vua qa kwaya vua ina tata va-Iperiu, "Raponai" (kea i balebale "Oasenivuli"). ¹⁷ Sa kwaya vua o Jisu, "Kua re ni derei au, ni qu si tam lesu mai i yata va Tamai ua, ia mo lakho va koro na taciau qo kwaya vuara ni qu na lakha cakhe re va Tamai au qa tamai vatikem, qa lequ Kalou qa vatilem Kalou." ¹⁸ Asa lakha o Meri na yalewa ni Makitala qa lai veceru na tisaipeli, "Qu sa tigocia na Momo," qa sa kwaya na vikwa a lai vece mai vua. ¹⁹ Ina yaviyavi ni siga sokwe, nai matai ni siga ni lia na macawa, a ga vavaki tu na mataniwere ina levu ni ledru matakhu cira na Jiu o XXra na tisaipeli, a sa rusu yati Jisu qa lai, dure tu ina kedra vibuto yakhi qa kwaya yati vuara, "Ba vakacegu." ²⁰ Ni oti na kwa a kwaya, sa vatakea e lima qa e sakhesakhe. Are sa gadre na tisaipeli nire sa ligocia na Momo. ²¹ Asa vecera leqwa o Jisu, "Me vatilem na vakacegu. Me wetai ga ni vatalai au mai o vava, qi sa vatalai vatikem boto muni." ²² Ni sa tata oti wetai so kwe o Jisu, a sa ceguvira qa

kwaya vuara, "Ba savia na yalotalou.²³Nai valavala ca kece obana bokhokia, ina bokhoci; nai valavala ca ina tam vaqwlalatakhi, ina tau ga no."²⁴O Tomasi, a lia vuara na tinikarua, a lai co vali muni na Titimo, a tam no qara vali na lea cedre vira mai o Jisu.²⁵ A lia vuara na tisaipeli a sa kwaya vua, "A ba sa ligocia na Momo." A sa vecera, "Vakavo sara mequ tolavia na mawe ni vakho e lima, qaqu dere na mawe ni i vakho, qaqu ebre muni e sakhesakhe, qi sana qei vabautia."²⁶Nisa oti leqwa a walu na siga are si no ga vali na lea tisaipeli i buto, qa no qara vali muni o Tomasi. Sa tase mai o Jisu ni sogo tu mataniwere, sa mai dure tu ina kedra vibutoyakhi, qa vecera, "Me lem na vakacegu."²⁷ Sa qei vecei Tomasi, "Sala mai mlima qo ligocia qu lima. Sala mai mlima qo dere qu sakhesakhe. Kua ni tam vabautia, ia mo vabautia."²⁸ A sa kwaya o Tomasi vua, "Lequ Momo qa lequ Kalou."²⁹ Sa kwaya vua o Jisu, "Baletia nio sa ligoci au, o sa qei vabautia. Ei kalougata o kora na tam ligocia, qure vabautia."³⁰ Ia a bi leqwa na vivatakilakila atara leqwa o Jisu vuara na tisaipeli, are tam volai inai vola kwe,³¹ Ia a volai boto kwe mata rewa ni vabautia nio Jisu na Karisito, na Luve ni Kalou, mai na leda vabautia, tesa recoatia kha na cola mai e yaca.

21 ¹A rewa vina du na vikwa raki kwe a qei vatakei koya leqwa o Jisu vuara lea tisaiveli i na wai mai Taiperia. A wetai kwe na lea vatakei koya: ²Aru nodoki vata no o Saimoni Pita, qa Tomasi dau lai co Titimo, o Nacanieli na koi Kana mai Kaleli, o Invei Seveti, qa rua leqwa lea tisaiveli o Jisu. ³A kwaya vakoru o Saimoni Pita, "Qi si laka re i qoli." Aru kwaya mum i vua, "O vaticemam, muni, ba na laka qai i ko." A ru laka qa ru vodo a lia na waqa, ia a lala lia na kwe a ru rewatia na bogi koko sokwe.⁴ Ko kwe, ni se qwataqwata cakaca tu, se dure tu o Jisu mai matakawa, ia ru tam kilatia no na tisaiveli me ke ni Jisu. ⁵A qei veceru o Jisu, "Vaticem a saravou yasewa, ei tau no lia na kwa me lai kani?" Ru saumia lesu leqwa vua, "Ei lala." ⁶A qei kwaya vuara, "Ba viritaki vatilem lawa i tiki matua ni waqa, o ba na sobetia ka i sewa." Ru sa qei viritaki ledru lawa qa ru tam cokia rewa baletia na kea bi na ika. ⁷A qei kwaya na tisaiveli ko a dau lomania o Jisu ira Pita, "Na Momo Levu kwe." Na lea rogo boto o Pita ni sa tea Momo Levu, a olo ni koya na lea i sulu (baletia a tauliva tu), qa tiso ya i buto ni wai taci. ⁸A re sa qei vodo i buto ni waqa ru vica leqwa na tisaiveli (ni ru tam yawa mai vovo, rautia ni rua na dran nai kalawa), meru yarakia na lawa do sa lia na kwa na ika. ⁹Na ledru yaco yati i vovo, ru sa dania sara na qilaiso udre sa tau tu e dela la ika, qa la nadrai.¹⁰ Sa qei veceru o Jisu, "Ba kau mai ei sewa o ba sobetia mai." ¹¹A qei dure o Saimoni Pita ne dretia mai vovo na lawa, a koko tu ka na ika ya levu, a lia na drau limasagarulu ka tolu koko, a du a bi, a tam cibote ga na lawa.¹² Sa qie vecru o Jisu, "Ba laka mai kani ramataka." A lala lia vuara na tisaiveli ne ke uqe e yalo me tarogi koya, "O ei o iko?" A ru sa kilatia no ni sa tea Momo Levu. ¹³A laka mai o Jisu, qulimia na madrai, qa vagani koru, vata qa na ika. ¹⁴Ko kwe sa tea i katolu ni lea vatakei koya o Jisu vuara lea tisaiveli ni oti boto na lea dure mai na mate. ¹⁵A oti na ledru kani vamataka, a vece i Saimoni Pita o Jisau, "Saimoni Invei Joni, e bau lomani au vaka levu mai na kwa raki kwe?" Sa qei vece vua o Pita, "E riki Momo Levu, e kilatia vina qi lomani iko." Sa qei vece o Jisu, "Vakam kora leqiau sivi." ¹⁶A vece leqwa vakarua vua, "Saimoni luvei Joni, e ban lomani au?" Sa qie vece muni o Pita, "E riki Momo Levu e kilatia vina qi lomani iko." Sa qei vece o Jisu, "Vatawai kora vine leqiau sivi." ¹⁷Katolu ni ganna a vece vua, "Saimoni luvei Joni, e ban lomani au?" Sa lia na kwa lea rarawa o Pita baletia sa kwaya vakatolu vua o Jisu, "E bau lomani au?" A qei vece vua, "Momo Levu, e kilatia na kwa koko, qo kilatia ga muni ni qu lomani iko." A qeu vece vua o Jisu, "Vakani kora leqi au sivi." ¹⁸Ei du, ei du sara, qi kwaya re iko, na gaura ni lem driadria, o iko vataki ni iko ga o yato ga na vanna o mata laka ka, na lem sa tuqwaqwamai, e na dodokia ya mlima, qa lia leqwa ne mei iko qa kebeti iko na vanua e tam vinatia mo laka ka."¹⁹ A kwaya o Jisu kwe me rewa ni vatakea va Pita na mataqali mate ko i lei laveti ka na Kalou. Na lea sa kwaya oti kwe, a qei vecei Pita, "Takuici au mai."²⁰ A vuki lesu o Pita qa dama na tisaiveli ko a dau lomania o Jisu ni takuici koru vali mai, o koya a vakalakala lesu e tiki ni Jisu qa kwaya, "Momo Levu, o ei na liumuri ti iko?" ²¹A tolavi koya o Pita qa vecei Jisu, "Momo Levu, na yava ei rewatia ne tamata kwe?"²² A qei vece o Jisu, "E i na tara vaka yara ne cola no me yacovia leqi an lesu mai, na yava so kwe ira iko? Takuia au mai." ²³Na i tukutuku kwe sa qei rogo ya vuara lea i tokani, ni la tam mate na tisaiveli sokwe. Ia a tam kwaya va Pita o Jisu ni ne tam mate na tisaiveli sokwe, "Me qu vinatia me cola no ne yacovia leqian lesu mai, na yara sokwe va iko?"²⁴ Ko kwe ne tisaiveli e i na tea i vadudu ni kwa raki kwe, o koya a vola muni ne kwa kwe, qa te kilatia ni du ne lea i vadudu. ²⁵A bi na kwa leqwa a tara o Jisu. Ma ga me re volai raka yalia koko, qi vabautia na vuravura.

Roma

1 ¹Paula, na daunivigwaravi lei Jisu Karisto, qa laico metia apositolo qa lai va tikhitikhi taki metia domo ni Kalou, ²o koya are yalayala mai kha i mata no lea parofita inai vola tabu, ³mai e vu ni Luvea koi tia kawa mai va Tevita me wetai ga boto e yago. ⁴Mai na savacava ni e yalo sa vatakea kha na qwaqwa nitia Luve ni Kalou mai na lea dure leqwa mai na mate, o Jisu Karisito na leda Momo. ⁵Mai e vu a ba so rewa kha na loloma qano cakhacakha vakha i apositolo meba tolai rewa rewa qava vabautia ina kedra vikawakakhi na vimatanitu, mai e yaca. ⁶Ina kedra vikawacakhi na vi matanitu, esa lai co nomunikha mo witikhi ivo Jisu Karisito. ⁷Iva kem kece mai Roma kom dau lomania na Kalou qom lai co mom lea tamata savasava; Me lem no loloma qano vokhocogu mai vua na Kalou o Tamai keta qana Momo o Jisu Karisito. ⁸Nai matai, qi vavinavina vua na Kalou mai va Jisu Karisito me baldi kem taucokho, baletia nisa roboti vuravura taucokho na lem vabautia. ⁹Ni Kalou ei lequi vadudu, okoya qi qwaravia ina vu ni qu yalo ino kosipeli lei Lluvea, qoqu tam numi dei ni kem muni i vua. ¹⁰Niqu sa dau kerevia sara ga ina masu me lia na lea i tuvata na Kalou mequ yacovi kem yati. ¹¹Niqu gadrevia vakalevu mequ dani kem, mequ rewa ni eolia vakem e sewa nai solisoli vakayalo, me rewa ni vaqwaqwatakhi ni kem no. ¹²Koya sokwe, qisa vauqeti kem no yati kha, mai na vabautia so dukhu nakhi no, va leem qai va au. ¹³Kokwe qi

tain vinatia moba kauwai mai, wekai au qam niq u sa dau sagatia mequ lakha yati va kem (ia qisa dau lai bolel me yacovia mai kwe), me bau sewa i vua mai va kem muni, ma wetai ga muni ko qu dau tara vuara na teni. ¹⁴O au qina qwara viru o Kirisi qai kora na tawa vanua, va kara muni na vuku qai kora ulukau. ¹⁵Kokwe, me wetai o au, qiao tu vakarau tu mequ vunautakhi nia na kosipeli va kem na vali Roma. ¹⁶Niqu tam maduwatakh i nia na kosipeli, ni tia kaikai ni Kalou mere vacolai kha okora vakha yalia ere vabautia, ei teimata vuara na Jiu sa qei ni kora na koi Kirisi. ¹⁷Ni salai vatakei kha. Na vivadonui ni Kalou ilai vatakei ina vabautia kina vabautia, me wetai ga nisa volai, "Ina vacolai na yalododonu mai na vabautia." ¹⁸Nisa lai vatakeimai lomalagi na borisi ni Kalou vuara kece na tam vakhalou qa na dukhadukha ni tamata ere tarovira tu mai na i vavuvuli du mere va yaco kwa dukhadukha kha. ¹⁹Ko lewe baletia ni sa tase i vuara na kwa va Kalou kore sa kilatia rewa tu. Ni sa vatakea ofi vuara na Kalou. ²⁰Me taula mai na gauna a buli kha na vuravura, sa lai tolari vina tu na vikwa vuni, na kaikai tam vaiyalayala, na lea i tovo ni cola vakalou, o koya sa lai ligoci sece vua, ere sa rewa ni ligocia ina vikwa a bulia, Kaya sokwe sa lala kha nai ulubale. ²¹Kolewe baletia, ere sa kilatia nona Kalou, ere tam varokhorokhotalchii nia me wetai na Kalou, ere tani bau vavimaviv=na vua. Sa yaco, mere sa riva na ledra numia, qa gigilo medra uto. ²²

²³Are sa visautakhi nia nai serau ni Kalou koi tam mate rewa ina matakau me wetai na tamata koi sa mate rewa tu, na manumanu koi caru, na manumanu yavai va, se na vikwa kore kasi vale. ²⁴O koya sa sorovira kha na Kalou mere va yaco ga na vikwa dukhadukha ei gagadre kha medra uto, na kea tam arokhokho takhi ni medra yago vatakh i nira. ²⁵Are sa visautakhi nia na du ni Kalou me cori, are qaravia qare masutia na vikwa buli qa lala tio okoya a vibuli, kou lea na varokhorokho takhi qa tawa mudu Emeni. ²⁶Mai ina vikwa kwe, sa dwinira kha na Kalou meredukhu takucia ga na gagadre caka ca kei vivamaduatakh i, io kora na ledra yalewa are sa vayagatakh i nia rakateni medra tikini yago tabu. ²⁷Ina calevu vata ga kwe, na tagwane muni sa dei nia muni nai vakharan koya a lesi rata gaya na yalewa qa sa cavu udre na ledra vivinati vatakh i nira. Ko kwe okora na tagware ere sa vaaco nai valavala ei vivamaduatakh i vakha tagwane ere na cigomia ga muni nai sau dodonu ni ledra tara cala. ²⁸Ia nire sa tam, vinatia mere kilatia na Kalou, sa solia vuara na tu vakha ca ni vakhasama, mere tara ga na vi kwa cakhaca ga ere rewa ni vakhasamatakh i nia. ²⁹A sa vagani tu na ledra cola ina kwa i tam dodonu, yaloca, ena dau kocokoco, dau vivacacani, sinai ina vuvu, na labo, viba, daulawakhi, era yalo boriborisi, dau vivesana, ³⁰mere dau kwakwai, ere cakhatia na Kalou, mere vosabru, viavialew, dokai kora, va tubu ca, vucesa vuaru o nene qai vava, ³¹me lala na yalomatua, mere yalayala cori, ua caania na no va viwokani, lala na yalo loloma. ³²Ero sa kilatia no na lewa ni Kalou, nio kora kea ere rayaco mai ...

2 ¹O koya kwe sa lala kha na lem ulubale, o ikho na tamata yalia, o ikho na daunididiloi, ni o dau tavuitira muni ei sewa na tamata. Iva iko o valewai koro qo lai tara muni sa baleti iko ga na lem lai borisi. ²Ia tesa kilatia no ni du no na lewa ni Kalou nina sauti kora ga na tara na vikwa kwe e tara. ³Ia o ikho, na tamata, o dau valewai kora na tamata ina vikwa kwe qo qei tara muni na kwa vataga kwe. Ena tuba drei rewa mai na siga ni vilewai ni Kalou? ⁴Se osa besia na lea loloma levu, na lea dau vosotia vavalavu, borisi valcha sewa tu boto? O si tam kilatia no ni lea loloma a tuberikho no mai kha no rewa ni vivutuni kha? ⁵Ia o ikho, me wetai na lem yalo kaikai qana lem duo rakhinia na yalo ni vivutuni esa kkoroniano yeti na borisi ina siga ni viborisi, so kwe, na siga ina varaitalchi kha na lea lewa dodonu na Kalou. ⁶Ino saumia lesu vuara na tamata yalia me wetei ga na ledra i valavala; ⁷i vuara kore tara kwa vina vali ere dania tu na lagilagi, dokai na tam mate rewa, ina soli vuara na cola tawamudu. ⁸Ia vuara na dau vitaitali, are tam takhuicia na du qare tokhui cia tu na vikwa coritakhi, na borisi qana rarawa ina lakha mai vuara. ⁹Na Kalou ina kaumai na vikwa rerawa qana mosi ina yalo ni tamata taucokho kore sa tara na kwa cakhaca, ina taula vuara na Jiu, qa qei nira na Kirisi. ¹⁰Ia na lagilagi, na dokai, qana valdnacegu ina lakha vuara yalia kore tara kwa vina, ina taula vuara na Jiu, qa qei nira na Kirisi. ¹¹Ni tam vinatira vavitalia na tamata na Kalou. ¹²Okora kece are ralavala ca nire tam kilatia na lawa ere na rusa ga muni mai na ledra tam kilatia na lawa, ia okora na na valavala ca mai na ledra rokhovia na lawa ere na lewai mai na lawa. ¹³Nire na tam vadonui mai vua na Kalou o kora na varorogo ina kwa, ia o kora ga na takhu cia na lawa. ¹⁴Ia okora na koi matanitu teni, ei lola vuara na lewa, ere tara ga ratakh i nira na lawa, are lawa ga vatakh i nira, ia a lola vuara na lawa. ¹⁵Ia na vikwa ere tara sa vatakeani sa volai tu medra uto na vikwa ei lai vakharotakhi ina lawa. Ha ledra lewa i buto ei tia vadudu vuwara, qona ledra dukhu nunia eina varusa nira se tagomakhi nira. ¹⁶ina siga mesana lewai kha na tamata mai vua na Kalou ina vukhu ni ledra kwa vuni, ina vuku ni kosipeli, baleti Jisu Karisito. ¹⁷v 17 Ia maga e kwaya mo tio Jiu qo dau varavari vatabakhi lia ina lawa qo dau dokhadokha i ikho ina vuku ni Kalou, ¹⁸qo leilatia e loma qo vakudutakhinia na vikwa ei vina sara baletia nio sa lai vakhasalataki ina lawa; ¹⁹ia maga isa lai vadudutakhi i vaiko mo tuberira na mata cikha, mo cina i vuara na no tu ina gigilo, ²⁰mo daunivivavulici vuara na riva, qo qasenivuli ni driadria yasewa, qa sa tau no iva ikho na lawa nai vadudu ni vukhu qana du, ia ivei ina wetai nina dere mai na sala koe vacolai no mai kha na lem cola? ²¹O ikho o dau ravolici kora, na ava etam rewa ni vavulici iko sila re kha? Oikho o dau vunautakhi na driva ia o tam bau driva o ikho? ²²Oikho o dau kwaya me kua ni lia ei vidrivati, o tam bau vidrivati o ikho? O ikho odau cakhatia na kalou matakau, o tam bau driva ina vi wereni lota? ²³O ikho odau vakwadukwadutakhi na lawa, o sa bau becia na Kalou ina lem takhuicia na lawa? ²⁴Ni "re sa dau tata vacacania na yaca ni Kalou na koi matanitu teni baleti vatikem," me wetai sa volai. ²⁵Ei dunisa yaga na viniti va ikho maga e takhuicia na lawa, ia maga e tam takhuleia na lawa, sa na yaco na lem niti mo tam niti. ²⁶Ia maga, ilia na tam niti ei takhuicia va dodonu na lawa, ina tam wili na lea tam niti me sa niti? ²⁷Ia o koyo si tam niti vakha yago ina tam lewai ikho maga esa takhuicia vina na lawa? Baletia ei nakhi va ikho nai volani lawa qora niti, ia o ikho o tam takhuicia no na lawa! ²⁸Ni tam tio Jiu du okoya ira rairai tu boto, i tam niti du muni ei varairai tu boto muni

ina yago. ²⁹ia na Jiu du okoya ei nakhi e loma, qa niti medra uto, qana yalo i tamtia i vola. Na tamata kwe ei tam delchai mai vuara na tamata na mai vua ga na Kalou.

3 ¹Na kwa vina yava ei nakhi no vuara na Jiu? Sei nakhi lia e bete na ledra niti? ²Ei levu ina vi sala cokho ga nai matai sila re, o kora na Jiu a soli vuara na tata cola mai rua na Kalou. ³

⁴ei lala kolokolo du, ko kwe, deinia na Kalou me lai ligoci talia ga me du, qa cori na tamata taucokho. Me wetai ga niasa volai, "Mo kea i vakharaitakhi ni dodonu ui lem tata, mo qwaqwa nio sa lewai." ⁵Ia mai na leda tam dodonu me qei lailigoci kha na dodonu ni Kalou, na yava te rewa ni kwaya kha? Te rewa ni kwaya ni cala na Kalou ni kaumai na lea borisi va keta? (qi tata no yati vakha tamata.) ⁶Ei lala kolokolo! Ia maga i sa wetai kwe ina gei lewai vuravura vakayara na Kalou? ⁷Ia mai na buto ni lequ cori na du ni Kalou ei tosonia kha na lea tetelagi, na yava qisi lai okati ga no kha mequ tia i valavala ca? ⁸Na yaraotam kwaya kha, ni ba lai corilakhi, qa ba lai tavui me ba kwaya, "Te tara kwa cakaca ga, me rewa ni lakha mai kha na kwa vina"? Ere na lai barisi vadodonu o kora kwe. ⁹Ivei ina wetai? Te ma ina mai vuara o keta? Ei dravusa kulukulu. Ni ba sa vadudutakhi nia mai mata koru ruarua na Jiu qava Kirisi, kora cokho, te okati cokho ina ruku ni ralavala ca. ¹⁰Me wetai na kwa sa volai; "eilala lia eitia ivalavala dodonu, ei lala lia, ¹¹ei lala lia ei kilatiarewa, ei lala lia ei vademia na Kalou. ¹²Are sa vuki tei kece; are sa tawayaga taucokho. Sa lala muni ilia me tara vina, ei lala, ei tambau lia re." ¹³"Medra godrogodro eisa tatola tu ina i bulubulu. Medra me ei dau vidabui. Na pisoni ni gwata ei nakhi tu medra rukhu ni tebe ni gusu." ¹⁴"Medra gusu ei sinai ina susui qana tata gaga." ¹⁵"Medra la ei rewarewa tu boto ina vakha dave dra. ¹⁶Na rusa qana rarawa ei nakhi ina ledra sala. ¹⁷Koro na tamata kwe ere tam kilatia na gaunisala ni vakhacegu." ¹⁸"Ere tam matakhu cia na Kalou mai medra mata." ¹⁹Te sa qei kilatia na vilewa kece ei kwaya na lawa, ei tata no va kora yalia koi re no ina ruku ni lawa, me rewa ni sogo na gusu taucokho, qa o vuravura cokho me varorogo vua na Kalou. ²⁰Ni tam vadonui na tamata mai na lea takhui cia na cakhacakha ni lawa. Ia mai na lawa ena kilatia kha nai valavala ca. ²¹Ia kokwe ni vatikhitikhitakhi na lawa sa qei vakharaitakhi nia na Kalou na sala sa vivakonui kha ni tam yaco ina vukhu ni lawa ia ei tia vadudu vuara na Parofita- ²²na vivadonui ni Kalou mai na lai vabauti lei Jisu Karisito va kora kece na vabautia. Nite tautau vata taucokho, ²³ni te i valavala ca cokho na tamata, gate tam yacovia na vikwa ei vakharokhorokho takhi kha na Kalou, ²⁴are sa vakhadonui du boto mai na loloma qana viserekhi mai va Karisito Jisu. ²⁵Asa varautakhi ni Karisito Jisu na Kalou me tia i madrali e dra vuasara na vabautia. Sa cabo na Karisito metia vadudu ni lea vivosoti, me sa tam kauwai ina i volavalaca sa tara ati ²⁶ina lea vosotia. Ko kwe me vatakea na lea yalododonu ina gauna kwe, me dodonu kha o koya qa mere vadonui va yalia koi vabauti Jisu. ²⁷Ivei inakhi vura na vidokhadokhai? Sa vele sara. Ina vuku ni lawa yava? Na cakhacakha? Ei lala, ia mai na lawa ni vabautia. ²⁸Te na vadonui na tamata yalia mai na vabautia tam tia cakhacakha ni lawa. ²⁹Se na Kalou ei ledra Kalou talia ga na Jiu? I tamtia Kalou ni koi matanitu teni? Io, i ledra muni na teni. ³⁰Ia, so kwe, ei lia boto na Kalou, ana vadonui kora na niti mai na ledra vabautia, qai kora muni na tam niti mai na ledra vabautia. ³¹Aba sa qei vatawayaga takhi nia na lawa mai na vabautia? ei marai lala! Ia, iba sa qei biutia vina du na lawa ina kea i tautau du.

4 ¹Na yara mete qei kwaya me baleti Erarayama, na leda vava teimata me wetai e tabataba a lai dani? ²Maga a khe vadonui. Evarayama ina lea cakhacakha, a khe tia yaru ni lea raqwa, ia a khe lala ina mata ni Kalou. ³Na yava ei kwaya nai vola tabu? "O Evarayaa a vabautia na Kalou, qa wili i vua me lea i valavala dodonu. ⁴Ia ivua a dau vovoliu na kea i sau ei tam wili i vua me tia loloma, ia sa kea i voli ga. ⁵Ia o koya ei tam vovoliu ia ei vabauti koya o koya i vadonui kora na gigilo ledra cola, lea vabautia sa wili i vua me lia yalo dodonu, ⁶O Tevita a covakhi nia muni sa kalougata na tamata ei telia na Kalou me yalo dodonu qa lala lea vovoliu. ⁷A kwaya, "Sa kalougata o kora ere cakhaca qare lai rosoti qai kora na buluti na ledra cakhaca. ⁸Sa kalougata na tamata ei tam telia i vua na momo levu lea cakhaca." ⁹Ei wetai kwe na ledra kalougata o kora ere sa iti, qai dora muni ere tam niti? Te na kwaya, "Na vabautia a wiliki iva Evarayama mei valavala dodonu." ¹⁰A lai wiliki vakhayava i vua? Na lea si tam niti se sa niti rewa? A tam nia nisa rewa ia ina gauna asi bere kha! ¹¹O evarayauna a qulumia nai vakata ni niti me tia makha ni lea yalo dodonu ina lea vabautia ia nisi bere ni niti. A kea i nakhi me vayaco ni koya me tia vava i vuara cokho ere vabautia ia qa re sibere ni lei niti, mere rewa kha ni wili mere yalododonu. ¹²O koya muni na ledra vara na niti rewa, are tam lai niti rewa boto ia are yato muni ina mawe ni la ni vabautia lei leda vava o Evarayama me wetai lea si bere ni niti. ¹³Baletia ua viyalayalati a tara i va Evarayama qa i kora cokho e kawa ni na tia i taukei ni vuravura a tam yaco mai me baletia na lawa ia qa baletia na yalo dodonu ina vabautia. ¹⁴Maga are kea tui i aukei, o kora ere cola ina lawa ei vabhatawa yagatakhi nia na vabautia, qa kabole nai yalayala. ¹⁵Baletia na lawa ei kau mai na borisi, ia na vanua ei lala kha na lawa, ei lala kha no cola. ¹⁶I nai nakhi kwe ni vabautia, me rewa kha na yalayala me gatule ina loloma qa ledra muni na vuavua cokho i Evarayama tam ira boto okora ra ola ina rukhu ni lawa, ia o kora muni ere rotai ino vabautio iva Evarayama okoya na leda rava cokho, ¹⁷me wetai ei volai tu, "Qu sa lesi ikho mo ledra ava na bi na vimatanitu." O Evarayaa a no vali ie mata o koya a vabautia, na Kalou, o koya ei vacolania na mate qa covia na kwa ei lala tu me tau mai. ¹⁸Inai nuinui a vabautia na vanuinui, na yaco kha me ledra varo na vimatanitu, me wetai na kwa sa lei vece rewa, "Me yaco muni i vuara lem vuavua cokho." ¹⁹A tam dagwa lea vabautia, a wilikia e taataba me mate (baletia sa rautia na drau na yabakhi lea tuqwaqwa), qa wetai muni na tam yavala ni e kete ni Sera. ²⁰I baletia na lea yalayala na Kalou, o Evarayama a tam va tatao legwa i vua na tawa vabauta. Ia, a sa vaqwaqwatakhi ina vabautia qa vakharokhorokho khotakhi nia na Kalou. ²¹A sa radunia sara na vikwa sa yaktakhi nia na Kalou, ei na vayaconia. ²²Kwa so kwe sa "wili muni vua me lea yalo dodonu." ²³Ia na tata, "a lai kwai i vua" a tam baletia

talia boto. ²⁴A re rolai muni me baleti keta, qa na okati muni i vuara ere vabauti koya ko a vadurenia leda Momo Levu o Jisu mai na mate. ²⁵O koya kwa lai cakhati baletia leda cakra ca qa lai vakhadure leqwa mete ma vadonui.

5 ¹Me wetai te sa vadonui ina vabautia, te sa vivinati qa leda Kalou i na leda Momo Levu o Jisu Karisito. ²I vua o keta muni te sa vitorovi ina vabautia ko i na loloma tesa dure tu ka kwe, qa te sa raqwataki ina vanuinui baletia na i serau ni Kalou. ³E i tam nia boto kwe, te vateqwateqwa mni ina vatileda vararawataki. Te kilatia na vivararawataki ei na vatubunia na dauvosotia. ⁴Na dauvosotia e i vatubunia na du a na du e i vatubunia na i nuinui, ⁵Ia nai nuinui e i tam madua baletia na loloma ni Kalou sa tasova i me da yalo mai na Yalo Tabu, ko te sa lai vagani. ⁶Ia na gauna te si momolum tu ka, i na gauna donu o Jisu sa mate me baletia na tara kwa cka ca. ⁷E i lala lia me mate me baletia na tamata dodonu, qa wetai muni e i na lala lia me baletia me mate me baletia ei lia na tamata vina. ⁸Ia na Kalou sa vadudutaki nia lea loloma i va keta, ni te si cka ca tu ga, o Jisu sa mate me baleti keta. ⁹Sa todre sara i yata, ko kwe, leda sa vadonui ie dra, sa vacola ni keta o koya mai na borisi ni Kalou. ¹⁰Ia maga, te si vimecaki tu, te sa vivinati qa na Kalou ina mate lei luvea, vabitabita, ni te sa vivinati, te na vacolai ina le'a cola. ¹¹E i tam nia boto kwe, te gadretaki nia muni i vua na Kalou baletia leda Momo Levu o Jisu Karisito, i vua sa rewa ka iva keta kwe me te vivinati. ¹²Kwe sokwe, mai vua a lia na tamata na cakacaka a vesu ka i vuravura, i na calevu kwe na sa vuni mai na caka ca. Qa sa tauvia keta na tamata, na mate baletia na tamata coko sa caka ca. ¹³Me qei yacovia mai na lawa, na caka ca sa tam voli i vuravura, ia e si tam lei dani na caka ca ni si lala a lawa. ¹⁴Ia kwe so kwe, o mate a sa vayaco kwa vali me tase mai va Atama qa yacovi Mosese, o kora ere tam caka ca me wetai lea duwakara o Atama, o koya na i vatakarakara me baleti koya a si bere mai. ¹⁵Ia eri tam tautauvata na i solisoli qa na i valavala caka ca. Baletia na lea cakaca e i lia boto sa bi coko sa mate ka, i vei i wetai na kea levu i yata na loloma ni Kalou qa na i solisoli loloma ni lia na tamata; o Jisu Karisito, sa levu sara i yata me baletia na tamata coko. ¹⁶Na i solisoli e i tam wetai na kwa a vacedrenia na caka ca ni lia na tamata. Na borisi e i takuicia na caka ca ni lia na tamata qa vayaco na rusa, ia na i solisoli e i takuici kora na caka ca qa me ra vadonui. ¹⁷Baletia lea caka ca ko a lia na tamata, sa vatulewa o mate baletia na lia, ei todre i yata sara ledra sovia nai loloma levu sara qa na i solisoli ni yalododonu ni cola i va koya na lia, o Jisu Karisito. ¹⁸Sa qei wetai kwe, na lia na caka ca sa vavunia na lea lai orisi na kawa tamata, sa wetai muni lea tara kwa dodonu sa yaco ka na vadonui qa na cola i vua na kawa tamata. ¹⁹Baletia lea caka ca e i li ana tamata sa yaco muni ka na caka ca i na tamata coko, sa yaco muni na lea talairewarewa na lia sa na bi coko, ei na vadonui. ²⁰Ia a rusu mai na lawa me valevu nia na caka ca. Ia na vanua a levu ka na caka ca, na loloma ei levu cake sara. ²¹A yaco kwe, me rewa ka me wetai lea vitalia na caka ca i na mate, sa wetai muni na loloma me vavunia na yalododonu i na cola tam mudu i va Jisu Karisito leda Momo Levu.

6 ¹Na yava leqwa me te qei kwaya? Me tara ga no na caka ca me rewa ni valevutaki ka na loloma? ²Me kua du ni tara. O keta te sa mate i na ca, e i rewa vakayava me te si colataki ga no? ³O ba tam kilatia no o kora coko na vavita isotaki i va Jisu Karisito a re vavita isotaki ina lea mata? ⁴A te sa bulu muni, vata qai koya ina vavita iso ina mate. A yaco kwe me rewa ka na lea dure leqwa mai na mate o Karisito i na lea tetelagi o tamaya, me rewa muni i va keta me te yato ina cola vou. ⁵Maga tesa yaco me te wetai qai koya ina lea mate, te na yaco muni me te wetai i na lea dure leqwa mai na mate. ⁶Te sa kilatia kwe, leda tamata makawa sa vako vata qai koya me rewa ka ni rusa na yago dau caka ca kwe. Sa yaco ka me te kua leqwa ni te qei koi vesu ni ca. ⁷O koya sa mate sa cavuti me sa cola se gwalala mai na ca. ⁸Ia maga te sa mate vata qa Karisito, te sa vabautia ni te na cola vata muni. ⁹Te kilatia mai wetai o Karisito sa lai vakadure leqwa mai na mate, sa na tam mate leqwa; o mate sa lala lea qwaqwa i vua. ¹⁰Me baletia na mate ko a mate ka i na ca, sa mate vakalia sara ga. Ia, na cola sa colataki, sa cola me baletia na Kalou. ¹¹Ia na numia vata kwe, o keta muni na mate te sa wiliki keta mete sa mate i na ca, qa te cola i vua na Kalou i va Karisito Jisu. ¹²Ko maga so kwe mo kua ni vadeinia na ca ma lewa mtataba ni o tara lea gagadre. ¹³Kua ni deini mvitiki ni tabataba mere tia i yaya ni kea vayacori nai valavala tam dodonu. Ia mo deini iko vua na Kalou me wetai o kora sa laka mai na amte i na cola, qo vagania mvitiki ni tabataba i vua na Kalou me tia i yaya me vayagataki i na i valavala dodonu. ¹⁴Kua ni vadeinia na ca me lewai iko. Te sa tam cola no i na lawa, ia i na loloma. ¹⁵Ia me tara vakayava? O keta me te cakaca ga no baletia te sa tam nodoki i na lawa, ia i na loloma? Me kua sara ni wetai. ¹⁶O ba tam kilatia no ni o koya ei vagani koya tu me bobula, e i bobula i vua e i talairewarewa vali ka. Oba koi vesu ni caka ca, koi vayaco na mate, se oba koi vesu ni talairewarewa ko i vime i na i valavala dodonu. ¹⁷Ia me lei vavinavinataki na Kalou! Oba si koi vesu ni caka ca i mata, ia qo ba sa makutu i vatimem yalo du mai buto na du ni vavuvuli oba lai vagani. ¹⁸O ba sa gwalala mai na i wati ni caka ca, qo ba sa yaco mo ba koi vesu ni valavala dodonu. ¹⁹Qi tata me wetai ei lia na tamata, baletia na momolum ni vatimem vitiki ni tabataba me koi vesu ni dukaduka qa ina kwa tam dodonu, ko a todre cake ka na kwa tam dodonu, i na calevu wetai muni e, ni kua mo ba vagani vatikem muni mo ba koi esu ni valavala dodonu ni cola vatabui. ²⁰Koi na gauna oba koi vesu tu ga ni caka ca, oba laka tu i na i valavala dodonu. ²¹So ina gauna kwe, na yava e vua na cola oba rewatia mai na vikwa oba sa mai maduataki no i na gauna kwe? Na kea i tinitini na vikwa so kwe na mate. ²²Ni oba sa sereki mai na caka ca ina gauna kwe qo ba sa bobula i vua na Kalou, sa vatilem na vua i na cola savasava. Na kea i soqoni na cola ei tam mudu. ²³Na kedra i sau na caka ca na mate, ia nai solisoli ni Kalou na cola ei tam mudu i va Karisito Jisu na leda Momo Levu.

7 ¹O ba tam kilatu na, taci an qa (qi tata no bale ti koa na tamata re kilatia no na lawa), na lawa ei vatulenu mai lia na gauna coko e i cola ka? ²No yalewa vakawati ei vana vakalawa va lea tagwane na lea cola no, ma ga sa mate lea tagwane, sa vagwalalataki mai ua lawa ni vakawati. ³O koya kwe, ina ga e i cola no lea tagwane, nia ga i sa nodoki vata qa

na ne tagwane, e i na vatokai me dauyalewa. Ma ga i sa mate lea tagwane, e i sa qwalala mai na lawa, e i ne tam dauyalewa ma ga sa nodoki vata qa lia leqwa na tagwane.⁴O koya sokwe, vitacini qa, o ba mate tu muni na lawa valetia e yago ni Karisito. Sa rewa muni va vaticem mo ba teli ma ko a dure leqwa mai na mate me rewa ni tau no me da vua i vua na Kalou.⁵Na gauna te cola vakayago tu ka, na vinatia na i valavala ca, a lewai au na lawa, a re liavata qa me da vitiki ne yago me vuataki na ua ni mate.⁶Ia kowe te sa vagwalalataki mai na lawa. Te sa mate tu ka na ke sobeti keta tu. Ko kwe te sa viqwaravi tu i na vivavoui ni vaka yalo, a lala ina vikwa makawa a ra volai tu.⁷Na yava me te na kwaya leqwa? E valavala caka ca ataki ni koya na lawa? Me kua sara ni wetai sokwe. Me wetai ga kwe, qu ke tani kilatia na i valavala ca, me te ke tam teli na lawa. Qu ke tam kilatia na kocokoco me ke tam kwaya na lawa, "Mo kua ni koko." ⁸Ia na i valavala ca a qei rusu doudou baletia na i vunau qa varusunia na vimataqali vakarau ni kocokoco va an. Ni lala na lawa, na valavala ca na mate.⁹A lia na gauna qu cola vali qa lala na lawa, ia ni laka mai na i vunau, a vacolai leqwa na i valavala ca. ¹⁰Qu sa mate. Na vunau ko me ke vivacolai sa mea mai na mate va an.¹¹Na i valavala ca a rusu mai na i vunau qa vacalani au. E vuku na vunau qu mate sara ga ka. ¹²E kwa doka na lawa, na i vunau muni i dokai, dodonu qa vina.¹³Na kwa muni a vina a kau mai na mate va au? Me kua serani wetai. Ia na i valavala ca, me lai kilati ni tea i valavala ca, a kau mai va au na mate baletia na kwa vina, na vuku ni vunau na valavala ca ne vakalevutaki ka. ¹⁴Te kilatia ni lawa i vakayalo, o au qi vakayago. Qu sa volitaki tu na vivabobulataki ni valavala ca.¹⁵Na yava me qu tara. Qi sa tam kilatia rewa sara ga. Na kwa me qu tara, qu tam tara, na kwa qu cakatia, qu tara. ¹⁶Ia maga qi tara na kwa qi tam vinatia, qi liavata qa na lawa ni vina vakaoti na lawa.¹⁷Ko kwe s atam ni au leqwa qi tara, na i valavala ca ga koi tau no va au. ¹⁸Qi kilatia no o au, na kwa vakayago, e i lala lia du na kwa vina. Na gagadre me qu vina, qu sa tam rewatia du.¹⁹Na vina mequ rewatia, qu tam tara, na vikwa cakaca me qu kua ni tara, qu tara ga no. ²⁰Ko kwe me qu tara na kwa qu tam vinatia, sa tam ni au leqwa e i tara no, na i valavala ca ca ke=o i tau no va au. ²¹Qu se qu daniala na lawa kwe: Pu vinatia me qu tara na kwa vina, na kwa cakaca e i cedre va au.²²Qi gadretaki nia na lea lawa na Kalou qu yalo du koko mai buto. ²³Qu daniala a tenilia na lawa i qu vitiki ni yago. A vivala qa na lawa vou sa tau tu qu mo ya. A vabobulataki ni au tu na lawa ni valavala ca ko i duku tau tu qu vitiki ni yago.²⁴Sa tea tamata valoloma du o au! O ei na vagwalalataki ni au mai na yago ni mate kwe? ²⁵Qi vavinavinataki nia na Kalou baleti Jisu Karisito na leda Momo Levu! Laka yati kwe, qi sa na maroroya lea i vunau na Kalou, leqi au vakanananu koko. Me wetai ga, na leqi an vakayago qu takucia tu na lawa ni valavala ca.

8

¹E lala lia na kwa cakaca me va lai kwai vuara na sa lei Karisito Jisu. ²Baletia na lawa ni Cola lei Karisito Jisu sa sereki kova mai na lawa ni valavala ca qa na mate.³Na kwa a tam tara rewa na lawa do a mahimalum tu vakayago, na Dalon e i rewatia. A soli luvea tagwane me yago i valavala ca me vacabon ni valavala ca, a qei varoti ma ni i valevele ca i na yago. ⁴A tara kwe me sotavia na kwa a vinatia na lawa va keta, o keta me te kha ni vakaago, me te vakayalo ga. ⁵O kora re cola tu vakayago na ledra vakanananu i vakayago ga, o kora na cola tu vakayato re sa vakanananu ga tu vakayalo.⁶Na vakanenanann vakayago ei na mate, na vakanananu vakayalo na kan mai ne oda qa na vakacegu. ⁷Na vakanananu vakayago ei vicalati vua na Kalou, e i tam varogo ina lawa ni Kalou, ei tam rewatia sara ga. ⁸O kora na vakayago e i tam vinati kora na Kalou.⁹Me wetai ga, e tam vakayago, e vakayalo ga, e yalo sava ga na Kalou i cola no va iko. Ia, maga ei lia i lala vua e yalo ni Karisito, o koya i tam lea. ¹⁰Ma ga sa no va iko na Karisito, sa mate na yago i valavala ca, sa cola no na yalo ni valavala dodonu.¹¹Ma ga sa cola no va iko na yalo ko a vacola ni Jisu mai na mate, o koya a vacola ni Karisito na mate e vacolor nia verhi myago mate e i e yalo ko i cola no na iko.¹²O koya sukwe, taci au qa, o keta te dinau In, tam nia ko e vakayago, me te cola ga no vakayago. ¹³Ma ga e cola vakayago ga no, o iko e na mate, ia maga e mate ga vakayalo na lem oda, e na vacolai.¹⁴E i bi resa meera tu na yalo ni Kalou, ko na kwe na luve ni Kalon. ¹⁵Tam lai vagani na yalo ni bobula mo ke cola matakua no ka; esa lai vagam na yalo ni visusu vina, ko to=e ma dau coco ka "Apa, Tama i an!"¹⁶Na yalo kwe vatalei ni koya sara ga e i vadudu ni te luvea na Kalon. ¹⁷Ma ge te se luve ni Kalou, Te sa teli mum, me te lei na Kalon. Me te lia vata qa Karisito, ma ga te lia vata na lea rarawa, me te lai vakarokorokotaki vata qai koya.¹⁸Qi numia na rarawa ni ganna kwe e i tam yaga me ke vatantanvatataki vata qa na lagilagi te na sota qa ya. ¹⁹Na leda guimatna ni waraki na vibuli von e i tara na luvo ni Kalon ve keta.²⁰Na vibuli ko i vuavuai vina, tam leda digidigi, e i baleti koya ga, i na i ninui. ²¹Na vibuli vataki ni koya ko i va oti nia na bobula koi vivarusai, qa kau mai ne gwalala ni serau ni te sa luve ni Kalou. ²²Te kilatia na vibuli koi kau mai na gasa qa na nosi me yacovia mai kwe.²³Tamnia boto sokwe, o keta sara ga, te matai ni e vua vakayalo, na kea lei mositi, na leda waraki nia no leda lai susu, qa na kea vacolai me da yago. ²⁴Na nuiui kwe te vacolai ka. Na nuinui koi lai dani e i tani nia. O ei i vanuinuitaki na kwa i daniala? ²⁵Me ga te nuitaki nia na lewa te tam daniala, te na vacia ga no vakasewa.²⁶E i tautauvata vina du kwe, na tabo Yalo Tabu ei vuke leda malumalum. Te tam kilatia mete masu vaka yava, na Yalo Tabu vataki ni koya ei rusu maliwa ra keta ina yalo ni cikecike. ²⁷O koya i kilatia na Yalo qa na valcasenia valea yalo, do i rusu maliwa no vua na Kalou qa na lea tamata vatabui me wetai ga na lewa ni Kalou.²⁸Te kilatia o kora ga re lomania na Kalou, e i tara vuara na kwa vina koko, (1) o Kora re lei co i na lia na i naki. ²⁹Baletia sa kilati kora re kore valcarantaki ya me re tantanvata na i yaloyalo kei Luvea, me re inwea yalataki vakavitacini. ³⁰O kora na vakarantaki ya kwe, a sa covi kora rewa tu. O kora na lai co kwe, sa vadonuya rewa o koya. O kora na vadonui kwe, e re na lai lagiti cake. ³¹Na yava, kwe, me te kwaya baletia na kwa raki kwe? Ma ga i leda i to na Kalou, o ei leqwa me keda meca? ³²Ko a tam numi luvea a vagania ga me baleti keta koko, e i tam dredre vua me solia va keta na kwa koko?³³O ei leqwa me tavni ti kora lea digitaki na Kalou? Na Kalou ga e vivadonui. ³⁴O ei me ta taleitaki nia? A me mate o Karisito Jisu - na kwa levu a tara, a cola leqwa mai - sa nodoki no e lina matau na Kalou, o koya ga muni e i rusu maliwa no va keta.³⁵O ei me mei keta

dei mai lea loloma na Karisito? na rarawa, lomaleqa, se vivacacani, na matakani, na liva sabu, na matakku, se na i sele?

³⁶Me wetai a sa volai rewa, "Me te vina me te mate gai visiga koko. Me wetai na sivi sa varau vakaruute."³⁷Na kwa koko kwe te sa qwaqwa mai vuara baleti koya ga a lomani keta. ³⁸Qi sa kilatia vina du, tam tea mate, se na cola, kora na agilosu, se matanitu, se na kwa ni gauna kwe, se na kwe i taravia mai, se kaikai, ³⁹Se ina kea rewa i yata, se kea nubu, se i lia leqwa na kwa a buli, me ke mei keta dei mai lea loloma na Kalou kwe, o Karisito Jisu talia ga na leda Momo Levu.

9 ¹Qi kwaya na kwa du baleti Karisito., Qi tam cori, na leqi au vakasama e re tea i vadudu va au baletia na Yalo Tabu. ²E i yaco va au na rarawa levu qa na mosi ni yalo tam oti rewa. ³Qi vinatia me qu lai kwai vakaca qa me qu vatikitikitaki dei mai va Karisito me baleti kora na taci au, qai kora na wekai au vakayago. ⁴O kora na Isireli. Re sa colataki, na lagilagi, na viyalayalati, na loloma vakalawa, na vakavuli i wevenilotu, qa na vi kwa lai yalataki. ⁵Na ledra na peteriaki mai va Karisito qa na kea lei rokovi vakayago - o koya na Kalou vataki ni koya. Me lei acerecerei ga no o koya me tam mudu. Emeni. ⁶Tam nia me ke malumalum na tata ni Kalou. E i tam ni kora koko na Isireli e re teri me ve tea Isireli. ⁷Se o kora na kawa lei Eparayama e re luvea koko Ia, "E vuku boto ni Aisake e re na lai co ka lem kawa." ⁸Me wetai, kora na driadria vakayago re tam ni luvea na Kalou. O kora ga na driadria ni viyalayalati e re teli me lea kawa. ⁹Ko kwe na tata ni viyalayatati: "Na ganna vata kwe qi na laka mai, me lai vagani o Sera e i lia na luvea tagwane."¹⁰v 10 Tam ni boto sokwe, o Reveka na vasucunia muni i lia na tagwane, o tamai meda o Aisake- ¹¹Re si tam sucu na driadria qa ra tam tara na kwa vina se caka ca, me rewa ni tara ka lea numia na Kalou, ¹²Tam tea kwa te tara, baleti koya ga a covi keta - ko a lai kwai ka vua, "Do e tuqwaqwa me qwaravia e tacini." ¹³Ko a sa volai rewa tu: "Qu lomani Jekope, qa qu cakati Isoa."¹⁴Na ava me te qei kwaya? E i tau mu kora na tam yalo dodonu vua na Kalou? Me kua sara. ¹⁵Me wetai lea vecei Mosese, "Qi na yalo vina vua qi yalo vina ka, qi na yalo loloma ga vua qi yalo loloma lea." ¹⁶Oti sokwe, i tam ni koya ei vinatia, se o koya i wavucia, e i baletia ga na Kalou, o koya dau vatekeya lea a yalo vina. ¹⁷A kwaya na i vola va Fero, "Ko kwe na vuni leqi an sugni iko cake mai ka, me qu vatakea va iko leqi au kaikai, me rewa ni lai laveti cake ka qu yaca i vuravura." ¹⁸Me wetai, na Kalou e i yalo vina vuara koi ni a ka'e yalo, o koya muni e i vina tia, e i levaci kora muni. ¹⁹O ba na kwaya mai va au, "Na yava si ddania no ka leda malumalum? O koya tam visau lea lewa?" ²⁰O koya vata sara ga kwe, o iko na tamata, na yara mo ba tarogia lea na Kalou? O koya sa sivraki rewa me kwaya vua a sivraki ni koya, "Na yava o ba buli au tu me qu wetai kwe?" ²¹Tam tau na dodonu vua na dau ni tulituli me lewa na qwele me tara e tiki vata ga sokwe na bilo ko i yaga qa na bilo tam yaga? ²²I rewa vua na Kalou, me vatakea na lea borisi me lai, kilati na lea kaikai, me yalodu na wacia na bilo ni borisi varau me varusai? ²³Qa ma me tara kwe me vatakea lea lagilagi ni lea i ukuuku ina vibilo lomani, ko a varantaki nia tu me re dokai? ²⁴Qa ni a me tara muni kwe va keta, ko i kilati keta, tam nia vuara boto na Jiu, vuara muni na koi matanitu teni? ²⁵A kwaya muni o Osea: "qi na covi kora me re legian tamata ko re tam leqian tamata, me ra leqi au kwa "lomani" ko qu tam "lomani" kora du. ²⁶E re na qei lai vece, "O ni tam leqi au tamata, e na qei lai co o luvea na Kalou cola."²⁷A kwaya o Aisea baleti kora na Isireli, "Na kedra i wiliwili na Isireli a wetai na volivoli ni waitaci, e re na kea i vovo me re vacolai, ²⁸na Momo Levu i na vayaco lea tata i vuravura koko me tam vaberebere." ²⁹Sa kwaya rewa o Aisea, "Me ke tam dei ni keta tu lea kawa na Momo Levu kwe, te ke wetai o Sotoma qa Komora! ³⁰Na yara mete kwaya leqwa? O kora na koi matanitu teni, re tam segatia na yalododonu, re qulu kata na yalododonu, na yalododonu ni vabautia. ³¹O koa na Isireli, ko re sagatia na lawa ni yalododonu, re tam yacovia yati na lawa. ³²Baletia na ava? Re tam sagatia ina vabautia, a re cakacakataki boto. Re tarabe ga i na vatu ni vivatarabetaki, ³³a sa volai rewa, "Be dania, qi sa vakoki nia yati i Saioni na votu ni vi vatarabetaki qa na vatu ni sasabai. O koya i vadunia i na tam va maduataki."

10 ¹Taciau qa qisa gadrevia mal qu uto qa qu masulakhi ni kora nia na Kalou, mere vu colai. ²Niqu sa rewa n vadadudutakhi nia nire sardau cikabo tia elu na qwaravi Kalou, ia a retam no donu no ina yovu vakhalou. ³Nire, sa tam kilatio ni vivadonui ei lakha mai vua na Kalou are sa vadonia me lia ga na vivadonui vataki nira, are tam vamalumalumtakhi nira mere rewa ni vadonui mai kha vua na Kalou. ⁴Nio Karisito na vatau cokhetakhi ni lawa ni vivakha donui va kora cokho ga ere vabautia. ⁵Nio volo o Mosese ni vivadonui i takho mai na lawa; "Na tamata koi tara na kwa kwe ino cola i vuata." ⁶"Ia na vivadonui koi lakha mai koi lakha mai na vabauti i kwaya kwe, "Kua ni kwaya im uto," o ai mena qei lakha cakho i lomalagi?" (koya sekwe, mo lai mei Karisito civo mai ira); ⁷"qo kua ni kwaya, "O ei ina lakha civo i bulu?" (so kwe, me lai mei Karisito cakhe mai na mate). ⁸Ia na yava re i kwaya? "Na tata ni Kalou ei vekkhe ti ikho, imgua gam uto." Spo kwe na tata ni vabautia, koya abu dau vunantakhi. ⁹Maga e vatusania mgusu nio Jisu na Momo, qa vabautia m-uto ni Kalou a vadure ni koya mai na mate, ena rewatia na cola. ¹⁰Ia mai na uto ei lia kko i vabautia eina vadonui, qana na gusu ei lia ei vatutusa ei na cola. ¹¹Ni sa kwaya nou volatabu, "O kora vayalia koi re vabauti koya ina tamvadamuataki." ¹²Ni lala na kedru duidui na Jiu qai kora na koi teni. Ni lia vata boto na Momo va keta taucokho, qa sa rui vutuniyau vakora cokho ere masu vua. ¹³O kora cokho ere na masutia e yaca na Momo ere na cola. ¹⁴Ere na qei masu vakhayara vua nire tam vabautia? Mere na qei vabauti koya vakhayava nire sitam rogo? Mere rogo vakayavo ni lala i vunauci kora? ¹⁵Ia mere vunau vakayava, maga ere tam lai vakhatala mai? Me wetai go sa volai, "Ina makhumakhu medra la na kau toro nai tukhutukhu vina!" ¹⁶Ia itamtia tamata cokho ere vabautia nai tukhutukhu vina. N sa kwaya tu o Aisea, "Momo o ei ina vabautia na vatilemam i tukhutukhu?" ¹⁷Ia na vabautia ei lakha mai na rogo, na rogo na tata ni Karisito. ¹⁸Ia qiso kwaya, "Ere na tam rogo?" Io ei bi vuara. "Na kea rorogo sa dewa yati vuravura taucokho, qana kea tata inai yalayala kei vuravura." ¹⁹Mekuri leqwa, qi kwaya, "O Isireli ei sitam kilatia?" Matai o Mosese a kwaya, m "Qina na vatomacataki nikem ira kora na tam leqi au tamata. Qaqu na vaborisi ni ikho mai vuara na matanitu kore tam kilatia na du. ²⁰Sa touta doudou o Aisea ni kwaya, "Qi sa lai ligoci mai vuara na tam vadani au, qi sa vatakei au va kora na tam tarogi

au." ²¹Ia ivuara no Isireli asa kwaya, "Ina visiga cokho qisa dodonia yati qu lima i vuara na tamata duakara qai leura na dau vadei kwa."

11

¹Qu sa kwaya, ina dei nira na lea tamata na Kalou? I ma tam rewa. Nio au muni na Isireli, na kawa lei Eparama, ina yavuso i Penijamini. ²Na Kalou ina tamrewa ni dei nira na lea tamata, nia kilatira sila i mata. Oba tam Kilatia na kwa ei kwaya nai volatabu me baleti Ilaija, sa dau vatotokanitakhi vua na Kalou na vikwa ere cala kha na Isireri? ³"Momo, are sa vamatera na lem parofita, are sa talavakhi nia ciro na lem i cabocabo ni soro. O au talia boto qisa vo, qare sa vasaga no mere vamatei au." ⁴Ia na yara a saumia kho vua Kalou? "Qi sa marorora vali ei vitu na utolu na tagwane ere si tam tikhi turu va Peali. ⁵Sa wetai muni ina gauna kwe, sa nakhi no boto na kea vo ere sa digitakhi ina loloma. ⁶Ia maga itio kwa ni loloma, sa qei tamtia kwa ni cakhacakha. Lakhalakha me tanitia loloma ua loloma. ⁷I vei me sa qei wetai? Ere sa tam ligocia na kwa are vadanioo kora na Isireli, a re sa tam ligocia, ia o kora na digitakhi are ligocia, qai kora na kea vo are sa lai vadomo ni kocotakhi. ⁸Me wetai ga na kwa sa volai: "Sa solia vuara na Kalou na Yalo ni moce, na mata mere tam tola takhi, qana taliga mere tam rogo rewa kha, me yacovia na siga ni kua kwe." ⁹Sa qei kwaya o Tevita, "Dei nia ledra teveli me kedra i cori qa kedra tai, qana lewa mere tarabe kha, qa kedra i suu ni cakha ca. ¹⁰Medra mata me gigilo mai me leua kha ni tola, qa karokho mai medra lobo." ¹¹Qi lewaya leqwa, "Ere na tarabe qare dokhi sara? "Ei lala kolokolo. Ia, na ledra dokhi, sa rewa kha na cola va kora na vimatanitu teni, me vatase nia na yalo ni vuvu. ¹²Ia maga isa vutuniyau mai o vurarura ina ledra lutu ina valavala ca, se no ledra vele qare ea vutuniyau na koi matanitu teni, i vei ino qei wetai nire sa bi na kedra i wiliwili? ¹³Ia kowe qi tata no yati ra kem na koi matanitu teni, si khe vei wetai na balaru ni lequ apositolo i vuara na matanitu tani, qia dokha na cakhacakha qu lesi kha. ¹⁴Ei lakhalakha qaqu na vavunia na ledra vuvu okora na wekai au vaka yago. Ia ere sa rewa ni cola isewa vuara. ¹⁵Ia maaga sa lai vinati mai vuravura nire sa qara dei o kora kwe, ia na yara ina lai kwai me baletira nire sa lesu leqwa na cola mai na mate? ¹⁶Ia maga ei vatatabui nai sevu ni vuata, ina wetai muni na kea taucokho. Ia ni lai vatatabui e wakha, menia muni e tula rakhi. ¹⁷Ia maga ei sewa e tula ei cadro dei, me nia, e tula na olive raukawa, qa mai sema qai kora leqwa, ia maga e wase qai kora na wakha colacola vina ni vuni olive, ¹⁸mo kua ni becia lia e tula. Ia maga e becira i tam ni kho e taqomakhi nia na wakha, ia na wakha ei taqomakhi ni iko. ¹⁹Eno kwaya leqwa, "E tula du rakhi are musu dei mequ rewa ni semati au kya." ²⁰Koe ei du. Baletia na ledra tam vabautia are sa vitilakhi dei, ia mo dure kata ina lem vabawtia. Mo kua ni dokhadokha i iko, ia mo Matau ga. ²¹Ia maga ei tamvoboti kora na Kalou, ino lala lia muni ei na vosoti ikho. ²²I kha kwe tesa ligocia boto kha na yolovina qana voravora ni lewa ni Kalou: na voravora ni lewa a takha vuara, na Jiu are lutu, ia na loloma ni Kalou ei na lakha mai va iko, maga e dure dei ina lea loloma, ia maga ei lala ena druta dei muni. ²³Io o kora kwe, maga ere mudukhia na ledra tam vabautia, ere na semati leqwa. Ni Kalou ei rewatia me sematira leqwa. ²⁴Ia maga esa druta dei mai na vuni olive ni vikaikai, ia qoru sa sema qana vuni olive vina. Koru tam tovo vata, ina qei rewarewa cakhe, mere sema lesu ga ina dukhu ledra vuni olive? ²⁵Niqu tam rinatia o au moba tam vakhawa no, taciaa qa, na kwa vuni kwe, lakhalakha qoba sa numia no moba sa vukhu: Nire ea yaco mere na domoqa na Isireli me yacovia niso bi a kedra i wiliwili na koi matanitu teni ere sa rusu mai. ²⁶Ere na vacolai cokho ga na Isireli, me wetai ga nisa volai tu: "Ina lakha mai Saioni o koyo na dauni viserekhi. Ina kaudei na vikwo ei tamrakalou mai va Jekope, ²⁷kokwe ina lequ viyalayalati qai kora, niqu na qaratia dei na ledra i valavalaca." ²⁸In yawa ni kea lai so na kosipeli, ere na kem meca mai qu vu. Ia na yawa ni digidigi koi lai so, ere na laivinati medra vu na tuqwaqwa. ²⁹Ni tamdau visautakhinia leqwa na Kalou na lea vakhasama vua isa digitakhinia qa vokalougatataki nia. ³⁰Me wetai ga nioba tam varogo tu na Kalou mai mata, kokwe oba sa vai votavota ina lea loloma baletia na ledra tam vorogo. ³¹Ina calevu vata kwe, are satia duakhara na Jiu. Na kea varaitakhi ni loloma alai vatakei va kem are vai votavota muni kha. ³²Niso sogolakhi nira cokho na Kalou na tamrarogo me lomani kora cokho. ³³Ia, na nubu ni vutuniyau va koru na vukhu yana yalomatua ni Kalou! Ei tamlai kilati rewa na lea lewa, qa tam lai ligoci na lea i valavala! ³⁴"Se o ei i vakhawa na lea vakhasama na Momo se oei na lea dau ni vakhasala?" ³⁵Se o ei atia matai me solia a lia na kwa vua na Kalou, me qei saumia lesu leqwa vua na Kalou?" ³⁶Mai vua, qa vua, qa ivua me lea cokho ga. Ivua me varokhorokhotakhi o koya me kua sara ni mudu.

12 ¹E sa uqeti vatikem kwe, taci au raki, ina lea yalo vina ni Kalou, ma ba vagania vatimem yago ve tea i soro cola, vatabui, qa vakonia na Kalou. Ko kwe na vatilem i tari donu saraga. ²Ba kua ni vatautauvatataki ni vatikem qa vuravura, ia mo ba visau i na kea varoui na vatilem vakasama. Ba tara kwe no ba vatovele qa vakilatia na kwa i vina, lai vinati, qa lea i tuvatuva vuni sara ga na Kalou. ³Ko na yalo vina qu lai vagani qi sa wese no yati va vatikan ba kna ni nunua me be ke teteilagi ne wetai na vatilem vinatia, ia e vina, mo ba dau vatulewa vina, me wetai na i rakanan na rabautia a vageni vatikem ka na Kalou. ⁴Me wetai ibi nai wiliwili ia i ha boto yago, ia tani tautauvata na kwa e re tara. ⁵E i tautaurata vina qa du, o keta na i wiliwili bi kwe te liavata boto na yago i Karisito, qa te duku wiliwili yalia. ⁶Ei duku tau ga leda duku i solisoli ne wetai na lea loloma levu a vagani keta. Ma ga ei lia lea i solisoli ca barofisai, ne tara ne viraaurau vata qa ya lea vabautia. ⁷Ma ja ei lia i lea i solisoli na viqwaravi, dei nia ne viqwaravi. Maga i lia na i solisoli ni vivakavuli, lei nia ne vivakavuli. ⁸Me ga e i lia i lea i solisoli na vivayaloqwaqwatiki, deinia ne tara. Na ga ei lea i lea i solisoli na dau solikwa, dei nia me tara tu ina yalo vina. Ei lia i lea i solisoli ne vilnitaki, me tarauna dela ni vatulewa natau. Mega ei lia i lea i solisoli ne dau vivosoti, me tara na yalo mamarau. ⁹Kua ni dokadokataki lem loloma. Dunia dei na vikwa cakaca; quluteka na vikwa i vina. ¹⁰Na vilomani qa ra lem i tokani, ba ninositi sara rataki ni vatikem. Me baleta na

vivarokorokotaki, ba dau vidokai sara.¹¹Ma baletia na vatulewa, kua ni qei lomalomarua. Ka vikwa vakayalo, mo dau doudou. Mi baletia na Momo Levu, qwaravi koya sara.¹²Gadre i na i nuinui, vosotia na gauna dredre, qa yalodu na dau masu.¹³Dau viwaseitaki na kwa vuara na tamata ni Kalou. Madama na vicalevu no vatake ka na leni vikauwaitaki.¹⁴Vakabugatataki ni kora na vacaani ni iko; vivakalongatataki boto kua ni borisiti kora.¹⁵Mo dau narau vata qai ko ra na dau marau, rarawa vata qai koya via rarawa.¹⁶Me tautauvata ioto na numia. Me kua na calevu ni dokadoka, deu kauwaitaki ni kora na valoloma. Mo kua ni numia mo vuku talia.¹⁷Kua ni saumia lesu leqwa na caka ca ina cakaca tara na kwa vina ne ra dawana tamata.¹⁸Na ga i rewa, ma ga i vakatau va iko, no cola vakacegu qa ra na tamata.¹⁹Kua ni saumia kataki ni iko, daulomani, no dema ne sota qaya na borisi ni Kabu ne wetai i volai, "Na visasauau e i leqi au, qi na saumia; i kwaya na Momo Levu."²⁰Ia, maga i mata kani kem meca, vakani koya maga i mata karamaca, vasom ni koya. Ne ge e tara kwe, e sa koroma no e buto ulu na qilaiso udre ni quto."²¹Me kua ni rewati iko na kwa caka ca, ia no rewa na kwa caka ca i ne kwa vina.

13 ¹Mere malaitu no vuara na momo levu na tamata coldro, ni lala na momo ei tubu visesekhi mai vua ga na Kalou. O leora ere sa momo no sa lesira na Kalou.²Ia okoya ei becia na momo sa becia nai lesilesi ni Kalou; ia ere na laiborisi okora ere vibeci.³Nire na tamrewa mere khe matokhu cira nai liuliu okora na tara dodonu, ia okora ga kore tara kwa cakhaca. Evinatia mo kua ni matakhu cira nai liuliu? Ia tara na kwa vina, ere na qei gadretakhi ni iko.⁴Ni lai vakhatala mai vua na Kalou o koya iva iko mo vina. Ia nio tara na kwa cakhaca, mo matakhu no, ni nakhi tu vua na kaikai me vivatotogitakhi kha. Ni lai vakhatala no mai rua na Kalou me totogitakhi nira ere tara kwa cakhaca.⁵Ko kwe e vu mom malkutu no kha vuara na viliutakhi, i tam baletia na borisi ni Kalou, ina vukhu boto muni ni lem vatulewa.⁶O koya saraga kwe moba soli vacavacava muni kha. Nire okati mere dauniviqwaravi ni Kalou, o kora na viliutakhi ni re tara no ledra i tavi.⁷Saumia na kwa i dodonu me saumi vuwara, saumia nai vacavacava va kora koi dodonu me soli vuara, na soli koi lavalchi mai me soli vua koi lavakinia mai, matakhu cira koi dodonu me lai matakhu cakhi, varokhorokhotakhi koi dodonu me vakharokhorokhotakhi, valagilagia koi dodonu me laivalagilagi.⁸Mo kua ni nakhi tu lem dinau vua i lia, ia ba vilemani vatakhi ni vaikem. Nio koya i lomani wekoya sa vataucokho nia no na lawa.⁹Nai vakharo, "Mo kua ni vidrivati; mo leua ni labo; mo kua ni driva, mo kua ni koookoco,"Nai seqani ni vakharo kece kwe; "Lomanira na koi lem me wetai ga na lem lomani ikho."¹⁰Nio sa lomani koi lem ena tam tara kwe=a cakhaca vakhalia vua. O koya sokwe, na loloma ei vataucokhonua na lawa.¹¹Ia kokwe, nite sa kilatia na gauna, ni sa kea gauna moba yadra mai kha na mace. Ia kokwe, sa valekhe na siga mate vacolai kha qa yawa na gauna ni vabautia.¹²Sa valekhe ni oti na kogi, qasa valekhe na siga. Mete deinia re vatikhitikhi na cakhacakha ni gigilo, qa te vai sulu yati ina cece.¹³Me makhumakhu na leda i yatoyato, me wetai ina siga levu, me kua ni wetai na soqo ni som se mateni; qa te yato vali ina vidauci se nai valavala dosa dosa, qa kua na vileti se vuvu.¹⁴Ba vaisulutakhi ni vaikem ina Momo o Jisu Karisito, ia ma kua ni tara kha na kwa cakhaca i gadrevia myago, qana kea tara sara ei sewa na gagadre cakhaca.

14 ¹Sovia koi ilia ei malumalum ina vabautia, ia kua ga ni lewai kora ina ledra malumalum.²Ei lia na tamata ei vabautia me kania ei lia na kwa, ei lia leqwa ei malumalum me kania boto na ronikai draudrau.³Okoya ei kania cokho na kwa me kuwa ni valewai koya koi tam kani; ia okoya muni ei tamkania cokho ma kwa me kuwa ni vavalewai kora na kania cokho. Ni sa vadonui koya Kalou.⁴O ei o iko, mo valewa ilia na lea dauniviqwaravi ilia leqwa? Na lea momo ga ina rewa ni kwaya ni sa rewati no na lea i tari se i lala. Ia ina rewa ni buli me dure, ni rewa vua na Momo me va dure nia.⁵Ei lia ei dokha ei lia na siga mai vuara na vo ni siga, Ei lia leqwa ei okhatia ni tautauvata na visiga cokho. Na tamata yalia me dukhu lewai koya ina lea numia.⁶O koya ei lega ya na siga, me legaya me wetai vua Momo; ia okoya ei kani, me kani me wetai vua na Momo, qa solia no na lea vavinavina vua Kalou. O koya ei tam kani, metia kwa muni mai vua na Momo; me vavinavina ga no muni ma na Kalou.⁷Ni lela lia va keta a cola ga vatakinia, qa lalalia muni a mato vatakhi nio.⁸Ia maga tesi cola, te cola no vua Momo, ia maga tesa mate, te mate vua na Momo. Se te mate se cola, tesa lea ga na Momo.⁹Ie tikhi kwe a mate na Karisito qa cola leqwa, me ledra Momo kha na mate qai kora na cola no.¹⁰Ia o iko, na gava e rdewarai tacim valika? Qai iko, na yara o beci tacim yali kha? Ni tena dure cokho ina mata ni vilewai ni Kalou. Nia volai tu, "Me weetai niqu sa cola, "sa kwaya na Momo, :ere na cuva iva au na turu cokho sa, gare na vatutusa vua na Kalou na me cokho ga."¹²Ia so lewe, te na dukhu saumi taro vakhayalia vua na Kalou.¹³Koya so kwe, mete kua leqwa ni qei valewai koa, ia mo ba qei lewa kwe, me kua ni lia ei tara ilia na kwa me tarabe se lutu kha o wokaya.¹⁴Qisa kilatia qa sa lai vadudutakhi nia vai au na Momo o Jisu ni lalo na kwa ei dukhadukha vatakhi nia. Ia vakoyo ga ei numia ei lia na kwa me dukha, sana dukha gai vua.¹⁵Ia maga e vamavoatakhi ni tacim ina kwa i laikani, o iko sa lala leawa mo lakha vali ina loloma. Kua ni va rusa nia ina kwa ei lai kani ilia vuara okoya a mate kha na Karisito.¹⁶Ia mo kua ni vatara na vi kwa osa okatia me vina me lai cakha ca leqwa.¹⁷Na matanitu ni Kalou i tamtia kwa ni kani se som, ia itia kwa ga ni yalododonu, vakhacegu, qana gadre ina Yalo Tabu.¹⁸O koya vayalia i qwaravi Karisito ino cakru kwe ina vadonia na Kalou gare na vadudutakhi nia muni na tamata.¹⁹Ko kwe, te vatakhucia na vikwa koti na vivinati no kha qana vi kwa me tara cakhe kha ilia na cola.²⁰Kua ni varusa nia na cakacaka ni Kalou ina vukhu ni kwa i lai kani. Na kwa taucokho sa sarasara, ia ei cola ua na tamata me kania ei lia na kwa koi vavunia me lei valavala ca kha ei lia leqwa.²¹Ivina na tam kani vicikho ni manumanu, se som waini, se mo tara iko na kwa me leqa kha o tacim.²²Na vabautia koi nakhi no va iko, maroroitia me rukem i sema ni viwekani qoma Kaloul. Sa kalougata na tamata ei tam lai tavui ina vikwa ga ei vatara vatakhi nia.²³O koya ei lomalomaruatakhi na kwa a kania ina lewai me laiborisi, baletia ni lala kha na vabautia. Ia na kwa cokho i lala kha na vabautia itia valavala ca.

15¹Iva keta na qwaqwa no te vosotira na ledra malumalum na tam qwaqwa, mete kua muni ni tara na kwa ei vina ga va keta.²Mete dukhu valamavinatakhini nira na wekai meda ina vikwa vina, koi na vukei kora ina ledra buli cakhe.³Ni tam valomavinatakhini ni koya na Karisito. Ia, me wetai ga ni sa volai tu, "Na tata cokho ni rivacacani are cabo va iko ci cabo no muni va au." "O au vakhatakhini au qi sa vakhabaudi iko, na wekha au. Qi sa vakhabautia muni ni o sa sinai tu i na vina, vakhasinaiti muni i na kila khwa. Qi vakhabautia muni ni mu na rewa ni vivakhasalatakhini.⁴Kokwe na Kalou ni vivacegui a dau vivosoti me solia va keta me tautauvata na leda numia me vakhalia cokho vua na Momo. Jisu Karisito.⁵Me tara na kwa kwe ina inakhi me lia boto na numia ni kea vacaucautakhi ina lia na gusu na Kalou qa Tamaya na leda Momo. Jisu Karisito.⁶Ba viciqemi vayalia sara, me wetai gana lea ciqomi vaticem o Karisito, ina lagilagi ni Kalou.⁷Niqu sa kwaya rewa nio Karisito a sa buli me dauniviqwaravi vuara ni niti ina vukhu ni du ni Kalou, me vadudutakhi kha na tata ni yalayala vuara na tuqwaqwa,⁸iva kora na koiteni mere valagilagia na loloma ni Kalou. Me wetai ni sa volai, Qina vacaucautakhi ni kem ina medra maliwa na koi matanitu teni qagu na vacaucautakhi nia myaca ina sere."⁹Sa kwaya leqwa, "Mo gadre, o iko na koi matanitu teni, qai kora na lea tamata."¹⁰Qisi baci kwaya leqwa, "Me rokhovi na Momo, va kem na matanitu teni; me vacaucautakhi ni koya na tamata cokho ga."¹¹Sa lewaya leqwa, o Aisea, "Ina lakha mai ina kawa lei Jese, o koya talia ga ei edre me mai lewa na vimatanitu teni; mai va koya sa nakhi no kha na ledra vanuinui na rimatani tu teni."¹²Me qei vasinaiti kem na Kalou na vuni nuinui ina gadre na vakacegu ina vabautia, so kwe na kaikai ni Yala Tobu ei na nakhi no kho na lou nuinui.¹³O au vakhatakhini au qi sa vakhabaudi iko, na wekha au. Qi sa vakhabautia muni ni o sa sinai tu i na vina, vakhasio naiti muni i na kila khwa. Qi vakhabautia muni ni mu na rewa ni vivakhasalatakhini.¹⁴Ia qisa doudou mequ vola yati ei vica na kwa me rewa ni vogo ni keta ga no, baletia na loloma a solia va au na Kalou.¹⁵Na loloma kwe niqu dodonu mequtia dauniviqwaravi lei Karisito Jisu vuara na koi matanitu teni, mequ tara na cakhaakha ni kosipeli ni Kalou, me rewa ni vadonui muni kha na kwa ere vacabo na koi matanitu teni, nire sa sarasara mai vua na Yalo Tabu.¹⁶Mai va Karisito Jisu a nakhi no kha va au na vakalevulevu i ie vukhu na Kalou.¹⁷ina qwaqwa ni vivakhatakilakila mana qana vikwa ei vivadrukai, qana qwaya ni Yalo Tabu ni Kalou. Ko kwe ina lequ taula nia mai Jerusalemi, me yaco sara i Iliriko, ni qu sa vunautakhi nia ino yati na kosipeli i Karisito.¹⁸Ina calevu kwe, ni gagadre no kha qu yalo mequ vunautakhi nia na kosipeli, ia tamtia vanua sa lai lai kilati rewa tu mai kha e yaco maqu kua kha ni lai cakhaakha ina dela ni yaru sa tara rewa tu ei lia na tamata.¹⁹Nisa volai tu: "O kora cokho ei sibere ni vakhawa ikoya are sa lakha mai legocia, qai kora are si bere ni rogo are na kilati koya."²⁰Okaya sara ga kwe qu lai bole vali kha ina levu na gauna niqu dau lakha no ya va kem.²¹Ia kokwe, qi sa tamqei no leqwa vali ina yasayasa rakhi kwe, ni sa vayabakhi mai na lequ soyatia no mequ lakha tavi kem ya.²²Pi so nuitakhinia niqu na ligoci kem niqu na takoso yati khae mequ lai Sipeini, mom rewa ni lai vukei au ina lequ vitoso yakhi vali khae, ni oti na lequ visikho lekhelekehe va kem.²³Ia kokwo qisa lakha i Jerusalemi, mequ lai kau na soli vuara na tamata ni Kalou.²⁴Nire s avinotia tu muni mai Masitonia qai Akaia mere tau soli muni me baleti kora na dravudravua kore no qara mai na tamata ni Kalou mai Jerusalemi.²⁵Ia, are sa vinatia, ni dodonu mere soli kwa vuara. Maga ere sa rewatia mai vuara na ledra cola vakboyalo o kora vimatanitu teni, sa qei donu kha va kora mere solia na vikwa vakha yago.²⁶Niqu sa otivia kha nai tavi kwe sa qei soli vuara nai lavo cokho sa soqoni rewa me baletira, qisa qei lakha i Sipeni, qagu na lai sikhovi kem yati inai lakhalakha so kheni.²⁷Qi kilatia ni lequ i lakhalakha yati ino lakho vata no yati qama vivakalougatakhini ni Karisito.²⁸Qisa vamamasu no yati, taciau qa, mai vua na leda Momo. Jisu Kairsito, qana loloma ni Yalo Tabu, om liavata valikha qai au ino masu vua na Kalou me baleti au.²⁹Mmasu lakhi ni au mai mequ aroroi mai medra lima na tam vabautia i Jutia, qa mere ciqomia na lequ viqwaravi mai Jerusalemi okoia na tamata ni Kalou.³⁰Ba masu no mequ rewa ni lakha vi vaqtikem mai ina gadre, ina lea vivarautakhi na Kalou, qa me rewa, na vakacegu, na leda sota vata.³¹Me qei no qai kem vayalia vali na vakhacegu ni Kalou. Emeni.

16¹Qi sa tataunakhi ni gwane meda yati o Fipi va vaticem, na dau ni viqwaravi ni were ni lotu i Kenikiria,²ba ciqomia ina yaca ni Momo. Ba tara me wetai nai valavala ni tamata ni Kalou, qo ba varautakhi nia vua na kwa i gadrevio me vukei kha koi vinatia mai va kem, ni sa bau lia okoya a dau vukera rakalevu qai au muni.³Meru qei laivece na lequ loloma ya Pirisila qa akuila, o kuru na lequ i tokani va cakhaakha i Karisito Jisu,⁴aru soli cola me baleti au. Qisa vavinavina va kora, ia tam ni au talia ga, qai kora cakho na viwere ni lotu ni vimatanitu teni.⁵Qisa loloma muni yaqti vakora nai sogosoqo lotu are dau lotu no ina ledru were. Qisa loloma muni yati va Avenito na lequ i tokani dredre, o koya nai seru ni koi Esia me lei Karisito.⁶Qiso loloma va Meri, okoya sa dau cakhaakha va qwaqwa va iko.⁷Qiso loloma va Adroniko qa Junia, o Koru na wekai au aba biu vata i were ni vivesu. Are kilatiru vina na apositolo, qaru sa lotu /va-Karisito sila i mata ra au.⁸Qisa loloma va Abilia, na lequ i tokani vina vua na Momo.⁹Qiso loloma yati va Urubeni na lequ i tokani ni cakhaakha va Karisito, qai Sateki, na lequ i tokani vina.¹⁰Qisa loloma va Apeli, nai vadudu va Karisito. Qisa loloma muni yati ina vuniwere lei arisitopulo.¹¹Qisa loloma va Erotiani, na lequ i tokani. Qi loloma muni iva kora na vuniwere lei Narikiso.¹²Qisa loloma yati va Taraivini qa i Tarai vosa, aru dau cakhaakha iva Momo. Qisa loloma muni Perisi sa daulomani, sa dau cakhaakha va qwaqwa vua na Momo.¹³Qisa loloma va Rufu, o koya adai takhi me lea na Momo, qai mnaya ini mnai au muni.¹⁴Qisa loloma va Asinikirito, Filekoni, qai Erima, Patiropa, qai Erimi qai Kora na viwekani are no vato valiqa keru.¹⁵Qiso loloma va Filoloko, qai Julia, Niriu qai gwanea, Olimipa qai kora cokho na tamata ni Kalou kore no qai kora vale.¹⁶Ba villoloma vatakhini ni vaticem inai yabo vakalou. Sa loloma yati va kem cakho na visogosoqo lofu i Karisito.¹⁷Qisa va mamasu no vakem ina taciau qa, qarau nira na vavunia na tawase na vivatacaqetakhi qai kora ei duidui nai va vuvuli ere tara mai nai vavuvuli oba vanilici kha. Lakha dei mai va kora.¹⁸O kora na tamata wetai kwe ere tam

qwaravia na leda Monco o Karisito, ia medra kete ga. Ia mai na vina ni ledra tata qana kea kamikamica are sa vacalai muni kha na yalododonu.¹⁹ Nai varaitakhi ni lem makutu sa yacovi kora cokho. Koya sara ga e qi gadretakhi ni kem no kha, ia qi vinatia moba vukhu ina kwa vina, ba kua ni cala ino kwa cakhacakha ca.²⁰ Na Kalou dau vivacegui ina butu lakhi ni Setani ie bukhubukhu ni la. Na loloma ni Momo. Jisu ino salavata qai kem.²¹ O Timoci, na lequ tokani vacakhacakho, sa loloma tu yati, qai Lusiu, o Jesoni, qa sosipeta, o koru na wekai au.²² O au o Teritui, o koya a vola nai vola kwe, qisa loloma tu muni yati va kem.²³ Ei sa loloma tu yati o Keio, ko qumai no vali vua qa dau taro vali na lotu i lea were. Iri so loloma muni yati Erasito, na dauniyau ni koro, qai Kkuaritu o taci meda.²⁴ Me tau vakem taucokho na lea loloma na Momo o Jisu Karisito. Emoni.²⁵ Io va koya koi rewa ni qwaravi kem mom qwaqwa mai na lequ kosipeli qana kea vunautakhi o Jisu Kairsito, me wetai ga ni sa qei lai vatakei mai na rikwa a vuni tu mai na lia na gauna makawa sara.²⁶ Ia kokwe sa qei lai vatqakei mai qaso laikilati ina ledra vola na parofita ina vimatanitu, ina lea i vakharo na Kalou tam vai cavacava, me kau leqwa mai vuara na yalo ni makutu ina vabautia -²⁷ i vua na Kalou vuku talia, mai va Jisu Karisito, me ia ga no na varokhorokho me tam mudu rewa. Emeni.

1 Koronica

1¹ O Vaula, a lei co mai va Kariito Jisu me tea i avositolo ina lea lewa na kalou, qa Sasiceni leqi an vitacini.² I na lea lotu na kalou mai Koronica, o kora sa vatabui yewa iva Karisito Jisu, are sa lei co me re tamata savasava, vataqara i Kora mai vivanna coko ko re covia e yaca na leda Momo o Jisu Karisito, ko he ledra Momo deun qa vati eda muni.³ Na lea loloma qa na vakalecu ivu vatikem mai vaa na Kalou o Tamai Keta vate ga na homo. Jisu Karisito.⁴ Qi dau vavinavinataki ni vatikem una hea Kalou baletia ua lea foloma ia Kalou a vagani vatikem o Karisito Jisu.⁵ I na vicca levu coko a va vunia mo ba rewa kwa ka ina vitata coko o ba kwaya qa ua kila kwa.⁶ Me wetai na i tukutuku baleti Karisito a sa vadeitaki ei dr ivatikem vibatoyaki.⁷ O vatikem boto re i tam sewasewa lea i solisoli vakayalo. Oba wacia no na lea varaitaki mai na leda Momo Levu o Jisu Karisito.⁸ O koya muni e ina vakaikai ni vatikem ina me yacovia i otioti, me lala na kwa ei cala ka yacovia siga ni Momo o Jisu Karisito.⁹ Na Kalou dau yalo du ko a covi vatikem moba vimani vali qa luvea tegwane, o Jisu Karisito leda Momo.¹⁰ Qi sa ugeti vatikem kwe, vitacini qa, i e yaca na leda Momo o Jisu Karisito, mo ba liavata coko, qa bakua ni vicakati vataki ni vatikem. Qi uceti vatikem mo ba semavata me tautauvata vatimem ravota qa tautauvata na numia.¹¹ Qu sa lai vece rewa na kwa baleti vatikem, vitacini qa. O Koru na lea i tokani o Kiloi e re dau viqati taki ni vatikem.¹² Qi sa kwaya du yati kwe: o ba sa kwaya yalia, “O au ra Vanla, “se” O an qa Avolosa, “se” O an qa kifa, “se” o lau qa Karisito”.¹³ E i duku tantan tu o Karisito? A vakamate o Paula me baleti vatikem? O ba vavitaiso muni e yaca ni Vanla?¹⁴ Qi vavinavinataki nia na Kalou ni a lala lia va vatikem qu vavitaisotaki nia, o koru qa o Kirisivo qa Keio.¹⁵ E i lala lia va vatikem ei Kwaya rewa a vavitaisotaki iqu yaca.¹⁶ (Qu vavitaisotaki nia mum lea vumwere lei Sitivana tam teli ka sokwe, qi tau kilatia re qu se vavitaisotaki nia a lia leqwa.)¹⁷ A tam vatalati au mai o Karisito me qu mai vivavitaisotaki ia ne qu kwaya yati na kosiveli – e i lak i na tata vuku, me knava ni shiklala dei na qwaqwa ni lea kauveilatai lei Karisito.¹⁸ Na i tukutuku ni Kanveilatai e i txx kwa lialia vuara ere malumalum. Ia i vuara sa vacolai rewa, na qwaqwa senja na Kalou.¹⁹ A sa volai rewa, “Qi na varusania na ledra vuka na na vuku sara. Qi na taunia dei kila kwa na yalomatua.²⁰ I vei qa ya na tamata vuku? I vei na keya dau? I vei o koya e dau viba i varavnia kwe? A tam visantalei nia re na Kalou na yalomatna ni varavura kwe me re lialia? ²¹Na vuku ni vukavura kwe e i tam kilatia na Kalou, yalo vinaga na Kalou me vacola ni kora na vabautia na kea lealea vuara na kwa a lei vunantaki.²² A re tarogea na Jiu na i varaitaki ni vikwa mana qa re vadanina na unka na koi Kirisi.²³ O vatikemam a ba vunantaki na lea vate na Karisito, a tea i vatateo no vuara na Jin qa tea kwa lialia vuara na vimatahitu teni.²⁴ Okora ga a coviva na Kalou, ko ni marua na Jiu qara ne koi Kirisi, a ba vunantaki hi Karisito na qwaqwa qana lea yalonatua na Kalou.²⁵ Na kwa ei lialia vua na Kalou e i vuku cake vuara na tamata, qa na lea mahimalum vua na Kalou e i qwarwa cake vuara na tamata.²⁶ Ba dabua re ba vatben keu cim tacuay qa, tan bu va vatujen a vyjy vakeatagin keu va vatujen re qwaqwa, tan bu nybu va vatukem a re sucu momo.²⁷ Na kalon e i digitaki nia na vikwa lialia ni vuravura kwe me vamaaduataki nia na vuku. Na kalou e i digia nia kwa malumalum i vuravura kive ne vamaaduataki nia na kwa i kaikai.²⁸ E i digitau lea la Kalou na kwa e i lei tolavi civo tu nalei beci tu i vuravura. I ban digitaki nia muni na vikwa e i lai kwai ne lala lia na kwa, me vatawa yatalei nia na kwa e i yaga vakalevu.²⁹ A tara kwe ne rewa ni kua ni lia ua tamata ne lia na kwa ne dokadokai koya kanai vua.³⁰ Baletia la kwa a tara la Kalou, ni o sa nodoki no va Karisito Jisu, ko a vavuni keta me fe valomatna ko mai laka vua ha Kalou. Ko ne leda yalododonu, savasava, qa ia vuni cola.³¹ Na kea i soqoni, a sa volai rewa, “O koya ga e i va dokadokai koya, me vadoteadoka i vua na homo levlu.

2¹ Niqu laka mai vuara via vicoekani, qu tam laka mai ina tata e i virewai sa na vuku ni qu vatakoo na i tukutuku vuni baetia na Kalou.² Qu sa lawacia niqu tam kilatia leqwe e i lia na kwaina vatikem nialiwa la o Karisito go, qa na lea lei vako ina kauveilalai?³ Qu no qa i vatikem ina malum na matakua, qa na saqakutukutu levu.⁴ Na lequ i tukutuku qa na lequ i vunau, a tam cedre mai i na tata ni virewai ni vuku, ia sa vu ga mai I na ikea vakadudutaki na. Yalo Tabu qa na lea qwaqwa,⁵ Me rewa vatilem vabautiame kua ni tia vuku vaka tamata ia mai na kaikai ni Kalou.⁶ Ia ne me teva vanotakinika ga no na tuqwaqwa, tam ni ro na vakavuravura, se o kora na teiteimata ina uabaki ni cola kice, e re sa velestvo yati.⁷ Me wetai, teva tukunia no ria lea vuku na Kaloi, lea qwaqwa a vunitaki tu mai mata, a sa lesia oti tu na Kalou me te lei valagilagi ka ni si bere ina gauno ni led lei valagilagi ka.⁸ A lala i vatikem na teiteimata i na yabaki ni cola kwe oi kilatia, ma ga a ra se ke kilatia ara sa ike tam rubenia na Momo vakaiukuuku.⁹ Ia sa volai. E i lala na qelei mata me dania, e i lala na yalo ni tamata me va numia na kwa sa vakarautakima tu na Kalou me baleti ra sa lomani koya.¹⁰ Sa

vakatakea keuena Kalou i va keta na vi kwa ina lea Yalo Tabu. Ni sa ilovia kece na yalo tabu na vikwa nubu ni Kalou.¹¹O kora e re kilatia lea numia na Kalou qa tam nia e yalo e i lia na tama. Qa nia muni, e i lala lia e i vakawa kea bibita na Kaleu na yalo Tabu talia.¹²Ia te tam sovia na yalo ni vuravura ia na Yalo mai vua na Kalou, me te ma kilatian na vikwa gwalala soli ma vua na Kalou.¹³Te vikwatake na vikwa i na tata tam lei vaka vuli mai na Kilatia vakatamala ia mai na Yalo Tabu, vatakei na i voqa vakayalo vuara na tamata vacolai.¹⁴Na tamata tam vacolai tam sovia na vikwa lea na Yalo ni Kalou, ni ra seseraurau vua. E re tam rewa ni tola bodedre ni Koya baletici ere tam legaya.¹⁵O koya sa dau vadiloitia vakayalo na kwa koko e rena tam diloitia laqa rewata.¹⁶"O koya e i rewa ni kilatia e butoululu na Momo, e i rewa ni tuberi koya?" Ia sa leda e moyo na Karisito.

3¹Ia O au qu sa tani kwaya rwea va vatikem na vei bulou, me wetai va khora a ra a vayaio, me wetai va khora a ra sa vakayago. Va khora muni na driadria i na ledra no vali vata qa Karisito.²Qu vagania va iko na wai-ni-sucu ka lala na magiti, ni Vatikem a tam rewatia, ni kua muni o ba sa tam rewatia.³O ba sa vayago vali, ba sa lala ni vayago tu qa valavala va-tamata, ni ba sa no va vatikem na yalo-ca qa ua vei borisi.⁴Sa kwaya e lia, qu sa lei Vaula, kha lia legwa kwaya, qu sa takuci Avolosi.⁵Ia O cei o Avolosi se o cei o vaula. A tara i vali boto oba sa vabautia, me wetai sa vagania mai na Momo vo vatiketa yalia.⁶Qu tea vali, o koya sa valulutakinia, ia sa bi du ga na Momo. O koya sa vatubunia.⁷A kwa wale o koya sa launia, qa ni o khora sa valulunia, la sa lialia ga na kalou o koya sa vatubunia.⁸O koya a launia qa ni koya a suia rewatia na keai sau me wetai na lea cakacaka.⁹Ba sa cakacaka vata qa ni koya na leda kalou, ba sa were ni kabu qa ba sa sue ni kalou.¹⁰Ina lea loloma ni kalou sa vagania mai va keta, me wetai. O khora na dau tara were. Ia na tamata yalia me lewaia va vina na i valavala ni lea tara kha.¹¹Ba tam rewatia e lia na tamata me vivitakinia na yavu teni, O koya boto sa vivitakinia tu, O Jisu Karisito.¹²Ia wetai me lia na tamata tara yata na lea yaru i na koula, siliva qa na Vatu talei, a Kai, si na vu-ni-sila.¹³Na lea cakacaka i na vatakilati i na kwa kece, baletia na siga na kau mai na raraina. Ia ina vakatovelei ina quto udre qa na cakacaka yalia.¹⁴Welai o khoa sa tudei ina lea cakacaka e lia na tamata ina rewatia na kenai sau.¹⁵Ia sa bula ina vele vua na keai sau, o Kora sa vacolai e na wetai na cola mai quto udre.¹⁶O ba tam kilatia ni vatikem na sue ni kalou kha no muni vo vatikem na yalo ni kalou?¹⁷Ia me wetai na lia na tamata varusania na sue ni kalou ina varusani koya na kabu baletia na sue ni kalou e savasava qa ni vatikem muni.¹⁸O ba kua ni vakaisinitaki vatikem. Ba sa numia sa vuku vaivuravura. O koya a lialia a sa vuku mai kha.¹⁹Na kwa vuku sa mai vua na kalou ni Vuravura kwe. A sa volai, sa rewai khora na vuku i na ledra lawaki.²⁰Sa kilatia ko koya na ledra numia na vuku ni sa tam yaga.²¹Akwe mo vatikem kua ni dau kwakwai baleti khora na tamata. Ni sa vatilem kece na kwa taucoko.²²O vaula se o avolosi, O kifa, vuravura, na cola. Si mate, vatilem kecega na kwa taucoko.²³Vatikem sa lei Karisito, ia sa lea na kalou o Karisito.

4¹Me wetai kwe na ledra dani keta na tamata me te bobula lei Karisito qa tea i talatala ni tukutuku vuni ni Kalou.²Na kwa li lai vinati vuara nai talatala me re tamata lai nuitaki.³I tea kwa sewasewa du va au mo ba valewai au se lia na vilewai vatamata. Do qi tam lewai au vataki ni au.⁴E i lala na kwa qi dania mequ lai tavui ka, ia i tam donu ti au. Na Momo Levu ga me qei lewai au.⁵Ba kua ni taucia lia na lewa ni si bere kea gauna, si bere ni lesu mai na Momo Levu. I na vatakea mai na kwa i vuni tu i gigilo qa kwaya mai na numia ni yalo. Na qei duku dokai ga ne tamata vua na Kalou.⁶Taciau qa, qi tara sera ga no nai turatura kwe qa Avolosi me baleti vatikem, mo ba vulicia mai va vatikemam na i balebale ni kwa kwe, "Ba kua ni sivitia na kwa sa volai rewa tu". O koya sara ga kwe me kua ni lia i watete ka se mo ba visisivi taki.⁷O ei i dania na vatikem duidui? Na yava i dodonu mo ba qulu? Maga ba sa qulu rewa, na yava oba kwaya ka ni o ba si tam qulu?⁸Ba sa qulu rewa na kwa doa vinatia! O ba sa vutumyan rewa! Qu setaiva, qu vinatia mo ke lai laveti i yata, me ba ma lai laveti muni qai iko.⁹Qi vasamataki nia na Kalou a biuti vatikemam me ba i avositolo me ba tea i duciduci no i taku kwe, ina i valavala me wetai i lia na tamata i vakarau totogi me mate. A vadani atikem tu o vuravuraivuara na agilosu qa ra na tamata.¹⁰Ba lai varivariva me baleti Karisito, a solia ga na yalomatna va vatikem na Karisito. Na vatilemam malumalum, a vuni vatilem qwaqwa. Oba sa lai dokai ka, a ba lai beci ka o vatikemam.¹¹Me yacovia mai kwe ba sa mata kani qa ba karamaca, valoloma vatilemam i sulusulu, ba rubilaki, qa lala na were me ba no ka.¹²Ba cakacaka va leaikai sara, ba tara na kwa i vatilemam lima boto. Ba lai vacacani, ia a ba vakalougatataki. A ba lai vararawataki qa ba voratia rewa.¹³A ba lai vacacani, a ba kwaya ga no na vilomani. A sa duaraki ni vatikemam o vuravura qa ba lai dani ni ba lolovira sara i ra, me yacovia tu mai kwe.¹⁴Qi tam vola na kwa kwe mo ba maduataki, ia me vakasalataki ni vatikem boto ni oba vatilemam driadna dau lai lomani.¹⁵Me ke tini na udolu sara na lea dau yadra na Karisito, ei tam bi ga o tamai vatilemam. O uu o tamai vatikem baleti Karisito Jisu ina vuku ni kosiveli.¹⁶Ke uqeti vatikem ba kua ni vakatakutakkuci au.¹⁷Ko e na vuni leqi au vatalati Timoci ya, na lequ driadria lai lomani qa yalodu lei na Momo Levu. I na ducia va vatikem na calevu va Karisito, me wetai leqi au vavulicira koko i vivanuaqana vi soqosoqo lotu.¹⁸A sewa va vatikem sa watete kolo, me wetai du qi na tam yaco ya va vatikem.¹⁹Sa voleke boto me qu yaco ya, ma ga i lewa na Momo Levu. Qi na lai kilatia ka tam tea kwa ere kwaya no boto na watete kolo e, qi na lai dania sara ga na ledra kaikai.²⁰Na matanitu ni Kalou i tam tea kwa boto ni tata e i cakacakataki.²¹Na yava o ba vinatia? Me qu kau yati lia na kai ni virubi se na loloma qa na yalo vina.

5¹Ba rogo lia na i tukutuku oba no qa ra vali kora na vidonioni ko i tam donu, ko i tam vadonui sara ga me tara vuara na tam qwaravi kalou. Me lia na tagwane me qulumia e lewe ni tamaya.²O ba sa va lavelavetia du! Dodonu mo ba madna ka, o koya tara na kwa kwe me lai mei dei mai va vatikem?³E i du qi vele no vaka tamata, vakayalo qi no vali. Qu sa vakaio i na lewa sa tan baleti kwa a tara; me wetai du qu nodoki ka.⁴Ma ga oba vasoqom vata ie yaca na leda Momo Levu

o Jisu qi no vali mum vakayalo, na kaikai ni leda Momo Levu o Jisu i no muni. ⁵Ba deinia va Setani na tamata e me varusania e yogo, ina vacolai ga e yalo i na lea siga na Momo Levu. ⁶Na lem dokadoka i iko i tam vina. E tam kilatia ei vica boto na isi e i vatubunia na buli koko me levu? ⁷Ba vasavasavataki ni vatikem mai na isi makawa mo ba ma tea i buli vou raki, tam vakatubu, me ni vatikem ga boto. Na Karisito, na leda lami ni Lakosiviya, a sa vacabori rewa. ⁸Me te mai marantaki kea soqo, tam tea isi makawa, na isi ni vakarau cakaca qa na talaidredre. Kokwe, me tea marau ga ni madra tam vakatubu ni yalo vina qa a du. ⁹Qu vola yati na lequi vola moba kuani vinaliwai qa i kora na vidomoni koi dukaduka. ¹⁰Qi tam kwai kora no na tamata dukaduka ni vuravura kwe, se kocokoco, se lawaki ca, se qwaravi kalou matakau, mo laka dei mai vuara i lei vinati mo laka dei mai va vuravura. ¹¹Ia qi sa vola yati kwe va vatikem ba kua ni vimaliwai qa i lia ko wekam ia i colataki no na vidomom dukadukam ei kocokoco, qwaravi kalou matakau, se dau tata kaikai dau mateni qa lawaki ca. Kua boto re ni kani qara na tamata kwe. ¹²Me qu rewa vaka yava me qu lewai koa na tam lotu? Ia mo na ke tam lewai kora na lotu no? ¹³Na kalou qa i na lewai kora na tam lotu. “Ba mea dei vatikitiki na tamata cakaca kwe mai va vatikem.

6 ¹Ni sa lia i vatikem e i tase lea viba e lia leqwa, e i boletia vakha yava me kau mai i vuara e re tam dodonu qa lala i vuara na tamata tabu ni Kalou? ²O ba tam kilatia no ni o kora na tamata tabu ni Kalou e re na vilewai takhinia na vuravura: Baletia ni o ba na vilewa: takhi ni vuranvura, o ba tam rewa ni vameautakhinia na vi kwa bitabita yacilo boto? ³O ba tam khiletia ni te na vilewaitakhinira na agilosu? I vei me wetai na kea tau i yata i na rewa va ke ta mete vilewaitakhinia na vi kwa ni cola kwe? ⁴Ma ga o ba vakhadokilewa ko i viwekhani qa na vikwa ni cola i na visiga, na yava o bau kha na vi kis: wet ai kwe i me dre mata kora e i lala na ledra i tutu i na lotu? ⁵Qi kwaya no yati i vatikem mo ba madua ka. E i lala lia i vatimem vi kawacakhi e i masomaskh me vakhaotinia na viba i vuaro na viwekhani? ⁶Ia ma ga e i kau mai e i lia na isi na viwekani me baleti wekaya _ qa yaco kwe i me dro mata na fam vabautia! ⁷Na du ni o kau vakhalawa e i lia na wekam sa lia tu re na lutu civo i va iko. Ni o cala e i tam rewa boto re mo lei vakhamosi? Na yava e i ma tam rewa ni o sevanikho mo lei lawakitakhi? ⁸Ia o vatikem mni o ba tara ne kwa calo qo ba lawakhi, o ba tara saroga i vuara na wekai vatikem! ⁹O ba tam kilatia no ni o kora na tam yalo dodonu e ra tam rewatia na matanitu ni Kalou? Kua ni vakhaisini ti ikho: o kwoya na gagadre ca, o kora na qwarari matakau, o kora na vidrivati, o kora na vatara na vilewe vatagwane, o kora ere tara vali na lasa vatagwane, ¹⁰O kwora na dau driva, na dau koko, na dau mateni, na dau vivacacani, na dau vivikui e re tam rewatia na matanitu ni Kalou. ¹¹A lia na i wase i vakem a si wetai muni na lea cola so kwe. Ia o ba sa sava qa vatabui qa vadonui i na yaca ni leda Momo Levu o Jisu Karisito qa i na yalo ni leda Kalou. ¹²“E i vakhatara i tu i va yau na vi kwa koko,” ia na kwa koko e i ri tam vatuburi au i yata. “E rei tam vatabui i va yau na vi kwa cokho, ia qi tam vakhadeinia ei lia na kwa me lewai au? ¹³“Na i voqwa ei baletia na kete qa na bete e i baletia na reqwa,” ia na Kalou e i na ceburakhini kworu ruarua. Na yago e i tam kea i nakhi me tara kha na gagadre ca. Ia me lea na Momo Levu, ia na Momo Levu i vivakharaufaki baletia na yago. ¹⁴Na Kalou e i va dure ni ru ruarua i yata na Momo Levu qa o kefa i na lea kaikai. ¹⁵E tam kilatia no ni lem vi tikhi ni yago e vi tikhi ni yago na Karisito? Me qu mea na vi tkhi ni yago i Karisito me, lai nia e yago na dautagwane? Me khua sara ni du! ¹⁶E khilatia no ni o kwoya e i semati kwoya i vua na dau tagwane e ri sa yago e lia bau! Me wetai e i kwaya na i vola tabu “na rua na yago e i sa yac me lia bau.” ¹⁷Ia o kwoya e i semati koya i vua na Momo Levu, e ri sa lia rata vakhayalo. ¹⁸Tuba dei mai i na i toro dukhadukha ni gagadre ni yago na vimataqali kwa cakacaka e i cala kha na tamata e i yaco i te ba ni yago, ia o koya e i tara na gagadre cakhaca ni yago si tara kwa cakhaca e yago i buto. ¹⁹E tam khilatia ni o ni tabataba ei tia were ni Yalo Tabu, o kwoya e i cola i va ikho i buto, ko o lei vagani mai vua na Kalou? Mo khilatia o iko e tam vakhatakhi niko. ²⁰O sa voli oti i na i voli. Ko so kwe ni yago qa ni yalo ko i leya na Kalou me vakharo khorokhotakhi ni koyoa.

7

¹Ko kwe me wetei na vickwa o vala: “E i vina vua na tagwane me kua ni vaudere na yalewa.” ²Ia baletia vitomakhi ni bi tu ne i valavala vakhasisila, sa dodonu vua na tagwana me lia ga o elewe, vua muni na vibutxxe lia muni ga o elewe. ³Na tagware e i dodonu me tara vina lei tovi ni vi x mati qa na leya yalewa, me wetei muni ne yalewa vua leya tagware. ⁴I lale na kaikai vua na yalewa nu lewe e yago, o tagware ga, o tagware muni itam lewa e yago, o yalewa gu. ⁵Kua ni tarovia na vininati iva niken vakharo ga moru sa vi vakhadonui kha qa na khea gouna donu. Me vakaikai-takhi sa no na rulem macutua rulem viwinati leqwa, me kua sara ni vatovolei rukemo Setani baletia ina lem tam dou tarovikho rewa. ⁶Ia qu kwaya, na kwa raki kwe ina vi vadonui qa lala me tia i vakharo. ⁷Qu ke numia moni ke taicoko khenica va au. La tau ga leda i dui votovota yalki mai vua na Kalou. E lia i leya kwe, qa tenilia leqwa na lei kwa so kwe. ⁸Iva lehem na dawai qa okoya sa mato o e lewe qi kwaye ni vina cakhe xxx qei khunia ni va-vilawe leqwa me tai o au. ⁹La, maga o ba tam dau tarovi - vati khen rewa, mo ba sa van vilewe yati i vina cakhe mo ba va-vilewe mai vatilem dau sarogaro. ¹⁰Mai va khem na vakha-vi-lewe qi sa solia kwe va i vakhano - tam ni au, ia mai vua ia Kalou – ua na tagwane muni me kua ni deinia leya yalewe. ¹¹Ia maga sa videi me khura ni qa vakhawati leqwe no i lala mini vi-vesuvi qa lea tagwane, na tagwane muni me kua ni deinia leya yalewa. ¹²Ia qi kwoya va khem na khey vo – o au, tam nia na Kalou – maye i lia na tagwane i nia elee na yalena i tam vabautia, qa sa vina no ledra no, me klaua ni qei deini khoya. ¹³Maja i lia muni na vibulou iru vilewe qa na tagwane tam vakhabautia, qa sa vina no mum ledru no, me kua muni ni ru videi. ¹⁴Maga ci vakasavasava taki ni tagwane tam lout o e lewe i lotu, qei sa lotu muni o yalewa mai vua leya tagwane lotu sa na qei savasava konu ledru dradria. ¹⁵Ia maga sa tuba o tam vakebauti, deinia me laka I na mataQali kwe, aru sa tam du yalia ina ledru tata ni

yalayala. Na Kalou vinatia me-te no vakacegu. ¹⁶Se o na kilatia vxxxxxxx, o iko na yalewa, mo va rewa ni vakacola nia leu tagwane? Se e na kilatia vakaava, o iko na tagwane no na rewa ni vakacola nia leu yalewa? ¹⁷Ia, na kalou kwe sa vajani keta yalia leda duku i votavota, mete duku laka ina vicoco ni Kalou. Ko kwe lequ kiwa ina vi were ni lotu. ¹⁸A bau lia sya druta ine jauna a lai co ka me vavesaute? Me kua ni va-rairai ni si tam koso. Qa ban lia si tem druta gauna a lai co ka ina vakabautia? Me kua ni qei koso. ¹⁹E druta se tam druta i tam lia ua kwa. Na kwa ga i bibita mo talai rewarewa ina vimau ni Kalou. ²⁰O keta yalia e i dodonu me te no ga no ina vicoco te lei co ka i na jaina a cori vik khe na Kalou. ²¹Otia bobula tu ina gauna i xxxxx o Kha na Kalou? Kua ni qei ni vesotiko no so kwe. Ia maga e rewa ni guralala, vakhagatekhi nia vina sara. ²²Ko i lia a lai co mai vua va momo leu me bobula no kwe na tamata gwaldu ni momo leni. Tai muni ina e i gwalale gei covi koyu na Kalou me bubula i Karisito. ²³O iko voli ina lia na i sau, mo kua ni tia bobula ni tamata. ²⁴Viwekhani, ina i tutu ni ida ava ga o no tu ka qo lai co, me te na dau no tu ga ka vata qa na Kalou. ²⁵Ko kwe vakaana tam va-vilewe, Eitani tan i va au ni lia na i vakaro mai vua na Kalon. Mo weten ja qi sa rewatia na loloma ni Kalou mequ du khe, qi sa na solia ka na lequ numia. ²⁶O kwaya maga so kwa, me wetei na ravuravu ni ca sa laka no mai, sa vina vua na daxxxx xxxxx me no tu su wetei sa kwi. ²⁷Sa va-vilewe no? Kua na qei vasagatia na videi. Maga ei lala leu yalewa, kua leqwa ni qei vakadania lia. ²⁸La maga se vauvilewe no, i tam tia i vakvala sa xxxx muni i vua na dawai sa va-vi-lewe ia o kora kwe ina rarawa vakaleu medra yago, o au qi mata vai-gwalala taki ni valikem nai ka. ²⁹Ia ko kwe qi kwaya, ra vi wekam: sa lekeleke ne seuna. Mai na jauna kwe, va ken na va-vi-lewe ba cola sa ne weteu o kora na dawai. ³⁰Kora re tagi ba tarame wetai sa koxxxx tam legi tu, qai koraere gadre tu xxxx wetai ni tam gadre tu, xxx kora ne dau xxxxx xx kwe wetai ga i lala tu na kwa e i vuara qai kora na vokaya gatalu nia tu na kwa ni kuravura kwe e re tam vagatakiwia vina tu. Na i raireu ni vuxxxxxxxx ina gauna kwe, sai laka no mei na i vaka-ta-oti-oti. ³¹O kora na vayagataki ni vuravura ne kua sara ni ke valuen ni ka ledra gauna, ni se rakolo ne cibuta na kanukanuea ni vuravura kwe. ³²Qi vinatiko mo xxxxlala xxx ina loma-oka-oka. Na dawai i dodonu me vakatabokilia leya numia na kwa ni Kalou, qe me rokovi ka o Koya. ³³Kora na tagwano vakawali re na dau vanumia sa va kwa ni vurcuuve kwe, me vakacegxx ka ledra yalew a ³⁴I waso rua tu. Na dawai ina vanumia tu na kwa ni Kalou, me dau savasava tu sa e yago qa e yalo. Kora muni na yalewa vakawuli ire vanunia muuni na kwa ni vuravura kwe, me vacegui ka leya tagwane. ³⁵Nu vatilem vina qi kwaya ua kha kwe, qi tam vakaoca ni vatikem. Qi kwaya na kura dodonu, mo ba rewa ni gwaravia vina ka na Kalou, me kua lia khei vaka-tatao. ³⁶Maga i lia i tau vokovia no ua dawai=ni sa oti leya sauna ni va-vilewe qa sa yaco ga na kwa i vinatia. I tam valevala ca ka o koya. Me ru sana vilewe. ³⁷Ia meiga i dei no e yalo, mei rewa ni qulumi koya no, me maroroya no lea tawai, qa sa vina du. ³⁸Sa vina du na tori, ia ei vina cake sava mo dawai. ³⁹Na yalewa tori, sa na vauci koya tu na lawa mai vua lea tagwane ina lea cola taucoko. Ne sa mate lea tegwane, sa gwalale ne va-vilewe qai lia i vinatia, ia xx kwa va Kalou. ⁴⁰Ia lequ numia ni na levu ake leya naren maga i tum tori leqwa. Qa sa tia yalo ni Kalo du na numia qi solia kwe.

8 ¹Na kwa me baletiana magiti dau cabo wara na matakan O keta koko i tan v aketa na vuku. An vuku ikau mai na vilaveti, na loloma ga i bulibuli kwa cake. ²Me lia ei kwaya ni kilatia i lia na kwa, na tamata e i tam kilatia no na kwa i dodonu me kilatia. ³Me lia ei lomania na Kalou, na tamata sokwe sa qei kilati koya vataki ni koya. ⁴Me wetai kwe, me baletia na magiti dau lai kani me ccabo vuara na matakau: Te kilatia na matakan ni vuravura kwe e i tam lia na kwa qa lala leqwa na kalou ei lia maga. ⁵Ma ga me ke bi na kwa eve lai kwai mra tea kalou, i lomalagi se i vuravura kwe (me wetai ga ni bi tu na “Kalou” qa bi na Momo “Levu”), ⁶Ia va keta e i lia boto na Kalou, na Tamaya, koi laka mai vua na kwa koko ko te ma cola vali kwe, na Momo Levu talia o Jisu Karisito, ko i vavunia na kwa koko ga, o koya muni tema cola tu kwe. ⁷Vitalia re, na vuku kwe i tam tan vaketa yalia. Vakavo, a sewa re sa vatovototaki rewa na qwaravi kalou matakau, qa re kama na magiti me wetai sa cabo rewa vuara na matakau sa vakacacani ledra vatulewa baletia sa malum tu. ⁸Na magiti te tam matavina ka vua na Kalou. Te tam cakaca Sara ma ga te tam kania, se me ke vina ma qa te kania. ⁹Ba qaraunia na vatilem gwalala me vavunia na lea tarabe i lia ei malumalum lea vabautia. ¹⁰Me wetai kwe me lia i tolavi iko, koi vuku, mo kani magiti no ina lia na were ni totu ni matakau. Tamnia na malumalum ni lea vatulewa ei vavunia me kania na magiti ere lai vagani na matakau? ¹¹Baletia du boto na lem kilatia na du, me baletina na matakau, o koya i malumalum, na na i tokkani koa mate taki o Karisito, se varusai sara ga. ¹²Ma ga, e valavala caka ca va lia o wekam qo qei vamavoa ma leqwa lea vatulewa ko i malumalum tu, e sa valavala caka ca no va Karisito. ¹³So kwe, ma ga e i vavunia lea druka o wekam na magiti, qi na tam kani viciko ni manumann leqwa, me qu kua ni vavunia lea malumalum o wekai au.

9 ¹Qi tam gwalala o au? Qi tamtia avositolo o au? Qi si tam bau ligoci Jisu na leda Momo? O ba tam okati mo batia cl=akacaka ni Momo? ²Maga qi tam tia apositolo i vuara, ia o au du va vatikem. O vatikem ga na i vadudu ni qu tia apositolo ni Momo. ³Qi dau taqomaki ni au ka mai na ledra didilo na tamata. ⁴I ma lala na vatilemam dodonu me ba kani se som. ⁵I ma lala na dodonu me ba tori qara na yalewa vabautia , me wetai are tara muni o kora nai apositolo, qai kora na tacia na Momo, qa o Kifa? ⁶Se meni rukemam vuurus ga qa Panapasa i lala noa rulemani dodonu meru tara ei lia na cakacaka? ⁷O ei na sotia ei saumi koya ga vutaki nia? O ei i launia na tovatova ni vaini qa tam kania lia e vua? Se oci i susu bulumakau qatam bau somia e wai ni cucu? ⁸Qi bau kwaya lia no na kwa ei yuvutaki ina leaikai vaka tamata . I tam kwaya nomuni na lawa? ⁹E i rolai tu ina lawa lei Mosese, "Mo kua ni vavuna ele tiana bululmakau ni buturaki nia no na sila. "Ima dau kauwaitakinia na bulumakau na Kalou? ¹⁰Ei tam kwal vatiketa no? A volai tu baleti keta, babtia o koya i uma no i dodonu me uma ina va ninui, qani koya i buturakhi sila vali me butubutu-raki ina yalo rakanuinui ni riwasei ina gauna ni matumatua. ¹¹Maga iba bacanitia na kwa vakayato ina vatilem colo, oba na tam kwa na vaataki mai na vikwe vakayago. ¹²Maga iba bacanitia na kwa vakayalo ina vatilem colo, oba na tam kau ni vuataki nai ina vikwe

vakayago. ¹³Maga ore tara na teni tamata iva kem, ina lala sara na kwa aba na rewa? Ia ib tam quluniimiamia na dodonu kwe. Aba sa vosotia vailo tu boto meba kua ga ni vakha tata ina tukutuku vina me baleti Karisito. ¹⁴Ia na calevu vata ga sokwe, sa vakharotia no kha na Momo nio kora kece ere runautakhi no nai tukutuku vina i dodonu mere rewatia no ledra cola mai nai tukutuku vina. ¹⁵Ia Qitam vakhayageitakhi nia re ilia na dodonu rakhi kwe. Ququ tam vola no yati nai vola lewe me mai tara kha va au ei lia na kwa. I vina cake va au mequ mate yati - ei lala lia ma kau dei va au na leqi au lagilagi? ¹⁶Ia maga qi vurauteakhi nai tukhutukhu vina, sa na lala na i balebale ni lagilagi, baletia ni dodonu ga mequ tara kwe. Mequ rigo caka a ka o au maga qi tam vunauteakhi nai tukhutukhu vina! ¹⁷Maga mequ tara ina leqiau yalodu vataki ni au, ina tau na kequ i votavota. Maga i tam ma ka qu yalo, ia isitau ga nai tari ni viqwaravi qu sa lai vakadagi ka. ¹⁸Na yava me qei kequ i votavota? Ina sauna qisa vumau kha, qi tam wase no nai tukutuku vina me saumi ia qina tani vayaqatukhi nia muni na lequ vakatulewa ni viqwaravi me baletia nai tukutuku vina. ¹⁹Sa du sara ni qu sa gwalda mai na vi kwa koko, mequ yaco kho meautia dauniriqwaravi vuara koko sara, mequ rewatira vaka levi leqwa kha. ²⁰I khara na Jiu me qu wetai muni e i lia na Jiu, mequ me rewati kora ua Jiu. Vuara ina ruka ni lawa, ne qu weta ei lia ma ruku ni lawa mequ ma rewati kora muni. Qu tara kwe qu tam no vale ina ruku ni lawa. ²¹I vuara na no vali ina taudakhu ni lawa, qi sa wetai muni o au i lia ino vali muni ina taudaku ni lawa, ia oau qitam no vali ina taudoku ni lawa ni lequ Kalou, ia ina ruku ni lawa lei Karisito. Qima tara no kwe mequ rewatira mai kha na no vali mai ina taudoku ni lowa. ²²Va kora na malumalum a derei au muni na ledra malumalum, mequ rewa ni rewatira kha na malumalum. Sa yaco kha mequ tia i vakarewa ni kha ina vi calevu cokho i tara. ²³No kwa taucoko qi tara i tara ina vuku ni tukutuku vina, me rewa ni leqi au mani lea na kea kalougata. ²⁴E tam kilatia no muni ni gauna ni vitau wavu na tamata koko ina wavu, ia ina lia du boto ina qulu nai cocovi? Io wavu me lem nai cocovi. ²⁵O koro na dau qito ere na rokovia no na cola vakaivakharau ina vikwa koko Re tara kwe e ledra nai sala ni qwaqwa koi cakha ca rewatewa, ia ivaketa me leda ko i i tam caka ca rewa. ²⁶I wetai kwe na leqi au wavu, me ke lala na kea i uaki du; i wetai kwe na leqi au vivucu, me ke wetai ei lia ei vucu cagi tu bofo. ²⁷Qisa vagania yati qu yago mequtia bobula, me rewa ni oti na leqi au vunau oira, mequ kua ni tam vakabau.

10

¹Qi tam vinatia i va iko me tam lei vatakei, vitacini, ni o tamai keta, a re no i na ruku ni o qa re laka tavia na ruwai. ²A re vavita isotaki koko mai va Mosese i na o qa na waitaci. ³Qa re kania koko na magiti vakayalo. ⁴Qa re som koko mai i na wai vakayalo, ni ra sa som mai na vatu vakayalo ko a takuicira, na vatu sokwe na Karisito. ⁵Ia, na Kalou a sa tam vinati kora, qa re sa talasesea ina vanua gwalala. ⁶Ia na vikwa kwe me vatakea iva keta, me te kua ni dau vinatia nakwa cakaca me wetai o kora. ⁷Mo kua ni dau qwaravi matakau, me wetai e i sewa. Sa nia kwe nakwa sa volai, "A re sa no i ra me re kani qa re som, qa re dure me re visawaqe." ⁸Me te kua ni dauyalewa se dautagwane, me wetei ei sewa i dau tara. Ina lia na siga, a ruasagavulu ka tolu na udolu na tamata a re mate ina vuku ni kwa kwe. ⁹Me te kua ni mei Karisito ina buto ni vivatovelei. Me wetai ei sewa ere dau vamari ti koya, qa re qei varusai mai vua na gwata. ¹⁰Me te kua ni dau didi, me wetai i sewa i va kora e re dau tara qa re sa varusai mai na agilosu ni mate. ¹¹A re tea i vacece ni tola i va keta. A re vola me baleti vatiketa mai vua ni sa yaco mai na kea i otiti. ¹²Ma ga oba numia mo ba sa tukata mo nanaya no mo kua ni oba civo. ¹³Me lala lia na vivakamari i na tara va vatikem me tenilia mai na vikwa i dau tara vua na tamata, sa dau yalo du na Kalou i na tam vatara se sivia na lem kaikai na kwa mio lei maria ka Mai vua na dau na vivakamari ei na varau tokonitia na calevu ni tuba mo ba ma rewa ni vosotia. ¹⁴O koya kwe o kem na wekai au lomani, ba tubadeimai na qwaravi matakau. ¹⁵Qi sa tata no yati iva iko me wetai ni o sa tamata yalomatua; qa mo ba lewataki ni vatikem ga na kwa qu sa kwaya. ¹⁶Na bilo ni vivakalougatataki te vakalougatataki ka, tam nia ko a vivotayaki ina dra lei Karisito? ¹⁷Baletia ni lia boto na i buli madrai, qa te bi na yago, ei lia, ni te sa vota vata nai buli madrai kwe. Ni te sa vaivotavota koko mai na lia boto na i buli madrai kei lia. ¹⁸Ligocira re na Isireli, vakayago, o kora a re kania na vikwa sa vakacabori, ko a lala lia na ledra i votavota mai na i cabocabo ni soro? ¹⁹Na yava re me qu qei kwaya? I sa lia na kwa du na matakau? Se me tia kwa du na vikwa i vacabori ina matakau? ²⁰Ia qi sa kwaya i na vikwa kwe, a re sa vacabonia, a vacabo vua na nitu qa lala i vua na Kalou. Qu sa tam vinatia mo a vailawalawa vata qa ko ra na nitu. ²¹E na tamrewa mo som mai na bilo ni Momo qa lea bilo na yanitu. I na tam rewa mo kani mai na teveli ni Momo qa na lea teveli na yanitu. ²²Se te sa vavunia me ketebukubuke ni keta ka na Momo Se te sa numia ni te kaikai cake mai va koya. ²³Sa vatarai i a au na kwa koko," ia sa tam yaga na kwa koko "Sa vatarai na kwa koko", ia sa tam tia kwa taucoko i buli cake ka na tamata. ²⁴Me kua ni lia ei vadania na kwa ei vina talia iva koya, qa me te vakania na vikwa baletira na wekai meda. ²⁵Mo kania na kwa a voli mai na makete ba kua ni tarogia lia na kwa ina vuku ni vatulewa i buto. ²⁶Sa lea na Momo na vuravura, qa na vikwa taucoko e i vagani tu ka. ²⁷Ni sa sureti iko ei lia na tamata tam vabautia mo ru lai kani, qo sa vinatia mo laka, kania na kwa sa varautaki im mata qo kua ni cacania na kwa a tara. ²⁸Ma ga e i lia a kwaya i vaiko, "na kwa kwe a sa vacabori i na vacaboisoro,; ia mo kua ni kania vua me baleti koya a mai kwaya i va iko qa na kea vatulewa. ²⁹Na lea lewa i buto a lia leqwa na tamata, me qu kwaya, ni tam lem. Ina yava a mai vavunia me yalani ka na lequ gwalala ina vuku ni lea vatulewa i buto e i lia leqwa na teni lia leqwa na tamata. ³⁰Ma ga qu sa vavinavinataki nia i vua na Kalou na kequ magiti, ia na yava mequ lai tata vacacataki nia ka i na vuku ni magiti sa vavinavinataki rewa. ³¹Ia kwe, ma ga e kani se som, se yava ga e tara, mo tara oko me lagiti talia ga ka na Kalou. ³²Mo ba kua ni vacalai mai vua na Jiu qa i vua na koi Kirisi, qai kora na i soqosoqo lotu ni Kalou. ³³Me wetai ni qu sa tara na vikwa koko me re vina ka na tamata koko, qu tam vaqetuvia na vikwa me aleti au, qai kora koko muni. Qu sa tara na kwa kwe me rewa ni re vacolai.

11

¹Ba va takhutakhu ei au, me wetai ga na lequ sa takuci Karisito vali mai. ²Kokwe qi sa dokhai ikho baletia na lem dau numi au ina kwa cokho ga. Qi dokhai ikho ina lem qulu kata no nai vavuvuli qusa vadewatakhinia va ikho. ³Ia kokwe qi vinatia mo kilatia ni Karisito na ulu ni tagwane, ia na tagwane itia ulu ni yalewa, na ulu ni Karisito na Kalou. ⁴Na tagwane ya lia koi masu sei pocrofisai qa ubia e ulu ei tam dokha e ulu. ⁵Ia na yalewa ei masu sei parofisai qa tam ubia e ulu ei tam dokha e ulu. Ei tautauvata nio koti modri tia mra ni ulu. ⁶Ia maga i tam ubia e ulu na yalewa, ia megei koti lekhelekhe nia e ulu. Ia maga i maduatakhie nie na yalewa na lea koti se tasi modri, dei ni koya me ubia. ⁷Ni tagwane ei tam dodonu me ubi e ulu, ni okoya nai yaloyalo qatia lagilagi ni Kalou. Ia na yalewa itiai ukhu ukhu ni tagwane. ⁸Ni tam buli na tagwane mai vua na yalewa. Ia, a buli na yalewa mai vua na tagwane. ⁹Ia a tam buli na tagwane me baletia na yalewa. Ia, a buli na yalewa me baletia na tagwane. ¹⁰Ko kwe e vu mere ubia no kha medra ulu na yalewa, baletia na agilosoi. ¹¹Ina leda cola, ina vukhu ni Momo, na yalewa ei tam no tu ga vatekhi ni koya mai vua na tagwane, se na tagwane me no yawatia na yalewa. ¹²Nia lakha mai na yalewa vua na tagwane, qa lakha muni mai no tagwane vua na yalewa. Ia ni vu ni kwa cokho kwe na Kalou. ¹³Mo lewai iko vatakhie ni iko: ei rairai matau ni tam ubi medra ulu na yalewa, nire masu no vua na Kalou? ¹⁴Ei tam vavulici ikho nai tovo ni tia lewa ni va maduataki vua na tagwane, me balavu sivia tu e vau ni ulu? ¹⁵I tam vavulici ikho muni ni balavu ni medra rauniulu na yalewa, ei lea kha na dokhai? Ni sa soli vua na rauniulu me lea i ubi. ¹⁶Ia maga ei lia ei lomatarotarotakhi na kwa kwe, i tam vatilemam i valavala kwe, na ledra na visoqosoqo lewe ni lotu ni Kalou. ¹⁷Ia mai nai vakharo vata ga lewe, qi tam qei dokhai ikho. Ni gauna oba no vata cokho kha, oba tamrino kolokolo oba sa rui torotoro civo ga toro na cakha ca. ¹⁸Na keai matai, qu rogo mom dau lakha vata mai were ni lotu, ia ei mai tase ga no na duidui ina vaikem malino, ia qisa vadudutakhi nia no ei sewa vakem. ¹⁹Ei lola du na lomalomaru me baletia na duidui ei nakhi no ina vaikem maliwa, ia o kora cokho ere sa lai ligoce ere sa tia i vadudu ina vaikem maliwa. ²⁰Ni obo sa lakha vata cokho mai, i tamtia vayakani ni Momo oba tara vali. ²¹Nio ba sa kani, ba dukhu kania yalia na vaikem magiti ni sibere nire kani na kea vo. Ei lia ei mata kani, qa lio leqwa ei mateni. ²²Ei lala na were moba kani qoba som Kha? Se oba ramaduatakhie nira na lala na ledra qoba becira nai soqosoqo lewe ni lotu ni Kalou? Na yava i dodonu mequ kwaya va ikho? Mequ dokhai kem? Qina tam dokhai kem ina kwa lewe. ²³Niqu ciqomia mai vua na Momo ko na lewa qisa vadewania no yati kwe, na Momo o Jisu, ina bogi ko re nakhica ti koya kha, sa qulumia na madrai. ²⁴Ni sa oti na lea vavinavinatakhie nia, sa ciqitia qa kwaya, "Ko kwe qu yago sa ciqi va vaikem. Taro no kwe moba dau vanumi au kha." ²⁵Ina sala vata ga kwe asa qulu na bilo ni oti na kani, qa kwaya, "Ko kwe na bilo ni dra ni viyalayalativou, ba tara no kwe nio ba sa som, mo ba numia no kha." ²⁶Ina vigauna cokho oba kania kho na madrai qoba sem ina bilo, oba sa vatakea no kho na lea mate na Momo me yacovia na lea lesu mai. ²⁷O koya vayalia, ei kania na madrai se somia na bilo ni Momo qa tam dokha me wetai na kea i ralorala ina lai tarogi kha ina vukhu nie yago qae dra na Momo. ²⁸Ia me dikheri koya sila re i mata, me qei kania na madrai qa som ina bilo. ²⁹O koya ei tam dokha na lea kani se som sa kani se som no muni ina lea lai borisi vatakhie nia. ³⁰Koya saraga kwe ei bi va vaikem ere sa malumalum qare gogo, qa sewa vavaikem ere sa lutu na ledra moce. ³¹Ia maga te vatulewatakhie ni keta va vina, tena tam lewai. ³²Ia ni te sa lewai mai vua na Momo, te sa vadodonutakhi, mete kua kha ni rarusai vata qai vuravura. ³³Okoya kwe, taciau qa, ina gauna om vasoqoni vuta kha mom vava kavi ni turaga, inviwarakhi re. ³⁴Maga ei lia ei mata kani, me lai kani mai ledru were, mete kua kha nio lai borisi. Ia na kwa boto sa vo no, qina qei lai vadodonutakhi nia niqu sa lesu yati.

12

¹Ina vukhu ni solisoli vakhayalo, taciau, qi tam vinatia mo ba tam vakhawa no. ²Oba sa kilatia vina no nioba tam lotu vali, oba laimei tu vuara na vimatakau galu, ino vi sala vakhayava ga ei mekho rauni tu kha. ³Ia ko kwe qi vinatio., mo kilatia ni lala lia ei tata vua na Yalo Tabu ni Kalou mekhe kwaya, "Me tata vacakhacatakhie o Jisu." Ei lala muni ei rewa ni kwaya, "O Jisu na Momo," ia vakhavo metia Yalo Tabu. ⁴Ko kwe ei bi na vimataqali solisoli, ia ei tautauvata na talo Yalo Tabu. ⁵Ei bi na vimataqali viqwaravi ei tara, ia ei tautauvata na Momo, ⁶qa bi na kea tulatula ni cakha cakha, ia ei tautauvata rata ga na Kalou koi tara vuwara na kwa cokho ga. ⁷Asa soli vuara nai vakhatakilakila ni Yalo Tabu qai na vanua ei yaga vura. ⁸Sa solia vua a lia na Yalo Tabu na tata ni vukhu, vua ei lia leqwa na kila kwa mai na Yalo Tabu vata ga. ⁹Vua leqwa i lia na vabautia mai na Yalo Tabu vataga, qa lialeqwa nai solisoli ni vivacolai mai na lia ga no na Yalo Tabu. ¹⁰Vua leqwa ei lia sa soli vua na cakha cakha mana, vua leqwa ei lia na parofisai. Vua i lia leqwa sa soli vua me kilbtia na vi mataqali yalo, lia leqwa na vimataqali tatata, vakhadewo takhi ni dukhu tatata. ¹¹Na vi kwa cokho kwe na cakha cakha boto ni lia na kwa na Yalo Tabu, sa vaganira na tamata yalia nai solisoli duidui, me wetai ni ligitakhi nira kha. ¹²Me wetai ni lia boto na yago qa bi e tikhi ia itia tikhi cokho ga no ni yage, sa va Karisito cokho. ¹³Mai na lia na Yalo Tabu tesa vavitaistakhi cokho ga ina lia na yago, t te koi Jutia se koi Kirisi, bobula sei taukei, ia te sa lai vakhasom muni ina yalotabu. ¹⁴Na yago ei tam tu tali aga vatakhie ni koya, ia ei bi. ¹⁵Nisa kwaya na la, "O yau qitanitia yago ni lala qu lima," e tia tikhi ni yago ga no. ¹⁶Ni sa kwaya na taligo, "Tam ni au na yago ni lala qu qele ni mata," esi tia tikhi ni yago ga no. ¹⁷Maga eitia qele ni mata na yago taucokho, mo qei varogo vakha yava? Nisa yago cokho na taliga, ena qei vagagaru rakha yava? ¹⁸Ia na Kalou sa tuva nia tu, qana kedra nakhi, ina yago me wetai e loma. ¹⁹Maga ei sa tautauvata cokho na tikhi ni yago, ivei ina qei wetai tu na yago? ²⁰Ia kokwe sa bi na vitikhi ni yago, ia ei lia no boto na yago. ²¹Na mata ina tam rewa me qwaya vua na lima, "Qisa tam qei vinatiko." Se mekhe kwaya na ulu vua na la, "Qisa tam vinati iko." ²²Ia na vitikhi ni yago koi re malumalum ere dukhu nakhi tu na kea yaga, ²³qana vitikhi ni meda yago kote numia nibau vina va sewasewa, tasa qei cikabotia na ukhutakhi

nia, ia na vi tikhi ni yago koi tam vina sa qei toso ga i yata na kea ukutaki. ²⁴Ia meda tikhi ni yaga koi makhumakhu tu satam yaga me ukhutakhi. Ia, na Kalou satara me virauti meda tikhi ni yago, qsa kwa me lainumi wakha levi koi tam be rairai vina. ²⁵A tara na kwa kwe merewa ni kua kha na visei ina yago, qa mere vinumi no vatautavata na vitikhi ni yago. ²⁶Ni mosi ei lio e tikhi, ere sa rarawa na vitikhi ni yago taucokho; se ni lia e tikhi ei dokhai, ere gadre na vitikhi ni yago cokho. ²⁷Ia o ikho e yago ni Karisito, qa te vitikhi ni yago cokho vua. |v 28 Asa lesi kora na Kalou ina soqosoqo lewe ni lotu nai matai na apositolo, karua parofita, katolu vavuvuli, sa qei nira na dau tara cakhacakha mana, kora nai solisoli ni vivacolai, kora na dau vivukhe, kora na lewa, kora na kilatia na tata teni ei sewa. ²⁹Ere tia apositolo tau cokho? Ere tia parofito cokho? Ere tia i vavuvuli cokho? Eye tia dau tara cakhacakha mana cokho? ³⁰Ere sa rewatia cokho nai solisoli mere vacola tauvi mate kha? Ere sa tatatakhi cokho na vi tata teni ei sewa? Ere sa vakhadewatakhi nia rewa na teni tata? ³¹Ia moba gadrevia vakhalevu na visolisoli koi vina sara. Ia qina qei vatakea va ikho nai valavala koi tetelagi qa vina.

13 ¹Ma ga qi tatataki na tata ni tamata qa na tata ni agilosu qa vele i va au na loloma, qi na wetai mequ tia lali rogo ledu se kaukamea vasoso. ²Ma ga e i sa tau no i va au na solisoli ni varovisai qei na kilatia na kua vuni, qa na kila kwa, qoi na tau no i va qu na vaboutia mequ kau dei ka na viulunivanua. Ia ma ga e i lala i va au na loloma qi tam lia na kwa. ³Ma ga qi vivotayakinia cokona lequ i yau me re vawabutetaki ka via tam rewa kwa, qa qu solia qu yago me tunaki. Ia e i lala i va ay na loloma, qi na tam rewatai, e i liai na kwa. ⁴E i dau vosotia vakabalavu qa yalo vina na idoma. E i tam dau yalo cakaca qa tamu dau legai koya vatakinia. E i tamu viavia levu qa tata va vitalia. ⁵E i tamu dau legai koya ga. E i tam cebuchuraki qa dolele. E i tamu dau legaya na cala. ⁶E i tamu gadretakinia na cala. Ia, e i gadretakinia na kwa du. ⁷Na loloma e i kovutia na kwa kecega, vabowtia na kwa taucoko, nuitakinia na kwa keuga, qa vosotia na vi kwa taucoko. ⁸Na loloma e i tamu droni rewa. Ma qa e i sewa na parovisai, e i na vele yati. Ia ma ga e i sewa na duku Fata ere na tam vaibalebale. Ia na kila kwa e i na vele yati. ⁹Na vatileda kilatia qa na vatileda parofisai e i tam taucoko baletia vodileda vakasama e i tam taucoko. ¹⁰Ni sa laka mai na du, ko e i duku tautau tu, e i na vele yati. ¹¹Ni qu si driadria, qu dau tata wetai na dridria, qu dau vakasama wetai na driadria, qu dau nunumi na dreadrea. Ni qu sa tamata cola sa deinia vele na i valavala vadriadria. ¹²Ni kua ei wetai na titiro ina i loito ei tatabokoboko tu, a teva qei vitolavi mata i meda mata sa matakwa. Ni kua qi si viki lati vasewasewa no boto, ia qi na qei kilatra coko me wetai sa lei kilati. ¹³Ia kwe o kora na tolu kwe eri na dau du ga no, na vaboutia na niunui qa na loloma Eil tetelagi ga nana loloma.

14

¹Vadaniya na loloma qo gutavia na vikwa vakayalo, va bibita mo rewatia na parofisai. ²O koya e i tatataki no ei lia na tata tenilia e i tam tata no i vuara na tamata iva koya ga na Kalou. E i lala lia e i tam kilati koya baletia e i kwaya na vikwa tam lei kilati qa vakayalo. ³O koya e i parofisai e i tata vuara na tamata me tokoni ti kora, vaqwaqwataki ni kora, qa valomati kora. ⁴O koya e i tatataki e i lia na tata e i buli koya cake no, ia o koya e i parofisai e i bulia cake na lotu. ⁵Qi divia mo ba tata taki e i sewa na tata teni cokho. Ia qu vinatia ga no mo ba ke parofisai. O koya e i parofisai e i levu cake mai va koya ko i tatataki na tata teni (vakavo ga me lia ei vamacalataki ma vuara na lotu). ⁶Ko kwe, na viwekani, ma ga qi tata qa tenilia va vatikem, na yava oba na rewatia? Qi tam rewa, vakavo me qu tata iva vatikem i na tata vuni, se na kila kwa, se na parofisai, se na vivakavuli. ⁷E i tautauvata boto kwe, me re tara medra lio e i sewa na i yaya ni vakatagi tam cola me wetai na bitu ni vakatagi se na api ma ga e ri tam vatagicia mai medra duku lio, ina kilatia vakayara e i lia ni sa rogo no mai na bitu ni vakatagi se na api? ⁸Se maga e i sa tu na tavui me tenilia na kea rorogo, ina kilatia vakayava e i lia sa kea gauna na vakarau vala? ⁹E i tautauvata vina sara gammme. Ma ga ei vakarau me kwaya ei lia na kwa ei tam macala vina, i na lai kilati vakayava na kwa ei lai kwai? E i tata tu na cagi. ¹⁰E i bi coko na vimataqali tata i vuravura, e i lala lia me ke lala na kea i balebale. ¹¹Ma ga qi tam kilatia rewa na kea i balebale e i lia na tata, qi na tea vulagi vua ei kwaya, o koya muni e i kwaya ei tea vulagi iva au. ¹²I vakatau no va iko. Wetai na lem vinatia me lei vakilati na yalo, kerevia ledra vivadonui na lotu mo rewa ni teli vata qai kora. ¹³O koya e i tatataki e i lia a tata me masulaki rewa me ma rewa ni vamacalataki nia. ¹⁴Ma ga qi masu i na lia na tata, qu yalo e i masu ia na leqi au vakasama i lala e vua. ¹⁵Na yava me qu na tara? qi na masu vata qa qu yalo, qi na lagasere muni ina leqi au vakasama. ¹⁶Lakalaka, ma ga e vakalougatataki nia na Kalou myalo, e re na kwaya vakayava mai tevai "emeni" ma ga e vavinavina no e tam kilatia no re o koya re kwa e kwaya no. ¹⁷E vavinavina du no ia o kwa sokwe e i tam tubu cake no i yata. ¹⁸Qi vavinavinataki nia na Kalou ni qu tatataki a bi na tata mai va vatikem. ¹⁹I na lotu qi na kwaya e i lima boto na tata ko qi kilatia me qu vece vuara, e i tini na udolu na tata mai na lia boto na tata. ²⁰Ra viwekani, ba kua ni dau vakasama me wetai na driadria. Se, ucia na vikwa cakaca, ba wetai na driadria si cucu vali, me wetai matua vatilem vakasama. ²¹E i volai na lawa, "na tata tenilia i medra gusu na tagwane qa me dra tebenigusu na tamata tam lai kilati, qi na tata vuara kwe vitalia re tam rogoi au, " e i kwaya no na Momo Levu. ²²Ko kwe qa ya na tata teni e i tea i vatakilakila, tam nia vua e i vabautia vuara ga na tam vabautia Ia na parofisai e i tea i vatakilakila, e i lala vuara na tam vabautia, i vuara ga na vabautia. ²³Me wetai kwe, e re sa liavata na lotu cokho me ra tatataki na vimataqali tata qa ra rusu muni mai o kora mai tevai qa ra tam vabautia, e re na tam kwaya me cakaca vatimem ulu? ²⁴Ia maga oba parofisai, qa ra laka mai na tam vabautia se i lia mai tevai i buto, i na viREWAI vua ko i rogo. Ina lewai cokho ina kwa a kwaya. ²⁵Na kwa tam lai kilati e yalo inavatakei mai. Na kea i tinitini, ina koruva avo e mata me qwaravia na Kalou. I na vadudunia ni no vali mem vibutoyaki na Kalou. ²⁶Na yawa leqwa e i taravia, ra viwekani? ma ga oba lakavata mai, ba yalia mai na same, na vivakavuli, na kwa i vatakilakilataki, na teni tata, se na i vamacala. ba tara oko me tubu ka i yata na lotu. ²⁷Ma ga i lia i sa kwaya na tata teni, me ni nia e ri tolu sara, me ru vivisau yalia, me lia i

dodonu ne vamacalataki nia na kwa a sa lai kwai rewa. ²⁸Ma ga e i lala lia ga i vamacala, me ru galu sa ra ina buto ni lotu. Me ru duku tata vakailo ga vuaru qa rvua na Kalou. ²⁹Me ru rua se ri tolu na parofita me ru tata, me re vargo vavina koko na kea vo na kwa i lai kwai. ³⁰Ma ga e i lia na kwa vuni e i kwaya mai o kwa e i nodoki no, o koya me ga'u i mata. ³¹O vatikem koko mo ba parofisai yalia me bi na kwa ba kilatia mo ba lei dani cake ka. ³²Me dra yalo na parofita e i ledra ga na parofita. ³³Na Kalou ei tam tea Kalou ni lomalomarua, na vakacegu ga. Ko kwe na lawa lai takuci ni lotu koko koi ledra na tamata vatabui ni Kalou. ³⁴O kora na vibulou e i dodonu ne re kua ni tata ina buto ni lotu. E i tam vatarai me ra tata. Ia, me ra vagani kora yati, wetai e i kwaya na lawa. ³⁵Maga e i lia na kwa re vinatia ne ra kilatia ne ra tarogi kora ledra tagwane mai were. E i vama dua ne lia na yalena e i tata i buto ni lotu. ³⁶A laka mai va vatikem na tata ni Kalou. Sa ni vatikem boto kwe a sa yacovi vatikem ya. ³⁷Ma ga e i lia va vatikem e i numia me tea parofita se i vakayalo, me adunia ni vikwa qu vola yati va vatikem a vivaroti ka na Momo Levu. ³⁸Ma ga ei lia e i tam vadunia na kwa kwe, me kea ni lai vakadu muni o koya? ³⁹So kwe, ra viwekani, ba tovele ni gutavia na parofisai, ba kua ni vatabunia e i lia ne tata taki na teni tata. ⁴⁰Na vikwa koko e i tara, mne tara vina qa vai tuvatuva.

15

¹Ko kwe qisa vinatia mequ vatakea vakem, va taciau ga, na kosipeli ko qu wase no vakem, o koya om sa ciqomia qo ba sa tu takhi no, ²ni oba sa va colai mai kha, nio ba qulumia kata na tata qu vunautkahi va vaikem, vakhavo ga ni oba tam vabautia. ³Niqu sa vadewatakhi nia silo re va ikho me wetai nitia matai ni kwa bibita qu ciqamia, nio Karisito a mate me baletia na leda i valavala ca me wetai nai volatabu, ⁴ni a bulu, qa sa dure leqwa inai katolu ni siga me wetai nai volatabu. ⁵Asa tasevi Kifa na Karisito, qai kora na tinikharua, ⁶sa qei tasevira na lima na drau vakhacaca a viwekhani. Si levu vuwara ere si cola no, ia ei sewa ere sa moce itu. ⁷Sa qei tasevi Jemesa, qai beora na apositolo. ⁸Kea i otioti, a tasevi au mai, me wetai alia a sueu dole. ⁹Niqu tia i otioti ni tamata vuwara na apositolo. E i tawayaga mequ lai co mequ tia apositolo baletia niqu vacacanira nai soqosoqo lewe ni lotu ni Kalou. ¹⁰Ia ina vuku ni loloma levu ni Kalou qusa rewa ni wetai tu kwe nikua, qana lea loloma leva va au ei tam kwawale. Ia, qu sa cakhacakha va kaikai sara ga mai va koro. Ia ei tam ni au, ia na loloma levu boto ni Kalou iva au. ¹¹Ia kokwe qi tara o au se o kora, na kwa ibo vunautakhi nia qoba sa vabautio. ¹²Ia maga ei vunautakhi na dure leqwa mai na mate, ei rewa vakho yava mere kwaya ere sewa ni lala na dure leqwa mai na mate? ¹³Ia maga ei lala na dure leqwa mai na mate, ei na lalamuni meke dure mai na Karisito; ¹⁴ia maga mekhe lala na dure leqwa mai na mate na Karisito, a khe kwawale na vatilemam vurau, qa khe kha wale muni na lem vabautia. ¹⁵Ia, aba khe laikwai mebatia i vadudu coricori ni Kalou, ni ba Kwaya no vuwara ni vadure ni Karisito na Kalou mai na mate. Maga medhe tam dure okoya, a khe lala muni na dure na tamata ei mate. ¹⁶Ia, maga mere sa tam dure leqwa na mate, sa qei lala muni me vakha dure leqwa na Karisito; ¹⁷ia maga medhe tam vakha dure leqwa na Karisito, a khe lala e bete na lem vabautia, a khe nakhi ga no na lem valavala ca. ¹⁸Ere na rusa muni okora na lei Karisito kore moce tu. ¹⁹Maga te vanuinuitakhi ni Karisito no ina cola boto kwe, te satia tamata vama lakha talia mai vuara cokho na tamata. ²⁰Asa qei dure leqwa mai na mate na Karisito metia i sevu vakora na moce tu. ²¹Sa qei vuni mate na tamata, sa vuni dure leqwa mai na mate na tamata. ²²Ni vuni mate o Ataina, qa vuni cola leqwa o Karisito. ²³Me wetai sa lesi vua: na Karisito, nai sevu, qai kora na lei Karisito ere na cola leqwa mai ina lea lesu mai. ²⁴Sa qei yaco mai taku nai vakhata otioti, ni sana solia lesu na Karisito vua na Kalou o Tamaya na lea matanitu, nina vama lumalumat takhi nira na dau ni lewa, na viliutakhi cokho qana kaikai cokho ga. ²⁵Ni dodomi me vatulewa gai no me yacovia na gauna ei va drukha nira cokho kha na meca ie rukhu ni qeteqete ni la. ²⁶Nai otioti ni meca koi na varusai o mate. ²⁷Ia, "nisa biutia na kwa taucokho ie rukhu ni qeteqete ni la." Ia maga isa kwaya, "Asa biutia cokho," iso matata sara tu ga sokheni ni tam okhati kha na Kalou. ²⁸Ia nisa vama lumalum takhi cokho na kwa mai vua, sa vama lumalum takhi muni o Luvea vatakhinia mai vua koi vivama lumalum takhi no, mesa lewa talia ga na Kalou na kwacokho. ²⁹Se ere na qei tara vakhayava tu na vavitoiso va kora na mate? Maga sa lala na ledra dure leqwa mai na mate, na yawa na vuni ledra vavita isotakhi nira? ³⁰Ina yava aba ma vararawatakhi no kha ina vi yauwa? ³¹Qi mate ina visiga! Ina levu ni lequ gadre takhi ni kem, ie vukhu ni Karisito Jisu na leda Momo. ³²Na yava na kea yaga, maga me tia i tanaki boto vatamata, ina lequ vala qana manumanu ni Efeso, ni re tam dure leqwa na mate? "Mete leani qate som, ni te na mate ei qwata." ³³Me kua sara ni vacala ni vaikem lia. "Ei dau vacacania na kwa vina na vitureakhi cakhaca." ³⁴Ba yadra cakhe! Cola vadodonu! Kua ni tara nai valavala ca. Ei nakhi no muni ei sewa ei lala du vuwara mere vakhawa na Kalou. Qi kwaya no kwe mo madua kha. ³⁵Ia ei sewa ere na kwaya, "Ere na dure rewa leqwa vakhayara na mate, se na yago vakhayava ere na dure ata mai?" ³⁶E riva! Na kwa o launia ina tam rewa ni cola, ni tam mate sila re. ³⁷Na kwa o launia i tamtia yago mekhe tubu cakhe, mai, ia na qele ga ni kwa koi lau. Ina rewa metia witi se lialeqwa na kwa. ³⁸Ia na Kalou ina solia na yago vuwarakoi digitakhi nira, ina kwa ei dremakhi e yago muni koi rautia. ³⁹Eitam tautau vata na nia ni kwa cokho ga. Ia, ei teni lia na yago ni tamata, qa teni lia o kora na manumanu, qa tenilia na vicikhani manumanu cavu, qa teni lia na vicikho ni ikho. ⁴⁰Ei nakhi no muni na yago valomalagi qana yago vavuravura. Sa teni lia nai ukhuukhu ni yago va lomalagi qa teni lia nai ukhuukhu ni yago va vuravura. ⁴¹Sa teni lia nai uku uku ni matani siga, qa lia ga nai ukhuukhu ni vula, qa lia ga na ukhuukhu ni vikatokalo, na lia na kalokalo ei duidui cokho na kea i ukhuukhu. ⁴²Sa wetai muni na ledra dare leqwa mai na mate. Na kwa a lau sa vuca, ia na kwa sa dure cakhe leqwa sa tam qei vuca rewa. ⁴³A sa lau qasa vasisilatakhi; nisa vadure cakhe leqwa mai na mate ina vaiukhui ukhutakhi. Nisa lau ina malumalum, sa dure ina qwaqwa. ⁴⁴A sa lau na yago du ni tamata, ina dure mai ina yago vakhayalo. Ia maga ei nakhi na yago va tamata, ei nakhi muni na yago vakayalo. ⁴⁵Ni volai no muni, "Nai matai ni togwane o A tama asa yaco me yalo cola." Nai otioti ni Atama a tia yalo ei vuni cola. ⁴⁶A tam toimata mai na kwa vakhayalo ia no kwa vakha yago ga, ia sa qei

tei taku mai na kwa vakha yalo.⁴⁷ Nai matai ni tagwane koya no i vuravura, a buli mai kuvu ni qwele. Nai karua ni tagwane sa lakha mai lomalagi.⁴⁸ O koya sa buli ina kuvu, sa vaka vuravura muni, o koya na tagwane mai lomalagi, sa vakalomalagi muni.⁴⁹ Me wetai ni te sucu me tautau vata qaya koya buti ina kuvu ni qwele tena qei tautauvata muni qai koya i lakha mai lomalagi.⁵⁰ Ia ko kwe qisa kwaya, taciau qa, na vicikho qa na dra ei tam rewatia na matanitu ni Kalou. Ina yaco muni me tam vuca rewa na kwa ei dau vucavuca rewarewa.⁵¹ Ligocia! Mequ vecekho ilia na kwa vuni: Te na tam moce cokho, ia tena visau mai.⁵² Ina vasauri na leda visau, ina wetai na rimo ni matagina i atioti ni tavui. Ni no uri na tavui, qare na dure na mate mere tam qei vuca leqwa, ia o keta tena visau vasauri.⁵³ Sa na vaisulu na yago me tam vuca leqwa, qa vaisulu na yago sa mate kwe me kua leqwa ni mate rewa.⁵⁴ Ni sa vaisulu oti na yago vuca kwe me kua leqwa ni mate rewa, qa vaisula na yago mate kwe me kua ni qei mate rewa, sana qei yaco kha na kwa sa volai, "Sa kaboce na mate vua na qwaqwa." ⁵⁵"O ikho mate, irei na lem qwaqwa? Mate ivei lem kaikai ni lem vivarusai?"⁵⁶ Na kaikai ni mate na valavala ca, na kaikai ni valavala ca na lawa.⁵⁷ Ia me vavinavinataki ga na Kalou, ni a solia va keta na qwaqwa mai vua na leda Momo o Jisu Karisito!⁵⁸ Ko kwe, tadau ga, mo dei sara no, kua sara ni khe yagavutu varewarewa. Mom vaogai ina cakhacakha ni Momo, baletia na lem cakhacakha vua na Momo i tam khawale.

16 ¹Ia me wetai na ledra soli kwa na tamata ni Kalou: ni qu sa vakaroti kora nira rewa na viwereni lotu i Kalatia, kokwe moba tara muni. ²I nai matai ni siga ni lia na macawa, na tamata yalia me taunia vatikitiki i sewa na kwa qa maroroi vina tu. Me tara rewa na cakacaka kwe ni bere ni qu yaco yati.³ Niqu sa yaco yati, kora kece ei sa tau no na vivakabauti vuara, mequ na lai solia vuara nai vola ni vivakasalataki qana vatilem iloloma i Jerusalemi. ⁴Maga i kea i naki mequ laka muni, ere na laka qai au.⁵ Ia qina li bale yati Masitonia qaqu na lai daniko. Niqu na li bale i Masitonia. ⁶Qi no dai no va sewasewa re qai vaticem, qa rairai niqu na lai donia na gauna ni kalikaliwei, moba rewa ni vukei au i calevu, ina vanua qi laka vura kha.⁷ Ia qitam gadrevia maqu lai danikem kwe nitia lakalaka boyo ni visokou. Ia qisa vanuinui tu niqu na lai no vasewasewa qai vaticem, maga i vadonia na Momo. ⁸In qina lai nodoki vali Efeso me yacovia a siga ni Penitiko, ⁹Ni sa tadola tu kwe iva au na matuniwere rabakevu, qa sa lia na kwa muni na meca.¹⁰ Ia maga isa tase mai o Timoci ba dania me no vali qa iua ni matakau, okoya sa bau madxx vino muni ina akaxxx ni Moma, me wetai o au. ¹¹Me kua ni liaibeci koya. Ba vuleci koya ina lea calevu me vakacegu no kha, me rewo ni yaco mai iva au. Niqu sa namaki nia no qai kora na viwekani. ¹²Ie vu boto o wekai meda o Avolosia, qu sa vivauqeti vakaikai sara ga vua me lai sikovi iko yati qai kora na viwekani. Ia isi tam vatulewataki nia rewa no na lea i lakalaka yo. Ia ina qei laka ya ina gauna i donu kha vua.¹³ Bo yadrayadravaki, me tu kata ina vbautia, mo vuki vakatagwane, mo qwaqwa no. ¹⁴Na kwa koko e tara me tara ina loloma. ¹⁵Oba sa kilatiru na vuniwere lei Sitifana, o koru nai sevu mai Akaiko, aru sa vagataki niru ina ledra lai qwaravi na tamata llumuti ni Kalou. Qisa vamamasu no yati kha va kem na viwekani. ¹⁶Mete vatakutakucia nai walewale ni ledra vivukei qa na cakacaka ni viqwaravi. ¹⁷Qisa muraotaki nia na ledru laka mai o Sitifana, Foritureto, qa akaiko. Eri na sosomitaki nikho maga oba vele. ¹⁸Nia remai vacolacolania leqwa tumeda yalo. Mere lei lagiti na mataqali tamata wetai kwe. ¹⁹Ere sa loloma tu yati nai visogosoqo lotu mai Esia. Iri sa loloma tu yati o Akuila qa Virisila xxx Momo, qai kora na dau lotu vata ina ledru were. ²⁰Ere sa loloma tu muni yati na viwekani. Ba viyayabo ina loloma. ²¹O au, o Paula, qu vola saraga qu lima nai vola kwe. ²²Maga i lia i tam lomonia na Momo, na borisi ina dala. Laka riki mai, Momo levu! ²³Na lolom savu ni Momo Jisu me na no vata no qei ikho. ²⁴Na lequ loloma i na no qai vaticem i na vukihu i Kharisito Jisu.

2 Koronica

1 ¹Vau'a nai avositolo lei Jisu Karisito ina lewa ni Kalou, qani Timoci na tacivaiketa, ivo kora na lotu ni Kalou mai Koronica, qani kora kece ere lotu mai Akaia taucoko. ²Me iem na vakacegu, qa na loloma mai vua na Kalou o tamada qa na momolevu ko Jisu Karisito. ³Me lea ga no na Kalou qana tamada o Jisu Karisito na vakavinavina. ⁴Na Kalou i taqomaki ni keta ina vivakatovolei kece, so kwe te reni taqomaki nira muni ka na vakatovolei tu. Me te taqomaui nira me wetai na Kalou i taqomaki ni keta tu. ⁵Na du ni vaka rarawa taki me wetai sa yaco vakalevu no vo vatiketa na rarawa ina vuku i Karisito sa vakacegui vatiketa vakalevu sara qana Karisito. ⁶Ia, maga te vararawataki, sa kwa ni vatilem taqomaki ka qa vakacolai, qa sa yaco kwe nio vaticem sa vosotia leqa na vikwa rarawa vaticemam sa vararawataki ka se o vai kemam ba vakacegui; sa kwa mo ba vakacegui ka qa mo ba vakacolai ka. ⁷Sa tuaei na vatioimam nuitaki ni vaticem, ni ba sa kilatia, o ba votai ina vivakararawataki, o ba na votai muni ka ina vakacegu. ⁸Ni o da tam vinatia na viwekani, mo ba numidei nia na vaileman rarawa sa yaco mai vaikemam Esia, ni vaikemam beitaki, sa dredre ka na vosotia, qa ba sa tam du tia ni ba sana cola. ⁹Ia, vaikemam sa wetai ni ba sa lewai me ba mate, me ba kua ni vaka tuku vaikemam, vua ga na Kalou o koya sa vakaturi kora cake leqa na mate. ¹⁰O koya a vaukolai vaikemam mai na mate levu sokwe, qana vaka cola no ga: O koya muni ba sa vakatuku ka nina vakacola ga. ¹¹O koya na tara na kwa wetia oiko vukei keta ina lem Masu. ina qei bi ka ere vavinavina ina vuku ivaikemam, ina vuku kwa sa soli vo vaikemam ina baletiarai nai lawalawa bi. ¹²Ko kwe ilia na kwa ba sa gadretakinia nai tukutuku ni vaikemam lewa i buto ko kwe vailemam ivalavala i vuravura ko kwe ina buto ni lia ga, qana yalo du vua na Kalou, qa vaka bibita sara iva vaikem sa lala ina vuku vaka vuravura, ina loloma ga ni Kalou. ¹³Sa lala na kwa teni vaikemam sa vola iva vaikem ko kwe na kwa ba sa wilikia se ba sa kilatia maga qisa vakadudutaki nia o ba na kilatia ka me yacovia na kea icavacava. ¹⁴Me wetai na vailem kilati vaikem ina vica na kwa, nio vaikemam ba sa vailem qa mo ba gadre muni ka. Me wetai nio ba sa vailemam kwa ni gadre muni ka, ina sigo ni momo levu o Jisu. ¹⁵Maga qi sa vadudutakinia ko kwe numia mequ laka imata naikem, me yaco vakaruavovaikem nai votavota ni loloma. ¹⁶Qa mequ deini mo ba laka i Masitonia qa mo ba lesu leqwa mai Masitonia iva vaikem, Mo ba mei au ina lequ

lakalaka i Jiutia.¹⁷ Maga qi numia me wetai kwe qusa qei lomalomaa rua ka, sa ilala? Se na kwa qu nakitia me wetai lequ inakinaki vakavuravura me naki ga no va au na io na io na lala na lala? ¹⁸ Maga me wetai na lea du na Kalou, na vouleda tata vo iko isa na tam io lala. ¹⁹ Na driadria ni Kalou, ko Jisu Karisito, o dilivenuse, Timoci qani au qu vecei iko, i tam 'io' qana 'lala' me wetai, o koya ma vaka io tuga. ²⁰ Na ira du taucoko na Kalou ina 'io' ivua. sokwe ere vaka "emeni" ina cecere vakalou. ²¹ Ko kwe na Kalou okoya i vadonui keta qani iko vua na Kalou gasa lumuti Keta. ²² O koya sa vakarautakinia lea vitasaqomaki na keta, qa solia ime da loma na yalotabu me kea iseru na kwa sa laka mai. ²³ Ia qu covia na Kalou me lewa qu yalo maga qu sa tam au, ni sa lequ lomani vaikem qa qu sa vakaberebere taki nia na lequ laka i Koronica. ²⁴ Ko kwe tam nia baletia ba vavitalia na vailem vabautia maga basa vivuko ga ina voulem gadre ni i ba sa tudei ga ina vabautia.

2 ¹ A qu sa vakataulewa me baletia au me qu kua leqwa ni leka mai i vatikam ina tulugu. ² Ma ga qu vakemosi ni vatikem o ei mana vakamarautaki ni au ia o koya sava ga aqu vakatulugutaki ni koya? ³ Qu sa vola yati me wetai qu sa tara niqu laka yati i vatikem me rewa ni qu kua lei vaka mosi mai vuata mere vakamarautaki ni au. Qi tam yavala du baleti vatikem koko na lequ mavau me wetai muni vetilem. ⁴ Qi volavola no yati nina madila ei tadrasama sama, ina mavoa ni yalo, qa drosa tu qu wai ni mata. Ia, qi vinatia mo ba Kilatia na nubu ni lequ loloma baleti vatikem. ⁵ Maga ei lia ei vakarunia na mosi, ei vakam mosi, tam ni au talia boto, ia ina sewa na kea i vakarau-me kua ni vakai dagidagi ni vetikem- o vatikem koko. ⁶ Na kea i totogi na tamata so kwe mai ei bi koko sa reutia vina. ⁷ Ia no kwe mo ba sa kwa ni toto giteki nia, moba vosotia qa vakacojutia. Ba tara kwe me kua ka ni talasoso lea mosi. ⁸ Qi vaka mosati vatikem vakai kai mo ba vakatania vatilem loloma i ma. ⁹ Ko kwe e vu qu volavola, na i vatikem mequ vakatovelua i vatikem me qu Kilatia maja oba tem dau dua kara ina vikwa koko. ¹⁰ Maga oba vosotia ei liaga, sa wetai muni e lequ tam borisitua. Na lequ vivositi- qu sa vosotia na vikwa koko- ei sa vosoti me baleti vatikem i e mata o Karisito: ¹¹ Ei tara kwe me kua ni rewati vati keta o Satani. Ni tera sa Kilatia vina muni lea i moimoi, ¹² A Sevania i va au na Momo Levu a lia na mata niwere na lequ laka mai ina koro o Tiroa mequ covaki nia nai tukutuku vina i Karisito so keni. ¹³ Qu tam yalo vekaceju baletia qu tam tolavina lequ Kabani so keni. Qu sa ma dei niru ta qa qu sa laka sara i Masitonua. ¹⁴ Ia me lea na Kalou na vakavinavina, i va Jisu Karisito koya e dau teimatataki ni keta mete qwaqwa. Iva keta ei vatakie na i garu kamikamica ni kilakwa me baleti koya i na vi vanua koko. ¹⁵ O keta i vua na Kalou nai garu kamica kei Karisito, i vuara vuaurua ko ere sa cola qa i vuara mni ere sa nisa. ¹⁶ I vuara ere sa rusa no nai gam vu mate ki na mate. I mare ave sa vakacolai, ei tia i jaru i na cola ki na cola. O ei ei rewatia na vikwa kwe? ¹⁷ Ni tam wetai na tamata ere maketetaki na tata ni Kalou me tawa ka ledra taga. Ia, i na naki matamatakwa, te tata baleti Jisu, ni te lei valatala mai vua na Kalou, i na mata ni Kalou.

3 ¹ Ba sa ti mata taki nio no? qi sa vina no vaikemam ba kwaya no ivatikem baletia vica leqwa na veva. Me wetai leqwa va khora leqwa ei sewa, me ba kwa leqwa vaka vica va vatikem? ² O vatikem ga na veva sa volai vali i vatikem ara sa kilatia no ga ra sa tolavia vali khora tamata. ³ Ba sa vacedrenia vali na veva ni kalou ba sa tara vali, a tam volai ina kwa ni veni, sa volai boto ina yalo ni Kalou cola, a sa lala boto ina dela ni vatu. Ina vatilem yalo boto sa malumalumu vali. ⁴ Sa wetai no kwe na vatilemam numia no vua na kalou baletia boto ina vuku i Karisito. ⁵ E ba sa tam rewati vatikemam me baletia ina kwa me tara, se me ba rewatia vaka taki vatikemam e lia na kwa, Ia sa lakha no mai vua na kalou ina vatilemam kaikai. ⁶ O koya sa varautaki vatikemam vali, ei sa dau veivaleqai vali na laba, qa dau vaka colai na kwa vakayalo. ⁷ Maga sa lakha vata qa na lea vina na Kalou ina i serau qa sa yaco ka na veilabati, kara sa laki ni vatolavia rewa e mata o Mosese khora na dridria ni Isireli baletia na cece e mata qa sa qai lakha dei. ⁸ Ei na teni lia no ka na cakaka vaka yalo. ⁹ Maga sa tau no e lia na cece levu baletia no na veiborisi, qa na teni lia mai na lea ceceni lea numia baletia ni lai tara kwa ina kwa lai numi no. ¹⁰ Ia na kwa ei cece, asa tam rewa no ni lai tolavi, qa na teni lia no na cece levu ena uasivi ga no. ¹¹ Maga sa cece no ina kwa sa lei kwai no yati, ei na du ga vakalevu na kwa sa cece levu sa dure vakalia tu. ¹² Ba sa tau no vatikemam na numia, qa ba sa tata no yati vo vatikem. ¹³ Mera kua ni vakatolavia vakabi na driadria ni Isireli, me baletia na i otioti ina kwa sa lai numi no. ¹⁴ Ia asa vayalokaikaitakinia medra yalo, ni sa nodoki ga no na i ubi me yacovia na siga ni kua, tam rewa ni kikha dei. Ina vuku i Karisito sa lakha dei ka na ubi a tau no. ¹⁵ Qa sa lakha mai na gauna kwe qa wili qa ko Mosese, sa tau tu ga imedra yalo na i ubi. ¹⁶ Aru sa veivutuni mai vua na kalou, qa na dei kha na i ubi. ¹⁷ Na deda kalou sa nia ga na leda yalo tabu, sa gwalala okoya qa so no vali vo au na yalo ni turaga. ¹⁸ Vatiketa kece, asa tam ubi no na vatileda mata, qa ra sa tolavia na cece ni turaga me wetai na iliolo, qa me wetai na turaga na yalo tabu.

4 ¹ O koya sa lai vagani va vati ke ta na cakacaka kwe, qa me wetai sa yaco vei keta na loloma. Vatilata sa lala ni datuvu kha. ² Vatikemam sa denia na kwa vuni qa dau veimaduataki, se vatikemam vatiliatakinia na tata ni kalou. Ia qa vatikemam dau kwaya na kwa du, ba dau vadonui vatikemam boto ina loma ni tamata kecega i na mata ni kalou. ³ Ia welai so cu vali na i tukutuku ni tata ni kalou, sa cu tu va khora ga ra rusa. ⁴ Ba tolavia na rarama ni tata ni kalou o koya ga na i yaloyalo ni kalou. ⁵ Ni ba lala ni vunautaki vatikemam ga, ko Jisu Karisito na Momo O Vatikemam lem tamata bobula vuku i Jisu. ⁶ Ni o koya boto na kalou, kwaya i mata me cila mai na rarama i na butobuto. O Cila mai i yalo i vatilamam qa me rarama yati. A vatikilai rewa e na mata i Jisu Karisito. ⁷ Ia so waga qwere sa no kha O Vatikemam, a sa lakha mai kha na vua ni kalou na kai kai ni mana levu, kha lala mai va keta. ⁸ O vatikemam sa lala ni drigiti. O mam sa lomaocaoca boto, ia ba sa lala muni Yalo Sewasewa. ⁹ O mam sa va bili ina, ia mam lala ni va rusai, vacacani ia mam tam ni biu dei se biliraki tu. ¹⁰ Mam dau colatia tu na yago na mate i Jisu Karisito i na veisiga coka. Qa me Varaitaki kha na cola i Jisu ina yago i vatikemam. ¹¹ Ia o vatikemam sa cola vali, me ba mate i na vu ku i Jisu kha me vavaitaki muni kha na cola i Jisu Karisito ina yago sa mate rawa. ¹² A sa dai cakacaka va vatiketa na mate, ia na cola ga vei vatikem. ¹³ A ba sa vabautia muni qa mam sa

kwaya muni. ¹⁴A ba sa kilatia, o koya kha vatura i yata na Turaga ko Jisu qa no vaturi vatiketa kece kha vataitaki vatiketa qa vatikemam. ¹⁵A sa yaco mai vo vatikemam na kwa taucoko me varokorokotaki va levu vua na kalou i na loloma sa bi sara qa vavinavina vali kha o koya. ¹⁶Na vukhu ni kwa kwe, vatiketa kua ni va velenia, ia ba sa ruso mai na yago i sau sa vakovoutaki na tamata yalia ina vasiga taucoko. ¹⁷A sa vayaconia vei keta na serau levu sa cecere vakhalevu kha tawa yalani. ¹⁸Ba tam vahumia vali na kwa sa valeke mai, la i na kwa tam lai tolavi. Na kwa sa valavu mai i na vei kwa sa tolavi tu mai ina tawamudu.

5 ¹Ni ba sa kilatia ni na vailem were vavuavura me wetai were vakacevaceva isa na vakacacani, sa tau no i lia na were mai vua na Kalou. I lia na were a tam tara ina lima ni tamata, qa na tam rusa lewa, i lomalagi. ²Ina buto ni were vakacevaceva kwe iba sa voraki, ni ba sa gadrevia me ba vaisulutaki ina vailemam were mai lomalagi. ³Me wetai nio vaikemam ba sa na vaisulu, sa nai tam lai dani ivo vaikemam me ba luvawale. ⁴Nio vaikemam ba sa voraki ina vailemam nataki no ina buto ni were vakacevaceva, ni ba sa lai tavui, ni ba tam luvatia na valemam sulu kokwe, io o vaikemam iba vinatia me ba vaisulu, me rewa ni lai solum taki na kwa sa mate me rewa ni cola. ⁵Io, okaya sa varautaki ni keta ina vi kwa kacega so kwe na Kalou, o koya sa solia vo vaiketa na Yalo Tabu me kea i sevu. ⁶O koya kokwe iba sa doudou no ga ka, ni ba sa kilatia maga i ba nodoki no i were iba nodoki no ina yago, iba yawa mai vua na Kalou. ⁷Ni ba sa cola na boto ina vailem vabautia, qa lala ina vailemam dania na kwa. ⁸I ba sa doudou, qa ba vinatia cake me ba tawase qa na yago qa me ba no vata qa na momo. ⁹Vaikemam i ba no kakwe, seo vaikemam iba no mai ka eh, sa va ilemam i naki me ba vinaga vua na Kalou. ¹⁰Ni ba sa na lai toulavi kece ina vanua ni mata vilewai i Krisito, me re teni qulu na tamata yalia na kedra i sau, me wetai na kwa a tara ma yago, se vina se cakaca. ¹¹Nio vaikemam iba sa kilatia, na yava na matakucia na Kalou, a nia o vaikemam iba sa vamamasu ti la ka na tamata. Maga isa kilati vaikemam vina sara na Kalou, qi nuitaki nia nio ba sa na kilati vatikem vina muni. ¹²Vailemam ba sa na tam knai vaikemam leqwa ya iva vaikem, maga iba solia yati iva vaikem mo ba lewa o vaikem na kwa iba sakitaki ni vaikemam na ka. Me bau so muni ka na kwa iva kora era dau sacitakinia na kedra rairai na tamata qa re tam sakitakinia na kow i tau no ina medra yalo. ¹³Maga i ba sa riva sa na wetai ga ina vuku ni Kalou, maga i ba sa tam riva isa na wetai ga ina vukum. ¹⁴Ina loloma ni Kalou isa lewai keta ka, nio vaikemam ba sa kilatia no nia sa mate oti a lia na tamata ina vuku ni tamata cokoa, te sa votai cokoa ga na tamata ina lea mate. ¹⁵A mate oboya me baloti keta kece na tamata, mera kua ni cola ka uina vukudra okora era sa cola no, ia mera cola ga ina vuku ni koya sa mate qa dure cake leqwa mai. ¹⁶Magai sa tekivu kece lakayati, i ba sa na tam qei rokovia leqwa i lia na tamata ina vuku ni vi kwa vaka yago. I du ni lia na gauna a ba roko via Karisito ina i tovo ni tola vaka yago, kokwe sa na tam wetai leqwa ka. ¹⁷Ina vukuni kwa kwe, ma gai lia sa sema iva Karisito isa na buli vou, a sa na vele na vikwa makawa, dania, isa na cedre na cola vou. ¹⁸Na kwa kece kwe sa tara na Kalou, o koya sa visautaki ini vaiketa mai na lea meca ka me sa vaiketa me teva sa lea i tokani voleke in a vuku i Karisito, qa sa solia vo vo vatiketa nai tavi ni vakaviwekaniyaki nira na vo ni tamata qa ni koya, mere sa leya i lawalawa voleke muni. ¹⁹So kece ina buto i Karisito sa vakaliavataki ka qani koya na Kalou na vuravura taucoko, qa tam wilikia na ledra valavalaca, Sa solia iva keta nai tukutuku ni veivakaliavata taki. ²⁰Ovaikem ba sa digitaki meba mata taki ni Karisito, qa sa vakamasuti vai kemam ni na Kalou ina gusu i vaikemam. ²¹Ina vukuiketa asa vakayaconia ka na Kalou me te valavala cakacaka o koya i lala na lea valavala ca, ina rewa ni yaco ka o keta me te lea tamata yalodu na Kalou.

6 ¹A ba cakacaka qaya vali, i ba sa vamamasu no muni yati va kem mom kua ni vakawalenia na loloma ni Kalou. ²Ni sa kwaya o koya, “Ina gauna vina qu varogoi iko vina tu, ina siga ni vivacolai qu vukei iko.” Tolavia, ko kwe na moa gauna vina. Tolavia, nikua na siga ni cola. ³I ba tam taunia no i lia na kwa i vatimem mata me tavabe ka i lia, ni ba tam vinatia me rogo ca kaca na na vatilemam cakacaka. ⁴Ia, ina vi calevu cokho a ba vivunauci kha ni batia i talai ni Kalou abo vosotia, na leqa, na raraci, na medremedrea, ⁵A ba rubilaki, biu i were ni vivesu, re vakamaca mai, ba va cakacakataki va qwaqwa, moce vakaca ina vi bogi, gwalala na kete ina mata kani, ⁶ina matamatakwa ni yalo, kila kwa, vivosoti, yalo loloma, ina Yalo Tabu, ina loloma ei ei nubu, ⁷ina du ni tata, ina qwaqwa ni Kalou; inai yaragi ni yalo vina vatilemam lima matau se lima i mawi. ⁸Nio vati kemam nai talai ni Kalou iba rokovi se ba, tam dokai, rogo vina no se rogo ca, ni ba lai numi meba va tiva cala mira ia iba du no inai tavi iva lau co kha; ⁹i wetai me ba tam laikilati, ia iba laikilati vina; ba sa wetai na mate, ia, dania iba colavina no; ba sa wetai na lai borisis, ia i tamrewa ga ni ba mate; ¹⁰i wetai niba gusa no, ia iba gadre vali; i wetai meba tam rewa kwa, ia iba sa qei rewa kwa vakalevu; ia ni lala na kwa, sa qei toso cake ga na bi ni kwa. ¹¹Iva iko Korinica, na du taucoko iba sa kwaya no yati va kem, qa tadola tu vatimemam yalo ga va kem. ¹²I ba tam sogotia no vatikemam; ia o kem ga om sogotia no mem yaloga vataki ni kem. ¹³Kokwe sa ce visau – Qu sa qei kwaya vuara na driadria ba dolavia vakalevu vatimem yalo. ¹⁴Ba kua ni vailala qara na tam vabavutia. Se iri na vi lala rewa vakayava na yalododonu qana yalotatakelokelo? Iri vi vinati vakayava na CECE qana giglo? ¹⁵Se iri na vivinati vakayava na Karisito qai Piliati? Se iri na vaitavi vata vakayava o kora na vakautia qai kora na tam vabautia? ¹⁶Se iri na dure vata rewa vakayava ha were ni lotu ni Kalou qa na matakau? Nio keta na were ni lotu ni Kalou cola, me wetai ga kwaya na Kalou: “Qi na no vali qai vatikem qa qu na laka vali qai kem. Qi na vatilemam Kalou, qom na lequ au tamata.” ¹⁷O koya kwe, “Mo ba kwali vatikem dei mai vuara, mo ba teni lia” e i kwaya na Momo. “Kua ni dere na kwa duka, qi na qei ciqomi kem. ¹⁸Qi sana qei yaco meni au o Tamam, oba na yaco muni moba luvei au Tagwane qa luvei au Yalewa,” e i kwaya na MomoQwaqwa.

7 ¹O koya ko kwe ba sa tatabubului, me ba vasavasava taki nia rewa vailemam cola mai na cola dukaveluvelu kecega mai na yago qa na yalo, me te ia na kwa savasava ena matau u vua na Kalou.²Tara i lia na mataniwere qo dola via iva vaikemam! Iba sa na tam cala leqwa vakalia qa basa na tam vacacania leqwa i lia qa ba sa tam kocovia leqwa i lia na lea i yau.³Sa tam tia tata ni vitatavui na lequ tata kwe. Ni qu sa kwaya oti nio kio i tau mu yalo metu rewa ni mate vata qa tuna rewa ni cola vata.⁴Sa kwa levu na lequ dau doudou tu na tata tu iva vaikem qa qu sa marautakini vaikem vacalevu sara. Qi vakasinai ina yalotabu. Qi sa marau ina tata ni Kalou qasa visau taki ni au.⁵Ia na gauna basa yaco mai i Masitonia, sa tam cegu na vaimemam yalo, ia basa vaka rarawataki ga ina kwa kecega, i tai ni vanua sa tara tu ka na vivaluvaiuti ia ina vaimem buto ni yaloga basa matakau.⁶Ia na Momo, a sa qai vakacegu ti vaikora measewa sa vakacegu ti maimam muni ina gauna asa yaco mai kina o Taito.⁷Asa tam ni koya talia a laka mai na Momo levu una lea vi tagomaki ni vaimam. Asa tam vivakacegui kinia ena vuku ni lea coia o Taito ena lea marorai. O koya a reve iva vaimam na lea cola na momo levu qaua lea gagadre qa na lea tagi qa sa va cola ni raimam mai Kinia.⁸Ia duga na lequ rarawa tasi ni vaikem, qi na dua leqwa na vakasama taki nia leqwa, baletia na gauna qina donia na lequ rarawa ni vatikem, ina gauna lekeleke boto.⁹Qi sa qei rekitaki nia, tam nia me baletia iko ina lem rarawa, ia baletia na ledra rarawa o kora are voli iko tu ina rarawa.¹⁰Ia na lea rarawa na Momo asa vyaconia vivutuni ina cola sa vivutuni taki leqwa, ia asa rarawa vaka levu o vuravura ena vuru ni mate.¹¹Donia na marau ni yalotabu ni lea vi kwaitaki Momo na lea sucu me baleti iko. Sa lia na kwa na lea vara marau taki ni keta nai vakamacala ni yalo tabu, kau dei vaketa na metaku na cacani, na ririko, ia na kwa kecega teva sa vadudu taki nia ni teva sa cala ina kwa so kwe.¹²O koya ko kwe qi sa vilavola yati iva iko, ai tam volavola ina lawaki ina vuku ni cala se o koya i cala ia so kwe mo ba dolavia vaimam takiga voleke vua na momo.¹³O koya ko kwe te sa kauwai keceka, ina vacacegai ni momo levu ina leda cola.¹⁴Ia maga qi sa vakacaucau taki ni ko mai vuara leqwa iso. Ia na kwa kecega iba sa vece ina i tukutuku du baletia ina lea cola lei Taito asa visau in a du.¹⁵Nai tukutuku kwe i vaka yalo i rabailevu qa tera na tam numi dei nia rewa na lea yalo loloma na mo na Karisito. Me te kidavaki ni koya na leda Momo ina Marau qana Kalou gata.¹⁶Qi sa marau ni qusa rari taki niau iva iko ina kwa kerega.

8

¹Maga, vaikem sa vakatakila taki vaikemam na vewekani, na loloma ni Kalou sa solia vo kora na soqosoqo ni lewe ni Masitonia.²Ni ra sa vakatovolei taki ni ra na kwa rewarewa sora salevu sara na ledra reki, qa sa qa tani na ledra dravudravua, ia sa uasivi i yata vakalevu na ledra dau yalosoli kwa.³Lequ sa vakadudutaki nia ledra solia, me werei na kwa barewatia, maga sa uasivi i yata na ledra dui rewatia, qa sa yalovata sara.⁴A ra sa vakamamasu qa dikevi vaikem vakalevu me vaikem kau na kwa-ni-loloma, qa vetacini qa nira sa tara na loloma vo kora na lotu.⁵Qa sa lala me wetei na vailem vakasama, maga na cala sa soli va na momolevu, vo vaikem muni ba sa loma ni Kalou.⁶Maga vaikemam sa masuti Taito vali, me wetei sa tekivu taki ni a o koya i me tinia muni o koya vo vaikem na cakacaka ni loloma muni kwe.⁷Maga me wetei sa levu sara vo vaikem na kwa kece, na vakabautia, qa na tata, qa na vuku qa na yalomatua kece, qa na vailem loloma vo vaikemam, me levu gara vo vaikem.⁸Qu tam cavutia na vo kora qu tata ga ledra vu vo kora na yalomatua i yata, me tovolei muni na leda du ni vailem loloma.⁹Ni ba sa kilatia na laoma ni leda momolevu ko Jisu Karisito, ni sa vutuniyau o koya, maga sa yaco me dravudravua na vu vailem mo ba vutuniyau mai vana ledra dravudravua.¹⁰Maga qi sa vakavui ga vana kwakwe: ni sa kilikili vo vaikem na kwakwe, ba vakateki vu nia i mata, maga ba sa lala ni tara tuboto, ba yalomatua i yata muni vana otioi ni lia na yabaki.¹¹Maga kwe, mo ba tara sara; me wetei ba yalomatua vana kwa a tara, me ra tini wetei na kwa sa tara.¹²Maga sa no na kwa i mata tara, me na vinati na kwa sa tara voi lia, qa lala ni wetei na kwa e lala tu vua.¹³I tam rewa ni vakacegu o kora na tamata tei nili a, qa vakabibitaki o vailem.¹⁴Me tautauvata ga, me rautia na ledra dravudravua na vailem i yau levu: me rewa muni na leda vakatautauvatataki.¹⁵Me wetei na kwa sa volai, O koya sa qulumia vakalevu sa lala na kwa me vo: o koya qulumia vakasewa sa lala na kwa i vele vua.¹⁶Maga me io na vakavinavina vua na Kalou, o koya sa vakacola na yalo o Taito na tam numi dei ni vaikem me wetei kwe.¹⁷E du ga o kora sa vakabautia na masu maga sa matua wetei o kora ga, sa laka vo vaikem.¹⁸Maga vaikem sa tala vota na leda viwekani, o koya sa rogo vina vo kora kece na soqosoqo ni lewe ni lotu vana vuku ni tukutuku vina.¹⁹Maga qa lala ni lei kwai na kwakwe, sa digitaki nia wetei o kora na soqosoqo ni lewe ni lotu me laka vata qa voikem na vaikem sa ia na cakacaka loloma kwe, me vakarokorokotaki na momo levu, qa me rairai muni na leda yalamatua muni.²⁰Maga vaikem sa ba mata torovia na kwakwe, me kua ni lia bilitaki nia vo vaikem na vuku ni yau levu kwe vaikem sa oga muni.²¹Vaikem ba sa numia na kwa dodonu, e tam nia boto e mata na momolevu, e ledra mata na tamata muni.²²Vaikem sa tala viwekani muni vo kora, vo vaikem sa tolavia na kwa vina qa ba sa yalomatua na kwa kece, maga ba sa yalomatua vakalevu i yata, ni sa vakadudutaki ni a vaikem vakalevu.²³Me tarogi o Taito, sa lequ i lawalawa o koya. Sa vukei yau vana cakacaka vana vailem o kora muni na wekai keta, o kora sai talatala ni soqosoqo lewe ni lotu, o kora sa vakarokorokotaki nia na Karisito.²⁴O koya kwe mo ba qai vakatakila koyo vo kora, vana ledra mata muni na soqosoqo ni lewe ni lotu na vakadudu ni ica loloma, qa vailemam vakacaucautaki vaikem.

9 ¹I na vuku ni ledra vyaconia vakavina na ledra i tavi na tamata savasava ni Kalou, sa tam kea I naki mequ volavola yati.²Qi sa vakawa no lem numia, squ tata cebucebu taki vuara i Mositonia. Qu vacedrenia ni o Akaia a sa tu vakarau tu mau na yabaki sa oti. Lem i moimoi sa rewativa sara ga mera vatokotokoicia³qu sa vatalara na vi wekani me kua ni vataumamataki na lequ tuku niko, me rewa ni ko sa vataki tu, me wetai lequ sakwaya oti.⁴Ia ma ga e i lia i Masitonia e i laka qa i au e i tolaviko si tam vataki tu, ti na wariwari-Qi tam tukunia e i lia na tata baletiko, baletia qi sa vakatanika va

au.⁵Lequ numia a dodonu me lei vakabibitaki vuaru na vi wekani meru cedreviko yati qa tara vakarewarewa na i tanaki me tia i loloma ni lem tata ni yloayola. Ko kwe sa vakarautaki tu me tialoloma qa tam tia vimatamataku.⁶Ia kwe O koya sa laulau vakalevu e I na sos'oqoni vakalevu, o kora ere laulau no i na vuku ni vivakalougatataki ere na sevia muni na lagilagi ni Kalou.⁷Me re dau solia me wetai sa va dokinia rewa tu i e yaloga me kua ni vadagildau se vakavorataki nira, na Kalou e i lomania o koya e i dau solisoli i na yalo makumaku.⁸Na Kalou e i na tara me talasase lea lagilagi va iko i na vi kwa kece, i e gadrevia tu. Ko kwe ma me talasorasoro mai va iko na vi kwa makumaku.⁹Ni sa volai:"a sa vivotayakinia lea kayakaya vuara na tam rewa kwa. E i tam mudu rewa lea savasava¹⁰O koya e I dau seni lak nia na qele na vuanikai qa na tavioka me tia magiti, e na dau vakabinia na qele ni kai me dau lau. E i na vaka tabu nia lem sevia na vua ni lem tara kwa vaka vina.¹¹E na qei vakaiyautaki i na vi calevu koko mo rewa ni lei gadretaki ka. E i kau mai na lea vivakavinataki na Kalou i va keta¹²Na kea lei qwaravi na soqoni kwe e i tam visotari qa na ledra numia na tamata du ni Kalou, ia e i na talasese ina kea sole vutaki na vavinavina vua na Kalou.¹³Ia mai na vatilem lei valegai qa vadudutaki mou na Soqoni; o ba vatetelaqinia no na Kalou mai na vatilem vatakucia no vatilem vilegai no qa na i tukutuku kei Karisito. E na qei vakalagilagia na Kalou mai na lem ga dretakinia lem vivuke vuara a lia¹⁴E ri sa numiko sara vakalevu, qarar sa masulaki niko. E ri tara no kwe baletia na levu ni lagilagi na Kalou i va iko.¹⁵Me va cereceri Kalou i ia lea i solisdi tetelagi.

10¹I na vukhu ni lea malumalumu qa na kaikai vakayalo. Ia kho au ko vaula, qu sa masu ti vatikem ina Yalo malumalumu qa na yalomalua sa no rewa tu vo vatikemi . Ia qu sa siosio niu sa vele tani mai²Ia qu sa vama su ti vatkem qi na tam siosio ni squ sa no vata vali ina kaikai. O khora sa vasamatakinia ni vatiketa sai valavala me wetai na kwa vakayago.³Sa du ni mam sa cola vali va ka yago na vuravura kwe vatikemam na tam vala me wetai na cola vaka yago.⁴A tam kwa vaka yago na vatileda yaragi, la sa kaikai ga i na vukhu ni Kalou me kawabokotaki kha na ba ni valu kaikai.⁵O koya kwe qu sa vadonua me qu masu ti khoru na viwekani, me koru tei mata yati va vatikem me khoru varautakinia re i mata me wetai ni sa loloma kha me kua ni wetai na domo ni koko.⁶Ia mo numia na kwa kwe, na kwa o kaburakinia o na tamusukinia. Ia o koya kaburakinia valevu i na tamusukunia muni valevu.⁷Me khora dui vagania me wetai na kwa sa vinatia ko koya yalia e na lea lewa, me kua ni kwa ni voraki, la ko koya vagania i na reki kha sa dau vinatia na Kalou.⁸Ia wetai qu sa dokai in a vuku ni lewa sa vagania mai va keta na momo mo ba rewa ni vatataki kha kha me lala lia me rusa se vamaudutaki kha.⁹Me ba kua ni wetai ni qu sa vamata kuci vatikem i na lequ i vola.¹⁰Khora sa kwaya, sa bibita leha kaikai na lea i vola, la sa malumalumu boto ni sa no vali va vatiketa kha ka wate na lea tata¹¹me qu numia na kwa kwe, ni khoru tautauvata no qa na vatileda valavala ni da sa no vata ga.¹²Ni vatikemam sa kua ni wili vata qa ni khora sa dau kwakwai vata ni khora. Khora sa tam tamata vuku.¹³Ia o vatiketa, Vatiketa na kua ni Vakalevui Vatiketa i na kwa kece sa uasivitia na i vakarau. Me wetai ga na i varau ni yalayala sa wasei va vatikemam na Kalou, A I varau me vatiketa yaco vina kha va khora.¹⁴O vatikemam sa tam rewa ni vasivitia na vatileda yalayala, me wetai vi vatikemam sa lakha yati va vatikem ina i tata vina kha Karisito.¹⁵Na kwe kece e lea, me dokai kha e na vukhu ni lea cakacaka qa me valevulevui vali na vatileda vabautia qa me lea vali ga na vavinavina.¹⁶Ia me ba kua ni yalo sewasewa. Ia mai tavai e rairai lusi, mai buto mam veisau vali veisiga.¹⁷Ia o koya sa siosio, me tata doudou ina lea vuku na momo.¹⁸A tam vabau o koya sa kwaya me baleti koya vali, sa vabau ga O Khora sa wasea na kwa vina me baleti Jisu Karisito.

11

¹Qi namakinia sokwe oika rewa ni biutia cake mo buto ni lia na kwa lei tavui na kwa Covi. Ia oiko qu sa kwai koya cake vo yau.²Niqu sa lomani baleti iko. Sa tauno wetai na loloma ni Kalou va iko, me wetai qu sa vadutia nio sa vakamau tu ina lia vilwew. Me qu vakadu tia nio sa savasava e mata na Kalou.³Ia qi matakua wetai ina lia na kwa, wetai na kwa levu a vakacalai Ivi a mata na gqata ina lea lawakica, laka dei mai vavalaca qana savasava qwaravi Kalou.⁴Oiko dodonu mo vosotia koya na lea laka mai kocovia lia leqa na Kalou sa vunautaki. Se sa yaco ina kwa osa ciqomia na kwa duidui yalo se lia leqa na kwa sa yaco viko. Ia i dodonu me wetai sa ciqomia na duidui Kasipeli me wetai olia o sa coqomia. Oiko mo biutia cake me wetai kwa ni tam vabautia e mata.⁵Ia qu numia me wetai me lala sara ni qu uasivi avo vo koru na avasitolo.⁶Ia maga qu se ke matai ni tata, sa tau no va yau na vuku; ia vailemam vakaraitaki nia sara va vatikem na kwa kece.⁷Oiko sa qai valavalaca wetai o sa yalomalumalum oyau me wetai mo ba valevu nia ka, ni qu sa vunautaki nia va vatikem na tukutuku niva ni Kalou qa lala va iko.⁸Oyau qusu lai dri vati lia leqa na maa lotu na dedra viciqomi qana vivuke iva kora me wetai qusa rewa ni varautaki niko.⁹Maqa quse niko quse vinatia, qu seke vakoogai ka ila. Ma lequ vinatia wetai sota ina vitacini o koya a lala mai i Masitonu. Buto ni kwa kece qu sa maroroya lequ cola mequ vagoai ka va i ko, qana tomani me tara sokwe.¹⁰Me wetai na du ni Kalou wetai va yau ma tavoria na lequ vaka sama na lala na va gagalu ina taba ni vaka-Akaia.¹¹Baletia? baletia qu rea lomani iko? Kalou kila tiko.¹²Ia na kwa qu tara qina tara ga no, wetai sokwe qina rewa ni mudukia na digidigi va kora na vinatia na digidigi me lei dani me wetai vagataki ni kwa vakabi ka.¹³Me wetai so na tamata ra cala avositolo qa Karisito.¹⁴Ia qa sa lala na kwa mo viva marautaki ina, wetai o Setani me agilosu ni rarama.¹⁵O koya sa va marautakinia, ina tamata cakacaka me wetei na ledra tamata cakacaka na ledra dodonu. Ia na ledra cakacaka.¹⁶Qu sa vece leqa: Dei nira lala lia numia mequ leqa. Ia qu sa tara, ciqomia oyau ina leqa, qa vakalevulevu taki ni au muni vakasewasewa taki.¹⁷O kora a re sa vece, qu sa lala na kwa me wetai na kwa ni Momo me wetai ga sa leqa, ina vakalevulevui qisa na tata va dodonu ga.¹⁸O kora sa lewe bi a ra sa vakale levui kora vakayago, oyau muni qu sa vakalevulevui au.¹⁹Ni vailem gadre biutia cake qa na leqa. Oiko ina qarau niko.²⁰Oiko mo biutia cake na kwa me wetai i li a mo ba va ra rawataki niko se vakaloloma taki me tolavia leqa va iko e mata.²¹Qu sa vece me weta qusa

mataku in kwa malumalum me tara na kwa sokwe. Sibere ni lia mequ tata mequ riva se mequ doudou me wetai ka.²² O kora na Iperiu? So kwe qu, ina kwa Isireli> Me wetai lea vakarau o Eparawa? Me wetai o oyau.²³ Sa niko na tamata cakacaka o Karisito, oyau a levu: na dredre ni cakacaka ina leva ni visosobe, qu sa voleke ni mate vacavuqa.²⁴ Maai Jews qu ciqomia lima na gaina ina vasgoavulu miniti lia.²⁵ Tolu na gauna qa rubi ina wa. lia na kwa vatu tolu na gauna qa sa no ma ruwai, qu sa cakaca mai va kora ara sa koi lequ, va kora sa tam lotum qu sa caka ca i lomani koro, qu cakaca ina buto ni vi kaikai, qu sa cakaca maivel va kora na vekwekani rakaicori.²⁶ Qu sa baci yaco vaka toratarari, na leqa ina Gentiles, ina leqa ina koro vakaturaga, na leqa raraba, ni leqa ina ruwai ina cala vigwaneni.²⁷ Oyau nai vakatala ka va ka rarawa taki ni au na dauyadra vakalevu vakora na dau matakani qani na Karamaca, qani kova na dau lolo vakabi na driwadriwa qana vatevovi,²⁸ Ia mai vakora na kwa kece i lia leqa na kwa, o koya sa vinumi kora kece sa visoqosoqo ni lewe ni lotu.²⁹ O koya sa malumalum, qau qu sa tam malumalum> o cei a vakacalai ka qa lala buto katakata.³⁰ Me wetai na dodonu, me qu vakabibita taki ni au na sa vakaraitaki ka lequ malumalum.³¹ Na Kalou qa tamaya na Karisito na Kalou, o koya a vakalougata vakalia, Kilatia ni qu tam dau cori.³² Mai Tamasiko, na Kovana rukuni Arita na tui na vaka tawa ni koro u Tamasiko ni sa mata qulu mi yau.³³ Ia sa vakatuku civo ona lia na buto ni sova, ina matani were iyata e lobo ni bai, qa cola mai e lima.

12 ¹I du na tadra levu i tam yaga sara va keta. Ia qi na qei cavutia vuara na bubui qana vakadania na momo levu. ²A qi sa kilatia i lia na tamata sa no vata vali qani Karisito, Sivia na na tini qava na yabaki. Meda yago i buto na kea taudaku. Koya so kwe qi tam kilatia,. Na Kalou ga i kilatia.³ Ia, a qisa kilatia na tamata- meda yago i buto kea taudaku, koya sokwe qi tam kilatia. Na Kalou ga i kilatia. ⁴Ni sa laveti cake i parataisi, mequ rogo kwa na i tukutuku cola vi vavakurabuitaki vuara na tamata tam rewa mera tata taki. ⁵Ina vuku ni mataqali tamata kwe qina tauni au cake kwa. ⁶Mai sa lequ au digidigi mequ sa laveti au cake vakavo ni sa cedre na leqi au malumalum. ⁷Mequ maroroi au mai. Sa lia na vaka votovoto ni kai sa vaka kau meda yago, mesa tala ki va Setani me vakararataki au, se vaka tadra samasama. ⁸Vakatolu mequ na korovia cake vua na Kalou, me koudei va au na kwa qisa sota via no kwe. ⁹So tata va au, na lequ loloma sa rautiko ya vina na noqu lolomo: Se vakata dra samasama na lequ qwaqwa, ni so malumalum i lia. ¹⁰Koya kwe sa tia ivaka idudu ina yara i Karisito na vi malumalum, na rarawa, na i vakatotogani, na vidraki ni cola lako curumi sa vu ni lequ kai kai na lequ i malumalum.¹¹ Sa yoco mequ riva; Wetai o sa vakai kai taki ni au ka na kwa dodonu mo dau tata vavina taki ni au; mo dou uasivi civo vuara na avositolo sa uasivi i yata. ¹²I du me tara no na maliwa ni vakatakilakila ni avositolo ina dau vosotia tu na kwa kecega, na vi kwa mana, vi va kurabuitaki. ¹³O na sewasewa vako yava mai vuara na lawalawa ni lewe ni lotu, du ni qu tam tia i vaka tatao i va kem. Vasoti au na vuku ni kwa cala. ¹⁴Dania, o au qisa vakarau me qu laka vakatolu yati va vai kem qi na tam kuri ni bitabita va iko, qina tam kau dei muni na lem i votavota satau tu me lem. ¹⁵Na lequ yalovina qina vokayagataki nia lequ gauna na kea va colai na yalo. ¹⁶Me wetai ga qi tam tia ikuri ni dagidagi va iko. Sa naki va au na yalo qaseqase mequ rewa ni lawaki taki niko kwa. ¹⁷Qu tara e lia na kwa me qu rewa kwa ka ne leqi au vatalave yati va iko. ¹⁸Qi vakamasuti taito me laka yati ka tala vata qani lia na wei kai keta. Ba sa laka i qara ti tai to mai me baleti koya boto? Sa lala lia leqwa na tautauvata ni meda yalo qana itovo ni bula ni veiqwaravi. ¹⁹O iko numia leqwa vaikemam mo ba tolavia leqwa na gauna kece vaikemam tataqomaki tu mai kwa. ²⁰Qw isa leqataki nia baletia qina yaco yati ka e qi na qei tolavia na kwa sa vunikai sa lei tola no, sa lei tolavi no na kwa qisa numia no qisa leqa taki nia no vaikem na maliwa ni vivala qa na dau vuvu. ²¹Qi sa dau ririko taki nia na malumalum ti au na Kalou mata ina gauna sa lesu yati, qi na dau tagi koa na i lawalawa.

13 ¹Ko kwe nei Kaltolu ni gaina qi laka mai ka i vatikem. :Na vi tukutuku koko me vakatau de tiakinia XX i vua se tolu nai vakadudu.” ²Qu sa kwaya rewa i vuara na tara kora cakaca mai mata qa o kora koko na kea vo na lequ no vali i vuara i na karua ni gauna, qa qu kwaya leqwa. Ni qu laka leqwa mai, qi na tam vosoti uoru.³ Qi kwaya no i vatikem beletia oba valigocia ei lia nai vakadudu ni tata no mai iva au o Jisu Karisito. Ei tam akuvera no i vatikem o koya. Ia, e i qwaqwa sara i vatikem o koya. ⁴Baletia ni a mate i na malumalum, ia a cola leqwa mai i vua, ia te na cola vata qa muni ina qwaqwa ni Kalou ina meda vibutoyaki.⁵ Be vidaniyaki ni vatikem, ba hgociani oba sa no tu ina vakabauta. Ba vatoveli vatikem. Oba tam kilatia rewa, ni sano vali i vetikem, o Jisu KARisito – vakavo, ei du, oba sa seidelo ina vivatovolei ⁶Qu sa nuitakinia ni o ba dania rewa vakateki ni vatikem ni te tam tumlaki i na vivatovolei⁷ ko kwe ei ba masu mo ba kua ni qei tara leqwa ei lia na lwa cala qi tam msasu me wetei kea i vaivai ni te tam qwaqwa mai na vivatovolei. Ia, qi masu me rewa ni oba tara na kwa ei makumaku ei du ga ni ei ke wetai ni te sa seidele ina vivatovolei ⁸Ni na tam rewa me teva saqatia na du, ia me teva na totakinia bato.⁹ E i ba gadre ni ba melumelum qo ia kaikai. Ei ba masu muni mo ba vakemaku makutaki vina. ¹⁰Qi vola no yati na vikwa kwe niquvele no mei i vatikem me rewa ni qu yaco me qu kua ni dere i vetikem vakaikai i na lequ vauajatavinia na lewa- ko- a vagani au mai na momo lem me rewa ni qu vekatubu ni vatikem i yata ga kua ni dresulaki ni vatikem civo.¹¹ Mequ vakatause nia yati, na viwekani, ba buwebuwe i na marau! Mo ba vakaliavataki, qa vakayaloqwaqwataki, ba moya vata, vati lem na vakaci- Qa vatilem na loloma qa na vakacegu ni Kalou. ¹²Ba vivakacolataki i na viyayabo savasava. O kora koko na tamata tabu na Kalou ere sa vakecola no yati¹³ Na loloma lem la Jisu Karisito, na loloma ni Kalou, qa ne vitokem ni Yalo Tabu me lem koko.

Kalatia

¹O Vaula i lia na avositolo, tam nia na avositolo mai vuara na tamata se matataki ni kora na tamata, ia o koya a digitaki mai va Jisu Karisito qa o tamaya na Kalou , o koya a vakacola ni koya mai na mate. ²Qo kora na taciau ko re no qai au no i na were ni lotu i Kalatia. ³Me vatailem na loloma qa na vakacegu ni Kalou o Tamai meda qa na Momo o Jisu Karisito. ⁴O koya a solia na lea cola me baletia na leda i valavala cakaca qa sereki keta mai na i wati ni lea na nitu, me wetai sa lea lewa mai na leda Momo Levu na Kalou. ⁵Me teva lavetia qa vakarokorokotaki nia i na vi gauna kece me tamcibuta. ⁶I kusari au ni o ba yalobo dei mai vakarewarewa, i vua koya a covi iko mai na lea loloma o Karisito. I kusari au ni o sa vuki teni qa mo lai varogo i lia na i tukutuku teni. ⁷I lala lia leqwa nai tukutuku vina i sewa ga boto na tamata i vakavunia na lem cakaca qa re mata visautaki nia na tukutuku vina lei Karisito. ⁸Ma ga i lia va keta de i lia na agilosai mai lomalagi e i vunitakinia i lia na i vunau vou qa tamnia a ba vunautaki o vatikemam me takucia na borisi ni Kalou. ⁹Me wetai sa lai kwai rewa, qi na kwaya leqwa, "Ma ga i lia e i kwaya na i tukutuku vina qa tam nia i dodonu mo ba rogo i na lai borisi o koya. ¹⁰Qi vadania no na vivadonui ni tamata se na Kalou?. Qi valomavinatakinia no na tamata?. Maga qi si valomavinataki nia no na tamata, sa tam ni au na lea i vakavakatala na Karisito. ¹¹Qi vinatia mo ba kilatia na taci au, na i tukutuku vina qi vece no i va vatikem i tam nia na i tukutuku ni tamata. ¹²Qi tam sovia mai vua a lia na tamata, qu tam lai vakavuli muni. A vatakea ga mai o Jisu Karisito i va au. ¹³Om sa dau varogo baletia na lequ cola vaka Jiu i mata , ina lequ dau vakacacania na lea lotu na Kalou, qa na lequ mata varusania a tau sara i yata. ¹⁴A qu tia Jiu tenilia talia i vuara qu taba vata qai kora. So kwe na lequ dau takucia tu mai na ledra i vakarau na tuqwaqwa. ¹⁵Na kalou vina kwe a qei kwali au dei mai e kete ni nene, qa covi au i na lea loloma. ¹⁶A gadretakinia me vatakei luvea mai va au me qu rewa ni vunautaki nia i vuara na sa avositolo teimata i va au. ¹⁷Aqu laka i Aravea qa lesu leqwa i Tamasiko. ¹⁸A oti a tolu na yabaki a qu qei laka cake i Jerusalemi me ru lei vikilati qa Kifa qa qu no tu mai vua me tinikalima na siga. ¹⁹Qa qu tam dania leqwa a lia vuara na avositolo vakavo ga o Jemesa, a tacini i va Jisu. ²⁰I na vikwa qi vola no yati, qi bubuluitakinia i na mata ni Kalou ni qu tam cori no. ²¹Qu sa qei laka i na vivanua vaka Siria qa Silisia. ²²A re tam kilati au vali na vi werewere ni lotu mai Jiutia, a re sa kilati Karisito vali. ²³A re sa rogo vali boto, "Na momo a dau vakacacani keta vali i mata isa vunautaki leqwa na vakabautia a mata vaqeyavutakinia. ²⁴A re sa qei vakarokorokotakinia na kalou baleti au.

2 ¹Sa oti a tinikava na yabaki, qa qu qei laka leqwa i Jerusalemi qa ru na rua o Vanavasa qa Taito. ²Na lequ laka cake me baletia e i vakatakila qa na ke a lai varautaki na tata ni Kalou i vuara na vi matanitu teni. Qa qu vesana ti kora boto na tamata yaga qa mequ vadudutaki nia boto ni qu tam tubarakinia no mai se me tawa yaga tu boto. ³Qa tam ni Taito na koi Kiriki, a no vali qai au, o koya a vaqwaqwataki me lai niti. ⁴O kora na vitacini coricori a ru laka mai vailo qa ru mai tidrovia na lema lai sereki mai i va Jisu Karisito. Me wetai a re vinati kemam tu me ledra tamata cakacaka. ⁵Qa mam tam soli kemam vakarewarewa i vuara, do na di ni tata ni Kalou me tau ga no i va kem. ⁶I vuara e re laidani tu me re yaga (vitalia du i lala e bete i va au, Na kalou kwe i vatake na lea tam vivatenilataki) o kora qi kwaya , O ei i lai ligoci i yaga, i lala na kwa i vaikuritakinia i va au. ⁷I na vadewataki ni tata, a ru dania i va au na vivakabauti i na tata ni Kalou i vuara na tam niti, me wetai o Pita i na lea vivakabauti i na tata ni Kalou i vuara na niti. ⁸I vua na Kalou sa cakacaka no i va Pita i na lea avositolo i vuara na niti, i sa cakacaka no muni i va au qara na vimatanitu. ⁹Me wetai o Jemesa ,Kifaqa Joni, a ru sa lai kilati i na ledru tara na were ni lotu qa ru sa laka kilatia vina na loloma a soli i va au a re solia ledru i nuinui ni so Kalou i va Vanavasa qa o au. A ru tara ka kwe. ¹⁰Qa ru qei cauria boto a lia na kwa me ba dau numira na dravudravua, qa sa tia kwa du qu vinatia me qu tara. ¹¹Na gauna a laka mai Anitoki o Kifa , qa qei vunaucia va dodonu baletia o koya a sa vakadudutakinia me cala no. ¹²Si bere ni re yaco mai na vimataqali tagwane va Jenesa, o Kifa a sa kani qara no na vimata tamata. Ia na lea laka na tagwane kwe, no vakasewa sara qa yawatira mai na vimata tamata qa matakucira na tau lewa qwaqwa me baletira na niti. ¹³A wetai muni o kora na roni Jiu a re sa mai tomania muni na vivakaisini. O Vanavasa muni a sa lai wili tu muni na ledra sala ni dau vivakaisini. ¹⁴Na gauna qu ligocia ka na ledra i valavala a ra sa tam takucia na tata du ni Kalou. Qu sa kwaya i va Kifa qa medru mata koko, "Maga o iko e lia na Jiu, i rewa vakayava mo usuraki ni iko mo vivakaisini qo tia Jisu no. ¹⁵O keta kwe na Jiu a te tam sucu gaya na vivakaisini qa na i valavala cakaca. ¹⁶Kea i balebale me te kilatia vamatakwa na lea cakacaka qa na lawa i na vivabauti i Jisu Karisito. Te na laka mai i na vabautia qa na cakacakataki ni lea vunau o Jisu Karisito qa na leda mai vimatakwa i na vabautia vakarisito qa tam nia i na cakacaka ni vunau. Me baletia ga na cakacaka i na lawa i na vauco me vamatakwa i na cakacaka ni lawa i lala na cakacaka vakayago i na vadonui. ¹⁷Ia maga te sa lai tolavi me te tia tamata cakaca, qa na leda dau vakadania na vivakadonui e vuku i Karisito, i na qei vavunia nai valavala cakacao Karisito? I lala du! ¹⁸Me wetai qi sa tara leqwa i sewa na kwa o au me qu vasesenia ,Ia qi vadudutakini au ni qu tia dau basulawa. ¹⁹Me wetai na lawa qu rusuvia qi matetaki na lawa kwe, ia mequ sa no vata ga no qa Jisu. ²⁰Qu sa tora oti i na kai vileqwai qa karisito i sa lala leqwa mequ vanono, ia o Karisito sa no qai au. ²¹Na cola qi sa colataki no kwe qu viciko qa na vabautia ni luve ni Kalou, Ko a lomani au.

3 ¹Koi Kalatia riva!, o ei ava ya nitu niko? ina vati mem mata a lei va mate kha o Jisu. ²Ko kwe ta lia boto na kwa qi mata kila tia mai va iko; o ba sa rewatia na yalo tabu ina cakacaka ni vunau se oba sa rogo qo ba vabautia? ³O ba sa tia riva!, o ba taula ina yalotabu, oti qo ba qei tinia ina kwa vaka yago? ⁴oba sa vosoti du i bi na kwa qa lala e bete., ⁵Ta o koya sa dau solia va iko na yalo tabu qa na cakacaka mana koko i na vatime'm a tara nai vunau, se na rogo na vabautia? ⁶Me wetai ga o Eparama "a vabautia na Kalou qa lei kwai ivua me tia tamata du, ". ⁷Ta na calevu vata ga so kwe, kila tia kah, o kora koko na vabautia i na wili me luvei Eparama. ⁸Na vola tabu muni sa kilatia ni Kalou ina va donui kora na vi mata tamata ni vi matanitu, ina vabautia, me wetei asa lei vunau taki va Eparama i mata na Kosiveli " baletiko na kalougata kha na vimatanitu". ⁹O koya so kwe, o kora sa vabautia eri na vakalogata taki qa Eparama, na tagwane vabautia. ¹⁰O kora koko na

vararavi i nai vunau i na lei borisi: me wetai sa volai," eri na lai borisi o kora koko na tam tara nai vunau qa na kea cakacaka ".¹¹ Ko kwe sa qei matakwa mai ni na lalalia na vakadonui ivua na Kalou mai na lawa, baleti na Yalo dodonu ina cola ina vabautia ".¹² I'a nai vunau i tam tia vabautia, " o kora koko na dau takuicia nai vunau mere na cola i na vunau."¹³ Na Karisito sa va_savasava taki ni keta mai na vi borisi ni vunau, ina lea sa mai lei borisi baleti keta- wetei a volai,"a sa lei borisi o koya sa lili ina vuni kai".¹⁴ Me yaco na vivakalougata taki lei Eparama ivuara na vimatanitu, i na vukui Jisu Karisito, baletia na vabautia me leda kha na yalo tabu ni Kalou.¹⁵ Vitacini, mequ tata ina tata va tamata ina vi dinadinati va tamata, magà isa lei va donui ina lala lia na rewa ni visau taki nia se vukicia. ¹⁶ A soli talia va Eparama na vei yalalayati qa kora na lea kawa, a tam lei kwai," ivua na lem kawa," me wetei meru bi alei kwai iva iko ga," qa nia lem kawa," o koya na Karisito.¹⁷ Kokwenna kwa qu numia: Na vunau, a si lakha mai na 430 na yabaki sa oti, i tam kau dei se va tikitiki taki na vunau ni Kalou. ¹⁸ Maga isa yaco mai na viyalalayati mai na vunau, isa tam lakha leqa mai me wetai na viyalalayati, i'a na Kalou a soli boto iva Eparama ina viyalalayati.¹⁹ Na ava, qa'a, nai naki du ni vunau? A tara kwe me baleti kora na talaidredre, me yaco via re na pea kawa o Eparama me wetai na viyalalayati a mai tara. Nai vunau asa mai lei vaka bibi taki i vua ra na Agilosu vua lia na dau tataro. ²⁰ I'a na dautataro i vua i sivia mai na lia na tamata, i'a na Kalou i lli du boto.²¹ I'a nai vunau i saqatia na viyalalayati ni Kalou? i lala du sara: magà a sa soli nai vunau me rewa ni cola, ià na vivakadonui muni sa rewa ni soli na vunau. ²² I'a nai volatabu sa sogo laki nia na kwa koko ina ruku ni valavalaca: na Kalou a tara koko me rewa na viyalalayati me va cola ni keta ina vabautia. ²³ Ko kwe si bere mai na vabautia, keta koko a'te si vesulaki tu ina vunau, vasu tu me yaco via na vatakei mai na vabauta. ²⁴ So kwe na vunau a yaco me tia i dusidusi tu va keta me yaco via na lea lakha mai na Karisito, so kwe me rewa ni te rewa ni vakadonui ina vakatabuta. ²⁵ Ko kwe ni sa qei yaco mai na vakabauta sa lala leqa ni te ovisa taki. ²⁶ Te sa luve ni Kalou koko ina vuku ni vakabautia iva Karisito Jisu²⁷ Asa bi iva kemu o'm sa Papitaio i va Karisito, o'm sa vakaisulu vata qa Karisito. ²⁸ A sa qei lala na Jiu se na koi Kiriki, sa lala na bobula, se na taukei, lala na tagwane se na yalewa, te sa lia vata i va Karisito Jisu. ²⁹ Magà isa lei Karisito o iko, i sana wili vata qaya na Kawa i Eparama, qa taukei me wetai na viyalalayati.

4 ¹ Qu sa kwaya i vua nai taukei, o koya si driadria sewa i tam duidui mai vua na bobula, vitalia du i taukeni tia na vikwa koko. ² O koya , ya si lewai kora vali o kora nai vavuvuli, qanira na tuqwaqwa, me yaco na siga a sa lesia tu o tamaya. ³ Me wetai muni na gauna a te si driadria ka, a te si lai coriti tu na i vesu vakavuravura. ⁴ Sa vura mai na gauna vaKalou, a sa vatala ti luvea mai, me cedra mai vua na vibulou, qa sucu donua tu nai vunau. ⁵ A tara o koya so kwe me voli keta mai na vunau, me rewa ni te wili me luvea. ⁶ Keta sa luvea a sa vatala mai na Kalou, e yalo ni luveya me cola i va iko, qa sa dau coco," Apa Tamaqu. ⁷ I sa tam wili mo bobula leqwa, e sa luveya , qa sa na solia kece na Kalou na lea i yau me lem. ⁸ I'a na gauna, o tam kilatia tu na Kalou, o ledra bobula tu na vikwa i tam macala, a lala na Kalou. ⁹ Ia ko kwe o sa mai kilatia na Kalou, se na gauna e sa kilatiko ka na Kalou, "ia na yava na vuni lem mata lega leqwa ka na kwa vakavuravura se na kwa tam vaKalou?"¹⁰ E diloi tia na siga, na vivulavou, na draki ni vanua qa na yabaki. ¹¹ Qi sa matakwa ciko, lakalaka qei lala e bete na lequ no tu qai iko. ¹² Qi sa mosa tiko taciau , tovole mo wetai o au, do qu sa wetai muni o iko, Lala lem cala iva au. ¹³ Wetai o sa kilatia no ina vuku ni malumalum ni cola vakayago, qu mai vunau taki ni a iva iko na kosiveli ina i matai ni gauna. ¹⁴ I'a nai tuvaki ni qu yago a vatovolei i vaticem, oba tam vasisila se karavi au, o ba ciqomi au me wetai na agilosu ni Kalou, se mequ wetai sara ga na Karisito Jisu. ¹⁵ I vei qa yati na lem vivakalougata taki, ko kwe qi sa tia i vadudu iva vaticem, maga o ba na rewatia , oba na leutia mai vatimem qele ni mata qo ba solia i va yau. ¹⁶ Koya so kwe qu sa yaco me kem meca baletia qu kwaya i va iko nai tukutuku du? ¹⁷ E re na gutia vakaikai me re rewa tiko , i na lala lia e bete. E re na tovole me re na vagalu niko me re rewa ni ko takucira. ¹⁸ Sa vina na gugumatua ia na kwa vina, me kuwa ga ni gauna qi nodoki no qai vaticem. ¹⁹ Luvei au sa rui mositi au ni qi si vinatia me cola iva iko na Karisito. ²⁰ Qu divia mequ cola qai iko qa qu visautaki nia na lequ numia baleti iko, baletia qisi tam qulumiko sara no vavina. ²¹ Kwaya re mai iva au, o kem alia om si mata varurugi tu na i vunau, om sa bau diloi tia vina nai vunau. ²² A sa volai tu nio Varayama a rua na luvea tagwane, a lia mai vua na yalewa daunivigwaravi, qa alia mai vua na vibulou vakamau. ²³ A lia a sucu mai vua na vibulou daunivigwaravi qa lia sucu mai vua na vibulou ni buto ni were me wetai ga sa yalataki otitu. ²⁴ Na kwa kwe ina rewa ni vakadewataki me tia i vakavuvuli, ni o kora na vibulou kwe iri tia i vakatakarakara ni rua na viyalalayati. ²⁵ Ia o Eka i ita i vatakarakara ni dela ni vanua mai Sainiai ina vanua vaka Aravea, qa tia i vatakarakara muni kei Jerusalemi ina ledru a tia bobula mai qa ni luvea. ²⁶ Ia na Jerusalemi vou mai yata ei gwalala, o koya o mnai keta. ²⁷ Do sa volai tu , " Mo marau o iko tam valuvuni, mo tagi qa mo gisa ina marau e tam ucuvia na rarawa ni vakasucu , i baletia o kora na driadria vakamnani boto ere dau bi boto ere dau bi mai vakora na vibulou vatagwane. ²⁸ To o iko, vitacini , wetai o Aisake, na luve ni viyalalayati. ²⁹ Ia na gauna so kwe na tamata, sa sucu vakayago e re dau vakaduiduitaki ni kora mai vuara sa sucu vakayalo ia o kora sa tautauvata. ³⁰ Ia na yava i kwaya nai Vola tabu , " Vatalatia dei na yalewa daunivigwaravi qa luveya, ina tam vaivotavota o koya na votai boto na luve ni vakamau. ³¹ So kwe, vitacini, tesa tam tia luveni vibulou daunivigwaravi, tesa luve ni yalewa gwalala.

5 ¹ Me teva tukata, na gwalala sa vivagwallataki ni keta rewa mai kwa na Karisito me te kuwa leqwa ni vakataotaki i nai i vua ni bobula. ² Tolavia, a o au, o Vaula qi sa kwaya i va vaticem ma ga o ba si vi niti vali, i na qei tam yaga, va vaticem na Karisito. ³ Qi sa tia i vakadudu i vuara na tagwane sa niti ni ra sa olo tu ki na lawa taucoko. ⁴ E sa vatikitiki teni mai va Karisito ni o ba na vakadonui vati kem i na lawa. ⁵ I na vakabautia te sa na warakania ina vakanuinui i na vivuke ni Yalo Tabu me te rewatia ka na kwa du. ⁶ Ni te ravi i va Karisito Jisu sa na tam yaga na niti se na tam niti ina vakabautia cakacakataki ka na loloma. ⁷ O ba sa wavu vina i mata o ei a tarovi vaticem mai na makutu. ⁸ Mo vakadunia kwe ni tam

laka mai va koya a covi vatikem⁹E vica boto na isi i na vaka tubunia nai buli taucoko.¹⁰Qi sa na vakararavi ga vua na Momo levu ni o ba na tam tara leqwa oi lia na vakadani. O koya ei vavunia no na leqwa ei lia na vakadani . O koya sotavira no na leqa i vavatikem i na qei sotavira ga na kea i sau i vakora ga.¹¹Wekai au, ma ga qi vunautakinia na vunautakinia na niti, ia na yava qi vacacarakinia, ni sa na qei mudu na vivatarabetaki i na kauviletai. ¹²I vakora na vakaseseania no , qi gadrevia me re vakasavasavataki ni kora.¹³O ba sa lei co na viwekani mo ba gwalala, ia mo kua ni vayagatakinia na vatilem gwalala i na vikwa cala ni cola vakayago, ba vilomani qo ba vivukei vataki ni vatikem. ¹⁴I na vivanua taucoko vaganitia tu na lewa,"Mo lomania na koilem me wetai e lomani iko".¹⁵ Ma ga oba sa vikati qa vikani vakataki ni vatikem ba qaraunia vina lakalaka mo sa vi vakarusai qai vatikem leqwa no boto.¹⁶Q i sa kwaya , ba laka vali i na Yalo Tabu qo ba na tam tara ka na vinatia na vikwa e cedre ka nai vukivuki cala vakayago.¹⁷ Na vinatia na vikwa ni vuravura i na visaqasaqa qa na vikwa vakayalo qa na vinatia e i vakayago. E ri tam vibukuti rewa o koru kwe, o ba sa na tam tara rewa ka na kua o ba vinatia.¹⁸ Ni sa teteimata taki ni iko na Yalo Tabu sa tam vesuki iko na lawa ni vunau.¹⁹Sa nia kwe na cakacaka ni vikwa vakayago na vidrivati,na dau yayamo na tara nai vukivuki tam savasava. ²⁰ na dau qwaravi matakau na dau tara iba, na vakavu vicakati na dau qati cakaca, na boriborisi, na viba na vicakati vavuravura, na vicakati vakalotu. ²¹Na dau vuvu na dau mateni, na dau gadre vakariva qa na vikwa wetai so kwe , qi sa vakasalataki ni iko me wetai qu sa vakasalataki ni iko rewa ka, o kora e re vakatovele na kwa kwe ere na tam rewatia na matanitu ni kalou.²²Baletia na vua ni Yalo Tabu na loloma na gadre, na vakacegu, na vosotia va balavu, na yalo berebere, na yalo loloma, na vabautia. ²³Na yalomalumalum na vakatulewa vakasewa, e i na lala lia na lawa me oloniko i na vi kwa kwe. ²⁴O kora sa lei Karisito Jisu a re sa vakotia i na Kaiviletai na ledra i moimoi vakayago na ledra vakaomi cala qa na ledra vinatia na vikwa cala.²⁵Ni te sa cola i na Yalo Tabu , ni te sa yato valimuni i na Yalo Tabu.²⁶ Me te kuwa ni vinatia me lei dokai boto ka, se viborisi se vivuvutaki.

6 ¹O vatikem`na taci au , ko i sa no vina na vatilem ` cola vakayalo,ba vukera mai koi lia i tao tu mai na valavala cakaca,i na yalo malum`malum`. ²Mo qaraunia no lem cola mo kua i lia i veretiko.Ba vivuketakinia na vatilem dagidagi o ba sa na qei takucia na vunai i Karisito.³Ko maga i lia i numia me sa lia nakwa o koya,qa tam` rewatia i lia na kwa ,sa vakarivarivaci koya vali boto.<sup>4</sup> Mo dau tara talia na lem`ogaoga qa mo kua ni vakatautauvata taki nia iva lia me rewa ni o lei gadretaki kwa.⁵Mo dagi talia na lem likoliko.⁶O koya alia i sa lei vakavuli na tata vina,i dodonu me wase rauni na vi kwa vina ivura me ra vakavulitaki.⁷ Mo kua ni vakarivarivaci iko .Na Kalou i tam` lai vakarivariva ,na vi kwa ga o ba na launia, o ba na qei vutia muni e vua.<sup>8</sup> Maga i lia i na ceburakinia na vi kwa cakaca ina vanua cakaca,i na kea i sau na mate,ko maga i lia i ceburakinia na Yalo Tabu, i na vikwa ni Yalo Tabu,i na qei saumi vua na cola tam` cidruta.⁹Mo ba kua ni watete na tara na vi kwa vina ,i na qei yaco ga mai na gauna i na qei saumi kwa,mo qei tomania ga no na tara ni vikwa i vina.¹⁰ Ko i maga i sa tau i va keta na ca levu vina ,me te tara ga no na vikwa vina vuara na tamata vakabibita i vuara na tamata vabautia na Kalou.¹¹Ba ligocia na levu ni vola qu sa vola yati iva vatikem`i qu titi ni lima. <sup>12</sup>O kora e re mata vakarere vina taki ni kora i na yago e re sagatia me va qwaqwataki ni iko me savasavam` yago tabu. ¹³O kora boto re ko a re vakasavasavatakinia medra yago tabu me re maroroya boto ka na lawa ni ledra no, e re vinatia me vakasavasavatakim`yago tabu me re rewa ni raqwataki m`yago.¹⁴ o au mequ kua ni vakalavelavetia leqwa i lia kwa,na lea kaivilatai ga na leda Kalou o Jisu Karisito, a sa laka dei iva au ni vikwa vakavuraura baletia na kaivilatai au dagi , a qu sa tam vinatia leqwa na vi kwa vakavuravura. ¹⁵I na tam` wili kwa maga i sa vakasavasavatakim` yago tabu se si bere,i na wili ga kwa ma ga e sa sucu vou leqwa. I vuara coko na colataki na lea savasava,¹⁶ na soli vuara na vakacegu,qa na yalo loloma i vuara muni na Isireli ni Kalou.¹⁷Me taula kwe me kua i lia i me tuvuni au,ni qu sa laka no i na mawe ni yago lei Jisu. ¹⁸ Me qei vatilem na lequ vitacini, na loloma levu lei Jisu Karisito.Emeni.

Efeso

1 ¹O Vaula nai Avositolo lei Karisito Jisu i na vicoco qa na lea vivatala ni Kalou, i vuara na tamata Lotu mai Efeso. O kora sa vakabauti Karisito Jisu.² Me vatilem na loloma qa na vakacegu ni Kalou na Tamai meda qa na Momo Levu o Jisu Karisito.³Me vakarokorokotaki na Kalou o Tamai Jisu Karisito na leda Momo, o koya sa vakalougatataki ni Kifa, i na lea vivakalougatataki vaka yalo i na vanua valomalagi va Karisito. ⁴Sa digitaki ni Kifa oti mai na i tautaula ni vuravura, me rewa ni vakayalo qa lala lia na kwa te lei tavui i e mata loloma na Kalou.⁵Sa digitaki ni keta i mata mete rewa ni luvea i vu mai va Jisu Karisito me wetai na lea vakatulewa vakayalovina. ⁶Na macala ni vikwa i tara me dokai na lea loloma soli boto i vaketa.⁷I va Jisu Karisito te na rewatia ka na cola i e dra qa na vivosoti levu ni valavala cakaca, me wetai na sinai ni lea loloma. ⁸Sa vakalevutakinia na lea loloma i vaketa i na Yalomatua qa na kila kwa.⁹Na Kalou i na vatakea i va keta na vikwa sa vunia na lea lewa. Me wetaki na kwa e i vina i vua, i na kwa e i tara i vu mai va Jisu. ¹⁰Na taucoko ni leda dania ei lia na i tuvatuva me cokoti vata, na vikwa vaka lomalagi qa i vuravura, i na lia boto na ulu o Karisito.¹¹I va Karisito te sa lesi me leda na i wasewase ni vikwa sa vota i va keta, me wetaki ga na lea lewa. ¹²Sa solia i vaketa na Kalou nai tutu me rewa ni teimata me tau i va keta na sa kabi i va Karisito me vakarokorokotaki ka na lea kaikai.¹³I va Karisito, o iko muni ni o sa rogo na tata du, na kosiveli ni lem vakacolai, qo vakabauti kora qo sa tau i va iko na drega ni Yalotabu me wetaki na tata ni Yalayala.¹⁴ Ni sa nia nai vakadei ni leda i votavota me yacovia ni te sa maroroi tia taucoko, me rokovi ka na lea lewa.¹⁵I na kwa kwe, ni qu sa qei varogo baletia na vatilem vakabautia na Momo Levu o Jisu qa na vatilem loloma i vuara na tamata vakacolai ni Kalou. ¹⁶Qi sa tam mudu rewa ni vavinavina i vua na Kalou me baleti vatikem ni qu sa cavuti vatikem i na lequ masu.¹⁷Lequ masu i vua na Kalou ni leda Momolevu o Jisu Karisito na tama vaiukuukume na solia na

yalo ni vuku qa navatakei ni kwa vuni qa na vikilati qai koya.¹⁸ Qi sa masu me vakacecetaki na mata i vatimem yalo, mo rewa ni kilatia na i nuinui sa covi iko ka qa na kea levu ni vikwa e i taukenitia tu i va kora na lea tamata vakayalo.¹⁹ na lequ masu qu kerevia me na solia i vatikem na vina qa na kea levu ni lea kaikai i va keta sa vakabautia me cakacaka yaco i na kea levu ni kabo.²⁰ Na kaikai kwe e i wetaki na kaikai ni Kalou a yaco i va Karisito i na lea dure lqwa mai na mate qa sa lei va no ni koya i e lima i matau ki na vanua vakalomalagi.²¹ Sa va no ni Karisito me tetelagi i vakora na teteimata i na viliutaki qa na lea na lewa kaikai qa na Matanitu qa na vi yaca taucoko i e lei kwai rewa, tam nia boto i na gauna kwe, i na vi gauna i si bere mai.²² Na Kalou sa taunia na kwa taucoko i e ruku ni e la na Karisito sa solia i vua me lewa na vi kwa taucoko i nai sogosoqo lewe ni Lotu.²³ Sa nia e yago na Lotu sa sinai tu i na vikwa taucoko sara.

2 ¹Me wetai va vatikem, o ba sa mate tu ina vatilem dau yato cala qa nai valavala ca. ²A lia na gauna o ba laka no ka, me wetai na gagadre ni vuravura kwe. O ba vali me wetai na lea lewa na taukei ni cagi, ko na yalo e i cakacaka no vua na luve ni taleidredre. ³A lia na gauna te no qara vali na tamata kwe, me te vayaco na gagadre vakayago, te tara muni na gagadre vakayago qa kea vakasama. Leda sucu mai o keta te tea luve ni lai borisi, me wetei na vo ni kawa tamata.⁴ Ko na Kalou i sinaivutuvutu na vivosoti kwe, qa na levu ni lea loloma ko a lomani keta ka ⁵O keta te sa mate tu i na leda yato cala, a qei vacola ni keta bale ti Karisito- i na lea yalo loloma o ba sa vocalai ka. ⁶Na Kalou a tuberi keta cake vata qa Karisito qa vano ni keta vata ina vivanna valomalagi baleti Karisito Jisu, ⁷I na viganna mai taku me tatakea iva keta na lea loloma kevu tam vaiyalayala ko i vatakea na lea yalo vine iva keta baleti Karisito Jisu.⁸ Na lea loloma ga o ba vakolai ka i na vuku ni vabautia, ko kwe tam laka mai va vatikem, i lea i solisoli loloma na Kalou, ⁹Lala ina cakacaka, me kua ni lia me dokadoka ka ¹⁰I keta na lea i bulibuli talei na Kalou, te buli me te na Karisito Jisu me te tara na kwa vina me wetai sa tuvania rewa tu ne Kalou baleti keta, me te vatakutakucia muni.¹¹ O ba numia na vatilem loi matanitu tem vali vakayago. O ba lei co vali tam druta ko i sa lai kwai vali druta rewa vakayago ko i tara na lima ni tamata. ¹²Na gauna sokwe o ba vatikitiki dei taki mai va Karisito, koi vanua teni ina matanituo Isireli, ba vulagi i na yalayala ko a yalataki, lala na i nuinui qa lala vatilem Kalou i na vuravura kwe.¹³ Ko kwe baleti Karisito Jisu o vatikem na dau yawa tu mai vua na Kalou o ba sa lei mei vakolo sara mai baletia e dra na Karisito. ¹⁴O koyad vataki ni koya leda vu vu vakacegu, e i vavunia o koya me te lia vata. Ie yago sara ga a varusania civo sara ga lalaga ni vicakati. ¹⁵A taunia vatikitiki na lawa qa kea i vanau qa lea i vakaro me rewa vua me bulia vataki ni koya e i lia na tamata i vou mai na rua, me vu vu vakacegu. ¹⁶O Karisito a vahavata taki ni koru na tamata ruarua kwe me lia ma ga vua na Kalou i na vuku ni kaiveitalai, qa vamatania vakalia na vicacati. ¹⁷A laka mai o Jisu qa mai kacivaki nia na i tukutuku ni viva cegui iva kem na no yawa tu qa na vakacegu iva kem na vakolo. ¹⁸I e vuku boto ni Jisu tima rewa ni vaivotavota vata ina lia boto na yalo iva Tamaya. ¹⁹Ko kwe, vatikem na koi matanitu teni, o ba sa tam koi teni se ba vulagi. O ba sa tea lewe ni vanua vata qa i kora na tamata vatabui ni Kalou qo ba sa teli mo ba vuniwere lea na Kalou. ²⁰O ba sa buli cake ina ledra yavu na i avositoloqa ra na parovita, o Karisito Jisu vataki ni koya na kea vatu i e tutu. ²¹I vua sara ga na yago ni were coko e re visotaraki ka qa re tubu me re tea were ni lotu vatabui ni Momo. ²²I vua sara ga muni o ba sa tara cake vata no mo ba lea i nono vali vakayalo na Kalou.

3 ¹E vu sara ga kwe o au, o Vaula, na koi vesu lei Karisito Jisu me baleti vatikem na koi matanitu teni- ²Qi vabautia ni o ba sa rogo rewa na lea viviliataki loloma na Kalou qu lei vagani baleti vatikem. ³Na kwa vuni a lai vatakei va au i na tola, me wetai qu sa vola oti vasesewewa. ⁴Ma ga mo ba wilikia baletia na kwa kwe, o ba na rewa ni kilatia na kwa qi tata vura no ka, na vikwa e i vuni tu me baleti Karisito. ⁵I vuara a sewa na i taba tamata na kwa vuni kwe a lai vatakei vuara na luve ni tamata. Ia ko kwe sa vatakea na Yalo vuara na i avositolo qa na parovita cola vatabui. ⁶Na du ko i vuni tu kwe, o kora na koi matanitu teni e re na vaivotavota, qa ra wili vata i e yago, qa ra na ciqomia muni na yalayala valeti Karisito Jisu ina kosiveli. ⁷O au a lia na bobula ni kosiveli kwe i na i solisoli loloma ni Kalou qu lei vagani i na lea viva qwaqwataki. ⁸Iva au – e i du qi tau sara i ra vuara na tamata vatabui ni Kalou- na loloma kwe a soli va au, me qu vunautaki vuara na koi matanitu teni na i yau tam lei tolavi rewa tu lei Karisito, ⁹Qa me re vacacetaki i na i tuvatuva na tamata yalia- na kwa vuni a vunitaki balavu tu mai vua na Kalou, ko a bulia na vikwa coko. ¹⁰Na i tuvatuva kwe a lai vatakei ina lotu me rewa vuara na daunilewa qa kora vunilewa ina vitiki lomalagi me re kilatia rewa na vitutu ni kwa cokome baletia na lea vuku na Kalou. ¹¹A yaco kwe me takuicia ga na i tuvatuva tam mudu ko a va cavana vina o Karisito Jisu na leda Momo. ¹²Baleti Jisu ga i dei meda yalo me te laka ya ina doudou baletia na leda vabauti koya. ¹³O koya sokwe qi kerevi iko mo kua ni yalo sewasewa me baletia, na leqi au lei vakacacani baleti iko, ko e na lei vacerecerei ka. ¹⁴Ko kew na vu ni leqi au tikinia civo qu turu iva Tamaya. ¹⁵Ma i vuara coko na vuniwere mai lomalagi qai i vuravura ko i lei vakayaca ka. ¹⁶Leqian masu me rewa ni vagani vatikem, me wetai sara ga kea talei ni lea lagilagi, mo ba lai vaqwaqwataki ina lea kaikai i e yalo, ko i tau no i buto sara va iko. ¹⁷Lequ mesu na Karisito me cola vatimem yalo ina vabantia ni o ba vakawaka tu qo ba vikataci no lea loloma; ¹⁸Me rewa i va vatikem mo ba kilatia, vata qa ko ra na tamata vatabui ni Kalou, na kea raba, na kea balavu, na kea teteilagi qa na kea nubu, ¹⁹Mo ba kilatia muni lea loloma na Karisito, ko I tam lei kilati rewa vakavuku, mo ba rewa ni wabute tu i na lea taucokocoko na Kalou. ²⁰I bua ko i rewa me sivitia ne kwa coko iba kerevia se vasamataki nia, me wetai na lea kaikai ko i cakacaka no iva vatikemam. ²¹O koya ga me lei dokai ina lotu qa ina Karisito Jisu vuara na vitabatamata coko me tam mudu. Emini.

4 ¹O koya so kwe, qu sa vesu tu o au i vua na Momo Levu, qu vanumi iko vabitabita mo ba va i valavala i na kwa o lei co ka. ²Qu vanumi iko leqwa yati mo cola taki na cola e i tetelagi, na yalo e i daveyauyau na yalo malumalum, qa na yalo dau vosotia mo torania vata na loloma. ³Mo tara sara i na lem I gu taucoko mo maroroya na liavata ni yalo i na i watiwati

ni vakacegu.⁴Te lia boto na yago qa lia na yalo, me wetai ga na lem lai co, i na lia na vanuinui ni lem lai co.⁵ So kwe i na lia no boto na turaga, i na lia no boto na vabautia, i na lia boto na vi vavita isotaki.⁶ I na lia Kalou na Tama i keta koko qai vuara koko, qa i vuara kece qai kora kece.⁷I va keta yalia , i na vuku ni loloma a soli va keda na i solisoli a vakarautaki me leda o Karisito.⁸Me wetai e i kwaya na i Vola Tabu na gauna sa laka ka i yata e i na mera i sewa sa buku tu i na buku, qa vaganira na oloolo i vuara.⁹Na yava na kea i balebale ni lea laka mai qa na lea sa no rewa tu i na buto ni vuravura ira. ¹⁰O koya ga na tamata vata ga a nodoki no ira, o koya muni a nodoki no mai yata, i lomalagi sara i yata, o koya ga e i tawania koko tu na kwa taucoko.¹¹A vaganiru na Karisito, a sewa me re avositolo, qa sewa me re Varovita, sewa me re dau kau Lotu, qa me re sewa me re tia Talatala qa Qasenivuli ei sewa.¹² A vagania na yalo ni viqwaravi, vuara lea tamata i na vuku ni tavi ni viqwaravi , me tara ka i yata e yago na Karisito.¹³ Me te laka ga no , me te tara i yata e yago , me yacovia te sa rewatia koko na liavata ni vabautia qa na kialatia na kwa, mai na luve ni Kalou me te rewa ni matua ka, qa yacovia na kea varautaki leda matua i va Karisito.¹⁴Na Karisito ga i buli keta cake me te kua ni wetai na driadria sewa , e i bili koya vali na Ua qa mei koyavali i na calevu ni vavuvuli somidi qa lawaki ca.¹⁵ So kwe ,lem tata taki va doudou na du ni loloma me te kwadre i yata i na vi calevu i vua, o koya e ulu, so kwe o Karisito. ¹⁶Na Karisito i yata na yago koko qa sematia e tiki yasewa kece, me kaikai na viqwaravi qa sobetia vata na tiki ni yago, na gauna e re sa lia vata ka qa sa qei kwadre na yago, sa tara cake vataki ni koya ka i na loloma .¹⁷So kwe , me qu kwaya , qa toga leqwa i na vuku ni leda Momo, ni o sa tam colataki ledra cola na tuqwaqwa i na malumalu ni ledra numia.¹⁸ E i gigilo na ledra sovia na kwa, qa na tam kilatia na lea cola na Kalou , i na sese e i tau i na ledra cola, baletia i na kaikai ni medra yalo.¹⁹ A re tam madua na sematira tu i na valavala va sisila. qa tam tarovira no na vadere no na valavala gigilo.²⁰So kwe i tam tia calevu, lem vulicia na kwa baleti Karisito ka. ²¹Qi numia ni o sa rogo rewa na kea i tukutuku na kwa o sa lei vacetaki ka me baletia na du o koya so kwe o Jisu. ²²O lei vece mo dei nia dei na kwa i baletia lem draki ni cola makawa , mo deinia vele na tamata makawa²³O lei vakavuli mo vakavoutaki nia na numia nim yalo. ²⁴Mo tovakinia e i lia na Momo vou, so kwe a buli i na yaloyalo ni Kalou, i na du ni kwa du qa dodonu , qa na yalo savasava²⁵So kwe mo laka dei mai i na coricori , qa mo ba tata vakadodonu i va wekam, baletia ni te sa lia boto na i lala. ²⁶Mo rarawa mo kua ni cala. Kua ni vakadei nia na cece me laka civo, i na lem cola mo gwalala mai na lem borisi. ²⁷Kua ni solia e i lia na gwalala i vu a na nitu.²⁸O koya na dau driva, me kua ni driva leqwa. Me dau cakacaka qa tara na kwa i yaga vakalevu i na cakacaka ni e lima, me rewa ni wase na kwa e i rewatia i vuara na vinatia.²⁹ Mo kua ni sorovia e i lia na tata e i vuke mo tara i kora i yata, me wetai na kwa e re vinatia. Mo kua ni sorovia e i lia na tata vasisila laka mai i m gusu.Va cedrenia ga na tata e i vuke mo tara i kora i yata, me wetai na kwa e re vinatia i na lem tata, me vukei kora e re rogoi iko. ³⁰Kua ni vararawataki nia na yaloni Kalou ina vuku ni Koya, o sa vatakilakilataki ka.Mo cola mai na siga i tau ka na i totogi.³¹Dei nia vele na yalo katakata, na boriborisi, qa na yalo cakaca, na viborisi, na tata vakariva, qa i kora kece na vimataqali cola e i no ka na nitu. ³²Mo vina i vuara, ba vinumi qo ba vilomani sara ba vivosoti vakataki ni vatikem, me wetai na Kalou, i na Karisito me vosoti iko.

5

¹O koya kwe mo ba kea i yaloyalo na Kalou, ra driadria dau la lomani. ²Ba dau vilomani, me wetai na lea lomani keta na Karisito ko a solia lea cola me baleti keta, a tea i soro garuvina du me cabovi vua na Kalou.³Na vido moni koi tam donu se i lia na kwa dukaduka se na kocokoco mo ba lai tavui ka, na kwa kwe i tam donu vuara na tamata vatavui ni Kalou. ⁴Me kua ni lia na dukaduka, se na tata koi lialia, qa na viwali cakaca- o koya koko re tam do nu. Ba sagatia mo ba dau vavinavina ga.⁵O ba sa kilatia no qo ba vadeitaki nia e i lala na vidomom tam donu, kwa tam savasava se tamata kocokoco – o kora na, qwaravi kalou matakau- me re na ke taukeni tia i lia na kwa ina lea matanitu na Karisito qa na Kalou. ⁶Me kua ni rewati iko boto i tia ina tata, baletia na vikwa raki kwe e i dau takuicia mai na borisi ni Kalou vuara na luve ni talaidredre. ⁷O koya sokwe, ba kua ni vitokani qai kora.⁸A lia na gauna o gigilo tu, ia ko kwe o sa lei va cetetaki mai vua na Momo Levu. Ba laka vali me wetai o Kora na driadria ni cece. ⁹(na cede e i vuataki mai na vina koko, na yalo dodonu qa na du), ¹⁰Dau vatovele mo kilatia vina na yava e i vadonuya na Momo Levu. ¹¹Kua ni dau vimaliwai qa na cakacaka ni gigilo ko i lala e vua, ia mo vatakei ko na ga mai. ¹²I na va madua me lai kwai na vikwa re tara vailo vali. ¹³Ma ga i lia na kwa e i lai vatakei mai wa cece, i na lai tolavi mai. ¹⁴E i lia na kwa e i lei tolavi ko e na cece. Me wetai dau lai kwai, “Mata mai, o iko na daumoce, qo dure mai yata na lem mate tu, o Karisito i na vacece ni iko.”¹⁵Dau garaunia na leivo i yatoyato- me kua ni wetai o kora na lialia me wetai ga o kora na vuku. ¹⁶Vayagataki nia vina na gauna baletia me viseja e i sa cakaca ga no mai. ¹⁷O koya sokwe, mo ba kua ni riva, mo ba kilatia na yava i vimatia no na Momo Levu mo ba tara. ¹⁸Ba kua ni mateni na waini, ko i dau vavunia na i tovo cakaca. Ia i dodonu ga, mo bava sinai vutuvutu tu ina Yalo Tabu. ¹⁹Ba vitatani vataki ni vatikem ina Sawe, qa ha sere na vi sere vakayalo, ba lagatia me rogorogo vina vua na Momo Levu mai vulu vatimem yalo, ²⁰Ba dau vavinavinataki nia na vikwa koko, I e yaca na bda Momo Levu o Jisu Karisito vua na Kalou na Tamaya, ²¹Ba lia vata no na varokoroko taki nia na Karisito.²²Vatikem na vibulou waka vilewe, ba varogo vina sara vuara vatilem momo, me wetai garaga vua na Momo Levu. ²³Na momo i lea i liuliu na vibulou me wetai na Karisito na i liuliu ni lotu, o koya na i vakacola ni yago. ²⁴Me wetai na lotu i varogo va Karisito, a kem muni na vibulou vakawati i vuara na lem momo ina kwa koko.²⁵Vatikem na momo vakawati, ba loma ni kora vatimem lewe, me wetai ne Karisito lea lomani lea lotu qa soli koya me baletia. ²⁶Me rewa ni cola vatabui ni koya, qa vasavasavataki ni koya me savati koya ina wai qa na tata, ²⁷Me rewa ni coqomia na lotu ni rairai totoka tu, lala na kwa ei takavia tu, tam sasaluqiluqi se i lia leqwa na kwa me wetai, me rakorako ga lala lea cala.²⁸Na caleva vata sara ga kwe na momo vakavilewe me lomani e lewe me wetai sara ga e yago. I koya i lomani e lewe e lomani koya vataki ni koya ga muni. ²⁹E i lala lia muni e i cakati koya vataki

ni koya, ina maroroi koya qa qaraunia vina, me wetai na lea maroroya qa qaraunia vina na lea lotu na KARisito .³⁰Me wetai na leda sa teli me te lea.³¹“Ko kwe na vuni lea deini tamaya qa lea nene e i lia na tagwane qarur na sema vata qa e lewe, o kora kwe me ru na lia boto.”³²E i bi na i tukutuku du e i vunitaki tu – ia o au qi kwai KARisito no qa na lotu.³³Vitalia, o vatikem yalia ga mo ba loXXXani kora ga vatimem lewe vataki ni vatikem, ne vibulou i vakavilewe me doka no lea tagwane.

6¹O kem na driadria om`makutu i vuara na lem`tubutubu i na Momo Levu, baletia ei dodonu.²“Doka lem vava qa lem nene”(ko nai vunau tete i mata ei lia na ka na tata ni yalayala).³“Baletia mo vina ka qo cola balavu leqwa muni ka i vuravura”⁴Na, vava kua ni vaborisi ni ra na driadria. Ia mere lai vavulici ina vakarau qa na vi vaka sala ni Momo Levu.⁵O kem na tamata voli, om kua ni duakara i vuara lem i liuliu vakayago ina vidokai nubu qa na saqakutukutu ni yalo du sara mai buto.⁶Kua ni makutu baletia ni re tolaviko no lem Momo, mo lei marautaki ka. Ia, mo makutu ni o lea tamata voli na Karisito, koya ei tara e loma na Kalou mai na lem cola i buto.⁷Viqwaravi i na yalo i cokoti, me wetai lem viqwaravi iva Jisu qa tam ni ra na tamata.⁸Baletia te kilatia na kwa vina yava ga ei tara ei lia na tamata ei na lia kea i sau mai vua na MomoLevu, ei tamata voli se tamata gwalala.⁹O kem na Momo, om lewa i kora vina lem tamata voli ina ca levu vina. Kua o koya ei ledra Momo qa vatilem muni ei no mai lomalagi, qa lala i vua na vitovaki.¹⁰Me kea i otioti, mo qwaqwa i vua na Momo qa kaikai i na lea kaikai tetelagi .¹¹Vataqa niko nai yaragi koko ni Kalou, me rewa i va iko mo tu saqa tia na i lawaki minimini ni ya nitu.¹²Na ledra visaqasaqa tam tia yago qa na dra, ia te saqati kora na tete mai mata, na kaikai, na lewa tu na gigilo ivuravura, na ilala gigilo i na vitiki i lomalagi.¹³Ko maga so kwe mo taqa koko ka nai yaragi ni Kalou, mo rewa ni tu vakaikai i na buto ni gauna gigilo kwe, qa ni o sa tara oti koko mo tu dei.¹⁴Tu kata , so kwe, ni o sa taqa me beleti ni du, qa na lem`mamaroi nim` saro nai valavala dodonu.¹⁵Me tia i vava nim` la na bolebole ni kea lai gisatiki na kosiveli ni vilomalagi.¹⁶Ia na vi draki ava ga qotia cake qo taqa nai sasabai ni vakabauta, mo bole rewa kwa qa mo lovia rewa lea mata ni sa mamaudre, o koya i cola ina gigilo.¹⁷Qa na vi kwa cola me tia i vakamalu ni ulu qa na lea sele ni vivala na Yalo Tabu so kwe na tata ni Kalou.¹⁸I na masumasu koko qo dau cacau muni i na vigauna koko ina Yalo Tabu.I na nunui kwe, yadra i na vigauna koko,yalo gu sara i na sere ni oba vacabo na masu baletira na tamata vakabautia.¹⁹Qo ba masutiau muni me rewa ni qu lai vaganiru nai tukutuku ina gauna qi dogaga kwa.Ba masu mequ rewa ni vatekea ina dodou na du ni kosiveli koi lei tam ovaki tu.²⁰Me baletia na kosiveli ko qi kea mata qi watliaki tu ina senidodo,mequ rewa ni covakinia ina doudou me wetai i dodonu mequ kwaya.²¹Daulomani qa na dau ni viqwaravi ,yalo du i vua na Momo Levu i na kwaya iva vatikem na kwa koko,me rewa ni kilatia na yava sa yaco no i va au.²²Qu vatalai koya yati iva vatikem`baletia na kwa kwe,me rewa ni vamatakwa i vativatem`baletiru kemam`qa me vivauqeti ina vatimem`yalo.²³Me lem na viwqekani na vakacegu,qa na loloma i na vabautia mai vua na Kalou o Tamai keta qa na Momo Levu o Jisu Karisito.²⁴Na loloma tetelagi me ledra o kora koko ere lomania leda Momo Levu o Jisu Karisito i na loloma tam`coricori.

Philippians

1¹Vaula qa timoci, a talai i Jisu Karisito, va khora na lotu mai Filipai, ara sa no vata qa Jisu Karisito na i talai qa na tuirara.²Loloma kha na Vacegu mai vua na momo qa Jisu Krisito³Qi dau lavetia na Kalou i na vagauna taucoko qi dau numi vatikem kha.⁴Ina lequ masu taucoko qi da macu vali ina marau⁵Baletia ni ba dau lomavata i na tukutuku vina mai na mata i kha yacovia na Siga nikua.⁶Ba vadinatia sara, o koya sa teimata takinia na cakacaka vina mai na yalo vina ba tara vali ga me yacovia na lea siga na momo.⁷Ia sa kwa du mequ numi vatikem taucoko, ni o ba sa no vali i loma i au, o ba sa rewatia qa ni au na loloma, niqu a vesu no kha totakinia kha vadinatia na lea tukhutukhu vina.⁸Ni a kilatia na kalou, niqu lomani va tikem taucoko vakha levu ina lea loloma i Jisu Karisito⁹Ia na kwa kwe qi sa kerevia , me tubu vakha levu sava na vatilem loloma ina vukhu qa na vina.¹⁰Mo ba Vinatia kha na kwa taucoko sa vina Sara, mo ba yalo du kha tam cala me yacovia re yati na Siga i Karisito¹¹Ba sa sinai i na vua ni yalo du, sa tubu ina vukhu i Karisito Jisu, me Varokoroko takhi qa vavinavinataki na Kalou.¹²Ia qu sa vinatia, mo vatikem kilatia, a sa tubu yata na i tukhutukh-vina i na vukhu ni kwa sa yaco va au.¹³A sa varaitakinia kha na lequ vesuki ina Vukhu i Karisito va Khora muni na kea vo.¹⁴Vuga na veiwwekani sa no vata qa na momo, qa ra doudou kha me ra tukunia na tata ni kalou kha tam matak¹⁵E kwa du ni khora sa Vunautakhi KARisito kha ra sa lomania.¹⁶Sa vunautakhi Karisito khora na dauveleti kha ra na ki tia mequ vesu ina kwa rarawa.¹⁷Kha so ina loloma, a ru sa kilatia qu sa lesi uheu totakinia na i tukhutukhu Vina.¹⁸Ia a qai yava? Se ra dau coricori se kwa du. Ia na kwa kwe qu sa taleitakinia la qu marau takinia vali ga.¹⁹Qu Sa kilatia ni na yaco na kwa kwe me ta na cola kha in a masu qa na Solisoli ni yalo i Jisu Karisito²⁰Me wetai na kwa sa dau warakinia kha vanuinui kha me kua na maдуа, me valevelevui na KARisito i na vukhu ni lea yalo si cola se si sa mate.²¹I va au me qu na cola no i va karisito ia sa kwa vina me wetai qu sa mate.²²Ia me wetai qu sa cola vakayago kwe. Qi sa qai lala ni Kilatia na kwa mequ digitakinia.²³Qu sa lomalomarua ina kwa rua, qu sa gadrevia une qu na no vata kei Karisito o koya sa vina ca khe sara.²⁴Ia sakwa yaga va vatikem me ta na no ga vakayago.²⁵Ba sa vadinatia vali mo ba tubu ina marau qa na vabautia.²⁶Ivei ke au na lem tou maran takhi Jisu Karitiso , i na lequ no vata leqwa qa Vatikemi.²⁷Ba ia ga na valavala sa kilikili qa na tukhututhu vina kha Karisito kha ba gumatua Sara ina loma vata ga ba tubu ina Vabautia ni lea tata vina.²⁸Ba kua ni matak²⁹ak³⁰u, akwe na i vatakila ni cola rusa o vatikem na cola ni sa la kha mai vua na Kalou. Asa vagani va vatikem a lala ga ina vabauti koya kha ba vosotia muni na kwa ca³⁰O ba sa veivala ba tolavia mai mata kha ba sa kilatia sa yaco va ke au nikua.

2¹ Maga ei lia na vivakayaloqwaqwataki i va Karisito, maga ei lia na na viakacegu i vakarautaki i na loloma ,maga ei lia na lala ni vitokani i na Yalo Tabu, maga ei no, na loloma ei loma vina qa na yalo ni loloma. ² Me tara qa vakalevutaki na lequ gadre levu baletia ei lia vata ka na numia qa lia vata leda loloma qa te yalo vata i na lia nai naki. ³ Te liavata ina yalo ina lia na numia ni dosadosa se me tam` taula tu i na yalo ni bolebole. Ni o kora ere via vaka levu cake mai iva iko. <sup>4</sup> Vatikem yalia ba tolavi vatikem vina mera lai numi vali na teni, qa na kwa e gadrevia. <sup>5</sup> Me tau i va vatikem` na yalo kwe koya tau muni iva Karisito Jisu. ⁶ Na cola me wetai na Kalou, qa tam` numia meru tauatauvata qaya na Kalou, me lia na kwa me lai vinati. <sup>7</sup> Ia a sa vamalum` malum` taki ni koya ga me wetai ei lia na tamata dauviqwaravi, qa sucu me wetai na tamata. <sup>8</sup> Sa vakamalum` malum` taki ni koya me yacovia na mate, na mate ina kaivilatai. ⁹ I na kwa so kwe na Kalou a sa qei vatetelagi ni koya qa vagania vua na yaca levu talia mai na vi yaca koko. ¹⁰ A tara na Kalou na kwa so kwe me rewa na vituru koko me koruva, i lomalagi i yata qa ruku ni vuravura. ¹¹ Me re ruva i va Jisu Karisito qa me re kwaya me koko ei sa tia Momo Levu ga o Jisu Karisito. ¹² So kwe o vatikem qi dau lomani niru me wetai na vatilem` dau mamakutu i tam` nia boto i na gauna qi dau no kwa, ia na gauna muni mequ dau vele kwa, qo ba cakacakatakinia na vatilem` vakacolai ina makutu qa na saqakutukutu. ¹³ Na Kalou i cakacaka no iva vatikem i tara na lea lewa qa na lea loma vina. ¹⁴ Na koko i tara me kua na viba qa na vibororisi. ¹⁵ Vai valavala me wetai kwe mo ba tam cala kwa qa dure vakadodonu tu o kora na luve ni Kalou vai valavala wetai kwe na lem cola me ramese na kea cece i na vuravura i na buto ni lem cakaca. ¹⁶ Qulumia kata na tata ei rewa, kwa na cola, me rewatia nai ukuuku i na lea siga Karisito mequ rewa ni kilatia ni qu wavu tu boto, se me lia na kwa qu tara i lala na kea yaga. ¹⁷ Ia maga qi sa sigia no yati iva vatikem na vabautia qa qu sa soli mequ tia i madrali qi sa gadretaki ni vatikem` koko vakalevu. <sup>18</sup> Me wetai muni o iko mo gadre vata qa o au. <sup>19</sup> Ia i tau no na nuinui i vua na Momo o Jisu me laka yati i va rewarewa o Timoci i va vatikem`, mequ rewa ni vkayalo kaikaitaki lequ kilatia na kwa baletiko. ²⁰ E i lala leqwa i lia me tatauvata qaya i na lewa dau numi vatikem`. ²¹ O kora koko na dau numi kora ga vakataki ni kora qa lala na kwa me ,baleti Jisu Karisito. ²² Ia o iko e kilatia na lea cola me wetai na lea Vava qa o Luvea, aru qwaravia vata nai tukutuku vina. ²³ Qi sa numia no mequ vatalai koya yati ia mequ dania re nakwa i sa laka vata qa i koya no. ²⁴ Ia qi vabautia ina vuku ni Turaga o auqoi na laka vaigu ya. ²⁵ Ia na lequ numia o Epafirotaito me sa lesu yati i va vatikem`. O koya aru vitacini qaru cakacaka vasotia vata ,qa dau ni vatilem` dau ni tukutuku qa dau ni viqwaravi i na kwa qib gadrevia. ²⁶ A sa lia na kwa na lea tam vakacegu qa sa vinatia me laka yati i va vatikem` koko baletia o ba sa varogo na lea raraci. ²⁷ A raraci du o koya qa sa valeke ni mate. Ia na Kalou a qei lomania qa lomani au muni qa me kua ni vakalevutaki sara na leqi au rarawa. ²⁸ Sa qei levu cake ga na lequ vinatia mequ laka yati mo ba qei gadretakinia qa qu sa gwqalala ma na lequ vanumi kem` no. ²⁹ Mo ba gadretaki ni Epafiritaito i na yaca ni Momo ina gadre levu sara. ³⁰ Rokovia na tamata ere wetai koya. Baletia na cakacaka lei Karisito a valeke sara na lea vinatia me dau tara na kwa o ba tam` tara rewa i va au.

3¹ O vatikem na wekai au, mequ vola va vatikem na kwa kece ia mo ba sa no vina kha. ² Ba garaunia na tui, garauni Vatikem mai Va khora na dau tara na kwa ca. ³ Sa i vatikeda na tawa ci li, ba masu qa rekitaki koya kha kua ni Vararavi ina kwa vayago. ⁴ E i sa lequ na kwa vayago, ma kwe lia na tamata teni numia sa no vua na kwa vayago. Qi sa uasivi mai va Khoru. ⁵ Qu sa cilivi ina ka walu ni Siga Khoru na Isireli, yavusa Benijamini, Iperui mai na Iperiu, ina kwa ni Vunau qu Farisi. ⁶ Qu vacacania na lotu, Veivadonui sa laicha mai na Vunau, Qu tam cala. ⁷ Ia na Vei kwa qu sa wetai mequ vele malia me lequ kha na Karisito. ⁸ Io, qu sa wilikia na kwa sa vele baletia a sa uasivia taucoko na vatileda vei kilati kha Jisu Karisito na leda Turaga o Khoya qi sa vosotia kha me vele va au na kwa ke cega, mequ rewati Karisito me lequ. ⁹ Me maru kune vata kha, me lala va au na vadonui, sa rewa mai na vunau, sa rewa ina Vabauti Karisito sa vadonui sa lakha mai vua na Kalou i na Vukhu ni Vabau tia. ¹⁰ Akwe qi mata kilati khooya qa na kaikai ni lea cola mai na mate, na rerawa mequ Vatautauvata qa na lea mate. ¹¹ Qu na Yacovia na lea cola leqwa mai na mate. ¹² Qu sa tam rewa ni rewatia taucako, se na yaco leqwa yati. Ia, qu na takucia Vali ga mequ na qulumia na kwa a gulumi au Kha ko Jisu Karisito. ¹³ O Vatiketa na Veiwekani, qu sa tam numia na kwa sa qulumi oti, a sa lia bauga na kwa qu tara rewa, qu sa numidei nia na kwa sa oti, kha qu yadrakaki nia na kwa si bere mai. ¹⁴ Qi sa wavucia oti mai na Cere, mequ na. taucia na cere a sa covi au kha mai lomalogi na Kalou i na Vukui Jisu Karisito. ¹⁵ Vatiketa kece sa lomavata, matua ina lotu, ba vakasama re, la khe ba vanumia leqwa lia na kwa, na Kalou e na Varaita kinia muni Va ikho. ¹⁶ Ia me ba Gola takinia i na kwa ba sa takucia na i vakarau so kwe. ¹⁷ Vatikem na Veiwekani ino ba takucia au boto mai, kha Vatolavi Khora ni Vatikeda sa i vakarau va Khora. ¹⁸ Ra bi na yato vali, baleti khoramuni ai sa dau kwaya vali va vatikem. Akwe qi sa kwaya vali ena tagi ni khora sa meca ni Kauvelatai ni Karisito. ¹⁹ Ledrai tinitini na rusa, a ledra Kalou na kete, a ra sa valevulevui ina kwa veimaduatakhia kha ra dau numia ga na kwa vavuravura. ²⁰ Ia na vatileda koro sa no mai lomalagi, mai na vanua ba na wacia vali mai kha na leda i vaka cola, na momo Jisu Karisito. ²¹ O koya na vavoutakinia na yagoi ta sa malumu vali me tautauvata qa e yago buli mai ina kaikai ni lea rewatia na kwa kece ko koya.

4¹ O vatikem na veiwekani qu sa dau lomania kha gu qu yalo, qu sa reki kha o vatikem qu sa dau lomania. ² Qu sa masu ti yotia, Saini tiki muni me koru lomavata qa na Turaga. ³ Qu sa masuti iko muni, mo Vukei koru na Vulau kwe, koru dau cakacavata kani au nai tukutuku vina kei kelemedi sa no vali na yaca i na vola ni cola. ⁴ Mo ba marau vua na momo, Qu sa kwaya leqwa, ba marau. ⁵ Me kilafi na Vatilem Yalo-maluma lumu va kora na tamata taucoko sa voleke sara na momo. ⁶ Ba kua ni loma ocaoca me Vatia kilati Vua na Kalou na Vatilem kerekere i na masu ina vuku i Karisito Jisu. ⁷ Na vaka cegu ni Kalou, sa uasivi i na kwa kecega e kilati rewa e na tataudeitakinia i na vuku i Jisu Karisito. ⁸ Qu tinia na veiwekani, na kwa kecega e du taki, na kwa dodonu, na kwa cavasava, na kwa togo vina, mo ba qai numia na kwa taucoko kwe. ⁹ A vei kwa ba sa vatavulici kha kha vabautia, kha rogocia, kho tolavia va au, ena qai no vata qa vatikem na kalou ni va ka cegui.

¹⁰Squ sa marau valevu i na lala na kwa, sa tubu yata uiuwa na vatilem dau nimi au, la kha sa tam rewa ¹¹Qu tam kwa kwe baletia qi mata vina tia. Qu sa vulicia mequ na vakacegu ina kwa kecega. ¹²Qu kilatia na yava na cola valoloma qa qu likatia muni na veivutuniyan mai na sala kece qa na kwa kece muni mequ maumau, butuniyau kha meu dravudravuya muni. ¹³Qu sa rewatia na kwa kecoga i na vukui Jisu o khoya sa va kai kai takini au. ¹⁴Ba tara vina, ni ba sa vagani a na kwa eso qi sa vararawa taki ¹⁵O va tikem na Filipai o ba kilatia na tekivu ni ko sipeli, na lequ deidei mai Masitonia, lala na lotu me vukei au i na soli kha o vatikem ga. ¹⁶Ia mai Cesobunai ka ba bukei au saraga vakalia, varua ina lequ dravudravua. ¹⁷Ia qu sa tam gadrevia na i soli soli; qu sa gadrevia ga na i vua me uasivi mai vo vatikem. ¹⁸Qu sa ciqomia na kwa kecega, kha qu sa vutuniyau kha kha sa marau takinia na kalou. ¹⁹Lequ kalou e na Sotavia na lem gagadre me wetai na lea i yau levu e na Vu ku i Karisito Jisu. ²⁰Me ia na vavinavina vua na kalou kha na momo, kha tawamudu Emini ²¹Ba sa loloma tu yati va khora taucoko na lotu, kha ra sa no vata ga Karisito Jisu. Khora na veitokani no vali kha au a ru sa loloma tu muni yati. ²²Khoru kece na tamata lotu sa loloma yati, va bibita na lewe ni sue lei sisa. ²³Me vati lem taucoko na lea loloma o Jisu Karisito.

Kolosa

1 ¹O Paula na avositilo lei Jisu Karisito i na lea lewa na Kalou, qa o tacia o Timoci, ²Vuara na tamata du ni Kalou qa nira na viwekani ere sa vabautia du na Karisito ma Kolosa. Me vatilem na lagilagi, qa na vakacegu mai vua na kalou na tamai keta. ³Me te vavinavinatakinia na Kalou, na tama. Jisu Karisito, qa me te dau masulaki ni kefa. ⁴Mam sa rogo na lem vabautia i va Jisu KARisito sqa na loloma mai vuara na tamata qwaqwa ni Kalou, ⁵Baletia na lem vanuinui i na kea varautaki tu na vanua mai lomalagi i va kemu, me wetai mu sarogo tu na du ni tukutuku ⁶Na kosiveli sa tukuni tu. E I tautauvata ni sa vuatakinia e vua na kosiveli qa sa tubu i na viyasa i vuravura- me wetai a sa yaco va kem i na saga o mu rogo sqa kilatia ka na lagilagi ni Kalou i na vabautia. ⁷Na kosiveli o mu sa vulicia mai va Epafira, na i talai yalo du, nna tamata vabautia lei Karisito i va nai viwekani. ⁸O Epafira sa lei kilati va keta na lea loloma qa na Yalo Tabu, ⁹Baletia na loloma, mai na siga a tam mudu ka leman masulaki niko. A leman masu mo sinai i na kilatia e loma, I na yalomatua qa na vuku vakayalo, ¹⁰Me rewa ni o yato tu i na calevu ei kilikili bua, na Kalou qa vamarau takinia i na vika taucoko, ne vuatakinia na vua ni cakacaka vina qa tubu na leda kilatia na Kalou, ¹¹Me te vakaikaitaki mai na lea kaikai, me wetai na lea kaikai du, me rewa ni tubu ka na vosotia qa no vosotia vakabalavu i na gadre. ¹²Me vakavinavinataki na Tamai keta, o koya a varautaki ni keta, me te rewa ni wase na kedra i votavota na yalo savasava i na cece. ¹³A vacolani keta mai na nu mia ni gigilo sqa mei kega i na lea matanitu na lea Driadria ni Toko, ¹⁴O koya te rewatia ka na cola, i na kea lei vosoti leda i valavala ca. ¹⁵O koya na kea i yaloyalo na Kalou tam lei dani, na i tautaula ni vikwa kece a cedre. ¹⁶A cedre mai vua na vikwa tau cako, i lomalagi qa i vuravura, e I taso qa tam tase. E re no i na i nono vakamomo se viliutaki vakamatani tu qa ra vavu lewa, a tara na vikwa tau coko qa lewa taucoko. muni. ¹⁷E i tia teiteimata ni kwa taucoko, sqa ra varorogo vua na vi kwa kecega. ¹⁸O koya na ulu ni yago ni soqosoqo lewe ni lotu. Na i tautaula, qa tia ulumatua mai vuara na mate, na lea na i tekitekivu ni kwa kecega. ¹⁹Na Kalou a marautakinia na kea vasinaiti na kwa kecega vua na Luvea Twagane. ²⁰Na vuku tu Luvea me re vivinati vatakinira, me ledra na vaka cegu mai na drai na lea kauveilatai, se na vikwa i vuravura se i lomalagi. ²¹O ba tia ko i teni i na lia na gauna, qo ba tia meca ni vatimem yalo caka ca, qa sa qei vavinatakinia vatikem o koya mai na cakacaka gigilo. ²²Ia sa qei vakavinatakinia vatikem mau e yago i na lea, mate mo XXX vaka dudutakini vatikem vakayalo, mo, ba kua ni beitaki qa tam vaka dodo nutaki mai vua, ²³Ma go o ba vocotia ga no na vabautia, vakadeitaki qa vakaikai taki, sqa tam laka dei mai na i niuniu ru kosiveli o ba sa rogo qa vunau taki vuara na tamata coko e re cola no raku i lomalagi. I au, a Paula qu lesi megu tia i vakavaka dewa ni kosiveli kwe. ²⁴Qi sa marautakinia na lequ vakaravawataki balefi yatikem, qa qu sa vasinaitia qu yago na vo ni rarawa baleti Jisu qa e yago, na I soqosoqo lewe ni lotu. ²⁵O koya. Kwe na lotu, qu lesi megu kea i talai, me wetai na vicoco ni Kalou a soli va au me ba leti vatikem, mo bavasinaiti i na tata ni Kalou. ²⁶I kwe na kwa a oniruku tu i na lia na gauna balavu me baletira na i taba tamata ia sa qei lei butu lau mai vuara na tamata yalo du ni Kalou. ²⁷O kora kwe a vinatia na Kalou me ra danai na kea sautu sqa na lagilagi ni vikwa a oniruku tu vuara na koi matanitu teni, ko e na Karisito i na vatilem cola, i na kea nuitaki na kalouyata. ²⁸E i ba sa vunautakinia, vasalatakinira na tamata yalia qa vavuli ara i na vuku tau coko, me ba tia vakarou taki ni tamata matua i Karisito. ²⁹O au na bobula qa dau sasaga mai na yalomatua qa na kaikai, mai bua a yacovi au i na lea qwaqwa.

2 ¹Qi vinatia mo ba kila na, levu ni lequ loma ocaoca baleti vatikem, qa niru mai Leotisea, qa nira e ri si tamu kilati au se tolavia qu mata. ²Qu sagatia medra yalo me re bau lei vauqeti, me ra lia vata i na loloma i na sautu ni vasinaiti i na vuku, na ledra; kilatia na matanitu ni Kalou, na Karisito. ³Sa naivuku tu vua na i yau ni vuku tau coko qa na yalomatua. ⁴Qi ma vacedrenia kwe me kua ni lia e i vabebetaki ni vatikem i na vitukutuku ni visiwati. ⁵E I du qi tam no qai vatikem vakayago la ei vakayalo lequ no qa I takikem Qi gadretaki ni vatikem ni o ba makumaku no qa toso cake no vatilem vabautia na Karisito. ⁶Ni o ba sa qulumi Jisu Karisito, ba cola vata qaya. ⁷Ba qulu katakata nia, qo ba buli vatikem vau vua, mo ba tosonia kace vatilem vabautia me wetia o ba sa lei vakavuli ka, qo ba valevutakinia vatilem vavinavinataki ni koyo. ⁸Ba qaraunia sara me kua ni vativani vatikem e I lia na vuku vakayago sa tam du me wetai o kora dau tukunia na kwa lei coritaki me baleti a na vikwa gigilo i vuravura, tam lei vadudulaki ka na Karisito. ⁹Sa tau kece i e yago na vikwa du sa sinai vua na Kalou. ¹⁰O ba sa vasinai vutuvutu mai vua koya na teiteimata ni viliutaki qai teiteimata muni vuara na dauni lewa. ¹¹O ba cilivi mai vua i na vicilivi tam tara na tamata, i na kea kau dei na tiki ni yago vatamata, la na vacilivi mai vua na Karisito. ¹²O ba bacani vata i na vivataisotabu, ia mai vua o ba qei mafa cake mou na vabautia qa na lea kaikai

na Kalou, a vadureniko mai na mate.¹³No o ba mate tu i na i valavala ca qo tam cilivi vakayago tu, a qei vacola ni vatikem vata qa ciqomi vatikem mai na vatilem i valavala ca.¹⁴A vakawabokotakinia kece na i vola ni vibetaki a dau keda meca tu. A kau dei kece i na lea vakatia I na kauveilatai.¹⁵A sa livatia na kaikai vuara na teiteimatoi qa nira na daulewa a tolavira cece, qa tata nira vakaikai mai na kauveilatai.¹⁶Ia, me kua ni lia e I kidoi ti vatikem i na kani se som, i na gauna ni oga se vula vou, se na Siga ni Turaga.¹⁷O kwe na titi yalo ni kwa, e i na yaco mai, ia na kwa du na Karisito.¹⁸Me kua ni lia e i tovaviti vatikem mai na i sau ni vati lem vabautia sqa dau masutia na agilosu. Na tamata e i na rusuvia na kwa sa tolavia qa sa talave cake i na vuku vakayago lea vakasama.¹⁹E i tam vatakilia na tivokoni mai na ulu. E i vakatau mai na ulu, na yago taucoko, sa vikabikabi na i sema ni yago taucoko na viwawa ni yago ere viqulumi qa cakacaka vata, e i tubu vata qa na tubu a solia na Kalou,²⁰Ma ga e sa mate vata qa na Karisito mai nai vavuvuli vaka Vuravura, na yava o ba takucia qa cola taki no na i vavuvuli vakavuravura.²¹“Ba kua ni qulumia, kua ni drau cia, kia ni dere?”²²Na vikwa taucoko kew e i na qeavu mau ni sa lei qulumi no, me wetai ni sa macala oti mai na i vunau tini qa na i vakavuvuli ni tamata.²³Na vakavuvuli kwe e i lei tolavi ka na kilatia na kwa, qa na yalomalum alumu qa no ledra sagatia ga ledra mata lotu qa na vakararawa taki ni yago. Ia sa lala ka na bibita ni vakavinataki ni yago.

3

¹Ma gail sa tuberiko cake mai qa na Karisito na momo levu, vaka tolavia na kwa i yata tam baletia na vikwa ina vuravura.²Vakanumia na vikwa i yat, tam nia na vikwa nia vuravura.³Oiko ena mate, na lem cola ina cu i va Karisito vua na momo levu.⁴Ko i sa cadre na Karisito, o cei ina lem cola, ena qai cedre muni vua ina tetelagi.⁵Me ra vakamate, qa, na i lawalawa i vuravura-Na vidrivati, No ivalavala dukaveluvelu, na vivinati tam savasava. Na vakasama vayanitu, kocokoco, qwaravi Kalou teni.⁶No dua kora ni tomata ina takucia mai na barisi ni Kalou.⁷Ina vuku ni kwa kwa si dau cola takinia tu na cola kwe.⁸Nikua me sa dei na i valavala ni cola kwa-borisi. Yalo veso, na vikakati, na tata cakaca i tase mai m gusu.⁹Kua ni cori tia i lia leqwa, me wetei ni sa luvalia dei na i valavala ni tamata makawa.¹⁰Sa visau na cola mo tamata vou, me sa vou na vakasoma, vakanonanu me we taki na lea cola i dau vibuli,¹¹ka kwe sa na lala na kirisi so na Jiu cili so tawa cili. Bobula, Sereki, No sa kwa bitabita o Karisito ina kwa vi kwa taucoko.¹²Ka kwe ka tamata digitaki ni Kalou, o koya sa dau loloma. Mo dou vakaisulu taki nia na loloma, yalo makumaku, yalo malumalum.¹³Tuvata qai keta na i lawalawa, ba kua ni dau borisi, wetei sa lia na kcoa sa yaloca vana lia na kwa me wetei sa lala na borisi vaikem na Karisito, mo ba wetai muni.¹⁴Ia me teimata na kwa kece. Kwe na, dauloloma o koya sa vau vina sara.¹⁵Ia me lewe sara vana vailem yalo na vakacegu i Karisito, ni ba oana vicoco ina vuku ni momolevu mete lia vatai me ia gano na vakavinavina.¹⁶Me no ga vakalevu vama vailemyalo na tata i Karisito vana kwa kece: ba vakatavulici qa vakavunauci vaka veikem vana same qa nia na sere qa nia na meke vakayalo, ba sere vati ga vua na Kalou ni sa no vali na vaikem na vaikemyalo ni loloma.¹⁷Ia na kwa kece ba sa kitakinia, ba tata se ba cakacaka, me i ci kece vana yaca ni turaga ko Jisu, o koya sa ia vali ga na kwa vinavina vuci na Kalou na Tamaya.¹⁸Vaikem na vo bubu vakawati mo du volem weili mem; mo ba talarawarewa vo kora na vanam duiwati vaikem, me wetei sa dodonu vua na turaga.¹⁹Vaikem na tawane vakawati, mo ba loma nira na wativaike, qa ba kua ni yalo cakacaka vo kora.²⁰Vaikem na driadria, mo ba talai rewarewa vo kora na leda na tuqwaqwa kece, ni sa vina sara kwe vua na turaga.²¹Vaikem na tamata, mo ba talai rewarewa vo kora na vaikem na turaga vakayago vana kwa kece.²²Vaikem na tamata, mo ba talai rewarewa vo kora na vaikem na momolevu na kwa kece. Kua ni la vali ga vana raivotu, me vinati vaikem vali o ina na tamata: ba ia ga na yalu du, ni ba sa matakucia na turago.²³Ia na kwa kece ba sa tara, kitaki nia vana vu nim yalo kece me wetei vua na turaga me kua ni wetei vo kora na tamata.²⁴Ni ba sa kilatia ba na rewatia ma: vua na turaga na votavota me kea sau: ba sa qwaravia na momolevu o Karisito.²⁵Ia o koya sa tara na kwa cakacaka e sa na rewatia na kwa sau ni ca sa tara; qa wa lala ni vinatia vakalao e lia na tamata.

⁴¹O vatikem na i liuliy, va solia vuara na bobula na kwa e i vina qa dodonu, mo, ba kilatia no ni lia muni vatilem i XXXX I lomalagi.²Ba liavata qa kata no ina masu, ba colataki no i na vavinavina,³Teva masulaki ni vatiketa muni, me me rewa ni dolavia na Kalou na mataniwere ni lea tata, me te tatataki na kwa vuni lei Karisito, qu watilaki tu ka.⁴Ba masu mequ rewa ni gwalala, mequ rewa ni tata ka.⁵Ba yato tu i na yalo matua i medra mata na no tu i teba, sqo ba qulumia na gauna me vatilem.⁶Mo ba dau tukunia ga no vatilem i tukutuku i na yalo vina. Me vataticitaki i na masima, mo ba rewa ni kilatia ka na i sau ni ledra lomatarotara na tamata yalia.⁷Na vikwa taucoko baleti au, o Tikiki e i na qei vakaraitakinia i ratikem. Qu dau lomani koya sara vakalevu na i talai yalo du, qa dau lea bobula na Momo.⁸Qu sa vatalou koya yati me baletia na kwa kwe, mo ba rewa ni vakawa no na kwa baleti vatikemam, sqa me rewa ne levetia cake vatimem yalo.⁹Qu sa vatalaru yati sqa Onisimo, wekai, du yalodu qu dau lomania, o koya e I lia I vatikem. Eri na qei vatakea i vatikem na vikwa taucoko a dau yaco no ka kwe.¹⁰Sa loloma tu yati i vatikem o Arisitako, na koivesu, o Marika muni na vitacini lei Vanavasa o koya o ba sa lei tatau naki ka, ni sa cedre yati mo ba ciqomi koya,¹¹O Jisu muni a nia muni e yaca o Jusito. O Koru. Ga kwe a ba dau cakacaka vata i na matanitu ni Kalou. Aru dau vaceguti au sara vaka levu.¹²Sa loloma yati o Eparafira. E i lia a ba dau cakacaka vata qa lea bobula o Jisu Karisito. A dau madila taki ni vatikem i na masu mo ba rewa ni dure kaikai qa sinai tu i na vikwa kece i e loma na Kalou.¹³Me qu rewa ni vadudutakinia ni a cakacaka vakabibita va iko o kora mou Leotisea, qa ni ra mai Airapoli.¹⁴Eri saloloma tu minu yafi i vatikem o Luke na vuniwai qa Timasa.¹⁵Qi sa loloma tu yati vuara na viwekani ‘Leotisea qa Nimitala, qa ni re na lewe ni lotu i na lea were.¹⁶Ma ga sa teli na i vola kwe i va kemu, me lai teli muni vuara na lewe ni lotu i Leotisea qa mo tolavia mo telia muni nai vola mai vuara i Leotisea.

¹⁷Tukumia va A kipo, “Dania na cakacaka o sa tolavia vua na Momo, e i dodonu mo vasenia Sara”¹⁸Na loloma kwe e i volai no yati i qumawe ni lima- Paula- Ba numi. Au niq u vesu no Me vatilem na vakacegu.

Matai ni cesalonaika

1 ¹Vaula,Silivenusi qa Timoci i na soqosoqo Lotu mai Cesalonaika vua na Kalou na Tamai Keta . Qa na Momo o Jisu Karisito, na loloma qa na vakacegu me vatilem.²Mam dau vagania no maga na vavinavina vua na Kalou me baleti kem, qa dau togai vati kem i na lemam masu.³ Mam tam cegu ni vanumia ga no na leda Kalou na Tamai Keta. Na vatilem cakacaka ni vabautia , qa vati lem oga ni loloma qa na vatilem tu kata i na vanuinui no vua na Momo o Jisu Karisito.⁴Vitacini qa, o ba lei lomani vua na Kalou i ba kilatia na Kalou a digitaki ni vatikem. ⁵Baletia na Kosiveli a tam lakayati i na tata boto , ia i na qwaqwa, i na Yalo Tabu qa na lea vivadeitaki i na calevu vata sokwe, o ba sa kilatia na tamata vakayava a solai ti vatikem vali.⁶O ba sa vakatokotokoci vatikemam qa na Momo , ina vatilem sovia na tata i na vosotia qa na gadre i na Yalo Tabu. ⁷Na kea i soqoni , o vatikem o ba kea i vakaraitaki i vuara na tamata vabautia i Masitonia qai Aakaia.⁸O vatikem du a laka yati na lea tata na Momo, tam nia boto i Masitoni qai Akaia. I vuara koko na tamata vakabautia i Masitonia qa Akaia qa i na vivanua sa rivaki ka na vatilem vakabautia na Kalou. Me baletia so kwe i ba tam mata kwaya ka e i lia na kwa. ⁹O kora vatakinira e re vikwayayaki se na yava a ba mai tara iva vatikem , a re kwaya na vatilem sa tamoi vua na Kalou qa deilaki vele na Kalou matakau mo ba qwaravia na Kalou cola qa du.¹⁰ Re kwaya ni o ba waraki ni luvea mai lomalagi, o koya sa dure mai na mate. Ko kwe o Jisu , o koya i na vagwalalataki nia mai na borisi e i na teitaku mai.

2 ¹O ba sa kilatia vina du, na taciau na vatilem laka ya a tam tawa yaga.² O ba kilatia na vikwa a ba sotaqaya rewa mai, qa na kwa vamaduwa a ba sotavia mai Filipai. A ba vakata ga no vua na vatilem Kalou me leikwai va vatikem na i tukutuku vina ni Kalou ni ba vimulomulo no.³Na vatilemam vamamasu tam nia me cala se dukaduka se lawakitaki. ⁴Ia, me wetai a ba sa vadonui mai vua na Kalou me ba lai nuitaki i na kosiveli, a ba ma tata. A ba tata, lala me dokai ka na tamata , me dokai ka na Kalou. O koya ga i ilovia me da uto.⁵A ba tam vayagatakinia na tata mo ba lei rewati ka i ba kilatia no se a lia na i ulubale me ubia na kocokoco na Kalou e i vatilemam vadudu. ⁶Me ba lei dokai ka mai vuara na tamata ,se o vatikem se mai vuara leqwa i sewa. A ba rewa ni kwaya doudou ni ba avositolu i Karisito.⁷So kwe a ba yalovina i vatimem vibutoyaki me wetai e i lia na mnani driadria e iva mariqetinia na luvea. ⁸I na calevu kwe ba sa yalovina i va vatikem. Ba sa vavinavina ni ba wase va vatikem tam tia kosiveli ni Kalou boto i a na ledra cola muni. O ba sa lei gadretaki sara i va vatikemam.⁹ Ba numia taciau qa na siga ba cakacaka me kua ni lei dani civo i ra lia va vatikemna kosiveli ni Kalou.¹⁰ Ba tia i vadudu , vua na Kalou muni na kea savasava dodonu qa lala na cala i na vatimem i vakarau va vatikem na vakabauti koya. ¹¹Na calevu ga sokwe ba kilatia na vatilemam tara vatikem yalia wetai i tara na vava i va luvea. ¹²A ba kerevi vatikem , uqeti vatikem qa ba usuraki ni vatikem mo ba laka i na calevu e i qiroi ka na Kalou ko a coviko i na lea matanitu qa na lea lagilagi.¹³ I na kwa kwe, sa tam cibuta ka vavinavina vua na Kalou. Ni o ba sa sovia na i tukutuku ni Kalou ba rogo ba vakaio ka ni tam tia tata ni tamata. Oti ba sovia me wetai du na tata ni Kalou. Ko na tata ga kwe, ko i yavavala no i vatimem vibutoyaki vatikem na vakabauti koya.¹⁴Vatikem o taciau qa mo ba tia i vakatakilakila ni Lotu ni Kalou ma i Jiutia i va Karisito Jisu. Ni o ba sotaqaya muni na vikwa tautauvata kwe mai vuara o ba koi vata, mai vuara na Jiu. ¹⁵O kora na Jiu a re vamateru ruarua na Momo o Jisu qai kora na Varovita . Ko ra ga na Jiu a re karavi kemam dei. Re tam doka na Kalou I a re valavala kaikai vuara na tamata .¹⁶ Re tam vatara me ba tata vuara na tamata teni me rewa ni re vacolai. Na kea i soqoni e re na koronia cake ga no ledra i valavala ca. Ia na borisi ni Kalou i na dalara me kedra i tinitini.¹⁷Vatikemam taciau qa ba lei kwali dei mai vatikem vakalekeleke, vakayago tam vakayalo, ba vinatia me ba daniania vatimem mata.¹⁸ A ba vinatia me ba laka yati-O au, o Vaula qu mata laka yati a vakalia qa vakarua-o Setani a tarovi vatikemam. ¹⁹Se na yava re na vatilemam i nuinui, sei vuni gadre se i sala ni vilaveti i e mata na leda Momo o Jisu ina lea laka mai? Tam ni vatikem se i sewa leqwa .²⁰O ke-m saraga na vatilem vu ni lagilagi qa na gadre.

3 ¹Ina vikwa kwe, tena qei tam yogo leqwa, mete qei vakasamatakinia sa vina cake me sa dei tu sqa mai Aceni. ²Iba qei batalai Timoei o taci vatikeman qa vatilemam i tokani vakacacacaka ivua na Kalou ina tukutuku vina i Karisito, mo qwaqwa qa mo lei ;p,amo mp ina vuku ni lem vabautia. ³Me na kua lia ina sasa kurekure ina vuku ni raraci. Iva iko qa iva kora botomumi tete kilatia na ni te sa lea digitaki.⁴I du sara. Na vatilemam no qani iko, me teitei mata ni vecei iko ni ba na sotavia na dredre, ina yaco mai mo na kilatia. ⁵Na keya i balebale, mequ na kua leqa ni sotaqa. Qu sa vakautia yati mo na kilatia no na lem vabautia. Na vunica idau temaki ni iko, i dau kau mai iva keta na rarawa qa na mosi⁶Ia o Timoci ya lesu leqa mai iva vatikemum lea lesu mai iva iko ya kau nomai nai tukutuku vina ni vatilem vabautia qana vatilem loloma. I dau tukunia no i vatikemam ni o dau.humi vatikemam, me wetai ga no mo vinatia mo dani vatikeman qa ba vinatia meba dani botomumi. ⁷Ivu keya I balebale, taci au, a ba sa lei bauwaitaki mai iva iko ina vuku ni lem vabautia. Ina vatilemam dredre qa ina rarawa.⁸Tena cola no, ia o iko mo dure vaqwaqwa no ivuq na Kalou. ⁹Mete na qei vavinavina vakayava vua na kalou baleti iko, ina lea vakacequ tesa sotavia tu mai vua na Kalou baleti keta? ¹⁰Bogi qa na siga ya ba masulaki ni ikono vakalevu me ba tolavia um mata qa ba vakarautakinia iva iko i sewa na kwa i malumalum ing lem vabautia.¹¹Ina leda Kalou qa o Tamaya vataki ni koya, qa na leda Kalou o Jisu, i dusia leda calevu iva iko. ¹²Na Kalou me qei vakalevutaki niko no qa watilaki ni iko qa i vuara leqwa i sewa qa iva kora koko na tamata, me wetei aba sa tara rewa

iva iko. ¹³Me vaqwaqwatakinia no na meda yalo mete kua ni bilitaki no ni lalano na savasava ivua na Kalou qa o Tamaya ina lea lesu mai na leda Kalou o Jisu qa o kora koko lea tamata savasava.

4 ¹Mequ vakasenia oti, na viwekani, ei ba ga drevia XXXXX bita me be vamosati vadikem qa ba vekarotia ina mo mo lem o Jisu. Me wetai o ba sa sovia na viva uasola mai vetikemam baletia vatilem yatorata qe na Kalou qa vamarautaki ni voya, ga i na calem uwe ba yato, ia me rewa ni todre sara i yata. ²Ni oba sa Kilatia na i vakasala aba vagani vetikam me baletia na mo mo lem o Jisu. ³Ni sa mnia kwe na loma ni Kalou i vatikem, mo ba tia kwa tabu, mo ba laka dei ma na gagadra ca ni meda tabataba, ⁴I vetikom yalia moba duku Kilatia na marovoitia ni meda tabataba me kwa abu ga dokai, ⁵Me kua na gajadre nubu cXXX ni garogaro coke ca, me wetai o Kora na (koi mata nitu teni erc tam kiletia na Kalou). ⁶Me kua ni lia i vakem me vakamanitia ga vativa cala sm wekeya i na kwakwe. Baletia ne momo lem ci dau borisi taki na vikwa wetai kwe, me wetai a ba sa vaku voti vatilem oti ka ga ba dau kwaya ga no. ⁷Na Kalou a tam covi keta meta dukeveluvelu, ia mete yalo savasava ga. ⁸O koya so kwe, ko ei cekatia na kwa kwe ei tam cakatia na tamata, ia, ei cakatia na Kalou, ko a vaga niko lea yalo Tabu. ⁹Me baletia na vilomani vavitacini, ei tam yaga me lia me vola yati i vatakem, o vatikem yalia sa vamli a' vatikem na Kalou mom Vilomani yalia qai vatilem. ¹⁰Ei du um tara na vikwa kwe i mara koko ne viwekani am mo Tu i Masitonia koko. Ia ci ba vinatia na XXXXX mom todre cake leqwa i yata. ¹¹Ei ba gadrevia muni moba vaqwaqwa mo cola qo rewatiko vali, qwaravia vina bm i tavi koko, go dau medile um h'me, me wetai a be sa savawti kem ke. ¹²Me rewa ni o yato doudou i medra mata i to ba go ba tam dravudravua i na lia na kwa. ¹³Ei ba tam vinatia mo tam lei vasalataki, na vXXXkam, me Saleti kora fa moce tu, mo ba kua ni rarawa me wetai o Kora na kea vo, Ko ei llala dedra i nuinui. ¹⁴Ma ja Te vabeutia ni o Jisu a cibuta ei begu qa dure leqwa, ei na yaco na uaku ei na mei Kora mai qa Jisu o Kora ere mole tu i vue. ¹⁵Ko kwe ei ba vele i vatikem i na lea tata na momo levu, o Keta koko te cola Tu, o Kora ere vo tu i na lea laka mai na momo heru, ei du tene tam teteimata i vuara ere moce tu. ¹⁶Ni na lake civo mai lomalagi na momo heru. E i na lake mai i na lia na gisa, i na domo ni agilosu momo, qa ne tavui ni Kalou, qa ra na dure Sila o Kora na mate tu iva Karisito. ¹⁷O keta Te cola no i na gaunaso kwe, o Kora na vo tu, tena qei lia vata ina me cawa me te visotari qa no momo lem i na kao. I na calovu kwe Te sa na no Tu ga sqa ne momo lem ina vigauna koko. ¹⁸Ko so kure mo ba vivacegui yalia i na Vilata raki kwe.

5 ¹Ko kwe me baletia na vigaina qa na viyabavi, na vinekam; o ba sa tam gadvevia me lia leqwa na kwa me volai yati i tatikem. ²Ni oba sa Kilatia vina du na siga lea na momo lem ei na lake mai me wetai na dau driva ina bogi. ³Ni re kwaya, "ba vavaleyu qo ba maroroi," ei na cadrivi boto na yaco na vivakarusai i buava. Ei na wetai na lea madila ni vakasucuei lia na vibulou sa kimikimi, ei na lala na ca lem mere Tuba dei rewa ka. ⁴Ia o vatikem, na viwekani o ba tam no tu i na gigilo, so na siga kwe ei na Tam Kison' vtikem me wetai ka laka mai na daudriva. ⁵No oba tia driadria koko ni celo qa no driadria koko ni Siga. Te tam tia driadria m' bogi se na gigilo. ⁶Ko so kwe me te kwa ni moce wetai ere Tara ei Sewa. Ia, me Te vadriu mata ga no qa me kwemi dau moce. ⁷O Kora na daumole ere i na bogi, qa o Kora na dau som mere yareba ere tara muni ei bogi. ⁸"me weta" ni leak na siga, mete yadra qa Taqa na vakabauta qa na loloma me tik i tatarovi, qa na vakanainui ni cola me tia i sala. ⁹Na Kalou a Tam nakitia me te lei borisi, la mete rewatia na cola I vua leda molo Levu o Jisu Karisito, ¹⁰Ko a dosai me baletia leda cola, mete rewa, ma ga Tera Tola mo se Teva mo le, mete cola ga no qai Koya. ¹¹O koya so Kwe ba vivaXXXX via na tamata yalia, ba vivaikaikaita ki i yata, me wetai" oba sa tara no. ¹²E i ba yalo gu ni moseti vetikem, na viwekani, mo ba dau wewei Kora ere viqwaravi tu i na mem bikawa caki, qa re tete i mata mo i vakem baletia na momo lem qa re duci calemi va kem, ¹³Qom dani Kora i yata i na loloma baletia na: dagidagi ere qwaravia tu. Ba no va ke XXXX tui i na vetimem vikawaca ki. ¹⁴E i ba vonota ki ni kem, na viwekani: Tata ni Kora vakakaia Kora ere duakara, va yaloqwaqwa ni Kora ere yalo sewasewa, legai kora na momolum, qa dau vivosoti i vuara koko. ¹⁵Yadravia me kua ni lia ei Saumia i na ca lea Tara kwa caka c ei lia. Ia, me vatolavia na yeva ei vina i na Tamata yalia qa i vuara koko. ¹⁶Dau mamerau Tu ga. ¹⁷Me Tadodo tu ga vati lem masu. ¹⁸I ' na vikwa koko ga ba vakavinavina. Ni sa ni a kwe e loma na Kalou iva Karisito Jisu baleti vatikem. ¹⁹Kua ni lovia na Yalo. ²⁰Kua ni becia na varovisai. ²¹Vatovelua na kwe koko. Qulukata na kwa ei vina. ²²Laka dei mei, mo vayawa tiko mai na vimataqali dukeduke koko. ²³Na Kalou ni vivacejui me vekamakumaku taki ni vatikem vaka oit. Vatimam yalo, loma, qa na yago me kua ni dukaduka tam lei bilitaki me coka co qa waraki nia lea lava leqa mai leda momo lem o Jisu Karisito. ²⁴E I yalo du o koya a covi vetikem, o Koya ga muni ei na vayaconia. ²⁵Na viweka ni, ba ma sulaki ni vatikemam muni. ²⁶ Ba lomamira na viwekani ina viyayabo sarasara. ²⁷Qi sa kwaya vakaikai yati i vatikem ina yaca ni momo levu nai vola kwe me Teli i vuara koko na viweko ni. ²⁸Na loloma ni leda Momo levu o Jisu Karisito me vatilem.

Nei karua cesolonaika

1 ¹O vatikemam, o Vaula, o Silivenusi qa o Timoci i nai soqosoqo lotu i Cesolonaika mai vua na Kalou na Tamai Meda qa na Momo Levu o Jisu Karisito. ²Me vatilem na loloma qa na vakacegu mai vua na Kalou na Tamai Meda qa na Momo Levu o Jisu Karisito. ³I ba sa tam cegu rewa i na vavinavina vua na Kalou me baleti vatikemam na lequ vitacini vaka yalo. Ni sa dodonu ga ,baletia na vatilem vakabautia isa tubu sara no vakalevu qa sa tubu qa sa tubu valevu no muni na vatilem vilomani vakataki ni vatikem. I ba sa gadre qei vatikem sara i vuara na soqosoqo lewe ni lotu ni Kalou. ⁴ I ba sa vitalanoataki nia na vatilem vosotia qa na vakabautia ina vatilem vakararawataki. Ko kwe nai vatakei ni lewa dodonu ni Kalou. ⁵ Mo ba qei vakabau mo ba yaga i na matanitu ni Kalou, ni o ba sotavia kwa mosimosi. ⁶Ei dodonu i vua na Kalou me

vakararawataki ni ra o kora a re vakarawarawataki ni vatiklem'.⁷ E i ledra na vakacegu o kora na vakacacani vata qai vaticemam'. I na qei tara kwe i na lea cedre mai na Momo Levu o Jisu mai lomalagi qai kora na agilosu i na lea kaikai.⁸ I na mamaudre ni quto ei na qei saumia lesu iva kora na tam, kilatia na Kalou qa, kora na tamtalaiwarewarewa ina Kosiveli ni leda Momo Levu o Jisu.⁹ E re na qei vakasaurataki ina vivarusai tam vaka i yalayala i e mata na Momo Levu qa na tetelagi ni lea kaikai.¹⁰ I qei tara na kwa ni sa laka mai na siga so kwe me re qei rokovi koya na lea tamata yalo savasava qa lei qoroi i vuara na vabautia.¹¹ Ko kwe sa tam cibuta na vatilemam' na masulaki ni vatikem'. I ba sa masutia na leda Kalou me teli vatikem' mo ba yaga i na kwa oba sa lai co kwa. Sa vatilemam' masu me vakayaconia sara na vigagadre ei cokotia vina qa na cakacaka ni vakabautia qa na qwaqwa.¹² I ba sa masulakinia na kwa kwe, ia e yaca na Momo Levu o Jisu me lei vatetelagitakiva va vatikem'. I ba sa masulakinia muni mo ba lei vatetelagi taki mai vua, i na vuku ni lea loloma a na Kalou qa na Momo o Jisu Karisito.

2¹ Ko kwe me baletia na lea laka leqwa mai na leda, Momo Levu o Jisu Karisito, qa leda mai vasoqoni vata mai vua, a ba sa cacani iko ka vitacini,² mo kua ni sotavia vakarewarewa ni vivasosataki se na leda me kua ni yavalati kwa na yalo i na vitukutuku se nai vola wetai alaka no mai va vaticemam' me wetai du na ni lea lesu leqwa mai na Momo Levu.³ Me kua ni lia me vayalo sewasewa ni vatikem', i na lia na kwa me yacovia na tiva cala, qa me lai vatakei re nai valavala cakaca, i vua na luve ni cakaca.⁴ O koya sa saqatia tu boto na lewa, qa valeqaleqa vali vuara me wetai na Kalou, qa me dau lei qwaravi, o koya i wetai e i lia na tamata i dau no vali i na were ni soro ni Kalou me dau valavelavetia me tia Kalou.⁵ E sa tam numia na lequ dau no vali qai iko, qu sa dau kwaya vali iva iko na vi kwa koko kwe?⁶ E sa kilatia vina na kea i walewale me yacovia na kea gauna donu.⁷ Sa tara vailo vali nai valavala cakaca, i lia takoso via ga no me yacovia na gauna mo na waraki nia i na lea lei mei dei kwa.⁸ A na lei vatakei vua vua nai valavala cakaca, i vua na Momo Levu o Jisu mena vamate ni koya boto ina cegu ni e gusu. Na Momo Levu ina vakatawayagataki nia ina lea lesu mai.⁹ I na lakwa mai na tamata i valavala cakacaka, ina mai tara na valavala lei setani ina lea kaiakai koko qa vivatakilakila qa na vi kwa coricori,¹⁰ qa na vi kwa dukaduka qa na kwa koko kwe ina bita ci kora na tamata sa rusa no, baletia are tam' qulu na loloma, qa na du, me rewa ni re cola.¹¹ Me watai sara ga kwe, na lea vatala mai na Kalou na dau ni vere, me rewa ni re vabautia nai tukutuku cori. Na i soqoni boto,¹² e re na lei vilewai koko, o kora koko na tam vabautia na kwa du, qa ra va loma vina nia na tam' savasava.¹³ Me te solia no i vua na Kalou na vavinavina me baleti iko, vitacini, loloma mai vua na Momo Levu, ni sa digitaki ni iko na Kalou mo tei matai vua ni vivacolai, i na vi savasava ni Yalo Tabu, qa na lem dau vabautia na du.¹⁴ A sa covi iko i na kwa kwe i na kosiveli, me rewa ni ko kalougata i vua na Momo o Jisu Karisito. Maga so kwe vitacini, dure vaqwaqwa, qo¹⁵ qulumia kata nai tovo, aba sa dau vono ti iko ka, i na tata se i nai vola.¹⁶ Ko kwe na leda Momo Levu o Jisu Karisito va taki nia boto, qa na Kalou na Tamai meda, O koya i lomani keta qa solia i va keta na vakacegu qa na nuinui vina ina vuku ni lea loloma tam' yalani.¹⁷ Vakacegu me tau i vati mem' loma ina vi cakacaka vina qana lea Tata.

3¹ Ko kwe vitacini, ba masulaki ni vitikem' mai, so kwe na lea tata na Momo Levu, qa me vagugutaki na kea vatetelagitaki, me wetai ga muni i tautu iva iko,² Ba masu mete laka dei mai i na vi kwa vakaca qa na vi kwa vaka yanitu i vuara, ie vu ni te tam vakabautia koko.³ Ia na Momo Levu sa rui yalo du okoya ina vukeko qa maroroi tiko mai na cakacaka ni gigilo.⁴ E ba sa vakabautia na Momo Levu baleti iko mona tara ruarua qo ba vakuria ga no na vi kwa o ba lei vece ba tara.⁵ Me laka sara vadodonu na Momo Levu im' uto mai na loloma ni Kalou, qa vinumi sa tam' vaiyalayala i va Karisito.⁶ Ko kwe i ba sa kwa va kaikai i va iko i va vatikem' vitacini na yaca ni vatileda Momo Levu o Jisu Karisito mo ba lavi kora yalia na vitacini o kora e re cola tu ina duakara ni cola, qara tam cola taki na cola vai vakarau, o sovia mai i va vatikem'.⁷ O ba kilatia vina ni dododnu mo ba vakatokotokoci vatikem', a ba sa tam cola vata qai vatikem' me wetai o kora e re tam' vakaivakarau.⁸ A ba tam' kania na kea magiti ei lia ni ba tam' saumia, ia a ba cakacaka na siga qa na bogi ina vocotia qa ma kea medre me kua ni vabitabita nia na lea dagidagi ei lia leqa na tamata.⁹ Ei tam' kea i balebale ni lala i va vaticemam' na lewa, ia i ba tara na kwa kwe me rewa ni ba tia i vakarau mo ba rewa ni vatokotokoci vatikemam'.¹⁰ Na gauna teva no vata vali ka, a ba va taulewataki nia, "O koya ei tam mata cakacaka me kua ni kani o koya".¹¹ I ba varogo ni ru sewa i va vatikem' i ru visabuki vali, ere dau cikociko be.¹² O kora na mataqali kwe i ba vakararatira qa tolomaki nira i na Momo Levu o Jisu Karisito me re tara galugalu qa duku kania ga na kedra.¹³ O kem, na taci au qa, mo ba kua ni yalo sewasewa i na cakacaka dodonu.¹⁴ Ia ma ga i lia ei tam' takucia na vatilemam' tata i nai vola kwe, ba vakatania qa mo ba kua ni legaya, me rewa ni qei wariwari ka.¹⁵ Ia mo ba kua ni tolavi koya me tia meca, ia teva o katia ga me ni wekai vatiketa.¹⁶ Me vatileda vata na vakacegu mai vua na Momo Levu i na vigauna qa na vicalevu koko.¹⁷ O au o Vaula qi sa loloma tu yati, qi volavola no yati kwe, i qu titit ni lima boto, koi tia vakadudu i na vivola koko qu sa vola rewa.¹⁸ Me vatilem' koko na lea loloma na leda Momo o Jisu Karisito. Emeni.

1 Timoci

1¹ O vaula na lea Arositolo 'o Kharisito Jisu na lea vi lesu ina lea vivaroti na Khlou na leda I vakha cola qa Kharisito Jisa na leda i nuinui,² I va Timoci, o luvequ du i na vaukhabaautia: me sa vagavia iva I kho na Khalai o Tamai, meda qa o Kuaricito Jisu na leda Momo na lea loloma vasu civo mai, qa na yalololoma qa na lea vakhacegu,³ Qi sa valoma tikho mo nodou ni ga no i Epeso no qu sa na lakha i Masitonia, Mo qei varotakiuniva kha na tamata me re khua ni vavuvuli takhi na teni vakhavuvuli.⁴ Lakha lakha ere na qwi va dunia nai talanoa buli ei sewa qa nai vala ni khwa balavu. Ni re na Khau mai na viseseti i cala kha na i tuvatuva ni Khalou, ni tauvata गया na vakhabautia.⁵ Na khea i nakhi ni vivunauci kwe na

loloma rose mai XXXXmai na vumia vina, qa i na cokhoti ni vakhabautia. ⁶Ei sewa na tamata ere na lakha vele yati rua vikwa kwe qa re teni vukhi khi hai talanoa vakhariva. ⁷A re vinatia me re tia dau ni vi vakhavuvuli ni lawa qa re tam khilatia na kwa me re kwaya, m se na i vadudu ivuara. ⁸Ta sa khilatia ne vina na i vunau ma ga ne te vatakhurcua va vina. ⁹Me te khilatia, a tam vuli na lawa me baleti khora na yalododonu me baletikhora ga na dau basu lawa qa i khora na tamata dau va khacaca, tamata tam dau lotu qa i valavala cakhaca, qa o khora ere tam va kha yalo se tam vakhalou, o khora are vamatei Tamadra q o muadra, are sa daulaba, ¹⁰O khora na dau vidrivati, o khora na vinoqai vatagwane se va yalewa, o khora na dau sobe tamata me re vabibitataka le dra cakha cakha, o khora na tamata coricori, o khora na dau bubului coricori, se dau tara na kwa sa saqatia na i vavuvuli du. ¹¹Na vavuvu li kwe sa lei ligo ci i na khosiveli qu sa lei vakhu kha mai vua na Khalou dauvivakhalouga tatakhi o khoya qi sa vabautia. ¹²Qi sa vainavina i va Kharisito Jisu na leda Momo. O khoya sa vaqwa aqwa takhi ni au, i na vakhu ne cakhacakha kwe i na lea vivabauti, qa sa digi au me qu viqwaravi. ¹³Vitalia na lequ dau beci Khoya tu I mati qu dau va rarawatakhi ni Khoya tu, qu tamata viavialevu i ra Khoya. A sa dau loloma ga I va au na uhalou baletia ni qu dau vayaconia tu na vikwa kwe i na dela ni tam Khilatia qa na tam vauhabautia. ¹⁴Ia sa qei sigia mai va au, na Momo na lea loloma i se balebale qa vagani au va va khabautia qa na loloma savu mai va Kharisito Jisu. ¹⁵Sa nia kwe na i tukutuku du me te sovia cokho, ni a lakha mai i vuravura o Kharisito Jisu me mai va cola rura na Tamata l vala vala cakhaca, I vuara qi nakhi talia i yata. ¹⁶I na vikwa kwe sa yalololoma ga mai va au, na khalou, qa sa vatakeha mai kha o Kharisito Jisu na hubu ne lea dau vosotia vatutunu vali mai na lequ cola ru vinatia me qu tia i varaitakhi qa me qu tia i va dudu i va khora na vakhabautia khi na cola tam oti rewa. ¹⁷Ma lei ro khovi qa vatetelagi taki na Momo levu ni tabagauna, na taukei ni cola Tam cava rewa, tam lei dani, na Khalou talia, me vavokhorokhotakhi mom dokhai me tam cava Emeni. ¹⁸Ai Timoci Luvequ, qi sa vacukhutia i va ikho na i tavi kwe i na vuku ni Karovisai sa lei kwai oit me baleti ikho, mo valutia i nai valu vina, ¹⁹Qulumia khata na vabautia qa vatau lewa vina i buto, ei se wa ere tam dau varogocia na vi kwa kwe ere dau cacabakhinia ledra va bautia. ²⁰Avu sa wetei muni kwe o l menea qai Alekniseda, o khoru qu sa vaga ni satani kha me ru vulicia kha me ru tinia na lodru tata vacacatakhia na Khalou.

2 ¹Ta kwe, na i taulari kwa cokho, me tara re na masumasu, na masu vu cacau, qa masu ni vavinavina mo tara na tamata cokho. ²Masulakni na ulu ni viliutavani qai kwuora ere dau ni viliutakhi, me rewa ni te cola vina qei te cola cola sautu i na i tovo cokho vakhalou sqa rakhorakho! ³Ia kwe ei vina te sovia ne ai vakhoua na Khalou na leda i vauhacola ⁴I sa vina tia o khoya me cola na tamata qa me re khitatia vikwa du ⁵Ni lia boto na khalou, qa ia boto na dau vivaloma i na. Khawacaki ni Khalou qa na tamata, na tamata Kharisito Jisu. ⁶A sa vagania leg cola me voli Kheta cokho kha na tamata, na kwa me lei kwai i na khea gauna. ⁷I na vikwa kwe qu sa lei kici me qu vunautakhi nia qa tia i avositolo – Qi kwaya no na kwa du, Qe tam covi qi tia vavuvuli ni vimatanitu I na valoautia qa na du. ⁸O khoya sokwe, qi vinatia me te masu cokho na tagane i na vivanua sqa me te lavetia cadra me da lima vakha yalo i lata kha na borise qa va viba. ⁹I na cale vu vata ga, na vibulou me re taga na I sulu tu vakhi Matau ni ra yalovina qa yahomatua, me kwa ne tale me dra rau ni ulu se me taqa na i ukhuukhu khoula, se na Matamava se i su lu sau levu. ¹⁰La me. Re vaitovotakhi ni sa na vibulou i na tovo vina vakhalou I na cakhacakha vina. ¹¹Na vibulou ei dodonu me vaydomalumalum takru ire Khora vu ra sa vaXXXX ¹²Qi sa tam vadoneu Khora na vibulou me ra vivavulici se me ra lewai khora na tagwane, la me galu ¹³A buli i mafa o Atama a qei buli i takhu o ivi ¹⁴O Atama a tam lei varici o ivi ga lutu i na i mari a tara i vua a qei vavunia na vele ¹⁵Ere na qei vacdai ma ga e re sa vakhasucu driadri, ma ga e re sa tudei i navabautia qa na loloma na yalosavasava kei yalomatua.

3 ¹Sa nia kwe na Tata du; Ma ga e i lia ei vinatia me viuutakvu, ei vinatia na cakacaka vina. ²O khoya sokwe na dau ne viliutaki me tavu lei dilio na lea i tovo, me sa lia ga boto oe lewe, Me mavnakhufu, me yalomatua, me vina na lea i tovo, me vina lea vakasama, me dau vacegu ti Khora vina lea vuniwere, me matau i na cakhacakha ni vivavulici. ³Sa dodonu me Khua ni som waini, me khua ni yalokhaukhai, la me yalomalumalum qa yalovina. Ei tam dodonu me lomania na i lavo. ⁴Ei dodonu me vataulewa vina i na lea vuniwere, qa me vadeitai Khinia i vuara na driadria meru mamakhutu qa meru sovia na vikwa vivovo l tiru Kha. ⁵Ni lia na tamata ni tam khulatia na vataulewa takhinia lea vuniwere, i na qei vataulewea takhinia rewa vakhayava na soqosoqo lotu ne Khalou? ⁶Me khua ni qei visau vou, i na qei tii lei vorisi me wetei na nitu. ⁷Ei dodome me tamata leidavu cadra mai lvuara mai taudauna ni lotu mei rewa ni khua ni lutu dei mai na vina o na qei tacori I na tai ne yavutu. ⁸O khora muni na dau vivake i vuto ne Soqosoqo lotu ei dodo nu me re i vakharau vina, qa me yalodu, Me re khua ne dau vivkhu i l na ledra dau tata. Me re khua ni somia vakhasivia na waini se dau khocokhoco. ⁹I na lewai buto savasava, me re qulumia Khata na du ei vubu ni vakhauautia. ¹⁰Ei dodonu me se lei vatoveli re i mata, qa ra na qei viqwaravi vua ga ei sa lalalia na kwa ere sa lei tavui kha. ¹¹Me wefei muru, o medra lewe mere I vakharau vina qa kwa khua ni dau kwakwai; me re yalomalumalum i na vikwa cokho. ¹²Na dauvivukhe i na buto ne lotu me tia tagwane me ua. Boto o e lewe me rewa ni vakhataulewa takhimva vavina kha na driadria qai khoya na lea vuniwere. ¹³O khora na dau sqwaravia vavina nai tavi ere na dauvairoga ogo sara qa re dau lei dokhai sara vakha levu i na du ni vakhabauti Kharisito Jisu. ¹⁴I na lequvola no yati nai vola kwe i va ikho, qi sa nuitakhi nia vu qu na lakha vakha rewarewa yati me qu lei dam kho. ¹⁵La ma ga qi na bere ya, qi sa vola no yati ia me rewa ni Khilatia no via kwa Mo tara I na vuniwere ni Khalou, sa nia nai Soqosoqo lotu ni Khalu cola, na duru qa me vukhe na kwa du. ¹⁶Mum sa vadudu takhinia na tetelagi ne bonu ni takhutukhu ei vakhalou. Ei wetei na yago vatamata, qa sa waqaru i na Yalo Tabu, Sa ugocia na, Vtailosi, Ere sa vunautakhu ina vimatavitu, Sa vakhavauti l ka vuravura, Salei lagiti na lea sa lakha cadra i lomalagi

4¹ Sa kwaya rewa na Yalo Tabu ina gauna i taku sava kwe si bi na tamata e re na deinia dei na vabautia qa ra na yanina viyalo covicovi qa na i vivakvuli ledra na nitu. ²Ina ledra virewai na covicovi, na ledra vakatulewa ere sa na lei rewati ka. ³E re na tam vinatia me re vilewe na tamata qa re lavakinia me re duwavakinia na magiti ko a bulia na Kalou me lei cigonu ga ina vakavinavina mai vuara e re vabautia qa re kilatia ne du. ⁴Va vikwa koko a bulia na Kalou e re vina; qa lala lia na kwa me lei ci qomi ina vavinavina me ke lei duwaraki. ⁵Do sa lei vatabui i na tata ni Kalou qa na masu. ⁶Ma ga e taunia na vikwa kwe medra mata na viwekani, o iko ei lia lea dau ni viqwaravi o Jisu Karisito. O sa lei vacolacolataki ina tata ni vabautia qa na vikwa vina o lei vakavuli ka ko sa takuicia no. ⁷Kuwa ni vinatia na i talanoa koi tam va-Kalou ko re dau takitaki nia na yalewa tuqwaqwa. Ia mo, vataku takui cia na savasava va.Kalou ⁸Na vakaikaiyago yavia e i tau kea yaga, ia na cola savasava bakalou e ii yaga ina kwa koko. E i lei qulumi ka na kwa ei yalataki na cola kwe qa na cola mai taku. ⁹Na i tukutuku kwe mo nuitaki ina qa yaga boto muni mo camania vakalevu sara. ¹⁰Ko sara ga kwe aba cakacaka kaikai qa ba madila ka. Do aba nuitaki no na Kalou koi cola, ko na leda i vakacola na tamata koko, vabitabita vuara na vabautia. ¹¹Vecera mata na tamata qo vavulici kora na vikwa kwe. ¹²Me kua ni lia ei beci iko beletia e driadria, mo tea i vakarau vuara na vabantia, ina tata, lem i valavala, loloma, yaloduvakaoti qa na savasava. ¹³Me yacovia lequ lesu ya, wilia vakalevu, ina vilaveti, qa na kwa o vulicia. ¹⁴Kua ni becia na i solisdi ei tau no iva iko, ko lei ragani ina varovisai, i na ledra derei iko medra lima na tuqwaqwa. ¹⁵Qaraunia vina na vikwa kwe. Me tau i va iko, na vanua esa ya covia no me re dania muni na tamata koko. ¹⁶Qarauniko vina sara qa na vikwa o lei vakavuli ka. Togaya ga no na vikwa kwe. Na lem tara ga no kwe, e na vacola ni iko qa kora muni e re rogoi Iko.

5¹ Kua ni tata kaikai ni a ei lia na momo tuqwaqwa, vayaloqwaqwa ni koya me wetai ei lia na vava vayaloqwaqwa ni kora na tukaikai me re weta o guanem tagwane. ²O kora na yalewa tuqwaqwa me wetai o kora na nene, o kora na vulau yasewa me wetai o kora na gwanem yalewa ina yalo i savasava. ³Dokai kove na dawai, o kora na dawai du tu kwe. ⁴Ma ga e i lia na dawai ei valuvani be i va viagoni, me re lei vakavuli me ra tatakea na ledra dokai kova sila re i mata lea vaniwere. Me ra saumia lesu na kwa vuara na ledra i tubutubu, baletia kwe i vinatia na Kalou. ⁵O koya ge ei dawai du tu, qa no talia vali e i nuitaki nia na Kalou qa togaya ga no ina kerekere qana masu ina siga qa na bogi. ⁶Nayalewa e i mavau no vakaseseraurau e i sa mate rewa tu ni si cola vali. ⁷Vecera rewa yati na kwa kwe, me ma lala ledra cala. ⁸Ma ga e i lia i tam qwaravia vina lea i tokani, vabibita lea vumweve, e i tam vataken na lea vabantia qa caka ca sava o koya mai i va vua ei tam vabantia. ⁹E i vadonui ga me dawai ko i sewasewa lea yabaki ni cola i na onosagavulu, qa me lia boto lea tagwane. ¹⁰Me lai kilati ni tara na kwa vina, ma ga ei qwavavi koru lia driadria, se i qwawavia lia ha vulagi, se a dralia boti re me dra titi ni la na tamata vatabui ni Kalou, se i vaagati kora na lei vakacacani, se i qwavana vakatabakilia na cakacaka vina koko. ¹¹Vuava na dawai yadria, me re kua ni teli gara kwe. Do ave taleitaki nia na kwa vakayago koi tam ra-Karisito, re vinatia ga me re vakavilewe. ¹²I na caleva kwe re sa loronia i ruara na borisi do re sa deima vatiki tiki na matai ni vunau. ¹³Na guana veta sokwe, re sa vulicia no na duakara, me re yato rauni i viwerewere. Re tam vu cese boto, re vitalanotaki na kwa ei lala e bete qa re toda, qa re kwaya ne kwa i tau donu. ¹⁴Qi na vinati kora no ka na yada driadria me re vavilewe, me re valuvani, re lewa vina ledra vuniwere, me re kua ni vagnia ei ha na gwalala vua na meca me vacala ni keta. ¹⁵Do ava sa vuki dei rewa ka a sewa iva Setani. ¹⁶Ia ma ga e i lia na vibulou vabautia e i nodoki vua ei lia ne dawai, me vukei kora, me kwe ni vaicolacola ka na lotu, me re lei vuke ka ha dawai du. ¹⁷O kora na tuqwaqwa re dau vataulewa vina me re lei do kai vakarua, vabitabita o kora aa medila ina tata ga na vivakavuli? ¹⁸Do i kwaya ha i vola, “Kua ni taunia na i va raele vua ne bulumakau maga i butalaki nia ho ne sila.” Na tamata daucakacaka e i rautia vina na kea i sau.” ¹⁹Kua ni vabautia ma ga e i lei tauni e i lia na tuqwaqwa vakavo ma ga isa rua sei tolu na i vadudu. ²⁰Vadodonu taki nia e i lia ei cala me re rewa ni metaku ka ne kea vo. ²¹Qi sa varotinia ke iva iko, ei mata na Kalou ga Karisito Jisu, qa ra na agilosu lei digitaki, me re qulania kata nai vakaro kwe qa kua ni viu boto e tiki, me ku a ni tare na kwa be kwa ni vi totaki. ²²Kua ni deve vasanri ei lia imlima. Mo kua ni viwase lea i valavale ca e i lia leqwa na tamata. Mo maroroi iko mo savasava tu. ²³Kua leqwa ni gei som wai. Ia kokwe, mo somia vasewasewa na waini baletia XXXkete qa na lem dau tauvi mate vitaravi. ²⁴Na ledra i valavala ca ei sewa aa tamata ei dau lai kilati levu, e re na lei tarogi ka. Ia ei sewa aa i valavala ca i gei dau takaci mai. ²⁵Ina calevu vata sokwe, ei sewa na cakacaka do e vina e I dau lei kilati levu, e i sewa leqwa ei tam rewa ni lei ohtaki rewa.

6¹ Deini kora koko na okati no i nai dagidagi bibita ni bobula me re vatokai kora no na ledra i liulin me rautikora vina na varoko roko koko. Me re tara no na kwa kwe me rewa vu ni kua ni lei coritaki e yaca na Kalou qa na lea i vavuvuli. ²Na bobula ko i vabautia no na lea i liuliu me kua ni vatakea no ni tam rokovi koya, do e ri vitacini. Ko kwe, me qwaravi ko ra ga vakalevu. O kora e re gulumia na kea vina o kora na vabantia qa re lei lomam. Vaka vulitaki qo kwaya me tara na vi kwa raki kwe. ³Ma ga e i lia e i vakavulitaki no na i tukutuku coritaki qa tam liavata qa na i vitukutuku du me baletia na leda Momo o Jisu Karisito vata qa na i vavuvuli va-Kalou, ⁴O koya i dokadoka qa tam kilatia e i lia na kwa. E i tam kauwaitaki nia du na visagasaga qa na Viba baletia na tata koi kau mai viqati, tam liavata, vivamaduataki, kasami caka ca, ⁵Qa na ledru viba e ri rua na tamata ko i lala na kwa vina i dau tase ma i ledru vakasama. Re sa vavelenia na du qa re numia tu na vikwa va-Kalou e i tea calevu vu kea lei rewati e i bi na i lavo. ⁶Na vikwa va-Kalou ko i lei gadretaki e i tea tubu levu. ⁷E i lala lia na kwa te kau mai vuravura, e i lala ga muni na kwa te na kau dei mai ka. ⁸Rautia vina boto kew, me te dau yalovakacogu i na magiti qa na i sulu. ⁹O kora na vinatia no me re vutuniyau e re dau luta ina vitemaki, I na lia na tai. Re dau lutu ina bi na kwa lialia, qa na vigagadre ko i mosi, qa na vikwa leqwa i sewa ko i da va cidromnia ha tamata me vacakaca ina qa rarusania ¹⁰Na lomania na i lavo ko i lia e waka na kwa cakaca koko. Re sewa tamata re vinatia a ra sa

laka cala dei mai na vabautia qa sa lauti kora i na mo si ko i levu du.¹¹ Ia o iko, tamata ni Kalou, tubaraki nia mai na Vikwa kwe. Sagatia mo yalododonu, va-Kalou, yalodu, dau loloma, dauvosotia, qo yalo savu.¹² Vivalataki ko na vivala vina ni vabautia. Mo qulumia kata na cola tamvaiyalayala ko o lei co vura, me wetai na lem vagania rewa na vatutusa vina i me dra mata na i vadudu.¹³ Qu sa solia na i vakaro va iko i e ma ta na Kalou, ko i vagania na cola, vuara na kwa koko, e mata ni Karisito Jisu, ko a vatusania e mata ni Ponitio Paiato qa tara na vatutusa vina.¹⁴ Me maroroya na i vunau, lala ha duka se lec tavui me yacovia na lea tase mai na leda Momo o Jisu Karisito.¹⁵ Na Kalou ina vatakea mai na lea tase mai ha Karisito ina kea gauna koi donu-Kalou, ko na kalougata qa lewa vai koya ga, na Tui koi tam mudu lea lewa, qa na Momo ko i vatulewa.¹⁶ O koya talia ga e i tam mudu lea cola qa vainono vali ina lia na cece koi tam lai lakatavi rewa. E i lala lia na tamata sa tolavi koya se me rewa ni davu ni Koya. Me leivagani i vua na varokoroko qa na lewa tam mudu rewa. Emeni.¹⁷ Ve cera rewa na vutuni yau ina vuravura kwe me re kua ni dau dokadoka qa me ra kua ni nuitaki nia no na ledra i yau, ko i tam tau kata. Ia, me re nuitaki nia ga na Kalou. O koya a sa vagani ke ta koko na i yau du me te marau vali ka.¹⁸ Vere me re tara na kwa vina, me re vaiyan ina cakacaka vina, me re soli kwa qa rewa ni dau viwasei.¹⁹ I na calevu kwe e re ga korovia no i vuara e i lia na yavu vina ina kwa ina laka mai, me re rewa ni qulumia ina cola koi du talia.²⁰ Timoci, maroroya vina na kwa lai vagani va iko. Laka da mai na tam dau vidokai qa na tata lala e bete na numia ko i dau vi saqasaqa ko i coritaki me lai kwai ni tea tuku.²¹ Re sewa na momo re vadunia na vikwa kwe a qei vavunia na ledra laka dei mai na vabautia. Me lem na loloma.

2 Timoci

¹ Paula, nai apositolo i Karisito Jisu mai na ba vatu lewa na Kalou, ina vukhu ni yalatakhi ni cola koi tau talia ga va Karisito Jisu, ²iva Timoci, na driadria dau lai vakhatekhe: na loloma savu, na yalo loloma, gana vakacegu mai vua na Kalou o Tamaya qai Karisito Jisu na leda Momo.³ Qi vavinavina vua na Kalou, o koya qu qaravia qai kora na tuqwaqwa, ina loma savasava, me wetai ni qu dau numi kem va bibita ina lequ qaqa ni masu ina bogi qana siga.⁴ Niqu sa dau numia mem wai ni mata, ni sa balavu no te tam vilogoci no, me rewa ni qu sinai vutuvutu muni ina gadre.⁵ Niqu sa lai vakanumi no ina lem vabautia, o koya a tau sila vali va tubum yalewa o Loisi qa mnam o Unaisi, koi qi sa vadudutakhi nia muni ni sa no qai iko vali muni.⁶ Koya soura ga kwe qi togaya no kha va iko mo vacolacola nia nai solisoli ni Kalou okoya itau vali va iko mai na vitabakhi ni qu lima.⁷ Ni Kalou ei tam solia na yalo ni matakhu, ia na qwaqwa ga na loloma qana cola ei vakha i nakhi.⁸ Ko ya so kwe me te kua ni madua nite lou tavui me baletia na leda Momo, se o au, o Paula, qi vesu tu. Ia, mete vai votavota vata na kea mosimosi ni tukutuku vina me wetou nau qwaqwa ni Kalou, ⁹o koya a va cola ni keta qa co vi keta ina i co ni vivakhatekhe. A tara na kwa kwe, i tam baletia na leda cakacaka, ia baletia talia ga na lea i tuvatuva qana lea loloma, o koya a solia mai va keto o Karisito Jisu ni bere nai tautaula ni gauna.¹⁰ Ia kokwe na vivacolai ni Kalou asa lai vatakei mai na lea tase na leda i vakacola o Karisito Jisu, a mai mudukhai vakalia na mate qa kau mai na cola qa vacedrenia na cece mai na kosipeli.¹¹ Baletia na kwa kece kwe, qu digitakhi kha mequ dau vunau, mequ tia apositolo, qa qu tia qasenivuli.¹² Ko ya sara ga kwe na vu ni lequ sotavia kha na dredre. Ia qu tam madua taki nia, ni qu kilati koya no okoya kogi vabautia. Sa lequ numia nio koya ei rewa ni maroroi tia na kwa qisa solia vua me yacovia na siga sokwe.¹³ Marorai tia nai varaitakhi ni tata du kho varogo mai va au, ina vabautia qana loloma iva Karisito Jisu.¹⁴ Na vi kwa vina a solia na Kalou mo borokutututu nia, mo baitia mai na Yalo Tabu, kou no vali qai keta.¹⁵ Mo kilatia no, o kora kece na cola tu i Esia ere sa yalobo ti au. Iri wili muni kha o Faijelo qoi Erimojini.¹⁶ Me sobutia na yalo loloma ni Momo na vuniwere lei Onisivorosi, ni sa dau madila cakhi ni au qa tam dau maduatakhini au ina lequ vesu tu.¹⁷ Me wetai, na lea no vali mai Roma, a sa vadani au rauni ina yalodu, me yacovia sara me dani au.¹⁸ Me solia re vua na Momo na lea yalo loloma ina siga so kwe. Ina vi sala kece ni lea qwaravi au i Efeso, me wetai em sa kilatia vina tu.

2

¹Ko kwe, luvequ, va qwaqwa takhi niko ina loloma koi naki talia ga va Karisito Jisu.² Na vi kwa kece o rogo mai va au ina kedra maliwa nai vadudu, mo vaganira na tamata yalodu koi re rewa ni vavuli cira leqwa i sewa.³ Mo vosotia na kwa kaikai qai au me wetai na sotia vina i Karisito Jisu.⁴ Ei lala na sotia ei dau valu me vaogoa ni koya leqwa ina kwa ni cola kwe, me va loma vinatakhi nia na turaga ni valu.⁵ Lia leqwa, maga ilia i qatia vali na qito, ia na tam rewa tia na kea i sala maga i tam takucia na kea lawa.⁶ Na dau laulau cakacaka kaikai ina vai votavota sila ina i matai ni kwa i lau.⁷ Vakasamatakhi nia no na kwa qu kwaya, ni na solia va iko na Momo mo kilatia na kwa taucoko.⁸ Numi Jisu Karisito, a vu mai va Tevita, o koya a dure leqwa mai na mate. Ko kwe i sa laikwai ina tukutuku ni kosipeli,⁹ o koya qu sa vosotia kha na vikwa rarawa me wetai na tamata cakaca mequ vesu ka me wetai na keivesu. Ia na tata ni Kalou i tam vesu rewa.¹⁰ Koya sara ga kwe qu vosotia no kha na vikwa cokho me baletira na digitakhi, mere rewa ni rewatia muni na cola koi tau no va Karisito Jisu, ina lagilagi tam vaiyalayala.¹¹ Ko kwe na du ni kwa a kwaya; “nite mate qai koya, tena eda qai koya leqwa.¹² Nite vosotia, tena lewa vata qaya. Nite cakhitakhi ni koya, ina cakhitakhi ni deta muni.¹³ Nite tam yalodu, isi yalodu ti keta ga o koya, i tam rewa ni cakhitakhi ni khoya vatakhi ni koya.”¹⁴ Mo vasalatira ga no ina kwa kece kwe. Vonotira ina mata ni Kalou mere kua ni viletitakhi na tata; ei lala e bete ia ei caca bakhi nira boto na varogo.¹⁵ Cikabotia sara mo vakakei ikho mo vina ina mata ni Kalou, na tamata dau cakacaka i lala na kwa i madua kha, o koya i wase vadodonu na tata du.¹⁶ Mo lakha dei mai na vitalanoa vasisila qa lala e bete, ni na mera dei mai ilia nai wase levu mere lotu vakaca.¹⁷ Na ledra tata ina tete me wetai mate cakaca. Sa setai muni o Imeneo qa Filito,¹⁸ a ru sa laka dei mai ina du. Are kwaya ni sa rewa makawa na leda dure leqwa, aru sa cacavaki nia vakalia na ledra vabautia a sewa na kea i wase.¹⁹ Ko kwe, na yavu

dei ni Kalou ina dure. Ina wetai kwe na tata ina volai kha: Na Momo i kilatira na lea “qai “Kora kece ere vayacani ie yaca na Momo i dodonu mere lakha dei mai nai valavala ca.”²⁰ Ina werelevu a tam tau talia no boto kha na bila koula qara siliva. A tau no muni na bilo kai qana qwele. A sewa a vagataki ina vi soqo yalevu qa sewa na soqo yosewa.²¹ Maga ilia sa vasavasava takhi ni koya mai na vikwa cakaca, so yaco kha o koya me bilo tetelagi. Sa tikici koya dei mai, qa sa yaga vakalevu vua nai vavuvuli, qa sa vakarautakhi tw ina cakacaka vina cokho.²² Mo tubu dei nia mai na vigagadre cakaca va saravau. Ia me gu tavia mloma na yalododonu, na vabautia, na loloma, qana vakacegu qai kora na dau kere vivuke vua na Momo mai na savasava ni uto.²³ Ia duaraki nia na lei varivariva qa na taro tam yaga. E kilatia ni na kau ga mai vivala.²⁴ Na bobula ni Momo Levu me re kua ni dau vivala. Rautia ga me re yalo vina vuara coko, me rewa ni lai vakavuli, qa dau wawa,²⁵ Dau vakadodonutaki ni kora na kea meca na yalo savu, Lakalaka me qei vagania na Kalou na yalo ni vivutuni me re kilatia na du.²⁶ Me re rewa ni vatulewa vina leqwa qa ra laka dei mai lea i cori na nitu, ni re sa lai vakavuli na lea lewa.

3¹ Ia kwe mo kilatia, E i na vura mai na gauna variriko sara i na i otioli ni gauna.² Na tamata sa na lomani koya ga vakatania, lomania na i vabo, dau covanic koya ga, dau lavelavetia koya i ga, dau tatacakaca, duakara vuara na ledra i tubutubu. Tamu makumakutamu matakwa medra yalo.³ E i na lala i vuara na vilegai vaaviwekani, tam rewa ni dau vivameautaki tam rewa ni dau roro yalo, tam rewa ni sovi koya vatakinia, dau borivorisi, tam gadretakinia na vina.⁴ E re na dau varewarewai kora i na mate kaikai vamataku, dau doka dokai koya gadretakinia na marau tawayaga qa tam gadretakinia na loloma ni Kalou.⁵ Ei na tau I vuara na i bulibuli ni dutia na Kalou, ia e re tam legaya na qwaqwa ni Kalou. Daka dei mai vuara.⁶ E i sewa i vuara na tagwane e re rusu vira driva na vi bulou qa ra valasa nira na yalewa dau vi drivato. O kora na vibulou kwe e re sa liko tu na bibita ni valavala ca qa ra sa lei yarataki tu i na qwaqwa ni valavala ca.⁷ O kora na vibulou kwe ere dau vuli vakale sara ia, e re na tam rewatia sara me ra qulumia na du.⁸ A ru takucia muni na calevu kwe o Jani qa Jabri a ru saqati Mosese, o kora naivavuvuli coricori . Qa ra dau saqatia na dui. E i seseraurau medra moya qa lei tolavi civo ledra vabautia.⁹ E re na tam bocedre vabadavu. Na ledra yarivariva e i na lei kilati vuara, me wetai o kora na tamata so kwe.¹⁰ Ia o iko, o sa vatakutakucia lequ i vakavuvuli valavala, lequ I naki lequ vabautia lequ dau vosovoso vabalavu lequ loloma ga lequ dau vosetia tu na ca,¹¹ Na vi vakacacani, vivakararawataki a yacovi au mai Anitioki Ikiniona qa Lisitira. Qu vosotia tu mou na vi vakacacari. Na Momo sa qei vacolavu mai na vikuwa taucoko kwe.¹² O kora coko ere vinatia me ra colataki na i vavuli va Kalou i va Jisu Karisito ere na vacacani¹³ O koya na tamata ni gigilo ere na qei vamaalaka sara, tuikora tu me ra vakaca lai qa yaco me ra dau vivacalai muni.¹⁴ Ia o iko, qulumia kata na kwa o sa sobetia qo vabautia vakatitobu. Mo kilatia o koya o sobesobe mai ka.¹⁵ O sa kilatia nai tukutuku vina i na gauna o si driadria mai ka. O koya kwe e i na vavunia mo colaki na i vuvuvuli vina mai na vabautia i va Karisito Jisu.¹⁶ Na i Vola tabu coko e i vivauqeti ka na Kalou. E i lavetia i yata lem kila kwa, i vivadodonutaki, qa varautaki ni iko ina kwa ei vina.¹⁷ E i tara na kwa kwe me varautaki ma na tamata ni Kalou me rewa ni toso i mata, me vaiyaragitaki ni koya na cakacaka ko e vina coko.

4¹ Qu vagania e lia na vivakharoti e mata na Kalou Karisito Jisu, oei ba vakhaletia no me baletia na mate qa na cola, na cola me baletia na lea matanitu: ²Ei kwaya na tata ni Kalou: ba vaqwaqwa no ina gauna cakha ca qa na gauna Vina. Lem vavinatakhina, varu sania, lavetia nina lem yalo vina qa na lem dau tukunia na tata.³ Ina lia siga na lakha mai na tamata ei na lala ni liavata na rorogo ni vavuvuli. Khora ina tara cake ga vaka-khora na vakha-vuvuli ina ledra numia, opei a kwaya na samsam mu taliga ina kwa mutu varogo.⁴ Okhora na tam vakharogo ina kwa kwaya baletia na kwa du. Okhora na vuki teni ara na qai vanumia ina kwa eru tam qulumia rewa.⁵ Ia Oikho, mo rogo no ina kwa sa leikwai ina kwa vina; mo tara no nai tatata vina baletia nai veivakha colai ni tamata, na kwa coko ni kalou ina vatilem cola.⁶ Qu sa vakharau tu mequ sa lakha yati ina veikwa ei tam rewa. Na gauna ni lequ deidei sa voleke mai.⁷ Qu sa valutakinia na i valu vina; Qu sa vadevunia na wavu kwe; Qu sa qulumia vakaikai na lea du.⁸ Na i cocovi ni yalo du asa dei tu me lequ, me wetei na momo na lewai khora na vagania va ke au ina siga so kwe, lala boto va au, ia vakhora muni na domonia lea vacedrecedre mai.⁹ Tara na lem gu mo lakha va rewarewa mai va au.¹⁰ Ni sa deni au tu kho temesa. A taleitakinia na loloma ni vuravura asa lakha sara i cesolonaika. Karisi kikka i kalatia, taitusi lakha i talimatia.¹¹ O luke ga ei no qani au talia boto. Mei marika mai qa ni ikho baletia ei yaga vakha levu sara vo au ina qwaravi.¹² Qu vatalai tikiko va Efeso.¹³ A sulu qu denia tu mai i tiroa qa kiripo, ikau mai na lem lakha mai numiavalai na kuli ni Sipi.¹⁴ Alekisada na matai sa bi du na lea tara na kwa ca iva au. Na kalou ina saumia vua me wetai ina kwa i tara.¹⁵ Ikho muni mo dau qaraunia mu yalo baleti khoya, mo qaraunia vina ina Saqalakinia vatikem no na lea tata.¹⁶ Qi sa kwai no i mata, a lala lia me dure qa i au. Ia baleti khora kece sa numi dei ni au. Ma ba kua ni dure vata qa khora¹⁷ Ia na Momo sa dure qa ni au qa vakaikaitakhini au no me rewa, qa me kilati na kwa a lakwai vali me baleti khoya qa khora kece na matanitu mata rogo vali. Qu sa vacolai mai ina gusu ni laione.¹⁸ Na Momo ina mei au mai va khora na tamata dau tara na kwa ca qa vakha cola ni au ina lea matanitu ni kalou. Me lea vali ga na cecere ka tawacili. Amen.¹⁹ VakhaCola vo Pirisila, Akuila, ina sue lei onosiforo.²⁰ Erasito a no vali ga i koronica, Iakho tirifimo qu denia tu yati i milito baletia ina baca a derei khoya tu²¹ Tovole na lem gu mo lakha mai si bere na kalikaliwa, Apolosi a tavakini ikho, qa putena, Lino, kelotia, qa khora na Gwaneana.²² Me sala vata qa ni ikho na yalo-tabu me leda vata na loloma ni kalou.

Taito

¹Vaula, a lia na i ta lai ni Kalou, avo sitolo i Karitiso Jisu na vukhu ni ledra vabautia qa lesi khora na Kalou, tara vina na i taivi du me wetai na lotu. ²Qu sa va deitakinia na cola balavu, okhoya a vadei taki, tu imata na Kalou. ³Gauna vina a vatekea kha na lea tata ni kalou me kwaya kha, me wetai qu sa lesi no mequ na kwaya na lea tata na leda vakhacola. ⁴La lu vei au ko taito, me wetai vakabautia sa no taucoko Vali Vo Vatileota qu sa lai co qa kho au baletia na lea tata na kalou. ⁵Qu sa deni iko mai kiriti, mo vakadonua ina vei kwa sa vo no, qa mo covi ira nai talia ina dui Vanua yalia. ⁶Maga e lia sa tam vina, sa vilewe vakha lia sa tam lai to la vi vua ra na cakacaka teni lia, se na tam varogo. ⁷Sa baivinati me lala ni duka nai talai na tuqwatugwa, me olai na tuqwaqwa ni kalou. Me kua ni dru yalo kaikai, me kua ni dau borisi, mi lala ni dau som yagona ni vavalagi me lala ni dau Vina tia ma i yau cakha ca. ⁸Mo dau veiqwaravi ina yalo vina, lomani khora, mo ba dau rewatia e yalo. ⁹Qulumia kata no na kwa sa lei kwai no va ikho baletia na kwa du, me rewatia okhoya ina qwa sa lei kwai no vua me khora dau tata teni lia. ¹⁰Khora bi na tamata khora teni lia tu ina ledra numia, tam dau vina na ledra valavala baletia khora dau Veitatataki. ¹¹Ka sa lei vinati mera tam tata, sa lai vinati mera no Vai lo, baletia khora sa teni lia na ledra tola, me baletia na kwa eri si tam Vinatia tu ina ledra cola. ¹²E lia no Va kora, na ledru tuqwaqwa a kwaya, ledra i vakarau cola na kai kiriti me ru dau. Covi covi, eri kani levu ka ru dau dua kava. ¹³Sa lai du no na kwa lai kwai no, na kwa kwe ino tatani ira Varewarewa boto, me vina ka na ledru numia. ¹⁴Me ru kua ni kwaya no na numia boto va jiu, se na ledra numia na tamata qara sa lesu leqwa ina vavuvuli du. ¹⁵Sa vina no na kwa taucoko va khora na yalo vina, la o khora na duka vali qa lala na ledra Vakabautia ina kwa vina. Sa duka vali na ledra Vakatulewa i buto. ¹⁶E ri kwaya no eru sa likatia no ina kalou, ina ledra caka ca eri sa tam vacedre nia Vali, Khora tamata duka veluvelu, qa tam vina ina kwa ei Vina.

2 ¹Ia o iko, mo tatataki no na kwa e i makumaku qa na i vavuvuli du. ²Vavulicira ni na tuqwaqwa me ra borokutukutu nia no, me ra yalodu, me makumaku ledra vabautia, me ra dau solisoli i na loloma qa na vosolia. ³I na cale vu vata kwe, vavulici ra na vibulou tuqwaqwa mera colataki no na savasava, mera kua ni dau vitatavui, coricori, qa ra kua ni bobula i ina waini, ia me ra i vaka raitaki ni kwa vina, ⁴Qa mera vonotaki ni ra muni na yalewa sa vou mera lomanira ledra twagane qa in ra na ledra dradra. ⁵Me ra yalomatua,, dau tara vina ledra cakacaka ni vuniwere, dau vavovogo vuara ledra twagane, me kua ni dau vakasabusabutaki na i tukutuku ni Kalou. ⁶Ia na i vavuvuli vata ga kwe, valomatira ka na saravou me ra vakagatakinia vakamatou ledra vaka tu lewa; ⁷I na vicalane taucoko, vakayataki niko mo tia vakaraitaki i na ni kwa vina. ⁸I na lem i vavuvuli, vatakea i na yalo savasava, qa na i tukutuka cakaca mera kwaya i va keta. ⁹O kora na bobula me ra dau yalo savu vuara ledra liuliu ni cakacaka, i na XXikwa taucoko, me re vamarau takinira qa kua ni ra dau viyaloca. ¹⁰Me re kua ni dau drivatira i a me re tia i vakaraitaki ni vi vabautia vina. Me rewa ni va vaka tubunia na i vavuvuli ni Kalou na ledai i Vakacola. ¹¹Mai na lagilagi ni Kalou sa tase ina ledra va colai, na tamata taucoko. ¹²E i vavulici keta me te duarakinia na i vavuvuli tam vaKalou qa na gaga dre vakayalomatua, vakanamata no i na cola va Kalou i na vura vara kwe, ¹³Qa te nanamaki no i na leda sovia leda kalougata te sa nuitakinia tu, na kia qa na i Vakacola o Jisu Karitiso. ¹⁴Jisu a solia koya baleti keta me va qwalalalataki ni keta mai na vivalavala cakacaka taucoko qa vakasauasauataki ni keta vua me 'te tamata tenilia talia qa gadretakinia na tara na vicakaka vina. ¹⁵Qi tukuma no na vikwa kwe, mo valomatira no na tama me re vayaco, qa solia na vivakadodonutaki, i na gwalala. Me kua ni lei e i letiko ka. ¹⁶Na i Fukutukui vina taucoko sa vu mai vua na Kalou. E i sa yaga vakalevu sara me karavia na caka ca me ma rewa ni tara muni na vivaka dodonutaki qa ra lei vakavuli i na vikwa dodonu. ¹⁷O kora na tamata ni Kalou me ra rewa ni vakarautaki nira tu, qa vaka i yara gitaki nira tu ina cakacaka vina.

3 ¹Togaya no vuara mere varogocira vina na viliutaki vai kora na lewa qwaqwa, ba rogai kora, qo ba vakarautakhi ni vatikem no ina cakacaka vina coko, ²Mere kua ni tata cakha ca nia lia, me re kua ni vibra, mere vakamalumalumtakhi nira, mere vatakea vuara nayolo ni vivaro korokotaki. ³Nio keta re vataki ni keta te tamata lialia qa te duakara. Tesa qei vacalai qate vabobulataki tu ina gagadre ca gana kea vimatagouli marau. Te cola no muni ina vigati ca qana vuvu. Te tamata tumkila kwa qa te dau vicakati. ⁴Ia ni sa vatakea mai na yalo vina qana yalo loloma ni Kalou na leda i vakia cola, ⁵i tam tia kwa ni le da cakacaka dodonu te tara no, ia vai na vuku ga ni lea loloma, qa na kea vaka savasava taki qana. Vivakavou ni Yalo Tabu, ⁶ni sa sovarakinia na Kalou ina vuku i Jisu Karitiso na leda i vakacola, ⁷mete rewa ni vadonui kho ina lea loloma, qa te yaco mete tom keni tia vata na cola koite nuitaki nia no na cola tamvai yalayala. ⁸Naitukutuku kwe ei du. Ia qi vinatia mo vakadudutakhi nia no no kwakwe, balatia nio kora kece, ere vabautia na Kalou i dodonu mere sema i gano ina vuku ni cakacaka vina. Na kwa kece kwe ei vina. Qa yaga vakalem vuara na tamata. ⁹Ia mete kwa ni vaitavi se tokonitia na vi kwa ei lala e bete me wetai na tuva kawa na vibataki ni lawa. Na vi kwa kece kwe ei tawayaga qa lala e bete. ¹⁰Me vacegui dei na tamata i varu vnia no na no yavavala, ia me laka vakarua sila re bua na i vakasala, ¹¹Mete kilatia no nitia tamata cakaca na tamata sokhwe ina lea vukhi dei maou ina gaunisala du me laitavui ga vataki ni koya. ¹²Ni qu vatalai Atitema se o Tikiko ira iko, mo laka varewarewa mai Nikopoli, ko qi sa numia no mequ dewa nore kha. ¹³Tara na kwa taucokho e rewa ni solia ina ledru i lakalaka o Sina na loya qa Apolosa, qa me kua ni vele i lia na kwa. ¹⁴O kora muni na leda tamata mere vakavulici mere vaitavitakhi nira ina cakacaka vina merewa ni sotavi varewarewa muni kha na kwa i lai vinati va rewarewa, mere vua vakha levu muni kha. ¹⁵Ere loloma tu yati va iko o kora na no tu qai au. Iba sa loloma tu muni yati va kora kece na lomani vati kemam ina buku ni vabautia. Me qei lem vata coko na Loloma.

Vilimoni

¹ ¹O au o Vaula, a vesu tu ina vuku Karisito Jisu, qa botomumi o Timoci o wekai au, iva Vilimoni, aba sa dau lomania qa vatilemam i lala vaka cakacaka. ²Qa iva Avia o gwane vatikemum, qa iva Akipo na rulemam lala ina valu, qa iva kora koko na lewe ni lotu ara dau lei sota no yati ina lem were. ³Me vatilem na lea vakacegu qa na lea vakacegu mai vua na Kalou qa o Tamaya qa leda Momo Jisu Karisito. ⁴Qi dau vavinavina i vua nalequ Kalou ni qu dau cavuti no ina lequ masu. ⁵Baletia qu sa mai rogo na lem vakabautia ivua na Kalou Jisu qa lomani iko qa o kora koko lea tamata yalo savasava. ⁶Na lequ masu na kea wasei no na lem vabautia me vakaya co kwa no, mo rewa ni kilatia vavina na vikwa vina coso i rarautakinia na Karisito. ⁷Asa kwa levu na vatilemum gadre qa na vakacegu baletia na lem loloma, baletia na yalo ni Kalou iva kora ere sa lotu ara sa vaqwaqwa taki mai iva iko, taci au. ⁸I du sava, ni qu sai vadudu no iva Karisito me kwaya no iva au na kwa mequ tara. ⁹Ia baletia na lea loloma, Qi vinatia mequ kwaya leqwa iva iko-O Au, o Vaula na tuqwaqwa, qa qu sa vesu no ina vukui Karisito Jisu. ¹⁰Qi sa vakamamasu no iva iko ina vuku ni lequ driadria I Onisimo, qi ava tubunia ni qu a vesu tu. ¹¹Asa lia na gauna isa tala e bete iva iko, ia na gauna kwe sa yaga vakalevu iva tuketa iva iko qa iva au. ¹²Qi sa va sukania koya lesu leqa yati iva iko, ni o koya ga qi dau vacegu ti koya. ¹³Qi vinatia mequ maroroi koya no iva au me rewa ni vakarautaki ni au iva iko ni qu asi vesutu ina vuku ni tukutuku vina. ¹⁴Qi tama vinatia me qu tara i lia na kwa vakavo ina lem vivakadonui. Qi tam vinatia na lem cakacaka vina koko me kua ni tarovitia na vikwa asa nia ni koya um yalo. ¹⁵Ina vuku ni kwa kwe asep tu vakatikitiki mai va ika vaka lekeleke, mo qei lewai koya no ina vigauna koko isi bere mai. ¹⁶Sana ati na lea qauna ni bobula, iu sana vina sara mai na bobula, o wekai keta vina. Qi dau lomani koya vakaleru rakabibita botore o au, qa vakalevu botomuni o iko, ina vikwa vakayago qa ivua na Kalou. ¹⁷Mo e vinati au me lem i lala, ia mo so vi koya me wetai ga o au. ¹⁸Ia ma i tauno lea cala iva ikose i dinau tu ina lia na kwa, mo qei vola koko iva au. ¹⁹O au, o Vaula, qu vola na kwa kwe qu titi du ni qulima. O au ga qina saumia lesu -qina tam vatakea iva iko ni o iko botomuni sa leqi au. ²⁰Io, taci au, mequ tubu cake mai va iko ivua na Kalou; me vakavou qu ya! Ira Karisito. ²¹Mo tudei ina lem talai rewarewa. Qi sa volavola yati iva iko. Qi kilatia ina leri sava na kwa ona tara mai na levu ni lequ taro. ²²Ina gauna kwe, mo vakarautakinia ilia na were mequ lei moce ka, qi sa muitakinia ina vatilem vimasulaki mequ na lesu lequ yati iva iko. ²³Epatira na lequ koi vesu vata iva Karisito Jisu, sa lolomatu yati ivi iko. ²⁴Iva Marika Arisitako Timoisa qa o Luke, na lequ i toka ni vaka cakacaka. ²⁵Va lea loloma na leda Kalou Jisu Karisito mena vatilem no vakayalo. Emeni.

Ipiriu

¹ ¹Ina gauna i mata na Kalou a tata iva kora na leda tai qa iva kora na varovita ina levu sara na gauna qana kedra duidui calevu. ²Ia ina i otioti ni gauna kwe, asa tata oit iva keta mai iva Luvea Tagane, ni a sa soli vua na vatulewa ina vikwataucoko. E vuku ga ni o luvea na Kalou a qei bulia ka na vuravura. ³O koya ga lea cece na Kalou qa na lea lagilagi, nai vadudu ni lea matataki no mai ivua. I qulumia koko tu. Na kwa koko ina qwaqwa ni lea tata. Ni sa oti na lea vakasavasava takinia nai volavola ca, a ka qei nodokino ina lima i matau ni Momo Levu mai yata. ⁴Asa yaco o koya me tetelagi iva kora na agilosu qana yaca botomuni a soli i vua na yaca i togo levu ina viyaca cokoga. ⁵Iva kora koko na agilosu asa tata iva kora na Kalou, “O iko o luvei au, ini kua o au mesa lem Vava?” ivuara na agilosu asa tata rewa kwa. “O au na lea Vava i vua, o koya botomuni ina ni Luvei au?” “Ko kwe, na Kalou a qei mei kora mai o kora na su cu teitei mata ina vuravura kwe, a qei kwaya, Na lea agilosu koko mera vakarokoro i vua.” ⁷Iva kora na agilosu a qei kwaya, “O koya ga ava vunia medra ualo na agilosu, qa o kora botomuni lea dau na viquiaravi mera Quto zaucau-udre.” ⁸O Luvea a qei kwaya, “Na lem nono, Na Kalou’, ina laka tu ga qana laka tuga. Na lagilagi ni vakatulewa na lagilagi ni lem matanitu. ⁹O dau lomani kora o kora ere dau cakacaka vadodonu qa o dau cati kora o kora ere dau vacavaca. Ia na Kalou, na leda Kalou, asa lumiti iko inai lumi ni gadre mo dau gadre vakaleru ka mai iva kora na lem i tokani.” ¹⁰Inai tautaula, Na Kalou, o kemua tuvania na yavu ni vuravura. Na lomalagi na cakacaka nim titi ni lima. ¹¹Ere na mate koko, ia o kemu ina laka ga no. Ere na cidresu yati me wetei ga i lia na tiko ni sulu. ¹²O iko e qei coki Kora cake me wetai ilia na kote, qara na visau me wetei ilia na tiki ni sulu. O iko ina tam visauqana lem viyabaki ina tam oti rewa. ¹³Ivua na agilosu asa tata vua na Kalou ina lia ga na gauna. Mai nodoki iqu lima i matau sqa iva kora koko na kem meca mesai butubutu nim la? ¹⁴Iva kora koko lea agilosu dau ni viqwaravi, ara sa lei vakatala yati me qwara vi kora koko me rewa ni taucoko na ledra vacolai?

² ¹O koya kwe mete dau vanumia vakalevu na kwa tesa rogo ewa, mena kua ni kau dei mai iva keta. ²Ia nai tukutuku ara sa tatataki iva kete okra na agilosu ni vadudutaki ni yaga, qa kai valavala ca qana talaidredre ara na cota qa me kedra i sau. ³Mete qei tubarakinia vakayava maga te duarakinia na vivacolai levu kwe? Ko kwe na vivacolai a tukunia mai mata na Kalou qa vadudu takinia iva keta mai iva kora ava sa rogo rewa. ⁴Ina gauna vala so kwe na Kalou sa vadudutakinia nai vatakilakila, qana vivakurabuitaki, qana cakacaka mana, qana vivotai inai solisoli ni” Yalo Tabu ina lea loloma. ⁵A tam solia iva kora na agilosu na Kalou mera lewa na vuravuraina teitaku mai, ina vikwa aba sa tatataki. ⁶Ina lia ina lia na tiki ni vanua, ina kwaya ka, “Na uava na tamata mo dau numi koya kwa? Se na luveni tamata mo dau sikovi koya?” ⁷O bulia na tamata me sewasewa vasewasewa mai vakora na agilosu; o keumu o qei vakaisalataki koya inai uku uku qana vakarokoro. ⁸O qei biutia na vikwa cook me lewa e ruku ni ela. “O kooya ga na Kalou asa vamaalumalumu takinia na kwa koko. Asa tam vo a lia na kwa me tam vamaalumalumu takini ivua. Ia ina gauna kwe tesi tam tolavia na vikwa koko me lewa o koya. ⁹Ia te to la via koya asa buli vasewasewa mai iva kora na agilosu ina gauna lekeleke, O Jisu, asa vakaisalataki ina i uku uku qaina vakarokoro baletia lea vakararawataki qa mate, ina lea loloma na Kalou asa sotaqa na mate me baleti kewa koko na tamata. ¹⁰Ni sa kilikili ira na Kalou, baletia o koya itaukenitia na kwa koko qa sa vavunia na kwa koko me qei mei kora mai i eru lea driadria ina lea uku uku. Me vakarautakini koya mera tolaria na vuni cola ina lea dau

vosotia.¹¹Iva kora qa ivua o koya sa vakasavasavataki qa iva kora ara sa vakasavasavataki oti ilia Foto o tamai keta. Asa tam madua ka me covi keta i taci au.¹²Asa kwaya, “Qina tukunia imu yaca iva kora o taci au qa, “Qina laga sere takini iko ina kedra malina nai soqosoqo lewe ni lotu.”¹³Asa kwaya leqwa, Qi na vakararavi ivua. Asa kwaya leqwa, O au ko kwe qa o kora koko na dridria asa solia mai na Kalou me lequ.¹⁴Ia, o kora koko na driadria are viciko vata qa dra vata, i wase na kwa koko so kwe ina lia na sala, ia ina lea mate me rewa ni vakamalumalumumu takim koya o koya i lewa na mate, so kwe, na nitu.¹⁵Me rewa ni o koya me vaqwalalataki ni kora koko ere matakua cia tu na mate ara cola taki tu mai mera lewai mera vakabobulataki tu ka.¹⁶Sa du sara a tam nikora na agilosu a vukei kora kwe, ia o kora ga lea kawa o Eparama.¹⁷Asa yaco sara o koya mena wetai o tacia qa ina vikwa koko, me rewa ni dau yalo vina qa du ina cakacaka vakai talatala qa ina vikwa koko ni Kalou, qa rewa botomuni ni dau sorovakinia na ledra i valavala ca koko na tamata.¹⁸Baletia o Jisu vatakini keya ga a vararawataki qa qei temaki, qa si rewa ni vukei kora koko o kora sa dau temaki.

3¹Ia kno kwe, o vatikhem na lequ vitacini vak na yalo, te sa vivota na vi coco vakhalomalagi. Ba vanunu Jisu, nai Avositolu qa tia Bete levu ne leda vivatusai.²O Khoya sa sinai i na vaknabautia na Khalou. A sa I u’ kowya, me wetei o Mosese, sa sanai muru I na vabautia i na were cokho ni Khalou.³Ni o Jisu ei dodonu me dakhai va kha levu mai va Mosese, balotia I dokuai vakua levu o Khoya a tara na were mai na were vatakni ni khoya.⁴Na were cokho ei tara ei tara na tamata, ia i tara na kwa cokho na Khalou.⁵Sa yalo du o Mosese me dauviqwaravi, I na were ni Khalou, qa sa vatakea na vikwa i na qei lei kwai mai takhu.⁶Ia o Karisito sa yalodu me wetei ni o Luvea o kwoya ei vataulewa i ne lea were na Khalou, te sa lea were ma ga te qulumia khata na tuleda yalodu qa ina kwa ti vanuinui no kha.⁷O khoya kwe, me wetei I kwaya na Yalo Tabu, “Nikaua, ke o sa vogo e lio ⁸KXXXX ni vakhaikhai takhinia myalo me wetei oru tara ru om vaborisinia, na Khalou i na gauna om lei vatoveli mai na ukmutu⁹So kheni are vevetakni ni au kha, ni oit na ledra dania na na vikwa qu tara ina vasagarulu na yabauci.¹⁰Sa ni a Sokwe na vu ni lequ borisitira na I tabatamata so kwe. Qu sa kwaya. “Sa dau cala tu ga na ledra numia. Ere sa tam khilatia na lequ i valavala.¹¹Qu sa bubului i na lequ borisi, qu sa kwaya; ere na tam rusu rewa o khora kwe i na lequ i vakharakhacegu¹²Mom qarauni khe XXX vina na wekhai au, ni lalalia i va khem I na khi no i vua na yalo ni yanitu qa tam vabautia, na yalo kho i XXXX vukhi mai vua na Khalou ei cola¹³Ia mom dau vi va yaloqwaqwataki vai vatikhem i na visiga, me wetei sa let cavuti “ni khua” la sokwe sa na lalalia i vavati khem i vkha yalo kahi khai takhi I na kwakhi midimidi ne valavala cauha¹⁴Te sa yaco me te i tokhani vina lei Karisito ma ga te sa qulumia khata na yalo sa vanuivutakhi me leda me. Tau la mai nai tautauia me yacovia nai vata oti oti.¹⁵Na kwa cokho kwe sa lei kwai rewa, “na siga ni khua ni o va sa, mata varogocia e lio, mo ba khua ni kakaikhai takhinia vatimem yalo, me wetei sa dau vivatoto.”¹⁶La oire’ are vavogocia na lio XXXXX qa re qa drua khara? Tam ni Khoro cokho na lakha qae Mosese mar ijipita? ¹⁷Oei qa re a bovisi tira me vasoigavulu na yabakhi? Tam ni khora na I valavala cakhaca, qa re sa mate qa oba XXX na lekhu tu medra yago? ¹⁸O ei qa re a bubulu i kha i vuara vu re na tam rewa ni nisu i na lea i vakhavakhacegu, I ma raivai ru khora na tam vatakXXX khoya? ¹⁹Te sa qei ligocia ru re sa tam rusu rewa i na lea vakhacegu baletia na ledra tam vabautia.

4¹Ia kwe, na tata ni yalayala ni te na rusu i na lea i vaunavauna cigu i vadonui tu me te tu vura kua, me te matakhu, i na lalalia i va vatikhem i na lutu du mai kua.²Ni sa lei kwa i va vatikheta nai tukhutukhu vina me wetei muni i vuara, ia nai tukhutukhu so kwe a qei tam vakhayaco kwa i vuara na tam lia vata i na vabautia ma vakhora na vataku i cia.³I vakheta na vabautia te na rusu i na lea i vakhavakhacegu. Me wetei na kwa e kwaya. “I na lequ borisi qu sa yalataku nia kha na kwa kwe. Ere na ta rusu via na lequ i vakhavakha cegu” Sa kwaya rewa, ei du ga ni sa tava rewa na yavu ni vuravura.⁴A sa sa kwaya ya rewa me baletia nai Kwa vitu ni Siga “Na Khalou a sa vakha agu mai na lea cakhacakha i nai kha vitu ni Siga.”⁵O khoya leqwa kwe na kwa a kwaya, ere na tam rusu i na vea i vakhavakha cegu.⁶Ia sokwe, i si vadeitakhi no i na sewa i na rusu i lea vakhacegu, gai khora are sovia na i tukhutukhu vina sa lei kwai vamatata i vuara ne re na tam lakha i bufo baletia na ledra duakhava.⁷Ia na khalou sa ilia legwa a lia na siga ni kwaya “Ni khua” me wetei a kwaya i va levita ni sa oti a lia na gauna tutunu; “ni khua ni o ba sa varogo e lio, ba khua ni vakhaikhai nia vatimem yafo.”⁸Ma ga i sa solia i vuara o Josua na i vakhavakha cegu, Na khalou i na tam kwaya legwa na teni siga.⁹I na vakha dei takhinia ga no na siga ni vakhavakha cegu me ledra na tamata ni Khalou.¹⁰O Khoya sa rusu khi na lea i vakhavakha cegu na Khalou o Khoya muni sa na cegu mai na lea cakhacakha, me wetei na Khaoou ni sa vakhacegu mai i na lea.¹¹Te vakhaikhai sara me te rusu i na lea i vakhavakha cegu, me khua ni lia i oba i na matagali duakhava ere dau tava.¹²Ia na tata ni Khalou ei cola qa Khaikhai gaqa gare visivisi ei drili na i sele i wau baatirua. I uso nu wase rua ni a uda vakhu sama qa meda yalo, na viama qa ma bonu ni tua, qa sa vatau lewa takhinia na keda numia qa na leda vatulewa i buto.¹³A si lalalia na kwa a buli i mata mai iteni me lelemata mai vua na Khalou, la na vikwa cokho a vua qa dolavia na mata i va khoya te sa vatusai kheta kha i vua.¹⁴Ia kwe, sa lia na leda bete leru talia, o Khoya sa lakha rusu i lomalogi, o Jisu na luve ni Khalou, me te quXXmia khata na leda lotu.¹⁵Sa tam leda bete levu o Khoya i tam lomani Kheta rewa ni te lalumalum. Mai vua, kho a sotavia na vivabebeta khi ru vuru cakaca me wetei o Kheta, o Khoya e i valavala cakhaca.¹⁶Me te toso valekhe i na lea nono vaMomo daulolana, me te lei vinati qa te lei lomani qa te lei vukhei i na gauna te vinatia.

5¹O kora koko na bete leru, ere lesi mai vuara na tamata, ere lei di gitaki mere guaravira na tamata, ina vikwa baletia na Kalou, me rewa ni re vacabonia nei solisoli qa nai soro ni caka ca.²Ei rewa ni malum boto lea qwaravira o kora ere tam be kilakwe qa o kora are lei bewati, baletia o koya muni ei tamata malumalum.³Baletia kwe, o koya muni ei dodonu me dau vacabonia muni lea i soro ni dau tara kwe caka ca me wetei lea dau vakabo nia ledra i soro ni kwa caka ca na tamata.

⁴Ei lala lia ei gulumia ne cakacaka kwe vakainia. Ia, ci covia na Kalou, me wetei soto muni o Eromi. ⁵Ina ca lem vate muni kwe, o Jisu a tam vayaco ni koya me tia bete lem. Ia o koya a tata no mai i me, a kwaya, “O iko o Luvequ; ni kha qi se mi Tamam”⁶Me vetai lea kwaya leqwa ina lie ne tiki ni vola, “O sa bete ta we mudu me wetai o Melokiseteki.”⁷Ina lea kola vola vatafata, o Karitiso a dau valaviniai lea sasu qa lea kevekeve i na Ta ji levu qa na wei ni e mata i vua na Kalou, o koya a veweria me vocknic mei na mata, ga dau lei vavojo lea messu boletia ni vakelou tu lea cola. ⁸Ei du ni o koya o Luvea, a vulicia na mekuta mai na lea mofi. ⁹A yaco me makumeku lea cok qa yalo, i vuava koko are varorojo i vua, na vu ni vaXXXXta wa mudu. ¹⁰A digita kinia na Kalou me tia bete lem me wetai nai valavala lei melikiseteki ¹¹E i bi covo tu na kwa me ba kwaya beleti Jisu, ia, ei dredre kia lei vama cala ta ki ni o ba dudumu mai vatilem dau varojo. ¹²Sa du i na gauna kwe sa ddo ni ma ba sa tia i vaXXX, esi lei gadrevi me lia me varulia vatikem na viyam rewarewa ni va vavuli ni tukutuku ni Kalou, o sa si gadrevia na wai ni cu cu, tam ta vogwa kaikai. ¹³O koya a lia esi som wai ni cucu ei si bere ni kila kwe i nai vaXXXX ni yalododonu, baletia ei si driadria. ¹⁴Ia na i vogua kai ei sa beletira na matua. O kora kwe kedra matua are sa lei vavulia me ve wase rewa na vina mai na ca.

6 ¹Ia ko kwe, te qei deinia koko nai vakavuvuli ni tukutuku i Karisito qa te toso i mata mete matua mai. Te qei kua leqwa ni tauvavutakinia i lia na yavu ni vivutuni inai valavala tena mate ka ina leda vakabautia na Kalou. ²Me kua leqwa na yavu ni vakavuvuli baletia na vipapitaiso, qana vitabaki ina lima, o kora botomuni na dure leqwa mai na mate, qa nai totogi mate. ³Tena tara na kwa kwe ma i vadonia na Kalou. ⁴Ni sa dredre sava iva kora ere sa vakavoui rewa ara sa tovele oti nai soli soli vakalomalagi, qara sa wasetu na Yalo Tabu. ⁵Qara sa tovele rewa nai tata vina ni Kalou qa na qwaqwa ni cola isi bere mai, ⁶A ra sa lutu leqwa- ni sa dau dredre meru lesu, leqwa mai mere visau. Ina vuku i baletia are vakoti koya na Luve ni Kalou vataki ni kora leqwa, qarara maduatakinia koya medra mata na tamata. ⁷Ina vivanua ere dau som ka ina u ca na gauna i dau tau vakalevu ka, qa vasucu ni kora na runikai i yaga vakalevu ina qwele na kea tara ka na laulau-na vivanua kwe ina yaco noko na lea vivakalougatataki mai vua na Kalou. ⁸Ia ma i vuatakinia na vua ni kai gadrogadro qana soni, ina tam yaga qa sa voleke ni lei vorisi. Na tinitini mena bula. ⁹Mam sa nuitakinia no na vikwa vina baleti iko, iva kora botomuni ere sa lei lomani, na vikwa i swea mera cola ka; iba na tatano me wetai ga. ¹⁰Na Kalou i tam drewa ni tam dodonu. Ina tam drewa ni numideinia na lem cakacaka qa lomani iko salia no mai e yaca, baletia o iko o qwaravi- kora tu lea tamata yalo savasava, qa osi qwaravi kora tuga. ¹¹Iba nuitakinia iva vatikem yalia moba vakaraitakinia no me tautauvata no na vatilem mamakutu me yaco via sara na kea otioti, me rewa ni duno na kwa oba nuitakinia. ¹²Mo kakua ni vucesa mai, mo ba takuci kora ga o kora era sa vakabautia qa na vosotia vaka balavu na kwa sa yalataki. ¹³Iana Kalou sa yalatakinia iva Evarayama, a sa bubului vataki ni koya ga, ina tam cavutia leqwa i lia mena levu cake. ¹⁴Asa kwaya o koya, qina vakalougataki ni iko vakalevu qa qu na solia iva iko me levu lem kawa. ¹⁵Ina calevu kwe, O Evarayama yasa lea na kwa sa yalataki ina vuku ni lea wawa tu mai vakabalavu. ¹⁶Ia nira bubului o kora na tamata ivua ilia mena leru cake mai vakora. Ni dau oit ledra viborisi, i dau yaco na bubului mei vadudu ni kwa sa yaco. ¹⁷Ia na Kalou idau vatakei koya mai vakavina iva kora i ledra nai radudu ni ledra na kwa i yalataki i dau tudei lea lewa, i dau vadudutakinia na lea bubului. ¹⁸I tara okoya i rua na kwa i tam risau- ina tam rewa ivua na Kalou mena cori-o keta, te sa tuba ina lea vakacegu, k tena tu vaqwaqwa mete qulimia koya raqwaqwa me viritu meda mata. ¹⁹Me tau tu iva kea mai vakadei qai kelekele ni meda yalo, me tena rusuvia yati mei kelekele ni meda yalo ina tiki ni latilati. ²⁰E tiki sokwe o Jisu, asa teitei matatakini keta, asa rusuvia na vanua sokwwe me ledai liuliu. O koya sa leda bete levu qa tawa mudu me wetai lei valavala o Melikiseteki.

7 ¹Ia o Melikiseteki kwe, na momo i Selemi, qa bete ni Kalou teelagi talia, a laitutu waraki ni Eparayama vali ina lea lew mai na valu tira na momo qa sa vakalougatataki nia. ²Asa solia muni vua o Eparayama nai Katini ni kwa taucoko. Nai matai, nai vakhavakhadewa ni balebale nia yaca, “momo dodonu, “ okoya muni na “ momo, ni Selemi,” qa tia “momo ni vakacegu.” ³O koya a tamlai vakawai o tamaya, se o mnaya, se na leya kawwa, nai tautaula ni lea cola se na vanua a cava vura lea coka. A wetai sara ga muni na luve ni Kalou, a tia bete vakalia tu o koya. ⁴Oba sa tolavina na tetelagi ni toguane kwe o Eparayama re na leda tuqwaqwa ia i dau solia no vua nai Katini ni kwa koko irewa mai nai valu. ⁵Na yamsa ni Livai are sa qei aqomia na cakacaka vakabete nira sa qei lai vakaroti kha ina vuku ni lawa mere covakhi nia mai vuara na tamata nai sevu, io, ra kora na wekadra, ia ei du no, iva kora, nire tia kawa koko no boto mai va Eparayama. ⁶Ia o Melikiseteki, ei tam tautau vata qara na ledra yowusa, ia i vai vota vota ni sevu mai va Eparayama, qa vakalougatatakni ni koya, o koya a lea na tata ni yalayala. ⁷I tam qei vatitighataki rewa ni tata ni vakalougataki ni kora ere sewasewa o kora na tetelagi. ⁸Ia e tiki kwe, ere vaivotavota ni sevu na tamata mate, ia e tekimuni kwe terewa ni vadudutakhi nia kha ni cola no okoya. ⁹Ia, maga i vatarai mequ tata, Livai, are ciqomia na sevu, a dau solia muni na sevu va Eparayama, ¹⁰baleti Livai a no vali ina buto ni dedru kawa ina gauna a sotavi parayama kha o Melikisetekhi. ¹¹Ia maga mere rewa vina na vikwa a lai kwai o kora na mata bete ni Livai (ina ruku ni kwa kwe, na tamata mere sovia na lawa), ina a yaga vakayava me tase leqwa i lia na bete metai nai vakarau ni cola lei Melikiseteki, qa tam vatautau votakhi nai vakarau ni cola lei Eroni? ¹²Ina gauna i visau kha no matabete, na lawa muni idodonu me visau. ¹³Mago i lia i vayaco na cakacaka kwe i tenilia na yarusi i laka mai kha, o kora na tam dau vaitavi se viqwaravi ina i cabocabo ni soro. ¹⁴Kokhwe sa matakwa tu, ni sa sucu mai vuara na Juta na leda Momo, na yavusa koya tam kwaya lia du kha. Mosese mere bete. ¹⁵Na kwa te kwaya sa qei matamatakwa vina sara ina gauna i tase leqwa kha ilia leqwa na bete me wetai saraga o Melikiseteki. ¹⁶O koya talia kwe atia bete, a tam yavutaki mai na lawa vakatamata, ia mai na qwaqwa ga ni cola cola tam yalani rewa. ¹⁷Nisa vadudutaki ni koya nai vola tabu: “o iko na bete i lala na kem I sosomi me wetou sa kwaya rewa tu o Melikiseteki.” ¹⁸Sa qei

teni bui nai vakaro makawa baletia nisa malumalum qa lala e bete.¹⁹Do na lawa sa lala kea yaga-ia nai nuinui vino ei sa vamacalataki no yati, koi tera ma toso valeke ga no vua na Kalou.²⁰Ia are sa qei bubului! Ia okora na keavo ni bete are tam bubului,²¹Ia sa qei yaco me bete qa bubului mai bua a lia a kwaya Jua, “na Momo sa yalayala rewa qana tam rewa vua me visautakhi nia leqwa lea vakasama? O iko na bete tam vaiyalayala?”²²Sa qei yaco kha o Jisu me tia vakadei ni lia leqwa na viyalayalati ei vina cake leqwa.²³O kora are lesi mere bete are bi na kedrai wiliwili, ia na mate sa taro vira ga ina ledra no.²⁴Ia baleti Jisu sa cola qa tam vaiyalayala, sa lalalia muni va kora na matabete me so somitaki ni koya.²⁵I koya maga kwe ei sa rewarewa sara vua me va cola ni kora ere laka mai vua na Kalou mai e vu, baletia ni vuni lea cola no me daumasulakhi nira.²⁶I dolonu me leda i lia na bete me wetai kwe, me yala savasava, yalo vina, maakwa, tam vailala qara nai valavalaca, tetelagi me wetou na lomalagi.²⁷I lala vua na gadrevia na kwa, i tamucira na bete ya levu, me cabo no nai madrali ina visigu, ina tamata sila re na lea i valavala ca, sa qei ledra i valavala ca na tamata. Sa tara vaka lia du boto me baleti keta kece ina lea vacabori koya.²⁸Ia na lawa ei duci kora muni na bete yalevu na ledra malumalum. Ia na tata ni bubului, koi laka taravia mai na lawa, I dusi Luvea, o koya a buli me makumaku vina qa tawa vaiyalayala.

8¹Ko kwe e bonu na vikwa ei kukya no” la lia leda Bete Levu, o koya ei jetule no i e lima i matau ni vagivagi tabu i vua ko ei lea na Vavovvo XXX ina vilomalagi²Ei lia na i talia i na vanua tabu, na nere ni sovo du vo a Tara na Momo levu, qa lala ne tamata, me vadurenia i yata.³O kora koko na bete lem eve lei digitaki mere vacabo na i Solisoli qa nei soro. Kea i balebale so kwe ei vina me dau Tam ne vikwa mete vacabo.⁴Ko kwe maja meke no Vali i vuravura o Karisito, ei na tam lia na bete o koya, me watei ere no tu o kora, eve vacabo tu nai solisoli we wetai ei kwaya na kwa.⁵O kora eve qwavavia tu na vata karvakava qa ne titiyalo ni vikwa vakelomalagi. Ei wetai boto lea lei o Mosese mai vua na Kalou ni sa vakarau taukinana weve ni Vitavaki: kwaya I vua ne Kalou, “Qaraunia mo tava na vina koko me wetai sava ga na kea i taratara ko a lei vetakoi i va iko mai na ulunivanua.”⁶Ia, ko kwe o KArisito sa tam i vua ei lia na Viqwaravi ei makumaku cake, ni o Koya ga muni ei lia na dau ni veyaco kwa ni lia na viyalayalati makumaku, koi kea yaru na Viyalayalati ei tetelagi.⁷Maga me ke lala na vicalati i na viyalayalati koa tetemata, a ke na lala na cakacaka ni kea lei vakadani me lia kea i KarXXX.⁸Ni sa ligo cia na Kalou ni vve sa tam du na tamata, ea Kwaya, “Tolavia sa to dre no mai na visija-ea kwaya na Momo lem- na lequ sa na tara ei lia na Viyalayalati vou i na weve i Isireli qa na weve i va Jiuta.⁹Ei tam wetei na viyalayalati qu vayalo i vuara ledra tuqwaqwa i na siga qu tabakia medra lima mequ teimata taki ni Kora mai Igipita. Baletia ave tam takucia vina lequ viyekyaloti, qa qu yalobo tira – sa kwaya na momolem.¹⁰Sa nia kwe va Viyalayaleti qi na vayaco i na weve i Isireli ni sa se na Visiju vaki so kwe sa kwaya na momo lem. Qi na taunia lequ vunau i ne medra moya, qa qu ne vok muni i ne medra yalo. Qi ne ledra Kalou qa va na yalo meva lequ tamata.¹¹Eve tam vivakevuli leqwa i vuara ledra koi veta qa o kora yalic i va wekaya, me vele, “kilatia na momolem! Ni re na Kilati au koko, mai vua ei driadria me yalo viva sava ne tuqwaqwa.¹²Qi na lomanira i na ledra dukaduka eve tara, qa ne ledra tara kwa cokoca qi sa na tam vanumic leqwa!”¹³Na kea lei kwai na Viyalayelati kwe “Vou,” sa covakinia yati na viyaloyalati tai mata sa tatasovosovo yeti, qa na kwa na seata qa makawe sa na tam balam qa fa ma vele sava yeti.

9¹Ko kwe nai matai ni viyalayalati sa lai vakadoki tu leha nai vakarau ni qwaravi kalou qana vanua me qwaravi kha ivuravura.²Asa vakharautakhi na weretalou, Nai matai ni kolokalo, sa naki no khai nai duredure ni cina, na teveli, qana madrai dau lai tolavi, i dau lai kwai metia vanua tabu.³Ina lobo ni karua ni latilati inaki leqwa no kai i lia leqwa na kolokolo ina were talou, i lai kwai metia vanua tabu sara.⁴Ei koula na kei i cabocabo ni soro. I naki vata no muni na bola ni viyalayalati, ei koula taucokwo e yago. I buto ilia na jokhe koula i vagani vura tu na mana, Sa tubu tu muni nai toko lei Eroni, qana vatu rabaraba ni viyalayalati.⁵Ina dela ni bola ni viyalayalati, na tetelagi ni jerupi sa va malutia nai sogo ni vanua i dau buluti kha nai valavala ca, kai te tam rewa ni tujunia rewa na kea i vamacala matata.⁶Ia ni sa vakarau takhi rewa, na bete ina dau rusu inai matei ni kolokolo mere tara kha ledra i tavi.⁷Ia o kora ga na bete tetelagi ere rusutavia ga nai karua ni kolokolo, va yalia boto ina viyabakhi, sa kau vata muni na dra me dai cabo baleti koya qana ledra i valavalaca muni na tamata ei yaco vacala kwa.⁸Na Yalo Tabu sa vatakea rewa tu na balavu ni kea dura nai matai ni weretabu na calevu ina vanua tabu sara ina tam cedre tui muni.⁹Ikea i vakatakarakara boto me baletia na gauna kwe, Koru ruarua kwe na soli kwa ni lobma qa na i soro tam veusavasavataki nia rewa na dukhu lewa ni loma ni tamta I mai lotu.¹⁰Ere sa baletia boto na magiti na som na vimataqli taratar ni vivasavasavataki, i vakatabakhi lia no boto ina yago me yacovia na gauna isa vakhadokhi nai tuvatuva vou.¹¹Na laka mai ni KArisito me tia bete tetelagi ni vi kwa vina mena yaco mai. Sa rusu bacedre tia na qwaqwa qana vina sara ni weretalou ei tam tara ina lima va tamata, se me teli ina vuravura buli kwe.¹²I tam tia dra ni me qana luve ni bulumakau, ie dra talia ga koi rusu tavia na vanua tabu sara me rewati kha me te va coki.¹³Ia na dra ni me qana bulumakau qana kurelakhi ni ravu va kora na tam savasava mere rewa ni vasavasavataki kha medra yago,¹⁴Ivei ina wetai e dra ni Karisito, o koya a babo vua na Kalou ina vuku ni Yalo Tabu tam yalani qa lola vua na cakaca, sa vasavasavataki nia leda vatulewa mai na cakacaka mate me te qwaravia kha na Kalou koi cola?¹⁵Ko kwe na kea I naki, me dau vivameyautakhi ni viyalayalati vou. Koya kwe se so kwe, ina vukhu ni lea mate sa serekhi kora rewa kha mai na ledrai vala vala ca o kora na no vali ina ruku ni tautaula ni vuyalayalati, o kora na laico ere na qulu nai votavota ni kwa yalataki me tam vaiyalayala.¹⁶Ia maga i sa lia na viyalayalati, na mate ni tamata o koya a va yaco i dodonu me lai va dudutakhi.¹⁷Na viyalayalati ina vakabau ga maga sa yaco na mate, baletia ina lala na kaikai maga o koya a tara isi cola vali.¹⁸O koya ga kwa a tam vatabui kwa nai tautaula ni viyalayalati ni sa vadonui ina vuku ni dra.¹⁹Ia ni sa vaga vira rewa na tamata taucoko o Mosese nai vakasala mai na lawa, sa qaratia na dra ni luve ni bulumakau qano me, qa na wai vauvau dradra, qana isovi sa qei kure laki nia inai vola ni lawa qu vuara na tamata.²⁰Qa

sa qei kwaya, “Ko kwe na dra ni viyalayalati sa vakasalatukhi ni kem rewa kha na Kalou.”²¹ Inai valavala vata ga, a kuretaki nia na dra ina weretabu qana yaya i dau vayagataki ina lotu.²² Me wetai na lawa, sa valeke ni kwa taucoko isa vakasavasavataki mai na dra. Me khe lala na rose yauiyau ni dra a ke lala muni na vivosoti.²³ Ia ei dodonu ko na vakatakarakara ni vikwa mai lomalagi me vakasavasavataki ina soro vaki ni manumanu. Ia ko kwe, na vikwa vakalomalagi vataki nira i dodonu me vasavasavataki inai soro ei tetelagi talia.²⁴ Nio Karisito a tam rusu tavia na vanua tabu sara a tora ina lima, koi tia i ratakarakara ni kwa koi du talia. Ia sa rusu sara vadodonu i lomalagi vataki ni koya, me tase nikwa ina lea viwewei na Kalou me baleti keta.²⁵ I ta lakha no sokeni me lai cabo i koya ina vigauna, wetai ko re tara na bete yalevu, koi dau rusu ina vanuatabu sara ina viyabakhi ina dra ni lia leqwa na kwa.²⁶ Ia mago meke wetai, a seke waqawaqa raraciina vigauna me taula du mai na yavutu ni vuravura. Ia kokwe sa va tase nia vakalia du boto ina vuku ni tamata taucoko me kau dei nai valavala ca ina lea cabori koya.²⁷ Me wetai nia lesi me mai mate vakalia boto na tamata, oti sokwe sana qei laka mai na siga ni leda lewai,²⁸ Sa wetai muni, na Karisito a cabo vakalia dodonu me kau dei na i valavala ca ni kwa au koko, ina qei tase vakarua mai, i tam baletia leqwa nai valavala ca, ia me baletia ga na cola iva kora na tutu waraki nia vali.

10

¹Ia na lawa itia titiyalo boto ni vikwa vina inayaco mai, ia i tam ni koya nai yaloyalo du. O kora koko ere kabi vakolotia no na Kalou i tam rewa ni bulira mere vina sara nai soro vata ga care dau cabo na bete ina vi-yabaki. ²Ia maga ei rewa, ina tam rewa muni me tarovi na kea cabori no nai sori? O kora cokho na dausoro ere sa vakasavasavataki qa ra sa tam okati mere ivalavarala ca. ³Ia nai soro cokho kwe itia nunumi tu boto ni valavala ea ina vi yabaki. ⁴Ni rewatia na dra ni bulumakau qana me me kau dei na valavala ca. ⁵Ina lea takha mai vuravura na Karisito qa kwaya, “nai soro qana madrali qaisa duaraki nia, ia na yago ga omsa vakarautaki nia va au; ⁶nai soro koi bula qa nai soro ni valavala ca om tam gadretakhi nia. ⁷Qu sa qei dwaya, tolavia, o au kwe- me wetai a volai tu ina vola vivigi-megu tara eiloma, na Kalou.”⁸ Nai matai ni kwa a kwaya, sa lala nai soro, sei madrali, se nai madrali bula, se soro ni valavalaca omtam vinatia se rekhitaki nia. “Ko kwe nai madrali a cabori me wetai na lawa. ⁹Asa qei kwaya, “tolavia, o au kwe megu tara mloma.” Sa kau dei kha o koya nou matai ni vatovotovo me vatarai kha nai karua ni vatovotono. ¹⁰Mai e loma, tesa qei vasavasavataki mai na kea cabo e yago ni Jisu Karisito me kea i tinitini. ¹¹Ina visiga cokho kora na bete ere tu mere tara ledra cakacaka, na sorovaki dodo ni madrali- na i madrali koi tam kau dei kolokolo nai valavala co. ¹²Ia na Karisito sa cabo vakalia maga mei madrali ni valavala ca, qa sa gatule civo no e lima i matau na Kalou. ¹³A sa qei warakhi nira no na meca mere butu lau nia e mawe ni la. ¹⁴Mai na lia talia ga nai madrali a sa va yaco nira kha mere vina wara qa tam vai yalayala okora are sa vakasavasavataki. ¹⁵Na Yalo Tabu sa vakadudutakhi nia boto muni va keta. Matai i kwaya, ¹⁶kokwe na vi yalayalati qina vayaco i vuara ni oti na visiga sokwe, sa kwaya na Momo. Qina biutia na lequ lawa ina buto ni medra uto, qaga na vola muni ina ledra vakhasama.”¹⁷ Sa qei tomania, “na ledra i valavala ca qana ledra duakara qisa numidei nia vakalia.” ¹⁸Ia maga isa vosoti na vi kwa kwe, sa lala vakdia leqwa nau soro ni valavala ca. ¹⁹Ia ko kwe, ra viwekani, sa soli tu kha na gwalala mete rewa ni rusu doudou ina buto ni logi tabu ina vuku ni dra i Jisu. ²⁰So kwe na calevu vou qa cola sa vatarai va keta mete rusu vio nai lati, so kwe, nai balebale nie yago. ²¹Baletia ni sa no qai keta vali na bete tetelagi ni were ni Kalou, ²²Mete toso valeke ina uto ei du qana sinai vutuvutu ni vabautia, me vakasavasavataki meda uto mai na numia cala qa na yago me savati ina wai matamatakwa. ²³Mete borokutukutu nia no nai nuinui koi te vatusa no, ni a yalayala ina yalo du. ²⁴Mete vakasamataki nia sakavina sara mete viovaki no ina loloma qai na tara vina. ²⁵Meta kua ni deinia na leda dau viovio no, me wetou ere sa tara ei sewa. Koya so kwe, mete vivayalo qwaqwataki no, ia me vakalevu me wetai na leda ligocia ni sa valeke na siga ni lesu mai. ²⁶Ia maga te nakitia no mete tara ga no nai valavalaca ni te sa kilatia rewa no na du, sa lalalia leqwa nai soro ni valavalaca me qei vakabau. ²⁷Koya so kwe, sa vo boto na leda maraki nia ina matakua na siga ni vilewai, na quto udre vamataku ina kani kora na meca ni Kalou. ²⁸O koya i becia na lawa lei Mosese ina mate qana tam lomani ni lai tavui ni rua se tolu nai vadudu. ²⁹I vei ina wetai re na cakaca ni tologi ina yaco vua ilia ina lea buturaki nia na Luve ni Kalou, qa vakawaletakhi nia na dra ni viyalayalati me tamtia kwa tabu- na dra a visotavi vua- qa becia na Yalo ni loloma? ³⁰Nite sa kilati koya a kwaya, “so lequ i tavi megu tau cia na kem i lologi, qi na vaganiko ga.” Asa kwaya leqwa, “Na Momo ina lewai kora na lea tamata.” ³¹Isatia kwa vamataku mo lutu mai na lima ni Kalou cola! ³²Ia mete dau vanumia lesu na vi siga sa oti, tesa vacacetaki mai kho, na kea lai vakilati na vi kwa rarawa oba so tavia. ³³Ina sewa na gauna omna lai vakadure medra mata mom lai varivariva se viwalitakhi, sewa na gauna omdau viwasei qai kora are sotavia muni mai na kea cakaca. ³⁴O ikho mo lomani kora na vesu tu, ia mo sovia ina rekhi maga i qara vaqwaqwa mai vatikem na vatilem i yau. Nio ba kilatia no mai mem bu ni yalo ni tau no na lemivotavota ni yau koi vina sara sqa tam vaiyalayala. ³⁵Mo kua ni walataki dei na lem dutia, ni levu sara na kea i votavota. ³⁶Ivdudonu me tau via iko a yalo ni vosotia mo rewa ni tara rewa kha e loma na Kalou, ina qei vatilem na kwa a yalatakinia tu. ³⁷“Ina tam balavu sara, o koya koi laka mai ina laka du mai qana tam daro. ³⁸O kora lequ tamata yalododonu ere na cola ina vabautia. Maga i lia i tusukha i taku, qu yalo ina tam vinatikho.” ³⁹Ia o keta tena tam ucira yalia na vuku lesu ina rusa, ia mete no vikawacaki qai kora na vabautia qa te vacola nia medra yalo.

11

¹Ko kwe na vabautia na kwa lei vadudutaki na vikwa i lai nuitaki qa sewa na kwa koi tam lai dani. ²Me baletia kwe o kora na vu a ra vadonui ina ledra vabantia. ³Na vabantia te kilatia ka ne buli ni vuravura ina lea i vakaro na Kalou, me wetai

na kwa i lei dani rewa e i tam tara mai na kwa a re lei tolavi tu⁴Na vabantia muni a vacabo ka o Eveli vna na Kalou a lia na i soro a vina cake mai va Keni,k ko a lai vatoveli ka me rewa ni yalo dodonu, a qei tata vavinataki ni koya na Kalou baletia na lea i soro, na vabantia si tata ga no ka o Eveli, e i du ga a sa mate rewa.⁵Na vabantia a lai mei ka i yata o Inoke me kua ni mada na mate. “A tam qei lai tolavi, do a sa mei koya dei na Kalou. “ A si bere ni lai mei i yata, a sa lai vadudutaki ni dau matakucia na Kalou. ⁶Ma ga e i lala na vabantia e i tam rewa ni teva matakucia E i dodonu vua i lia e i mata laka ya vua na Kalou me vadunia ni cola vali . o koya qa dau vagania na kwa i vuara na dau vadani koya.⁷Na vabantia lei Noa, a lei vagani vua na tukutuku vaka-Kalou me baletia na vikwa a si tam lai tolavi, na lea matakucia na Kalou a tara ka a lia na waqa me ru ma vacolai na lea vuniwere. Na kwa a tara kwe, a Tola civo ni vuravura ka me rewa ni vaivotavota i na yalododonu me wetai na vabantia.⁸Na vabantia lea Evavayama, ni lai co, a talairewarewa me laka i na vanna me lei vagani vina me kea i taukei. A laka yati, a tam kilatia re ivei na vanna a laka no ka. ⁹Na vabantia a lai vainono vali ina vanua lei yalataki me wetai a lia ha vulagi. A vainono vali i na werelaca qa Aisake vata qa Jekope, o koru na vaivotavota i na yalayala a tautauvata. ¹⁰A sa tolavia no i mata na siti tau kea yavu, ko na kea dau droini qa kea matai na Kalou.¹¹Na vabantia muni, a du a sa yava o Sera, a rewa ga vua me bukute. A yaco kwe a du ga a sa tuqwaqwa sara, a lai tolavi ni vabanti koya ga no a ko a vagania na yalayala. ¹²Me wetai, ko na lia na momo kwe, ko a voleke ni mate-a saon na lea kawa me wetai ne kalokalo ni lomalagi qa tam wili rewa me wetai na volivoli ni matacawa¹³Na vabantia mum a ra mate koko ka qa ra tam lei vagani na yalayala. Lakalaka, me re dama sqa sota qai kora vakayawa mai, a ra qei vadunia ga ni re vulagi qa re na tam no vakalia no i vuravura. ¹⁴O kora na kwaya no na kwa kwe e re sa va matatataki ma no ni na vademia no ledra i nono du.¹⁵Ma ga e re vanumia no na vanua ko ra laka dei mai ka, a ke tan vuara e i lia na dodonu me re lesu leqwa. ¹⁶Me wetai ga, re sa vinatia ga e i lia na vanua ko i vina cake sara, ko e valomalagi. I vua he Kalou ina tam maduataki nia me lai co me ledra Kalou, ni sa varantaki nia rewa tu i lia na siti me ledra.¹⁷Na vabantia lei Eparayama, na len lei vatoveli, a soli Aisako ka. O luvea tagwane talia boto ko a solia, o koya a lea ne tata ni yalayala koko. ¹⁸O Eparayama ga ko a lei vece vua, “E vuku boto ni Aisake kora na lem kawa e re na vakayaca ka.” ¹⁹A kilatia no o Eparayama na Kalou ga e i rewa ni vadwe ni Aisake leqwa mai na mate, a tata no nikilatia, mai vuara ga a lesu leqwa mai vua o Aisake.²⁰Na vabantia muni na vikwa me yaco mai lei Aisake a ru vakalougatataki ka o Jekope qa Iso. ²¹Na vabantia mum lei Jekope, na gauna a mate ka qa vakalougatataki ni ko ru tu na lwvei Josefa tagwane. A dau lotu ge no o Jekope, na gauna a ta vakataba vali i na lea i toko ²²Na vabantia muni lei Jekope, ni sa voleke tovo mai na lea i cavacava, a sa kwaya rewa na ledra ne deidei mai na driadria ni Isireli mai Ijipita a vecemata ni kora baletia e tua²³Na vabantia muni baleti Mosese, na lea sucu, a lei cataki tu me tolu na vula mai vuara ne lea i tubutubu ni ru dama ni tea driadria rairai vina. A ru tam matakucia na lea i vakaro na tui. ²⁴Na vabantia muni le Mosese, na lea Sa tuqwaqwa cake no mia, a durarakinia me lei co me ni leveu tagwane o levei Fero yalewa. ²⁵A digitakinia me lei vakacacam vata qai kora na tamata ni Kalou mai na ledra gadretaki no na maran nivalavala ca ina lia na gauna. ²⁶A okatia me madra i e vaku i Karisito me te kwa levu cake mai na i yan kei Ijipita, ni sa dama no i mata ne kea i sau.²⁷Na vabantia a dei ni Ijipita ka o Mosese. A tam matakucia na lea borisi na tui, a vosotia no me wetai du a sa dani koya no koi i tam lei tolavi. ²⁸Na vantia muni a maroroya na Lakasiviya qa ha lei vakaturu ni dra, me rewa vua na danivivatei ni ulumatua me kua ni derera ne ulumatua tagwane koko ni Isireli.²⁹Na vabantia muni a ra lada tavia ka na ruwai vikaikai me vetai ga e i vanna mamaca. Ni re vatakutakucia ne koi Ijipita me ra ke tara, a ra qei lai okum koko. ³⁰Na vabantia muni a doki ciro ka na ba kei Jeriko, ni oti na ledra yato raunitia me vitu na siga. ³¹Na vabantia a tam vakamate qa ra na talaidredre o Reavi na yalewa dau saumi bavo vuara na tagwane, baletia ne lea ciqomiru na yamata vuni ina vakacegu.³²Na ava me qu kwaya leqwa? I ne sewasewa na gauna mequ kwaya kedrui tukutuku o Kitione, o Peraki, o Samisoni, o Jefeca, o Tevita, o Samuela, qa i kora na parofita. ³³Na ledra vabantia a ra qaratia ka na vimatanitu, re yalodu, re yalosavasava, qa ledra ka na tata ni yalayala. Re tarovitia na gusu ni laione, ³⁴A lovia na kaikai ni squto, a tubaraki nia na bati ni sele, ra lei vaqwaqwataki na gauna re malumalum ka, a ra qwaqwa sara na gauna ni vivala, sqa ra vadruga ni kora na mataivalu vulagi.³⁵O kora na yalewa a lesu leqwa vuara ko ra ne mate i na ledra du re dcake leqwa mai na mate. A sewa vuara a ra vararawataki, re tam vinatia me ra vagwalalataki, a ra vinatia me re rushtavia e i lia na cola leqwa mai na mate ko e vina cake. ³⁶A sewa a ra lai varivarivaci, ra kavocai, sewa ara vesalaki na senidodo qa ra bin i wereni vivesu. ³⁷A ra lei vivilaki i vatu. Re musu rua ina i varo. A ra lei vakamate i ne i sele mau. A ra lai vakataqani i na tabaru sibi qa na taba ni me. A lala na kwa i va kora, sogolaki ne ledra dodonu, qa ra tam lai qwaran vina. ³⁸Sa tam lia na kwa vu ara o vuravura. A ra dau vilakayaki tu ina vanua drasiga, na vinlunivanna, na qwara vatu qa na qwana i buto ni qwele. ³⁹A du o kora co ko na tamata kwe a sa vakaio ka na Kalou baletia na ledra vabantia, a tam ledra ga ne tata ni yalayala. ⁴⁰Na Kalou sa tuvania rewa tu e i lia na kwa e i vina cake me keda, ma ga ake lala l keta, a ra ke tam tara me vina sara.

12

¹O koya sokwe, ni re rauni ti keta tu e i lia na i nono levn na o na i vadudu, me te tauma dei vatikiviki na vikwa bivita qa na i valavala ca te dau tacovi rewarewa ka. Me te wavncia ina vosotia na vitanwavu sa tau no me da mata. ²Me te tola vadodonu ti Jisu, ko a tanlania qa leda i duadua ina vabantia. Ko na maran a lei vagani vua, a vosotia na kauveilatai, a vitalia na kea vamađuwa, qa sa lai nodoki civo no ie lima matau na i seran ru Kalou. ³Mo ba vanunu koya, o koya a vosotia na visaqasaqa mai vuara nai valavala ca qa i koya, mo ba ma kua ni watete se yalo sewasewa.⁴O ba si bere re ni ciqoma se o ba vimulomulo qa na i valavala ca me tase ka na dra. ⁵O ba sa numidei nia na vivayalogwaqwataki o ba lei vece me wetai oba luvea tagwane: “Luvei an tagwane kna ni numia vataumama na lea i vakavuli na Turaga, se tubu mo

watete ma ga e lei vadodovutaki mai vha. ⁶Na Turaga e i vavulicia ga ko i lomania, qa totogitaki ni kora ga na luvea tagwane ko i lea. ⁷Vosotia na lei vararawataki me wetai ga e lei vakavuli. E i tava va iko na Kalou me wetai vuara ae luvea tagwane. O ei na tama me tam dau vavulici luvea tagwane? ⁸Ma ga e i lala va iko na leivakavuli, ko i levu na tamata re oka no ka, o iko e tam wili ko tam ni luvea tagwane. ⁹Sa rantia, me tau o tamai meda vaka tamata ko a re vavulia keta qa te varokorokotaki ni Kora muni. Ivei me wetai na kea levu me te soli keta va Tamai me da vakayalo qa me te colataki! ¹⁰O kora na tamai meda a ra vavulici keta ina lia botona gauna lekeleke ko re numia me vina. Ia na Kalou e i vavalia keta me te vina ka, me te rewa vu vaivotavota muni ina lea savasava. ¹¹E i lala lia na i vakavuli na gauna kwe me ke solia na marau, i solia ga na rarawa. Mai taku ina vuataki mai na vuavu vakaceyu ni yalododonu i vuara a ra sa lei vakavuli mai ka. ¹²Vaqwaqwataki nia XXX lima ko i lutucivo no qa mturu koi malumalum. ¹³Vadodonutaki nia na calevu nim la, baletia na vanua ko i vimosiki no mo kua ni vulekia me vamama vina ga ¹⁴Gutavia na vivinati qa ra na tamata yalia, na savasava, ma ga i lala kwe e i lala lia ina dania na Turaga. ¹⁵Ba qaraunia vina sara me kua ni lia e i sewasewa vua na lea loloma ina Kalou, me kua ni lia na waka vu kwa koi kolakola me tubu mai me na vavuleqa, me kua ni bi me re vakacalai ka. ¹⁶Me kua ni lia me vidomom ko i tam donu se vatara na vikwa i tabu, me wwetai o Iso, ko a lia boto na magiti a vohtaki nia ka lea i tutu vaulumatua. ¹⁷O ba sa kilatia rewa mai taku, a qei vinatia leqwa me tankemitia na tata ni yalayala, a tam vakadonui, baletia a tam dania a lia na calevu me ke vivutuni, a du ga ni turu ka e wai vu e mata. ¹⁸O iko si tam yacovia no i lia e dela koi rewa ni lai dere, e dela mamandre, gigilo, tam nuitaki qa draki ca kaca. ¹⁹E si tam yacovia no na domo ni tavni se I lia na lio koi i kwaya na tata me re kwaya ne rogo me kua ni lia leqwa na kwa me re lai vece. ²⁰E re tam qulimia rewa na kwa ere lai vakaroti ka: “Ma ga e i lia na manumanu e i yacovia rewa e dela, me lei virilaki i vatu.” ²¹A vamataku na kwa a lai tolavi ni kwaya o Mosese, “Qi matakua sara ga qa au saqasaqa.” ²²I vina cake, mo laka i na vuluunivanua o Sainoi qa ba lea koro na Kalou cola, na Jerusalemi vakalomalagi, vata qai kora na tini na udolu na a gilosi ina gadre. ²³E sa laka mai ina soqosoqo ni ulumatua, ko re sa vadonuni rewa mai lomalagi. E sa laka mai vua na Kalou, ko i lewa na kwa koko, vata qa me dra yalo na yalododonu ko e re sa tara me re vina Sava. ²⁴E sa laka mai va Jisu, na dautataro ru viyalayalati vou, qa na dra ko a turu ko i vina cake mai e dra ni Eveli. ²⁵Dania mo kua ni duaraki ni kwa koi tata no ya kwe. Ma ga e re tam tubaraki nia na qa re tani vinati ko i vakasalataki ni kora no i vuravura, e re na tam tuba cola muni me ga me re vuki teni mai vua koi vakasalataki ni ko ra no mai lomalagi. ²⁶A lia na gauna, a kuretaki ni na vuravura ua voraru ni e lio. Ia kokwe a sa yalataki nia rewa qa kwaya, “I na vakalia leqwa qi na kuretia leqwa tam tea vuravura boto, ne lomalagi muni.” ²⁷Na tata kwe, “vakalia leqwa boto, “kea i balebale me re toso dei na kwa koko ko i rewa ni kuretaki, koya sokwe, ko na kiva raki a re buli, qa na kwa ko i tam lei kuretaki rewa me re tau tu mai. ²⁸Ko ya sokwe, aqo mia e lia na matamtu ko i tam lei Kuretaki rewa, me te dau vavinavinataki nia i na i vakarau muni kwe te qwaravia ne Kalou i na doka qa na varokoroko. ²⁹Na leda Kalou e i mamandre kakakati.

13

¹Me toso ga i no ina loloma vavitacini. ²Kua ni numidei nia mo vaceguti kova na valagi. Na calevu kwe, e i sewa sa tara ua vivacegni vua ra na agilosu qa ve tam kilatia tu. ³Numi kora na koivesu me wetai sara ga e vesulaki tu qai kora. Numi kora muni na lei qwavavi vakaca tu me wetai o iko i lia vuara. ⁴Na vakavilewe me doka koko na tamtata, me tara ne vavilewe i na calevu savasava, baletia na Kalou ina lewai kora na tameta re vidomom koi tam donu qai ko ra na vidanci. ⁵Dania na lem i vakaran mo gwalala mai ne dau lomania ne i lavo. Mo yalo vakacega ina kwa i tau i va iko, ni sa kwaya rewa na Kalou, “Qi na tam deim iko, se qi numidei ni iko tu. “ ⁶Me te yalo vaka cegu me te doudou ni dau kwaya, “Na Momo ne leqi au i vukevuke; qi na tam matakua. Na yava ei rewa ni tara na tamata va au?” ⁷Vanumi kora na teimata taki ni kem vali, o kora na wase na tata ni Kalou va iko, qo vanumia na i soqovu ni ledra i vakaran. Tatakutakni cia na ledra vabantia. ⁸O Jisu Karisito e si tantanvata ga no a invi, vikua me tam mudu. ⁹Me kua sava ni rewati iko na vimatagali vakavuli von. E i vina na uto me raqwaqwataki ina loloma, me kua ni tea magiti ko i tam vukeyi kora e re laka vata qara. ¹⁰E i tau no e i lia na cabocabo vu sovo ko i tam donu me re kani ka o kora ne viqwaravi i werenilotu ¹¹Ko na dra ni manumanu ko i vakama te baletia na i valavala cakaca e i kau na bete levu inavanua vatabui, oti a sqei lai bula me dra yago i daku ni keba. ¹²O Jisu mum a sotagaya kwe i matamata ru koro mai tevai, me ma rewa ni vadonui na tamata i e dra. ¹³Me te laka yati i vua i daku ni keba, me te liavata i na lolo vira a sotaqaya. ¹⁴E i lala lia leda koro koi tauvalia tu ka kwe. E i vina, te tolavia no yati ko i lia e i vakarau laka no mai. ¹⁵Baleti koya, so kwe, me te dau va cabo ga no i yata na i soro ni vilaveti vua na Kalou, na vilaveti koi tea vua ni tebeingusu kou vacaucautaki ina e yaca ¹⁶Me te kua ni dau numidei nia na tara na kwa vina qa na dau soli kwa, ko na mataqali vacacabo kwe e i dau vinatia na Kalou. ¹⁷Dauvarogo qo soli kem vuara ne viliataki, do o kora e re va dama no mem yalo qa re na solo tukutuku mum. Dauvarogo me ma rewa vuara na vilintaki me re tara I na gadre, me re kua vu boris i , baletia i tam vina va iko. ¹⁸Masulaki ni vatikemam, baletia iba vadeitaki nia ni ba na vatulewa vina qa ba sa vinatia me ba cola vadodonu ina vikwa koko. ¹⁹Qi uqeti vatikem mo ba tara vakalevu kwe, me rewa ni qu lesuvi vatikem leqwa mai boto kwe. ²⁰Na lea vakacegu na Kalou, o koya a vacola nia leqwa mai na mate na i vakatawa levu ni sivi, na leda momo o Jisu, ko na dra ni viyalayalati tam oti rewa. ²¹Ba colataki na kwa vina koko mo ba rewa vu tara na kwa e i vinatia, a ba tara na kwa a vina vua, baleti Jisu Karisito, me lea na varokoroko ko i tam mudu. Emeni. ²²Ko kwe qi sa uqeti vatikem, vitacini raki, me vatilem na tata ni vivayalo qwaqwataki ko qu vola valekeleke ya va vatikem. ²³Ba kilatia o vatileda vitacini o Timoci a sa vagwalala taki rewa, qi na lai dam vatikem ya ma ga i sa laka boto mai kwe. ²⁴Loloma yati vuara na lem i liuliu qa i ko ra koko na tamata vatabui ni Kalou. O kora mai Itali re sa loloma yati. ²⁵Me leda vata na loloma.

James

1 ¹Jemesa ai talai ni Kalou ga ni Momo Jisu Karisito, qa na Momo ko Jisu Karisito sa loloma yati va khora no yavusa tinikarua kha ra sa teni lakha tu. ²O vatikem, na viweXani, ba dau numia uno ba marau ina kwa dau veivatovolei mai. ³Baletia oiko kilatia na kwa ni vatovolei ni Vatilem vabautia. ⁴Mo ba vina na kwa taucoko sara me lala ni lia na kwa me vele. ⁵Ia sa sewasewa na vulau, o koya dodonu me taragia na Kalou o koya dau vagania va khora. ⁶I aba kerekere main a vabautia mai na vatitiqa baletia o koya, sa vatitiqa sa wetei na wai taci sa vei cagitaki kha vei tubuyaki. ⁷Na tamata sokwe me kua ni numia ni na rewatia e lia na kwa mai vua na turaga. ⁸O koya dau lomalomarua kha yamekemeke na lea i valavala. ⁹Ia me marau na tamata dravudravua e no lea laveti yata. ¹⁰Okoya a vutuniyau i na lea malumalumu ni na vele ga ko koya me wetai na se ni o. ¹¹A sa lakha cake mai na siga kha na cagi kataicata icha va mamacatakinia na O sa mira na senikai khe ne kea rairai vina. Eua wetai muni na tamata vutuniyau ina lea valavala. ¹²Kalougata na tamata sa vosotia ni sa vatovolei icha oti ina rewatia na i sala ni cola O koya sa yalatakinia na Kalou va khora sa lomania. ¹³Me na lala lia une kwaya, qi sa va torolei va Karisito, baletia ni tam dau veretalei rewa na Kalou kina kwa ca se mai na tamata. ¹⁴Ia sa dau vatovole na tamata yalia main a lea garogaro ca kha sa bacani khoya. ¹⁵A sa budoni na i valavala ca, sa vasucumia khe na garogaro qa sa tekivu me tubu kha vasucumia sara na mate. ¹⁶Ba kua ni tava na lewa cala, o vatikem na veilomani. ¹⁷Ai loloma ni kwa vine sa lakha mai lomalagi, sa lakha civo mai va tama ni Xarama kha tam veisau wetai na yaloyalo ni veiyatoyakitu. ¹⁸A sa eva? Na kwa boto e ina vei vala kece, mai na kwa e du se tam dutaki lotu vakarisito sa kwaya sa bulia okoya. ¹⁹O kilatia kwe na viwelcani lomani, mo ba varewarewa yalia na varorogo, berebere na tata kha bere muni na borisi. ²⁰Na borisi yalia ni tamata ina tam tubu kha na lewa e dodonu vua na Kalou. ²¹Okwe mo ba biutia dei na kwa vasisila kha na kwa ca, vabautia mai mu yalo kece qa tei vakinia i buto, so kwe ne na vacolai rewa kha na yalo. ²²Ia ba kwa ni rogocia boto na tata me kua ni vatiXcem rogocia boto ga ina veivacaisini taki vatikem. ²³Ia mo ba rogocia boto ga na tata la kha tam tara na kwa me wetai na tamata tolavi koya ina iloilo. ²⁴A sa numidenia vasauri se wetai va yava nai valavala ni lea cola mai na tolavi koya vali ina iloilo. ²⁵Ia okoya sa vatolavia matua na i vunau vina sava, ia sa tara muni na cakacaka kha ina kalougata ina kwa kece o tara. ²⁶Me wetai e li ava vatikem sa numia na lotu kha tam tarovia na me sa kwa wale na lea lotu na tamata so kwe. ²⁷Na lotu vina kha tam cala e mata na Kalou me na dau tolavi khora na luveniyali qa na yada me kua kha n ilia na mate me tauvia.

2 ¹O vatikem na viwekani, ba kwa ni qulumia vata na vabauti Jisu Karisito na leda Turaga vua mata ni tamata. ²Ia me lia sa rusu yati ina sogosogo taqa tu nai sulu qa rusu muni yafi na tamata dravudravua ina i sulu ca. ³Ia o ba sa varokorolco takini koya enai sulu vaiukauku kha no vali ena i nono vina mo dure kha no ina Xubu ni qu la. ⁴Ba varorogo o vatikem na Kalou sa tam digitaki khora na Kalou ara sa drafudravua me ru vutuniyau kha meru taukenia na matanitu sa lomani koya kha na Kalou. ⁵Ba varorogo o vatikem, na Kalou sa tam digitaki khora na Kalou ara sa dravudravua me ru vutuniyau kha maru taukena na matanitu sa lomani koya kha na Kalou. ⁶Ia ba sa becia na tamata dravudravua khora sa lala ni vabobulataki vatikem na vutuniyau kha mei vatikem sava ina were ni valewai. ⁷Khora a lala re ni tata cakaca na kwa vina ina yaca sa vatokai kha. ⁸Ke o ba vatukicia na vunau a tolavi ina volatabu mo ba lomania na kwai lem me wetai na lem lomani iko vataki niko. Ba na qai tara na kwa vina. ⁹Ia me lia vatikem sa digiakinia na lem valavala ca kha na veibetaki va vatikem na vunau nai valavala ca. ¹⁰Ia okoya na takucia na vunau taucoko, kha cala boto vakha lia me wetai sa talaidredre ichi na vunau. ¹¹Okoya yalia sa kwaya mo ba kwa ni dauyalewa kXa ni dau laXsa oikos a qei talaidredre lua vunau. ¹²Ba tata vavina kha valavala me wetai khora a lewai main a vunau ni veiserelci. ¹³Na lewai kha lala na lomani, la na loloma sa rewa kha na veilewai. ¹⁴Ina yaga vakha yava, me lia sa kwaya ni no vu ana valsautia me lala na calchacalcha ina vacolai main a lea vabautia. ¹⁵Ia ma lia na tagwane se vulau a lala na leai sula qa lala muni na kea ina veisiga. ¹⁶Me na lia vo vatikem ina kwaya mo lakha ena vakhacegu kha ba sinai ina magiti, kha tani tara e lia na kwa ina yago, ina yava na kea yaga. ¹⁷Sa wetei muni kha na vabautia me wetai s alala ni no vata, sa mate boto, a sa no talia. ¹⁸Ia e lia e na kwaya sa an va iko na vabautia. Vatakea mai na lem vabautia kha qu na vatakea yati va iko na lequ vabautia ina kha qu tara. ¹⁹O vabautia ni no e lia na Kalou. Vina wetai na ni tu e vabautia muni kha matakau. ²⁰O tamata ulukau, o vinatia na vadudu sa mate boto na vabautia a sa lala na cakacaka. ²¹A lala ni vadonui kho Eparama na tamata vulcu ina kha e tara ina lea vacaboi soro ni Aisake. ²²O ba na tolavia lea vabautia kha na cakacaka kece mai na lea vabautia a vadevunia kece ina kha a tara. ²³Ia na tata ni Kalou a kwaya Eparama a vabautia na Kalou kha wili vua mei valavala vina kha vayacani me lea i tokani ni Kalou. ²⁴O ba tolavia ni tamata vadonui ina vuku ni kha a tara qa lala ina vabautia. ²⁵Sa wetai muni ko Reavi vulau dau tagwane a sa lala ni vadonuX ina lewa e tara kha vatalai ichoruX yati ina sala teni? ²⁶Ia mai na yago sa lala na yalo sa mate, ia na vabautia sa vele na cakacaka sa mate.

3 ¹A ba tam levu vo vatikem me i dau vetavulici ni ba sa bilatia ba na borisi valevu kha. ²Ba cala kece ina vei lewa vuga. Me na lia ma lala ni bau cala ina kwa e kwaya, a sa newarewa vua ma tafovia e yago kece. ³Tolavia, vatiketa sa vaciginia na ledra tarovia na ose e gusu me talairewarewa vo vatiketa. Ba rewa muni ni saumakinia na yago kece. ⁴Tolavia muni na waqa, sa kwa levu vakaidu kha biligia na cagi kaikai ia kha sa vakatau vua na dau uXia ina vanua me lakha kha. ⁵Sa wetai muni na yame a sa tiki muni ni kwa sewa, a sa tata vaviavialevu. Tolavia sa udrevia na Quto levu qa na Quto Sewa. ⁶Na yame e udre muni, vuravura ni valavala ca sa wetai muni na yame ni yago taucoko kha sa vaudrenia muni mai ko Eli. ⁷Na veimanumanu taucoko, manumanu qasi, manumanu dau cavu qa moni na waitaci kha sa

vamanoatakinia khora taucoko. ⁸Ia kha sa lala na tamata sa vamanoatala khora rewa na kwa ca tam rewa kha bi muni i na gaga. ⁹Ba sa vavinavina kha vua na Turaga kho Tamai keta kha na kwa kwe ba rulaki khora muni mai na bulibuli vakalou. ¹⁰Mai na gusu kwe e lakha mai kha na vina qa na kwas caka ca, na veivekhani na kwa kwe me khua ni yaco lekwa. ¹¹E lia boto na mata ni wai ni vadavenia mai e mata e lia boto na wai dranu kha gaga muni? ¹²Na lolo sa vuatakinia na olive? Se lia na vaini, na lolo. Mata ni wai me laXcha mai kha na wai taci. ¹³O va vatikem sav uku kha yalomatua? Vamenia na tamata so kwe me varaitaki na kwa cola main a cakacaka ni valavala vina ina vuku sa yalomatua. ¹⁴Ia wetai sa no vali e buto i vatikem na cola ni vuvu qa gaga kha dauveiba kua ni coricori mai na kwa du. ¹⁵Akwe e I lala ni vuku koya lakha mai yata, sa vavuravura, vayacloteni yalo ni nitu. ¹⁶Wetai sa no na vuvu qa na veiba, sa no kha na veibeci qa na cakacaka e caka ca. ¹⁷Ia na vuku mai yata sa savasava, veivacegui, sa yalomalua, bi ina loloma kha vua vina, sa lala ni digitaki khora na tamata vakateni kha veivakaisini. ¹⁸Na vu ani valavala vina sa khaburaki vata qa na veivacegui va khora na dau ia na vacegui.

4 ¹A lakha mai vei na veiba kha na garogaro khora tam lakha mai na lam veitikhi ni yago i vatikem. ²Ba sa kocokoco kha lala ni rewatia kha dau gagadre. Ba dau veivala kha veiba ni ba kherekhere. ³O ba kerekere kha tom cigomia baletia o tarogia cala mo ba vavelenia i na vatilem gagadre ca. ⁴O vatikem na dauvulau, o ba tam kilatia ni tam lakha vata na kwa vakalou qa ha veivinati vuravura. ⁵Se o Xa vakasama vali boto sa kwa waXe na i vola tabu, na yalo sa no vali va vati kota. ⁶Ia na Kalou vagania na loloma, ni a kwaya na lea tata, na Kalou e borisi ni khora na viavialevu kha na loloma khora na yalo malumlumu. ⁷Vamalumalutakini vatikem vua voratia na nitu kha na lakha dei mai va ikho. ⁸Lakha va voleke mai va Jisu kha na qai toro mai vavoleke va iko. Vasavasavakinia mu lima o vatikem na lomaloma rua. ⁹Yalo kaikai taqaya, tagi! Denia na lem mali me vukhi me, rarawa kha na lem Reki me mata-kai kai. ¹⁰Vayalosewa ni iko e mata ni Kalou kha na biuti iko i yata. ¹¹Kua ni tata va lialia me baletia na wekamu. O koya e tata becitaki lea gwanea Kha gwanea tata becitaki nia na lawa oiko na dau ni lelewa. ¹²Elia ga na dauni lelewa. Akwe okoya na dau ni veivuke kha dau ni kawabokotaki muni. O cei oiko mo dau ni vakalelewa. ¹³Mo varogocia na kwa lei kwai, nikua se qwata ba na lakha ina koro. Vayabaki mai so keni me rewa na kwa. ¹⁴O cei na kilatia na kwa ina yaco i qwata; kha na yava na lem cola o a cedre boto mai vasesewasewa boto o a weXe leqwa vasauri. ¹⁵Mo ba kwaya, me vataraiia boto na Kalou me ba cola meta tara kwe kha sokwe. ¹⁶Ia okwe o dokadokaia vali na lem i tuvatuva. Na dokadoka e i valavala ca. ¹⁷Me lia va vatikem e kilatia na tara na kwa vina kha tam tara va koya e i valavala ca.

5 ¹Ba lakha mai, o vatikem na vutuniyau tagi kha qoqolou ina vuku ni vatilem narawa ina laXcha mai. ²Na vatilem yau a sa mamani ana lem i sulu. ³Na lem koula kha lem siliva kha na vecei vatiekm na kea vevekha kha na khania na lewe vatikem me wetai na guto udne. Ba sa kumunia vata na yau ina ohoh ni guana. ⁴Dania, na i sau o a maroroitia tu mai va khor ana tamata daura kacaka ha lea tagi a yacovoia na leda Turaga. ⁵O bas a no vali ina vuravura dau khani, ba sa valcania vali ina gauna ni veilaba. ⁶O sa lewai khora na yalo vina ba sa labatia, sa lala muni ni vorati vatikem o koya. ⁷Mo ba vosotia, me yacovia na lea lakha main a Turaga. Tolavi khora na dau laulau sa warakini na qwae talei me tauvia na ucai. ⁸Oiko muni, ba vadeitakini vatien kha duri kaikai baletia olcoya sa valeke mai. ⁹Ba kua ni veiborisitalci va vatikem o ba na lewai kha. Tolavia na Turaga ni lewai sa dune vali ina mata ni khatuba. ¹⁰Ba qulumia me vatakilakila na ledra vosotia na rarawa kha ra tafania vali na yacani Turaga. ¹¹Doma, ba sa vatokania me khora sa vosotia me ra kalougata. Ba sa rogocia na dau vosotia kho Jope ba kilatia muni na lea loloma na Turaga. ¹²Kwa kece, ba kua ni tata caka ca nia na vuravura se lomalagi. Bubului, se lo, se lala mo ba lana ni borisi kha. ¹³Ba li ava vatikem sotavia nadredre denia me masu. Ba lia e marau? Denia me sere ina vavinavina. ¹⁴Ba lia va vatikem e tauvimate? Me covia na tamata ni Kalou khe me khonu masulalani khoya denia me khoru lumuti koya enai lumu e yacai Jisu Karisito. ¹⁵Ia na masu ni vabautia e na vacolai khora na tauvimate ha Kalou i na vaturi koya cake, valavala ca i na tam Gqomi. ¹⁶Ba veivakhatusa na vatilem i valavala ca kha vemasulaX va vatikem me newa ni veivacoali. Na masu ni tamata vabautia e kaikai ka cakacaka. ¹⁷Ialaiha na tamata e wetai vateketa I masu vagumatua me tam tau na uca kha tam tau na uca ina. Vuravura tolu vimama na yabaki. ¹⁸Oti leqwa a masu kha o lomalagi a vagania vua na uca, vuravura a vuatakinia na vuata. ¹⁹Me li ava vatikem sa lakha sese no nai vavuvuli du, sa valesui koya leqwa mai e lia. ²⁰Ba numia, me lia valesua leqwa na tamata cala mai na lea i valavala ca ina vacolai nai na mate kha ubi ena lea dra.

1 Pita

1 ¹Pita, na Avositolo. Jisu Karisito, ki va khora na no vali vavulagi, khora na digitakhi, Ponito, Kalatia, Kapa tosia Esia qa picinia. ²O kwe me wetai na lea vukhu na kalou na tamaya, me kora vasavasataki ina yalo tabu, me kora rewa ni talairewarewa qa me kureitakinia na dra i Jisu Karisito, Me valevutakinia va iko na lea loloma qa na lea Vacegu. ³Na leda Kalou qa na Momo ni vatileda Turaga Jisu Karisito me vavinavinataki, ena lea loloma. Okoya a vogania vaketa na sucu vou ni lea cola leqwa mai na mate ko Jisu Karisito. ⁴Akwe meta na taukenia na i lesilesi ni na lala me lia mena rusa, ena lala ni dukadukali qa na tam malai muni. Ni sa maroroi Vali mai lomalagi va iko. ⁵O ba sa maroroi vali ina kaikai ni kalou qa na lea vabautia ina cola sa varautakinia me na qai vacedrevi ina ototi ni gauna. ⁶Akwe o ba sa marautakinia valeru du la na gauna lekeleke boto kwe ea sa yaga, o ba sa vararawataki ina vei coriti e vuqa. ⁷Me laudani ka na vatilem vabautia baletia a sa vatovolei, me marautaki vavulu qa talei vasesewa na koula sa caka ca rewa, me vavina vinataki, me dokai qa me vacau cataki na lea rairai vali mai ko Jisu Karisito. ⁸O ba si tam tolavi koya, la Vatikem si lomania ga, O ba si tam tania

nikua, la vaticem sa vabautia ga ina marau, marau a laukwai vina sara. ⁹Vati kem sa rewatia na tinitini ni vatilem vabautia,ia, qa na cola va iko. ¹⁰Na cola khora sa tarogia na parofita, na parofita a parofisai takinia me baletia na loloma a lakha mai va iko, vatolavia vavina sara. ¹¹A ra sa vademia si gauna yava, se yava na gauna asa vatikilati va koora na yalo ni kalou sa nodolci no i buto va iko, ni a kwaya i mata na rarawa i karisito qa na kwa vina sara ina taku mai. ¹²A sa vatakilai va khora ni a khoru a lala ni rewa ni qwaavavi ichoru vatakini ichoru ia bilco ga, na gauna a ra tata kha me baletxx na kwa vunau taki va khora ina tata ni kalou qa na yalo tabu. A vatalai mai lomalagi ina kwa kece kew a vinatia okora na agilosu me na tolavi. ¹³Ba yalomatna, qa vaticem vanuinui vali me yacovia na i vato ototi me ba na rewatia kha na loloma na meya mai mo vaticem ina gauna na lakha mai kha O Jisu Karisito. ¹⁴Me wetai na driadria dau talai – rewarewa, me kua muni ni no vali na gagadre ca vo vaticem ina gauna ni riva. ¹⁵Ia a sa yalo sa va sa va o Koya ni lai covi na kalou savasava, mo ba yalo savasava muni ina kwa kecega. ¹⁶Ni sa volai, ba yalo savasava me wetai ni qu yalo savasava ko au. ¹⁷Ia mo ba coco, momo, okoya na lewai kora vaka yalia me wetai na kwa kora a tara baletia ni ta se vulagi. ¹⁸O ba sa leilatia ni tam voli ina veikwa kecega, na siliva se ina koula qa oba sa rewatia ga mai vo vatileda tuqwaqwa. ¹⁹Ia na dra boto ga i Karisito, me wetai na lami sa tam tauvi duka se caka ca e lia e tiki. ²⁰O Karisito a tauyavutaici ni se bere na vuravura, la akwe asa qai vatake m=vo vaticem ina i ototi ni gauna. ²¹Ia a ba sa vabautia na kalou, okoya a dure mai na mate qa vagania nai ukuuku, me baletia na leda vabautia qa na vanuinui sa no vali vua na kalou. ²²Ba sa va savasavataki na yalo talairewarewa qa na du. Mo ba veilomani qa ra na wekai vaticem ina loloma. ²³O ba sa sucu legwa mai, a lala mai na lila vuca rewarewa, la ina tata ga ni kalou ka tudei ka tawamudu. ²⁴A sa we tai no O na tamata taucoko, qa sa wetai muni na se ni O nai ukuuku taucoko yalia ni tamata dau malai muni O qa sa mira mu ni me e se. ²⁵Ia ni sa tata na kalou sa dei ka tawamudu.

2 ¹Sa vakaroti va ichora ko koya me va kua ni yalo ca, mo ba gadrevia ga na tata ni kalouio kwe me vaticem denia dei na yalo ca, na dau vakaisini, dau kwakwai, na dau tata caka ca, dau borisi. ²Mo ba wetai na driadria a si qai sucu boto mai, qa mo ba dau godrevia muni na vavuvuli sa wetai na wai-ni-sucu du mo ba na tubu khai. ³Akwe e du me o ba vatovoleia ni sa yalo loloma na kalou. ⁴O ba sa lakha mai vua, na vatu cola cha sa biutia ico khora na tamata. Ia na kalou a digitalci qa sa talei. ⁵O vaticem muni, me wetou ba sa veivatu colacola, ba sa tara yata mo ba were ni vayalo, sa vina vua na kalou ina vukku i Jisu Darisito. ⁶O koya sa no muni i na i vola tabu Dania qu sa viritakinia mai saioni na vatu ni yaavu, leka vina. Ia ko koya sa vabautia ina lala mei vamaduataki. ⁷Ia O vaticem o ba sa vabau tia kwe ia va ichoru a tam vabautia Na vatu a ra biiu tia o Kora na matai ni sue, a sa yaco me va dei ni tutu ni Jue. ⁸Iga na vatu khara sa tarabe kha qa na vatu khara sa lutu kha ni khora a talaidredre ina lea tata na lea lou. ⁹Ia o vaticem na taba tamata digitaki, matani tu yalo savasava tamata taukenia na icalou, mo ba vataitakinia kha na lea vina o koya a covi vaticem mai na gilo ki na cece. ¹⁰Oi vaticem a lala ni tamata taukei tu imata, ia okwe o ba sa tamata ni kalou. Vaticem dau lala ni lomani, ia o ba sa lomani. ¹¹Oi vatilcem na lomani, qu sa vamasuti vaticem mo ba qarauni vali mai na gagodre caka a ni yago, sa vala kha na yalo. ¹²Ba dodonu na vatilem i valavala ina kedru maliwa khora na tam lotu me wetai o kora varokoroko taki kha na kalou ina siga ni veiyato yala. ¹³Ba talairewarewa ina lesilesi tauroko ni tamata ina vuku ni turaga si mai vo koya na tui, a sa tei mata sara. ¹⁴Se vo kora na momo ni lewa, me wetai mai va koru sa talaki mai vo koya me bonisi kha o kora na dau tara na ca me dokai o dera sa caka vinal. ¹⁵A sa loma ni kalou, mo ba galu lakinia na kwa ina na ledra tata caka ca na tamata riva. ¹⁶Mo ba wetai na tamata gwalala, ia, mo ba kakua ni vagatakinia me vuni no ralo ca la mo ba wetai ga na tamata ni kalou. ¹⁷Dokha na tamata taucoko. Lomani ichora na veiwekani. Matakucia na kalou vatokorotakinia na tui. ¹⁸O vaticem icece na tamata bobula, ba talai rewarewa va khora na turaga. Lala boto va ichora na yalo vina kha yalo malumalumumu. Va khora muni sa yalo vatani. ¹⁹Ia me wetai e lia sa vosotia na rarawa ni a vararawataki me baletia ni sa ina vua na icalou. ²⁰Ia, ba na rokovi vaka yara, ia me ba na vosotia na kwa ca, vaticem na vina icha. Akwe sa kwa vina ina mata ni kalou. ²¹Akwe o ba sa lai co, baleti barisito na rarawa ina vulcui vaticem a sa vadenia vo vaticem na varau mo ba na takucia e mave ni la. ²²A lala ni tara e lia na kwa ca o koya, qa tom lau dani mai e gusu me lia na veivakaisini. ²³A sa vakararawataki vali, sa tam tata borisi tu sa deni koya boto vua sea lewa vadodonu. ²⁴O koya boto ga a colatia na leda i valavala ca yago ina kauvelatai me ta na mate icha qa tara nai valavala vina. Mawe ni lea rubi ba sa va colai kha. ²⁵O ba sa wetai o kora na sipi sa sese tu, la ba sa saumaki legwa vua na vatawa sa va tolarua tu na yalo i vaticem.

3 ¹O Vaticem na marama, ba vamaalumalu mutaki vaticem va ichora na tagwane ni sa vakarotia vo vaticem wa vilewe mo ba veilomani, me wetai a so sa lala ni talairewarewa ina lea vunau. ²Ni sa ichoru na tolavia na vatilem i valavala savasava qana vatile matakua. ³Ja me kua ni vatilem nai ulcuulcu i tevai, na tali ulu, qa na ukuuku. Koula qa na daqania na i sulu. ⁴I na kwa valcayalo ga su vuni qa na lewa sa lala ni yavu rewa yalo malumalumumu sa lewa vina e mata ui kalou. ⁵Me welai o kora muni na yalewa savavava ina gauna i mata, a ra sa vararavi vo koya na icalou, ni khora sa vakaiukuuku taki ni kora, qa ra sa varorogo vo kora na dui tagwane. ⁶Wetai O Sera a talai rewarewa vo Eparama kha vayacania me o momo la o ba sa luvea, mo ba tara na kwa vina ka kua ui matalencia na kewa vamataku. ⁷O vaticem muni na tagwane ba no vata vali qa vatilem marama, mo ba lomani na marama me wetai ni kwa malumalumumu. Mo ba sa taukei vata ina loloma ni cola ina lala ni lia na kwa me tarovia na masu. ⁸Meu tinia, ba veilomani coko, ba dau loloma vaticem ba yalo loloma ba yalo malumalumumu. ⁹Ba kua ni saumia na ca qa na ca, me vaticem lia tani, ba tata kalongat me mo ba rewatia na kwa e vei vakalougatataki. ¹⁰Ia o koya sa vivatia na cola, qa sa mata atolavia na gauna vina. Me tavovia e me mai na qa e tebvenigusu me kua ni tata taki na lewa e cori. ¹¹O koya dodonu me lesu legwa mai ina valavala ca qa me tara na kwa vina. Va dania na Vakacegu qa talcucia sara. ¹²Ni sa vatolari kora na tamata yalo vina na mata ni kalou. Kha sa qwara tu e

taliga na ledra masu. Ia sa lia teni ga na mata ni kalou va kora sa i valavala ca.¹³O cei ina vacacani iko. Vati kem na gumatua na tara na lewa vina.¹⁴Ia, vaticem sa vararawataki ina vuku ni kwa dodonu vaticem sa kalougata kha. Mo ba kua I mataleucia lia na kwa.¹⁵Ba varokoro talcinia na turaga na kalou i na yalo I vaticem, icha uno ba varau vali mo ba kwaya va kora na tamata yalia, na vu ni nuinui sa no vali ina yalo malumalumu.¹⁶Me vina vale na vatilem yalo i buto, ni ichora sa tata vakaca cataki vaticem, me wetai o ba sa tamata caka ca, me ra kani mai ina madua va koru na dau kwakwai va coricori na vatilem valavala vina va Karisito.¹⁷Ni sa kwa vina, sa loma ni turaga mo ba vararawataki ina kwa vina mai kwa caka ca.¹⁸Ni a mate na Karisito ina vuku ni valavala ca, va kora na tara na kwa vina me mei keta vo no kalou, ni sa mate e yago sa cola e yalo.¹⁹A bxxcha muni o koya kha vunautaki va ichora na yalo khora sa no vali ina were ni veivesu.²⁰Kora a talaidredre i mata, a vosotia vabalavu tu na kalou qa sa dau yalo malua ina gauna i Noa na lea tara vati na waqa, qa ra le vica boto ca va colai kha.²¹Akwe na wai a vatakilati na veicolai va keta ina gauna kwe, a tam bin boto ina duka ni yago qa sa laukwai muni ni sa vina vua na kalou na vatileda lewa i buto. Sa dure leqwa mai na mate ko Jisu Karisito.²²O koya lakha cake i lomalagi qa sa no vali e lima matau ni kalou qa ni khora na Agilosu, qa kora sa lewai qa khora sa kaikai.

4 ¹A vakaroti va kora me na kua ni valavala ca. Ia me khora na muri Jisu boto, ni sa valeke mai na vakataotioti.²Me khora kua ni colatakinia na gagadra ca vakayago me wetai ga na loma ni kalou.³O ba sa vagatakinia vina na gauna ni cola sa oti a ba tara kha na kwa khora vinatia o kora na tam lotu, a ba sa takucia vali na kwa ca, dodomo ca qa na dau som waini, dau soro ina matakau.⁴A ra kurabuitakinia ni ba tam kilatia ni lakha vata qa khora nai valavala ca, a ra sa tata vacacataki ni vaticem kha.⁵Ia khora dodonu me varau me a lewai khora na cola qa na mate muni.⁶Ina vuku ni kwa kwe sa lau kwai na i tata vina va khora muni na mate, ia me ru lewa i muni na yago kha me au na coca boto vua na turaga.⁷Ia sa valeke na i otioti ni kwa kecega, ba yalomatua kha qa dau yadravia na masumasu.⁸Ia na kwa me tei mata mo mutu dau veilomani va-vagti kem; ni na ologia na i valavala ca e bi qa levu na loloma.⁹Mo BA VAVUKE O Vatikem ia be kua boto ni tata kudrukudru kha.¹⁰Me wetai o ba sa dui kematia na i cocovi. Me vaticem vagatakima va khora me wetai dauniyau ina loloma va kalou.¹¹Wetai me lia e tata, la me wetai boto ga na tata ni kalou. Me wetai e lia dau veiqraravi me tara boto ina lea kaikai ni kalou, O koya a lea na lewa ena gauna taucoko kua tawa yalani Emeni.¹²Vatikem na lomani, o ba kua ni kisari vaticem ina rarawa sa yaco vai? Me wetai sa yaco va vaticem na kwa teni.¹³Ia mo ba marau boto ni vaticem sa votai muni ina lea vararawataki I Karisito. Mo ba marau vakai du qa na varai takinia o koya ina lea ukuuku.¹⁴Ia vaticem sa borisitaki i na vuku ni lea yaca Jisu Karisito, ba sa kalougata kha ina yalo ni kalou a sa varodorotaki kha o vaticem.¹⁵Ia ba sa vararawataki ina daulaba, se dau drivadriva, se dau vavunia ua ca.¹⁶La wetai lia sa vararawataki ni sa i tokani kei Karisito. Me kua ni matakau, la denia me vavinavina takinia na kalou.¹⁷A sa lakha mai na gauna me tekivu kha na veiborisi va khora na vuni were ni kalou. La wetai sa tei mata vo vaticeta, na yava na i otioti vo khora na tam talairewarewa i na tukutuku vina I kalou.¹⁸Ia me wetai sa cola va dredre o khora na yalo du, na vacedrecedre mai o koya sa tam lotu qa ni koya na tamata ca.¹⁹O koya kwe, o koya sa vararawatalci me wetai na loloma ni kalou, vua na vu ni lewa taucolco kha sa du muni.

5 ¹Qi vakatakea no vuara na tuqwaqwa ere no qai vaticem, o au, e lana tuqwaqwaa sa vakadudutakinia na lea vakararawataki na Karisito, qa qu na wase muni na lagilagi e ina qei cedre mai na gauna itaku sara.²Mo tia vakatawa ni lea qele ni sivi na Kalou i na ruku ni lem vimaroroi, viqraravi, me wetai na i vakatawa - tam nia ni dodonu mo tara, ia mo gadrevia, ni na lesi iko na Kalou mo dau viquaravi ina yalo e gagdre qa lala mai na i yau vakasisila.³Ba kua ni valavala vaka momo ina vatilem viqraravi. Ia mo tia i vakaraitaki vina vuara ina lewe ni sivi.⁴Ni sa na cedre mai na teiteimata ni vakatawa ni sivi o ba na qei otaqa na i sala sa ukutaki tu, tam malai rewa.⁵O vaticem na saravou, ba vamaalumalu mutaki ni vaticem vuara na tuqwaqwa. Ba vakaisulutaki ni vaticem i na yalo malumalumu qa mo ba dau vilegai. Na kalou sa dau cakatira na dokadoka qa dau solia lea loloma vuara na yalo malumalumu.⁶Ba vamaalumalumu taki ni vaticem Ina rukunie lima qwaqwa na Kalou, me rewa ni talave cake ka vatilem col i na gauna kwe.⁷Ba denia coko vua vatilem i vuavua ni sa dau lomani vaticem.⁸Ba vuku vakalevu sara qo ba qaqarauni. Na vaticem meca na nitu, sa visaniyakivali wetai na laione sa tagi, vatolavia vali e i lia me solum.⁹Ba vakaikai sara mai vua. Me qwaqwa vatilem vabautia. Ba kilatia no, o wekai vaticem i na vuravura kwe aru lei vararawataki muni me wetai o vaticem.¹⁰Ni sa oti vatilem vararawataki, na kalou vakai ukuuku a mei vaticem i na lea ukuuku tawa mudu na Karisito, e na qei vakadeitakini vaticem, vaqwa qwataki ni vaticem, qa vakaikaitaki ni vaticem.¹¹Me lea na lewa ina vi gauna taucoko qa tam mudu rewa. Emeni.¹²Qi sa tokoni ti silienusi na tamata sinai i na vabautia, qu sa numia ni sa wekai vaticem du, qu sa tia loloma du ni Kalou. Ba tudei ka.¹³Na vibutau Bapiloni, o ba sa leico vata, sa kidavaki ni vaticem o luvequ tagwane, o Manka, sa kidavaki ni vaticem muni.¹⁴Ba vikidavaki ina i yabo ni loloma. Me vatilem kece na vakacegu, sa tu vata qa Jisu Karisito Emeni.

2 Peter

1 ¹Mai vo Saimoni Pita, na dauniveqraravi qa na apositolo i Jisu Karisito. Qa vokora era sa vavotavota qani vaikemam ena vakabautia qa uasivia ni sa qulumia rewa ina vuku ni lea yalododonu ni leda Kalou qa leda vakacola o Jisu Karisito.²Me iem na loloma-savu qa na vakacegu ena iem sa kilatia na Kalou qa nia o Jisu na iecle momaevu.³Ni sa sola mai va vaiketa o koya na iea kaikai vakalou, na kwa kecega iyaga ina leda cola qa na, lotu na leda Kilati koya sa covi keta i

na vanua vai ukuuku qa na ivakarauvina. ⁴O koya kwe a solia mai ira vaiketa na tata ni yalayala levu qa tali i mo ba rewatia ina kwa vakalou, o ba sa tuba raki nia na dukaveluvelu sa notu i vuravura na vuku ni yalo i gadrevia na kwa ca. ⁵Ia ina vuku ni kwakwe mo ba, kilakwa vakalevu sara mo ba vakuritaki nia na vailem vakabautia ina vakaravina, ina vakarauvina ina vuku. ⁶Na vuku ni vakarau nim yalo, qa na vakarau maiumu, qa na vosotia ina lei lotu. ⁷ina lei lotu, ina vilomani vitacini, qa na vilomani vitacini ina vololoma. ⁸Ia, maga isa no vo iko qo mo colataki ina vati lem yalo ina vi kwakwe sa qei tubucake qa levu, isauqeti vatikem mo ba kua ni dau vucesa se vua na vailem kilatia na ieda momolevu Jisu Karisito. ⁹Ia, ko kora sa lala mera vuataki nia na kwakwe isa na matacika, ia qa sa matabuwawa, qa sa numideinia ni sa vakasavasataki tu mai na lea valavala cakacaka imata. ¹⁰Ia, o vaikem na viwekani ba gutia, mo ba vakatudeitaki nia sara na vailem covia qa na vatem digitaki, ni ba na tam tavutia maga ba sa tokonia na vikwakwe. ¹¹Ni sa soli na gaunsala rewarewa vo vaikem mo ba ucu na matanitu tawa mudu ni vaileda momolevu qa nia nai vakacola ko Jisu Karisito. ¹²O koya, kwe qi na tam nu midei ni vaikem niqu vanumi vaikem no ina kwakwe ia sa du ga mo sa kilatia, na kwa ba sa vakatudeitaki ni vaikem ina vakavuvui kwe. ¹³Ia, qu sa vakasama ni sa dodonu, ina visiga qu sa no vali ena wererakacevaceva kwe, mequ vauketia na vailem yalo qo ba numia. ¹⁴Niqu sa kilatia mequ sa voleke ni biuta dei na lequ werevakacevaceva, me wetei sa lai kwai ma vo yau na leda momolevu ko Jisu Karisito. ¹⁵ia mequ na yalomatua ina vikwa me ba numia vali ga na kwa kwe, niqu sa mate. ¹⁶Ni vaikem ba sa tam takucia na kwa i laikwai sa tewa vakvuku, ni vaikem na kwaya vo vaikem na lea kaikai qa na lea laka mai na leda momolevu ko Jisu Karisito, ia vaiketa na dania na kwa du qa na lea valavala vakamomolevu. ¹⁷Ni sa yaco vo koya mai vua na Kalou ko tamaya na vakarokoroko qa na vakadokadokai, ni sa rogo, "Sara vua na domo vaka ukuuku du sara wetaikwe." ¹⁸Ia na domo kwe mai lomalagi veiketa sa rogo, ni vaketa na no ina ulu-ni-vanua-taku. ¹⁹A sa no tu muni vo vaiketa na tata sa vakadudutaki nia vakalevu iyata, a porofisai, ia ba na caka vina X, wetei ba sa vanumia muni, me wetei na cina se serau va na vanua sa gigilo, qa malum ni sa cadra mai na qwataqwata vou, a cadra mai ni na vailemyalo na kalokalo i voia siga. ²⁰I vo vaikem sa kilatia re na kwakwe, ni sa lala na parofisai vana vola tabu, sa vu vana vaileda kilatia no kwa i mata na kedra balebale. ²¹Ni sa lala na vu ni parofisai ina gauna i mata ina lewa ni tamata: sa tata ga na tamata yalosavasava ni Kalou me wetei sa vakalele ni ira na Yalo Tabu.

2 ¹A ra laka mai vuara na varovita coricori, qa ra dau vakavuvulitaki na kwa cori. Ere na kau vakailo mai na riba viba vakaviwekani, qa ra na coritakinia ni laka mau vua na i vavuvuli. Ere kau vaka sauri mai na vivala. ²E i levu ere na takucia na i vakarau vasisila, e i na vakacacani ka na du ni vavuvuli vina. ³Ia ni ra sa daukocokoco, ere na vakaiyau i na yalo dau vivaka sa balavu. Mai na gauna ni ledra dau vivacacani, e i tam vamalumata mutakina ledra varusai. ⁴Na Kalou e i tam lomanira na agilosu valavala ca, ia sa walataki nira civo i eli, me re resulaki tu i na sinudodo ni gigilo me yacovia na gauna ni vilewai, ⁵Ia ma ga e i tam lomanira na koi vuravura, qa wa vacola ni Noa sa tamata i valavala dodonu qa niru na lewe vitu a vacola niru i na waluvu i vuravura baletria na i valavala ca. ⁶qa vasewasewa nia na vanua o Sotoma qa Komora me tia ravu qa vageavutaki nira me ra tia i vakarau ni ka a yaco vuara na tam lotu, ⁷Qa vakacolani Loto, na tamata dau colataki na vikwa dodonu mai vuara na tamata taucoko-- ⁸Ina loa dau cola vakadodonu, a dau cola qara vali ina visiga, valia ia a sa dau tam taleitaka na na ledra i valavala cakaca-- ⁹Maga a tara na momolevu na vikwa kwe o kou i X na lea tamata, qo kona muni na tamata tam yalododonu me yacovia na siga ni lewa me re qai vilewai kwa. ¹⁰Ko kwe i du sara vakalevu vakora na laka tu ina calevu i dau tokocia medra yago ina tovo cakaca qo kora na tam dau takocia na lewa. Ere na dau boletaki nira, qa re yalokaikai, o re tam matakucia mun na momo levu. ¹¹O kora na agilosu i tauvuara na kaikai qa na qwawa, ia ere tam tata cakaca ni kora e re bilitaki nira ie mata na Momo Levu. ¹²Ia o kora na tamata kwe e re sa wetai na manumanu raukawa, ko na suXX mai me re dau vevesu qare vivakarusai. A re sa tatacakacatakiara na vikwa e re tam kilatia. E re na nusa vakalia ina Xedrai valavala i vivikarusai, ¹³qa ra na vakararawataki me tai i sau ni ledra i valavala dau vivakarusai. Ere numia mera na gadretakinia na siga ni ledra marau. E re sa duka qa wariwari qa ra marautakinina na ledra dau vivakaisini qa ra marautakinia ledra i valavala vamalakai na gauna ni vatilem kani vata. ¹⁴Medra yalokoi ni mata e i sinai na dau valasanira na yalewa qa ra tam koko rewa i nai valavala tam vina. E re dau wewei kora na yalowai ina i valavala tam dodonu, qa sa lei vakavuli tu medra yalo na kocokoco. O kora na driadria vakacalai. ¹⁵E re sa laka dei mai na calevu dodonu qa ra sa yato sese tu, e re sa vatakucia tu na ledru calevu o Velami na luvei Viori, a ru dau vinatia meru soqonia nai voli ni valavala tam dodonu. ¹⁶A qei soqonia na borisi ni lea i valavala tam dodonu - a qei rogo mai na domo ni tamata vua na asa galu tu qa tarovitia na varotitai valavala ca. ¹⁷O kora na tamata kwe ere tia moto qa maca tu na kea wai, qara vikuitaki tu i na cagi voravora. Na lolovira qa na vavaku ni valavala ca sa vakarautaki me ledra. ¹⁸E re dau kwaya tu na tata tubu cake ka na lialia. E ra sa qati kora na qei vacolai boto mai na dani tara nai valavala ca i na gagadre caka ca ni yago ere colataki na cola tamu dodonu. ¹⁹Ara yalatakinia tu na gwalala vuara, ia o kora vatakinira e re bobula ni cola vesuki. Na tamata e i tia bobula ni valavala e i sotavia. ²⁰Ma ga e re tuba cola rewa mai na vivesu lei vuravura, i na lea vuku na Momo qa na i Vakacola Jisu Karisito qa ra na sereki qa rewatia, na i tinitini ni cola e i na vina cake mai na kea tekitekivu. ²¹A ma ke vina cake mera kua ni vakawa na calevu ni yalododonu mai na ledra sa kilatia qavuki teni mai na i vakaro tabu sa wasei vuara. ²²Ia sa du ga vuara na tata vaibalebale sa lei kwa rewa: "E i na lesuvia leqwa na tuiie lue, qa na qo sa vakasavasavataki oti e i na lesu keqwa i na vanua duka."

3 ¹Sa tia i karua ni vola kwe qi vola yati vatikem na vilomani, mo ba vauqeti ka me savasava vatilem vakasama. ²me rewa ni o ba vanu mia lesu ka na i tukutuku sa tukunia oti na parovita, yalo savasava qa na lea i vakaro na leda Momo qa leda i vakacola soli mai vua na in avositolo. ³Mo ba kilatia no, ni ra na cedre mai na dau vivasewase wani i na gauna si

bere mai. Ere na dau vataku takuicia ledra gagadre vasisila. ⁴Ere na kwaya, "I vei na lea tata ni yalayala ni lea Jesu leqwa mai? Mai na gauna ere sa na moce na tuqwaqwa, sa na dei tu ga na vikwa taucoko, me wetai nai tautaula."⁵A ra vinatia me re numidei nia, ni sa tata ni Kalou i na vanua a no tu ka o lomalagi i mata, qa na vuravura sa wasei mai na wai, qa sa tu i na vuku ni wai. ⁶a sa varusai na vuravura i na waluvu X na guana so kwe. ⁷I na vuku ni tukutuku so kwe na vuravura qa na lomalagi a ru sa maroroi tu mou na bukawaqa, me yacovia na siga ni vilewai qa na ledra varusai na tamata tam kilatia na Kalou. ⁸O vatikem na lomani, mo ba kua ni numidei nia, ni lia na siga qa na Momo e i tautauvata ni vica vata na udolu na yabaki, ni vica vata na udolu na yabaki e i tautauvata ni lia boto na siga. ⁹Na Momo e i tam berebere na lea vayaco na lea yalayala, me wetai ledra numia e i sewa na tamata me na berebere sara. Ia sa dau berebere sara lea vosoti keta, e i tam vinatia me lia e i rusa me te rewatia kece na vivituni. ¹⁰Ia na lea siga na Momo e i na laka mai me wetai na daudriva: E i na teni wasei na lomalagi i na lia na rorogo levu. E i na tunaki qa bula na vikwa cakaca kece, ia na vuravura qa na kea cakacaka e i na qei waicala muni. ¹¹Na vikwa taucoko kwe e i na varusai o na qei tia tamata tu vakayava? E i dodonu mo colataki no na cola e i makumaku qa va-Kalou. ¹²E i dodonu mo namakinia qa gadrevia no na siga e i na laka mai ka na Kalou. I na siga so kwe, na lomalagi e i na varusai mai na bukawaqa, qa na vakawaicalataki i na katakata mamaudre na vikwa cakacaka. ¹³Ia mai na lea tata ni yalayala te na warakinia tu na lomalagi vou qa na vuravura vou qa na vuravura vou, mera qei lai tawania na i valavala dodonu. ¹⁴Ia, o vatikem sa lomani, ni o ba namakinia no na vikwa kwe, ba gutia sara mo ba kua ni leX bilitaki qa me tolvia moli vatikem na yaciceguni o ba sa tam vatara leqwa na i valavala duka. ¹⁵Mo ba dutia no na vosotia ni leda Momo me te vacolai ka, ni a sa vola oti mai vatikem o Paula o tuk ai vatikem vina, me wetai na vuku a soli vua. ¹⁶A vola kece o Paula i na lea i vola, me wetai e i sewa na kwa sa rui dredre me te vakasamatakinia. Ia o kora ere vuku qa tam dei medra yalo ina vikwakwe e re na vakativania na i tukutuku vina, mai na ledra viqati. ¹⁷Ia, vilomani, ni o ba sa kilatia rewa tu na vikwa taucoko kwe, mai vuara na dau vakateni takinia na ledra i valavala me kuani valeqania lem vabautia. ¹⁸Ia mo tubu cake i na loloma qa na kilatia na Kalou na i Vakacola o Jisu Karisito. Me lea ga na lagilagi i na gauna kwe qa tam mudu rewa. Emeni!

1 John

¹ ¹Ko e me wetai mai nai tautaula, mai na vikwa a aba varogo, qa na kwa a ba dania i vatimemam mata, a ba dania qa ba dere i vatimemam lima, me baletia na tata ni cola. ²Na cola i lei khilati vavina, a ba sa dania qa va deitakhinia na khea vamatakwatchahinia i va ikho na cola tam dronu rewa, mai va Tamaya, ni tara me te khilatia vavina. ³O khoya teva sa dania qa teva varogocia.. I ba sa vatakhea i va vati vatikhem, me rewa, ni teva mai lotu vata. Leda lotu vata i va Tamaya qa i valuea, o Jisu Karisito. ⁴Ia ika sa vola leqwa yati i va vatikhem na kwa kwe me cokotia ka na vatilem gadre. ⁵Sa nia kwe na i tukhutukhu a ba varogocia mai va khoya me mai vakhasavui i va vatikem, na kalou na cece mai va kwoya ei lala na gigilo. ⁶Ma ga ni te va kwaya ni te va lotu no i vua qa te va lakha no i na gigilo, te va sa coricori qa te va tam colataki na du. ⁷Ma ga ni te va yato vali i na cece ni wetei ni o koya na cece, dodonu me te va qwaravia a lia qa lia leqwa, qai na dra lei Jisu o luvea e i vasavasavataki ni ke ta mai leda i valavala cakaca. ⁸Ma ga ni teva kwaya ni lala ledra i valavala cakaca, teva sa vikhui takhini vatiketa, i lala i vavatikheta na dei. ⁹Ma ga te sa vakhatuania leda i valavala cakha ca, sa yalo du qa yalo dodonu me vosotia na leda i valavala cakaca qa va savasavataki ni ketab mai vikwa ei tam dodonu. ¹⁰Ma ga teva kwaya ni te tam i valavala cakhaca, te va sa vakha cori ni khoya, lea tata ei tam tau no i va vatikheta.

² ¹O kem na driadria, qi vola na yati na vi kwa kwe me rewa me rewa ni o ba kua ni tara na kwa cakacaka. Ia, ni o ba kua ni tara na kwa cakaca, sa lia na dau vakhadewa i va Tamai meda, Jisu Karisito na yalo dodonu. ²O kwoya ne i soro ni cakaca, ia tam leda boto, ia na ledra muni na kwai vuravura koko. ³Te akhadu nia ni te mai kitati kwoya, me ga ei takucia lea i vakharo. ⁴O kwoya e i kwaya ni " Kilatia na Kalou" qa tamu maroroya na lea tata, e i coricori kao koya qa lala vua na du. ⁵Ia o koya e i takucia lea tata, i vua na loloma ni kalou e i makumaku du sara. ⁶O kwoya e i kwaya e i dure kata tu i vua, me tara mania na i valavala me watai na lea. ⁷O vatikem sa lomani, qi tam vola no yati e lia na i vunau vou, ia, na i vunau ko a vatilem mai na i tautau la. Na i vakharo makawa ko na tata o ba sa rogo. ⁸Ia qi sa vola no yati e lia na i vakaro vou, ko i vakhadudu takhi i ve Jisu qa i vatilem, tase toro mai na cece du te sa vakhadudu takhi nia no. ⁹O koya e i kwaya ni sa tau vali vua na cece qa cakhati wekhya, ei qiqilo lea cola me yacovia mai kwe. ¹⁰O koya ei lomani wekaya, e i no tu ga i na cece qa lala na kwa me tacage kwa. ¹¹Ia o koya i cakhati wekaya e i gigilo qa lakha tu i na gigilo, e tamu khilatia na vakhacikhania ie mata. ¹²Qi sa vola no yati va kem, ra dria,baletia na lem cakaca sa lei savati oti i e yaca. ¹³E yaca qi sa vola no yati, i va kem na tuqwaqwa, baletia o ba kilati kwoya mai na kea i tautaula. Qi vola no yati va kena, na i taba driadria, baletia ni o samulakhinia rewa na vu ni ca, qi vola, ra dria baletia o ba kilati Tamai meda. ¹⁴Qu sa vola yati, va kem, na tuqwaqwa ni o ba kilatia kwoya mai na tautaula. Qu sa vola muni yati, i kem na i taba bere, baletia ni o m qwaqwa qa e tau kata no va kem na tata ni Kalou qo m samlakhinia ka na vu ni ca. ¹⁵Mo ba kua ni lomani vuravura se na vi kwa vakhavuravura. O koya e i lomani vuravura e i tam tau i vua na loloma i va Tamai meda. ¹⁶Na vi kwa koko i vuravura, na vi kwa e dau gadrevia da yago, na vi kwa e i dau gadrevia da mata, qa na dosadosa ni vuiravura kwe, e i tam lakha mai vua na Khalou, mei vuravura boto. ¹⁷O vuravura qa na kea kodikodi e i na lakha dei yati, ia o kwoya e vi tara na vei kwa e i vinatia na kalou e i na tu qa tam mudu. ¹⁸Ra dria, te sa yacovia tu kwe na auwa i taku sara, me wai gani te sa rogo no nira na laka mai na meac, mai na kwa i yaco kwe te ba ke sa na kilatia nokha ni sa tia yauwa i taku. ¹⁹E re na lakha dewi mai vake ta, ni tam ni ke ta vata. Maga me re ni ke ta vata a re na no tu ga qai keta. Ia, ni ra dei ni ke ta, ei vatakea ni ra tam vatiketa o ba si tam kilatia no na du ia baletia i lala na cori mai na du. ²⁰Ia sa lia na vilumuti sa yaco mai

vua na lea kwa Tabu Talia, qo ba sa kilatia cokho no.²¹ Qu tamu vola no yati vo vatilkemu baletia ni sa ba si tamu kilatia no na du, Ia, baletia ni o ba sa kilatia no e i lala na cori mei na du.²² O ei na coricori ? O kwora ga rei kwaya vali ni tam tia Karisito o Jisu! Na tamata so kwe na meca i karisito, me wetai ni cakitaki ni Tamaya qa Luvea.²³ I lala lia i na cakitaki ni luvea, i lei tamaya muni.²⁴ I va ke mu, na vi kwa om rogo mei na i taulaula mo ba qulumia kata. Ma ga i tau kata no va vaticem na vi kwa o ba rogo mai i na tautaula, o ba na tu kata muni va luvea va tamaya muni.²⁵ Ko kwe na yalayala ko ya vaganiketa na cola tawamudu.²⁶ Qi sa vola no yati na i tukutuku kwe baleti kwora na vivacalai.²⁷ I va vaticem, na vilumi, o ba rewatia mai vua qa taukata vaticemu, i be yaga me lia me vavulicia vaticem. Baletia na vilumuti sa tara o ba vulicia na kwa cokho ga e i du e i tam cori, me wetai lea vavulici vaticemu ba qulumia kata.²⁸ Ko kwe, ra dria, tu kata no i vua baletia ni na lesu leqwa mai qa te na yalo dei qa lala na madua e mata i na lea lakha cedre mai.²⁹ Ma ga o sa kilatia ni yalo dodonu o koya, ia me te kilatia no muni ni o kora kece e re tarea na kwa dodonu e re tara na kwa dodonu e re sucu mai vua.

3 ¹Te tolavia lea lomani keta leda vava i solia i va keta, mete lei co me te lea driadria na Momo; kohwe o keta. I vu kei balebale, na vuravura i tam kila ti keta, baletia ere tam kila ti koya.² Dau loloma, o keta te sa driadria ni Momo, i si tam lei vatakei mai na yava i na wetai. Te kilatia na Karisito a vatakei mai, te na wetai o koya, te na tolavi koya me wetai du ni o koya ga.³ O kora cokho ere nuitaki ni koya i va savasavataki ni kora baletia o koya i savasava.⁴ O kora cokho ere valavalaca ere dau tarano na kwa cakaca, baletia nai valavala ca o kora na dau tara na ca.⁵ Te kilatia no lea tasew mai na Karisito baletia me kau dei leda valavala ca, I vua i lala nai valavala ca.⁶ I lala lia i no qai karisito me tara nai valavala ca.⁷ Driadria, kakua ni lia mena mei vaticem teni. O koya gei e tara no nai valavala dodonu, wetei ga ni sa savasava na karisito.⁸ O koya ga i tara no nai valavala ca i laka mai vua ni vitu, baletia na a valavalaca i nai vakatekivu. E vu kei balabale sa qei vatakei koya mai na luveni Momo, me mai va rusania na cakacaka ni yanitu.⁹ O koya ga i sucu mai vua na Momo ere na tam tara no nai valavala ca, baletia lea qele ni kai na Momo i no dokino i vua. I na tam tara nai valavala ca baletia i sucu mai vua na Momo.¹⁰ I na kwa kwe o kem na driadria ni Momo qa na driadria ni yanitu: o koya ga i tam tara na kwa dodonu e tam laka mai vua na Momo, o koya botomuni i wetei i tam lomani tacia.¹¹ O koya kwe nai tukutuku o sa rogo mai na itautaula: I dodonu mete lomani kora vakayalia.¹² Me tei kua ni wetai o Keni, o koya na nitu a qei vamatei tacia. Baletia na yava a vamatei ni koya kha? Baletia lea cakacaka i notu kwa na ca baletia o tacia a no tuboto vadodonu.¹³ Kakua ni kisari vati kem o taci au qai, maqai cati vatem o vuravura.¹⁴ Te kilatia ni te sa laka dei mai na mate i na cola, baletia te lomani kora o taciketa.¹⁵ O koya ga i tama loloma i no ga i vua na mate. E lia ga i tama lomani tacia o koya i dau laba. Me te kilatia ka ni lala lia na dau laba mena lai cola tawamudu.¹⁶ E na vuku ni kwa kwe na loloma, baletia lea mai doki na karisito baleti keta. Mete doki vata leda cola baletia kora o taciketa qa.¹⁷ O koya cokho sa tau tu i vu na kwa na vuravura kwe, i tolavia kora no o tacia, i soqotia e yalo ni loloma i vua, i qei tara vakayava na loloma ni Momo i tau tui vua.¹⁸ Lequ driadria, te kua ni loloma i na tata boto se i na gusu, i na tara ga ina du.¹⁹ I na kwa kwe te sa kilatia na du, me te vadeitaki nia me da yalo baletia koya.²⁰ Maga me da yalo i varusani keta, O Momo Levu i levu mai ina meda yalo, kilatia na kwa cokho.²¹ Mo lomani, me da yalo i tam varusa ni keta, te nuidei no ina leda Momo.²² Na kwa cokho te kerevia ina soli iva keta mai vua, baletia te maroroya na lea vunau qa te tara no na kwa i vina i e mata.²³ Ko kwe na lei vunau: mete vabautia no e yaca o luvea o Jisu Karisito qa lomani koSo vakayalia, i wetai ga lea solia lea vunau i va keta.²⁴ O koya ga i maroroya lea i vunau o Momo ina no qai koya i no qai keta, na no botomuni i vua. Te qei kitatia nia koya i no qai keta, baletia na yalo a sa solia rewa i va keta.

4 ¹Kem na dauloman, kua ni vakabautia kece na vi yalo. Ia, no vatovole kece na viyalo maga i laka du. Nai vua, na Kalou, baletia ina levu na parofita coricori sa laka tu i vuravura kwe.² Ko kwe ena qai kilatia du ni yalo ni Kalou- na yalo kece i vatusania ni o Jisu Karisito a laka mai vatamata a vu ga mai vua na Kalou.³ Qa na vi yalo i tam vatusania ni o Jisu i tam mai vua na Kalou, koya na yalo ni meca ni Karisito, me wetai e sa rogo ni sa lakha mai, io kwe sa no vali vuravura.⁴ Iko mai vua na Kalou, driadria, teva sa ulubale tiru, baletia o koya ina vali va iko i levu sara mai vua i no i vuravura.⁵ O kora mai vuravura, ere na kwaya ga na kwa ni vuravura, qana vuravura muni i varogocira.⁶ O keta sa mai vua na Kalou. Ko i lia kilatia na Kalou ina varogoci keta. Ko kwe teva sa qei kilatia na yalo ni cori.⁷ Kem sa daulomani, me teva vilomani vataki ni keta, ni loloma i laka mai vua na Kalou, ni o koya yalia dau loloma sa sucu mai vua na kalou qa kilatia na Kalou.⁸ O koya i tam dau loloma, i tam kilatia na Kalou, ni Kalou e dau loloma.⁹ Baletia na Kalou a vatakeya vaketa sa solia o luveya vuravura me te cola na qoi vuravura me baleti koya.¹⁰ Na leya loloma na Kalou, a lomani keta a soli luvea me nai soro vala ni na leda i valavala ca.¹¹ Kea na daulomani, ni sa lomani keta na Kalou, sa dodonu mete vilomani vataki keta.¹² Lala lia si dania na Kalou. Magfa Teva sa vilomani, na Kalou ina qai keta, qa na leya loloma i rauti keta vina.¹³ Ko kwe me teva kilatia ni teva sa leya, qa o koya ina vaticeta, baletia ni sa solia vati keta na leya yalo.¹⁴ Lia leqwa, teva sa dania qa tukunia ni tamai keta sa solia o luvea me liya vakacolai vuravura.¹⁵ O koya vakayalia, sa vakatusa ni o Jisu na luve ni Kalou, sa vakatusa ni o Jisu na luve ni Kalou, Na Kalou ina no vua, o koya muni vua na Kalou.¹⁶ Lia leqwa, teva sa kilatia qa vabautia bloma ni kalou sa naki no vaketa. Sa dau loloma na kalou qa o koya i tai vua na leya lolomae sema no vua na kalou muni i vua.¹⁷ Baletia na loloma kwe, sa votai vatautavata va keta, me teva rewa ni tudei na siga ni lewa, baletia o koya ga, qa ni keta i vuravura.¹⁸ I lala na matakua iru lia vata qa na vi va rarawataki. Ia o koya i matakua- isi tam vina sara no leya loloma.¹⁹ Me teva loloma, me wetai na Kalou a lomani keta sila.²⁰ Maga i lia i kwaya " Qi lomania na Kalou," qa cakati wekaya, o koya i coricori. Ni okoya i tam lomani wekaya i dania no tam rewa ni lomania na Kalou, o koya i tam

dania. ²¹Qa lia muni, ko kwe na vunau, a vatileda mai vua. O koya yalia i lomania na Kalou i dodonu muni me lomanu wekaya.

5 ¹O kora ga re vabantia ni o Jisu na Karisito ei sucu mai vua na Kalou, ca kora ga re lomama e i lia na vava erena lomania muni na driadria e i sucu mai vua. ²Ko kwe i wetai leda lomania na Kalou qa na talai - rewarewa lea i vunau. ³Kokwe leda lomania na Kalou: na leda maroraya ga no lea i vunau. Na lea i vunau e re tam bibita. ⁴O kora ga ne sucu mai vua na Kalou e re sa ramalumalu - mtaki ni vuravura. Ko kwe na qwaqwa re vamaalumalumi taki ni vuravura ka, ko sara ga leda vabautia. ⁵O ei re ko sa vamaalumalumataki ni vuravura kwe? O koya ga e i vavautia o Jisu na luvea tagwane na Kalou. ⁶O koya ga i laka rewa mai na wai na dra: qa Jisu Karisito. A tam laka talia boto mai na wai, ina wai qa na dra muni. Na yalo o koya sa vadunia rewa, baletia na yalo na du. ⁷E i tolu na kwa sa lei vadudutaki mai: ⁸Na yalo, na wai qa na dra. O koru na kwa tolutolu kwe e ri dau liavata. ⁹Ma ga te ciqomia na i tukutuku vatamata, na i tukutuku ni Kalou e i tetelagi cake. Ko kwe nai tukutuku ni Kalou koci kwaya me baleti Luvea tagwane. ¹⁰E i lia ga ei vabautia e luvea tagwane nakalou e i tauno vua na tukutuku baleti koya. Ei liq ga ei tam vabautiana Kalou e i vavunia no me tea coricori, baletia e i tam vabautia na i tukutuku a lei vagani rewa me baleti luvea tagwane. ¹¹Ka kwe na i tukutuku: Sa vagani keta rewa na Kalou na cola tam vai yalayala, na cola kwe e i tau no va luvea tagwane. ¹²E i lia sa tau no vua o luvea tagwane sa lea na cola. O koya ei tam tau no vua e luvea tagwane na Kalou e i lala vua na cola. ¹³Qi sa vola no yati va iko na vikwa raki kwe mo kilatia no ni tau no va iko na cola ei tam vaiyalayala - i va iko e vabautia e yaca na Luve ni Kalou tagwane. ¹⁴Ko kwe muni na le da doudou i vua, ni te kerevia e i lia na kwa me liavata na lea lewa, e i rogoi keta. ¹⁵Ko kwe muni, ma te sa kilatia m rogoi keta - na ava ja te kerevia vua - te sa kilatia te na rewatia na ava te kerevia vua. ¹⁶Ma ga i lia e i dania e i tava i lia na o lea vita cini tagwane qa tam yaco ka na mate, me masu o kaya, na Kalou ina vagani koya na cola. Qi kwai kora no ko ledra i valavala cakaca ko i tam yaco ka na mate. E i lia no nei valavala cakua ko i yaco ka na mate Qi tam lewaya me ke masulaki nia o kaya sa kwe. ¹⁷Na kwa koko ga e i tam dodonu e i valavala cka ca y e i lia gano nai velavela cakaca e tam yaco ka na mate. Te sa kilatia o koya ga sa vasucumi mai vua na Kalou e i tam valavala ca. Ia o koya a vakhasucu mai vua na Kalou e i maroroi koya vina, na nitu i tam rewa ni vakharusa ni khoya. Tesa khilatia o kheta te lakha mai vua na Kalou, qa te khilatia na vuravura cokho i ravi tu i na khaikhai ni yanitula te sa khilatia no o luvea tagwane na Kalou a sa laka rewa mai qa sa vagani kheta rewa na khilatia me te khilatia o ei i du. Kho kwe muni, o kheta i va khoya khoi du, i va luvea tagwane o Jisu Kaisito. O koya kwe na Kalouy du qa na cola tam vaiyalayala. Radria, ba khua ni qwaravia na matakau.

Kharua ni vola i joni

1 ¹Taula mai vua ei tuqwaqwa, vuara na vibulou, a ra digitaki qara na ledra driadria, ko qu dau lomanira ina du tam ni au talia qa ni ra muni a ra sa kilatia no na du. ²Baletia na du e i sa tau vakalia no kwe e i na no qai kemam no, me tam mudu. ³Lea loloma vivosoti, qa na vakacegu me na no qai kemam. A laka mai vua na Kalou na Tamaya qa mai va Jisu Karisto, o luvei tamaya tagwage na du qa na loloma. ⁴Qu sa gadre Vakalevu ni qu dania a sewa lem driadria a re sa laka no i na du, me wetai lemam sovia lea i vakaro mai va Tamaya. ⁵Ko kwe qi sa mosatiko no na vibulou - e i lala me volai va vatikem e lia na vunau vou, o koya ga boto mai na i tautaula - qa me te vilomani ya lia. ⁶Ko kwe na loloma, me te laka qa me wetai a kwaya na lea vunau. Ko kwe na i vunau, me wetai go o ba rogo mai nai tautaula qa dodonu mo ba laka ka. ⁷Are sa levu na vivacalai ere sa lakha yati i vuravura, ere tam vadu-nia lea lakha vakhayago mai o Jisu Karisito - Ko kwe na dau vi-vacalai qa na kea meca o Jisu. ⁸Ba tolavi vatikhem mo ba khua ni vavele-niai lia na kwa o ba madila-takhi, ia mo ba sotaqaya ga na kheyia i sau. ⁹O koya i toso i mata qa tam vadei-takhi-nia i na i vavuvuli baletia na Karisito e i vele vua na Kalou. O koya i vakha-dei-takhi ni koya i na vakha-vuvuli kwe o koya kwe i tau ruarua vua o Tamaya qa Luvea. ¹⁰Maga ei lia e i lakha va ikho qa tam no ya na i vakha-vuvuli khece, khua ni ciqomia lem were qa khua ni vacolania. ¹¹O khoya ga i tata qa vakhacola ni khoya e i vakhai tavi no ina vikwa tam vina. ¹²I levu na kwa qi mata vola va vatikhem, ia qi tam gadrevia mequ vola yati ina veva qa na iqi. Ia, qi vinatia mequ lakha yati mequ lai vece mata nikho, me taucoko lem gadre. ¹³O koru om batuvu ere sa loloma tu yati.

Katolu ni leya i vola o joni

1 ¹O au na tuqwaqwa vua na dau lomani o Keo, qusa dau lomania vakhadu. ²Vakhem sa daulomani, sa lequ masu mom khalougata qa mom colacola vina, me wetei sa colacola vina mem yalo. ³Qu sa gadre-takhi-nia vakhalevu ledru sa laka yati na viwekhani meru vakha dudu ina vatilem vakhabautia, me wetei ga o ba sa lakha rewa no kha. ⁴A lala leqwa na gadre qu rewa ni kwaya, ni qu sa rogo ni o khora na tamata ara sa lakha no i na du. ⁵Va khem sa daulomani, o ba sa tara vakha dodonu na kwa taucoko va khora na viwekhani qara na vulagi ⁶qa na vi-vakhasulumi-takhi ni loloma va kora na i vavakhoso lewe ni lotu. Qa sa vina du ina vatilem vi-vakhatala yati ina ledra i yatoyato savasava qa rokhovi kha na Kalou, ⁷baletia ina vukhu ni e Yaca are lakha takhi, qa lala mai va-koha na matanitu tenilia. ⁸So kwew iva vatikheta me teva dau gadre-takhi-nia me rewa ni teva tamata yaga no ina kwa du. ⁹Qu vola yati a lia na i vola ina soqosoqo lotu, ia o Tiotirifi, a qei matai ni tamata, me tam viciqomi mai iva vatikhemam. ¹⁰Ia ni qu sa na lakha yati, qi na lai vadikhe-via na kwa a tara no, vibetakhia ina i tukutuku cori-takhi. Tam nia boto sokwe, i tam gadre-takhi-nira muni na viwekhani ire laka ya, qa tarovi tira muni ledra mata gadre-takhi-nira mai, qa vikhara tira dei mai were ni lotu. ¹¹Khemu sa daulomani, khua ni vadere na kwa cakha-ca na kwa vina ga. O khoya i tara na kwa vina i kwa va-Kalou, o khoya i dau tara na i valavala

caakha-ca are si tam dania na Kalou.¹²O Timitirio ga a ciqomia na i Tukhutukhu vina mai va khora qa na khea du, A ba tukhuni yalo-takhi ni khoya muni, qa ba khilatia vatilemam tukhuni-yalo a du.¹³Levu na kwa qi mata vola,ia qi tam vinatia mequ vola ina veni se na iq. ¹⁴Ia qi sa mata tolavi vatikem sara ga, me teva vi dani mata qa vitalanoa.¹⁵ Me vatilem na vakhacegu. Aru sa loloma tu yati na viwekani, Qa ba sa loloma tu yati va-vatikhem.

Jude

1 ¹Jiuta, na i bobula i Jisu karisito qa na taci i jemesa va khora sa no ga i na loloma ni kalou na tamai keta, kha na sa maroroi me ra sa lei Jisu Karisito, khora sa lai co. ²Yalo loloma qa na vakacegu, qa na loloma me vuabale mo vatikem. ³Oi vatikem sa lomani, ba gumatua mo ba vola va vatikem, gumatua kha vakarotia mo ba vakaikai sara vakarotia vo ba vakaikai sara me i maroroitia na vakabautia a me i maroroitia na vakabautia a soli mai mata va khora sa lotu. ⁴A tamata tawa lotu, a ra sa vatanitakina na loloma ni kalou, me kora na ia na kwa vasisila, qa ra sa calertaleini jisu Karisito. ⁵Ia vatikem kilatia imata, ni vacolai kora na tamata mai ijipita na turaga. ⁶O kora muni na Agilosu ka ra tam kilatia na i tutu vaturaga me yacovia na siga ni lewa. ⁷Me sa wetai kho sotoma qa komora qana veikoro valeke. Ka ra a vagani khora me ra dauyalewakha ra sa borisi vali mai na quto udre sa tawamudu. ⁸Sa wetai muni khora na dautadra a ra sa vaotukalinia dra yago kha ra dua ni lewai, kha ra tata ni khora vacaca na turaga. ⁹Ia, ko Maikeli na Agilosu, a sa veileti kha ra na nitu qa na yago i Mosese a lala ni viavia levu me tatavacacatakinia ni na borisi ni koya na momo. ¹⁰Ia okhora a ra tata vacacania na kwa a ra sa vakasamatakinia tu, na kwa me wetai na manumanu sa ta vaka yalo akwe e lia na kwa ena varusai khora. ¹¹Ina ca o Khora, a ra sa takkucia na we ni la lei keni, a ra marau takinia na caka ca lei pelami qa ra sa varusai mai khora. ¹²O khora kwe a ra duka i na vatikem magiti, khoru kana vata qa vatilcem. O khora ua O lala kha na wai, na kai sa malai sa wate kha cavu teni sara e waka. ¹³Na ua ni waiteci sa borisi, sa tubucake ledra vamaaduatiki, kalokalo sa veiyatoyaki butobuto lolo sa tam mudu rewa. ¹⁴Tuoki na kwa vitu mai vo Aparama sa parofisaitakini khoru na tamata kwe tolavia na momo a lakha mai vakaudolu vakaitini qa na lea savasava. ¹⁵Me borisitaki O khora kece kha vakadudunia ina ledra valavala taucoko ara sa tara vali kha tam matakucia na momo qa ra tatani khoya vacaca. ¹⁶O khora kwe dau tata borisi kha va dau takucia ledra gagadre ca, a va dau vina ga va khora na tamata a ra vakaiyau tu. ¹⁷Ia kho vatikem sa lomani, ba numia na i Avositolo ni leda momo ko Jisu Karisito. ¹⁸A ra kwaya va iko, E na i devudevuni gauna a ra dau takucia ga na ledra gagadre ca na tam lotu; ¹⁹Sa I Khora kwe a tawasei ni vatikem mai va khora, a ra takucia na dau vakau yalo qa tam no tu va khoru na yalo tabu. ²⁰Ia o vatikem na lomani, ba tubu cake ina vakabautia savasava qa ba masu i na yalo atabu. ²¹Ba maroroi ikho ina lea loloma na kalou. Wawa ni lea loloma a momo Jisu Karisito i na lola tawamudu. ²²Ba lomani khora na dau lomalomoru. ²³Ba mei khora teni mai na Quto udre, lomani khora na dau matakua, tam vivatia na I =I sulu duka i na yalo teni. ²⁴Ba kua ni lutu me varaitaki i vatikem na lea i ukuuku vakaidu. ²⁵Va khoya na kalou na i vakaicola na lewa na kaikai ina gauna taucoko sa oti yati, nikua ka tam mudu Emeni.

Vakatakila

1 ¹Ko kwe nai rakhatakilakila kei Jisu Karisito a solia vua no Kalou me vatakea vuwara na lea dauniviararavi na yava na vitaravi ni lewa ina yaco mai. Asa tara mere leitatia ina ledra lai vakhatala na lea agilosu vua na lea tamata daunivigwaravi o Joni, ²okoya atia i vadudu ni tata ni Kalou qa na i tukhutukhu kei Jisu Karisito, qana kwa cokho ga a ligocia. ³Sa kalaugata okoya i wilikia qai kora ere rogo na tata ni parofisai qare takhuicia na vikua i volai no kha, baletia nisa valekhe na kea gauna. ⁴Mai va Joni, i vuara na vitu nai soqosoqo lotu i Esia; Me lem na loloma qana vakacegu mai vua, a cola mai mata, cola muni i takhu, qana vitu na yalotabu kori no gatule ina mata ni lea i nono vamomo, ⁵mai va Jisu Karisito, o koya nai vadudu cola, nai sevu i vuara na dure leqwa mai na mate, na daunilewa vuara na tui kei vuravura. Mai vua a lomani keta qa serekhi keta mai na ledaivalavala ca mai e dra - ⁶a sa buli keta me lia na matanitu, mete bete ni lea Kalou qa tamaya - i vua me lea na lagilagi qana qwaqwa me lala na kea i yalayala. Emeni. ⁷Ligocia, ina lakha mai okoya ina a; ina lai ligoci ina mata cokhe ga, o kora muni na suakhia. O kora cokho na vimatatamata kei vuravura ere na tagi me baleti koya. Io, Emeni. ⁸"O au na Alifa qana Omeka," sa kwaya na Momo na Kalou, o koya a cola mai, mata, qa cola no ni kua, qana cola no i taku sara, na qwaqwa. ⁹O au, o Joni - o wekai vatimem kote wase vata tu na vikwa rarawa ni matanitu qana vosotia lei Jisu - qu no vali ina yanuyan u Patimo baletia na tata ni Kalou gana tukhutukhu kei Jisu. ¹⁰Asa no qai au vali na Yalo Tabu ino siga ni Momo. Qu sa rogo mai qu lobo a lia na domolevu wetai na tavui. ¹¹Asa lewaya, "Mo vola na lewa o ligocia inai vola, qo visoliyakhi nia ina vitu nai soqosoqo lotu - i Efeso, i Simurina, i Perikamo, i Caetaco, i Sariti, i filatelifia, qai Leotisea." ¹²Qu vukhi lesu mequ ligocia na domo koi tata no mai va au, qu ligocia a vitu nai tutu ni eina kola. ¹³Ina vimama ni tutu ni cina kwe a nakhi no kha a lia ni lewa wetai nai rairai ni luve ni tamata, a taqa tu a lia nai sulu balavu a yaco sara ie qeteqete ni la i ra qa vasu no e sara a lia nai vau koula. ¹⁴Eulu qai rauni ulu sa tio sevusevu me wetai na vulu ni sivisevusevu wetai na uca cevata - qae qele ni mata a wetai na mamaudre. ¹⁵E la ei wetai na varasa vanisitakhi vakha vina, qa boro vamatau, ia na rorogo nie domo sa wetai na rose tu ni savu. ¹⁶Sa nakhi no ie lima matau a vitu na kalokalo, qa lakha tu mai e gusu nai sele i wau gare batirua. E mata ei cece me wetai na leulidi ni matanisiga. ¹⁷Niqu sa ligocia kha, qusa lutu vasauri yati e la me wetai na tamata mate. Asa tabakhi au mai e lima matau qa kwaya, "Kua ni matakhu. O au nai Vatekhivu qana vataotioti. ¹⁸O au muni na cola. Qu sa mate, ia ligocio, qisa cola ga no qa tam mudu rewa! E i nakhi no muni na ki ni mate qana vuravura ni mate o Etesi. ¹⁹Ia kokwe mo vola na vikna osa ligocia, na kwei osa ligocia tu kwe, qana vikwa ina yaco mai taku. ²⁰Kokwe na vikwa vuni me baletia na kalokalo i vitu ko ligocia no

qu lima matau, qana vitu na tutu ni cina koula: Na vitu na kalokalo koe na vitu na agilosu ni vitu nai soqosoqo lotu, qana vitu nai tutu ni cina koula koe na vitu na i soqosoqo lotu."

2

¹"Mo vola vua na agilosu ni soqosoqo lotu mai Efeso: ko kwe na vi kwa sa kwaya o koya a qulu tu na vitu na kalokalo e lima matau qa vi yato yakhi vali ina vi buto yakhi ni tutu ni cina koula, ²"Qi kilatia tu na vikwa cokho oba sa tara, na qwaqwa ni cakhacakha, na yalo ni voeotia, na lem tam dau va loma vinatakhi nira na tamata cakha ca, ia obo va tovelei kora na dau kwaya niretia apositolo qa lala du yati, niba sa kilatira kha nire tamata coricori. ³Osa vararawatakhia ina vukhu niqu yaca, ia obotam yalosewasewa kho. ⁴Ia kokwe na kwa qisa cakhatia va iko nio sa tam lomani au me wetai nai tautaula ni loloma va au. Vakhasamatakhia nia na na vikwa osa lutu dei mai kha. Mo vivutuni qo visau mo tara na vikwa o tara sila mai mata. Maga e tam visau, qina lakha tavi iko yati qaqu lai kau dei mai va iko na lem i tutu ni cina ina kea i tutu. ⁵Ia kokwe na vikwa ga ei nakhino va iko: nio ba cakhatia na ledra i vakharau nai tokani Nikola, koqi cakbatia muni o au. ⁶O koya ei tau e taliga, me varogo vina sara na kwa sa kwayo na Yalo Tabu ina vi soqosoqo lewe ni lotu. Iva koya koi cikabotia qina solia vua na vivadonui me kania na kai ni cola, koi nakhi no ina parataisi ni Kalou. ⁷"Mo vola vua na agilosu ni soqosoqo lewe ni lotu i simurina: Sa kwaya na vikwa kwe okoya na teitei mata sara qana otioti sara, o koya a mate qa yaco me col leqwa: ⁸"Qisa kilatia na lem leqa qa na lem dravudravua, ia oba vutuniyau no. Qisa kilatia no na ledra tata vacacatakhia nikho okora ere kwaya vali mere tia Jiu io itamnira dul. Ia eretia vavakoso i Setani. ⁹"Kua ni matakua na vikwa ena varau sotaqaya. Ligocia! Na nitu sa na varau walatakhia nira i sena vakem i were ni vivesu moba vatovelei kha, nio bana va rarawatakhia me tini na siga. Ba yalodu me yacovia na mate, qin qei solia va iko nai sala ni cola. ¹⁰"Okoya ei tau e taliga, me rogo na vikwa ei kwaya na Yalo Tabu vuara na vi soqosoqo kwe ni lotu. O koya ei dei no ina tam maroa ina karua ni mate. ¹¹"Mo vola vua nai soqosoqo lewe ni lotu i Perikamo: Sa lewaya doya ei nakhi vua nai sele i wau bati rua: ¹²"Qi kilatia no na vanua e no vali kha, na vanua ei no vali muni kha o setani. Ia e boro kutukutu nia no qu yaca. Qi kilatia no nio na tam rewa ni cakhitakhia lem vabauti au, me wetai na siga dredre ina gauna lei Anitipasa na lequ i vadudu, yalodu talia, o koya a vakha mate mai memtikhi, ina vanua ei cola vali kha o Setani. ¹³Ia kokwe i vica na kwa qi cakhatia no va iko: Ere no qai kem vali ere sewa ere qulu kata vali nai vavuvuli lei Pelami, koya a vavulici Pelaki kha me liutakhi nira na luve i Isireli ina vikau cakha ca mere kania kha na magiti ei cabo vua na matakau qa mere vidauci. ¹⁴Ina sala vata ga kwe, ere nakhi no muni ere sewa ere qulu kata vali nai vavuvuli lei Nikola. ¹⁵"Mo vivutuni, sila re! Ia maga ei lala, qina lesu vikho rewarewa mai, qaqu na valo qara ina i selei wau niqu gusu. ¹⁶O koya eitau e taligo me rogo na vikwa sa kwaya na Yalo Tabu vuara na i soqosoqo lewe ni lotu. Iva koya yalia ei kata no vuara, qina solia rua ei sowa na mana vunitaki, qa qu solia vua navato sevusevu ivolai ino yaca vou e dela, na yaca koi lala lia ei kilatia ia okoya ga i sovia. ¹⁷"Mo vola vua na agilosu ni soqosoqo lewe ni lotu i Caetaira: Ko kwe na tata mai vua na Luve ni Kalou, koi wetai tu namamaudre e yalokha ni mata qa eta i wetai na kaukamea varasa ei vanisitaki tu: ¹⁸"Qisa kilatia no na kwa e taro no ina lem lolomaqano lem vabautia na lem dauviqwaravi qana lem dauvosotia. Qi kilatia nisa qei toso cakhe ga no na rikwa e tara no ina gauna kwe ni vatautauvatatakhia mai nai taula ni gauna. ¹⁹Ia ko kwe na vikwa qi cakhatia va iko: o vosotia no na yalewa Jesepeli, o koya ei kwaya vali metia parofita. Mai na lea iavunili sa vecera kha na lequ tamata mere vidauci gare kania na magiti sa cabo vuara na matakau. ²⁰"Qisa solia no vua na gauna me saumakhi mai kha, ia si lale ga me visau mai na lea vidauci vali. ²¹Ligocia! Qina walatakhia ni koya ina i dokhidokhi ni rara ci qai kora cokho na vidauci qaya ina lia na raraci levu, maga ere tam saumakhi lesu mai ina kwa ere vayaco no. ²²"Qina vamatera na luvedra, ere na qei kilatia kha nai soqosoqo lewe ni lotu niqu dilehevia na uto qana vakhasama ni tamata. Qina solia muni vuwara yalia na vikwa me wetai ga na ledra i valavala. ²³O vatikem na kea vo mai Caetaira, va kora yalia ere tam sovia nai vavumli kwe gare tam vakhawa na nubu qana vikau vuni lei Setani - mequ kwaya va kem, 'Qina tam biutio ilia nai dagidagi bibita va kem. ²⁴Na vikwa sa nakhi no va kem, ba borokutukutu nia no me yacovia na lequ lesu yati. ²⁵O koya ei dei qa tara no na lequ cakhacakha me yacovia nai vakhataotioti, qina solia vua me lewa na vimatanitu: ²⁶Ina lewara me wetai na kaukamea, kei kwara lakhi nia na jokhe qwele va matayasewa. ²⁷Me wetai ga na lequ ciqomia mai va Tamai au, qina solia muni me wetai na kalokalo ni qwataqwata cakha ca. ²⁸O koya ei nakhi e taliga me rogo vina sara na lewa sa kwaya na Yalo Tabu ina viwereni lotu."

3 ¹"Mo vola muni vua na agilosu ni soqosoqo lotu i Sariti: 'Kokwe na lea tata koya a qulu na vitu na Yalo ni Kalou qana vitu na kalokalo: "Qi sa kilatia no na kwa oba tara vali. I sa nakhi no na yaca ko ba cola no kha, ia oba sa mate ga no. ²Yadra mai qo vakaiakhi-takhi nia na kwa sa vo no vaiko koi sa valekhe ni mate, baletia niqu tam ligocia rewa ilia na kwa o sa tara me rewa vavina ina mata ni Kalou. ³Numia no, koya sokwe, na kwa osa qulumia qo rogo. Takhuicia, qo saumakhi ni iko mai. Ia nio tam yadra via mai, qina lakha ya wetai na daudriva, nio na tam kilatia rewa no yaua qina lakha tavi iko yodi kha. ⁴Ia iri sa vica no bota na yaca mai Sariti koi si tam dukha du na ledra i sulu, ere yato vali qai au, vaisulu sevusevu, ni rautira vena. ⁵O koya i dei no ina vaisulu ina i sulu sevusevu, qaqu na tam bokhocia e yaca inai Vola ni Cola, qaqu na kwaya e yaca iva Tamai au, qa medra mata na agilosu. ⁶O koya ei nakhi e taliga me rogo na kwa isa kwaya na Yalo Tabu va kora nai soqosoqo lewe ni lotu. ⁷"Mo volavola muni vua na agilosu ni soqosoqo lewe ni lotu i Filatelifia: Sa kwaya na lea tata leona Yalo savasava qa du - o koya ei qulu vali na ki va Tevita, o koya ni sa dolavia lala lia leqwa me qei sogotia, ni sa sogotia lala lia leqwa na tamata ei dolavia rewa. ⁸"Qisa kilatia no na lem cakhacakha. Ligocia, qisa dolavia tu mata na mata ni were ei lala lia ei rewa ni sogotia leqwa. Qi kilatia no nisa malum no mai na kaikai, ia oba sa takhuicia

no na lequ tata qoba tam cakhitakhi nia rewa qu yaca.⁹Ligocia! Qina lewai kora na vavakoso lei Setani, kore kwaya vali mere tia Jiu ia a lala yati, nire coritira no - qina vayaco nina mere lakha mai cuva civo mqeteqete ni la, mere kilatia kha ni qu lomaniiko no.¹⁰Nio sa maroroitia na lequ tata ia mo vosotia ga, qina maroroi ti iko muni ina yaua ni vivakhatovelei koi lakha no mai vuravura cokho, mere vatovelei kha na cola no i vuravura.¹¹Ina tambere na lequ lakha mai. Boro kutukutu nia na kwa sa nakhi no me kua ni lia ei qaratia dei na lem i sala vamomo.¹²O koya i dei no ina tia duru ni were ni lequ Kalou. Ina tam rewa ni qei lesu leqwa mai terai, qina volai vua na yaca ni lequ Kalou, na yaca ni koro ni lequ Kalou (na Jerusalemi vou, koi lakha civo mai lomalagi mai vakoya na Kalou), qa qu yaca vou.¹³O koya ei naki no e taliga, me varogo na yava i kwaya na Yalo Tabu ina soqosoqo lewe ni lotu.¹⁴Mo volavola muni vua na agilosu ni soqosoqo lewe ni lotu i Leotisea: Sa kwaya na Emeni, o koya sa dau kwaya na kwa dodonu qa du, nai vakhatekivu ni vikwa a bulia na Kalou.¹⁵Qi sa kilatia no na vikwa oba tara no qa sa kilatia nioba tam tealikaliwa se katakata. Qi divia no kha moba bau kalikaliwa se katakata!¹⁶Ia, me wetai ga ni viwakhi tu na lem cola - etam kalikaliwa se katakata, qina luwe cakhi niko dei mai qu gusu.¹⁷Nio sa kwayak "Qisa vutuniyau, qi sa rewati au vina, qa sa taucokho tu na kwa. Ia e tam kilatia no na levu ni lem valoloma, qana vilecayakhi, dravudravua, matacikka, qo livaliva vatevoro tu.¹⁸Va rogo na lequ i vakhasala: Volia mai va au na koula koi sa toveli ina quto makha mo rewa ni vutuniyau kha, qoma i sulu sevusevu mo rewa ni vaisulutakhi nikho kha qa me ubia na lem vatevoro koi va madua, mo suiya muni mata mo rewa ni tola vavina kha.¹⁹Qisa vunaucia qaqukavocakhi nira vakayalia koi qi lomania. Mo gu tia sara kha mo saumakhi ni iko lesu mai.²⁰Ligocia, Qi sa dure tu ina matani were mequ tukhitukhi. Maga ei lia ei rogo qu domo qa dolavia mai na mata ni were, qina rusu iro lea were qaqu na kani vata qai koya, o koya muni iva au.²¹O koya ei dei no qina solia vua na dodonu me no qai au ina lequ i nono vamomo, me wetai ga boto na lequ dei tu muni qaqu lai no vata muni qai Tamai au ina lea i nono vamomo.²²O koya ei nakhi e taliga, me rogo na kwa ei kwaya na Yalo Tabu va kora na visosoqo lewe ni lotu.

4¹Sa oti na vikwa kece kwe qu sa ligocia, qu sa ligocia leqwa nisa tadola na mata ni were ni lomalagi. Nai matai ni domo koqu rogo a tata tu mai va au ei wetai na tavui, sa kwaya, "Lakha mai yata, kwe, mequ vatakea va iko na vikwa ina yaco ni oti na vikwa kwe."²Sa qei curumi au vasauri na Yalo Tabu, qu sa qei ligocia ai nono va momo i lomalagi, a lia a no vali kha.³Ia okoya sa no vali kha ei wetai na vatu asiva qana satiusa. Asa lia na drodrolagi sa rauni tia tu nai nono va momo. Na drodrolagi sa wetai na emeralita.⁴Sa rua saga vulu kha va nai nono sa viriqiligitia nai nono na momo, sa ruasogavulu kha va na tuqwaqwa are no vali ina vi nono rakhi kwe, are vaisulu sevusevu, nai sala koula medra ulu.⁵Mai na i nono va momo sa lakha mai kha na livaliva qana kurukura qana tato. Asa cavuudre tu a vitu na cina ina mata ni nono va momo, na cina a vitu ei vatakea na vitu na yalo ni Kalou.⁶Asa nakhi no muni ina mata ni nono vamomo na ruwai iloilo, wetai na karisitala. Ina vimama ni nono va momo qa raunitia nai nono va momo aru va na kwa cola, ei raunitia na qeleni mata, i mata qai toku.⁷Nai matai ni kwa cola i wetai na laione, nai karua i wetai na bulu makau, nai ka tolu ni kwa cola i wetai na mata ni tamata, nai ka va i wetai na ikeli.⁸O koru na va na kwa cola kwe are tau ya ono medra kakura, qa rabotia medra yago na qeleni mata medra dela i yata e ruku mini ira. Ina bogi qana siga ere tam cegu na kwaya no, "Me Tabu, Fabu, tabu na Momo na Kalou qwaqwa, a cola mai mata, sa cola no ni kua, qana cola muni mai taku."⁹Niru sa solia rewa na vacaucau, na varokhorokho qana va vinavina va koya koi no vali mai na nono va momo, vua koi oda qa tamyalani na lea cola,¹⁰koni na rua saga vulu kha va na tuqwaqwa aru sa ruva civo vakatakila ira ina vakharokhorokho ie mata koya no dokhi no ina i nono va momo me cola balavu. Are sa livatia na ledra i sala ina mata ni nono va momo, qare kwaya,¹¹Mo tetelagi o kem, na lequ Momo qa lequ Kalou, me lem na lagilagi, na varokhorokho, na qwaqwa, nio bulia na vikwa cokho, qana lem lewa ere si tu dei tu ga kha."

5¹Qu sa qei ligocia ie lima matau koya no vali ina i nono va momo a lia nai vola vivigi sa volai tu i mata qae lobo, qa dregatakhi tu ina vitu na drega.²Qu ligocia leqwa a lia na agilosu qwaqwa sa gisa no ina domo levu, "O ei i ganitia me livatia na drega qa cevele nai vola vivigi?"³Ei lala lia i lomalagi se i vuravura se rukhu ni vuravura ei rewa ni dola via nai vola vivigi se me wilia.⁴Qu sa cikabotia na tagi baletia ni lala lia a lai ligoci merewa ni dolaria nai vola vivigi me wilia.⁵Ia a lia vuara na tuqwaqwa sa kwaya va au, "Kua ni tagi. Ligocia na Laione ni yavusa o Juta, na waka lei Tevita, ei rewatia. Ei rewatia o koya me livatia na drega qa cevele nai vola vivigi."⁶Qu sa ligocia muni alia na lami sa dure tu ina buto donu ni non va momo qare viriqiligitia ti koya tu na va na kwa cola qai kora na tuqwaqwa. Na kea i rairai na lami i wetai ni lia sa vakamate. Sa vitu na kea i laso qa vitu e gele ni mata, o koru na vitu na yalo ni Kalou kore lai vakatala mai vuravura taucokho.⁷Sa qei lakha o koya qa lai qaratia mai nai vola ie lima matau koya no dokhi no inai nono va momo.⁸Nisa qaratia nai vola o koya, o koru na va na kwa cola qai kora ina rua saga vuluka va na tuqwaqwa are sa cuva civo vua na lami. Okora a lia are sa dukhu qu'u tu na api qana bilo koula ei sinai tu kha na kwa garu vina, kokwe na ledra masu na tamata tabu ni Kalou.⁹Are sa lagatia a lia ua sere vou wetai kwe: "Om sa yaga mom kau nai vola qo dolavia na kea drega. Nio ba vakamate, mai mem dra om sa voli kora kha na tamata me lea na Kalou maina viyavusa, na dukhu tatata, vimatoqali tamata, qa na vimatanitu.¹⁰Om sa taro mere lewe ni matanitu qa vakhabete mere qwaravia kha na leda Kalou, ere na qei viliutakhi i vuravura."¹¹Qu sa qei ligocia qaqu rogo na rorogo ni medra domo na agilosu kore mai viriqiligitia tu nai nono va momo qana va na kwa cola qai kora na tuqwaqwa. Na kedra i wiliwili a tini na udolu vakha oba qa vica leqwa na udolu.¹²Are so kwaya ina domo levu, "Sa rautia ga lami, o koya a vakha mate, me lea kha na qwaqwa, nai yau, na vuku, na qwaqwa, na dokai, varokhorokho, qana vacaucau."¹³Qq sa qei rogora na vi kwa buli cokho kore nakhi tu mai lomalagi qai vuravura qana rukhu ni vuravura qai ruwai - na vikwa cokho ei nakhi kha - are sa kwaya, "Ivua koi no vali ina i nono va momo qana lami me soli vua na vamolimoli, varokoroko vacevecerei, qana lagilagi me tam

muḁu tu." ¹⁴Na va na kwa cola are sa kwaya, "Emeni!" ia okora cokho na tuqwaqwa are sa cuva cokho ira mere varokhorokho.

6 ¹Qu dania la lea sa dolavia na Lami na i kantu ni drega, qu qei rogo e domo a lia marn na va na kwa cola me tata mai wetai na rorogo ni kurukuru, "Laka mai." ²Qu tola ya sa dure tu a lia na ose sevusevu. A qulu no na vucu o kwa a vodo no, a sa yati me wetai a lia na tamata qwaqwa me mai vivamalumalumtaki. ³Na ganna sa dolaria ka na Iami ne i kama ni drega, qu rogo e domo na karna ni kwa cola a kwaya, "laka mai!" ⁴A lia leqwa na ose a laka mai tevai -e drisi qei ramataku. A soli na vivadonui va koya a vodokia no me kan dei mai na vivasaututaki mai vuravura, me re vivamatei vataki ni kora na tamata. a lai vagani a lia na i sele levu va kwa a vodokia no. ⁵Na la sa dolavia, na Lami na i katolu ni drega qu rogo e domo na katohi ni lawa cola a kwaya "laka mai!" qu dania a lia na ose lolo, a qulu no a lia na i vakarau bibita e lima o kwa a rocokia no. ⁶Qu rogo a lia na domo ruaru na i ka va ni kwa cola a kwaya, "I lia nai vakarau na witi me lia na pene, me ga i tolu nai vakarau ne lia na pene. Kua ni vakacacaniagiha waiwai qa na waini." ⁷Na lea sa dolavia na Lami na ka va ni dreya qu rogo e domo na ka ra ni kwa cola me kwaya "laka mai!" ⁸Qu dania a lia na ose siyawa kea i rairai. O kwa a rodo no e yaca o mate, qa takuici koya no mai o bulu. A ru lai vagani me ru vatulewataki nia a lia na i ka va ni vuravura, me ru viramate i ne i sele, ne matakani qa na tauvimate, vata qara na manumanu raukawa ni uravura. ⁹Na lea dolavia na Lami na ka lima ni drega, qu dania ruku ni cabocabo ni soro me dra yalo o kora na lai vakamate baletia boto na tata ni Kalou qa na i vadudu ko re qulu kata rali. ¹⁰A re tagi i na domo levu, "Irei wetai na kea balavu, dau ni lewa, savasava qa du, mo na qei vatulewa vuara na nodoki vuravura, mo na qei sanmia lesu vuara mam dra?" ¹¹A ra lai ragani me re yalia na i vau sevusevu, qa na lai vece me re wacia va lekeleke boto me ra lai vakamate muni, me tause. ¹²Na lea dolavia na Iami na kaono ni drega, qu sa dania tu a lia na uneune levu. Sa lolo mai na matanisiga me wetai na sulutaga, na vula levu a sa wetai mai na dra. ¹³A ra lutu ciro mai lomagi na kalokalo i vuravura, me wetai na vuni lolo ne dan valatunia e vua koi tam dreu na gauna i dau kuretia. Ka i lia na cagi qwaqwa. ¹⁴A vele dei ya na lomalagi wetai lia na i rola i vaka vivi cake. Na ulunivanua qa na yanuyanua a ra lai bili dei mai na kedra i tautau. ¹⁵Okora na tui ni vuavura qa ra na tamata lai kilati, o kora na dau vataulewa, na vutuniyau, tamata qwaqwa, o kora koko, bobula se gwalala, a ra se lai cu i viqwaravara qa na vatu i e dela. ¹⁶A ra kwaya i na ulunivanua qa na vi vatuvatu, "Lutu vi kemam mai! Vuni kemam nai e mata e koya i nodoki no la lea i nono ramomo qa na lea boris ne Lami. ¹⁷Ni sa laka mai ledru siga ni borisi. O ei i na rewa ni tu doudou?"

7 ¹A oti kwe qu tolavira a va na agilosu ru dure tu ha titu vava ni vuravura, a ru quhinisa lesu kata tu na mata ni cagi rava ni vuravura me kha ni liwa i vuravura, se i ruwai, se i lia na vuni kai. ²Qu tolavia a lia leqwa na agilosu a laka mai na tokalau, a tau no vua na lea i vatakilakila na Kalou cola. A tagi mai yata ina lia na lio levu vuaru na agilosu rava ko a ru lai vagani na viradonui me ru vakacacama na vuravura qa na rawai: ³"Kua ni vakacacania na vuravura, se na ruwai, se na vikaika me tovaki re me dra butoulu na i vakatakikila na lea dauviqwaravi na Kalou." ⁴Qu rogo ne kedra i wiliwili na lai rakatakila-kilatiki: re 144,000, o kora na lai vakatakilakila-kilatiki mai na viyavusa vuara na Isireli: ⁵a ra tinikama na udolu na yarusu na Juta a re vakataki-lakilataki, tinikarna na udolu na yarnea na Rupeni, tinikarne na udou na yavusa ua Kata, ⁶a tinikaru na udolu vuara na yavasa na Aseri, a tinikara a ne udolu vhara na yarusu na Nafitaki, a tinikarna la udolu vuara na yarusu na Manasa, ⁷a tinikarna na udolu na yauasa na Simioni, a tinikarna ne udolu vuara na yarusu na Livai, a tinikarna na udolu le yaruer vuara ua Isaka, ⁸a tini karna na udolu via yarusu vuara na Sephloni, a tinikama na udolu via yarusu vuara la Josefa, qa tinikaru na udolu vuao la yarusu lei Penijamini a ra rakatakilakilatiki. ⁹A oti na kwa raki kwe qu qei tola, qu dania a lia nei nono levu na tamata koi lala lia ei telia rewa - kora mai la vinatanitu, viyarusu, mata tamata, da na dukatatata - a ra dure na tutu tabu i e mata na Lami. A taqa i sulu wabale sevusevu qa ra qulu tula ni kai me dra lima, ¹⁰qa ra tagi i yata na lio levu; "Na vivacolai i lea na leda Kalou, ko i hodoki lea i nono tabu, vataqe na Lami!" ¹¹A re dure rauni tia tu la i nono tabu o kora koko na agilosu, kora na tuewaqwa, qa ru na ra ne kwa cola, me ve varokorokotia no ua i woho Tabu. Re rarokoroko vua na Kalou, ¹²qa ra kwaya, "Emeni! Ne racaucantaki, me lai dokai, na vuku, ne vavinavina, ne vatetelagi taki, la qwaqwa, na kaikai me lea leda Kalou ne tam nudu rewa! Emeni!" ¹³A qei cacani an a lia vuara na tuewaqwa, "O kora na yava lewe, e re vaisulu serasera ta, qa ra laka mai vei?" ¹⁴Qu qei vece, "Momo riki, e kilatia," qa vecei an mai, "O kora raki kwe o kora na laka cola dei mai na vivararawataki levu. A re savatia vina ledra i sulu wa bale qa ra vasevu sevutaki ni kora ie dra na Lami. ¹⁵Ko kwe e vu, na ledra dure doudou i lea i nono tabu ne Kalou, e re varokoroko vua na siga qa ne bogi i lea were tabu. O koya i nodoki no nai nono tabu i na qei rarugati kora no. ¹⁶E re na tam qei mata kani leqwa, se re karamaca leqwa. E re na tam vakawa ne katakata ni mata ni siga, se i lia leqwa na matagali katakata. ¹⁷Ko na Lami kwe i nodoki no nai buto donu ni nono tabi ina maroroi ti kora, qa ne qei vatavi kora ina mata ni wai ni cola na Kalon rata ga kwe ina qei kuse dei na wainimata koko mai me dra mata."

8 ¹Ni gauna a dolavia kai na Lami na i kavitu ni drega, a vadigagalu tu o lomalagi me vimama ni auwa. ²Qu qei tolavi kora na vitu na agilosu ko ru dau dure tu e mata na Kalou, qa ru sa lai vagani muni a vitu na tami. ³A tase mai a lia lequa na agilosu, a qulu no na i tautau ni kwa garu vina koula, a dure tu i na mata ni cabocabo ni kwa garu vina. A lai vagani a lia nai nono levu na kwa garu vina ve vacabo vata qa ya ledra masu o kora na tamata vatabui ni Kalou i na i cabocabo ni soro koula gau vina ina lea i nono va momo. ⁴Na kobulu ni kwa garu vina - qa na ledra masu na tamata vatabui ni Kalou - a qei laka i yata na na Kalou mai e lima na agilosu. ⁵Sa qei kan na agilosu na i tautau nikwa garu vina qa vaganitia na mamandre mai na cabocabo ni soro. A qei walataki ciro mai vuravura, sa lu na kwa na kurukuru, na kea

voruru, tibi ni livaliva, vata qa na uneune.⁶A ru sa tu vakarau ta na vitu na agilosu ne ru turuga na vitu na tavui.⁷A turuya ne matai ni agilosu na lea tami, a lutu mai na uca cevata qa na mamandre waki vata tu qa na dra. a qei lai walataki ciro i vuravura ne bulania a lia ia i Katohi ni vuravura, a bula nia mum a lia na i katolu ni vinikai, qa bula muni na o drokodoro koko.⁸A tuvaya lea tavni na i karna ni agilosu, a lia na kwa wetai na ulunivanu levu a bula tu na mamandre a qei lai walataki i ruwai. A lia na i katolu ni wai a vuki me dra,⁹A lia na i katolu ni vikwa cola i buto ni runai a ra mate, qa lai vacacani a lia na i katolu ni waqa.¹⁰A tuvuya lea tavni na katolu ni agilosu, a qei lutu civo mai lomalagi a lia na dolo ni kalokalo tadra samasama levu, manandre wetai mai na ana bo, me lutuvia a lia na i katolu ni qusu ni nai qa nai vurevure ni wai.¹¹E yaca ne kalokalo kwe o Gagaduvaduva. A gaga a lia na i katolu ni wai, a bi na tamata re mate na kea som kolakola na wai.¹²A tuvuya lea tavni na i ka va ni agilosu, a lia na i katolu ni siga a sei gilo, a wetai muni a lia na i katolu ni vula vata qa a lia nai katolu ni kalokalo. me tautauvata a lia na kedra i katolu me gigilo; a lia na i katolu ni siga qa lea nai katolu ni bogi a tam cece tu.¹³Qu tola no, qu varogo a lia na ikeli a cavu takoso qu ulu me gisataki toro e lio levu, "ere na akaca, na caka ca, na caka ca vuara na cola no i vuravura, ne baletia ne vo ni tavui e i na tuvuvu ne rogo levu e vi na tuvuya na tolul na agilosu."

9¹Sa qei tuvuya muni lea tavui na i kaono ni agilosu, qu qei tolavia a lia na kalokalo a lutu mai lomalagi ne tau i vuravura. A lai vagani na kalokalo kwe na ki ni matamata ni qwara tam vaiyalayala.²a dolavia na natanietia ni qwara tam vaiyalayala kwe, a qei rusu cake mai matamata na kobulu ne wetai na kobulu ni lia na i vavi levu. A gigilo koko na siga qa na cagi na vavaka ni kobulu a rusu mai matamata.³Na buto ni kobulu kwe a ra cedre mai ka na vodre e dela na vuravura, qa na lai vagani na kaikai me wetai na batibasaga ni vuravura kwe.⁴A ra lai vece ne re kua ni vacacania na o na vunikai drokodoro se i lia na vunikai i vuravura, o kora ga na tamata e i lala vuara nai vatakilakila ni Kalou me dra buto ulu.⁵A ra tam lai vagani na lewa ne re vamate ra na tamata, la ne vararawataki ni koraga me vula lima. Na ledra mosi ne wetai ei katira na batibasaga ni katia lia na tamata.⁶Na siga sokwe e ra na vinatia me ra mate na tamata ere na tam dania mate rewa. E ra na vinatia vakalevu ne re mate, ia e i na tubaraki ni kora na mate.⁷O kora na vodre na kedra i rairai e re na wetai na ose sa vakaran no ne re vala. Ere vaisala tu medra ulu wetai na i sala koula, me dra mata i wetai na mata ni tamata.⁸Re va vutivuti wetai na ran ni ulu ni yalewa, qa nedra bati a wetai na bati ni laione.⁹Me dra saro a wetai na saro vokankamea, qa ua rorogo ni ledra cavucavu i wetai na toqi ni valu qa na ose re waru tu na i valu.¹⁰Re valanlan ko i lalau mosi wetai na batibasaga qa tau tu na qwaqwa ne dra laulau ne vamaroataki tamata ne vula lima.¹¹I tau ledra tui, ua agilosu ko i lewa na qwara tam vaiyalayala. E yaca va - Ivenu o Apatoni, va - kiriki e yaca o Apolioni.¹²Sa rewa na natai ni kwa cakaca. Tolavia! E i oti kwe e i rua leqwa na kwa caka ca varau ne laka nai.¹³A qei tuvuya lea tavui na i ka ono ni agilosu, qu qei rogo a lia na domo a laka no nai e laso na cabocabo ni soro koula e mata na Kalou,¹⁴Ne vece na i ka ono ni agilosu ko a qulu tavui no, "deini koru ua va na agilosu ko ru sogo no mai na gusu ni wai levu na Uferetisi."¹⁵O koru na va nagilosu ko ru sa varantaki tu mai baletia na auwa sokwe, na siga sokwe, na vula sokwe qa na yabaki yata sokwe a ru sa vakadei ya ne ru vatnate i lia na i katolu ni tamata koko.¹⁶Na kedra i wiliwili na sotia re vodo ose a rua na drau na nilioni. Qu rorogo ua kedra i wiliwili.¹⁷Ko kwe a wetai na kwa qu tadravia qai kora na vodo no: Medra veleti ni saro ei dradra cakaca leqwa, karakarawa gilo, qa dromodromo wetai na sulifure. Me dra ulu na ose e i tautauvata nedra ulu na laione, qa qei laka nai nedra gusu na mamandre, kobulu, na sulufure.¹⁸A lia ua i katolu ni tamata a re mate na tolu na mate caka ca kwe: na mamaudre, na kobulu, qa na sulifure a laka mai medra gusu.¹⁹Na qwaqwa koko ni ose a tau vali i medra gusu qa nedra laulau - a wetai vali na gwata nedra laulau, me dra ulu gikoi dau vavunia na ledra mavoa na tamata.²⁰Ko na vo ni tamata, ko re tam mate mai na mate caka ca sokwe, ko re tam vivutunitaki nia na kwa cakaca a tara nedra lima, se ne re ke cegu ni qwaravi yanitu se lia nai vakatakarakara koula, se siliva, se varasa, na vatu qa na kai - ko na kwa tam tola, se rorogo na kwa, se yato rewa.²¹Se ne re ke ivutunitaki ledra dau vamate tamata, se dauvayanitu, na dauyalewa, se dau drivadriva.

10¹Qu dania a lia leqwa na agilosu o qwaqwa cake a siro civo mai lomdagi. A vaisulu tu ina lia na kao qa vababa tu e ulu na drodrolagi. E mata wetai na natanisiga qa e titi ni la a duru mamandre tu.²A gulu no a lia na i vola i rewa ni vivi, a dola tu e lima. A dure tu e la matan i ruwai qa e la mawi i qwele marnaca.³A qei gisa tu e domo i yata wetai lia na laione boriborisi. Na cauna i dau gisa ka, e i roga na ledru tata na kurukuru i vitu.⁴Na ledru tata mai na kurukuru i vitu, qu valeke sara nequ volavola, qu qei rogo a lia na tata mai lomalagi a kwaya, "Sogotia na kwa e ri kwaya na kurukuru i vitu. Kua ni vola".⁵Qu qei dania na agilosu ko a tunia tu e la i ruwai qa i vuravura asa lavetia cake e lima matau i lomalagi.⁶A bubului va koya e i cola me tam mudu, o koya a bulia na lomalagi qa na kwa i sinai vutuvutu ka, na ruwai vata qa na kwa i koro ka, a qei kwaya na agilosu, "sa na tam vabereberetaki leqwa.⁷Ia, ko na siga e i varau turuya ka lea tami na i karitu ni agilosu, i na qei vakadeitaki ka na kwa vuni ni Kalou, ne wetai ga na lea kacivakinia na i tukutuku vina kwe vuara na lea i talai na varovita."⁸Ko na lio qu rogo mai lomalagi a qei tata leqwa mai ra au: "Laka ya, kau na i vola rewa ni vivi e ie lima na agilosu ko i dure tu i ruwai qa vuravura."⁹Qu qei laka vua na agilosu qa qu vece me vagani au mai na i vola vivi sewa sokwe A qa vecei au, :Qulu nai vola vivi e qo kama. I na kolakola mkete, ia mgusu ei kamica me wetai na tanioni."¹⁰Qu qaratia mai na i vola vivi sewa e lima na agilosu qa qu kania, a kamica du wetai natani oni qu gusu, qu sa kania rewa, sa qei kolakola tu qu kete.¹¹A qei vecei au mai a lia, "e i dodonu no parofisai leqwa baleti kora na tamata na vimatanitu, na dukutatata, qa ra na tui."

11 ¹Qu lai vagani a lia na sina nequ vayagataki nia me tea kwani vakavakaran. A vecei an, "Dure i yata qo varantaki ma na were ni lotu ni Kalou qa na chocabo ni soro; qa i kora na dan varokoroko no ka. ²Kha ga lni varantaki nia na ba i lobo ni were ni lotu, do a sa soli vuara na koi matanitu teni. Ere na buturaki nia na koro tabu ne vasagavulu ka nia na vula. ³Qi vatavai koru na rua na leqiau vadudu ne ru parofisai me lia na udolu rua na drau onosagavalu na siga, meru sula taga tu." ⁴O koru na i vadudu kwe e ri rua na vuni olie qa rua na i tutu ni cina aru dau dure tu e mata na Momo Levu ni vuravura kwe. ⁵Maga e i lia i mata vacacani koru, e i na laka mai nedra gusa na mamadre me varusani kora ledru meca. Maga ei lia me vinatia ne vacacani koru e i na lai vakamate muni wetai sokwe. ⁶E i tan vuaru na i vadudu kwe na lewa neru sogotia na lomalagi me tam luvu na uca na siga eri parofisai no ka. E i tau vuaru na kaikai ne ru vukicia na wai me dra qa ru biutia i vuravura na vimataqali mate cakaca koko na gauna ga eri vinatia ka. ⁷Na gauna sa rewa ka na ledru tukuni yalo, ko na nanninann vamataku a laka cake mai yata na qwara tam vaiyalayala ina qei vivala qai konil i na vadrulea ni koru qa vamate ni ru. ⁸I qei doki tu me dru yago i na bati ni calevu ni koro levu {ko i dau lai kwai ve ni Sotoma qa Ijipita) ko na vanua a lai vako ka ledru Momo Levu. ⁹I na maliwa ni tolu vimoma ne siga i sewa na tamata, yaruca, duku tatata, qa na vinatanitu e re ne yadraria tu me dru yago. E re na ten vatara re ru naroroi ina lia na bulubulu qwara vatu. ¹⁰E re na gadre qa re marau o kora na nodoki i vuravura. E re na visoli loloma vataki ni kora baletia o koni na parofita kwe a ru dau vararawataki ni kora na cola vali i vuravura. ¹¹Ia, a oti boto a tolu vimama na siga a qei vagani koru no Kalou a lia na i cegu ni cola, qa ni sa qei dure i yata ne dru la. Sa qei vuraki koa tu na dani koru na nataku levu. ¹²A oti aru sa qei rogo a la na lio levu mai londagi a vece vuaru, "Ru laka mai yata kwe!" Aru sa qei laka i yata i lomalagi i na lea na o, ni re tola tu na ledru meca. ¹³E i na qei lia na uneune levu na auwa vata sokwe, qa lia nai ka tini ni koro e i susura civo ira. E i vitu na udolu na tamata e re na mate na uneune, o kora na cola mai sokeni e re na qei mataku qa re valagilagia na Kalou ni lomalagi. ¹⁴Sa oti sokwe na i karua ni kwa caka ca, Tolavia! Na kea i katolu ni kwa caka ca sa varau tase kwe. ¹⁵Se qei tuvuya le i ka vitu ni agilosu lea tauni, sa qei tata mai lomalagi a lia ne lio levu me kwaya, "Na metanitu valavuravura sa lea natanitu na Momo Levu qa na lea Karisito, e ina qei viliutaki tu me tam mudu rewa." ¹⁶O koru ne rua sagavulu ka va na taqwaqwa, ko ru nodoki ledru i nono vamomo e mata na Kalou, aru sa qei yamata eiro i ra ma ru qwaravia na Kalou. ¹⁷Me ru kwaya, "I ba vavinavina taki ni iko, Momo levu na Kalou levu, o kem o kem ga, baletia i lem na kaikai qa usa taula vilintaki. ¹⁸Re se brisi na vinatanitu, ia sa laka ga nai na lem borisi. Na gauna kwe ne re se rilewai ka na mate, qo sa ne visaumitaki ni kora muni ka na lem bobula qa va na parofita qa na tamata vatabui ni Kalou, qai kora na natakacia nyaca, o kora muni na tamata tam rogo qa ra na vamataku. sa laka mai ua kea gauna kwe no varusani kora leana dau vacacania no lem vuravura. ¹⁹Sa qei tadola mai lea werenilotu ne Kalou mai lomalagi sa qei lai dani tu na rubo ni viyalayalati mai buto ni werenilotu. A tibi na livaliva, na kurukuru sasa kurekure, na uneune, qa na uca cerata levu.

12 ¹A lia na i vakatakilakila levu a lai dani mai lomalagi: a lia na yalewa a vaisulu tu na siga, qa utukia tu na vala a taqa tu e ulu a lia na i sala a timkarna kea kalokalo. ²A bukete leva tu, a nosi tu ne varan vakasucu, kona nosi me varan vasucu nia i lia ua driadria. ³A oti a lia leqwa nai vakatakilakila a lai dani leqwa nai lomalagi: tolavia! Ko kwe a lia na qwata drisi levu a vitu e ulu qa tini e i laso, qa taqa tu a vitu na i sala e ulu vituvitu. ⁴A qei kareta e lanlan qa ra qei lai vakatavi kei nai lomalagi a lia na i katolu ni kalokalo i vuravura. Sa qei dure tu e mate na yalewa ko a varan vakasucu no na gwata kwe, do na ganna ne rasucuu ka, ne rewa ni vamsania na driadria. ⁵A qei vasacu nia a lia na driadria tegwane, ne driadria tagwane, ekoga kwe ina lintaki nia na vinatanitu ina i toko kaukamea. A qei lai nei cake i yata rua na Kalou ina lea i nono vamomo, ⁶A qei tuba na yalewa i vikaikai gewalala, ne vanue a rantaki nia tu vua ne Kalou, ne nodoki ka ne lia na udolu rua ne drau onosagavulu na siga. ⁷A qei taula a lia na vala nai lomalagi. A ru vala o Maikeli qa ra lea agilosu qa na grata, ara qei vala lesu leqwa na qwata levu qa na lea agilosu. ⁸A tam kaikai ne qwata ne ke rewatia na vala sokwe. A lala lia na vanna me ke ledra mai lomalagi qa ra lea agilosu. ⁹Ko na qwata levu, na gwata makawa e yaca na nitu se o Setani, ko a vacalania tu na vavarura koko - a qei lai walataki aro mai vuravura, a ra wili muni ka lea agilosu. ¹⁰Wu qei rogo a lia na lio levu mai lomalagi: "Sa laka mai kwe na vivacolai qa na kaikai ni lea natani tu na Kalou qa na lewa lei Karisito. Baletia a sa lai walataki dei civo o koya a dau saqalaki ni ra rali na loda i tokani ie mata na Kalou ina siga qa na bogi. ¹¹A ra vakrukani koya i e dra na lami qa na ledra tukuni yalo, a ra sa tam lornania ledra cola ne yacovia na nate. ¹²No ba naran, o lomalagi qai kem ua nodoki ka! I ua cakaca va kem na nodoki i vuravura qa i ruwai beletia na nitu sa laka civo ya ra kem! Se lia na kwa na lea borisi do isa kilatia sa lekeleke sara na lei gauna! ¹³Ni sa kilatia na qwata a sa lai walataki ciro i vuravura, sa qei gutavia na yalewa ko a vasucania ua driadria tagwane. ¹⁴A leqa ni a qei tokovaki vua na yalewa a ruwa ne kakara ya levu ni ikeli ne cava na vanna a sa varautaki vua mai vikaikai qwalala. Ko kwe na vanua ne lei qwarari no ka, ne lia na gauna, ne ganna qa vimama ni gawnane kua ni dania ne gwata. ¹⁵Sa qei luweraki nia mai e gusu na gwata ua wai ne wetai a lia na gusu ni wai ne kuitaki nia dei ne yalewa. ¹⁶A qei vuke na yalewa na vuravura. A dolava a gusu ne vuravura ne okumtia koko na wei a lawerakinia no mai na gwata. ¹⁷A qei tubu gai yata na lea borisitia ne yalewa ua gwata a qei laka ne valuti kors na vo ni lea kawa na yalewa, o kora ua talairewarewa tu ina lea i vunau ne Kalou qa ra vadudutaki ni Jisu no. ¹⁸/sa qeu kau dyre ty ba gwata i volivoli i batibati ni metecawa.

13 ¹Qu qe dania a lia na manumanu vamataku a cava mai ruwai. A tini ei laso qa vitu e ulu. E laso raki sokwe a tan no ka a tini na i salam, i medru ulu yalia a tau no ka na yaca ni vivacacani. ²Na manumanu vanataku kwe a wetai na leopate. E qeteqete ni la a wetai na qeteqete ni le ni bea, e gusu a wetai ne gusu ni laione. A ragani koya na qwata lea qwaqwa, lea i nono ra momo, qa na lewa levu me vatulewa. ³A lia vuaru na uluni manumanu vamataku kwe a maroa

bibita sara ga, qa sa mama vakasewa no na navoa bibita kwe. O vuravura koko a ra sa akrukai qa ra sa taknicia tu ne manumanu ramataku kwe. ⁴A ra sa raro korokotaki ma du na manumanu vainataku kwe, qa ra kwaya ga no, "O ei leqwa i wetai na manumanu vamataku kwe?"⁵A qai lai vagani vua na manumanu varuataku kwe, na gusu re dan tata va viavia levu qa vivacacani. A raavai me vatulewa tu me vasagavulu ka rua na vula. ⁶Sa qai dogaga na gnon ni manumanu ramataki kwe me tata vacacania na Kalou, tata vacacania e yaca, lea i seran qai kora na no tu mai lomalagi.⁷A vatarai muni vua na mannmann qwaqwa kwe me vivala ti kora na tamata vatabui ni Kalon qa vadraka ni kora. A lai vagani muni na lewei kora na viyavusa, na tamata, duku tatata, qa na vimatanitu. ⁸O kora koko ua cola no i vuravura ere ua varokovoko vua, o kora ne tam volai nedra yaca i ca i vola ni cola, koi lea na Lami ko a vakana te mai vaitantaula ni vuravura.⁹O koya i tau e taliga, me varogo vila sara kwe. ¹⁰Ma ga e i lia sa vabobi la taki, dei nia me vabobulataki. Ma ga i lia ne vakamate a i sele, deinia me vakamate nai sele. Ko kwe na kwa ina yacovi kora na tamata yola mahnalam yalodu ka na Kalou.¹¹Qa dania leqwa a lia ua nannmone vamataku a tase mai vuravura. A tan e i laso ine wetai na lame, qa teta wetai ne gwata. ¹²Na kwa koko a tora a wetai lea i vakarau ne i matai ni mannmann vamataku, qa vecera na nodobi i vuravura ne re varokovokotaki nia uai matai ni nannmann vamataku - o koya a sa nema lea navoa ko a valeke no mate taki.¹³A tara leva ua kwa mane ya levu. A taki boto re me lutu ciro mai lomalagi na nenendre ne tan i vuravura ne re daina na tamata. ¹⁴Na kea i vakivaki a wetai a lai vagam na lea kaikai na mennmenn vamataku sokwe, a vacalani kora boto re na cola no i vuravura, ne vecera ne re vakure ua ne i kee i yaloyalo, ne mannmann vametaku sokwe - ko a removotaki na i sele, qa si cola no.¹⁵A vatavai ne solia na cola vua na i yaloyalo ni nannmann vamataka sokwe, ne rewa vua ua yaloyalo ne tata qa ravunia ledra vakamate o kora na kua ni varokoroko vua. ¹⁶A vaqwaqwataki ni kora koko na tan lai kilati se dokhi, e vatuniyan se e dravudravua, bobula se qwalala, me re ciqomia ne lea vakatakitaki me dra lima natan se ne dra bitoulu. ¹⁷E i tam rewa ni o vivolo sa volivolitaki vakaro sa lan no va iko no lea i vakatakilakila na nanamanu vamataka kwe, ko ua naba vataku no e yaca.¹⁸Vaka vo mo vaku. O kora ga e re mate tola e re rewa ni telia lea naba ne nannmenn vamataka kwe. E i lea nebe no i lia na tamata. Lea naba na ono ne drau one sagaulu ra ono.

14 ¹Qa tola qa ligocia na Lami a dure Tu e Dela i Saioni. A ra dure qai koya tu a ra lia na drau vasesagavulu ka va o kora ne volai tu nedra butoulu e yaca qa e yaca ni Tameya. ²Qu qa rogo a lia ne lio mai lomalagi a wetai na rose ni wai qa na kurnkurn levu. Na rorogo qu rogo a wetai na api ei rogo na gauna i dau qiri ka.³Re lagatia no a lia na sere vou i na i nono Tabu ga nedru mata ne kwa oda qa ra ua tuqwaqwa. A lala lia a kiletia na sere kwe, o kora ga na lia ne drau vasagavulu ka va na udolu o kora na lai mei mai vuravura. ⁴O kora raki kwe o kora na tam vadukani koya qa na yalewa, a ra maroroi kora me savasava vina tu. O kora kwe na dau taknicia na Lami na vanna ava ga i laka vura. O kora kwe na vacolni mai na kawa tamata ne wetai na matai ni vua lea na Kalou qa na Lami. ⁵Tam lai wakawai me covi nedra gusu; qa lala na kwa re cala ka.⁶Qu tolavia a lia leqwa na agilosu a cavu tu na virname ni maliwa lala, a kau na ua kosiveh tam oti rewa ne kwaya tovoi vuara ua cola no i vuravura - i vuara na vimatamtu, na viyaunsa, ne dukn tatata, qe ra ne tamata. ⁷A gisa i yata ina lio leva, "Matakucia na Kalou qa vagani koya ne varokoroko. Do i se leke mai na anna ni lea vatulena. Vuravura, ne wai qa ua vi vurevure koko ni wai."⁸A lia leqwa na agilosu - ko na kea i karua - a taknian ne kwaya toro, "sa lutu ciro ira, sa lutu oiro ira o Papilom ne kwa levu, o koya, a vakaikaitaki nia na vimatanitu ne re Somia ne waini ni lea vakavan cakaca. ⁹A lia leqwe ne ajilosu na lea i katolu ni agilosu - a takaiu kora, me gisa toro na lea na lio levu, "Maga i lia i varokoroko vua na nennmann vanataku qa ne lea i vatekilakila qa tau vua lea i vakatakilakila i e butonlu se e lime, ¹⁰ina somia muni i sewa na waini ni borisi lea na Kalou, kona waini a sa sara rewa qe tam vakaiwai ira lea bilo ni borisi. O koya ga i somia ira lai verarawataki na namandre qa na, sulifure e nata na Kalou qa ra lea galosi vatabni qa e mata na Lami.¹¹Na kobulu ko i laka nai ledra vivararawataki a qei laka i yata ne vele yati, qa cola vuara na vakacacu ne siga qa na bogi - o kora na dau ravokovoko vua na nannmann vamaku kwe qa na lea i vatakilakila, qai kora ja re aqomia na nawe ni e yaca. ¹²Ko kwe na ledre tagi na ledra vosotia na tamata vatabni ni Kalou qa i kora ua dau naroroya as lea i vunan na Kalou qa na ledra vabauti Jisu".¹³Qu rogo a lia na lio nai lomalagi a kwaya, "vola kwe: i kalougata o kora na nate ni re nate tu vua na Momo Levu." "E i du sara," a qei kwaya na Yalo Tabu, "na ganna re agu ka na ledre cakacaka, na kei takuici kora tu ne ledra i valavala."¹⁴Qu tola no, a cedre mai a lia na o sevusevu. A nodoki e dela a lia awetai ne oluvea ni tamata. A taqa no a lia uai sala koula e ulu qa quh no a e lime a lia na i sele takelo. ¹⁵A qoi rueu nai tevai i wevenilotu a lia leqwa na agila qa qoi gisi ie no i yata vua a nodoki no i dela ni o: qala lein i sele takela qa taula musamasu. Sa laka nai ya gauna ni musumusu, ne wetai se dreu vina tu na kwa me re musulaki." ¹⁶A qei vacawiritaki nia lea i sele takelo i dola ni varavara o koya a nodoki i dela ni o, sa taula nusulaki sara ga na vuravura.¹⁷A qei caka nai tevai i werenilotu a lia leqwa ne agilosu nai lomalagi; a qake ua muni a lia ne i sele takelo ko sa gare visivisi. ¹⁸A lia leqwa ne agilosu a laika mai tevei mai ua i cabocabo ni sord, ko i lewa na namandre. A gisa ti kwa a qulu no na i sele takelo," qulu lem i sele takelo qo koronia veta na tulatula ni vaini reki e, baletia sa dreu e vua."¹⁹A qei ravu cowiritaki lea i sele takelo i vuravura qa torokitia na vua ni vaini nai vuravura. A qei walataki ina lea i keli levu ni borisi lea na Kalou. ²⁰A qei lai butulaki na i keli ni waini lobo ni koro, a qei tatale mnai ka na dra ne wetai na kea balava ina i vurae ni ose, na rautia i lia ua udoh ono ua drau ne naile.

15 ¹Aqu dania a lia na vakatakilakila mai lomalagi, sa rui totoka ka talei: Aru vitu ra agilosu ka vitu na mate ca. O koru va kue na otrofi ni mato car va koru e tau tu ke na borisi ni Kalou.²Aqu qei tania lewqa na waso ioilo kei na mamauge. Asa dure qaru tu o koru a wini takinia qa na manumanu rau kana qa na i yaloyalo o koru a maka taki nia mai e yaca. Aru sa qulu tu na vakatakilakila ni Kalou Arusa laga tia tu na seve lei mosese na talatala ni Kalou, qa na lami.³Sa kwa talei ka rairai totoka na lea cakacaka na Kalou levu kwe, ka sa rui kaikai. Ea tau tu ka du na lea sala, na tui ni vei matanitu. O cei

na tam matakuci iko. ⁴Na Kalou, e na lavetia mu yaca? Nio o iko talia a savasava. Na vei matanitu na laka mai ka mai cuva ki vei iko baletia nio sa savasava na lem cakacaka a sa qai vakadudu taki mai. ⁵Ni oti na lequ tola via na kwa kece, ka sa dola tu na were ni lotu nai vakadudu mai lomalagi. ⁶A koku sa tuena sakesake ni were ni lotu na lewe vitu na agilosu kei na vitu na mate ca. O koku a vaka i sulu tu ena sulu savasava ka makaresese ka koula na lea i sulu e saro. ⁷A lia va koku na va na kwa bula a solia va koku na agilosu e vitu na buolu koula a sinia tu ke na borisi ni Kalou, o koya ka bula tu ka tawa mudu. ⁸Na kea kaikai kei na cecere ni Kalou a sa sinai tu e were ni lotu na kobulu. E lala lia e rewa ni usu vakavo o koni na vitu na mate ca ka koku na vitu na agilosu na ka koku vakayacoria.

16 ¹A sa rogo a lia na lio iogo levu i na were soro, qa kwaya i va koku na vitu na agilosu, :Ba laka qo ba lai sova yati i vuravura na vitu na boulu ni lea borisi na Kalou. ²Na i matai ni agilosu asa laka qa lai sova na lea boulu i vuravura, a sa tauvi kora na tamata ko ya tau tu vuara na lea maka na manumanu va matakui i qa ni kora ere dau qwaravia na kea i vatakarabara. ³Na karua ni agilosu a sa sova na lea boulu i waitaci. Qa sa vuki sara me ia, wetei na dra ni kora na tamata mate, qa ra qei mate kee na kwa a cola kece tu i waitaci. ⁴No ka tolu ni agilosu a sa sova i tevai na lea koulu ina awai qa na vitobutobu ni wai qa sa vuki kece me dra. ⁵Aqu sa rogo na domoni agilosu ni wai asa kwaya oiko e sa dodonu - o koya sa notu kokwe qa nia i mata, na Yalo Tabu - ni o iko sa lewa na vina ina vikwakwe. ⁶Baletia ni ra sova na dra ni yalomakare ni Kalou qa ni ra na parofita, o sa solia iva kora mere somia na dra - sa dodonu me wetai na ledrai valavala. ⁷Auq sa rogo na cabocabo ni soro sai kwaya, "Io, na Momo levu na Kalou qwaqwa, idu qa dodonu na lem lewa." ⁸Na ka va ni agilosu asa sova na lea boulu iva na matanisiga, qa sa XXXX ina na matanisiga me bula ni ra na tamata ina bukawaqa. ⁹Ara sa bula sara vakacana tamata mai na katakata vamataku sokwe, qa re tata ni vakaca ka na yaca ni Kalou, okoya a lewa na vikwa ni vivasaurataki kokwe. Are tam tam vivutuni se mere solia lesu leqwa vua na vakavinavina. ¹⁰A sa qei sava na ka lima ni agilosu na lea boulu ina i lea i nono na manumanu vamataku, na gigilo sa yotonia tu na lea i nono vakamomo. A qei katakata medra me ina levu nai ledra norakio. ¹¹A re sa qei tatania caka ca na Kalou ni lomalagi ina vuku ni ledra voraki mosimosi qa na ledra tauvi vidikoso, io o rora eresu dua ga na vivutuni mai na ledrai valavala caka ca. ¹²Nai ka ono ni agilosu asa qai sovaraki nia na lea boulu ina uuwai levu mai Uferetisi. Asa maca vakalia na uciwai, qa sa vakarautaki kokne me baletia na ledrai gaunisala na Momo iso are sa laka no mai i na tokalau. ¹³Aqu sa ligocia a tolu na yalo velavela sa wetai na boto na kedru i rairai. Okoru aru sa laka mai i e goisu na diekoni, mai i e gusu na manumanu va matakui, qa a ni ra na parofita coricori. ¹⁴Sa niru saia ga kwe na yalo ni yanitu aru dau tara no na cakacaka mana iso. Are sa laka yati iva kora na Momo ni vuravura taucoko mere soqoni tia vata na ledrai valu ina siga levu mi Kalou kaikai. ¹⁵"Tolayia! Qi na laka yati wetai na dau driva! Sa kalougata okoya si yodra no qa maroroi tia no na lea i sulu, me kua ka ni vi laka yaki vatevoro vali qa vamaaduatania i e matan levu. ¹⁶As re sa sosoqoni vota ina lia nai nono i dau lai cavuti no o A maketone ina ledra, tata na Iperiu. ¹⁷As ie sa sosoqoni vota ina lia nai nono i dau lai cavuti no o A maketone ina ledra, tata. ¹⁸A sa tibi na liva, qa lutu na asease qana vadugudugu, qa sa yaco a lia na uneune levu. A lala lia na uneune me wetai na kwe ni si tebivu mai na gauna a buli ka na tamata, baletia ni sa cakaca vakalevu sara na uneune kwe! ¹⁹Na siti levu a wase tu vakatolu, qa sa vakacacataki na vikoro ni vimatanitu kece sara. A sa qei numia na koro levu o papiloni na Kalou qa sa vayaco ni koya me somia na lea bilo ni naini, io sokwe na waini ni lea borisi snia. ²⁰Are sa takwali dei na viyaniyanu coko, qa sa lala ni lai dani na viulunivanua coko sara. ²¹A lutu civo mai i lomalagi na uca levu, a bibita me wetai a lia ana taledi qa cere na tamata. Are tata valcacia kna Kalou baletia na mate cakaca a sa rui vamatacu.

17 ¹Asa lakha mai vua a lia vuwaru na vitu na agilosu kora oure dui qulu vali na bilo a vitu qa kwaya, "Lakha mai, mequ vatakea vaiko na lea lai boriei na yalewa dauvidauci ino vali i bati ni wai. ²O koya ere sa ridrivati qaro tu na momo ni vuravura, qare sa matani ina waini ni vidaduci na koi vuravura." ³A qei mei au dei mai sokbeni na agilosu ina vanua lala, qusa qei ligocia lia na yalewa a gatule no ina dela ni lia na manumanu drisi koya sa sinai ie yago cokho na vi yaca cakhaca. Na manumanu kwe a vitu e ulu qa tini ei laso. ⁴Na yalewa lewe a vaisulu lakhalakha qi drisi qa vaiulhuukhu ina koula, na vatu talei, qana mata ni civa. Sa qulu tu e limo a lia na bilo koula sa nai ina vikwa garu sawa qa dukha ni lea vidaduci. ⁵Asa volai tu e ra a lia na yaca kwe: "Papilani na qwaqwa, a muadra na dauvidauci qana vikwaw cakhaca cokho i vuravura." ⁶Qu ligocia ni mateni tu na yalewa ina dra ni tamata tabu ni Kalou, qa ina medra dra kora na mate me baleti Jisu. Na gauna qu ligoci koya kha, qu sa drukha. ⁷As sa kwaya va au na agilosu, "Na yara e drukhataki? Qina vumacalatakinia va iko na kwa vuni ni yalewa kwe qana manumanu koi meisa vali, me manumanu koi vitu e ulu qa tini ei laso. ⁸Na manumanu ko ligocia a cola mai mata, asa vele re, qasa vakharau lakha cakhe no mai ina qwara ei lala loto. Qana lakho sara me lai vakharucai. O kora cokho na cola no i vuravura, kore tam volai medra yaco inai vola ni cola me tekhini mai na vakhatekivu ni vuravura - ere na drukha nire sa ligocia na manumanu, nia cola silo re mai mata, sa mai vele tu re, ina cedre legwa mai taku. ⁹Sa laivinati ga kha kwe na vukhu. Na vito na vatuni ulu na vitu ra ulu ni tua koi no vali kha na yalewa. ¹⁰Eiri vitu no muni na momo. Aru lima aru sa dokhi rewa, a lia si no vali, i lia legwa lei bere ni lakha mai, ia na gauna isa lakho mai xxx, ina viliutakhi boto ina lia na gauna lekhelekhe. ¹¹Na manumanu koya cola mai meta, qa rele tu re, kokwe nai ka walu ni momo. Qa lia nobato vuwaru na vitu nisa lia vuara sa lai varusai. ¹²Na tini nai laso ko ligocia no na tini na momo koi si lala vali ledru matanitu, ia ere na vaivotavota ina qwaqwa ni momo ina lia boto na yauwa qana manumanu. ¹³O koku kwe are sa lia rata boto na lewa, qaru solia cokho na ledru kaikai qana vatulewa vua na manumanu. ¹⁴Ere na vala qaya na Lami. Ia na Lami ina voratira baletia nitia Momo vuara na momo gou Tui vuvara na tui - ia okora na no qai koya are lai co, digitakhi, qare tamata yalodu. ¹⁵Sa kwayo va au no agilosu, "Na wai ko ligocia, ere no valikha na yalewa dau vidaduci, na vimaqali tamata, kora ookho, vimotanitu, dukhu tatata. ¹⁶Na tini nai laso ko

ligocia - o kora kwe na manumanu koi na cakhatira na dauvidauci. Ere na qaratia dei cokho na kwa so nakhi tu vuwara qore dei nia tu me no vatevoro, ire na kania e yago, qare na vikhonia sara e yago ina quto. ¹⁷I no biutia na Kalou i medra uto mere tara na lea lewa, mere lomavata, mere vugania na ledru kaikai cakho vua na manumanu me yacovia na kea sa yaco oti sara na tata ni Kalou. ¹⁸Ia na yalewa ka ligocia na kokwe na koro levu qa nakhi vata na kaikai me lewai kora kha na momo ni vuravura.

18 ¹A sa rewa na vikwa kwe qu tolavia a lia leqwa na agilosu a laka civo mai lomalagi. A tau vua na vakatulewa qwaqwa, a serau o vuravura na kea i rairai. ²A tagi i yata na lio levu, qa kwaya, "sa latu civo ira, sa lutu civo ira o Papiloni na kwa levu! Sa ledra i nono na nitu, sa tea wereni vivesu ledra na yalo dukaduka, sa ledra tea wereni vivesu ledra na mannmann tam savasava, sa ledra were ni vivesu ledra na manumanu tam savasava qa tam lai kani. ³Re sa mateni na matanitu koko ina waini ni lea i akarau cakaca. A vidrivati qara na tui ni vuravura kwe. Re sa vaiyau ka na dau vivoli ni vuravura kwe baletia na kaikai ni lea dau tara bisinisi. ⁴Qu rogo leqa a lia na lio mai lomalagi me kwaya, "Ba laka dei mai va koya, o kem leqi au tamata, me kua ni takavi kem na lea i valavala caka ca, no ba na kna num ni yacovi kem na rarawa ei na dala. ⁵Sa yaco i lomalagi na lea i valavala caka ca, qa kilatia vina du na Kalou na lea i vakvala duka. ⁶Me saumi lesu vua na lewa a tare vuara sokwe, i na vakaruataki vua; ina bilo a ulia ka, ulia rue vakarna na kea i wiliwili vua. ⁷Na lea dau lavelave ti koya qa lea cola vutuniyau, vagani kaya ne vararawataki qa vatotogi taki. A kwaya vali iva koya, 'qi sa wetai ua ranadi; qi tam yada, qi na tam rarawa rewa.' ⁸E i lia ne siga i na vararawataki; vakamate, i rarawa qa natakanu. E ina bula na koya na mamandre, do i kaikai ne momo Levu na Kalou, qa na vatulewa taki ni koya ga muni. ⁹O kora koko na tui ni vuravura kwe ko a vidanci qai koya tu e re na qei tagicaki ni koya na ge re na danua na kobulu ni sa bula ta. ¹⁰E re na qei dure vatikitiki tu, ne re matakucia na lea totogitaki tu, me ra kwaya, "I na caka ca, ina caka ca vua na koro levu, o Papiloni na koro kaikai! a lia boto ne anwa na lem vatotogitaki. ¹¹O kora na dauvivoli ni vuravura e re na tagi qa ra rarawe taki ni koya baletia sa lala lia i vivai qai kora. ¹²O kora na dau roli koula, na Silwa, na vatu talei, na civa, sulu mata yasewa, ko e lokaloka, e silika, sulu kulakula, na kai garu vina koko, na bilo tabua koko, na bilo kokai dredre koko, na varasa, na aironi, na mavolo, ¹³na sinamoni, na meou, na kwa garu vina, na mura, na drega me bula, ne waini, ne waiwai, ua velanei nata yasewa, na witi na bulumaka qa na sivi, na ose qa na qiqi ni valu, na yago ni tamata qa na yalo ni tamata. ¹⁴Ko na kwa o vinatia no vuataki mai sa qaklaki koko mai va iko. Na lem.i yau koko qa na kemi rogoogo sa vele vakalia, sa na tam lai dani leqwa va iko. ¹⁵O kora na dau volia na lem i voli qa re vutuniyau baleti iko e re na qei dure yawa tu me baletia na lem totogitaki, re tagi qa ne rarawa rakalevu. ¹⁶A re kwaya, "Sa caka ca, se caka ca la koro levu ko a vasulu tu ua lineni meta ya sewa, koe lokaloka, q kulakula, qa lai sakitaki na koula, na vatu talei, qa na civa! ¹⁷Na lia boto na auwa a vakacacani ka na lea i yau ne tam yaga tu." O kora koko ne kavetani ni waqa, o kora na dau soko, ua koi mua ni wafa, qo kora koko ua rewataki no ledra cola mai ruwai re sa lai dure yawa tu mai. ¹⁸A re sa vitagici na ledra danua na kobulu na lea sa udre tu. A re kwaya, "Na koro yava i levu mai vua?" ¹⁹Re kororua me dra ulu na ravu qa re tagi no, re rarawa levu sa ra ga." e i caka ca, sa caka ca na koro levu ko a dau, vaiyau tu na na waga mai na lea vutuniyau. A vamamantaki tu boto na lia la auwa. ²⁰"Ba gadre taki ni koya, na lomolagi, o kem na tamata vatabui na avositolo qa na varovita, ni sa lee lewa sa ra ga na Kalou solewe ina baleti koya! ²¹A qei qulu a lia la agilosu a lia na vatu wetai a lia na vatu qaqi levu qa valataki i ruwai, qa kwaya, "Na calevu vata ga kwe, o Pepiloni, ko na koro levu, i ne lai welataki civo ne vacacani qa na tam lai dani leqwa. ²²Ko na rorogo ledra na dau vakatagi, na daunisere, na uvi biukila qa na dau tu tavul ina tam qe i rogo mai va iko. ²³Se na lala leqwa ne cece i tase mai ra iko. Me dra domo na yalewa vakawati qa na tagwane vakawati sa na tam rogo, o kora na dauvinoli va iko a ra te ravouvou ta ni vuravurak, akora coke ne vi natanitu a ra sa lai corilaki na lem dau qwaravi yavutu. ²⁴A lai dani va iko ne dra dra ua varovita qa re na tamata vatobui na Kalou, qa nedra dra koko o kora ne ki vakamate nai vuravura."

19 ¹A oti na vikwa kwe qu varogo a lia na rarogo ni lio levu wetai a bi na tamata a ra koko no mai lomalagi. "Aleluya! ne ri vacdai na lagilagi, na kaikai ei lea na Kalou. ²E du qa sevasava na lea lewa, ni sa lewa rewa ne yalewa dau yalewa ko a vadukaduka nia tu na vuravure ina lea dan vidrivati. E i sa seumia medra dra na lea bobula tu e lima. ³Re vakaruataki nia na kwa re kwaya, "Aleluya! Se laka nai ma ne kobulu me tam mudu rewa." ⁴O kora na tuqwaqwa rua sagavulu ka va qai lavu ne kwa cole i va aru qei rura ciro ne ru varokoroko vue ne Kalou ko a nodoki no i lea i nono tabu. Ne ru kwaya no, Emeni. Aleluya!! ⁵A qei rogo nen a lia na lio mai nai nono ramomo, me kwaya, "ne vavinavinataki na Kalou, o kem koko lea bobula, o kem na natakkucia, o kem na tam rogo qa i kim na tamata qwaqwa. ⁶Pu qei rogo a lia na lio ne wetai medra domo na tamata bi, me wetai na rose ni wai, ne kurukuru rogo levu, me kwaya, Aleluya! E i lewa na Momo Levu, leda Kalou, qa tadra samasama. ⁷Me te merau te gadre qa te vakgilagi koya! Sa vakaran lea vakaman, na Lami, baletia sa vakarau tu yalewa ne vakamentaki. ⁸Sa ukutaki ni koya tu nai sulu ramase, savasava neta yasewa. ⁹A vecei au na agilosu, "Vola kwe: e i kalougata o kora na lai sureti na kani ni vakaman lea ne Lami. "A vecei au muni," Ko kwe ei lea tata du ne Kalou." ¹⁰Qu ruva ciro e la ne qu varokoroko vua, a qei vecei au, "Kua ni tara kwe! qi tea bobula boto wetai o iko qai kora lem i tokani ko re qulu kata tu na i tukutuku baleti Jisu. Varokoroko vua na Kalou, baletia na i tukutuku baleti Jisu e i tau no na yalo ni parofisai. ¹¹Qu tola qa sa tadola tu na lomalagi, qu sa danua tu a lia na ose sevusevu. O kwa a vodo no ka e yaca o yalodu qa du sara. A vayaco i valu no na lewa dodonu. ¹²E mata raki a mama udre tu, qa taqa tu e ulu na vimataqali sala. A volai no e yaca, a lala lia a kilatia o koya talia ga a kilatia. ¹³A taqa tu a lia na i sulu a sekia tu na dra, e yaca na Tata ni Kalou. ¹⁴A re takuici koya tu mai lea mataivalu a ra vodo tu na ose sevusevu raki, re vaisulu i na linem mata yasewa, sevusevu qa qei savasava. ¹⁵A laka tu mai e gusu a lia na i sele gare visivisi ko ne

tasilakinia na vimatanitu, qa na tintaki ni kora i na lia ne i toko kaukamea. I qu butukia na bilo ni lea borisi na Kalou Owaqwa saa.¹⁶ A volai no e yaca na lea i sulu qa e kalava: "Tui ni Tui qa na Momo Levu ni Vi Momo Yalevu."¹⁷ Ou daua a lia na agilosia a dure tu na matanisiga. A covira tu na manumanu a ra cavu tu e dela." Mlaka mai, mlaka raki mai ne kani magiti levu ni Kalou.¹⁸ Mmai kama nedra yago na vitui, nedra yago ua dau vatulewa, nedra yago na tamata qwaqwa, ne dra yago na ose qai kora na vodo no ka, ne dra yago na tagwane, o kora na qwalala qa ra na bobula, o kora na tawa ranna qa na ne kaikai sara.¹⁹ Qu tolavi kora na bannann varuataku o kora na tui ni vuravura qa na ledra duku mataivalu. A ra sa tuva tu ne ve vnata, vivala qa i koya a vodo ose no qa na lea mataivalu.²⁰ A ra qei sobe na manumanu vamataku qa i kora lea parofita coricori ko re tara i vatakilakila no e mata. Ko na vivatakilakila kwe a corilaki ni kora tu ka o kora sa tan tu vuara na lea i vatakilakila na manumanu ramataku kwe qa i kora na varokoroko ne lea i vakatakilakila. O kora ne rua kwe a ru qei lai walataki colacola ina buto ni tobu vamataku ni sulifure udre.²¹ Na kea ro a ra vamate ra na i sele ko a laka nai e gusu o kwa a vodo ose no. A ra qei kania na nanmann me dra yago ne mate tu.

20 ¹Qu sa qei ligocia a lia na agibai sa lakha civo mai lomalagi. sa nakhi vua na ki ni qwara koi lalo e lotok, sa nakhi no e lima na senidado levu. ²Sa qei vasukia na drakoni, na gwata makawa, na nitu, o Setani, qa sa vasu khia tu me lia na udolu na yabakhi. ³Sa qei wolatakhia nia ino qwara ei lala e loto. sa sogotia qa lokhatia leqwa tu yati i buto. Ko kure me kua ni varewatira na vimatanitu i vuravura me yacovia ni oti na udolu na yabakhi. Ni oti sokwe, ina serekhi leqwa ina lia na gauna lekhelekhe. ⁴Qu sa qei ligocia nai nono va momo, are sa gatule no kho are sewa sa soli vuara na lewa mere turagani lewa. Qu sa qei ligocia na medra yalo na druta medra ulu ino vukhu ni ledra vadudutakhi ni Jisu qana tata ni Kalou. Are tam qwaravia na manumanu se na kea i vakhatakarakara qare sa dua me volai medra lima se medra ra nai vakhatakilakila. Are sa lakha mai na cola, qare sa lewa vata qai Karisito me lia na udolu na yabaki.⁵ Na vo ni mate ere na tam lakha mai na cola me yacovia nisa cava una lia na udolu na yabakhi. Kokwe nai matai ni dure mai na mate. ⁶Ere sa kalougata qare maroroi o koya yalia ere vai votavota ina i matai ni dure leqwa mai na mate kwe! Ina vukhu ni kwa kwe na karua ni mate sa lala na kea kaikai. Ere sana bete ni Kalou qa Karisito qara na lewa vata qai koya me lia na udolu na yabakhi.⁷ Nisa cava na lia na udolu na yabakhi, cana qei sere o Setani mai na vanua a vesu tu kha. ⁸Ina lakha ina tutu vava ni vuravura me vatemakhira - o kuki qa Mekoki - ina va soqoni tira mai inai valu. Ere sa vusamoromoro wetai volivoli i matacawa.⁹ Are sa lakha cakhe vakha rabaraba ni vuravura qare viriqiligitia na ledra keba na tamata tabu ni Kalou - na koro sa daulama ni. Ia na quto ei caru udre tu sa lutu mai lomalagi qa va qoyavu nira. ¹⁰Na nitu, koya dau temakhiro, sa lai walatakhia ina drano ni quto makhi qana sulifure, ina vanua eri na lai walatakhia vura manumanu qai kera na coritakhi parofita. Ere na vararawatakhia ino siga qana bogi me tam vaiyalayala. ¹¹Qu dauia a lia na i nono sevusevu levu qai koya a nodoki ka. A tuba dei mai na koya na vuravura qa na lomalagi, qa lala na vanua me ni ke laka ka. ¹²Qu dani kora na mate, o kora na tamata qwaqwa, o kora na tam lai dokai re dure tu na mata ni nono kwe, sa ceve na i vola koko. A ceve a lia leqwa na i vola ko kwe na i role ni cola. a ra lewai ne mate na rikwa a volai tu nai vola kwe, me wetai saraga na cakacaka. ¹³Sa qei soli kora mai na ruwai okora are mate mai kha. O mate qai bulu iri n soli kora muni mai na mate kha, ere na qei lewai na mate me wetai ga na ledrai valavala. ¹⁴O mate qa bulu iri na lai walatakhia ruarua ina drano ni quto modha ko kwe nai karua ni mate - na drano ni quto makho. ¹⁵Maga i lai ligoci myaca ni tam volai inoi Vola ni Gola, ena lai walatakhia muni ina drano quto makha.

21 ¹Qu sa qei ligocia na lomalagi qana vuravura vou, qa sa vele yati nai matai ni lomalagi qana vuravura, qasa tala muni na waitaci. ²Qu sa qei ligocia na koro tabu, Jerusalemi vou, nisa lakha civo mai lomalagi mai vua na Kalou, sa ukhutakhi me wetai na yalewa ei vakharau lai vakhameni qa lea tagwane. ³Qu sa qei rogo a lia na domoleru sa rogo mai ina i nono va momo qa kwaya, "Ligocia! Na were ni Kalou sa nakhi vali vua na tamata, qana no vali qai kora. Ere na qei lea tamata, na Kalou vatakhinia ina no qai kora vali qana ledra Kalou muni. ⁴Ina qei kuse dei medra wai ni mata mai medra mata qa savia lala na mate, sana lala na ciba, na tagi, se na mosi. Sa vele yati na kwa makhawa. ⁵O koya a nodokhi no ina i nono va Momo sa kwaya, "Ligocia! Qu sa tara nakwa cokho me rou." Sa kwaya, "vola ciro no baletia ni tata yaga qa du." ⁶Asa kwaya va au, "Na kwa rakhi kwe sa yaco rewa! O au na Oliva na Omekha, nai vatekhivu nai vataotioti. Ivuo koi karamaca qina vagania rua me som ina wai vure ni cola. ⁷O kora na rewatia na qwaqwa ere via votai na kwa lave, Qina ledra Kalou, ere na yaco mere luvequ. ⁸Ia okora na dau sorosoro, tam vabautia, vasisila na cola, daulaba, dau vidauci, vayanitu, dau qwaravi kalou matakau, na coricori cokho ga, na ledra i votavota na drano sa udre tu kha na quto qana sulifure. Ko kwe nai karua ni mate." ⁹A lia i vuaru na vitu na agilosia a sa lakha mai va au, kokwe a lia vuaru na vitu na dau qulutu na bilo ei smai tu kha na mate cakha ea, qa sa mai kwaya, "Lakha mai kha kwe. Mequ vatakea a ikho na yalewa sa vakharau vakhawati, e lewe na lami." ¹⁰Sa qei mei au dei mai na Yalo Tabu ina lia na ulunivanua levu qa tetelogi qa vatakea va au na koro tabu o Jerusalemi sa lakha civo mai lomalagi vuwa na Kalou. ¹¹Ei sinai inai serau ni Kalou o Jerusalemi, na kea i serau sa wetai na vatu talei koi dredre me lai ligoci, qa wetai na vatu ni Karisitala - Tasipa matakwa. ¹²Ia na kea kai sa levu, qa tetelagi qa nakhi vata no na tinikharua ua matamata, qa tini kharua muni na agilosia ina vi matamata yalia. Ina vimatamata yalia sa volai kha medra yaca yalia na yavusa i tinikharua ni luredra na Isireli. ¹³Ei tolu na matamata ina tokhalau, ei tolu na matamata ina vualikhu, ei tolu na matamata ina ceva, qa tolu na matamata ina ra. ¹⁴Na lalaga ni koro ei tini kharua na kea yavu, ina viyaru yalia sa volai yalia muni kha medru yaca nai apositolo ni Lami. ¹⁵O koya a tata vali va au a nakhi vali vua na ukamea kalavu a buli mai na koula me vakharautakhi kha na koro, na kea matamata, qana kea bai. ¹⁶A va na sakhesakhe ni koro a tautauvata, na kea balavu qana raba. Sa vakha rautakhi nia na koro ina ukamea ni vakharakharau, a sa rua na udolu va na drau na kilomita na kea balaru (na kea berlavu, raba,

cere, are tautau vat cokho. ¹⁷Sa vakharau takhi nia muni na kea bai, a lianadrau vasaga vulu kha va na kiupiti na varakhu ni vakhavakharau va tamata (qa tia i vakharau muni ni agilos) ¹⁸Na lalago sa buli mai na jasipa, qana koro ina kowla du, me wetai na iloilo matakwa. ¹⁹Na yaru ni bai sa ukutakhi ina vimatagqali ratu talei. Na i matai na jasiva, karua safaia, ka tollu na aketi, ka va na emeralita, ²⁰ka lima na onikisi, ka ono na kaneliani, ka vitu na karisolita, ka walu na perili, ka ciwa na topasa, ka tini na karisopiraso, ka tini kha dua na watu karokarawa, ka tinikharua na amecisita. ²¹Na tini kharua na matamata a tara ina mata ni civa; na vimatamata yalia sa tara mai na matani civa. Na kea gaunisala cokho ei koula du, qa weetai na iloilo matamatakwa. ²²Qu tam ligocia me lia na were ni lotu ina koro kwe, do i sa kea were ni lotu na Momo na Kalou Qwaqwa qana Lami. ²³I tam qei lai vinati ina koro kwe na matanisiga se na vula me dra kha baletia nai serau ni Kalou ei sa vu ceve ni tu, qa sa kea cina na Lami. ²⁴Ere na lakha vali ina cece ni koro kwe o kora na taukenitia. Na tui ni vuravura ere na kwa ya na ledra i ukhuukhu. ²⁵Na matamata cokho ere na tam sogo ina siga, qana lala muni na bogi sokheni. ²⁶Ere na kau vata yati na i ukhuukhu qana dokhai ni ledra vama so kheni, ²⁷ia ei lala na kwa dukha ei na rusu rewa kha, se i lio ei dau tara kwa cakhaca sei daucoricori, ia o kora ga ei volai medra yaca inai Vola ni Cola ni Lami.

22 ¹A qei vatakea va au na agilos na qusu ni wai ni cola, a matakwa wetai na karisitala. ²A rose no mai na lea i nono vamomo na Kalou, qa na Lami. ³Sa na lala lia leqwa na lai borisi. Na lea i nono vamomo na Kalou qa na Lami na koro kwe, o kora na lea bobula e re sa na qwarari koya tu. ⁴E re na ligocia e mata, qa na tau tu nedra buto ulu e yaca. ⁵Sa lala leqwa na bogi, ei tam lai vinati ka na cece ni ana se na cece ni siga baletia ko na Momo Levu na Kalou sa na vaceceni Kora tu. Re qei viliutaki tu ne tam mudu rewa. ⁶A qei vecei an na agilos, "na tata raki kwe mo vabautia aletia e re du. Na Momo Levu, na ledra Kalou ledra na yalo ni rarovita, a vatalava mai lea agilos ne vatakea vuara lea bobula na yara i sa rarau yaco boto kwe." ⁷Dama! qi se varau laka boto mai kwe! E i na kalo ugata o koya i talaiwarewa ina tata ni varovisai ni vola kwe. ⁸O au, o Joni, qu rogo qa qu tolavie na kwa raki kwe. Na leqi an rogo qa qu dania qu qei lutu avo ira ne qu rarokoroko ie quteqete ni la na agilos ko a vetakei au no na kwa kwe. ⁹A qei vecei au, "kua ni tara e! qi tamata bobula boto wetai o iko, kora letu i tokani na varovita, qa i kora na talaiwarewa ina tate ni vola kwe. Varokovoko ga vua na Kalou!" ¹⁰A qei vecei au, "kua ni qei sogotia na tata ni parofisai ni vola kwe, do i sa vakolo kea gauna. ¹¹O koya i tam dodonu, deinia no me tara ga no ne kwa i tam donu. O koya i tam savasava. O koya i yalo dodonu, deinia ne tara ga no na kwa i donu. O koya sa ratahui deima na=e vatahui ga no." ¹²"Dania! Qi sa vakolo ni laka sara ga ya. Qi sa kau no ya na visau, me ra lai saumi ka na tamata yalia ne wetai ne duku ledra cakacaka. ¹³O au na Alifa qa na meka, kea i matai qa na kea i taku sara, na kea i tautaula qa ne kea i tinitini. ¹⁴E re na kalougata o kora ei savasava ledra i sulu baletia i tau vuara ne dodonu ne ra kani mai na kai ni cola qa ra rusu muni i matamata ni koro. ¹⁵Re na no i tevai na tui, kora na qwaravi yanitu, ko ra na dau vidrivati, na daulaba, na dau qwaravi katou natakau, qai kora ne dau taleitaki nia na kwa coricori. ¹⁶O au, o Jisu, qi sa vatalatia a leqi au agilos ne lai kwaya ne kwa raki kwe i na visogosoqo ni lotu. O au e waka qa e kawa ni tevita, na kalokalo ramase ni qwataqwata." ¹⁷A qei kwaya na Yalo Tabu qa na tagwane ne vakawati, "laka mai!: O koya ga ei rogo ne kwaya, "laka mai!" O koya qa i karamaca, deinia me laka mai, o koya ga e i nia e yalo, me mai somia na wai ni cola. ¹⁸Qi sa kwaya no yati kwe o kkoya ga ei rogo na parofisai ni vola kwe: ma ge e i lia i rakuria leqwa, i na vaikuritakinia vua na Kalou na mate caka ca re volai tu na i vola kwe. ¹⁹Ma ga ei lia i kau dei e i lia na tata mai na i vola ni parofisai kwe, i na kau dei ai rua na Kalou na lea lea i votavota mai na kai ni cola mai na koro tabu, kora rolai tu ina i vola kwe. ²⁰A qei kwaya o kwa a kwaya na kwa kwe, "E! qi sa vakolo ni laka ya." Emeni! Laka mai, Momo Levu Jisu! ²¹Me leda vata na lea loloma ne Momo Levu o Jisu. emeni.